

POETARVM DELECTVS,

In qua habentur CARMINA *excerpta*
ex

M. VALER. MARTIALE,
C. VALER. CATULLO,
ALB. TIBULLO

&
SEXT. AVREL. PROPERTIO,

Ad usum

ADOLESCENTVM SEMINARI NEAPOLITANI

Brevibus adnotationibus illustrata,

Cum divite rerum & verborum indice.

Apposita est initio DISSERTATIO de vera
Epigrammatum Pulcritudine.

NEAPOLI MDCCXXXVII.
Apud Novellum de Bonis Typographi Archiep.
SUPERIORVM PERMISSV.

AD SEMINARIUM ARCHIEP. NEAP. ADOLESCENTES.

LATO in republica, quam recti undequaque tenacem animo finxerat, lege cavendum edixit, ut exilio poetae multarentur: improvidae enim, & incautae juventuti eorum lectionem fraudi, & exitio esse suspexerat; & jam ejus tempestate a primaevo instituto Dei laudes numeris adstrictas prosequendi, ut firmiter hominum memoriae adhaerent, & suaviori efficacitate in Dei cultum ii propellerentur, deflexisse conspiciebat, non poetices ingenio, sed vitio hominum, elegantibus modis foedis cupiditatibus, aut impotentibus odiis servire jussis. Attamen memor elegantis, & viridae dictionis, quae tum leniter numero sequitur, tum aliquando velut amnis fervet, quibus doctibus, dum blande demulcet aures, animum magna vi subit, & quovis fletere potest, non truci adducto supercilio, eos ejiciendos, sed blando vultu, & corollarum muneribus auctos deducendos volebat. Quum de poetis hujusmodi ferret Platō censuram, quid de illis quovis tempore sensisse dicendum est eos, quorum fidei tenella adolescentium aetas, ut ad morum sanctitatem informaretur credita est? Iis periculum vel de longinquo metuendum amoliri prorsus certum erat; at si quos fructus ex poetarum lectione colligere esset, iis non fraudare adolescentes sibi commissos, sui officii esse ducebant; igitur eam rei expediendae sibi rationem ineundam censuerunt, ut neque omnibus poetarum libris promiscue, & nullo habito delectu ad scholas suas appulsus interdiceretur: neque rursus omnibus per eas impune discurrendi venia daretur, ac facultas. Quod ad institutum vero nostrum attinet, accedit alia & potissima ratio, ut eandem teneamus viam. Quum enim

enim Adolescentes Optimi vos post artium , & scientiarum emensa stadia ad populum pro concione verba facturi sitis de maximis , & divinis rebus , sublimissimum , & magnificum eloquii genus jure suo sibi vendicantibus ; item quum alliciendi a vobis animi sint , ad ea , a quibus pravae cupiditates animo vel naturae vitio ingenitae , vel nostra culpa , & desidia succrescentes abhorrent , vivo limatoque dicendi genere polleatis necesse est . Nobis igitur summa ope adnitendum existimavimus , ut ea vobis ubertim suppeditaremus subsidia , quibus stilum meliore qua possitis , ratione perpoliretis , quod cumulate nullus , nisi aliquantulum is cum poetis consuetudinem habuerit , & grata eorum carpsit thyma adsequi potest , ut eruditi norunt omnes . Enimvero ni ita fiat , difficili negotio quis dicendi genus sibi comparaverit , in quo venustae voces , & modi fluant , ac profundo ore , ubi res postulet , devolvantur verba , ita ut audientium animos vivide subeant , ac , ut ille dixit , torreant . Poetarum igitur delectum habere , & vobis tradere statuimus . Cum vero ad rem ventum est , maxime arduum sensimus negotium , ita ut prope modum a rei prosecutione deterriti simus . Poetarum siquidem libri , qui puriore , & magis nativa elegantia insignes sunt , & nobiles , coenovolvuntur ac foeda spurcitarum illuvie ita inquinantur , ut gravi fetidoque odore mentem hebetent , & conturbent . Perlustrandae igitur fuerunt illorum lucubrationes , qui ad aliquem delectum illorum habendum suam contulerant operam : at eorum nulli pro voto nostro , & e re adolescentium rem cessisse animadvertimus : alii siquidem delicatiorum philologorum genio obsecuti , qui misere conqueruntur , si vel apicem , aut si quid apice minus est e veterum libris excidere patiaris , adeo levi brachio , & timide rem gesserunt , ut operam luserint , & quae aequae ferme ac ressecata , ableganda item fuissent , reliquerint carmina poetarum , quorum lutulentos latices , ut ita dicam , percolare professi sunt . Alii contra in alia omnia euntes pessime

sime mutilarunt libros , non artus solum integros praeci-
 dentes , sed articulos saepius intercidentes , ita ut senten-
tia corrumperetur , & sibi non constaret ; quinimo pro-
tervis adolescentibus , interdum & inoautis occasio facta
fit , ut curiositate exciti sententiam adsequendi , impurif-
simis fontibus labia admoderint , certum in discrimen-
se concipientes , pestiferos latices hauriendi . Occurrerunt
sane huic malo & Auctor Delectus epigrammatum Pa-
rissis olim editi , in antiquorum , neotericorumque poeta-
rum carminibus seligendis , & eruditus Seminarii nostri
Professor in triumvirorum , ut dicunt , latinatis castis
carminibus edendis , & subjectis politissimis adnotatiunculis
illustrandis . Attamen prior cum exemplaria ad amussim
verae , solidae , & absolutissimae pulcritudinis poeticae exacta
juventuti ad imitandum proponere decrevisset , plura
omisit , quae licet sane insulsa , & invenusta , si su-
periora spectentur , dicas , occurrebant tamen in iis nativae la-
tiniae linguae phrasae , quibus adolescentes fraudare piaculum
visum est ; neque eorum votis poeticarum locutionum copiae
inhiantium , ea censurae severitate fiebat satis . Professor na-
ster vero quamvis laboris sui fructum non mediocrem col-
legisset & ingentem laudem , quod Cl. Jacobus Facciolatus
litteris ad Cl. Hieronymum Benvenatum datis luculenter
testatus est , foedis , obscoenis , & mentis vigorem emol-
lientibus , & frangentibus penitus refecatis ; attamen quod
non ad Seminarii usum opus lucubrasset , non usque adeo
id emunxit , ut vel religiosissimo probaretur . Novum igitur
curandum fuit opus , novusque delectus instituendus ,
in quo utrique incommodo obviam iretur , id potissimum
ob oculos habendo , ut opusculum in vestibulo Domus Domini
progenitum , institutis ejus favens , & serviens prodiret .
Illius primum damus tomum , in quo prostant & Dis-
sertatio de vera pulcritudine Epigrammatum , quae De-
lectui , de quo antea , praefixa visitur , & Martialis Epi-
grammata notulis illustrata , quae in eo proposita-
sunt : item Professoris nostri Opusculum , at secundis curis pra-
be eventilatam , & cribratam , ita ut vel puerulis , quibus

maximam quis habere, velit reverentiam, terendum tuto dari possit; propediem cum bono Deo iisdem vestigiis insistentes, ut alii tomi sequantur, curaturi. Igitur Adol. Opt. quorum commodis inhiamus, filum ductum est (ut est in Adagiis) opus est & acu. Quod facultatis nostrae fuit, praestitimus; nunc adjiciatis non intermissam exercitationem necessum est. De ea siquidem usurpari potest, quod de animi impetu, & ardore mentis ad gloriam dixit Cicero pro M. Caelio: Quae studia in adolescentia tamquam in herbis significant, quae virtutis maturitas, & quantae fruges industriae sint futurae. Ad eam vosmet accendite, & alacriter ad imitandum exempla, quae hic prostant, referte. Vestris insuper exercitationibus explicandis, quo expedite stylus excurrat, ejusque modicus vobis sit tractus, certorum locorum, ad quos Epigrammata revocata sunt, indicem addi curavimus, ad imitationis facultatem, & copiam, quem alius pone sequitur difficiliores voces, loquendi modos poeticos, & ad illustrandam mythologiam facientia, complectens. Qua in collectione quantum operae pretium fecerimus, utilitatem illius experti intelligetis. Tandem nequid culturae artis desit in quod potissimum adolescentium cura intendere debet, Catullianorum carminum rationis brevem explanationem, at accuratam subjici curavimus. Hisce frumini: utque animus vester, quem excolere summa ope enitimur, magno senore fructus reddat, pro virili contendite. Nos quae futura exoptamus ex praeteritis aestimantes, confidimus, rem opinione melius processuram: Vosque vota nostra victuros.

VETUS INTERPRETIS AD LECTOREM. PRÆFATIO.

Cum minimum septenas horas quotidie in libris evolutandis infusam, fieri haud potest quin ingenium litteris intentum fileat agatque quietem: eapropter ut longiores horas, postquam sanioribus curis & laboribus assatim satisfactum est, fallam, ad amoeniores musas & poeticas oblectationes operam advertere sollemne mihi est.

Me autem lectitante *Catullianos* lepores quasi *Atticos*, & *Tibulli* nativam elegantiam venustatemque, & omnigenæ eruditionis plenam *Propertii* majestatem in Grammaticos mecum ipse plerumque exarsi, qui pueris instituendis vel quorundam poetarum sequioris memoriæ scribendi effusam facultatem, vel scurrilem ineptamque mordacitatem patienter oggerunt & inculcant, trium poetarum nostrorum ne nomina quidem eos edotent, cum eorundem lectionis diurnæ nocturnæque desiderium acuendum sit & incendendum.

Cum autem Præceptorum auribus pæne importunus obstreperem, ut pueros horum Triumvirorum explanatione exerceerent, responsum est, se etiam Augustæ ætatis auctorum elegantiam perferenscere atque obolere, sed ab *Catullo*, *Tibullo* & *Propertio* explicandis tum se præpeditos esse, ne adolescentium mores ingenii, & mens candida liberiori poetæ obfuscaretur; tum quia, cum trium poetarum carmina fabellis ex Latio, Græcia Asiaque petitis undique circumfluant, in eorum sententia percipienda nisi ex maximis commentariis pauca selecta illustrentur, (quod etiam eruditioribus philologis accideret), sæpe sibi caput scalpendum atque animo hærendum. Quare ut poetæ nostri libertate decembri perpurgarentur, & facilibus brevibusque adnotationibus non ad tœdium usque protractis, ut ad manus haberi possint, adornarentur, me expostularunt.

Porro visum est duplicem hanc difficultatem non esse minimi ducendam, quare, ut morum integritati adolescentium consultum irem, in animum induxi, ut ex selectis horum Triumvirorum carminibus, quæ nullam labem juvenilibus animis inferrent, (verum o mores! multi instar *κρυβάτωρ εις τας κρηνας* irruunt, quæ facile obvolvuntur, & cujus gustu miser-

time

rime tenentur ,) in hunc libellum ea aggererem , quæ sane casta forent & tot carmina hic invenire est , quibus adolescentium indoles imbui , atque ad veram & veluti masculinam poesim conformari posse videatur .

Commentariis autem perbrevisibus adornare Poetas institui , collatis non pentioribus virorum clarissimorum elucubrationibus , qui non tam ut luce auctores inspergant toti sunt , quam ut nomini suo & laboribus literariis tamam parent : quare poetæ optimi , qui ad voluptatem carmina concinnarunt , ad eam interdum molem increlcunt , ut vix eorum codicem annotationibus æternis maclatum manus capiant , & si non statim obvia cuiusdam versus sententia inspectanda sit , prius volumen commentariorum perlectitandum est : & poësis , quæ ad voluptatem & otium comparata est , satietatem creat & laborem . Quare nec omnigenam eruditionem Morellii , Passeratii , Mureti , Josephi Scaligeri , Simonis Abbessii , Vossii , & Vulpii , & in primis Jani Broukussii qui ad Tibullum & Propertium expoliendum omnium maxima apparatione accessit , corrogare ad laboratum mihi est : satis operæ me fecisse censui nostrorum poetarum sententiam clara luce adspargere , facillimisquæ commentatiunculis ex simplici Grammaticorum , farragine corrafs honestare , non vero politoribus & exoticis animadversionibus onerare : præsertim cum hic libellus fere quoad medietatem mancus sit , nec ad captandam eruditionis lauream , sed ut adolescentium captui obviam iretur , & eorundem solum manibus attereretur , coarctatus & confartus sit . In poetis enim vel ad imitationem vel ad voluptatem evolvendis , eorum elegantia necesse est ut primas agat emicerque tanquam in triumpho : commentatio vero philologica sit pedissequa , ne nimium cothurnata & illustris ad se dumtaxat legentium oculos avertat .

Nemo autem mihi molestus sit , si dimidiatum trium poetarum opus & veluti accisum ad lucis usuram protulerim , & quæ fortasse erant carmina nitidiora & selectiora occupaverim , quippe quæ cecinere triumviri cestro feliciori , & musis jucundioribus agitantibus ; enim vero abunde responsum est , me moribus adolescentium provisum ivisse , quorum tenerimus animus & indoles est tanquam Horatiana testa , in quam quicquid semel infuderis , æternum oluerit necessum est . Præterea exemplis illustrioris notæ virorum usus sum , qui id genus poetarum veluti diminutiones ad tyronum usum concin-

narunt : opponam auctoritatem Hermanni Budeji, qui *Plautinas decimationes* cum scholiis ad scholasticorum profectum adornavit : quem præcessit Rob. Stephanus, qui festivum admodum delectum edidit sententiarum & proverbiorum ex eodem Plauto, Terentio, Virgilio, Ovidio, Horatio, Juvenale, Persio &c. extractum. Idipsum quod Stephanus, ex solo Plauto & Terentio collegit Georgius Fabricius . Huc etiam spectat *Sapientia Romana scana*, cum notis nuper edita a V.C. Christoph. Augusto Heumanno Isenaci 1716. Præterea Terentii Andria sæpe ad tyronum gratiam seorsim excusa est, quam & philologica expositione illustravit Vvillhelmus Lymbergerius : Idem Gallica interpretatione, & Latina commentatione singularium phrasium perfecit Carolus Stephanus . Denique norunt omnes *Castia carmina* Catulli a Raphaele Eglino Iconio selecta Francof. 1606.

Hæc autem vestigia & viros doctos secuto mihi minime verendum est, ut tenuem laborem in seligendis ex hoc triumviratu poetarum castis carminibus universi æqui bonique faciant, atque a quibusdam nequaquam succenseatur, quod meliora presserim, & deforme quid discerptaque trium poetarum membra compegerim, frustra que adornare sategerim : cum mihi caveam, idem in aliorum poetarum operibus ab illustrissimi nominis hominibus factitatum esse, hoc dumtaxat sibi proponentibus, ut de litteratis adolescentium studiis optimererentur, non ut perfectum opus ac limatum exantlarent .

Vnicuique ex nostris Poetis præmittendam duxi perbreve illorum patriæ, vitæ, ætatis & operum noticiam ex Joannis Fabricii Bibliotheca Latina, viri de utraque lingua & re philologica omnium bene merentissimi allatam, quippe qui & utiliora digessit, & ex sexcentis auctoribus, quæ sibi certiora visa sunt de Catullo, Tibullo & Propertio in medium attulit. Ita adolescentes una cum selectissima poetæ etiam trium poetarum principum subactam, satis brevem licet historiam, delibabunt .

Initio singulorum carminum & elegiarum *argumentum* nunc primum appositum est, quo per compendium totius carminis materies & in antecessum ab lectoribus percipiatur, quod adeo utile visum est, ut ex ipso argumento sæpe adolescentes sine commentationum adjumento poetæ mentem assequi valeant, & purum poetiæ jucunditatis fontem uno veluti haustru absorbere sibi videantur .

Variarum lectionum arditatem eo dumtaxat usurpavi, si sententia auctorum nostrorum nitidior emicaret: quando enim tyronibus opus inscribitur, & quæ eorum solum intersunt, & quæ eisdem coaptantur apparanda sunt. Mihi autem vix semel aut iterum copia sumpta est vel unam vocem in textu minime Christianam pietatem præferentem inmutandi, vel particulam apponendi, si carmen ob eandem rationem paucis versibus diminutum adscribere necessitas adegerit, attamen poetarum fides, sententia verbaque nitide constant: itaut & carmen integerrimum & apprime perfectum elucescat.

Ceterum optarem ut bonæ frugis adolescentes non solum sæpius perlegerent Triumvirorum carmina, verum & menti mandarent secumque versarent, ut ad eosundem instar quoad fieri possit suas cogitationes expromant; & nativam Græcorum suavitatem, qua undique poetæ nostri exundant, & quam antea Ennius vetustus pater, nostrique deinceps Triumviri fictientes pæne bibisse visi sunt, imitentur, sed nequaquam ad servilem modum; & interdum per me liceat ut honeste etiam suffurentur. Atque præceptores obstrepant & indulcent tyronibus, si in epigrammatis & endecasyllabis lepores Græcos præscamque venustatem *Catulli* pone sequantur, & *Tibulli* miram suavitatem tersamque elegantiam, atque *Propertii* lyricam plane majestatem mentemque in elegiis usurpent, Poeticæ jucunditatis fontes gustantes, denatam duobus post sæculis Augustei temporis poesin ad Sannazarii, Pontani, Vidæ, Fracastorii aliorumque novorum poetarum exemplar facile excituros.

Errata

Corrige

Pag. 47. vers. 16. *Contingerit*
 64. v. 8. *dysticha*
 73. v. 2. *timerit*
 80. Ep. 40. v. 1. *negat*
 114. v. 5. *Cirei*
 Ibid. v. 9. *Minerva*
 115. v. 5. *possit*
 124. v. 4. *noscat*
 143. v. 2. *Cædiliæ*
 152. XXVII. v. *træpetis*
 165. v. 11. *falsum*
 166. v. 3. *Quod cum*
 167. v. 11. *ex tua libidine*
 189. v. 13. *fera*
 191. v. 7. *Pineæ*
 192. v. 22. *fluenti sono*
 193. v. 6. *retines*
 199. v. 11. *Multique*
 205. v. 23. *ausit*
 232. v. ult. *Laudat*
 244. v. 1. *necti*
 ibid. v. 3. *valides*
 251. v. 6. *Cimmerium*
 252. v. 4. *vallos*
 267. v. 12. *Ptolemææ*
 274. in not. n. 3. *rotantibus*
 277. v. 14. *semita: facta*
 288. El. 8. v. 2. & 294. v. 6.
thorus
 291. v. 6. *conjungis*
 298. v. 2. *Parnassi*
 314. in not. n. 23. *Julius*
 315. v. 21. *An cæssis*
 316. v. 7. *Felicesque Jovis*
stellæ
 ibid. v. 11. *Dicam*
 323. in not. n. 7. *laviium*
 341. v. 9. *Quirinis*

contingerit
dysticha
timeris
negas
circi
Minerva
possis
poscat
Cæciliane
træpetis
falsum
Quod tu cum
ex tua pons libidine
fera
Pineæ
fluentifono
retinens
Multi
aut sit
Ludat
flecti
validos
Cimmerium
vallo
Ptolemææ
rorantibus
semita facta

torus
conjugis
Parnass
Julus
Arcessis
Felicesque Jovis
stellas
Dicam
Larium
Quirini

Pag.

Errata

Pag. 344. in not.n.9. Rhoda-
mantus.

pag.349. v.37. *curu-li struma*

pag.350. v.21. *A-tys celeri*

ibid.v.34. *palustrem*

ibid.v.39. *volo ponte*

Corrige

Rhadamanthus 2

curu-li stru-ma

A-tys - celeri

palu-strem

volo - ponte .

Pag.184. in not.num.17. omnium illud ex Scalig. hic. *videor*
venire ὁκῶ εἰθεῖν : non enim solum dicitur *videor hoc*
dixisse, idest puto me hoc dixisse; sed etiam *videor*
illum hoc dixisse. Ita Terent. in Prol. Phormionis :
Cervam videri sugere; & *sehari caver.* de insaniēte
loquens.

DISSERTATIO

De vera pulchritudine & adumbrata, in qua ex certis principiis, rejectionis ac selectionis Epigrammatum causæ redduntur.

I. Cur in dijudicanda pulchritudine tam varient hominum sententiæ.

Pulchri descriptio & fons.

Tantæ opinionum varietatis qua in dijudicanda scriptorum elegantia distrahi videmus etiam eruditos, ea mihi videtur esse causa, quod nulli fere rationem consulunt, & ex veris certisque principiis res expendunt; sed omnes temere conceptam opinionem, ac impressam sibi sine animadversione ac judicio sensum in judicando sequuntur. Sic factum, ut de formanda & accurate cognoscenda, veræ pulchritudinis idea, ex qua deinde cætera metirentur, pauci admodum laborarint, sed ut quidque animum nescio qua voluptate mulcebat, statim id pulchrum esse pronuntiarint. Et tamen ea regula nihil fallacius aut incertius, falsa enim & ementita pulchritudo imbutas pravis opinionibus mentes voluptate quadam afficit, eisdemque vera & solida sæpe non afficit. Itaque nil tam deformæ est, quod non alicui placeat; nihil tam undique pulchrum, quod non alicui displiceat. Sic ad ridicula cantica videmus exultare rusticos, & ad ineptos histrionum jocos, tota nonnunquam theatra conclamant. Sic contra non desunt quos Virgilius ac Terentius, quibus nil habent litteræ elegantius, aut nil tamen, aut parum delectet; Tanta in consuetudine, & anticipatis opinionibus vis est, ad delectationem vel afferendam, vel amovendam. Ergo ut ab illa inconstanti opinionum turba recedatur, ad rationis lumen, quod unum certum ac simplex est, accedendum est, ac illius ope vera illa ac sincera pulchritudinis species investiganda, qua quicquid impressum est vere pulchrum & elegans est, a qua contra quicquid abhorret deforme & inelegans merito dicendum.

Ea porro recta nos ad naturam deducet, & id generatim pulchrum esse decornet, quod tum ipsius rei naturæ, tum

A

no-

DISSERTATIO.

nostræ etiam conveniat. Quod enim, verbi gratia, corpus aliquod aliqua parte vel redundans vel diminutum deforme habeatur, inde est quod abhorreat a natura, quæ integritatem partium suarum deponit, superfluitatem aspernatur. Omnium fere quæ deformia censentur, eadem ratio: semperque in illis animadvertere est vitium aliquod a natura recte constituta disfidens, Nec tamen rem, ut pulchra dicatur, suæ quamque naturæ congruere satis est, nisi etiam nostræ conveniat. Hæc enim animo constans & corpore sensibus prædita, utraque parte certas propensiones, & offensiones habet, quibus vel alliciatur, vel abalienetur: Itaque visus certis coloribus jucundius movetur, auditus certo sonorum genere ducitur; animam etiam quædam delectant, quædam offendunt, pro ut quæque affectibus ejus vel consenserint vel repugnarint. Nec tamen quælibet hic natura intelligenda est, cum quædam distortæ, depravatæ, viciosæ sint; sed emendata & bene composita, ex cujus tantum propensionibus de pulchritudine & venustate judicandum.

Hujus autem veræ pulchritudinis ea vis est, ut non fluxa, mutabilis, temporaria sit, sed constans, certa, perpetua, omnibusque seculis peræque placeat. Quamvis enim reperiantur tam pravo ingenio nonnulli ut eam despiciant; tamen & si pauci sunt, & ratione possunt ad veritatem revocari, cum falsa illa pulchritudo licet tantisper habeat amatores suos, tamen illos non diu retineat, ipsa natura, quæ deleri non potest quoddam ejus sensum fastidium ingenerante. Opinionum enim, ut præclare Cicero, commenta delet dies, naturæ judicium confirmat.

Hæc si ad orationem transferri placeat, eam vere pulchram esse dicemus, quæ tum ipsarum rerum naturæ, tum sensuum animique nostri propensionibus convenit; atque ut in oratione sonus, verba, & sententia spectantur, illorum omnium cum duplici illa natura consensus ad pulchritudinem requiritur, quæ nobis ideo sigillatim explicanda sunt; ac primam de Sono.

DISSERTATIO.
DE SONO.

3

*Rara ejus venustas in imitatione rerum; frequens
in suavitate. Naturalis ejus
mensio in auribus.*

Primam illius naturalis pulchritudinis partem Sono locavimus, quem a verbis in eo distinguimus, quod in verbis spectetur proprietatis & significationis *imagis*; in Sono jucunditas vel asperitas aures vel mulcens, vel offendens, aut quaedam quasi rerum imitatio, qua tristitia flebiliter, incitata celeriter, aspera aspere dicuntur; atque hæc quidem dum oratio pronuntiatur, frequenter apparet; in scriptis autem, de quibus proprie dicimus, infrequentius: quanquam Virgilius admodum feliciter nonnunquam rerum ipsarum sonum, celeritatem, tarditatem carminis sono adumbravit. Nam illud, verbi gratia cum audis, *procumbis humi boe*; nonne tibi videris corruentis bovis obtutum illum sonum audire? Aut hunc legis versum

Quadrupedante patrem sonitu quatit ungula campum.
nonne currentium equorum sonitus aures quodammodo verberat? Sed hoc, ut dixi, rarum, nec fere ab ullo Poeta quam a Virgilio observatum. Itaque maxima soni ac maxime vulgaris virtus & in deliniendis auribus sita; tenuis quidem pulchritudo; sed tamen naturalis illa, eademque maxime popularis. Vix est enim ullus de plebe tam rudis, qui natura docente manca & mutila non aversetur; contra plena, structa, finita non sentiat. Hinc Cicero recte in Oratore. *Aures*, inquit, *vel animus aurium nundio, naturalem quandam in se continet vocum omnium mensuram, itaque & longiora & breviora judicat, & perfecta ac moderata semper expectat; mutila sentit quaedam & quasi decurtata, quibus tanquam debito fraudaretur, offenditur; productiora alia; & quasi immoderatus excurrentia, quæ magis etiam asperantur aures; quod cum in plerisque, tum in hoc genere nimium quod est offendit vehementius, quam id quod videtur parum. Nec vero multitudo pedes novit, nec ullos numeros tenet, nec illud quod offendit, aut cur, aut in quo offendat intelligit; & tamen omnium longitudinum & brevitarum in sonis, sic acutarum graviumque vocum judicium ipsa natura in auribus nostris collocavit.*

A 2

Me-

DISSERTATIO.

*Merito exigi a Poetis Soni iucunditatem . Asperitas
multorum Poetarum, & præcipue Germa-
norum . Quidam nimis canori .*

Hanc igitur etiam soni iucunditatem consecetur necesse est, quisquis naturæ studet congruere; idque eo iustius exigitur a Poetis, quod ipsa pœsis nihil aliud est, quam oratio modulata, & ad deliniendas aures certis numeris ac pedibus alligata. Quare meritiſſimo reprehenduntur, qui senis pedibus verba concludere contenti, auribus omnino servire neglexerunt. Quo in vicio vehementer hærent multi epigrammatum scriptores, ac præcipue qui Anthologiam Græcam latine reddiderunt, & Germani Poetæ. Nam illa, v.g. quis ferat ipsorum:

Ex nihilo, qui quæ nihilum prius omnia fecit.

Et nihilum qui, quæ nunc aliquid, facies.

It te, qui nihilum ante, quod es nunc, fecit ab illo

Quod nihilum & nihilum, nunc quod es hoc faciet.

Scilicet ut si aliquid, scelere e scelus hercule ni, eras nili

Et scelere hoc aliquid coelo habile efficeret.

Quid illo item Epigrammate durius?

Ex tuo enim animo haut potes haut novisse meum illum;

Qui suam in hac tua agit dudum anima ipse animam.

Ex animo ergo animus, seu noscitur ex mea ita istas

Musa animi in musas nota sit aura tui.

Aut illo disticho.

Perge, nec a veteri te flectat tramise quidquam,

Tu quod es, hoc, quoad heic vivam ego semper eris.

Sed ut magnopere vitiosum est in versibus aurium voluptatem prorsus negligere, cum versus, uti diximus, ad aures demulcendas sit inventus, sic e diverso non leviter peccant qui auribus immodice serviunt, & dummodo iis satisfaciant, nihil admodum de sententia laborant; hoc studium canoras nobis peperit nugas, & inopes rerum versus; in quod sæpe numero incidunt qui assidua Poetarum tractatione, poeticæ elocutionis ac numeri facultatem comparaverunt. Nam illi cum affluant verbis elegantibus, vulgares sententias non indecoro fuce oblinire fere contenti sunt. Hoc in multis Buchanani, Borbonii, Barlei carminibus, & epigrammatis animadvertere est, quæ lectores quidem minus attentos sæpe fallunt: at repetita & excussa, ob rerum tenuitatem, quoddam sui fastidium relinquunt, Quare in hoc quoque vitium sedulo inquisi-

DISSERTATIO.

vimus, multosque ex ejusmodi sonoris versibus, qui nihil in-
tus haberent, amandavimus.

Verba quomodo rebus accommodanda.

Nunc de verbis, ac rebus naturæ accommodandis dicen-
dum est, in quo, ut supra dictum est, duplex natura confide-
randa, vel earum scilicet, de quibus loquimur rerum, vel
eorum a quibus audimur vel legimur.

Verborum autem cum rebus consensio in eo posita, ut
grandibus grandia, humilia humilibus aptentur. Poscit qui-
dem omne genus orationis simplicitatem; sed ista simplicitas
sublimitatem non refugit, nec incitationem, imo non minus
vitiosum est alta & gravia tenuiter & demisse, quam de-
missa & tenuia alte & graviter dicere. Utroque enim modo
ab ea disceditur, in qua positam pulchritudinem diximus, cum
natura consensione. Ergo nec figuras, nec ornamenta quævis
oratio recipit, nec rursus quævis repudiat; est ubi illa apte
collocentur, est ubi inepte; totum autem in eo est, ut ubique
perfecta sit rerum verborumque concordia.

Porro, quod diligenter animadverti velim, & a paucis
omnino observatum est, ut verba rebus attemperes, non
ipsæ res spectandæ, vel quales in se sunt, vel quales in men-
te dicentis, sed quales in mente audientium vel legentium
oratione informatæ sunt. Sic quia sub initio rudis adhuc sup-
ponitur auditor, simplicibus verbis earum, de quibus rerum
loqueris, notitiis imbuendus est, quibus postea quidvis pos-
sis superstruere. Hinc fit ut de quamlibet atroci facinore di-
cendum sit, non prius liceat, in illud atrocibus verbis invehi,
quam in mente Lectorum ea ipsius species impressa sit, quæ
vim illam verborum atrocitatemque non respuat. Quo vitio illi
premuntur, qui nondum incensis Auditorum animis, & quid
velint adhuc nescientibus, ardentem orationem inferunt.

Ita optime Virgilius orditur simplicibus verbis:

*Arma viramque cavo, Troja qui primus ab oris
Italiam fato profugus, Lavinaque venit
Littora.*

Optime Homerus ob hoc ipsum ab Horatio laudatus
*Dic' mihi Musa virum capta post tempora Troja
Qui mores hominum multorum vidit, & urbes.*

At vitiose Statius, & nimis subito lectores in altum rapit
his versibus:

*Fraternas acies, alternaque regna prophanis
Decertata odiis, fontesque evolvere Thebas
Pierius menti calor incidit.*

Vitiosius etiam Claudianus nondum præparatis animis tumidos ingerit versus :

*Inferni raptoris equos, affataque curru
Sidera tenario, caligantesque profunda
Junonis thalamos.*

Hoc vero præceptum præcipue teneri debet in epithetis, quæ cum rebus semper male junguntur, si ab illa idea diffideant, quam, impressam gerit Auditor. Eamobrem vidi qui reprehenderent illud initium Lucani ;

*Bella per Æmathios plusquam civilia campos,
Jusque datum sceleri canimus.*

Recte, inquit post expositam stragem Pharsalicam hoc epitheto, *plusquam civilia*, uteretur, at ut illo Lectorem nihil tum tale cogitantem occuparet, præposterum fuit, & peccat in Horatianum illud :

*Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
Cogitat.*

Quo pacto verba humano ingenio convenire oporteat. Prima ejus abalienatio a verbis inusitatis unde profecta; huic quatenus obsequendum.

Verum convenire rebus verba parum est, nisi etiam hominum naturæ conveniant, in qua cerni licet generalem quandam offensionem in verba obsoleta, sordida, impropria, quam quidem malim naturalem, quam opinabilem dicere, licet super quadam opinione fundetur. Quamvis enim quod aliud vocabulum alio sit usitatus & elegantius meri sit hominum arbitrii, tamen inusitatis & impropriis offendi naturale est, ut usitatis propriisque delectari. Quidquid enim contra rationem sit, hoc ipso quia carere ratione perspicitur, offendit. Jam vero tritis vocabulis relictis, inusitata consecrari prorsus a ratione alienum est. Quamquam huic naturali offensioni accedit alia ex opinione profecta. Nam quia illa verba inusitata vulgo reprobantur, hinc cum quodam fastidio, & contemptu in ipsa mente conjunguntur; itaut vix pronuntiari possint, quin se continuo simul efferat hic contemptus & fastidii sensus.

Ergo ne in offensionem illam sive naturalem, sive opinabilem

lem

lem incurrat prudens scriptor, usui se se libenter accommodabit; & quamvis illum instabilem nec diuturnum esse sentiat, malet tamen aliquando placere quam nunquam; illud modo cavebit, ne succrescentes identidem, in aulis præsertim Principum & muliercularum circulis locutiones, nec vulgo adhuc receptas, in scriptis usurpet. Harum enim, ut ita loquar, brevior vita, quam ut in opus diuturnum illigari possint, ut omittam in hoc odiosam quamdam affectationem esse, quæ orationi pondus auctoritatemque detrahat.

Est ergo in vocum proprietate & elegantia pulchritudo quædam ac venustas non aspèrnanda, sed ea tamen temporaria, & quæ opinione qua usus constat innixa, mutata opinione dilabatur. Quare aliam querant oportet, qui non unum seculo, sed omnibus scribunt; eam nimirum quæ nihil habeat opinionis admixtum, qualis illa verborum cum natura consensio, quam deinceps explicaturi sumus.

INTERIOR QUÆDAM

Quæ magis arcana verborum cum natura consensio.

Naturam humanæ mentis si penitus introspicere velis, & interiores in ea delectationum fontes rimari, robur quoddam in ipsa deprehendes, quadam infirmitate conjunctum, unde magna varietas & inæqualitas oriatur. Robore enim fit ut perpetuam remissionem gravetur, infirmitate contra, ut perpetuam contentionem pati nequeat. Hinc est quod ipsi nihil diu placet, nihil sui undique simile. Hinc in Musica perfectum omnino concentum aversetur, quod compertum, Musicos induxit ut discordes sonos, quas dissonantias appellant, consulto admiscerent. Hinc fit denique ut quævis corporis exercitatio, etiam si voluptatis causa primum suscepta, fiat ex perpetuitate supplicium.

Id vero etiam in oratione locum habet, imo ibi maximam naturam teneritudinem prodit, altam illam & incitatum diu non patitur; rursus illa humi repente & nunquam se attollente, si longior sit, fatigatur: stare, requiescere, erigi, deijci avert omnis auditor & lector. Inde nascitur tanta varietatis necessitas, qua parvis grandia, concitata placidis, alta humilibus miscentur. Sed hæc fortasse parum in epigrammatis loci habens, quæ propter brevitatem, varietatis minus indigent.

DISSERTATIO.

Verum ista licet generaliora commemorare non piguit; quod cætera magis argumenti nostri propria inde pendeant, imprimisque metaphorarum, quarum magna vel ad ornandam, vel ad vitandam poesim vis est, usus & iudicium. Nam si cur homines metaphoris delectentur attentius consideremus, non aliam inueniemus causam, nisi eam quam indicavi naturæ imbecillitatem, quæ rigida illa veritate, & simplicitate lassata metaphorarum a vero nonnihil abscedentium admixtione recreanda est. Hic verum & legitimum metaphorarum usum discas, easque itidem adhibendas, ut discordes sonos adhibent Musici, ad tollendum perfecti concentus fastidium: sed quam crebro illæ, quove loco usurpandæ sint, non exiguæ cautionis ac prudentiæ res est. Illud hic monuisse sufficiet, quia metaphoræ, hyperbolæ, & quæcunque a simplici & naturali loquendi more deflectunt, non propter se expetuntur, sed tanquam nauseantis naturæ remedia necessitate quadam asciscuntur, propterea magnam in eis moderationem esse seruandam. Vnde vere & recte a Quintiliano dictum: Modico & opportuno earum usu illustrari orationem, frequente obscurari, & tædio compleri. Quod vitium in multis præsertim recentiorum epigrammatis sæpe deprehendas, ut infra quibusdam exemplis ostendemus. Sed tamen ne hoc in nimiam abeat seueritatem, notandum est, ea tantum pro metaphoris habenda, quæ a vulgari usu remota sunt, & duplicem idæam animo offerunt: unde si quæ metaphoræ ita tritæ sint, ut jam quasi propriæ usurpentur, nec aliud quam rem ipsam, ad quam explicandam adhibentur, exhibeant, propriorum potius vocabulorum numero, quam metaphorarum ducendæ sunt, nec sub iis quorum copiam reprehendimus tropis comprehenduntur.

De Stilo nimis Metaphorico. Quædam epigrammata ob id rejecta.

Est quidem Poetis major quædam troporum venia, sed tamen suus est illis etiã modus, sua, ut loquitur Cicero, verecundia, præcipuumque semper ornamentum ex simplicitate petendum. Quare longissime a pulchro aberrant illi apud quos tota quasi natura histrionicam agit; adeo nihil communi more eloquuntur; nihil tale effingunt, quale extra poemata cernitur; sed omnia extollunt, deprimunt, mutant, & quandam

dam veluti larvam omnibus induunt. Hac nos de causa quaedam epigrammata tanquam nimis metaphorica ex selectorum numero exclusimus, ut duo sequentia Heinſii, viri cæteroaquin humaniorum litterarum scientia clarissimi.

*Auriga lucis, ignei poli cursor
Metator æthera, temperator horarum,
Ævi minister, circulator æterna,
Lustrator orbis, dissipator umbrarum,
Currus perennis, igneæque quadrigæ
Frangator ingens, qui diem vehis purum,
Rursusque vultum surripis tuum mundo,
Et candicantis oculis coma flammam
Cras e lacertis Thetios tua rursus
Redibis: at nox occupat meum solem: Jaanum Douzam
scilicet. Itemque.*

*Dulces alumni noctis, ignei fratres
Parva cohortes, ignei poli cives,
Qui per serenos ætheris vagi campos
Molles choreas ducitis levi planta,
Cum membra nostra molliter reclinata
Victosque sensus occupat sopor levis;
Cur nunc, ut ante per domum cæli pictam
Et e latebris, fornicisque inaurati
Puris fenestris tollitis sacrum vultum,
Abite tandem, non videbitis Douzam.*

In his epigrammatis præter congestas ad nauseam metaphoras, easque duras & absurdas, aliud quoque vir sagacissimus vitium notabat, quod scilicet a mœrentis, & amici mortem lugentis animo, quem hic effingere voluit Heinſius, nil longius absit, quam hæc epithetorum lascivia: Sed de verbis satis.

Prima sententiarum virtus, veritas. Quantum in falsitate vitium sit. Vbi de falsis epigrammatis.

Nunc de sententiis differendum, quas item rebus ac personis accommodandas esse prædiximus. Rebus convenient, si veræ, si propriæ sint, & quasi interiores. Personis congruent, si naturalibus vel offensionibus, vel affectibus appetuntur.

Prima igitur sententiarum virtus, veritas. A rebus enim
ipsis

ipsis diffidet, quicquid falsum est, nec ulla in falsitate pulchritudo, nisi quantum veritatem mentitur. Unde discas pulchritudinis fontem in veritate esse, deformitatis contra in falsitate. Illa vero non a rebus modo abhorret, sed etiam a personis. Inest enim nobis quidam insitus veritatis amor, quædam in falsitatem offensio, qua fit ut quæ nos specie veri delectarunt, ubi falsa patuere, ingrata & injucunda fiant. Hæc ratio fuit viris eruditis, quorum jam sæpe mentionem facio, ut ex hoc delectu multa epigrammata resercent, quorum præcipua sententia ex falso petebatur, ut, exempli gratia, illud Grotii, licet carmine satis magnificentum.

In Joannem Archeam vulgo la pulcella d'Orleans.

*Gallica non unquam peritura laudis Amazon
Virgo intacta viris, sed metnenda viris,
Cujus non oculis sedit Venus atque Cupido,
Sed Mars atque horror, sanguineaque vices.
Hæc est cui Salica leges, cui patria se se
Debet, & in veras reddita sceptræ manus.
Nec fas est de morte queri, namque ignea tota,
Aut nunquam, aut solo debuit igne mori.*

Hæc commemorare non piguit, ut magis Lectores perspiciant, quale sit illud falsorum genus, quantumque abhorreat a natura, quippe quod ita fere sit comparatum, ut ejus, quod in eo affirmatur, contrarium non minus plausibiliter dici possit, nihilo enim magis inepte potuisset scribere Grotius:

*Sed fas est de morte queri non ignibus illa
Debuit, ast undis ignea tota mori.*

Certe si ejus originem indagari placeat, reperiemus ad illud non natura homines duci, sed inertia compelli. Non enim alia causa ad falsitatis præsidium confugiunt, nisi quia veram ex rebus ipsis eruere pulchritudinem non valent. Certa quippe & definita veritas, mendacium infinitum & incertum: hinc illa ad inveniendum difficilis, hoc proclive & obvium, eoque etiam nomine spernendum.

Porro non in affirmationibus modo falsitas intervenit, sed etiam in affectibus effingendis, cum scilicet alicui personæ aliquam quos natura argumentumque postulat, assignantur affectus, uti cerni licet in hoc Vultei epigrammate, ob id re-
jecto:

Nas

*Nuper marmoreum videns sepulchrum
Arverni bene cogniti mala in re
Capi sic tacitus loqui : Ad quid , oro ,
Tot sumptus ? Potuisset hoc sepulchrum
Reges claudere , sanguinemque Regum ;
Hoc ignobile quod tegit cadaver .*

*Prorampo in lacrymas , fluunt abunde
Emissa ex oculis genas per ambas ,
Quidam me arguit , increpatque sentem ,
Istis sic puto , talibusve diſtis ;
Na tu , quisquis es , impius videris
Pestem qui patria dales sepultum .
Illi contra ego : Falleris , sepulchri
Jacturam ſeo , non ſeo ſepulti .*

Alicum sane fuit hominem inducere abunde lacryman-
tem , quod ſcleratus quidam & ignobilis nobili ſepulchro
eſſet conditus . Non enim miſericordiam , & lacrymas mo-
vent honores ſcleratis habiti , ſed potius iram & indigna-
tionem . Falſum ergo ſibi induit affectum Poeta , qui ibi
lacrymatur , ubi iracundum & ſtomachandum fuit .

De Fabuloſis Epigrammatis .

Magnum igitur falſitatis vitium, idemque latiffime fuſum,
& multa quaſi membra complexum . Ad hoc enim re-
vocari poſſunt primum fabuloſe ſententiae , ſolita Poetarum
curricula, ubi nihil dicere habent . Cujus generis tanquam vi-
tioſi , multa nos epigrammata rejecimus , ut illud Grotii ad
Rodulphum Imperatorem , fabulis nimis reſertum .

Non tibi Mars tantum favet, inviſiffime ductor ,

Quem toties hoſtem barbara ſigna tremant .

Plebs quoque te ſuperum donis veneratur , & illud

A Zephyri munus conjuge Caſar habes .

Ver Dea perpetuum Batavo praſcripſit Apella

Prataque viſtrici vivere juſſa manu .

Annus Alcinoi decor eſt , & Adonidos hortis ;

Nec Pharias animat longior aura roſas .

Priſca Semiramios jactas Pomona labores ,

Alta tamen teſti culmina ſcandit hyems .

Quo tibi fluxus honos Auguſtum ſera triumphum

In qua temporibus nil licet iſta deſcent .

Sch

Scio esse alia quoque in hoc epigrammate culpanda ; sed nunc id unum vitium notamus , propter quod in exemplum affertur .

De Æquivocis .

Referri etiam ad idem genus potest magna pars æquivocorum , quorum acumen fere ex quadam oritur falsitate . Nam, verbi gratia, in illo Sannazarii Epigrammate .

Jucundus geminos fecit tibi Sequana pontes ,

Jure tuam potes hunc dicere Pontificem .

Si pontificem accipias pro pontium fabricatore , vera sententia , sed inepta : ergo ut acuti aliquid includat , debet vox Pontificis accipi pro Episcopo, quo sensu falsum erit Jucundum esse Pontificem . Similiter in illo epigrammate fati celebri :

Surdastrum curare ferant te, Gallice, Cosmam,

Et quod ei certam polliciteris opem .

Sed nihil efficies licet omnem extenderis artem ,

Nam male perpetuos audiet ille dies .

Accipe verbum *audiendi* pro ipso sensu , falsa erit sententia ; quia illud corporis vitium sanari potest : accipe pro bono nomine , falsa item erit & inepta , quia falsum & ineptum est, ideo frustra laborare Medicum de sanando aurium vitio , quia famæ mederi non potest .

In his vitiis hærent omnia æquivoca , quorum proinde venustas valde exilis , imo nulla est . Olim quidem isti generis aliqua laus fuit apud seculum prius : unde a Cicerone & Quintiliano elegantes dicuntur petiti ex amphibologia sales : at nunc contra merito valde contemptum est , adeo ut æquivoca non modo non capiant urbaniores , sed etiam vitent . Illa tamen utcumque tolerabilia vel certe minus vitiosa sunt, cum sponte nascuntur ; at si quis ea afferat meditata , aut in iis se sibi placere significet , jure insuetus existimatur . Inde est quod epigrammata, quorum elegantia ex æquivoco petitur, nullo fere in pretio sunt . Nam cum versus non nisi labore & industria componantur , recte pusilli & angusti animi existimatur in tam levi argutia versibus illiganda tempus consumere . Nec omittendum, esse hoc quoque in æquivocis incommodum, quod uni ita lingue affixa sine , ut in aliam transferri non possint . Propter has causas pauca nos ejusmodi in hunc delectum admisimus , & tantum ad exemplum vitiosæ formæ .

Falsis item sententiis accensentur hyperbolicæ, non in uno aliquo verbo, nam de his jam superius egimus, sed in toto sensu, cujusmodi est illud Aufonii intolerandæ absurditatis.

*Faustus insidens formica ut magno elephantie
Decidit, & terra terga supina dedit.*

*Mox idem ad mortem est multatus calcibus ejus
Perditus ut posset vix retinere animam.*

Vix tamen est fatus: Quid rides improbe Livor?

Quod cecidi? Cecidit non aliter Phaeton.

Sic ille Græcos in eo imitatus, quorum mira fuit in hanc cacozeliam proclivitas, ut videre est in eorum Anthologia, ejusmodi hyperbolis scatente. In eandem quoque ruunt frequentes, vel qui infirmo ingenio sunt, vel qui imperitis scribunt: unde talibus delectari magnum imperitiæ signum; quo vel moveri debent, qui Rablæsi fabulas tam ineptas, tam stolidis hyperbolis refertas legere, ne dicam laudare, non videntur.

De Litigiosis, & Controversis.

Porro ad idem falsorum genus accedunt litigiosæ ancipitesque sententiæ, de quibus ambigit lector, veræne illæ, an falsæ sint. Quæ dubitatio quoniam omnem admittit jucunditatem, tollit etiam pulchritudinem.

Hoc nomine nunquam mihi probata est clausula illius Epigrammatis Martialis.

Par scelus admisit Phariis Antonius armis,

Abscidit vultus ensis uterque sacros.

Illud laurigeros ageres cum læta triumphos.

Hoc tibi Roma caput cum loquereris erat.

Antoni tamen est peior quam causa Photini,

Hic facinus Domino præstitit, ille sibi.

Subit enim lectoris animo tacita quædam molestia, quod Poeta tam fidenter dubiam sententiam pro certa sumat. Libenterque adversus illum reponeret sibi contra videri gravius illum delinquere, qui Domino præstat facinus, quam qui sibi, nec deerunt rationes. Nam sibi peccantes ira, cupiditas, metus ad facinus impellit, quibus voluntas, adeoque criminis magnitudo

tudo minuitur . At qui alteri in scelere patrando obsequitur , frigidus ad facinus accedit , quod longe majorem arguit pravitatem . Hæc & similia caulari quis adversus Martialem posset , ejusque distichon sic immutare nihilo absurdus .

Annoni tamen est melior quam causa Photini ,

Hic facinus Domino , prestitis ille sibi .

Quare totum hoc genus controversarum sententiarum elegantia vacat , & studiose vitandum est iis qui pulchritudinem sequuntur , quam in una demum veritate inveniunt , & ejusmodi veritate , quam statim propositam lector agnoscat & amplectatur .

Alia sententiarum virtus , ut propria & interiores sint .
Vbi de alienis , & accidentariis .

Alteram sententiarum dum cum rebus comparantur virtutem esse diximus , ut propriæ & interiores sint , idest , ex rerum quasi visceribus erutz , non longe arcessitæ , vel ex externis accidentibus , rem tantum quasi comitantibus ductæ . Ea lege innumeris frigidioribus epigrammatis liberati sumus , quorum hic pauca exempla subijci placet .

Alienum & arcessitum est illud Audoeni , de Lyra :

In tam diversis cum sit concordia chordis ,

Tam discors hominum non pudet esse genus .

Quasi ad pudefaciendos de suis discordiis homines , nihil magis proprium esset quam chordarum lyrae concordia .

Ex accidentibus rem concomitantibus , non ex ipsius rei visceribus deromptum illud Germanici , ut ajuat , Cæsaris , versibus alioqui satis cultum .

Thrax puen adfrictis glacia dum ludis in Hæbra ,

Erigore concretas pondere rupit aquas .

Dumque ima partes rapido traherentur ab amni ,

Abscidia tenerum tubrica testa caput .

Orba quod inventum mater dum conderet urna

Hoc peperit flammis , cætera dixit aquis .

Alia certe fuit illi matri interior dolendi causa , quam quod filius partim aqua , partim flamma esset absumptus , nec minus illa doluisset si vel totus in aquis periisset , vel totus in flammis . Non debuit ergo ex tam levi respectu tota dolendi causa repeti , quæ comes non materia doloris fuit .

Eodem vitio laborant descriptiones negativæ , in quibus enu-

enumerantur, non quæ cuique rei dotes insunt, sed quæ non insunt, quod jure quidam reprehendebant in hoc Epigrammate Barlei, alioquin versibus eleganti.

Regia Berbonii soboles, qua sospite dudum

Belga sibi facilem credidit esse Deum.

Sceptraferis illustris avis, illustrior armis,

Et rarum Astræa judice nomen habens.

Quem celebrat Bellona Ducem, pax laudat inermem,

Et cui tot terra, tot famulantur aquæ.

Non tibi barbaricum potantia vellera succum,

Aus mea Sidonias pagina donat opes.

Non Indus quod mittis ebur, quod Dalmata marmor.

Quæque gravem placant mascula thura Jovem.

Non bellatrices Aquilas, captivæque bello

Oppida, non vixit carbasa rapta mari.

Nos Christum, Lodoice, damus regemque ducesque,

Nomina nominibus non aliena tuis.

Maxima quæ cupio dami mittere maxime Regum,

Quo nequea majus mittere, mitto Deum.

Nimis certe longus circuitus est enumerare quæ Regi non des, ut tam leve munusculum intelligatur. Sed in clausula illud etiam durum quod libellum de Christo differentem, Deum & Christum appellat, quasi idem sit Christus, & libellus de Christo. Sed hæc vulgaris dedicatorii, ut ita loquar, generis ineptia, in quo scriptores non aliter fere de libris suis loquuntur, quam si inter ipsum librum, & libri argumentum nihil interesset: ita si de Cæsare vel Catone scribunt, Cæsar, inquit, & Cato genibus tuis advolvitur; si de Cicerone; en, inquit, te Cicero compellat, & patronum adoptat; quæ omnia falsarum sententiarum generi recte accensueris.

Sententia cum personis qua ratione concilianda. De offensivibus vitandis: ac primum de obscenitate.

Atque hæc quidem sententiarum cum rebus concordia facilis intelligitur: at vero earundem cum personis attemperatio, longe ad percipiendum difficilior, ad tractandum operosior. Tota enim hic humana natura penitus scrutanda est, ejusque tacitæ propensiones, tum alienationes rimandæ, ut istas fugiamus, illis obsequamur. Nec enim fieri potest, ut placeat quod naturam offendit, nec ut displiceat, quod ejus

pro-

propensionem obsequitur. Nos quædam tantum hic delibabimus, sed quæ ad institutum nostrum sufficient.

Imprimis in natura hominum, quidam adversus turpia & obscœna pudor infusus est, idemque in optima quaque, & bene instituta vehementior. Hunc pudorem offendunt omnes obscœnz sententiæ, adeoque illæ alienæ a natura, deformes & inelegantes habendæ sunt. Nec refert, quod illæ quibusdam corruptis animis arrideant. Non enim elegantia est, uti diximus, corruptæ naturæ congruere, sed honestæ ac bene-moratæ. Itaque totum hoc genus plane abest ab honestorum hominum sermonibus, nec nisi ab iis frequentatur, qui ut pietatis, sic genuinæ comitatis & elegantia sensu careant.

Ergo quod foeda omnia, & lasciva epigrammata rescuimus, non modo moribus & pietati inservitum est, sed etiam urbanitati & elegantia, cujus nullum prorsus sensum habuisse se testantur veteres illi Catullus ac Martialis, qui tot il-liberalibus sordibus libros suos opplevere, eoque nomine non modo flagitiosi, sed etiam rustici, inhumani, & ut Catullianis verbis utar, *Caprimulgi ac fossores* habendi sunt.

De vilibus argumentis epigrammatum.

Nec vero solum turpem & obscœnam speciem, sed omnino quomocunque vilem, deformem & ingrati Lectoribus objicere vitiosum & inelegans est. Hinc pro pulchris & elegantibus haberi non possunt illa epigrammata, quorum argumentum est vel vetula edentula, vel detrita lacerna, poetaster, vel olens hircus, vel putidus nasus, vel helluo in mensam vomens, quæ magna histrionibus jocandi seges. Nunquam enim acumine satis compensatur ista deformitas.

Haec de causa in iis quæ Martiali subjunximus epigrammatis, nullum ex illis ascivimus, multaque quæ occurrebant procul ablegavimus, quale illud Buchanani, in quo strigosi tenis ingrati & invenustam pingit imaginem.

Nevole dum clamas ut Stentora vincere possis,

Omnis homo est animal nocte dieque boas.

Jam tibi dilapsa est prope nonagesima messis,

Jam tremit effæto curva senectæ gradu.

Vertice jam levi vix tres hæere capilli,

Et cernis quantum noctua mane videt.

Sem-

*Semper & e gelido distillat stiria naso ,
Et fluit in madidos longa saliva sinus ;
Nec tibi gingiva dens unus & alter inermi ,
Nec plus rugarum simia scalpit anus .*

*Nevole , si pudor est , nugarum desine tandem
Omnis homo clamans , Nevole , nullus homo es .*

Vilius itidem argumentum , speciesque parum jucunda & elegans pendentis hominis, huic Sannazarii epigrammati fraudi fuit , quamquam aliquid festivitatis habenti :

Quicquid erat Tripodum Cumis Delphisque petisti ,

Discere fortunam dum cupis, Eune, tuam:

At deus, Extabis supra Regesque Ducesque ,

Veridico tandem restulit ore tibi :

Tu tamen hinc vanos sumpxisti, Gracule, fastus ;

Jam magni dominus , jam pater orbis eras .

Ecce crucem ascendis, non te deus, Eune, sefellit,

Omnia sunt crepitis inferiora tuis ,

Sed hæc honesta & tantum vilia : at Cynica Martialis & Catulli libertas , qua multa non quidem in moribus foeda , sed quæ tamen ab oculis & auribus removeri jubet humanæ comitas , suis nominibus eloquuntur , prorsus impudens & rustica habenda est ; quare nunquam laudabant elegantes vel illas Catulli voces : *Annales Volusi cacata charta ;* vel illud Martialis de Catella: *Es desiderio coacta ventris, gustata pallia non sefellis una .* Et multa alia longe sordidiora , quæ ne in exemplum quidem vitii libet afferre . Certe nimia fuit antiquis in hoc genere patientia , nec raro miratus sum, quomodo in Senatu Romano Cicero ferri potuerit , cum hæc adversus Pisonem declamaret. *Meministine, cænum, cum ad te quinta fere hora cum Cajo Pisone venissem , nescio quo e gurgustia te prodire involuto capite, soleatam? & cum isto ore foetido te terrimam nobis popinam inbalasses, excusatione te uti valetudinis , quod diceres te vinolentis quibusdam medicamentibus solere curari? Quam nos causam cum accepissemus, quid enim facere poteramus? Paulisper stetimus in illo gancæarum tuarum nidore atque fumo, unde tu nos, tum improbissime respondendo , tum turpissime eructando eiecisti .*

De Malignis Epigrammatis.

Est etiam in hominibus mansuetioris ingenii innatum adversus malignitatem odium, præsertim qua vitia corporis irridentur, vel fortunæ calamitates, aut quidvis demum quod accidit extra culpam. Nam quia nemo se horum casuum exortem videt, ideo ista despicere & irrideri moleste fert. Humane Virgiliana Dido, cum ait,

Non ignava mali miseris succurrere disco.
racitusque in illam inde exoritur lætorum favor. Pulchre item Seneca:

. . . . *Non est jocus esse malignum.*

At contra inhumane, qui miseris insultant, & quæ non culpa contracta sunt exprobrant, adeoque quendam illi in legentium animis odii & alienationis excitant sensum.

Propterea nos pauca admodum hujus generis, cum nostro ingenio parere liberum fuit, ascivimus, multa contra rejecimus, ut illud Audoeni frigidum & malignum.

Ecce tibi nulli superant in vertice crines,

Nullus in infida stat tibi fronte pilus.

Omnibus amissis a tergo & fronte capillis,

Quid tibi jam restat perdere, calve? caput.

Nec nobis magis placebant tot ejusmodi in Martiale, quæ tamen non omisimus, propter superius positas causas.

De loquacibus Epigrammatis.

Omnes naturæ offensiones colligere longum esset, nonnullas tamen libet addere, quod magnam ab hac selectione epigrammatum turbam amoverint. Ergo præter ista longos etiam verborum circuitus, idemque sibi variis verbis ingestum natura fastidit. Ardet enim curiositate, & semper festinat ad exitum, multoque se detineri sermone, nisi cum magno operæ pretio, fert impatienter. Propterea non leve fastidium afferunt loquacia epigrammata, & quæ longitudinem suam non satis sententiæ magnitudine pensant; quo vitio nonnumquam premittitur Martialis, in aggerendis vulgaribus laudibus quandoque nimius, aut in enumerationibus minutior: verbi gratia, in illo Epigrammate, quo pertinet tot similitudines de medio petitas cumulare?

Puel-

*Puella senibus dulcior mihi cyncis ,
Cui nec lapillos præferas Erythraos ,
Nec modo politum pecudis Indica dentem ,
Nivesque primas , liliumque non tactum ,
Fragravit ore quod rosarium Pæsti ,
Cui comparatus indecens erat pavo ,
Inamabilis sciurus , & frequens Phœnix .
Adhuc recenti tepet Erosion busto .*

*Quid item in illo alio eandem sententiam toties iterare ?
O mihi curarum pretium non vile mearum ,
Flacce, Antenorei spes & alumne laris ,
Pierios differ cantusque chorosque sororum ,
Æs dabit ex istis nulla puella tibi .
Quid petis a Phœbo ? nummos habet arca Minervæ ,
Hæc sapit , hæc omnes fœnerat una Deos .
Quid possent hederæ Bacchi dare ? Palladis arbor
Inclinat varias pondere nigra comas .
Præter aquas Helicon , & ferta , lyrasque Dearum
Nil habet , & magnum semper inaxe sophos .
Quid tibi cum Cirrha ? Quid cum Permessidos unda ?
Romanum propius , divitiisque forum est .
Illic æra sonant : at circum pulpita nostra
Et steriles cathedras , basia sola crepant .*

De Vulgaribus .

Qua ratione autem loquacitatem averfatur natura , eadem sententiis nimis vulgaribus offenditur . Est enim quædam loquacitatis species , effutire vulgaria & obvia , cum is fit sermonis usus , ut quæ nesciuntur patefiant , non ut nota ac trita repetantur . Ob hoc vitium innumera Epigrammata ab hoc delectu segregata sunt : Sed quia nil illo communius , afferendis ejus exemplis superfedeo .

De minutioribus argutiis , & verborum lusu .

Displicet etiam non leviter minutior diligentia , quæ mentem a rebus avocet , ex quibus vera voluptas efflorescit . Hic lusus in verbis , quales sunt paronomasiæ , aliæque id genus allusiones , nisi citra artem sub stylum succedant , non tam figuræ quam vitia sunt , illque epigrammaticis , quorum

in eo positum est acumen, nil exilius, præsertim cum uni Linguae ita propria sint, ut in aliam transferri non possint, quod secuti nos, frivolas illas argutias prætermisimus, cujusmodi est illa Audoeni.

*Latronum finis funis, mors ultima merces,
Furca capit fures, hinc puto nomen habet.*

*At multi evasere; dabit Deus his quoque finem:
Rarus funesto sur sine fune peris.*

Paulo festivius illud alterius Poetae de Helvetio occiso noctu, licet vitiosum.

*In nive nocte vagans nuceo cado stipite victur,
Sic mihi nix, nox, nux, nex fuit ante diem.*

Propensionibus natura quomodo obsequendum.

Omnes illæ naturæ offensiones diligenter vitandæ, nec minus ejusdem propensionibus obsequendum, si modo illud quod sequimur pulchrum assequi volumus. Tantus enim in hominibus amor sui viger, nihil ut audire jucunde possint, nisi quod suis affectibus blandiatur. Quamobrem hæc epigrammata merito pulcherrima censentur, quæ in illos affectus magis penetrant, eamque menti sententiã objiciunt, quam non modo interiori luce verissimam agnoscat, sed etiam interiori affectu, ut sibi blandissimam amplectatur; ut illa Martialis:

Nolo virum facili redimit qui sanguine vitam;

Hunc volo laudari qui sine morte potest.

Nam cum omnes mortem oderint, laudes & gloriam expectant; nemo est qui non gaudeat sine morte laudari posse. Et illud veteris Poetae:

Mitte superba pari fastidia, spemque caducam

Despice, viris tibi, cum moriari tibi.

Habet enim, ut inquit Quintilianus, natura sublime quoddam & impatiens superioris, quod suaviter palpat, qui ipsam ad contemnendum divitum factum adhortatur.

Atque hæc de generalibus pulchritudinis & deformitatis fontibus, ad ferendum de quolibet carminis genere judicium fere sufficiunt. Sed illa tamen ad propriam Epigrammatum naturam & leges & jura accommodanda sunt, de quibus ideo quædam hic subnectere non erit alienum.

*Epigrammatis nomen unde ductum, ejus finitio,
forma & leges.*

Epigramma, ut notat Scaliger, idem quod inscriptio; sed cum multarum rerum exteat inscriptiones, vox ista tamen brevibus poematis proprie attributa, hinc adeo quod trophæis & stautis ejusmodi epigrammata inscribi solerent: atque inde nomen ad breviam poemata universe translatum. Definitur igitur epigramma, ut sit, poema breve, cum simplici cujusdam rei vel personæ, vel facti indicatione.

Hujus formam quidam, in gravi aliqua vel arguta sententia, qua clausula constet, ita collocant, ut epigramma negent esse quod ejusmodi clausula careat; sed perperam. Sant enim quædam vel elegantissima, quorum æquabilis ubique majestas, & nihil habet clausula præcipuum, ut illud cujusdam auctoris recentioris.

*Quod bellator hydros pacem spirare rebelles,
Deplumes trepidare aquilas; mitescere pardos,
Et depressa jugo submittere colla leones,*

Prospectas Lodoicus equo sublimis abeno,

Non digiti, non artifices finxere camini,

Sed virtus & plena Deo fortuna peregit.

Armandus fidei vindex, pacisque sequester,

Augustum curavit opus, populisque verendam

Regali voluit statuam consurgere circo,

Ut post civilis depulsa pericula belli,

Et circumdomitos armis felicibus hostes.

Eternum domina Lodoicus in urbe triumphet.

In nonnullis etiam simplex quædam mundities, ac mollis subtilisque festivitas placet, cujusmodi in nonnullis Catulli epigrammatis, quæ in hoc delectu apposuimus, videre est.

Quidam tamen contra nimii, qui istiusmodi clausulas non modo non requirunt, sed etiam aspernantur. Hi fere sunt præposteri quidam Catulli amatores, qui dum languidulas quædam nœnias endecasyllabis concluderint, mire sibi videntur festivi & elegantes; quamvis nihil iis sit aut inanium, aut facilius illis, qui aliquem sibi Latinæ linguæ utum paraverunt.

Quantulo, exempli gratia putamus constituisse Borbonio clausulam hujus Epigrammatis ad Catulli exemplar effictam?

*Quare Patricia venite Musa ,
Plena mellis & elegantiarum ,
Docta carmina candidi Pinonis:
Vos exosculor , o pia Camæna,
Et totis relego lubens diebus
Isto tempore macerationis ,
Penitudinis atque lachrymarum ,
Daro Jupiter ! & laborioso .*

En quo perduxerit hominem Christianum, & cæteroquin pium, perversa Catulli imitatio! qui in Christiani jejunii solemnitate explicanda, prophanum Jovis nomen usurpare non veritus est, Sed hoc misso, quid ineptius hoc versu, quamlibet Catulliano duro Jupiter! & laborioso: In quem tamen ille eleganter exitimat suam epigramma desinere, quia similem versum invenit in Catullo *doctis Jupiter! & laboriosis*. Sed missis illis jejunis imitatoribus, de illis sententiis, quibus clauduntur epigrammata, vere licet affirmare magnam in iis elegantiam esse, dum eximix sint & cum antecedente serie pulchre coherant. Nam cum nihil æque ac clausula in Lectorum mentibus remaneat, quid rectius quam in illam conferri, quæ præcipue in ipsorum animis insigi velis? Adeoque merito vitiosa censentur ea epigrammata, in quibus decrescit sententia, vel quorum clausula quasi aditicia & affixa est, nec belle ex superioribus versibus fluit, quod vitium cernere est in hoc illustri cæteroquin epigrammate:

*Qui Romam in media queris novus advena Roma ,
Et Romæ in Roma nil reperis media .*

*Aspice murorum moles , præruptaque saxa ,
Obrutaque horrenti vasta theatra situ .*

*Hæc sunt Roma : viden velut ipsa cadavera tanta
Urbis adhuc spirent imperiosa minas ?*

*Vicit ut hæc mundum , nisa est se vincere ; vicit ,
A se non victum nequid in orbe foret .*

*Nunc victa in Roma victrix Roma illa sepulta est ,
Atque eadem victrix , victaque Roma fuit .*

Albula Romani restat nunc nominis index ,

Qui quoque nunc rapidis fertur in æquor aquis .

*Disce hinc quid possit fortuna ; immota labascunt ,
Et , quæ perpetuo sunt agitata , manent .*

Quatuor enim illi extremi versus plane superflui sunt, frigidum acumen continent, quo superiorum versuum nihil non nihil decoloratur.

Epi-

Epigrammatum materia ; inde divisio in varia genera.

Primum genus, & secundum.

Epigrammatum autem materia res omnis, omnisque sententia, adeoque quot sententiarum divisiones, tot sunt etiam epigrammatum. Nos hæc potissimum genera notabimus, ex quibus intelligi etiam virtutes possunt.

Est igitur quoddam genus sublime, grande, magnificum, nobile argumentum nobilibus versibus persequens, nobilisque sententia concludens; quale est illud Martialis de Scævola:

Cum peteret Regem decepsa satellite dextra,

Injecit sacris se peritura focis:

Sed tam sæva pius miracula non tulit hostis,

Et raptum flammis jussit abire virum:

Urere quam potuit contempto Mutius igne,

Hanc spectare manum Persena non potuit.

Major decepta fama est & gloria dextra,

Si non errasses, fecerat illa minus.

Talia sunt etiam Epigrammata Grotii de Ostenda, de curibus veliferis. Barclaji de Margareta Valesia.

Est aliud stylo paulo demissius genus sed utilius grauiusque sententia; cuiusmodi est illud vere eximium Martialis:

Quod magni Thræsea, consummatique Catonis

Dogmata sic sequeris, salvus ut esse velis;

Pectore nec nudo strictos incurris in enses,

Quod fecisse velim te, Deciane, facis.

Nolo virum facili redimit qui sanguine famam,

Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

Itemque.

Amissum non flet, cum sola est, Gellia fratrem,

Si quis adest, jussa profluunt lacryma;

Non dolet hic quisquis laudari, Gellia, quaris:

Ille dolet vere, qui sine teste dolet.

Et illud vere aureolum Epigramma:

Quod te nomine jam tuo saluto,

Quem regem & dominum prius vocabam;

Ne me dixeris esse contumacem;

Totis pilea sarcinis redemi.

*Reges & dominos habere debet,
 Qui se non habet, atque concupiscit,
 Quod reges dominique concupiscunt.
 Servum si potes, Ole, non habere,
 Et regem potes, Ole, non habere.*

Ex omnibus autem maxime Epigrammatum proprium genus illud vulgo existimatur, quod ingenioso laudatur acumine, alre ani nos penetrante, in quo item excellit Martialis, ut in isto.

*Tu Sorina quidem semper vel Massica ponis,
 Papile, sed rumor tam bona vina negat:
 Diceris hac factus coelebs, quater esse lagenam,
 Nec puto, nec credo, Papile, nec sitio.*

Et illud ejusdem,

*Munera quod senibus viduisque ingentia mittis,
 Vis te munificum, Gargiliane, vocem:
 Sordidius nihil est, nihil est, te spurcius uno,
 Qui potes insidias dona vocare tuas.
 Sic avidis fallax indulget piscibus hamus,
 Callida sic stultas decipit esca feras,
 Quid sit largiri, quid sit donare, docebo,
 Si nescis: dona Gargiliane mihi.*

Quædam humilliora sunt, sed arguta & festiva, simplicitate nitescunt, quod animadverti licet in illo ejusdem Martialis Epigrammate.

*Exametris epigramma facis, scio dicere Tuccam,
 Tucca solet fieri, denique Tucca licet.
 Sed tamen hoc longum est, solet hoc quoque Tucca, licetque
 Si breviora probas, disticha sola legas.
 Conveniat nobis ut fas epigrammata longa
 Sit transire tibi, scribere Tucca mihi.*

Porro omnium Epigrammatis virtutum nulla aut difficilior aut rarior, quam scita tractatio sive commoda argumenti explicatio, nihil ut neque redundet, neque desit, nihil sit præposterum, nihil obscurum, nihil verbis impeditum, vel contra nimis subitum, nec satis apte præparatum; qua dote mirabilis sane Martialis ita apte, perspicue, distincte argumenta prosequitur, ut mediocribus cæteroque sententiis tractationis venustate multum elegantia conciliet. Nam illo, verbi gratia, quid ingeniosius explicatum?

Ne vivam si non totis, Deciane, diebus,

Et tecum totis noctibus esse velim .

Sed duo sunt quae nos distinguunt, millia passum,

Quatuor haec fiunt, cum rediturus eam :

Sape domi non es, cum sis quoque saepe negaris,

Vel tantum caussis, vel tibi saepe vacas :

Te tamen ut videam duo millia non piget ire,

Ut te non videam quatuor ire piget .

Et illud quid esset, nisi tractatione fuisset excultum & preparatum ?

Occurrit tibi nemo quod libenter,

Quod quacumque venis fuga est & ingent

Circa te, Ligurine, solitudo :

Quid sit scire cupis, nimis poeta es,

Hoc valde vitium periculosum,

Nam tantos roge quis ferat labores :

Et stanti legis & legis sedenti ;

Currenti legis & legis canenti ;

In thermas fugio, fonas ad aurem ;

Piscinam peto, non licet natare :

Ad cenam propero, tenes euntem :

Ab cena venio, fugas sedentem :

Lassus dormio, suscitatis jacentem.

Vis quantum facias mali videre ?

Vir justus, probus, innocens, timeris .

Arguta quidem & festiva clausula, sed hujus tamen perspicuus decor ex superiori enumeratione pendet .

Habet Lector quid in his epigrammatis excerptis spectatum sit ; reliqua quae ad hoc opus conlata sint ex praefatione potuit accipere .

MARTIALIS

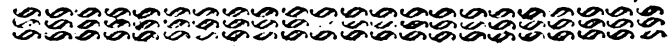
1. *Ætas*. 2. *Epigrammata*. 3. *Supposita*.

1. **M** Valerius Martialis ex Bilbili Celtiberiæ oppido Hispanus, scribendi Epigrammatis non infullus, artifex teste Francisco Vavassone in lib. de Epigr. at interdum scurrilis; Domitiani & Nervæ tempora ingenio suo illustravit. Senex patriam repetens in illa obiit sub Trajano. Kal. Mart. natum se passim docet; obiit autem an. Christi 101. V. C. 854. uti Joh. Massonus in vita Plinii probare sibi videtur. Quot viri adusque ætatem nostram existere Martialis nomine vide Fabricii Bibl. Lat.

2. Extant ejus *Epigrammatum* libri XIII. quorum penultimo *Xeniorum*, ultimo *Aphoretum* titulum inscripsit ipse Auctor: hoc *Aphoretorum* nomine appellantur munuscula, quæ in Saturnaliis aliisque; sollempnibus conviviiis domum asportanda convivæ accipiebant: vide Tomasium de donariis vet. c. 17. Qui Epigrammatum libris præmittitur *Liber Spectaculorum*, videtur esse collectio Carminum non ab uno Martiale, sed a variis poetis conscriptorum in Spectacula Titi ac Domitiani, edita forte a Martiali, qui insertis propriis quibusdam Epigrammatis illam *συγαγωγήν* locupletavit.

3. Epigrammata quædam Martiali perperam attributa atque ab Hadr. Junio inserta P. Scriverius rejecit ad calcem suæ *εκδόσεως*; Scriverium secuti sunt plures, quamquam nonnulla ab viris clarissimis rejecta Martiale haud indigna legi ratus est Nic. Ansonius Bibl. vet. Hisp. tom. 1. p. 67. Laudat Martialem nomine *ὑποβοηθητικῶν* Scriptorem Hieron. Paduanus, uti refert Christianus Daumius vir doctissimus. Epigramma quod e prisco lapide inter veteres inscriptiones exhibet Gruterus p. DCLV. 3. Barthius V. 13. Adversar. Martiali tribuit.

EPI.

EPIGRAMMATVM

DELECTVS

Liber Primus.

MARTIALIS.

Ad Lectorem . I.

HIC est quem legis, ille quem requiris ,
 Toto notus in orbe Martialis ,
 2 Argutis Epigrammaton libellis .
 Cui, Lector studiose , 3 quod dedisti
 Viventi decus , atque sentienti ,
 Rari post cineres habent poeta .

1 Se calamo digitoque commonstrat Poeta . 2 Epi-
 grammatis (quod est poema breve , cum simplici cuiuspiam
 rei , personæ vel facti indicatione , aut ex propositis aliquid
 deducens) virtutes duæ sunt , Brevitas & Argutia , quibus
 Venustatem addas . 3 Quodque cinis paucis, hoc mihi vita
 dedit.

Librum edere periculosum . II.

Argiletanas mavis habitare tabernas ,
 Cum tibi , parve liber , scrinia nostra vacent .
 Nescis , heu , nescis 2 domina 3 fastidia Romæ:
 Crede mihi , nimium 4 Martia turba sapit .

5 Ma-

x Bibliopolarum tabernas in Argileto imo , in II Regio-
 ne urbis . 2 Romanorum rerum dominorum . 3 Centuræ
 iudicii . notas ex oculis, vultu, nutu, supercilio, cæterisq. motibus
 perfectas; ipsum fastidium . 4 Romani Marte oriundi .

- 5 *Majores nusquam ronchi : juvenesque, senesque*
Et pueri 6 nasum 7 rhinoceros habent.
Audieris cum grande 8 sophos, 9 dum basia captas,
10 Ibis ab excusso missus in astra sago.
Sed tu, ne toties 11 domini patiare lituras,
Neve noceat lusus 12 tristis 13 arundo tuos;
 14 *Aetherias, lascive, cupis volitare per auras :*
 15 *I, fuge & sed poteras entior esse domi.*

5 Sonantiores sannæ & irrisiones nusquam sunt quam Romæ.
 6 Ut dextra fidei, genua misericordiæ, supercilium gravitati & fastui, &c. ita nasus irrisioni dicatus, censuræ & acri judicio.
 7 Cui ingens, cornu munitus, validus nasus. 8 Ab auditoribus acclamatum recitanti *σοφῶς, θειῶς, μαγάδος; Pulchre, bene, recte! Euge belle! Facete, laute, lepide, nihil supra!* 9 Dū captas approbationes, quas veteres amplexu & basiis attestabatur. 10 Excipient te quidem gremio, sed ut te sago in sublime jactent per ludibrium & procacitatem, ut solent canes excipere; quod ab Othone facitatum refert Sveton. cap. 2. exprobatque illi famæ cupiditatem, qui ad astra tolli velit: vel ad rhinocerotis nasum respicit, quo ursum seu arum in astra tulit. 11. Emendantis & ad limam revocantis. 12 Severa, censoria. 13 Calamus scriptorius. 14 Prodire in vulgus gestis, versarique in hominum manu, imo jactaberis in astra. 15 *Epitrope Sarcastica.*

Ad Marcum. III.

DO sibi *naumachiam*, tu das *Epigrammata nobis* :
Vis puto cum libro, Marce, natare tuo.

Ex persona Domitiani offensi intempestiva poetæ (Epigrammata sua Cæsari dum *naumachiam* pararet offerentis) interpellatione: & exitium poetæ carminibusque in aquas abjectis minati. *Naumachia, combattimento navale.*

Leo Cæsaris lepori parcens. IV.

1 **Æ**therias aquila 2 puerum portante per auras :
 Illesum 3 timidis unguibus hæsit onus :

Nunc

1 Domitiani leones lepori parcentes anteposit Jovis aquilæ Ganymedem rapienti. 2 Ganymedem Trois filium. 3 Sollicitis ne propter excideret vel læderetur.

Mone sua 4 Casareos 5 exorat præda leones 6

Tutus & ingenti ludit in ore lepus.

*6 Qua majora putas miracula summus 7 utrisque
Auctor adest : hæc sunt Caesaris , illa Jovis .*

4 A Cæsare exhibitos. 5 Ne lædatur lepus impetrat. 6 Certe hæc sunt majora, quod leoni magis propria præda sit lepus, quam aquilæ puer, 7 & consequenter Domitiani hoc miraculum majus quam illud Jovis. *Adulatorie.*

Deciani factum laudat. V.

Quod 1 magni Thræsea, 2 consummatique 3 Catonibus

4 Dogmata sic sequeris, 5 saluus ut esse velis &

Bestiore nec nudo strictos incurris in enses ;

Quod fecisse velim te , Deciane , facis .

6 Nolo virum , facili redimit qui sanguine famam :

Hunc volo , laudari qui sine morte potest.

1 Thræs. Poeti constantis viri, imo virtutis ipsius, inquit Tacit. 16. Annal. Sveton. Ner. Arrian. Epict. lib. 1. cap. 1. &c. qui a Nerone jussus mori, alacriter venas incidi jussit, sanguinem libans Jovi liberatori. 2 Omnibus numeris absoluti viri, Stolci perfectissimi. 3 Qui ne Cæsarem victorem, videret, se Vticæ interfecit; cui hinc cognomen Vticensis. 4 Placita & decreta Stoica, *Mortem esse ad manum, portam & libertatem a miseris, &c.* 5 Ut tamen nolis tibi mortem consciscere, quod fecerunt illi. 6 Nolo virum qui molliter & desperanter ad mortem quasi remedium confugiat: hunc volo qui mala fortiter toleret perferatque.

De Regulo pæne oppresso. VI.

Itur ad 1 Herculei gelidas qua 2 Tiburis arces ;

3 Canaque sulphureis Albulæ fumat aquis ;

4 Rura , nemasque sacrum , 5 dilectaque jugera Musis

Si-

1 Herculem deum tutelarem colentis. 2 Oppidum ad XVII lapidem ab urbe Roma. 3 Ad planiciem Tiburi subjectam, scaturiunt aquæ gelidæ, quæ a colore lacteo quem a venis habent sulphureis, Albulæ dicuntur. 4 Villam Reguli. 5 Reguli scilicet oratoris, docti itaque Musarum clientis.

Signat vicina 6 quartus ab urbe 6 Lapis :
 Hic 7 rudis æstivas præstabat porticus umbras ,
 Hæc quam pene novum porticus ausa nefas !
 Nam subito collapsa ruit , cum mole sub illa
 8 Gestatus bijugis 9 Regulus 10 esset equis.
 Nimirum timuit nostras Fortuna querelas ,
 11 Quæ par tam magnæ non erat invidia .
 12 Nunc & damna juvant , sunt ipsa pericula tanti :
 13 Stantia non poterant testa probare deos .

6 Σημῖον milliarium totidem . 7 Inculca, immorata. *Pathos* . eademque ruinosa . 8 In gelidis hæc porticibus gestari veteres soliti esse junctis mulis , vel animi vel valetudinis causa . 9 Hic fuit Regulus ille quem Plin. epist. 5. lib. 2. Regem improborum & bipedum nequissimum appellavit , quem tamen poeta palpat . 10 Jamque excessisset . 11 Ut quæ communem desiderantium querentiumque , si Regulum oppressisset , invidiam diram ferendo non esset . 12 Hæc quidem damna fructui nobis & voluptati sunt , hæc pericula vel magno precio subeunda , quæ argumento sint nos diis curæ esse , ut in Regulo servato deorum providentiam agnoscamus . Scilicet *is superis labor est , ea cura quietos sollicitas* . 13 Sed ruentia mox ut Regulus gestari desiit , deorum providentiam & bonitatem arguunt .

De Arria & Pæto . VII.

1 **C**asta suo gladium cum traderet Arria Pæto ,
 Quem de visceribus traxerat ipsa suis :
 Si qua fides , vulnus quod feci , non dolet inquit ,
 2 Sed quod tu facies , hoc mihi , Pæte , dolet .

1 Cæcinæ Pæto , qui in partibus Scribonianis contra Cladium fuisset , ad mortem adaçto , uxor Arria extractum e suo vulnere pugionem marito porrexit , cum voce : *Non dolet* , Tacit. An. 16. Dio. lib. 60. Plin. lib. 3. epist. 16. 2 Egregie tua enim vita mea mihi carior .

O Mihi post nullos Juli memorande sodales ;
 Si quid 2 longa fides , castaque jura valeas ;
 3 Bis jam pane tibi consul trigessimus instas ,
 Et numerat 4 paucos vix tua vita 4 dies .
 5 Non bene distuleris , videas qua posse negari ;
 Et solum hoc ducas , quod fuit , esse tuum .
 Expectant caraque 6 catenatique labores ,
 Gaudia non remanent , sed fugitiva volant .
 Hæc utraque manu 7 complexuque afferre tota ;
 Sæpe fluunt imo 8 sic quoque lapsa sinu .
 Non est , crede mihi , sapientis dicere , Vivam ;
 Sera nimis vita est crastina ; vive hodie .

1 Transcriptus hic versus ab Ovid. 4. eleg. 1. Trist. 2 Veteris & probatæ amicitia, per annos 34. fides. 3 Pæne jam sexagenarius es. Romanos autem consularibus numerasse fastis notum est. 4 Reliquæ vitæ tibi jam sexagenario: vel, præteritæ, cum tibi ærumnis curisque distracto perpauci illuxerint dies felices & hilares. 5 Non prudenter feceris differendo voluptates in futurum tempus, quod incertum est. 6 Invicem connexi, ubi *Finis alterius mali gradus est futuri*. 7 Vindicta, supinis manibus accipe, obviis ulnis amplectere. 8 Etiam dum capeffis & amplexaris.

In bono libro non omnia bona. IX.

Sunt bona, sunt quadam mediocria, sunt mala plura,
 Quæ legis hic: aliter non fit, Avite, liber.

Modeste & per jocum librum suum excusat, quasi ex bonis & malis epigrammatis compactum. Tamen æquus Jurex compenset vitiiis bona: pluribus hisce (si modo plura illi bona sunt) inolinet.

De vino optimo vili permisto. X.

Quid te, Tucca, jubat 1 vetulo miscere Falerno
 2 In Vaticanis condita musta cadis ?

1 Quod annos ferat vivatque, landato. 2 Vile & pessima notæ vintum e colle Vaticano, qui Janiculo conterminatus.

Quid tantum fecere boni tibi pessima vina?

Aut quid fecerunt optima vina mali?

3 *De nobis facile est: scelus est 4 jugulare Falernum;*

Et dare 5 Campano. 6 toxica seua mero.

Convivæ meruere tui fortasse perire:

Amphora non meruit tam pretiosa mori.

3 Nos jugulare tibi forte pro levi est. 4 Infuso Vaticano Falernum occidere. *Metaph.* sublato vini calore animali (quem ab anima vitis habet) in acetum vertere, quod & bibentes jugulare videtur. 5 Falerno e Campania. 6 Vaticana, quæ venenum appellat, toxicum autem a taxo venenata arbore, vel *rapa m. n. arcus*, tela, quæ Barbari veneno tingunt.

De vetula edentula. XI.

S *Imemini, fuerant tibi quattuor, Ælia, dentes:*

Expuit una duos tussis, & ana duos.

Jam secuta potes totis tussire diebus;

Nil istuc, quod agat, tertia tussis habet.

In Boletorum voracem. XII.

D *ic mihi quis furor est? turba spectante vocata,*

Solus boletos, Caciliane, voras.

Quid dignum tanto tibi ventre, gulaque precabor?

Boletum, qualem Claudius edit, edas.

Boleti, fungorum genus nobilissimum, notissimum gulæ irritamentum, & ut jocosus est Nero, *cibus Deorum*. Namque venenato boleto Agrippina Claudium Cæsarem extinxit, qui deinde Imperatorum Romanorum more consecratus est, & in Divorum numerum relatus, *Vilibus ancipites fungi ponentur amicis, Boletus domino: sed qualem Claudius edit, &c.*

De Mucio Scævola. XIII.

C *Um peteret 1 regem decepta 2 satellite 3 dextrâ,*
4 *Injecit sacris se peritura focis,*

Sed

1 Porfenam; historia nota ex Livio 2. 2 Scriba, quem paricum rege ornatu sedentem, regem credidit. 3 Mucii Scævolæ. 4 Accenso ad sacrificium foculo. Porfena tanta viri constantia attonitus ex sævo hoste pietatem induit, Mucio ad suos remisso.

Sed tam fœva pius miracula non tulit hostis,

Et raptum flammis iussit abire virum.

Vrere quam potuit contempto Mucius igne,

Hanc spectare manum Porsena non potnis.

3 *Major decepta fama est & gloria dextra.*

Si non errasset, fecerat illa minus.

5 *Acclamatio epigrammatis encomiasticis solennis, Majorem scilicet laudem meretur constantia ultrix manus errantis, quam tanti facinoris fiducialis inceptio.*

Ad Fauustum ut libellos in lucem edat. XIV.

E *De tuos tandem populo, Faustine, libellos,*

Et culum docto pectore profer opus:

1 *Quod nec Cecropia damnent Pandionis arces,*

*Nec sileant * nostri, 2 prætereantque 3 senes.*

Ante fores stantem dubitas admittere famam?

4 *Teque piget cura præmia ferre tua?*

5 *Post te victura, per te quoque vivere, charta*

Incipiant, 6 cineri gloria sera venit.

1 Quod probent Græci ac * Latini. Cecrops Athenarum conditor: Pandion instaurator, arces in tutela Palladis Athenarum præsidis. 2 Non prætereant, id est omne laudis punctum illi tribuant. Metaphora a suffragiis quæ in tabulas cereas referebantur per puncta: e quibus plurimorum censu magistratus creari; pauciorum, a populo *agitari*: nullorum præteriri candidatus dicebatur. Horat. ad Pisones; *Centuria seniorum agitans*, &c. 3 Qui maturioris iudicii, vel alludit ad Centurias seniorum, *us modo*. 4 Noli te dulcissimo studiorum fructu defraudare, nominis scilicet immortalitate, & famæ in vivis dulcedine. 5 Ingenii tui fœtus, te potius in vivis, & ipse vivus ingrediatur, quam posthumus edatur. 6 Vivus itaque fruire famæ dulcedine.

De Acerra bibace. XV.

1 **H** *esterno fœtere mero qui credit Acerram,*
Fallitur, 2 in lucem semper Acerra bibis.

In
1 Negando magis affirmat, excusando Acerram acrius in-
cusat. 2 Computationes in lucem protrahit, adeoque noctis
non dici hesternæ merum olet.

In Plagiarium . XVI.

Fama refert nostros te, Fidentine, libellos
 Non aliter populo, quam recitare i tuos.
 Si mea vis dici; gratis tibi carmina mittam;
 2 Si dici tua vis; hæc eme, ne mea sint.

1 Pro tuis. 2 Nam quod emis, possis dicere jure tuam.

Ad Sabidium . XVII.

Non amo te, Sabidi, nec possum dicere quare,
 Hoc tantum possum dicere; non amo te.

Odi te, Sabidi, gratis; neque enim odii mei rationem reddere valeo, an ab animi pravitate, morum dissimilitudine, & syderum contrapositione, antipathia, genio infesto, seu malo omine. Ita Senecæ Thyestes: *raptor & nescio quo, sed raptor; & Nihil timeendum video, sed timeo tamen;* vel argutius, merito te odi, neque tamen per modestiam licet effari odii mei causam; vel propter oris tui impuri graveolentiam non sustineo apud te longiore uti sermone, hoc tantum dico, *Non amo te.*

Fletus sine teste, XVIII.

Amissum non flet, cum sola est Gellia, patrem;
 Si quis adest, jussa profiliunt lacrymæ.
 Non dolet hic, quisquis laudari, Gellia, queris;
 Ille dolet vere, qui sine teste dolet.

Quisquis e lacrymis laudem captat, quæ turpius nunquam fluunt quam ubi finguntur.

De pietate fratrum, XIX.

1 **S**I*, Lucane, tibi, vel si tibi*, Tulle, darentur
 Qualia Lædæi fata Lacones habent:

* Nobile par fratrum, quorum pium amorem celebrat Plinius Sec. epist. 18. lib. 8. 1 Si possitis per mortem alternam vobis invicem indulgere vitam, quod de Castore & Polluce Lacedæmoniis Lædæ filijs ferunt potæ.

Nobilis hac esset pietatis rixa duobus ,

Quod pro fratre mori vellet uterque prior :

Diceret infernas & qui prior isset ad umbras ;

2 Vive tuo , frater , tempore , vive meo .

2 Ego in æterna mortis conditione manebo , ut tu in æternum vivas .

Aliena male recitans , XX.

Quem i recitas , meus est , o Fidentine , libellus :
Seu male cum recitas , incipit esse tuus .

1 Pro more poetarum , qui carmina sua recitabant publice in æde Apollinis Palatini , theatris , templis , hortis , &c. vel private & coram paucis .

Laus viri boni . XXI.

Si quis erit , rarus inter numerandus amicos ,
Quales prisca fides , fama que novis i avos :
Si quis 2 Cecropia madidus Latiaque Minerva
Artibus , & vera simplicitate bonus :
Si quis erit 3 recti custos , imitator honesti ,
4 Et nihil arcano qui roget ore deos :
Si quis erit 5 magnæ subnixus robore mentis ,
6 Dispercam , si non hic Decianus erit .

1 Priscos illos propter amicitiam sincere cultam decantatos. Herculem & Theseum , Damona & Pythiam , Pyladen & Orestem , &c. Alii legunt , anus , id est fama vetusta , diuturna , multis retro seculis celebrata. Ita Catullus , & facite hæc charta loquatur anus . Fama loquax , chartaque dicet anus .
2 Græca Romanaque scientia & artibus imbutus . 3 Stoicæ disciplinæ satelles & sectator . 4 Et qui ea pervenit , ut nihil roget Deum , nisi quod rogare possit palam . Seneca epist. 10. qui aperto vivit voto , nec Labra movet metuens audiri .
5 Fortis & constans . 6 Execrationis formula .

Supplicium invidi. XXII.

1 **Q**ui facis vultus, & non legis ista libenter,
2 Omnibus inuideas, Livido, nemo tibi.

1 Qui vultum adducis ad tristitiam, qui contracta fronte hæc improbas. 2 Infimus omnium sis precor, qui habeas cur omnibus inuideas: cur tibi, nemo. Hinc illud antiqui: Nemo invidit misero.

De Porcia. XXIII.

1 **C**onjugis audisset fatum cum Porcia Bruti,
Et subtracta sibi quæretet arma dolor:
Nondum scitis, ais, mortem non posse negari?
Credideram, satis hoc vos docuisse & patrem.
Dixit, & ardentes avido bibit ore favillas:
I nunc, & ferrum, turba molesta, nega.

1 Historia nota ex Plutarchi Bruto. 2 Catonem, cuius morituri illa vox: An nescis paulisper spiritu represso, aus capite ad parietem illiso emori licere?

De apro ad coenam appposito. XXIV.

Bis tibi triceni sumus, Mancino, vocati,
Et positam est nobis nil here præter 1 aprum:
2 Non quæ de tardis servantur vitibus uva,
Dulcibus aut certant quæ 3 melimela favis,
4 Non pyra quæ lenta pendent religata genista,
Aut 5 imitata breves punica mala rosas.
6 Rustica lactantes nec misit fiscina metas,
Nec de Picenis venit oliva cadis.

7 Nu-

1 Aprum ad convivium natum. Quem integrum mensis inferebant Romani. 2 Non nobis apponebantur uvæ duracinx, non, &c. 3 Dulcissima poma ita dicta a mellis sapore. 4 Non pyra serotina, quæ ad maturitatem pendent ab arbore, vel in cella vinculo religata e genista lenta. 5 Quæ *Balaensis*, id est floris colore imitantur rosas, flores brevis ævi. *alitis*, quod ipsa arbor brevis ævi sit. 6 Nec calatho rustico allata apponebatur nobis meta lactis, id est lac coagularum, in formam metæ *Circensis*, id est inversi turbinis-cæu pyramidis coactum.

- 7 *Nudus aper ; sed & hic minimus , 8 qualisque necari
A non armato pumilione potest .*
9 *Et nihil inde datum est , tantum spectavimus omnes .
Ponere aprum nobis sic & arena solet .
Ponatur tibi nullus aper post talia facta :*
10 *Sed tu ponaris , cui Charidemus , apro .*

7 Non inconditus (ut volunt quidam) sed absque aliis cibis & obsoniis illatus. 8 Nec dignus ferro Meleagri, sed qualis ab inertis nano confici possit. 9 Neque eum captor scindens praeministrabat, sed tanquam in Amphitheatro nobis pro spectaculo exhibitus est. 10 Sed tu obijciaris apro discerpendus, ut Charidemus a Domitiano,

Leo & lepus amici. XXV.

R *istibus his taurus non eripuerit 1 magistri ,
Per quos praeda fugax itaque reditque lepus .
Quodque magis miram , velocior exit ab hosse ,
2 Nec nihil a tanta nobilitate refert .
Tutior in sola non est cum curris arena ,
Nec caute tanta conditur ille fide .
Si vitare canum morsus , lepus 3 improbe, quaris ?
Ad qua confugias , ora leonis habes .*

1 Custodes leonum, mansuetarii. 2 Robur scilicet animosque sumit a leonis magnanimitate. 3 Audax, callide.

Cum dignitate otium. XXVI.

V *ir Celtiberis non tacende gentibus ,
Nostraque laus Hispania ;
1 Mercetur alius grande , & insanum sophos ?
Miserere tu 2 felicium ;*

C 3

3 Ve-

1 Alius irrequieto labore aucupetur insani populi auram sibi tanquam deserto patrono acclamantis, *sophos*, Insanum *sophos*, contradictio implicita, vel Hypallage, *plebis insane*. 2 Horum qui plebis laudibus tumidi & forensibus negotiis occupati se felices credunt, digni sane misericordia.

- 3 *Veroque frueri 4 non superbis gaudio ,
Dum 5 Sura laudatur tuus .*
6 *Non impudenter vita , quod reliquum est , 7 petis ;
Cum fama , quod satis est , habet .*

3 *Gaudio tranquillæ vitæ, curis & molestiis liberæ, non sollicitæ. 4 Non ambitiosus, non levis populi aura inflatus. 5 Palphurius Sura, cæterique laudis avidi caussidici foro vacent. 6 Tu, O Liciniane, laudum satis amplum titulum cumulumque consecutus, in posterum citra gloriæ jacturam aut infamie notam, otio & quieti indulge, 7 alii peris .*

Ad Leporem. XXVII.

Non 1 *facit ad seruos cervix, nisi 2 prima, leones ;
Quid fugis hos dentes, 3 ambitiose lepus ?
Scilicet a magnis ad te descendere tauris ,
Et quæ non 4 cernunt, frangere colla velint ?
Desperanda tibi est 5 ingentis gloria sati :
6 Non potes hoc tenuis præda sub haste mori .*

1 *Leo cervices ignobiles non curat. 2 Maxima, taurorum scilicet & cervorum. 3 Fati gloriam a leone captans. 4 Præ exilitate. 5 Gloriosæ mortis tibi a Leone datæ. 6 Nolo inquinari ignavo sanguine. Phæd.*

• Plagiarius furti convictus. XXVIII.

Vna est in 1 *nostris tua, Fidentine, libellis
Pagina ; sed certa domini signata figura ;
Quæ tua 2 traducit manifesto carmina furto .
Sic 3 Aretina 4 violant crystallina testæ :
Sic niger, in ripis errat cum forte 5 Caystri ,
Inter Ledaos ridetur corvus olores .*

6 *Sic*

1 *Quos tibi vindicâs furto. 2 Quæ te manifesto arguit cætera surripuisse. 3 Tua pagina meis libellis inserta non minus sordere apparet, quam testæ fictiles ex luto Aretino inter vasa crystallina: aut corvus inter olores: aut pica inter lusciniâs. Aretium Italiæ urbs, ubi terra testis apæ. 4 Contaminant crystallas: comparatæ cum crystallinis vasibus ipsæ sordent. 5 Asiæ fl. cygnis frequens.*

- Sic ubi multisona fervet sacer 6 Atthide lucus,
 Improba Cecropias offendit pica querelus .
 7 Indice non opus est nostris , nec vindice libris:
 Stat contra , dicitque tibi tua pagina, sur es .

6 Philomela , Pandionis regis Atheniensis filia. 7 Non opus est alio delatore aut assertore quam tua pagina, quæ te furti accuset damnetque .

Amicus novus. XXIX.

• **S**iquid , Fusce , vacas adhuc amari ;
 (Nam sunt hinc tibi , sunt & hinc amici :)
 Unum , si superest , locum rogamus ;
 Nec me , quod tibi sum novus , recuses .
 Omnes 2 hoc veteres tui fuerunt .
 Tu tantum inspicere , qui novus paratur ,
 An possit fieri vetus sodalis .

1 Si quid loci apud te reliquum sit novo amico . 2 Novus scilicet .

Vita quieta. XXX.

Vota 1 tui breviter si vis cognoscere 1 Marti
 2 Clarum militia , Fronto , togaque detus .
 Hoc petit 3 esse sui nec magni ruris arator ,
 3 Sordidaque in parvis ovia rebus amat .
 4 Quisquam 5 pilla colit Spartani frigora saxi 6
 Et 6 matutinum portat ineptus 6 ave 7
 Cui licet exigui nemoris rurisque 7 beati
 8 Ante focum plenas explicuisse plagas 2

C. 4

Et

1 Amici tui Marci Valerii Martialis, id est mei. 2 Fuit enim tribunus vigiliarum , & consul. vir clarus juxta ac doctus .
 3 Sine cultu & splendore, in re modica & tenui. 4 Nemo adeo cui obrigit modicus contigito cum lare fundus, modo mens sana fit, velit superbos aditus patronorum durasque fores colere , ut summo mane eos salutet . 5 Atria divitum ad frigiditatem incrustata marmore Laconico, natura quidem variegata, sed & arte insuper picto, teste Plin. lib. 35. capit. 6 Salutationis matutinae vocem solennem. 7 Fertilis: vel metonymice, quod domini beatum reddat. 8 Evacuare ante focum castes & recta prædis onusta ,

Et piscem tremula salientem ducere seta,
 Flavaque de rubro promere mella-cado?
 Pinguis 9 inaequales onerat cui villica mensas,
 Et sua 10 non emptus preparat ova cinis?
 Non amet hanc vitam, quisquis me non amat, opto;
 Vivat & urbanis 11 albus in officiis?

9 *Mensa sed erat pes tertius impar, Testa parem fecit. Ov. Metam. 8.* 10 *Méus, Vicinus. namque in ipsum sylva descendit focum.* 11 *Nonnulli exponunt pallidus, anxius scilicet & sollicitus: alii, pulcher, non fuscatus scilicet sole rustico. Lipsius r. Elect. c. 13. Alba toga indutus inter antambulorum & niveorum Quiritum officia; seu cretatus & candidatus in comitiis.*

Patria Scriptorum. XXXI.

Verona docti † syllabas * amat 1 vatis;
 Marone * felix 2 Mantua est:
 3. Consetur 4 Apona Livio suo 4 tellus,
 Stellaque nec 6 Flacco minus:
 7 Apollodoro * plaudit 8 imbrifer Nilus;
 Masone Peligni * sonant.
 9 Duosque Senecas, unicumque Lucanum
 * Facunda loquitur Corduba.
 * Gaudent iocose Canio suo Gades;
 10 Emerita Deciano meo.
 Te, Liciniane, * gloriabitur nostra.
 * Nec me tacebit Bilbilis.

† Versus e quibus plerique *Hendecasyllabi Phalacii*.
 * Adverte signata & ad argumentum cuiusque auctoris vel loci apposita verba, *Amat; felix; consetur; plaudit; sonant; facunda loquitur; gaudent iocose; gloriabitur;* & modestum illud, *non tacebit.* 1 Catulli. 2 Virgilius natus est in pago qui Andes dicebatur, non procul a Mantua. 3 Magni fit, in censu & æstimatione est. 4 Patavinus ager, Patavium, ab Apono Fonte. *Antenorea vitam qui porripit urbi.* 6 Valerio Flacco. 7 Poeta Alexandrino, Menandri æmulo. 8 Qui inundatione sua, vice imbrium (qui in Ægypto rari) fungitur in terra irriganda. 9 patrem rhetorem & declamatorem; filium philosophum & tragicum: vel L. Senecam philosophum fratrisque ejus filium Marcum tragedum. 10 Emerita Augusta civitas Hispaniæ ad Lusitaniam spectans.

Ad

Ad furem, de libro suo. XXXII.

Erras meorum sur avare librorum,
 1 Fieri Poetam posse qui putas tanti,
 2 Scriptura quanti consuet. & tomus vilis.
 3 Non sex paratur aut decem sophos nummis.
 4 Secreta quare carmina, & 5 rudes curas,
 6 Quas novit 6 unus, serinioque 7 signatas
 Custodit ipse 8 virginis 9 pater charta;
 10 Qua trita duro non inhorruit mento.
 11 Mutare dominum non potest liber notus.
 12 Sed pumicata fronte si quis est nondum,
 Nec umbilicis cultus atque membrana:
 13 Mercare tales ab eo, nec sciet quisquam.
 Aliena quisquis recitat, & petit famam;
 Non emere librum, sed silentium debet.

1 Qui ambitiose nomen Poetæ aucuparis. 2 Librarii transcribentis opella, & non ita magni precii chartæ scapus. 3 Ipsa sapientia aut sapientiæ laus non paratur, quo liber, pretio. 4 Nondum vulgata. 5 Versus nondum in publicum emissos. 6 Auctor solus. 7 Clausas, necdum editas. 8 Quæ nondum lectorem experta est, quam nullius viri manus contrectavit, nullius lectoris oculus foris vagantem vidit. 9 Auctor. 10 Quæ nondum lectoris manu versata, lanugine inhorrescit, pilosæque facta est aliis quæ nondum recitata atque edita horrescit, ab auditorum basiantium mento. 11 Frustra & sero plagiarius sibi adscribit opus cuius innotuerit auctor. 12 Si quis vero liber novus sit, cuius frontes (eæ sunt, extremitates membranæ in orbem complicatæ, in medio quarum apparebant cornua) pumice jam primum poliuntur; & cuius umbilicus (is est bacillus cedrinus, buxeus, cupressinus, &c. extremæ paginæ, absoluto jam opere, affutus) vel umbilici extremitates (quæ, complicatis in volumen membranis, utrinque apparent, cornuaque appellantur) ebore, argento vel auro ornantur; & quem novissime obducit pellis; hunc enim, simulque auctoris silentiû. 13 P. Scriverius *Mercare tales habeo, nec scilicet.*

Fur carminum non est Poeta. XXXIII.

Nostri versibus esse te Poetam,
 Fidentine, putas, cupisque credi?

1 Sic

- 1 *Sic dentata sibi videtur Ægle,*
Emptis 2 ossibus, 3 Indicoque cornu:
Sic, quæ nigrior est 4 cadente moro,
 5 *Ceruffata sibi placet Lycoris.*
 6 *Hac & tu ratione, qua poeta es,*
Calvus cum fueris, eris comatus.

1 Emendo & adsciscendo aliena pro suis. 2 Dentibus ex osse vel ebore factitiis. 3 Elephantis belluz Indicæ cornu, ut volunt Varro, Pausanias, Oppianus, &c. vel dente juxta Aristot. Plinium, Philostratum. 4 Præmaturo, qui niger. 5 Candida & lita cerussa. 6 Comam additiciam sumendo.

De mutuum rogantibus. XXXIV.

Dimidium donare Lino, 1. quam credere totum,
 Qui mavult; 2. mavult perdere dimidium.

1 Mutuum dare. 2 Æque enim utrumque non solvit, mutuum ac donatum; totum ac dimidium.

Musæ egentes. XXXV.

O Mibi 1 curarum pretium non vile mearum,
 Flacce, 2 Antenorei spes & alumne Laris:
 3 Pierios differ cantusque thoroſque 4 sororum:
 Æs dabit ex istis nulla puella tibi.
 Quid petis a 5 Phæbo? nummos habet 6 arca Minervæ:
 7 Hæc sapit; 8 hæc omneis fænerat una deos.

9 Quid

1 Curarum mearum levamen unicum & solatium, vel studii poetici quod mihi tecum est commune, grande decus. 2 Urbis Patavii quam condidit Antenor, fuit n. Val. Flaccus Argonauticon auctor civis Patavinus. 3 Desine & desere poeticam, cum Musæ nullo sint in pretio: vel differ in aliud tempus, cum præsens postulet ut rem facias. 4 Novem Musis 5 Cui laurus & laus nuda curæ. 6 Arcæ patronorum, quibus leges & causæ, quas dedit, quas docuit Minerva, nummorum affarim dederunt. 7 Lucri enim bonum odorem sapere, vera est hodie sapientia, alludit. 2. ad Avieni apologum in quo Palladem collaudat Iupiter, quod cæteris diis steriles ad gloriæ speciem eligentibus arbores, illa olivam propter fructum elegisset. 8 Adeo dives est, ut cæteris diis mutuum det.

- 9 *Quid possent hederæ Bacchi dare? 10 Palladis arbor
Inclinat 11 variâs pondere nigra comas .*
12 *Præter aquas Helicon & ferta, lyrasque Dearum
Nil habet , & magnum semper inane sophos .*
*Quid tibi cum Cirrha? quid cum 13 Permessidos unda?
Romanum propius , divitiisque forum est .*
14 *Illic æra sonant : at circum 15 pulpita nostra,
Et 16 steriles 17 cathedras , basia sola crepant .*

9 Quis enim usus corymborum & hederæ? 10 Oliva, cujus rami ubertate incurvantur. 11 Frondes varii coloris baccis onustas. 12 Studia hæc & opera poetarum, quæ Helicone, Cirrha, Permesside lymphæ, sacris Phœbo, Bromio & Musis atque hujusmodi bullatis sonant nugis, adferunt tantum voluptatem, inanem laudem, plausum & basia ab auditoribus; quin te potius conferas ad forenses causas agendas, unde rem augeas ac ditescas? 13 Permesside nuda? omnino reponendum monet Scriverius. 14 In foro numeratur patronis. 15 Editiora loca ante scenam, e quibus recitabantur poemata. 16 Nullum fructum afferentes. 17 Auditorii subsellia.

Mors Romana. XXXVI.

- 1 **I**ndignas premeret pestis cum tabida fauces,
Inque suos vultus serperet atra lues:
2 Siccis ipse genis stentibus hortatus amicos,
3 Decrevit Stygios Festus adire lacus.
4 Nec tamen obscuro pia polluit ora veneno,
5 Aut torfit lenta tristitia fata fame.
6 Sanctam Romana vitam sed morte peregit,
Dimisitque animam 7 nobiliore via.
8 Hanc mortem satis magni præferre Catonis
Fama potest: hujus Caesar amicus erat.

Lusus

1 Festus immedicabili mentagra correptus. 2 Oculis non lactymantibus, & firmo pectore. 3 Relinquendæ vitæ certus. 4 Non polluit veneno, quo sublatis esteruntur nigri. 5 Non torfit inedia voluntaria. 6 Sed vulnere facto emisit animam, mortis genere Romanis solenni, Lucretiæ, Scipioni, Catoni, Bruto, &c. 7 Hæc & ampla porta, non quæ foeda illa foetidaque pestis fauces obstruxerat. 8 Hic itaque non fugit e vitæ Cæsaris odio, quod fecit Cato ille Uticensis, ne subire vultum tyranni cogere, ut ipse dicebat.

Semper agis causas, & res agis, Attale, semper :
 Est, non est quod agas, Attale semper agis.
 Si res, & causa defunt, 1 agis, Attale, mulas.
 Attale, ne quod agas desit, 2 agas animam.

1 Agitas. 2 Moriaris.

De Regulo pene oppresso. XXXVIII.

Hæc, qua pulvere dissipata multo
 Longas porticus explicat ruinas,
 En quanto jaces 2 absoluta casu !
 Tectis nam modo Regulus sub illis
 Gestatus fuerat, recesseratque ;
 Vincta est pondere cum suo repente ;
 Et postquam domino nihil timebat,
 Securo ruit incruenta damno.
 Tanta, Regule, post metum querela ;
 Quis curam neget esse te deorum,
 Propter quem fuit innocens ruina ?

1 Ejusdem argumenti & artificii ac epigram. superius quod incipit : *Itur ad Herculei pag. 29.* 2 Crimine absoluta, quæ innoxio lapsu caduca superfederat *domini capite immerentis.*

Vicinus alienus. XXXIX.

Vicinus meus est, manuque tangi
 De nostris Novius potest fenestris.
 Quis non invideat mihi, putetque
 Moris omnibus esse me beatum,
 Junctio cui liceat frui sodale ?
 Tam longe est mihi, quam 1 Terentianus,
 Qui nunc Niliacam regit Syenen.
 Non convivere, nec videre saltem,
 Non audire licet, nec Vrbe tota
 Quisquam est tam prope, tam proculque nobis.

1 Præfectus Egypti, in qua, Æthiopiam versus, urbs Syene
 Mi-
 umbras nusquam stellas solstitio Nilive,

Migrandum est mihi 2 longius, vel illi.

Vicinus Nevio, vel 3 inquilinus.

Sit, si quis Novium videre non vult.

2 Neque enim tam prope videre fas est, 3 In ipsis novii ædibus habitet oportet: Inquilinus, qui eundem colit focum Fest. lib.9.

Epitaphium pueri. XL.

Alcime, quem raptum domino 1 crescentibus annis
 2 Labicana 3 levi cespice velat humus:
 Accipe 4 non Phario nutantia pondera saxo,
 5 Quæ cippo 6 pueranus dat ruitura labor:
 Sed fragiles 7 buxos, & opacas palmitis umbras,
 Quæque virent lacrymis humida præta meis.
 Accipe, cara puer, nostri monumenta 7 laboris:
 Hic tibi perpetuo tempore vivet honor.
 Cum mihi supremos 8 Lachesis perneverit annos;
 Non aliter cineres mando jacere meos.

1 Jam adolescentem. 2 In via Labicana, quæ a porta Esquilina ducit ad Labicum Italix pagum. 3 Non magnifico tumulo: vel respicit precatationis & inscriptionis formulam; *Sit tibi terra levis.* 4 Non obeliscos & pyramidas, non statuas quæ columnis e saxo Ægyptio innixæ pendere & nutare videantur. 5 Consumet ferrum lapidemque vetustas, &c. Ovid. 4. de Ponto. & Juv. Sat. 10. data sunt ipsis quoque fata sepulchris. 6 Buxetum, hypampelon, viridarium, flores prætenes: tumulis namque moris erat virentes inserere arbores, *Spirantesque crocos & florum perpetuum Ver.* 7 In cippo excolendo, & hoc carmine. 8 E Parcis una, id est ubi fata abolverint penam vitæ meæ.

Ad Poetam obtrectatorem. XLI.

Cum tua non edis, carpis mea carmina, Leli,
 Carpere vel noli nostra, 1 vel ede tua,
 2 Ut sint quæ ego vicissim carpan.

In Rabulam, XLII.

Quod clamas semper, quod agentibus obstrepis, Heli;
Non facis hoc gratis; accipis, ut taceas.

Pessimum rabulam obstrepero clamore se aliorum actionibus ingerentem, ut quem propter imperitiam nemo adscivisset, propter importunitatem aliquis placaret, objecta trifauci huic Cerbero pretii offa ut taceret: potest & intelligi de prævaricatore ad tacendum corrupto, ex noto illo joco in Demosthenis argentinam. Vide Gell. lib. II. c. 9.

In Caussidicum clamosum, XLIII.

Cum clamant omnes, loqueris tu, Navole, semper;
Et te patronum caussidicumque putas.
Hac ratione potest nemo non esse disertus.
Ecce tacent omnes: Navole, & dic aliquid.

1 Qui te ostentare soles, cæteris interstrependo, ac si haberes quod diceres: ecce, jam silentio facto, ostende quam disertus sis patronus. At nunc piscis & rana Seriphia es, nec gru quidem habes quod dicas.

De Podagra chiragra, XLIV.

Litigas, & podagra Diodorus, Flacce, laborat;
Sed nil patrono porrigit; hæc & chiragra est.

1 Podagra detenti ut plurimum litigiosi, queruli, loquaces sunt, & quia pedibus uti non licet, lingua strenui sunt, mala multa animo versantes. 2 Jocatur autem avaritiam Diodori a chiragra, quæ manus contrahit, profectam, licet illi non iusta chiragra contudit articulos, Horat. 2. Serm.

Quo ditior, hoc sordidior, XLV.

Non plenum modo vicies habebas;
Sed tam prodigus, atque liberalis,

1 Non omnino vicies centena millia sestertium, Neap. mo-
neta 500000. carolen.

- Et tam lautus eras, Calene, ut omnes
 Optarent tibi 2 centes amicit.
 Audit vota Deus, precesque nostras;
 Atque 3 intra, puto, septimas Calendas
 4 Mortes hoc tibi 4 quattuor dederunt.
 At tu sic 5 quasi non foret relictum,
 Sed raptum tibi centies, abisti
 6 In tantam miser esuritionem;
 Ut convivia sumptuosiora,
 Toto qua 7 semel apparatus in anno,
 8 Nigra sordibus explices moneta;
 Et septem veteres tui sodales
 Constemus tibi 9 plumbea selibra:
 Quid dignum meritis precemur istis?
 Optamus tibi 10 millies, Calene.
 Hoc si contingerit, fame peribis.

2 Nostræ monetæ 250000. ducat. 3 Intra septem menses. 4 Hereditates ex quatuor amicis mortuis. 5 Quasi tibi ablata potius & amissa fuissent 250000. ducat. quàm relicta & legata. 6 In avaritiam tam sordidam & famelicam. 7 Solis natalibus. 8 Ærea moneta seu plumbea, cujus contrectatione sordent manus; simul & sordes Caleni taxat, qui ad septem veteres amicos excipiendos, non excedebat sumptum ejus summulæ quæ nigra vānit moneta, quod & vilissimarum rerum pretium est, ut apparet ex adjecta selibra plumbea. 9 Pessimæ notæ, id est æneæ monetæ duobus terenciis, vel etiam plumbeæ; namque & quadrantes plumbei Romanis quondam in usu. 10 Millies centena millia H.S. id est nostræ monetæ 250000. ducator.

De Afræ vetula. XLVI.

MAmmas, atque tatas habet Afræ: sed ipsa tatarum
 Dicitur & mammarum maxima mamma potest.

Puella sibi visa, quod viverent pater & mater cum nutriciis, quos etiam patres (pro more) appellabat; vel que junior videri possit, seniores se interdum cocivas, imo & juniores salutavit appellavitque mammarum & tatarum, patrum scilicet matrumque prænomine, cum ipsa jam vetula esset, ipsorumque abavia videri posset.

Ludus

Ludus in malum pictorem . XLVII.

Qui pinxit Venerem tuam, Lycori,
Blanditus, puto; pictor est Minerva.

Pictor qui pinxit Venerem tuam, Lycori, blanditus est Minervæ, Veneris quondam de pulchritudine æmulæ, adeo deformem pinxit: *vel, puto, id est, ut videtur: pictor est Minervæ, cui similior imago tua, Lycori, quam Veneri. Pictores insuper in Minervæ clientela sunt.*

In avarum. XLVIII.

Si dederint superi decies mihi millia centum;
Dicebat nondum, Scævola, et factus eques:
Qualiter o vivam, quam large, quamque beate!
Riserunt, et faciles & tribuere dei.
Sordidior multo post hoc toga; penula peior:
Cakeus est farsa terque quaterque cute;
3 Deque decem plures semper servantur oliua;
3 Explicat & cœnas unica mensa duas;
Et 4 Vejentani bibitur fax crassa rubelli;
Et tepidum cœnâ quaritur, et asse ricer.
6 In jus, o 7 fallax atque 8 inficiator, eamus:
Aut 9 vive, aut decies, Scævola, 10 redde Deis:

1 Alii iustus, id est nondum plenum & iustum assequutus censum equitis, qui quadringenta sestert. 2 O faciles dare prava deos! 3 E decem olivis major pars reservatur in proximam cœnam. 4 Fœculentum & turbidum vinum a Vejentibus in Italia. 5 Illi plebeja contentio. 6 E formula vocandi in jus. 7 Qui vovisti te laute victurum si, &c. 8 Qui sordide vivendo non agnoscit se ex voto accepisse quod accepit. 9 Laute, genialiter. 10 Quando iis non uteris, *vel, ut liberius vivas, quod prius fecisti.*

De spectaculo. XLIX.

Pisto quod juga et delicata collo
Pardus sustinet, 3 improbaque tigris

5 In-
1 Pardi enim & pantheræ variegati & maculosi. 2 Mollia, pu purea, serica, ut mox n.8. 3 Feroces, rabidæ. *vel, quod nemini probabile erat passuras tigris.*

5 *Indulgent patientiam flagello :*
Mordent aurea quod lupata cervi ,
Quod frenis 6 Libyci domantur 6 urfi ,
Et quantum Calydon tulisse fertur ,
Paret 7 purpureis aper capistris :
Turpes 8 effeda quod trahunt bifontes ,
Et 9 molles dare jussa quod choreas
Nigro bollua nil negas magistro ;
Quis spectacula non putes deorum ?
 * *Hac transit tamen , ut minora , quisquis*
Venatus humiles videt leonum ,
Quos velox leporum timor fatigat.
Dimitunt, repetunt, amantque captos,
Et securior est in ore prada ;
Laxos cui dare, perviosque rictus
Gaudent, & timidos tenere dentes ;
Mollem frangere dum pudet rapinam :
Stratis cum modo venerint juvenis ,
Hac clementia non paratur arte ,
Sed norunt cui serviant leones .

5 Patiuntur flagra. 6 Vide Lipsium Elect. 2. cap. 4. contendentem leones a Romanis tum rudibus obvia notaque voce dictos fuisse *Libycos Ursos*: ut & elephantem, bovem *Lucam*: Struthionem, passerem *marinum*: contra quem ex Plinii auctoritate, lib. 8. cap. 36. & 58. docte differentem, cum alii plurimi auctores, tum hic facit locus, ubi inductione cætorum ferarum, inter quos & urforum, ascenditur distincte ad leones. 7 Supra num. 2. 8 *Cureus Britannicus*. 9 Quod *Elephantus* saltans paret rectori suo ex *Æthiopia*. * Hæc tamen omnia superat leporum lusus per rictus leonum.

Operari demum juvat si est operæ pretium. L.

Sæpe mihi dicis, *Luci clarissime Juli,*
Scribe aliquid i magnum: desidiosus homo es :
 2. *Osia da nobis: sed 2 qualia fecerat olim*
 3. *Mæcenæ Flasco, Virgilioque suo :*

D

Con-

1 *Epicum & perpetuum carmen.* 2 *Agros & pecunias, quo*
Musis vacet, non de lodice paranda Sollicitus. 3 *Locupletavit*
Clinius Mæcenæ Virgillum, Horatium, &c.

Condere viſuras tentem per ſecula 4 curas ,

Et nomen 5 flammis eripuiſſe meum .

6 *Inſteriles campos nolunt juga ferre iuveni :*
7 Pingue ſolum laſſat , ſed iuvat ipſe labor .

4 Carmina, 5 Ut ultra rogos & cineres ſuperſit, 6 Muſæ non libenter arant litus, non amant ſtudia, *Premia ſc tollas.* 7 Optimum quidem ſolum verſare fatigat agricolam, ſed ampliffimæ ſegetis ipſes alit: non minus magni operis Poetam fructus & præmii ſpes .

Laus catellæ Publii . LI.

1 **I**ſſa eſt 2 paſſere 2 nequior 3 Catulli .

Iſſa eſt purior oſculo columbæ .

Iſſa eſt carior Indicis lapillis ,

Iſſa eſt deliciæ catella Publi .

Hanc tu , ſi queritur , loqui putabis .

4 *Sentit triſtitiamque gaudiumque .*

5 *Collo nixa cubat , capitque ſummos ,*

Ut 6 Inſpiria nulla ſentiantur ,

Et deſiderio coacta 7 ventris ,

8 *Gutta pallia non ſefellit ulla :*

Sed blando pede ſuſcitatur , toroque

Deponi rogat , & monet 9 levari ,

Caſta tantus ineſt pudor catella .

10 *Hanc ne lux rapiat ſuprema totam ,*

Picta Publius exprimit tabella ,

In qua tam ſimilem videbis Iſſam ,

Ut ſit tam ſimilis ſibi nec ipſa ,

Iſſam denique pone cum tabella :

Aut utramque putabis eſſe veram ,

Aut utramque putabis eſſe pictam .

1 Nomen catellæ Publii. 2. Protervior. 3 Lesbicæ paſſere, cuius nequitiam & mortem canit Catullus. 4 Sentit hos affectus in Domino, atque illi triſti condoleo, hilari feſtiva congratulatur. 5 Collo Domini ſeu gremio innixa dormit. 6 Reſpirationes. 7 Ejiciendi, 8 Prælitic mundiciem lecto, neque ejus compaſſavit ſtragula. 9 Aivi ſeu veſicæ onere levando. 10 Ut mortuæ ſuperſit memoria, curavit Publius illam pingi .

De

De prolixis Epigrammatis. LII.

Scribere me quereris, *Velox, epigrammata longa.*
Ipse nihil scribis; tu breviora facis.

Et virtutibus epigrammatum altera est Brevitas: hanc in Martiale cum essent qui carperent, respondet nescio cui Veloci Poetæ, breviter tua epigrammata esse potiora illius nullis.

Honestas libertas. LIII.

Cum te non nossem, dominum regemque vocabam:
Cum bene te novi, jam mihi Præfatus eris.

Te prius mihi non notum pro munifico patrono & claro viro honorifice salutabam: postquam vero mihi innocueris, familiarius te appello & mero nomine saluto.

Ad Lectorem. LIV.

Quæcumque lusis juvenis & puer quondam,
 2 *Apinasque nostras, quas nec ipse jam novi;*
 3 *Male collocare si bonas voles horas,*
 4 *Et invidetis ocio tuo lector;*
A Valeriano Pollio petes Quinto,
Per quem 5 perire non licet meis nugis.

1 Epigrammata quæ mihi olim puero exciderunt, venalia sunt apud Q. Poll. Valer. 2 Nugamenta carminum. Apinas autem ut & Tricas Apuliz oppidula fuisse vilia scribit Plinius lib. 3. cap. 11. 3 Diomedem tantam per ignominiam eversa, ut in proverbii ludibrium abierint. 4 Modesta extenuatio. 5 Nec fines ocium abire sine malo. 5 Exscribi enim facit, venditque.

Jocus in avarum. LV.

Occurris quoties, Luperce, nobis:
Vis mittam puerum, subinde dicis,
Cui tradas epigrammaton libellum,

D 2

Lectum

1 Mutuo.

- 1 *Lectum quem tibi protinus remittam ?*
 Non est quod puerum, Luperce, vexes :
 Longum est, si velis ad 2 *Pyrum venire,*
 Et 3 *scalis habito tribus, sed altis.*
 Quod quaris, propius petas licobit :
 4 *Argi nempe soles subire 4 letum.*
 5 *Contra Caesaris est forum taberna,*
 6 *Scriptis postibus hinc & inde totis.*
 Omnes ut cito perlegas Poetas.
 Illinc me petes; 7 *ne roges Atrethum:*
 Hoc nomen dominus gerit taberna.
 8 *De primo dabit, alterove nido*
Rasum pumise, purpuraque cultam
 9 *Demariis tibi quinque Martialom.*
 Tanti non es, ais? 10 *sapis Luperce.*

2 Alii regionem urbis esse volunt, alii insignaedium, alii leg. ad pilam. 3 In coenaculo, vel tertio tabulato. 4 *Trimes Argiletum*, ab argilla, vel Argi lecho, qui ibi ab Evandro caesus fertur. 5 E regione fori Julii est taberna bibliopolarum. 6 Postes, columnae, pilae bibliopolarum inscripta gerébant nomina librorum venalium. 7 Ne sit opus quaerere quis meos libros habeat venales, Atrethus vocatur bibliopola; alii legi volunt *me roges Atrethum*, id est ab Atrecto. 8 De summo forulo, capsula, seu armario; in primis a. vel iummis nidis optimi recondebantur libri, in imis seu ultimis libri parvae aestimationis. 9 Quibus fere equivalent 4. carol. nam sestertius est quarta pars denarii, & sestertii valor notus est. 10 Ironice collaudat hominis laudes, cui pro vili habetur ingenium & labor Poetae.

Est & prolixa brevitatis. LVI.

Tercentena quidem poterat epigrammata, 1 *ferre:*
 Sed quis te 2 *ferret, perlegeretque, liber?*
 At nunc 3 *succincti qua sunt bona * disce libelli.*
 Hoc primum est, 4 *brevior quod mihi charta peris.*
 5 *Deinde, quod haec una peraget librarius hora.*
 Nec tantum nugis serviet ille meis.

Ter-

- 1 Capere. 2 Pateretur, toleraret. 3 Brevis libri commoda. 4 Minus infumo & perdo chartae. *modeste.* 5 Librarius citius transcribet haec, ut melioribus vacet exscribendis.

*Tertia res hæc est, quod si cui forte legeris,
Sis licet usque manus, non odiosus eris.
6 Te convivæ leges misto quincunce: sed ante
Incipiat positus quam tepuisse calix.
Esse tibi tanta 7 cantus brevitate videris.
Hei mihi, quam multis sic quotus longus oris!*

6 Inter pocula legeris, & perlegeris minori spacio, quam vitæ
aqua calida in quincunce quinque cyathorum capaci dilutum
frigescat. 7 Putas tibi satis cavisse.

Qui solvendo non est. LVII.

Sexte, nihil debes, nil debes, Sexte, fatemur,
Debet enim, si quis solvere, Sexte, potest.

Vere jactat se nihil debere qui non est solvendo. Debitoris. n.
inopia excludit actionem.

De vivendis amicis. LVIII.

NE valeam, si non satis, Deciane, diebus;
Et tecum totis natiâs esse velim.
Sed 2 duo sunt, qui nos distinguant, mille passum:
Quattuor hac sunt, cum rediturus eam.
Sape domi non es: cum sis quoque, sape negaris.
Vel tantum 3 causis, vel 4 sibi sape vacas.
Te tamèn ut videam, duo mille non piget ire:
Ut te non videam, quattuor ira piget.

1 Jurandi formula, ut, ni vivam, disper eam. 2 Intercapedo
& spacium bis mille passuum, qui quater mihi sunt feducati,
nec te convenienti. 3 Clientum causis. 4 Tuis studiis, vel
balneis, cœnis, seu valetudini curandæ.

Ardelio; multa agendo nil agens. LIX.

Declamas 1 belle; causas agis, Attale, belle,
Historias bellas; carmina bella facis.

1 Scite, lepide,

D. 3

Com-

Componis belle mimos ; epigrammata belle ;

Bellus grammaticus , bellus es astrologus .

Et belle cantas , & saltas , Attale , belle .

Bellus es arte lyra , bellus es arte pile .

Nil bene cum facias , facis attamen omnia belle .

Vis dicam quid sis ? magnus es a ardalis .

2 *πολυεργων*, ut lib. i. epig. 80. multa agendo nihil agens, qui ut videatur aliquid esse in omnibus, nihil est in singulis: *namquam n. est, qui ubique est*, Seneca epist. 2. Alii ab *andore* & impetu multa tentantis, nihil prosequentis: Alii ab *ardeola* avi quæ in volatu multum movet, parum promovet, deductum volunt. Sunt qui Ardeliones mimorum genus fuisse volunt.

In coenipetam. LX.

Quod 1 fronte Selium nubila vides, Ruse,
Quod ambulator porticum terit serus :

2 Lugubre quiddam quod tacet piger vultus ;

3 Quod pene terram tangit indecens basus ;

Quod dextra pectus pulsatur , & somnum vellit .

Non ille amiti fata luget , aut fratris :

Uterque natus vivit , & precor 4 vivas :

Salva est uxor , 5 sarcinaque , servi que :

Nihil colonus ; villicusque decaxit .

Mæroris igitur causa quæ? domi cœnat :

1 Selii coenipetæ moestitiæ & luctus causam esse domesticum . 2 Quod moesto vultu tacitus præ se fert luctum .

3 Quod demisso sit vultu capiteque dejecto . 4 In avari Selii impenditum . 5 Opes ; nummi , quæ majore domus gemitu , majore tumultu planguntur quam funera .

Unguentis delibuti. LXI.

Esse quid hoc dicam, quod olent tua basta myrrham,
Quodque tibi est numquam non alienus odor ?

1 Animæ foetorem & oris spurcitiem dissimulare voluit Posth. diapsmatum & unguentorum accito odore : sub a tiduo hu-

*Hor mihi suspectum est, quod olet bene, Posthume, semper:
Posthume, non bene olet, qui bene semper olet.*

hujusmodi odore suspicatur Poeta latere ulcus, vomitum, aut ce-
trius quippiam.

Ne litiges. LXII.

E*T iudex petit, & petit patronus.
Solvat censeo, Sexte, creditori.*

Præstat absque lite creditori solvere, ne unum subterfugiens
in tres incidas: namque munere palpanus iudex, (atque obiter
corrupta taxat judicia) munit aliud tibi extorquebit patronus,
& creditori tandem ex lege & sententia solvendum est.

In Hermum. LXIII.

Q*uod nulli calicem tuum propinas,
Humane facis, Herme, non superbe.*

Habebant veteres, honoratioris maxime, in conviviiis peculia-
res suos calices: quos aliis interdum propinare, humanitatis erat,
contrarium, superbie. Invertit hoc Poeta collaudando Hermum,
quasi hoc ab illo humane factum sit, ne calice a foetore oris sui
venerato alios offendat. Franc. Luisinus in nominis ambiguitate,
quod illi cum Deo Mercurio commune est, joci acumen lateri
putat. q. d. facis ut homo, &c.

Luxus morbos parit. LXIV.

Z*oilus egrotat, 1. faciunt hanc 2. fragula febrem:
3. Si fuerit sanus, coctina quid facient?*

D 4

1. Ut visentibus ostendet fragula, morbum simulat. 2. Tape-
tia lecto strata. Non convenit Grammaticis de stragulis, vestes
an lectorum strata denotent: ego utrumque; namque leonis spo-
lium Herculi pro lecto & stragulo, pul. Senecam: quoniam ab illis
tegmen meum, Idemque somno mollis Hercules torus. 3. Si
valeret, non possent videri stragula.

Quid 4 torus a Nilo? quid 5 Sidona tinctus olenti?
 Ostendit stultas quid nisi morbus opes?
 Quid tibi cum medicis? dimitte 6 Machaonas omnes.
 7 Vis fieri sanus? stragula sume mea.

- 4 Torus e lino Ægyptiaco, & Alexandrina pluma factus.
 5 Torus Sidonio tinctus murice, purpureus: legitur &, *fundone*
cinctus, id est plagis, e *fundone* tincta, olenti murice tinctus.
 6 Medicos, a Machaone filio Æsculapii, nobilitato ab Homero
 cum fratre Podalirio. 7 Sapiens & valebis, deposito stragula-
 rum luxu, sumptisque vilioribus, cuiusmodi mea sunt.

Bis servus, qui servi servus. LXV.

Capto tuam, pudet heu, sed capto, Maxime, cenam:
 Tu captas aliam: jam sumus ergo pares.
 Mane salutatum venio: tu diceris isse
 Ante salutatum: jam sumus ergo pares,
 Sum 2 comes ipse tuus, tumidique 3 antecambulo regis:
 Tu comes aberius: jam sumus ergo pares.
 Esse sat est servum: jam nolo 4 vicarius esse.
 5 Qui Rex est, regem, Maxime, non habeat.

1 Ego te pro rege meo & patrono salutabam, comitabar, pro-
 sequebar, cenam hinc promeriturus, neque negabo me hinc coe-
 nam captare: sed & te video eadem obire officia. (namque hoc
 faciebant potentiores;) quocirca, cum tibi par sim, renuacio tuæ
 clientela, nolo esse cliens clientis, &c. 2 Comes est, qui latus
 regit, honoris gratia: dictus & exterior seu latero. 3 Anteam-
 bulo qui præcedit patronum divitem & potentiorum, Poetis Re-
 gem dictum. 4 *Sive uttaris est qui servo par est*: Horat.
 5 Ut idem Martialis alibi: *Non bene, crede mihi, servo servitur*
amico: Sit liber, dominus qui volet esse meus.

In Plagiarium. LXVI.

Carina Paulus emit: recitat 1 sua carmina Paulus.
 Nam quod emas, possis dicere jure tuum.

1 Quia empta.

IN

In Posthumum. LXVII.

Basa das alio, abis das, Posthume, 1 dextram:
Dicit, utrum manis? elige. 2 malo manam.

1 Et osculandam: malant alii simpliciter,prehendendam tan-
gendamque,quod illud nimis fastuosum sit,& Imperatorum pro-
prium. 2 Displacet enim basia spurci oris.

De eodem. LXVIII.

Quid mihi nobiscum est, o Phœbe, * novemque sererat?
Ecce nocet vasi Basia iocosa suo.
Dimidio nobis dare Posthumus ante solebas
Basia, nunc labno caput utroque dare.

* Nomen in cultore permixta suo. Ovid. 1. Trist. neque me
prius leviter notam dimidio basio salutabat, jam ex carminibus
notiorem me toto ore osculatur.

De eodem. LXIX.

Non dicam, licet usque me rogetis,
Quis sit Posthumus in meo libello,
Non dicam: 1 quid enim mihi successit?
Has offendere basiationes,
Quas se tam bene vindicare possunt?

1 Cur enim velim illum publico nomine offendere, cui fa-
cile est me, fœdis oculis sub amicitiæ nomine datis adeo mihi
non abnuendis, vindicare?

In Candidum. LXX.

Si des iniqua tibi tristem fortuna rotantem,
2 Squalidus herebo, pallidiorque res.

si.

1. Lege quatuor primos versus ex persona Candidi, ut qui
sæpe promiserat se comitem fore Martiali, si adversæ res inci-
dissent. & fateor me hic dissentire ab aliis omnibus interpre-
tibus qui hæc tribuunt Poetæ: sed iudicet Lector. 2 Reorum
propinquis & amicis niveas togas sordidis mutare in iudiciis,
mors erat, in misericordiæ aucupium.

*Si jubeat patria damnatum excedere terra ,
Per freta , per scopulos exsulis ibo comes .*

3 *Dat tibi divitias: ecquid sunt ista ducurum ?*

Das partem ? multum est ; Candide , das aliquid .

4 *Mecum eris ergo miser . 5 quod si deus ore sereno*

Annuntio : felix , Candide , solus eris .

3 Jam vero fortuna tibi dedit opes, nunquid his me participas? non æquam harum posco partem, quanquam neque hæc iniqua esset postulatio, apud eum qui se mihi toties ingesserat adversarum rerum socium. 4 Ita habeo te quidem amicum (ut ais) partem in adversis. 5 Sed si dexter tibi affuisset Mercurius, &c. benigne tecum luserit fortuna, tibi soli dives eris.

Ad Gallum. LXXI.

D*As nunquam , semper promittis . Galla , rogasti :
Sed semper falsis , jam rogo , Galla , nega .*

Quoniam ita lubricæ seu præposteræ es fidei, ut contrarium semper facias iis quæ promittis: te mihi verbis negare volo, ita ex usitato, dabis.

Amicus fordidas. LXXII.

1 **M***Utua viginti septentia forte rogabam ,
2 Quæ vel donanti non grave munus erat .
Quippe rogabatur felixque , necusque sodalis ,
Et 3 cujus laxas arca flagellat opes .
4 Is mihi , dives eris , si causas egeris , inquit .
5 Quod peto da , Cai , non peto consilium .*

1 Ut mihi mutuo daret. 2 Quam summam vel mihi donasse non fuisset homini tam diviti grave impendium. 3 Cujus arca mota resonat laxis nummis tanquam flagelli verberare. Flagellare divitias dicuntur qui magnas arcis clausas opes velut verberibus & carceribus coercent, &c. 4 Caius consultit mihi quod olim Titus. Vide Martial. epigr. 7. lib. 2. 5 Nummos mutuos, non consilium.

Locus ab improbis remotus . LXXIII.

Quid mihi reddat ager, quærit, Lino, Nomentanus?
 Hæc mihi reddit ager: se, Lino, non video.

- Lino exprobranti Martiali facessum in agrum Nomentanum
 rogantique quid haberet redditus ex agro tam macro & sterili,
 respondet Poeta ex inopinato, si nihil aliud, certe se hoc fructus
 ex eo capere, ut careat conspectu Lini hominis odiosi. Sic ex-
 probranti sibi cœcitatē Juliano apostatæ, Marinus Episcopus
 amabilem esse sibi nunc cœcitatē respondit, quod illum non
 videret.

In Sextum . LXXIV.

E Mi seu puerum, rogantem i. petam,
 Seu tres, i. usurpato, quattuorve 3. libras:
 Sextus protinus ille facerator,
 Quem nostis veterem meum sodalem,
 Ne quid forte petam, timet, et usque,
 Et secum, sed ut audiam, susurrat;
 Septem millia debet Secundo;
 Phæbo quattuor, undecim Phileto;
 Et quadrans mihi nullum est in arca.
 O grande ingenium mai sodalis!
 Durum est, Sexte, negare cum regaris.
 Quanto durius, antequam regaris!

- 1 Regentem & villosam. 2 Alii Usque, Gruterus, ut puta.
 3 Argenti facti: alii Libras. 4 Sic amicorum petitiones ante-
 vertunt cauti divites: vide Arist. Rhetor. & Sena. de Benef. 1.
 5 Ironice.

In Navolum . LXXV.

Florida per varios ut pingitur Hybla colores,
 Cum breve Sicaniæ ver populantur apes:

- 1 Quot coloribus distinguitur Hybla in Sicilia, ubi
 mellificæ apes depascuntur flores vernos brevis ætatis:
 2 Sic

- 2 Sic tua suppositis pellucet praela lacernis :
 Sic micat innumeris arcula 3 synthefibur .
 In quo 4 unam vestire tribum 5 tua vellera passant,
 6 Apulia non uno quæ grege terra tulit .
 Tu spectas 7 hyemem 8 succubi 9 lentus amiei,
 (Pro scelus !) & lateris 10 frigore trita mei .
 11 Quantum erat , infelix , parvis fraudare duabus ,
 (Quid renuis ?) non te, Maxime , sed tinea ?

2 tot apparent lacernarum colores ad nigrem proflaram in
 prælis tuis. 3 Vestibus cornatoriis vel quibusvis aliis in vestiario
 compositis a synthefibus: vel quas simul induantur. 4 Hyperbolic-
 ce. 5 Vestes tuæ. Alii legunt tua candida. h. e. tua toga candida.
 6 De multis gregibus quos pascit Apulia vellerebus nobilis .
 7 Frigus. 8 Cui vestes de trita sint curtatid est, Mei pene nudi.
 9 Tardus ad commiserationem. 10 Laceras lacernas, tritas tun-
 nicas, & penetrabili frigori pervias. Legunt alii, frigora trita
 tui. h. e. Mei sodalis tui, latus tuum tegentis. 11 Quantulum fue-
 rat tibi, infelix, qui rerum usum nescias, non dico, te (quid refu-
 gis) copia satis munitum & tutum, sed tinea, quibus erodendas
 eas relinquit, defraudare duabus lacernis, quas mihi domes ?

In Maximum . LXXVI .

- V**Is fieri liber ? 1 mantiris, Maxime, non vis :
 Sed fieri si vis , hac ratione poteris .
 Liber eris , cavere foris si , Maxime , nohis :
 2 Vejentana tuam si domas & ova fecim :
 3 Si ridere posses miseri chrysendota Cinna :
 Contentus 4 hostra si poteris esse toga :
 Nec tibi si vis est , si mentis tanta potestas ,
 Liberior 5 Partho vivere tæge poteris .

1 Miserum n. est & vile aliena vivere quadra . Juvenal. Sat.
 7. vide & epig. 11. lib. 9. 2 Vinnam teque ac vile ex agro Ven-
 jentano. 3 Si poteris negligere luxuriosas opes diviticum, qui iis
 uti nesciunt. Vel, si risu poteris excipere vanorum Judæorum
 pompam & simulatas divitias. Chrysendota, sunt lautæ lances
 seu patinæ auro circumvinctæ, vel in quibus gemmarum auro illi-
 gantur: vide Turneb. lib. 4. cap. 3. 4 Trita & plebeja. 5 Parthi
 pertinacissimi sunt libertatis suæ propugnatores .

Ad

Ad Sextum . LXXVII.

Voleo te, Souse, coli; volebam amare.
 Parendum est tibi: quod jubes, toleris:
 Sed si te colo, Sexte, non amabo.

Volebam ego te pro fodati amare; sed tu me amicam dedi-
 gnatus, te a me cliente coli vis: colam itaque, non amabo: timori
 enim cum amore male convenit: & Deo satis est, ut ametur &
 colatur. Seneca epist. 47.

In Zoikum . LXXVIII.

Pexatus pulcre rider mea, Zoile, trita.
 Sunt hæc trita quidem, Zoile; sed & mea sunt.

1 Gestans togam recentem & villosam. 2 Non conducticia,
 ut tua pexa.

Anceps animus & nihil exequens . LXXIX.

Dum modo caussidicum, dum te modo rhetora fugis;
 Et non decernis, Tauræ, 2 quid esse velis:
 3 Pelcos, & Priami transtis, vel Nestoris atas,
 4 Et quæ seram jam tibi definire.
 Incipe: 5 tres uno perierunt rhetores anno,
 Si quid habes animi, si quid in arte vales.
 Si 6 schola damnatur; fora litibus omnia feruens:
 7 Ipse potest fieri Marsya caussidicus.
 Eja age, rumpe moras; quo te 8 spectabimus usquam.
 Dum, quid sis, dubitas, jam potes esse nihil.

1 Dum te instruis ad forum vel scholam. 2 Uter, caussidicus
 an rhetor. 3 Patris Achillis longævi, ut & Priami, & Nestoris.
 4 Tibi dubio, utrum in res deliberanti, jam ea obrepit ætas, qua
 cogitandum erat de relinquendo inito; nisi cogites de causis
 apud inferos agendis. 5 Atque hinc, vel mediocribus professori-
 bus vacant cathedrae. 6 Rhetorum. 7 Vel ipsa bardi Marsyæ
 statua in foro stans & litigantium clamore feruens potuit causas
 egisse nisi laxa fuisset; & tu sane ubi tam diuturno studio va-
 caris, jam posses causas agere, nisi plane lapideus esses vel plum-
 beus. 8 Expectabimus.

EPI-

EPIGRAMMATVM

D E L E C T V S

Liber Secundus.

MARTIALIS

Amicus otiosus. I.

Occurris quocumque loco mihi, Posthume, clamas
 Protinus, & prima est hac tua vox, i quid agis?
 Hoc, si me decies una conveneris horum,
 Dicit: habes, puto tu, Posthume, nil quod agas.

i Vulgaris saluandi formula, & civis satis, ne fiat im-
 portunius & saepius.

Ambitio servum facit. II.

Quod te i nomine jam tuo saluto,
 Quem regem, & dominum prius vocabam;
 Ne me dixeris esse 2 contumacem:
 3 Totis pilea sarcinis redemi:
 4 Reges & dominos habere debes,
 Qui se non habet, atque concupiscit,

Quod
 i Familiariter, & pro more aequalium. 2 Superbum.
 3 Sportula, coena, caeterisque servitutis praemijs posthabitis &
 neglectis, me asserui in libertatem: more servorum Rom. qui ma-
 numittendi pileum raso capite acceperunt: dicitur *pileus* & *pi-*
leum. 4 Qui non habet sui imperium, qui animi sui cupidita-
 tes coercere non potest, ille potentiores colit atque ab inferis
 ribus se coli vult, atque ad hoc cupit opes, servos, &c.

Quod reges dominique conubiscunt.

5. Servum si potes, Qle, non habere :
Et Regem potes, Qdo, non habere.

5 Qui suo contentus potest minorum servitio carere, & ipse non necesse habebit potentioribus dominis servire, ut ab illis accipiat quod his largiatur.

Laudator infidiosus. III.

- 1 **C**andidius nihil est te, Caciliane, notant,
Si quando ex nostris disticha pauca legis,
Præcibus aut 2 Marfi recitas, aut scripta Catullæ.
3 Hac mihi das, tanquam deteriora legas;
Ut collata magis placeant mea. 4 credimus illud:
5 Malo tamen recites, Caciliane, tuo.

1 Ironice; alii leg. *callidius* non placet. 2 Poetæ, qui multa cum laude scripsit epigrammata. 3 Mihi gratificari velle videris, præ te ferens mea te cum iis Marfi & Catulli recitare, ut mea cum iis collata appareant esse æque boni, aut melioris ingenii atque artificii, cum revera hoc facis ut mea præ iis sordescant, quasi majori lumine offuscata. 4 Ironice. 5 Tuis certe collata mea facile apparebunt meliora.

Leo semper est leo: IV.

- V**espera securi solitus leo ferre magistræ,
Inseratque pati blandas in ora manus;
Dedidit pacem, subito feritate reversa,
Quanta mox in 1 Libycis debuit esse jugis.
Nam 2 duo de tenora puercilia corpora turba,
Sanguineam castris quæ renovabat humum,
Sævas & infelix furiali dente peremit.
3 Martia non vidit majus arena nefas.
Exclamare libet; 4 crudelis, perfide, prædæ,
A 5 infra pueræ parcere disceramus.

1 Monibus Africa leonum nutritis. 2 Duos pueros ministros theatralis qui amphitheatri arenam ferarum gladiatorumque sanguine foedam versando renovabant, iniecta insuper novæ arena, 3 Marti sacræ. 4 Apostrophe ad leonem. 5 Namque illa Romulo & Remo infantibus pepercit, immo ubera præbuit.

Dylli.

Dysticha longa . V.

Cosconi, 1 qui longa putas epigrammata nostra,
 Utilis ungendis axibus esse potes .

2 Has tu eradideris longum ratione colossum,
 Et puerum Bruti dixeris esse brevem .

Disce, quod ignoras; Marci doctique 3 Pedonis

4 Sæpe duplex unum pagina tractat opus .

Non sunt longa, quibus nihil est quod demere possit;

Sed 5 tu, Cosconi, dysticha longa facis .

1 Quæ in epigrammate non tam argutiam quam brevitatem
 exigit, probas te aptiorem fore aurigæ servam, qui in Circo
 axes ad celeritatem ungas, quam lectorem diligentem. Ramire-
 sius Cosconium hebetem & stolidum a Poeta dici putat. 2 Ea-
 dem ratione qua epigr. mea a mensura potius quam ab ingenio
 censens, & Colossum arguens nimis esse longum, & statuum pueri
 Bruti nimis esse brevem, cum in utroque laudis summa sit pro-
 pter symmetriam: in hac, brevitaris, quæ puero, in illo, altitudinis,
 quæ Imperatori Deo convenit. 3 C. Pedonis Albino vani epi-
 grammarii laudatiss. 4. Sæpe unum epigramma binas implet
 paginas. 5. Tua epigr. vel brevissima, sunt nimis longæ, quæ
 tædium & nauseam pariant .

Voluntaria nec . VI.

Hostem cum fugeres, se 1 Fannius ipse peremit .
 Hic, ego, 2 non furor est, ne moriare, nisi ?

1 Fannius Cæpio quod in Augustum comparasset proferi-
 prius, ut percussores fugeret, se ipse interemit. 2 Senec. epist.
 98. Sic mori, vincit est.

Mala fama . VII.

Abscissa servum quid fingit, pœnitentia, lingua ?
 Nescis ea populorum, quæ tacet ibi, loqui ?

1 Servum, ne scelus domini enunciatet, obliquè heras vel
 fecerat, vel simulaverat esse; occasionem hujus epigr. a fabula
 Philomelæ & Teræ sumptam opinatur Raderus. ego ex Juvena-
 lis Satyra 9.v. 103. secretum divitis ullum, Esse putas? servari ut
 placeant, jumenta loquantur, Et vanis & postes, &c.

Diff.

Difficiles nugæ . VIII.

Quod non carmine glorior 1 *Jupino* ,
 2 *Nusquam Græcula quod recantat Echo* :
 3 *Non sum , Classice , tam malus Poeta* .
Turpe est difficiles habere nugas ,
Et stultus labor est ineptiarum ,
Scribat carmina 4 circulis 5 Palæmon :
 6 *Me raris juvat auribus placere .*

1 Numeris mollioribus compositq. *Vel potius antistropho. & recurrente* (sic n. Ovidio sonat *supinus*, de Ponto lib. 4. el. 5. *Flumina qua in fontes cursu reditura supino*) quale literale illud, *Roma tibi subiso motibus ibit amor*. Verbale illud Virgilii in primis & mediis syllabis : *Musa mihi causas memora, quo numine laeso*. multa que alia, inter quæ Rabani artificiosus dicam an laboriosus liber de laudibus sanctæ Crucis: atque ejusdem argumenti alter Publio Optatiano Porph. autore. Nota sunt illa, *Laus tua non tua fraus, &c.* 2 Non scribo carmina more Græcorum, quorum extremæ partes resonent, more Echus. 3 Non tam nullius sum ingenii, ut hæc affectem artificia, his ipse immorer, lectorumve morer. 4 Turbæ, plebejæ coronæ recitantem undique cingenti. 5 Forte Q. Rhemnius Palæmon, qui (teste Svetonio) poemata faciebat ex tempore, & scripsit variis & vulgaribus metris: aut alius quispiam tempore Martialis. 6 Paucis sed doctis ex mente Horatii ult. Sat. lib. 1.

Imitator vitiorum . IX.

Quod nimio gaudes noctem producere vino ,
 Ignosce ; vitium , Gaure , 1 *Catonis habes* :
Carmina quod scribis 2 Musis & Apolline nullo ;
Laudari debes : hoc 3 Ciceronis habes .

1 Uticensis, cujus virtus sæpe mero incaluit, ut ait Horat. 2 Nulla gratia, nullo Musarum aut Apollinis instinctu, in vitis Musis. 3 Qui infeliciter poeticen est aggressus .

E

Ad

Ad Quintilianum Rhetorem . X.

Quintiliane , vaga 1 moderator summe iuuenta ,
 2 Gloria Romana , Quintiliane , toga ;
 3 Vivere quod propero pauper , nec inutilis annis ;
 Da veniam : properat vivere nemo satis .
 4 Differat hoc , patrios optat qui vincere census ,
 5 Atriaque immodicis arctat imaginibus .
 Me focus , & 6 nigros non indignantia fumos
 Testa juvant , & fons 7 vivus , & herba 8 rudis .
 Sit mihi verna satur : 9 sit non doctissima conjux ;
 Sit nox cum somno ; sit sine 10 lite dies .

1 Annos 23. Romæ erudiendis juvenibus impendit Quint. & in his Domitiani nepotes docuit. 2 Romani eloquii summe artifex , insignite senatorio clavo ornamentisque consularibus. 3 Da veniam si etiam in tenui re prope manu carpam gaudia fugientis vitæ ; si frui velim presentibus , quod pauci adeo faciunt , cum nemo fere vivere , id est vitæ uti commodis & laute vivere sciat , omnes differant. 4 Differant in dies , annos vel senectutem ipsam vitæ gaudia & usum , quibus curæ est rem patriam augere , & splendere nobilitatis titulis & imaginibus. 5 In atriis nobilium , quæ primæ ædium partes , ostendebantur majorum imagines humerorum tenuis expressæ lineis a stenymate ad has discurrentibus. 6 Non aurata laquearia , quæ ne fumo corrumpantur , cautio est. 7 Scaturiens , perennis , naturalis. 8 Nativa , non arte læsa & ingenua gratia spoliata . Juven. 3. Sat. v. 18. 9 Ex monte Juvenalis 6 Sat. v. 446. 10 Domestica , & forensi .

Petit a Domitiano jus trium liberorum . XI.

Rerum certa salus , terrarum gloria , Casar ,
 1 Sospite quo magnos credimus esse deos ;
 Si 2 festinatis 3 toties tibi læsa libellis ,
 3 Desinere oculos carminum nostra tuos ?

4 Quod

1 Quos vel hinc rerum humanarum maximam habere curam scimus , quod te nobis velint incolumem. 2 Mihi scribenti , vel tibi legenti. 3 Quod argumento est placuisse.

*4 Quod fortuna vetat fieri, permitte videri ;
Natorum genitor credat ut esse trium .
Hec, si displicui, fuerint solatia nobis :
Hec fuerint nobis præmia, si placui .*

4 Iis qui ex matrimonio legitimo tres liberos aut plures suscepissent, multa erant in spectaculis, honoribus petendis, divisionibus publicis privilegiis; natum hoc *ius trium liberorum* a trigeminis Horatiis, Liv. i. Hoc autem jure donabantur a Cæsare multi quibus natura negaverat. Poeta *Ætatis* proles hujus imaginariæ jus ab Imp. petit, laboris sui præmium vel solatium.

Scriptor mutus. XII.

V *Erifculos in me narratur scribere Cinna :
Non scribit, cujus carmina nemo legit .*

In Prodigum. XIII.

C *onstituit, Philomuse, pater tibi millia bina
1 Menstrua, 2 perque omnes præstitit illa dies,
3 Luxuriam premeret cum crastina semper egestas .
Et vitiiis essent danda diurna tuis .
4 Idem te moriens hæredem ex asse reliquit 3
Exheredavit te, Philomuse pater .*

1 In dimensum menstruum. *2* Et illius dimensæ menstrui singulas partes singulis divisit diebus. *3* Idque ut crastinam anteverteret egestatem coercendo hodiernum luxum. *4* Certo cum te tibi reliquerit, feceritque hæreditatem tui juris, te quasi exheredavit: nam tu rapide omnia absumis: melius consulisset tuo luxui dato curatore.

Conviva unctus & jejunos. XIV.

V *nguentum, fator, bonum dedisti
1 Convivis 2 heres: sed 3 nihil scidisti :
Res 4 falsa est bene olere & esurire .*

E *2* *3* *Qui*
1 A Balneis & ante coenam præci inungebantur. *2* Heri.
3 Nil convivis distribulisti, carpulisti. *4* Ironics, id est insulta & inepta. MS. Bodi. *falsa est.*

5 *Qui non cœnat & ungitur, Fabulle;*
Hic vere mihi mortuus videtur.

5 Silicernium hoc mihi videtur, ubi apponitur cœna, nihil distribuitur, ubi ungitur tantum velut mortui, quorum cadavera ungere condireque mos erat.

In Næviam. XV.

Dum non vis leporem, dum non vis 1 carpere nullum,
 Et plus quam patri, Næviam, parcis apro;
 Accusas, 2 rumpisque coquum, 3 tanquam omnia cruda
 Attulerit. 4 nunquam sic ego crudus ero.

1 Scissum distribuere convivis. 2 Cœdis. & alludit ad *carpis*. 3 Caulata obsoniorum cruditatem ut ferventur ad alias cœnas explicandas. 4 Si modo nihil esitavero, nunquam ex obsoniorum copia crudus erit mihi stomachus: & ludit in translatione *crudi*. Crudus lepus erit *non cotto*: at in homine cruditas ex epularum copia, vel nimio cibo oritur, quem stomachus non concoxit.

De vipera in ore ursæ. XVI.

1 **P**roxima centenis ostenditur Ursa columnis,
 Exornant fistæ qua Platanona fera:
 Hujus dum patulos alludens tentat hiatus
 Pulcher Hylas; teneram merfit in ora manum;
 Vipera sed cæco scelerata latebat in ore,
 2 Vivebatque anima deteriore fera.
 Non sentit puer esse dolos, nisi dente recepto;
 3 Hoc admisisset viva nec ursa nefas.

1 In porticu seu stadio potius centum columnis sublata, platanis juxta cœnatis opaca, & statuis ferarum exornata, dum ludibundus puer & ursæ velut insultans ori statuz hianti manum infereret, a vipera, quæ in ore statuz latebat morsus. interiit. 2 Picta hæc seu marmorea ursa comperta est lethalior ursa viva, quasi spirans anima viperæ quæ sua deterior. 3 Scripserat Martialis, *Dum perit, o facinus, falsa quod ursa fuit!* Sed in hujus versus obscurioris nec satis elegantis locum visum est alterum huic ex ipso Martiali transferre.

De

De Canio homine perfaceto . XVII.

- D**ic Musa quid agat Canius meus Rufus ?
 Utramque chartis tradit ille 1 victuris
 Legenda 2 temporum acta Claudianorum ?
 3 An quæ Neroni falsus adstruit scriptor ?
 An amulatur improbi jocos 4 Phædri ?
 Lascivus elegis , an severus herois ?
 5 An in cothurnis horridus Sophocleis ?
 6 An otiosus in schola poetarum
 Lepore tinctos Atteico sales narrat ?
 Hinc si recessit , porticum terit 7. templi ?
 An 8 spatia carpit lentus Argonautarum ?
 9 An delicata Sole rursus Europæ
 Inter tepentes post meridiem buxos
 Sedet , ambulatve liber acribus curis ?
 Tidine thermis , an lavatur 10 Agrippæ ?
 An rare Tulli fruitur , atque Lucani ?
 11 An æstuentes jam profectus ad Bajas

E 3

Piger

1 Non perituris, eo natis genio & fato ut immortalitatem
 consecutæ posteris legantur. 2 Historiam de Claudii tempo-
 ribus. 3 An scribit quæ adstruat Neroni tanquam auctori, ut
 prodeant sub nomine Neronis? Vel an ad fidem & veritatem
 historię revocat componitque, quæ vivo Nerone ob metum aut
 adulationem, quæ mortuo ex recenti odio falsa scripta sunt? Ta-
 cit. in proem. Annal. 4 Mimographi alicujus jocularii: non autē
 illius qui fabulas composuit. Ita Evarnabius. Sed quam recte, ipse
 viderit: multo enim probabilius intelligitur de ipso Phædro Fa-
 bularum auctore, quas ipsemet in Prologo jocos appellat. *His
 jocari nos meminerit fabulis.* Favet etiam improbi nomen, eum
 certum sit Phædrum sub belluarum nominibus, sul temporis ho-
 minum vitia carpere voluisse. 5 An tristis & altus est majesta-
 te carminis tragici? In tragediis autem inducti heroes & reges
 grande locuti altis innitebantur calceamentis; claruitque stylo
 tragico Sophocles. 6 An in conventu Poetarum recitat eleganti-
 tes comœdias vel alia carmina? 7 Isidis fan. 8 Porticum
 Neptuni, Argonautarum pictura exornatam. 9 An in porticu
 Europæ in qua buxeta solem frangunt a meridie, &c. 10 Bal-
 nea de suo nomine excitavit M. Agrippa. 11 Ad aquas calidas
 in Bajano sinu intra Misenum & Puteolos in Campania.

Piger Lucrino 12 nauiculatur in stagno ?
 13 *Vis. seire quid agat Canius tuus ? ridet .*

12 *Scriv.contrahit, nauiculatur: ita poscente modulo.* 13 **Ex**
 persona Musæ resp.Quicquid agat,ridet .

De Apicio prodigo . XVIII.

Dederas , Apici , bis trecensies ventri ,
Sed adhuc supererat centies tibi 2 luxu ;
Hoc tu gravatus , ne famem & sitim ferres ,
Summa venenum potione 3 duxisti .
Nil est , Apici , tibi 4 gulosius factum .

1 Apicius sexcenties decoxerat, inspectis tandem rationibus, superfuturum sibi centies H. S. computavit; sed in hac re tanquam ultima fame victurus sibi vitam veneno finiit. 2 **Luxu** pro luxui: id est ad luxum. 3 Exhaustisti. 4 Gulæ extremum est mortem sibi consciscere, ne desit quo gulæ satisfiat.

Ne se dives extollat . XIX.

Sunt tibi , confiteor , diffusi jugera campi ,
 1 *Urbanique tenent prædia multa Lares :*
Et 2 seruit domina numerosus debitor arca ,
Sustentatque tuas 3 aurea mensa dapes .
Fastidire tamen noli , Rufine , minores .
 4 *Plus habuit Didymus : plus Philomelus habet ?*

1 Et dii tui penates in urbe occupant, soli tantum quantum esset multis domibus. *Vel*, domus tuæ urbanæ, quas multas habes, habent singulæ prædia sua suburbana. 2 Multos tibi obratos habes & foeneratos. 3 Inaurata; auream habens coronam, vel aurea. 4 Malis quidem artibus multa nactus es; sed plura Didymus spado, & Philomelus (quantum ex ficto nomine licet conijcere) citharæodus, qui & te fastidire possint .

De Piscibus sculptis . XX.

Artis 1 *Phidiaca toreuma clarum ,*
Pisces adspicis : 2 adde aquam , natabunt .

1 Phidias toreutices inventor fuit. 2 Ita ad vivum expressi, ut addita aqua videantur nataturi .

In

In irascentes amicos. XXI.

I Rasci tantum felices nostris amici.

1 Non belle facisis: 2 sed iuvat hoc facere.

- 1 Non ex ratione & causa, sed occasionem quaeritis irarum.
2 Utile est vobis iras fingulare, ne muneremini pauperum officia.

Probitas laudatur & alget. XXII.

Que te causa trahit, vel qua fiducia Romam,
Sexte? quid aut speras, aut petis inde? refer.

Causas, inquit, agam Cicerone disertius ipso,
Atque erit in 1 triplici par mihi nemo foro.

2 Egit 3 Atestinus causas, & 3 Cajus: utrumque
Noras: sed neutri 4 pensio tota fuit.

5 Si nihil hinc veniet: pangentur carmina nobis:
Audieris, dices 6 esse Maronis opus.

Infans: 7 omnes gelidis quicumque lacernis
Sunt ibi; Nasones, Virgilioque vides.

8 Atria magna colam. 9 vix treis, aut quattuor ista.
Res aluit: pallet cetera turba fame.

10 Quid faciam? suade: nam certum est vivere Romae.
11 Si bonus es, casu vivere, Sexte, potes.

- 1 Veteri Romano. 2 Caji Julii Cæsaris. 3 Augusti. Inquit Poeta; est enim dialogismus. 4 Causidici pauperes, nomina fortasse ficta. 5 Neutri ars sua satis ad sumptum fuit. 6 Refert Sextus. 7 Mea carmina æquare Virgihî opus. 8 Omnes hi quos vides horridulos tritis lacernis, sunt Poetæ non inferiores Virg. & Ovidio. 9 Ingrediar (inquit Sextus) cliens potentiorum atria; vel principis aulam. 9 Resp. Poeta. 10 Verba Sexti. 11 Bonis fortuitus est Romæ victus & incertus; malis stipendium certum.

In lacertam cælatam. XXIII.

Inserta Phiale 1 Mentoris manu ducta

Lacerta 2 vivit, & timetur argentum.

- 1 Cælatoris laudatissimi. 2 Affabre efficta videtur spirare, & vel argentea neicientibus timetur pro viva.

E 4

Laus

Laus simplicitatis . XXIV.

Simpliciter pateat vitium fortasse pusillum :
Quod tegitur , majus creditur esse malum .

Senex juvenem mentitus . XXV.

Mentiris juvenem tinctis, Lentine, capillis :
Tam subito 2 corvus, qui modo 3 cygnus erat ;
Non omnes fallis : scit te 4 Proserpina canam :
5 Personam capiti detrahet illa tuo .

1 Vis apparere juvenis. 2 Niger. Metonym. 3 Canus, candidus. 4 Vitæ mortisque præses, quæ fingitur morituris crinem secare, & has quasi primitias Orcò offerre. 5 Fucum illum capillorum & tinctum quasi caliendum eleganter dixit *larvam* .

Nimis Poeta . XXVI.

Ocurret tibi nemo quod libenter :
Quod quacumque venis , fuga est , & ingens
Circa te , Ligurine , solitudo :
Quid sit scire capis ? 1 nimis Poeta es :
Hoc valde vitium periculosum est .
Non tigris catulis citata raptis ,
Non 2 dipsas . 3 medio perusta Sole ,
Nec sic scorpions improbus timetur .
Nam tantos , rogo , quis ferat labores ?
Et stanti legis , & legis sedenti :
Currenti legis , & legis cadenti .
In thermas fugio , sonas ad aurem .
4 Piscinam peto , non licet natare .
Ad cœnam propero , tenes euntem .
Ad cœnam venio , fugas sedentem .
Lassus dormio , suscitatas jacentem .

Vis ,

1 Plus habes Poetæ quam hominis. Nimis tibi places in carminibus quæ omnibus incontinenter & importune legis. 2 Serpens, a quo icti vexantur siti & æstu; unde & nomen. 3 Apricans ad meridianum solem. *Vel* meridionali plaga vivens. 4 Non paucæ nec parvæ erant Romæ piscinæ quibus natarent.

Vis, quantum facias mali, videre?

Vir justus, probus, innocens timentis.

5 Cætera cum bonus sis ac justus, & propter innocentiam atque probitatem expectendus: propter hanc tamen importunam recitationem, te fugiunt omnes caverique ut poeticam hisudinem. Horat. in calce epist. ad Pisones.

De eodem. XXVI.

Fugeris an mensas Rhœbus cœnamque Thyesta,
 Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
 Illa quidem lauta est, dapibusque instructa superbis;
 Sed nihil omnino, te recitante, placet.
 Nolo mihi ponas rhombum, nullumve bilibrem:
 Nec volo boletos, œfrea volo: tace.

Aliud amicus, aliud servus. XXVIII.

Exigis a nobis operam sine sine 1 togatam;
 Non eo libertum sed tibi mitto meum.
 2 Non est, inquis, idem multo 3 plus esse probabo;
 Vix ego læticam subsequor; ille feret.
 In turbam incidere; cunctos 4 umbone repellet;
 5 Invalidum est nobis, 5 ingenuumque latus.
 Quidlibet in causis narraveris; 6 ipse tacebo;
 At tibi tergeminum mugiet ille sophos.
 Lis erit; 7 ingenti faciet convicia voce;
 Esse pudor vetuit fortia verba mihi.
 Ergo nihil nobis, inquis, prestabit amicus?
 8 Quidquid libertus, Candide, non poteris?

1 Anteambulonis seu clientis togati. 2 Plus mihi, inquis, esset honoris ex tui ipsius, quam liberti tui comitatu. 3 Operæ. 4 Musambertius de umbone togæ, intelligit: de cubito potius dici credo, quo turba obvia, haud secus ac hostes umbone, repellitur. 5 Quod undam prementis populi contra niti nequeat, pudeat. 6 Ego tibi oranti non valebo acclamare. 7 Ingeret adversario tuo conviciorum abunde, nec in aurem. 8 Officia liberaliora & quæ me decet magis, prestabo.

Im-

Improbò Poëta nihil improbius . XXIX.

Hæc tibi, non alia est ad cenam causa vocandi,
 Versiculus recites ut, Ligurine, tuos.
 1 Deposui soleas: affertur protinus. 2 ingens
 Inter 3 lactucas, 4 oxycarumque liber.
 Alter 5 perlegitur, dum fercula prima morantur:
 Tertius est, nec adhuc mansa secunda venit.
 Et quartum recitas, & quintum denique libram.
 6 Putidus est, toties si mihi ponis aprum.
 Quod si non 7 scombris scelerata poemata donas:
 Conabis solus jam, Ligurino, 8 domi.

1 Quod discubitori faciebant, ne stragula conspurcarent.
 2 Quod magnum malum. 3 A quibus. cœna inchoari solita.
 4 Garum hoc est liquamen ex piscibus aceto mistum. 5 Al.
 Porrigitur. 6/ Certe puteret vel aper ad convivia patum ani-
 mal toties appositus, at tu mihi libros regeris. 7 Piscis genus,
 chartis involuï solitum Ital. Sgambero: 8 Invitatori soli lice-
 bat recitare: domi itaque solus cœna, tibi que recita; foris te ca-
 vebimus.

Unguentis delibuti. XXX.

Quod quacumque venis, 1 Cosmum migrare putamus:
 Et fluere 2 excusso 3 cinnama fusa vitro:
 Nolo peregrinis placeas tibi, Gelbia, nugis:
 Scis puto posse meum, sic bene olere canem.

1 Myropolam. profumiere 2 Suecusso, vel fracto. 3 Oleum
 Cinnami, quod & Cinnamomum dictum, profamo di squisito
 odore.

De Cisterna Ravennate. XXXI.

Sit cisterna mihi, quam vinea, malo Ravennæ:
 Cum possim multo vendere pluris aquam.

Vini larga copia, aquæ bonæ maxime penuria, unde & caritas
 Ravennæ, quæ Sabinorum oppidum aquis marinis & uliginosis.
 perfluum; ita ut sitiant vivi, nati sepulsi, Sidonius epist. 8. l. 1.

De

De Copone. XXXII.

Callidus imposuit nuper mihi copo Ravenna ;
Cum peterem mixtum , vendidit ille merum .

Pluris enim vixit aqua, qua dilucretur vinum, quam ipsam
merum .

De villa Faustini , ad Bassum . XXXIII.

Bajana nostri villa , Basse , Faustini ,
Non 2 otiosus ordinata myrtetis ,
3 Viduaque platano , 4 tonsilique buxeto ,
5 Ingrata lati spatia detinet campi :
Sed rure vero 6 barbaroque letatur .
7 Hic facta premitur angulo Ceres omni ,
Et 8 multa fragrat testa 8 senibus autumnis .
Hic post Novembres , imminente jam bruma ,
9 Seras putator horridus refert 9 uvas ,
10 Truces in alta valle mugiant tauri ,
Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam .
Vagatur 11 omnis turba * sordida cortis .
12 Argutus anser , 12 * gemmeique pavones ,

12 Nov

1 Villa quam habet Faustinus Bajis in sinu Campaniæ, non est sterilis instar tuxæ suburbanæ. 2 Sterilibus, si cum frugiferis conferantur, quamvis baccæ myrtorum in medicinis utiles sint, vel quæ locum tantum occupant, & umbram otio abundantibus hominibus præbent. 3 Cælibe, infrugifera, non ut populo vitibus maritata. 4 Buxi enim, ut nunc, in varias animalium formas tondebantur. 5. Nihil fructus aut proventus domino red-dentia. 6 Fœcundo, ut apud Barbaros & rudes, qui non ex amœnitate & elegantia arborum ad quincuncem dispositarum, sed ex fructu rus æstimant. 7 Omnis Faustini domus angulus stipatur frumento. 8 Bene olent testæ quibus reconditum est vetus vinum. 9 Quod inter autumnales fructus est, ut ὀρώπαι pro ὀρωπυοῖς καρποῖς. Et senibus, ut anus testa. 10 Aut in reducta valle, mugientium Prospectat errantes greges. 11 Gal-linæ, anseres, &c. quæ sequuntur. * Adverte avium nativæ epi-theta. 12 Qui pica pandunt spectacula cauda.

- 14 *Nomenque debet quæ rubentibus pennis ;*
*Et * picta perdix , Numidicæque * guttata ,*
Et 15 impiorum phasiana Colchorum .
Sonantque turres plausibus columbarum ;
Gemit hinc palumbus , inde 16 cerens turtur :
Avidi sequuntur 17 villicæ sinum porci ;
Matremque plenam mollis agnus expectat .
Cingunt serenum 18 lactei focum verna ,
Et 19 larga festos lucet ad 20 Lares sylvæ :
Non segnis albo pallet otio 21 caupo :
 22 *Nec perdit 23 oleum lubricus palæstrita ;*
Sed tendit avidis rete subdolum turdis :
Tremulæve captum lineâ trahit piscem ,
Aut impeditam cassibus refert damam .
Exercet bilares 24 facilis hortus urbanos ,
 25 *Nec venit inanis rusticus saluator ;*
Fert ille teris vana cum suis mella ,
 26 *Metamque lactis ; Saffinate de sylvæ ,*
Somniculosos ille porrigit 27 glires :
Hic 28 vagientem matris hispida sætum :
 29 *Et dona matrum vimineo ferunt textu .*

Gran-

14 Phœnicopterus, uccello che ha le ali rossigianti. 15 Qui male audiunt propter parricidia, impietatem, & veneficia Medææ. vide Senecæ Medææ argumentum. 16 Cui plumæ coloris cerei. Aliis pinguis turtur. 17 Sinu ferentis glandes vel alium pastum. Rob. Titius legit sonum villicæ scil. vocantis fues ad pastum. 18 Candidi. 19 Luculentus est focus, lignis e vicinis sylvæ descendentibus. 20 Quibus juxta focum locus. 21 Cau-
 po, qui ad questum domini viatoribus vinum vendit, non pallet & pinguescit otio: sed habet quod agat, ut sequitur. 22 Neque enim utitur oleo, qui non exerceat palæstram: melius se exercet aucupio, venatione, &c. vide adagium, *Perdere oleum & operam.*
 23 Luctaturi se ceromate ex oleo, cera & pulvere Ægyptio seu Puteolano, ungebant. 24 Non laboris exquisiti, ut in suburbanis. 25 Non portat nudum & inane Ave, ut clientes in urbe, sed adfert munera, quæ seqq. 26 Caseum ad formam metæ. 27 Glis Ital. Ghiro. 28 Hædum balatu desiderantem matrem. 29 Filix agricolæ ferunt dona a matribus, vel *Ranca sortis* aves & ova matrum.

*Grandes probarum virgines colonorum ,
 Facto vocatur letus opere victus ,
 30 Nec avara servat crastinas dapes mensa ,
 Vescuntur omnes , ebrioque non novit
 Satur minister invidere convivæ .
 At tu sub urbe possides 31 famem mundam ,
 Et turre ab alta prospicis 32 meras laurus ,
 Furem Priapo non 33 timente securus .
 Et vinitorum 34 farre pascis urbano ,
 35 Pichamque portas 36 otiosus ad villam
 Ovis , ova , pullos , poma , caseum , musteum .
 Rus hoc vocari debet , an 37 domus longa ?*

30 Quod in urbe fieri solet. 31 Prædium suburbanum, mundum quidem & elegans, sed famelicum & sterile. 32 Solas steriles laurus, quibus nullæ arbores fructiferæ interferuntur. 33 Nihil enim est quod fur auferat. 34 Cum sterilis villa non aliat villicum ipsum. 35 Amoenam forte & visu pulchram, verum non magis saturam quam quæ in picta tabula exprimitur: alludit forte ad illud Cynici qui servo esurienti pictas ostendebat dapes, quæ oculos pascere non ventrem. 36 Ex urbis curiis tanquam e virgulis solutus. 37 Domus extra urbem, longe ab urbe distita, ad quam cibaria ex urbe efferuntur. ὀρεῖσσι βίβας.

Conviva, non convictor. XXXIV.

1 **C**um vocor ad cœnam, 2 non jam venalis, ut 3 antea
 Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur ?

Ostrea

1 Nero cœnam tectam clientibus exhibitam a potentioribus, redegerat ad sportulam, quæ calathus fuit, quò primum obsonia dabantur; postea centum quadrantes. Domitianus antiquato illo Neronis edicto revocavit cœnas. Unde hic Poeta fraudem factam a potentioribus conqueritur, qui clientibus vilissimos, sibi optimos apponebant cibos. De ejusmodi convivio elegantissime Plin. Jun. ep. 6. l. 2. *Convivium illius hominis, ut sibi videbatur, lautum, ut mihi, sordidum simul & sumptuosum: nam sibi & paucis opima quædam, cæteris vilia & minuta ponebat. Ego autem eadem omnibus pono: ad cœnam enim non ad notam invito, cunctisque rebus ex æquo quos mensa & toro equavi. Etiamne libertos? Et tunc: convictores enim tunc, non libertos puto.*

- Ostrea tu sumis stagno saturata Luerino ;
 4 Sumitur 5 inciso mytilus ore mihi .
 Sunt tibi 6 boleti ; fungos ego sumo suillos .
 Res tibi cum 7 rhombo est ; at mihi cum 7 sparulo ;
 8 Cereus immodicis turtur te clamibus implet ;
 Ponitur in cavea mortua pica mihi .
 Cur 9 sine te coeno, cum 10 tecum, Pontice, coenam ?
 11 Sportula quod non est , proste : edamus idem .

puto. At hoc magno tibi constat. Minime, quia liberti mei non idem quod ego bibunt, sed idem ego quod liberti. Et hercule se gula temperas, non est onerosum, quo utaris ipse, communicare cum pluribus. Gula ergo reprimenda, & ita sumptibus rectius tua continentia quam aliena contumelia consulas. Igitur mendicatio nihil magis esse vitandum, quam istam luxuria & sordidam novam societatem, qua cum sint turpissima discreta ne separata, turpins junguntur. 2 Sportula conductus. al. leg. non tam venalis. 3 Sportula non sublata. 4 Al. fungitur. 5 Mytilus piscis ex genere concharum, sicut quas Ital. vocant telline; cuius testa, sugenti labra scindere potest. 6 Fungorum salutarium, alii boleti, alii suilli seu porcini, alii amanitæ. Al. fungus ego sumo pusillos. 7 Rhombus, & sparulus. piscis vilis. 8 A colore pinguedinis. Al. Aureus. 9 Non habens eisdem cibos. 10 In eadem mensa, & coena (ut dicitur) communi. 11 Non obsit nobis, quod Imperatoris decreto revocatur coena, sublata sportula.

Qui petita extenuant. XXXV.

Esse nihil dicis, quidquid petis, improbe Cinna,
 Si nil Cinna petis; nil tibi, Cinna, nego.

Extenuando rem quam petis.

Purpura fordibus emitur. XXXVI.

Centenis quod emis pueros, & saepe ducenis:
 Quod 1 sub rege Numa condita vina bibis:
 Quod constat decies tibi 2 non speciosa supellex:
 Libra quod argenti millia quinque rapit:

1 Vina vetustissima. Hyperbolicè. 2 Etiam quotidiana. vulgari tua supellex. 3 Au-

3 Aurea quod fundi pretio carruca paratur :
 Quod pluris 4 mula est , quam domus empta tibi :
 Hec animo credis magno te , Quinte , parare ?
 Falleris . 5 hæc animus , Quinte , passillus emit .

3 Quod rheda aurata seu aureis bracteis distincta constat, quanti fundus. 4 Quæ lectio placet, ut apte jungatur hyperbolicum mularum pretium pretio carrucæ : aliis nulli. 5 Magnus animus tantam pecuniæ vim in amicos pauperes potius erogasset, honestæ ipsorum necessitati succurrens ; quam sumptuum ambitione parasset sibi muliebres has & pene pueriles nugas.

Bellus fabulator . XXXVII.

3 Sirenas hilarem navigantium pœnam ,
 Et dandasque mortes , gaudiumque crudele ,
 Quas nemo quondam desererebat auditas ,
 Fallax Ulysses dicitur 2 reliquisse .
 Non miror : illud , Cassiane , mirarer ,
 3 Si fabulantem Canium reliquisses .

1 Quæ navigantes hilari sopitos cantu demulcebant , tradebantque in perniciem . 2 Obturatis sociorum auribus, se adligato navis malo . 3 In tantum lepore & lasciva nequitia superat Sirenum cantus & illecebras Canius .

Laus Pompeii & Ciceronis . . XXXVIII.

P Ar scelus admiste 1 Phariis Antonius 1 armis ;
 Abscidio 2 vultus ensis 3 uerquo 4 sacros .
 5 Illud laurigeros ageres cum læta triumphos :
 Hoc tibi , Roma , caput , cum loquereris , erat .
 Antoni tamen est pejor , quam caussa Potini :
 Hic facinus domino præstitit ; ille 6 sibi .

1 Ægyptiæ sicæ : idest Pompejo magno occidi jussu 2 Potina qui hoc regi Ptolomæo suavit in gratiam Cæsaris . 2 Capita . 3 Potini & Antoni . 4 Propter magistratus quos gesserant sacros, gloriam, bene merita, res gestas, &c. 5 Pompeii caput triumphales victricis Romæ lauros gessit : Ciceronis caput loquentis Romæ. Ille, caput; hic, lingua urbis. 6 In suam solius vindictam, in nullius gratiam. Nihil

Nihil dando se commendat. XXXIX.

L Uce propinquorum, qua plurima mittitur ales,
 Dum Stella turdos, dum tibi, Flacce, paro:
 Succurrit nobis ingens & onerosaque turba;
 In qua se primum quisque meumque putat.
 2 Demeruisse duos, votum est: offenderet plures;
 Vix tutum: multis mittere dona, grave est.
 Qua possum sola veniam ratione 3 merebor:
 4 Nec Stella turdos, nec tibi, Flacce, dabo:

1 Amicorum turba, quibus omnibus munera mittere mihi foret onerosum. 2 Beneficio mihi conciliare te & Stellam volebam. 3 Respicit ad quod prius dixerat Demeruisse. 4 Ita nec vos sibi prelatos quaerentur caeteri.

Coena jejuna. XL.

E se negat coctum leporem, postisque flagella
 Maris, Rufe, coquum. 1. Scindere, quam leporem.

1 Rufus cum vellat leporem partiri singulavit esse crudum, coquum iavavit, & flagellis conscidit.

Domitianus Deus major Jove. XLI.

Cæsaris 1 alma dies, & 2 luce sacratio illa;
 Causa 3 Dictæ qua tulit Idæ Jovem,
 Longa precor, 4 Pylioque veni numerosior arvo,
 Semper & 5 hoc vultu, vel meliore nite.
 6 Hic colat Albano Tritonida 7 cultus in 8 auro,

Peræ

1 Natalis Domitiani. 2 Jovis natali sacratio. Adulatorie: In Idæam Cretæ montem vel ipsâ Rhea fecerisse, vel filium Jovem clam alendum Curetibus & nymphis tradidisse fingitur, ne a patre Saturno voraretur. 4 Numerosior quam Nestori suus natalis. 5 Feliciter ut nunc, vel etiam felicius. 6 Domitianus diu celebret annua Minervæ (quam superstitione coluit) quinquatris, quæ ipse instituit in arvo Albano: vide Sveton. Domit. c. 4. 7 Redimitus auro, vel & ipse Deus ac Dominus: sic enim se coli voluit, alii leg. *multus*, id est, frequens, totus. 8 Sunt qui arvo malint, ego retinuerim auro, retulerimque ad auream coronam,

*Perque * manus tantas plurima 9 quercus eat .*

10 *Hic colat ingenti redeuntia secula lustris ,*

Et 11 quæ Romuleus sacra Terentus habet .

Magna quidem, superi, petimus, 12 sed debita terris .

13 Pro tanto quæ sunt improba vota deo ?

nam, qua redimitus Domitianus certaminibus Poetarum & Oratorum, scenicisq. ludis præsidebat, atque 9 Victores ornavit coronis quernis. * Cæs. Domitiani, cuius manum alibi vocat *Ingentem*. 10 Domit. celebret ludos seculares. (vide Sveton. c. 4. Domitian. & Censorinum de die natali) qui centesimo quoque anno celebrabantur; quod longum appellat lustrum, quod proprium, est quinque annorum; respicit item censuram quam assumpsit sibi Domitianus, Sveton. c. 8. Censoris autem erat condere lustrum. 11 Sacra quæ fiebant ad aram Ditis in Campo Martio, ludis ipsis secularibus. *Terentus*, erat locus in ipso campo martio templo Ditis spectabilis. 12 Sub hujus imperio, qui non pauca struxit templa, multa refecit. 13 Nullæ preces iniquæ, nullæ nõ probandæ, quæ pro Deo & Domino nostro Domitiano suscipiuntur.

De Nivibus, Adulatoria. XLII.

A *Dispice quam densum 1 tacitarum 2 vellus aquarum,*
Destuat in vultus Cæsaris, inque sinus .

3 *Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto*

4 Concretas pigro frigore 5 ridet 4 aquas .

6 *Sidus Hyperborei solitus lassare 7 Bootæ,*

Et madidis 8 Helicæ 9 dissimulare comis .

F

1 *Quæ nullo strepitu ingruunt, ut grando & imber. 2 Nivem Græci vocant ἐπιώδες ἰδωρ. Arnob. 2. 11. plumeas crustulas & nives plumeas. Qui dat nivem sicut lanam, Psaltes. 3 Domitianus tamen ut plene operaretur, nec ludos hosce in Jovis forte honorem institutos impediret, sustinuit sub nigente Jove, id est aere permanere: sic Sveton. Dom. c. 4. 4 Nives: periphrasis philosophica. 5 Heraldus hunc locum mendosum suspicatus, & legit; vel Reicit pro reicit; vel ne vertice moto Concretas pigro frigore tardet aquas. retineo tamen ridet, & expono non curat, 6 Qui vel a puero (namq. pene puer contra Catos, & postea Sarmatas ac Dacos depugnaverat. Sveton. c. 2. Domit.) didicerat tolerare, immo patientia fatigare frigus sub gelido Septentrione, 7 Sideris, quod Ursam majorem insequi videtur, qui & Arctophylax e 20. stellis. 8 Frigus, imbres, nives Boreales, qua sita est Helice ursa major e 37. stellis. 9 Præ se ferre, non commoveri.*

10 *Qui* 11 *ficcis lasciuiv* 11 *aquis, & ab aethere ludit ?*
 12 *Suspitor has pueri Caesaris esse nives ,*

10 *Heraldus legit Quis, &c?* interrogative. 11 *Nive ex aquis concreta.* 12 *Adulatorie innuit nives has immixtas a puero Domitiani, quem tulerat ex Domitia Augusta, nuper extincto & in Deorum album relato ,*

De se modeste , XLIII.

D *Um novus est, 1 neque adhuc rafa mihi fronte libellus;*
Pagina dum tangi non bene sicca timet :
 1 *Puer , & caro perfer lerye manus amico ,*
Qui meruit 2 nugas primas habere meas .
 3 *Curre, sed instructus, comitetur 4 Punica librum*
Spongia : muneribus convenit illa meis .
Non possunt nostros multa , Fausine , litura
Emendare jocos : 5 una litura potest ,

1 *Nondum pumice levigatus,* 2 *Carmina hæc mea : mode-*
ste. 3 *Al. Curre ; sed instructum comitetur pumice librum*
Spongia: ut vel probatus pumice poliatu; vel damnatus spongia
deleatur. 4 *Punica: quoniam ex Africa præstantiores spongiæ*
mittebantur. Plin. l. 9. c. 45, 5 *Emendationi libri mei melius con-*
sules cuncta simul delendo, quam singula corrigendo: primas au-
tem meditationes membranis, codicillis ac pugillaribus veteres
inscribebant, quas correctas in chartas transcribebant, vel im-
probatas spongia debebant: unde jocosè Augustus respondit tra-
gœdiam suam Ajacem in spongiam incubuisse .

In Ant. Saturninum . XLIV.

D *Um nimium vano tumefactus nomine gaudes ,*
Et 2 Saturninum te miser esse pudet ;

Im-

1 *L. Antonius Saturninus Domitiani sævitia & verborum*
injuria (ut scribit Aurelius Victor) accensus, bellum civile in
Germania superiori cui præsidebat, movit: captus postea fuit &
interfectus. arguit ipsum Poeta ab utriusque nominis omine id
molitum fuisse: utrunque vero mali ominis & lethale exitisse
& Antonius esse vis, non Saturninus: orbis totius imperium affe-
ctas, pudet esse præsidem tantum Germaniæ .

*Impia 3 Parrhasia movisti bella sub urſa ,
 Qualia 4 qui 5 Pharia conjugis arma tulit .
 6 Exciderat ne adeo fatum tibi nominis hujus ,
 Obruit Aſtiaci quod gravis ira freti ?
 7 An tibi promiſit Rhenuſ , quod non dedit illi
 Niluſ , & 8 Arſois pluſ licuiſſet 8 aquis ?
 9 Ille etiam noſtris Antoniuſ occidit armis ,
 Qui tibi collatuſ , perfide , Caſar erat ,*

3 In Germania quæ Septentrionem ſpectat, ubi Calisto Lycaonis filia a Parrhaſia urbe Arcadiæ in urſæ majoris ſidus verſa fulget. 4 Antoniuſ triumvir. 5 Cleopatraræ reginæ Ægypti, cujuſ Pharoſ inſula. 6 An non meministi quam malo omine tibi foret imitandus Antoniuſ, qui ad Actium Epiri promontorium ab Auguſto navali prælio devictuſ, cum Cleopatra fugit in Ægyptum, ubi ſe interfecit? 7 An tu Germaniæ viribuſ freruſ ſperaviſti victoriam, quam ille non aſſecutuſ eſt Ægypti copiis vixuſ? 8 Fluminibuſ Germaniæ. 9 Emphatice, ille triumvir tibi præſidi collatuſ videri poſſet Imperator, victuſ tamen .

Ad Silium Italicum Poetam . XLV.

Sili i Caſtalidum decuſ ſoraruſ ,
 2 Qui perjuria barbari furoriſ
 Ingenti premis ore, 3 perfidoſque
 Aſtuſ Hannibaliſ, 4 leveſque Pænoſ
 Magniſ 5 cedere cogiſ 6 Africaniſ :
 Paullum ſepoſita ſeveritate ,
 Dum blanda 7 vaguſ alea December

F 2

8 In-

1 Muſaruſ frequentantium fontem in radicibuſ Parnaſſi, in quem Caſtalia virgo Apollinem fugiens verſa eſt. 2 Qui forti & ſonoro epico carmine ſcribiſ bellum Punicum ſecunduſ : quod opuſ extat. 3 Poeni autem ſemper foedifragi, crudeliſ Hannibal. 4 Incertæ fidei: unde in proverbium abiit, *Punica fideſ*. 5 Graphice depingiſ eoſ coactos cedere: ſic Horat. l. i. ult. ſat. *Turgiduſ Alpinuſ jugulat dum Memnona*: ideſt dum Memnona fingit jugulatuſ. 6 Scipioni utrique; quorum alteri deſerta Carthagine, cognomen indituſ Africani. 7 Propter licentiam ludorum, & libertatem in Saturnaliſibuſ. *Blandam* vocat quod homineſ blande alliciat .

- 8 *Incertis sonat hinc & hinc fritillis ,
Et ludit 9 Popa 10 nequiore talo ,
Nostris otia commoda Camœnis ,
Nec torva lege fronte , sed remissa
Festivis madidos 11 jocis libellos .
12 Sic forsân tener ausus * est Catullus
Magno mittere passerem Maroni .*

8 Pyrgis seu turriculis ligneis corneisve intus gradatim asperis, e quibus excutiebant aleas ne fraus fieret fortunæ aleas componendo, ideo additum epitheton *Incertis*. 9 Popa insignis aleator; vel legendum *rosa*, aleatorum circumstantium corona; 10 Mera manu jacto, absque fritillo, ita enim mulieres ludebant, non viri. 11 Meis carminibus jocosis. 12 Virgilio non potuit, quem multo ætate præcesserat: verum hoc fingit Martialis, tum ut se Catullo, tum ut Virgilio Silium conferret, qui Maronem diligenter imitatus est, & natalem ejus aramque religiosissime coluit. lege itaque, * *ausus & Catullus*, hac mente; Sic forte etiam Catullus, si vixisset cœvus Virgilio, ut tibi ego, ausus fuisset mittere suos hendecasyllabos.

Malus debitor festive elusus. XLVI.

Mille tibi nummos hesternâ luce roganti,
In sex aut septem, Cæciliane, dies,
1 Non habeo, dixi: sed tu causatus amici
Adventum, lancem paucaque vasa rogas:
Stultus es? an stultum me credis amice? negavit
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

1 Negavi me habere, non quod non haberem, sed ne tibi creditos perderem: quod si tu vel tam stupidus fueris, vel esse te simulaveris ut hoc non sentias: ego tamen non ita stultus, qui tibi credam vasa 5000 H. S. pendentia, cui negavi 1000 H. S.

De puero stillicidio jugulato. XLVII.

Qua vicina 1 pluit Vipsanis portæ columnis,
Et madet assiduo lubricus imbre lapis,

1 Ubi stillicidium est portæ Capenæ vicinæ columnis a Vipsanio Agrippa extructis.

*In jugulum pueri , qui roscida templa subibat ,
Decidit hiberno prægravis unda gelu :*

- 2 *Cumque peregisset miseri crudelia fata ,
3 Tabuit in calido vulnere 4 mucro tener .
Quid non seua sibi voluit fortuna licere ?
Aut ubi mors non est , 5 si jugulatis aquæ ?*

2 *Cumque occidisset puerum . 3 Soluta est calore vulneris
4 stiria cujus acies non secus atque ferri puerum jugularat .
5 Si quæ natura molles sunt aquæ etiam jugulent . Huic epigr.
in Antholog.Græca habes geminum .*

Nummum a Cæsare elicit . XLVIII.

S*æpe meos laudare soles , 1 Auguste , libellos .
Invidus ecce negat : 2 non minus ergo soles .
Quid , quod honorato 3 non sola voce dedisti ,
Non alius poterat quæ dare dona mihi .
Ecce iterum nigros 4 corrodit lividus ungues .
5 Da , Cæsar , tanto tu magis , ut doleat .*

1 Cæsar Domitiane 2 Al. Num minus ergo soles? 3 Sed & muneribus juris trium liberorum , & dignitate tribunitia & equestri . 4 Invidia & animi anxietate . 5 Urbana & artificiosa mendicatio .

Rara iuvant . XLIX.

1 **O***Estat , care Pudens , nostris sua turba libellis ,
Lectoremque frequens lassat , & implet opus :
2 Rara iuvant : primis sic major gratia pomis :
Hiberna pretium sic meruere rose .
3 Sapius in libro memoratur Persius uno ,
Quam levis in tota 4 Marsus Amazonide .
Tu quoque de nostris releges quemcumque libellis ,
Esse puta solum : sic tibi plus erit .*

1 Libelli fortasse mei nimis multi nocent gratiæ ipsorum , lectori fastidium parientes propter numerum . 2 Quæ rara , cara . 3 Grator est parvus liber Satyrarum Persii , quam ingens volumen Marfi , quo bellum Herculis scripsit contra Amazonas , quod Amazonica inscripsit . 4 Credo ego alium hunc fuisse Marsum ab illo Epigrammatographo , cujus sæpe meministi .

De ape electro inclusa. L.

ET 1 latet, & lucet 2 Phaetontide condita gutta ;
 Ut videatur apis 3 nectare clausa suo.
 4 Dignum tantorum pretium tulit illa laborum ;
 Credibile est ipsam sic voluisse mori .

1 Inclusa est. 2 Electro. 3 Melle, cujus colorem refert flavum electrum. 4 Ob strenuos in mellificiis labores merita est nobile hoc sepulchrum .

Laudat libellos suos. LI.

Nescis, crede mihi, quid sint epigrammata, Flacce ;
 Qui tantum lusus illa , jocosque putas .
 Ille magis ludit 1 qui scribit * prandia serui
 Tereos : aut cœnam, * crude Thyesta , tuam :
 Aut 2 puero 3 liquidas aptantem Dædalon alas ;
 Pascentem Siculas aut Polyphemon oves .
 A nostris procul est omnis 4 vesica libellis ;
 Musa nec insano 5 syrmate nostra tumet .
 Illa tamen 6 laudant omnes , mirantur , adorant ;
 Confiteor : laudant illa, sed 7 ista legunt .

1 Qui tragica aut epica scribit, argumenti fabulosi, de Tereo, & Thyeste * liberos suos edentibus, de Dædali fuga, atque Polyphemi immanitate. 2 Icaro. 3 Cera aptatas & a sole liquefactas. 4 Argumentum cothurnatum & verba ventosa, turgida, ampullosa, nugæ bullatæ. 5 Stylo tragico: est enim syrma ea vestis pars quæ oblonga solum verrit, qualem in tragediis induiti reges & heroes traherant per theatra. 6 Tanquam jucunda, sublimia & grandia. 7 Hæc epigrammata quæ brevità, acuta, & in usum vitæ falsa .

Vive ut moriturus. LII.

O Cui 1 Tarpejas licuit contingere 1 quercus ,
 Et meritas 2 prima cingere fronde comas :

Si

1 Coronam quernam in quinquennali certamine triplici, musico, equestri, gymnico, instituto a Domitiano in honorem Jovis Capitolini: sed & querna coronabantur vates magni, heroici scilicet. 2 Nobilissima, Jovi sacra, ab Imperatore data .

*Si sapias, 3 utaris totis, Coline, diebus,
Extremumque tibi semper adesse pates.*

- 4 *Lanificas nulli tres exorare 4 puellas
Contigit: observant, quem statuere, diem.
Divitior 5 Crispo, 6 Thrasea constantior ipse,
Lautior & 7 nitido sis Meliore licet:
Nil adicit penso Lachesis, fusosque sororum
Explicat, & semper de tribus 8 una secat.*

3 Ad voluptates, & vitæ hujus gaudia. 4 Parcas, quibus filii vitæ ducendi & absolvendi modus & cura. 5 Neronis vitrico, cujus opibus Nero ditatus est. 6 Thrasea Pæto viro constanti, qui a Nerone iussus mori, alacriter venas incidi iussit, liberatori Jovi sanguinem libans. 7 Splendido & lauto Meliore: mobili ex epiced. 2. sylvæ Papinii & epitaphio Glauciæ. 8 Acropos, vel etiam Lachesis.

De donis insidiosis. LIII.

MUnera quod senibus, viduisque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem?
Sordidius nihil est, nihil est te spurcius uno,
1 Qui potes insidias dona vocare tua.
Sic avidis fallax indulget piscibus hamus:
Callida sic stultas decipit esca feras.
Quid sit largiri, quid sit donare, docebo,
Si nescis: 2 dona, Gargiliane, mihi.

1 Qui munificentæ titulo insignis hamos, quibus orborum & senum ac divitum viduarum inescas hereditates. Senec. epist. 9. *Munera ista fortune putatis? insidia sunt.* 2 Munificus vere & liberalis eris, si mihi meique ordinis viris largitus fueris, qui vicem reddere non possumus.

De vipera electro inclusa. LIV.

1 **F**lentibus * Heliadum ramis dum vipera serpit,
2 Fluxit in obstantem succina 3 gemma feram:
Quæ dum miratur 4 pinzui se 4 rore teneri,
Concreto rignit vincula repente 4 gelu.

F 4

3 Ne

1 Ramis populi electriferæ. * Heliades sorores Phaëtonis quæ ejus casum descentes in arbores populis convertæ fuerunt, a quibus defluit Succinum. 2 Artificium refert Poëta, ad casum. 3 Al. Gutta. 4 Succino.

5 *No tibi regali placeas, Cleopatra, sepulchro;*

Vipera si tumulo nobiliore jacet.

5 *E prælio Actiaco fugiens Cleopatra in Ægyptum, se incluse sepulchro, quod ipsa splendidum exstruxerat, unde extracta aspidis morsu periisse putabatur: quod Poeta respicere videtur, cum viperæ tumulû conferat tumulo illius quæ aspidis morsu periiit.*

Villæ descriptio elegans. LV.

J *Uli iugera pauca Martialis*

*Hortis * Hesperidum beatiora*

1 *Longo Janiculi iugo recumbunt:*

Lati collibus imminent recessus,

2 *Et planus modico tumore vertex*

Cælo perfratit sereniore:

Et curvas nebula tegente valles

Solus luce nitet peculiari:

Puris leniter admoventur astris

Celsæ culmina delicata villæ.

Hinc 3 septem dominos videre montes,

Et totam licet 4 æstimare Romam,

Albanos quoque, Tusculosque colles,

5 *Et quodcumque jacet sub urbe frigus,*

Fidenas 6 veteres, 7 brevesque Rubras,

Et 8 quod Virgineo cruore gaudet,

An-

* *Horti Hesperidum aureis pomis insignes, quos habuerunt in extrema Æthiopiæ parte filix Hesperii fratris Atlantis.* 1 Porrigebatur enim ad pontem Milvium Janiculum, excelsus mons non procul ab Urbe, trans Tiberim situs. 2 In vertice Janiculi planities est quæ colles superat, serena & suda, non nebulis, ut valles, tecta: hic Julii Mart. villa. 3 Septem colles, Palatinum, Capitolinum, Quirinale, Cœlium, Esquilinum, Viminale, Aventinum, quibus imposita Roma rerum domina. 4 Lustrare oculis. 5 Et quæcumque loca frigida suburbana. 6 Roma enim antiquiores. 7 Oppid. parvum, forte Ulubras. 8 Nemus Dianæ Aricinæ, in quo fecerant sacra non mitiora quam Tauricæ Dianæ: Strabo. l. 5. Cruor itaque vel virginum cæsarum, vel Annæ Perennæ, quæ Didonis soror (ut habent fabulæ) Lavinia insidias fugiens se in Numicium fl. dedit præcipitem; leu (ut tradunt melioris fidei historici) anus Bovillis oriundæ, quæ populo per seditionem in montem digresso cibum tulerit, seque postea ex alta fenestra præcipitavit. vide Ovid. 3. Fast. Macrob. 2. Saturn. c. 12. & Tiraquell. 2d. l. 3. Alexand.

Anna pomiferum nemus Perennæ.

9 *Illic Flaminie, Salariaque*

Gestator patet, effedo tacente,
Ne blando rota sit molesta somno,

Quem nec rumpere nauticum celeusmas;

Nec clamor valet 10 helciariorum.

Cam sit tam prope 11 Milvius, 12 sacramque

Lapsa per Tiberim volent carina.

13 *Hoc rus (sem potius domus vocanda est)*

Commendat dominus; tuam putabis:

Tam non invida, tamque liberalis,

Tam comi patet hospitalitate.

Credas 14 Alcinoi pios Penates,

*Aut * facti modo divitis 15 Molorchi.*

16 *Vos nunc omnia parva qui putatis,*

Centeno gelidum ligone Tibur,

Vel Præneste domate, 17 pendulamque

Uni dedite Setiam colono:

18 *Dum, me iudice, præferantur istis*

Julj jugera pauca Martialis.

9 Ex hac villa prospiciuntur effeda & currus in via Flaminia, & Salaria; non tamen audiuntur, aut somnum interpellant. 10 Qui navem adverso flumine, vel qui navi anchoram seu grave aliud pondus uno connixu & mntuo hortatu moluntur, ab *ἄλω τραβο*. 11 Pons Milvius, qui in via Flaminia ultra primum lapidem. 12 Pro Deo cultu. Virg. 8. Æn. 13 Honestior, gratior, laudatior fit domus ista a domino Julio Martiali viro hospitali. 14 Regis Phæacum, qui Ulysses enatantem benigno hospitio excepit. Hom. odyss. ζ. 15 Pauperis pastoris, qui Herculem ad leonem Nemezum occidendum venientem hospitio excepit. * quem modo divitem factum appellat Poeta, quod juxta Herculis fanum splendido luxu a Domitiano extructum, Molorcho facellum condiderat & ipsum donariis ditatum. 16 *Epiphonema*. Ite jam avari quibus non sufficiunt latifundia quæ Milvus oberret: ego vel toti Tiburi, Prænesti, & Setiæ pauca hæc Martialis jugera antefero. 17 In declivitate montis sitam. 18 Malo jugerum paucorum Julij Martialis, quam totius Setini agri domus esse.

Vinum

Vinum nobile, sed suspectum. LVI.

TU ¹ *Setina quidem semper, vel* ¹ *Massica ponis,*
Papile: 2 sed rumor tam bona vina negat.
Diceris hac factus 3 cœlebs quater esse lagena.
Nec purus, nec credo, Papile, 4 nec sitio.

¹ Vina nobilia; e Setia & Massico in Campania. ² Immo veneno mista esse fama est. ³ Viduus quatuor uxoribus veneno sublaris. ⁴ Nolo tamen bibere: malo enim famæ quam experientiz fidem habere.

Ad exigentem libellos suos. LVII.

EXIGIS, ut donem nostros tibi, *Quinte, libellos.*
Non habeo, sed habet ¹ *bibliopola Tryphon.*
Æs dabo pro nugis, & emam tua carmina sanus?
Non, inquis, faciam 2 tam fatue: 3 nec ego.

¹ Clarus præfatione Quintiliani. ² Qui emam nugas.
³ Qui donem fatuo.

Amicitia & in morientibus vivat. LVIII.

CUM ¹ *gravis extremas 2 Vestinus duceret horas,*
Et jam per Stygias esset iturus aquas,
Ultima volventes orabat pensa sorores,
Ut traherent parva stamina 3 pulla mora.
⁴ *Jam sibi defunctus, caris dum vivit amicis;*
Moverunt tetricas tam pia vota deas.
Tam largas partitus opes a luce recessit:
Seque 5 mori post hoc credidit ille 5 senem.

¹ Gravi morbo affectus. ² Filius Vestini, qui in consulatu præter culpam à Nerone mori iussus est. ³ Nigra, quæ mortem minentur: ut contra *alba*, ubi vitam Parcæ protrahunt. *Juven. sat. 12. v. 65.* ⁴ Non vitæ desiderio moram hanc orabat, sed ut bona sua amicis divideret. ⁵ Morti maturum.

Cœna oculos pascens. LIX.

AD cœnam nuper Varus me forte vocavit ;
 Ornatus dives, parvula cœna fuit.
 Auro, non dapibus oneratur mensa : ministræ
 Apponunt oculis plurima, pauca gula.
 Tunc ego, non oculos, sed ventrem pascere veni :
 Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

De fene adulate. LX.

Condita cum tibi sit jam sexagesima messis ;
 Et facies multo splendeat alba pilo ;
 Discurre tota vagus urbe, nec ulla cathedra est,
 Cui non mane feras irrequietus, ave.
 Et sine te nulli fas est prodire tribuno,
 Nec caret officio consul uterque tuo ;
 Et 2 sacro decies repetis Palatia clivo,
 3 Sigeriosque meros, Partheniosque sonas.
 Hac faciant sane juvenes, deformius, Afer,
 Omnino nihil est 4 ardelione fene.

1 Ambitiosa indagine officiosus per omnia divitum atria, quos vel in ipsis atris, egredientes, vel in cathedris sedentes admissus salutas, discurre portans ineptum Ave, cui jam sexagenario & cano dicendum potius fuerat vale. 2 Multoties per viam Sacram repetis Cæsaris domum. 3 Jactas ubique familiaritatem tuam cum aulicis : crepas usque Sigerium & Parthenium Cæsaris cubicularios. 4 Ardelio, homo inquietus, huc illic semper volitans, omnibus negotiis se immiscens. Hinc eleganter Phædrus: Est Ardelionum quadam Roma natio, Trepide concursans, occupata in otio; Gratis anhelans, multa agendo nihil agens sibi molesta, Et aliis odiosissima.

Sapientia in adversis. LXI.

Securo nihil est te, Navole, pejus, eodem
 Sollicito nihil est, Navole, te melius.

Se-

1 Te curis vacuo & prospere agente nihil arrogantius & insolentius, curis presso modestior nemo aut summissior: & quod de Caligula Passianus: Nemo fuit servus melior, nemo dominus deterior.

92 EPIGRAMM. DELECTVS

Securus, nullum resalutas, despicias omnes;

2 *Nec quisquam liber, nec tibi gratus homo est:*

Sollicitus, donas, dominum regemque salutas,

Invitas. esto, Nævole, 3 sollicitus.

2 MS. Bodil. *Nec quisquam visus, nec tibi notus homo est.*

3 *Ut sis usque modestus.*

Vinum diffimile. LXII.

1 **N**os bibimus vitro, tu 2 *murrha, Pontice. quare?*
3 *Prodat perspicuus ne duo vina calix.*

1 *Convivæ tuî, 2 Poculo murrino, 3 Ne si tu vitreis, ut nos, biberes, apparet te non idem vinum bibere quod nos, sed generosius.*

De rusticatione. LXIII.

Rure morans quid agam, respondeo pauca, rogatus:
Luce deos oro, famulos, post arva reviso;

1 *Partibus atque meis justos indico labores.*

Inde lego, 2 Phæbumque cio, Musamque laceſſo.

Hinc oleo corpusque frico, 3 mollique palæstra

Stringo libens, animo gaudens, ac sænore liber.

4 *Prandeo, poto, cano, ludo, lavo, cæno, quiesco.*

Dum parvus 5 lychnus modicum consumat olivi.

6 *Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camænis.*

1 Meis famulis opus distribuo: sic Dido Virgiliana operumque laborem Partibus æquabat justis aut sorte trahebat.

2 Pango carmina. 3 Moderata exercitatione corpus curo: vel stringo corpus palæstræ pulvere, quem alibi poeta vocat happhen, nam unctione laxatam cutem haphe seu arenæ aspersione stringebant, ab ἡφα præmed. verbi ἀρωγ, educto. 4 Antea legebatur Pondero, sed omnes uno ore emendant, Prandeo, neque enim prandium omnino Latio exulabat. 5 Ellychnium, lucrena. 6 Nox lucubrata, dat hæc carmina &c. Vel nox dat hæc carmina lucubrata Musis nocturnis.

Stulte superbus. LXIV.

1 **E**dissam 2 domini, deique nostri,
3 *Quo subsellia certiora sunt,*

Et 3

1 De renovanda lege Roscia, qua nulli in 14 gradibus sedere licuit, nisi cui census equestris: Sveton. cap. 8. Domitian. 2 Dominum se ac Deum appellari instituit Domitianus: Xiphilius & Svetonius in Domit. 6. 128

Et 3 puros eques ordines recepit,
 Dum laudat modo 4 Phasis in theatro,
 Phasis purpureis rubens lacernis,
 Et jactat tumido superbus ore 1
 5 Tandem commodius licet sedere,
 Nunc est reddita dignitas equestris 3
 Turba non premimur, nec inquinamur.
 Hæc, & talia dum refert supinus,
 6 Illas purpureas, & arrogantes
 Jussit surgere Lectius lacernas.

3 Plebi non admistos. 4 Plebejus nescio quis, qui ex vestibus se equitem videri voluit. 5 Verba hæc Phasidis se ex lacernis purpureis equitem gloriantis. 6 Phasidem verbis & vestibus se pro equite jactantem gradibus equestribus ejecit adveniens designator Lectius, qui illum probe noverat.

Ad medicum. LXV.

1 **L**anguēbam: sed tu comitatus protinus ad me
 2 Venisti centum, Symmache, discipulis.
 Centum me tetigere manus 3 Aquilone gelata,
 4 Non habui febrem, Symmache, nunc habeo.

1 Non plane ægrotabam, inclinabam tantum in morbum.
 2 Venisti, o medice, comitatus multis tuis discipulis (pro more visendi illius temporis) qui singuli longo ordine venam meam tangebant, vel potius arteriam explorabant. 3 Frigidissima, tanquam Borea gelata. 4 Et latenti in me febris causa æponymus frigidus vester contactus adjecit extrinsecus ἀποκαταπραΐσις, ita plane accessit febris, in quam prius solum disponebar.

Carmen gemmeum. LXVI.

Sardonychas, 1 smaragdos, adamantas, iaspidas uno
 Versat in 2 articulo Stella, Severe, meus.
 Multas in digitis, plures in carmine gemmas
 Invenies: 3 inde est hæc puto, culta manus:

1 Smaragdos &c. mediam hic corripit exemplo Græcorum. Hom. Batrach. 2 Dignito. 3 Gemmeis annulis ornatur, quod elegantias & lumina in carmine ponere sciat.

Mens

Mens præstat opibus . LXVII.

SUm, fateor, semperque fui, Callistræ, pauper ;
 . Sed 1 non obscurus , nec male notus eques .
 Sed toto legor orbe frequens, & 2 dicitur, hic est ;
 Quodque cinis paucis , hoc mihi vita dedit .
 At tua centenis incumbunt recta columnis ,
 Et 3 libertinas arca 4 flagellat opes ;
 5 Magnaque Nilivæ servit tibi gleba Syenes ;
 Tondet & innumeros 6 Gallica Parma greges ;
 7 Hoc ego , tuque sumus , sed quod sum, non potes esse :
 Tu quod es, e populo quilibet esse potest .

1 Ingenio clarus, honore equitis & titulo donatus. 2 Digo monstror. 3 Ingentes, quales possederunt liberti ditissimi, Chrysoponus, Narcissus, Pallas, Callistus, &c. quos enumerat Plinius. l. 36. c. 18. 4 Flagellare divitias dicuntur ii (inquit Turnebus lib. 2 r. c. 4.) qui magnas arcis clausas opes velut verberibus & carceribus coercent. &c. Statius 2. Sylv. Infelix strangulet arca divitias. 5 Sunt tibi latifundia in fertili Ægypto, cujus civitas umbram nusquam flexura Syene. 6 Galliz Cisalpinæ urbs lana nobilis. 7 Quod supra dixi, ego scilicet Pauper doctus: tu Dives indoctus.

De Nannejo . LXVIII.

Sedere i primo solitus in gradu semper ;
 2 Tunc cum liceret 3 occupare, Nannejus ;
 4 Bis excitatus terque transfulit castra ,
 Et inter ipsas pene tertius fellas
 Post Cajumque Luciumque consedit .
 Illinc cucullo prospicit caput tectus ,

5 Ocu-

1 Proximo Orchestræ. 2 Ante Domitiani edictum de renovanda lege Roscia, qua nulli in 14. gradibus federe licuit, nisi cui census equestris. 3 Præripere equitibus. 4 Bis terque excitatus a designatoribus & coactus migrare in remotiorem locum cum sella sua (& hoc lepide dicit castra transferre) quam in ipsis gradibus posuit inter duos equites Cajum & Lucium, etiam inde extractus est in viam: fellas autem inferre moris erat.

5 Oculoque ludos spectat indecens 5 uno ,
 Et hinc miser dejectus in 6 viam transit ,
 Subsellioque 7 semisultus extremo ,
 Et 7 male receptus altero genu, 8 jactat
 Equiti sedere; 9 Lectioque se stare.

5 An quia luscus an credo quod altero tantum oculo prospiceret cucullo obvolutus? 6 Interstitia in spectaculis inter ordines erant , inter cuneos & circa balthea quæ theatrum cingebant. 7 Semi-sedens & semi-stans. 8 Velut ipse eques. 9 Designatori, metuens ne & inde ejiceretur.

Dona infidiosa . LXIX.

Quod tibi 1 Decembri mense, quo volans 2 mappa ,
 Gracilesque 3 ligula , cereique , chartaque ,
 Et 4 acuta 5 senibus testa cum damascenis ,
 Præter libellos 6 vernulas nihil misi :
 Fortasse avarus videar, aut inhumanus .
 Odi dolosas munerum & malas artes .
 7 Imitantur hamos dona : namque quis nescit ,
 Avidum vorata decipi scarum musca ?
 Quoties amico diviti nihil donat ,
 Quintiane, 8 liberalis est pauper :

1 In Saturnalibus. 2 Ultra citroque ab amicis missæ.
 3 Gladioli argentei seu spathulæ. 4 Vase testaceo metæ seu turbinis formam habente. 5 Prunis rugosis a Damasco Syriæ urbe. 6 Domi metæ natos, vel procaces, dicaces, jocosos æque ac vernas. 7 Eadem sententiâ Martialis pag. 87. ep. 53. Sic avidis fallax indulget piscibus hamus: Callida sic stultas decipit esca-feras. 8 Dona non inescat, non cauponatur ,

EPIGRAMMATVM

D E L E C T V S

Liber Tertius.

MARTIALIS

Pugna pugnam dirimit, I.

Aspicis imbelles tentent quam fortia dama
 Prælia? tam timidis quanta sit ira feris?
 In mortem parvis concurrere frontibus audens
 Vis Casar' Damis parcere; ¹ mitte canes.

¹ A paradoxo: canibus qui alias damis exitio sunt immisissis; dirimitur prælium damarum ad perniciem inter se furgentium.

Vita tranquilla. II.

Si tecum mihi, care Martialis,
 Securis liceat frui dièbus;
 Si disponere tempus otiosum.
 Et vera pariter vacare vita;
¹ Nec nos atria, nec domos potentum;
 Nec lites tetricas, forumque triste
 Nossemus, nec imagines superbas:
 Sed gestatio, fabula, libelli,
 Campus, porticus, umbra, ² Virgo, therma;
 Hæc essent loca semper, hi labores.
 Nunc vivit sibi neuter, heu, bonosque

¹ Non curamus nosse. ² Virgo aqua quam adduxit Agrippa via Prænestina. ³ So-

- 3 Soles effugere, atque abire sentit;
 4 Qui nobis pereunt, & imputantur,
 Quisquam vivere cum scias, moratur?

3 Dies, quibus bene uti ad vitæ hilaritatem licuit. 4 Quod eos inutiles abire passi sumus, non aliis nobis redditis pro eis quibus non viximus festive.

Memoria infelix. III.

Quintum pro Decimo, pro Crasso, Regule, & Macro
 Ante salutabat rhetor Apollonius.

Nunc utrumque suo resalutat nomine: 2 quantum
 Cura, laborque potest! scripsit, & edidit.

1 Acutius legas Macro: nam & hinc inepti rhetoris infelicem arguit memoriam, qui Decimum salutaret dimidio nomine, Quintum: Crassum, contrario nomine, Macro. 2 Ironice & sceptice.

In Paullum, IV.

Mane domi nisi te vobis, meruique videre,
 Sint mihi, Paulle, tua longius Exquillæ.

2 Sed Tiburtina sum proximus accola pila;

3 Qua videt antiquum rustica Flora Jovem;

4 Alta subarbani vincenda est semita clivi,

Et 5 namquam sicco sordida saxa gradu;

Vixque datur longas mulorum 6 vincere 7 mandras;

Quæque trahi multo marmora 8 fune vides.

Illud adhuc gravius, quod te post mille labores,

Paulle, negat esse janitor esse domi,

G

Exi-

1 Si tanti sit tibi officium meum, ut te videre mereatur, amor quidem meus is est ut ad te ire velim, etiamsi longius forent Exquillæ, ubi tu habitas. 2 Sed ego habito ad pilam in via Tiburtina. 3 Prope Floræ deæ rusticæ & florum præsidis templum, atque vetus Capitolium Jovis. 4 Qua per Suburræ ascenditur ad montem Exquilinum. 5 Perpetuo coëhosa saxa. 6 Superare, præterire. 7 Proprie caulas; stabula hic, ut apud Juvenalem Sat. 3. v. 237. series mulorum onera portantium. 8 Machinis, vel plaustris, ut Juven. Sat. 3. v. 255.

- Exitus hic operis vani, poguleque 9 madentis :*
 10 *Vix tanti Paullum mane videre fuit .*
 11 *Semper inhumanos. habet officiosus amicos :*
 12 *Rex, nisi dormieris, non potes esse meus .*

9 Nimbo, luto, sudore, 10 Vix suscipiendus sit labor tantus, etiam si certum esset te domi tuæ repertum iri, 11 Officiosus, homo occupatus in aliis salutandis, ut Paulus iste, non facile patet officiis & salutationibus amicorum. 12 Si ergo cupis esse meus seu dominus, seu patronus dormi paullisper, donec iuratum te veniam, ut te domi offendam,

Laus Hermetis. V.

- H**ermes 1 *Martia saculi voluptas ;*
 Hermes 2 *omnibus eruditus armis ;*
 Hermes 3 *& gladiator, & magister ;*
 Hermes 4 *turba sui tremorque ludi ;*
 Hermes 5 *quem timet Helius, sed unum ;*
 Hermes 6 *cui cadit Advolans, sed uni ;*
 Hermes 7 *vincere, 6 nec ferire doctus ;*
 Hermes 8 *suppositivus sibi ipse ;*
 Hermes 9 *divitia locariorum ;*
 Hermes 10 *belligera superbus hasta ;*
 Hermes 11 *aqoreo minax tridente ;*
 Hermes 12 *casside languida timidus ;*

Her-

1 Aevi huius & Romæ Martiæ deliciae & gloria propter eruditionem in omni genere armorum: ut mox. 2 Et ipse gladiatorum magister, id est, lanista. 3 Quo arma tractante tota familia gladiatorum turbatur & timet. 4 Quem solum nobilis gladiator Helius timet. 5 A quo solo vincitur Advol. nobilis glad. 6 Premendo & involvendo vincere sine ictu: vel adversario parcere, ubi posset ferire. 7 Pugnando non defatigatus, sed perinde ac recens gladiatoribus novis congreditur, nec indiget ut sibi alius sufficiatur, sive supponatur: vide Lips. Saturnal. 8 Unde quæstum faciunt qui loca populo in spectaculis designant locantque, & *lucar* sive *locar* dicitur æs ex locis theatralib, collectum. 9 Gladiatoris Samnitis more valide vibrat hastam. 10 Retiarii more movet fuscina directam in Mirmillonem. 11 Andabatarum more pugnat: hi autem ex equis galea frontem oculosque recti pugnabant: *Languida* i. e. quæ tenebras & languidam caliginem inducit: *Andabatarum* more pugnae i. e. cæcorum.

*Hermes gloria Martis universi ;
Hermes 12 omnia solus , & ter unus .*

12 Potest. alluisse ad Hermetem Trismegistum, cujus summam scientiam in Philofophia sequat hujus in arena .

Homine invido nihil miserius . VI.

V*T bene loquatur , sentiatque Mameonem ,
Efficere 1 nullis , Aule , moribus possis ;
Pietate fratres 2 Curtios licet vincas ,
Quiete 3 Nervas , comitate 4 Rufones ;
Probitate Marcos , equite 5 Mauricos ,
Oratione Regulos , jocos Paullos 1
6 Rubiginosis cuncta dentibus rodit .
Hominem malignum forsitan esse tu credas ;
Ego esse miserum credo , cui placet nemo .*

1 Vel integerrimis. 2 Curtios Montanos morum honestate insignes, circa tempora Martialis. 3 Intelligi credo de Ner-
va, qui successit Domitiano: namque is, teste Xiphilino, quictus
& mitis. 4 Al. Drufones. 5 Junium Mauricum ab æquitate
laudat Plin. Sec. 4. l. 22. epist. & l. 1. epist. 5. 6 Theoninis & Li-
vidis, id est maledicentia .

Clavis nequam . VII.

D*Um sibi 1 redire de Patrensisbus fundis
Ducenta clamat coccinatus Euclides ,
2 Corinthioque plura de suburbano e
3 Longumque pulchra stemma repetit a Ledæ ,
Et suscitanti 4 Lælio reluctatur ;
5 Equiti superbo , nobili , locupletis*

G 2

Ge-

1 Redditum esse annum ex fundis Patrensis. ducenta: Patriæ
autem non procul a Corintho, urbs Achasæ. 2 Gæcus enim
Euclides e Corintho. 3 Jactatque se ducere genus ab equitibus
Castore & Polluce filiis Ledæ e Jove. 4 Designatori eum ex
equestri loco excitanti reluctatur. 5 Ironice: huic Euclidi.

Cecidit repente magna de sinu clavis .

Numquam , Fabulle , 6 nequior fuit clavis .

6 Quæ prodidit fortunas domini sui, ostenditque Euclidem vel ipsum esse servum, cui curæ aliena clavis, vel pauperem saltem, cui nemo famulus, qui ipse suam gestaret clavem .

De * filio Domitiani . VIII.

1 **N** Ascero Dardanio promissum nomen Iulo ,
 2 Vera deum soboles : nascere magne puer .
 Cui pater aternas post sacula tradat 3 habenas ,
 4 Quique regas orbem cum seniore senex .
 5 Ipsa tibi tereti trahet aurea pollice fila ,
 Et totam 6 Phryxi Julia nebit 6 ovem .

* Ex Domitia uxore, cuius meminit Svet. cap. 3. 1 Imitatio Virgiliana. *Julius a magno demissum nomen Iulo.* 1. Æneid. & 2 *Chara deum soboles,* &c. hæc autem vera, Domitiani scilicet Dei ac Domini. 3 Imperium Romanum. 4 Imit. Ovidiana. *Sospite sic te sit nasus quoque sospes : Et olim imperium regat hoc cum seniore senex.* 2. Irit. vers. 165. 5 Paræ Deæ dabunt patrueli tuæ Julæ filiz Tici, partes suas: atque Julia tibi nebit pollice tereti (qui longævitatē figurat) fila aurea, quæ lammam portendunt felicitatem : namque ex disciplina Hetruscorum aries insolito colore indutus regi vel Imperatori omnium rerum largitionem portendebat. 6 Vellus aureum, quale erat arietis illius, quo Phryxus vectus e Bœotia in Colchos transfretavit .

Frater fratris censum minuit . IX.

* **C** Alliodorus habet censum (quis nescit ?) equestrem ,
 Sexte ; sed & fratrem Calliodorus habet .

Qua-

* Plenum falsi epigram. Calliodorus cum fratre censum equestrem possidebat, eoque se equitem jactabat: Martialis negat Calliodorum esse equitem partitis bonis, & docet ridicule quo pacto possit esse uterq. eques: i. e. hodie Calliodorus, postridie frater.

Quadringenta 1 *secat, qui dicit* $\sigma\upsilon\nu\alpha \mu\acute{\epsilon}\pi\iota\zeta\eta$;

* *Uno credis equo posse sedere duos?*

Quid cum fratre tibi, quid cum 2 *Polluce molesto?*

3 *Non esset Pollux si tibi, Castor eras.*

* *Unus cum fitis; duo, Calliodore; sederis.*

Sarge: 4 *solæcismum, Calliodore, facis.*

Aut imitare 5 *genus Leda; aut cum fratre sedere*

Non potes; alternis, Calliodore, sede.

1 Et frater ille tuus qui hereditatem ad assem usque, & minima quæque, ut & ficos, dividi ex æquo poscit, aufert tibi medium censum. * Neque potestis ex uno censu esse duo equites, & uno sedere equo aut uno subsellio. 2 Fratre (ut ille Castoris) qui officit tuo honori, dimidiatus eques. 3 Elegans lusus in nominibus. Pollux enim pugil, Castor eques: frater ille tuus quasi pugil tibi reluctatur, ne possis esse eques. 4 Nec eni-
fas dicere, *unus sederis.* 5 E quibus Castor immortalitatem suam cum fratre partitus est, ut alternis vicibus morerentur & reviviscerent: ita vos per vices estote equites, nisi alterum dicat oportere mori & ad inferos descendere, ut superstes sit eques.

Hereditæta. X.

1 **S**upremas tibi tricies in anno
Signanti tabulas, Carine, 2 *miss*

3 *Hyblæis madidas thymis placentas.*

4 *Defeci: miserere jam, Carine:*

5 *Signa rarius, aut semel fac illud;*

Mentitur tua quod subinde tuffis:

Excussi loculosque sacculumque:

6 *Crasso ditivior licet fuisset;*

G 3

? 170

1 Sæpius mutantibus tabulas testamenti, tit illicias captatores quos captes. 2 Poeta se captatorem fingit, quo cautius improbas hereditætarum artes carpat. 3 Melle optimo: Hybla mons Siciliæ mellificii clarus thymo quippe abundat, qui a pibus gratus. 4 Exhaustus sum, non suppedit quod ultra mittam. 5 Vel noli spem nostram eludere, toties nutando testamentum, vel semel morere, & præsta fidem tuffi tuæ mendaci. 6 Lidia illo rege ditissimo.

- 7 *Iro pauperior forem, Carine,*
 8 *Si conchen toties meam comesses.*

7 *Arnæo mendico. 8 Si non mellita placenta, sed vili fabarum in siliquis coctarum te pascerem, quoties signas, vel tussiendo mihi spem mortis tuæ facis. Conchis puls ex faba integra, & cum cortice suo.*

Quod datur non perire. XI.

C *Allidus effractum nummos sur auferet arca :*
Prosternet patrios impia flamma Lares :
Debitor usuram pariter, sortemque negabit :
Non reddet sterilibus semina iacta seges :
Depascentur oves diri contagia morbi :
Mercibus extructas obruet unda rates .

1 *Extra fortunam est quidquid donatur amicis :*
Quaâ dederis, solas semper habebis opes .

1 *Extra fortunæ aleam, nullatenus fortunæ obnoxium. M. Antonius apud Rabirium Poetam : Hoc habeo quodcumque dedi, &c. Senec. l. 6. de Benef. c. 3. Notum & illud Alexandri, interrogati ubi suos reconderet thesauros: Apud amicos: inquit. Plutarch.*

In Cœnipetam. XII.

Q *Uid factum est rogo, quid repente factum est ?*
Ad cœnam mihi, 1 Dento, quod vocanti
(Quis credat?) quater ausus es negare .
Sed nec respicis, & fugis 2 sequentem ;
Quem thermis modo quærere, & theatris,
Et 3 conclavibus omnibus solebas .
Sic est : captus es unctiore cœna,
Et major rapuit 4 canem culina
Jami te: 5 sed cito cognitum & relictum
Cum fastidierit popina dives,
Antiqua venies ad ossa cœne .

1 *Nomen ex re natum, dente scilicet strenuus. 2 Me sequentem ut invitem te. 3 Cœnationibus, cellis. 4 Cœnipetam Dentonem instar canis odorantem lautiolem culinam. 5 Sed agnitus fastiditusque divitibus redibis ad tenuem mensam meam.*

In

In Parasitum. XIII.

NUmquam se coenasse domi Philo jurat * : & hoc est :
Non cenat , quoties nemo vocavit eum .

* Nec pejerat : jejuna enim quoties non alio invitatur .

Ne data commemores . XIV.

QUa mihi praestiteris meministi , semperque tenebo ;
Cur igitur taceo ? Postume , tu loqueris .
Incipio quoties alicui tua dona referre ,
Protinus exclamat ; dixerat 1 ipse mihi .
Non belle quadam faciunt duo : 2 sufficit unus
Huic operi : si vis , ut loquar , ipse tace .
Crede mihi , quamvis ingentia , Postume , dones 1
Auctoris 3 pereunt garrulitate sui .

1 Postumus . 2 Vide Senec. de Benef. l. 2. c. 10. & l. 7. c. 22.
3 Amittunt gratiam .

Infelix memoria . XV.

EXtemporalis factus est meus Rhetor :
Calpurnium non scripsit , & salutavit .

Apollonius qui modo scripsit & edidit , vid. Epigr. 3. hujus
libri 3. nunc tantum profecit , ut unum aliquem etiam duri no-
minis possit salutare , nec tamen scripserit . Ironice .

Varia genera vitæ . XVI.

CUi tradas , Læpe , filium magistro ;
Quæris sollicitus diu , rogastque 1
Omnes grammaticosque rhetorasque
Devites , moneo : nihil sit illi
Cum libris Ciceronis , aut Maronis 2
Fama 2 Tutiliam suæ relinquat .

1 Quando artibus honestis Nullus in urbe locus , &c. Juven.
Sat. 3. 2 Non , Rutilium ut vulg. ne peccet versus , peccanti-
bus duabus primis syllabis . Videtur is esse quem laudat Cice-
ro 1. de oratore , & in Bruto : de quo Val. Max. lib. 2. c. 3. & Sve-
ton. in Augusto , cap. 89 . alii leg. Lucilium .

- 3 Si versus facit, abdicet Poetam.
- Artes discere vult pecuniosas?
- Fac, 4 discat 5 citharædus, aut 6 chorales:
- Si duri puer ingeni videtur,
- Præconem facias, vel 7 architectum.

3 A sterili & inutili poetices studio illum omni ratione averte
 4 Discat citharædi artem, discat fieri citharædus. *Hellenism:*
 vide Jos. Mercerum ad epist. 19. l. 1. Aristæneti; 5 Citharædi hac
 tempestate in pretio. 6 Qui in choro tibia canit. 7 Præter
 privatorum enim in ædificiis hac tempestate luxum, & Domi-
 tianus templa & alia publica instauravit.

Vive hodie. XVII.

Cras te viditum, I cras dicis, Postume, semper.
 Dic mihi cras illud, Postume, quando venit?
 Quam longe cras istud? ubi est? aut unde petendum?
 Numquid apud Parthos, Armeniosque latet?
 2 Jam cras istud habet Priami vel Nestoris annos.
 3 Cras istud quanti, dic mihi, possit emi?
 Cras vives: hodie jam vivere, Postume, serum est:
 Ille sapit, quisquis, Postume, vixit heri.

1 Et cras hoc comperendinat juvenis ignavus, apud Pers. Sa-
 tyr. 5. v. 66. 2 Ita protrusisti horam, ut horam fere jam protruse-
 rit te, senem factum. 3 Cras hoc tuum quod præterit non po-
 test redimi: futurum quantuli? facili sane pretio, immo nullo, quis
 sponte venit, si velis uti: sed vide Senec. epist. 12.

Maledicum imbellem filendo ulciscare. XVIII.

Allatret licet usque nos & usque,
 Et I gannitibus improbis laceffas:
 2 Certum est hanc tibi pernegare famam,
 Olim quam petis in meis libellis,
 Qualiscumque legaris ut per orbem,
 Nam te cur aliquis sciat fuisse?

Igno-

1 Conviciis tuis & maledictis: gannire canum est: ut alii, vul-
 pium. 2 Non vivet, non notum erit posteritati nomen tuum.
 in carminibus meis, vel infami nota inustum.

Ignotus pereas, 3 miser, necesse est.

Non deerunt tamen hac in urbe forsam

Unus, vel duo, tresve, quatuorve,

4 Pellem rodere qui velint caninam.

5 Nos hac a scabie tenemus ungues.

3 Quia invidus. 4 Qui maledicos velint maledictis infectari.

Allusum vult Erasmus ad proverb. Canis caninam non est.

5 Ego ab hac libidine & contagio maledicendi me contineo, scabie ejus nolo me contaminare, nolo pruritem ejus scabendo levare.

Bibamus, cras moriemur. XIX.

SEXTANTES, * Calliste, duos infunde Falerni:

Tu super 2 astivas, Alcime funde 2 nives.*

3 Pinguescat nimio madidus mihi xrinis amomo,

Lassenturque 4 rosis tempora 4 sutilibus.

Jam 5 vicina jubent nos 6 vivere 7 Mausolea

Cum doceant, ipsos posse perire 8 deos.

*1 Triens 4 cyathos, sextans duos continet cyathos, & est sexta pars sextarii. * Minister poetæ. 2 Aquam seu gelidam, e nivibus expressam, qua vina generosissima diluebant, vel decoctam & vitris demissam in nives ut refrigeretur: Neronis inventum. Gruterus, solve nives. 3 Unguentis delibuti, & floribus coronati convivabantur veteres: 4 Coronas e rosarum foliis consuebant. 5 In valle Martia erat sepulchrum Augusti. Vel propiora, quam illud Cariz Mausoleum. 6 Vita uti, hilariter vivere, 7 Sepulchra Augusti, Imperatorum atque cognatorum ab Augusto extracta ad similitudinem Mausolei Artëmisiz. 8 Imperatores, qui se pro diis haberi volebant.*

In M. Antonium Ciceronis interfectorem. XX.

ANTONI PHARIO NIL OBJECTIONARE * POTHINO,

Et 2 levius tabula quam Cicerone nocens:

Quid

*1 Nihil habes quod illi exprobes, cum ejus crimen casu Cicerone superaris. * Pothinus pessimus eunuchus qui Pompejo magno perniciem molitus est. 2 Minus tota proscriptorum tabula nocens, quam uno Cicerone.*

Quid gladium demens 3 Romana stringis in ora?

Hoc admisset 4 nec Catilina nefas.

5 Impius infando miles corrumpitur auro:

Et 6 tantis opibus vox tacet 7 una tibi.

Quid profunt sacra pretiosa silentia linguae?

8 Incipient omnes pro Cicerone loqui.

3 In Ciceronis os: Quod tibi Roma caput cum loquereris, eras.

4 Si revixisset, cui tamen major odii causa Ciceronis, quam tibi.

5 Popilius Lenas percussor Ciceronis, qui illum capitis reum defenderat.

6 250000 drachmis Articis tanto precio emisti Ciceronis silentium.

7 Qui te Philippicis exagitavit.

8 Omnes jam in crudele hoc tuum facinus invehentur.

Malus liber malum manus. XXI.

Non donem tibi cur meos libellos

Oranti toties, & exigenti,

Miraris, Theodore? magna causa est:

Dones tu mihi ne tuos libellos.

De Pompejo, & filiis. XXII.

Pompejos juvenes Asia, atque Europa, 2 sed ipsum

Terra tegit Libyes; 3 si tamen ulla tegit.

Quid mirum 4 toto si spargitur orbe? jacere

Uno non poterat tanta ruina loco.

1 Cneius Pompeii Magni filius interiit in Europa victus 2

Cæsare ad Mundam in Hispania: Sextus perijt a militibus An-

tonianis interceptus Mileti in Asia. 2 Pompejus Magnus oc-

cisus in Africa ad Pelusium Nili ostium sepultus est: Strabo

lib. 16. in monte Cassio sepultum refert. 3 Neque enim con-

stat an sepultus fuerit. Jacet ingens litore truncus dixit Vir-

gil. de Priamo, sed respexit Pompejum, 2. Æneid. Et illud, Mar-

moreo in tumulo Licinus jacet, ac Cato parvo, Pompejus nul-

lo: Quis putat esse deos? 4 Per tres orbis partes quæ tum-

notæ, nondum inventa America: de his autem 3. partibus Pom-

pejus triumpharat. Et quasi non posset tellus tot ferre sepa-

chra, Divisit cineres. Petronius antea, de Crasso, Pompejo, Jul-

Cæsare.

Ver-

Versus emendandi. XXIII.

- N**on totam mihi, si vacabis, horam,
 Dones, & licet 1 imputes Severe,
 Dum nostras legis, 2, exigisque nugas.
 3 Durum est perdere ferias: 4 rogamus,
 Jacturam patiaris hanc, ferasque.
 Quod si legeris ipse cum diserto
 (Sed numquid sumus 5 improbi?) 6 Secundo?
 7 Plus multo tibi debiturus hic est,
 Quam debet domino suo libellus.
 Nam securus erit, 8 nec inquieta
 Lassi marimora Sisyphi videbit;
 Quem censoria cum meo Severe
 Dacti 9 lima momorderit Secundi.

* Ordo verborum est: Severe, si vacabis parum horæ donec ut cum Secundo, legas & castiges meos libellos. 1 Me tibi debitorem ejus facias. 2 Ad examen judicii castigas. 3 Objectio ex persona Severi: Non est æquum me ocia mea perdere nugis tuis impenfa. 4 Respondet Poeta. 5 Qui tibi adjungimus comitem æque gravibus, ac tu, districtum negotijs. 6 Libertus hic Lucensis ille? An Plinius Junior qui nostro amicus (ut testatur ipse Plin. epist. ult. l. 3.) qui & Secundus cognominatus est, disertumque eum vocat Martialis. 7 Plus tibi castigatori quam mihi auctori. 8 Effugiet mortem; non in-teribit, ad inferos, ubi saxum ingens volvit Sisyphus, damnatus. 9 Castigatio, expositio, metaphora fabrilis.

Pauper semper pauper. XXIV.

Semper eris pauper, si pauper es, Æmiliane;
 Dantur opes nulli nunc, nisi divitibus.

Bonæ leges. XXV.

Censor maxime, 2 principumque princeps,
 Cum tot jam tibi debeat 3 triumphos,
 Tot nascentia templa, tot renata,

Tot

Censuram sibi assumpsit perpetuam, Domitianus imp. & laudatur, quippe legem tulerat qua histrionibus scena interdixit: eumque præfert triumphis ejus, ac templis. 3 Imperator. 3 Ex Dacis scil. Cattis, & Sarmatis.

108 EPIGRAMM. DELECTVS

Tot spectacula, 4 tot deos, tot urbes :
Plus debet tibi Roma, quod pudica est.

4 Novos Deos, seipsum, patrem, fratrem & Julium, cum antiquis Jove custode, Hercule, Fortuna reduce, Jano, &c. Xiphilin. & Sveton.

Pecuniam ingeniose a Domitiano aucupatur. XXVI.

PAUCA Jovem nuper cum millia forte rogarem :
1 Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
2 Templa quidem dedit ille Jovis, sed millia nobis.
Nulla dedit: 3 pudeat pauca rogasse Jovem.
4 At quam non tetricus, quam nulla nubilus ira,
Quam placido nostras legerat ore preces!
Talis supplicibus tribuit diademata Dacis :
Et 5 Capitolinas itque reditque vias.
Dic precor, o nostri dic 6 conscia Virgo Tonantis :
Si negat hoc vultu, quo solet ergo dare?
7 Sic ego : sic breviter 8 posita mihi Gorgone Pallas :
9 Quae nondum data sunt, stulte, negata putas ?

1 Domitianus. 2 Sveton. Dom. cap. 5. 3 Al. Pudet heu, pauca rogasse Jovem, nec impetrasse. 4 Carmen tamen vel libellum supplicem legit vultu non minus sereno, quam quo jura victis dat, quam quo triumphat. 5 Capitolium ascendit triumphans per viam sacram. 6 O Pallas, familiare Domitiani numen, quam eximie colit, & cujus filium se esse vult. 7 Sic ego quae rebam, inquit Martialis: sic autem Pallas respondit. 8 Personam scilicet induta mitem: vel alludit ad statuam Palladis in Capitolio positam sine ægide, quam quidem ægida statua Domitiani habet. Gorgone scuto, cui capitis Medusei pictura inerat. 9 Expecta modo, dabit: neque enim negavit, quia non statim dedit.

Pater in filio superstes. XXVII.

SANCTA Salonini 2 terris requiescit 2 Iberis,
3 Quae melior Stygias non videt umbra domos.
4 Sed
1 Manes enim sancti habitis. 2 In Hispania. 3 Quae umbra non est alia apud inferos sanctior.

4 *Sed lugere nefas : nam qui te , Prisce , reliquit ,
Vivit , qua voluit vivere parte magis .*

4 *Absint inani sumere nante , quia multa pars mei Vitabilis
Libitinam . Magna quidem ejus pars est superstes , qui superest
gloria ex claris factis , & ex bene meritis nominis celebritas : sed
alia hic mens Poetæ nostri : vivit itaque melior Salonini pars in
eo quod te superstitem reliquerit , quem vel anima sua charior-
rem habuit . Serves anima dimidium mea .* Horat.

De tribus capellis . XXVIII.

1 **N**on de vi , neque cade , nec veneno ,
Sed lis est mihi de tribus capellis .
Vitini queror has abesse furto .

2 *Hos judex sibi postulat probari .*
2 *Tu Cannas Mithridaticumque bellum ,*
Et perjuria Punici saronis ,
Et Syllas , Mariosque , Mutiosque
Magna voce sonas , 3 manaque tota .
Jum dic , Postume , de tribus capellis .

1 Ineptos hujusmodi & umbraticos caustidicos qui figurarum tumore & sententiarum vanissimo strepitu crepantes nihil ex iis quæ in usu sunt aut vident aut loquuntur, exagitat Petronius statim ab initio Sat. Ita hic Postumus vel ex alia oratione (ut ait Cicero pro Roscio Amerino) quam in alium neum fuerat commentatus hæc declamavit: vel arcessitos hos artis colores & purpureum , quæ late splendeat, pannum affluit causæ levi, quam actam oportuit de tribus capellis. 2 Tu nescio quid grande sonas de clade Cannensi, bello cum Mithridate, Hannibale, Porfenna, quem Mutius Scævola adortus est, & bellis civilibus Marii & Syllæ: extra chorum quidem, & mira de lente. 3 Omni gestu & actionis viribus: ita magno concu magnas nugæ agis .

Cito da , aut nega . XXIX.

MUtua te centum sestertia , Phæbe , rogavi :
1 *Cum mihi dixisses , exigis ergo nihil ?*

1 *Cum ipse me sæpe hortatus fueris , prius ut aliquid a te peterem . Jam tamen dubitas , cunctaris , &c.*

Inqui-

*Inquiris, dubitas, cunſaris, meque diebus**Teque decem crucias: jam rogo, Phæbe; 2 nega;*

3. *Amarum est diu pendere: æquius erat mihi spem præcidi, tibi metum, quam utrumque sic trahi, sic cruciari: vide Senec. de Benef. lib. cap. 1.*

Epitaphium Glauciz pueri . * XXX.

Libertus Melioris ille notus,
 Tota qui recidit dolente Roma,
 Cari delicia 1 breves 2 patrõni,
 Hoc sub marmore Glaucias humatus
 Juncto 3 Flaminia jaces sepulchro:
 Castus moribus, integer pudore,
 Velox ingenio, decore felix.
 Bis senis modo messibus peractis
 4 Vix unum puer applicabat annum.
 5 Qui spes tallia, nil spes viator.

* Lege epicedion Glauciz hujus lib. 2. Sylv. Statii, quod huic faciem præfert. 1 Puer enim extinctus. 2 Melioris Attedii, qui Glauciam etiam nuda infantem propter elegantiam & ingenium manumiserat. 3 Vix Flam. in qua tumuli frequentes. 4 Prope erat tredecennis. 5 Qui Glauciz fatum immaturum atque Melioris miseram orbitatem despes, sis precor felix, neque habeas ex tuo quod fleas.

Mors Othonis . XXXI.

Cum dubitaret adhuc belli civilis 1 Enyo,
 Forſitan 2 posset vincere mollis Otho:
 Damnavit multo staturum sanguine Martem,
 Et fedit certa pectora xuda manu.

Sic

1 Bellona, furor bellicus. 2 Neque enim se Galbæ opposuisset, nisi sperasset sine bello civili rem geri potuisse, atque ubi jam a Vitellianis ad Bebricum fraude superato, satis superesset spei integræque fere copiz, supervenientibus & aliis; odio tamen civilium armorum, & ne periret populus, se pugione transfodit. Sveton. Dio. & Tacit. 2. Hist.

*Sit Cato, dum vivit, sane 3 vel Cæsare major 5
Dum moritur, numquid 4 major Osborne fuit?*

3 Quo vel victore majorem se & meliorem asseravit Cato.
4 Minor certe. Cato enim rebus fractis & desperatis, Otho salvus
jam & integris: ille rædio, hic odio belli civilis se interfecit: vi-
tam mollem forti morte cohonestavit: *alii* (inquit Tacitus)
diutius imperium tenuerunt, nemo tam fortiter reliquit.

In Rabulam, XXXII.

Sepsem 1 clepsydras 2 magna tibi voce petenti
3 Arbitrator invictus, Cæciliane, dedit.
*At tu multa diu dicis: vitreisque 4 tepentem.
Ampullis potas semisupinus aquam.*
5 *Ut tandem saties vocemque sitimque; rogamus
Jam de clepsydra, Cæciliane, bibas.*

1 Horologia aquaria, phialas e vitro, cupro, argento, per quæ
guttatim defluit aqua ad temporum spatia dimetienda præcis
in usu, ut hodie horologia arenaria: clepsydra autem tertiam fere
horæ partem continebat. 2 Tanquam gratum tibi faceret iudex
longum dicendi spatium concedendo. 3 Iudex. 4 Mora egeli-
dam, an a sole vel igne calidam? quam supino ore bibis ad vo-
cem & vires reficiendas, simulque ut tempus protrahas: bibendi
autem inter agendum morem hunc a suo oratore procul abesse
vult Fabius. 5 Ut exhausta tandem clepsydra finias, tuæque
voci ac nostris auribus parcas.

Bene olet, qui nihil olet. XXXIII.

Quod semper 1 castiæque, cinnamoque,
Et 2 nido niger 3 alitis superba
Fragras 4 plumbea Nicerotiana,

1 Synechdoch. pro quovis aromate. 2 Unctus thure quod
æque ac cinnamomum & castiam in nidum congerit Phoenix,
aque inde discutitur: Plin. lib. 10. cap. 2. & lib. 12. cap. 19. refert,
negatque. 3 Phoenicis. 4 Unguenta 2 Nicerote aromatopola
confecta, & in vasis plumbeis cocta in umbra, ut docet Plinius
l. 13. c. 2. alii referunt ad sagittas plumbeas, quibus cinnamomum
ex Phoenicis nido decussum tradit Aristot. l. 6. de Nat. Anima-
liu, cap. 13. Papin. 2. sylv. Phariæque exempta volucris Cinnama-

Rides nos, Coracige, nil olentes:

9 *Malo, quam base olere, nil alere.*

5 Quia plerumque homines odere bono tetrum vel oris vel corporis odorem tegunt.

Avarus ut ulciscendus. XXXIV.

Quod convivaris sine me tam saepe, Lupercus?
Inveni, noceam qua ratione tibi.
Irascor licet usque voces, mittasque, rogesque.
Quid facies? inquis: quid faciam? et veniam?

1 Expectarat ex præcedentibus Lupercus dictarum Poetam se vocatum non venturum: respondet autem ἀποδοχίμας se venturum: quod male urat avarum convivatorem.

Sors libellorum, XXXV.

1 **R**em factam Pompillus habet, Faustinet legetur.
Et nomen toto sparget in orbe suum.
 2 *Sic leve flavorum valeat genus * Uspidorum.*
Quisquis & Ausonium non amat imperium.
 3 *Ingeniosa tamen Pompilli scripta feruntur;*
 4 *Sed fama non est hoc, mihi crede, satis.*
 5 *Quam multi sineas pascunt blattasque dispersi!*
 6 *Et redimunt soli carmina docta coci!*
 7 *Nescio quid plus est, quod donat secula chartis;*
 8 *Viturus genium debet habere liber.*

1 Famam & nominis, quam desideravit, celebritatem. 2 Sic valeant Uspij * Germaniæ pop. & quicumque nominis Romani hostes sunt, ut vivent Pompilli scripta: id est, Utinam sic pereant hostes Pop. Rom. ut peribunt Pompilli chartæ. Et hoc respondet Poeta priori disticho e personâ vulgi. 3 Quod 2 Romanis defecissent: Tacit. in vita Agricola. 4 Instat vulgus. 5 Resp. Poeta. 6 Scribunt, quæ, nemine legente, tineis ac blattis relinquuntur escæ. 7 Quæ togæ sunt cor dyllis & piperis cuculli. 8 Æternitatem. 9 Nativam quandam vim & ingeniam facultatem: non ingenium coactum, quod male respondet. Vel felicitatem quandam & quasi genii favorem, cuius patrocinio libris æque opus est ac viris, urbibus, &c.

In.

Invidio invidia supplicium est. XXXVI.

L Audat, amat, cantat nostros 1 mea Roma libellos 2
 Meque sinus omnes, me manus omnis habet.
 Ecce rubet quidam, pallet, stupet, 2 oscitat, odit:
 3 Hoc volo: nunc nobis carmina nostra placens.

1 Mihi favens & amica. 2 Fastidit. 3 Ut invidis displiceant mea carmina: namque hoc felicitatis argumentum.

Orborum avarus adulator. XXXVII.

A Misit pater unicum Silanus:
 1 Cessas mittere munera Oppiane?
 Heu trudele nefas, malaque 2 Parca!
 3 Cujus vulturis hoc erit cadaver?

1 An cessas captare hanc prædam, O hereditæ? 2 Quæ unicum Silani filium sustulisti. 3 Cui hereditæ continget hæc præda? Qui, ut heres scribasur, consolatur aut affidet: vultur est, cadaver expectat. Senec. epist. 95.

In detractorem. XXXVIII.

C Um sis nec 2 rigida Fabiorum gente creatus,
 Nec qualem 3 Curio, dum prandia portat aransi
 Hirsuta peperit * rubicunda sub ilice conjux;
 Sed patris 4 ad speculum tonsi, matrisque 5 rogata
 Filius, 6 sponsam possit te sponsa vocare:
 Emendare meos, quos novit fama, libellos,
 Et tibi permittis 7 felices carpere nugas:

H

Har

1 Tu, quem neque majores ornant neque propriæ virtutes: audent, tu o vilissime, & mollissime tibi critica arrepta virga mea carpere carmina, eaque a laudatis laudata? 2 Studiis bellæ asperrima. 3 M. Curio Dentato, agriculturæ studiis non minus quam victoriis & triumphis apud auctores celebri. * rustica & sole colorata sub ilice hirsuta & comata Curium peperit: i. e. nec tu es e gente Curiorum. 4 Mollis, effœminati, qualis erat Otho, cui speculum civilis sarcina belli. Juvenal. Sat. 2. v. 100. Vide Senec. de Brevitat. vitæ. c. 12. 5 Famosæ adulteræ: adulterii enim convictæ cogebantur toga inducæ in publicum procedere. 6 Usque adeo effœminatus es & mollis. 7 Doctorum calculo & præconiis populi atque victura carmina.

- Has, inquam, nugas, quibus aurem advertere totam
 Non aspernantur proceres urbisque forique:
 Quas & perpetui dignantur scrinia 8 Sili,
 Et repetit toties facundo 9 Regulus pre;
 10 Quippe videt propius magni certamina Cerei
 Laudat Aventina vicinus Sura Diana.
 Ipse etiam tanto dominus sub pondere rerum
 Non dedignatur bis terque revolvere Caesar.
 11 Sed tibi plus mentis, 12 tibi cor limante Minerva
 Acrius, & 13 tenues finxerunt pectus Athena.
 14 Ne valeam, si non multo sapit altius istud,
 Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
 Et 15 rubro pulmone vetus, nasisque timendum,
 Omnia crudelis lanis per compita portat.
 Audes præterea, 16 quos nullus noverit, in me
 Scribere versiculos, miseras & perdere chartas:
 17 At si quid nostræ tibi bilis inusserit ardor,
 Vivet, & hærebit totoque legetur in orbe:
 18 Stigmata nec vafra delebit 19 Cinnamus arte.
 Sed miserere tui, 20 rabido nec perditus ore

Fu-

8 Sillii Italici poetæ numquam morituri. 9 Quem sæpe alibi
 laudat appellatque oratorem & doctum musarum clientem.
 10. Quæ carmina laudet Clariss. orator Palsurius Sura, qui
 habitat in Aventino monte, ubi Diana colitur, unde de-
 spicere potest in Circum max. subjectum. 11 Ironice, tu
 tamen tibi arrogas plus iudicii, &c. 12 Et tibi artium
 atque Athenarum (quæ sapientiæ magistra perhibetur) præ-
 fes Minerva polivit ingenium & exacuit iudicium, Ironi-
 ce. 13 Subtiles, acutæ. 14 Disperæam, si non cor pe-
 cūdis jam putridum, quod cum intestinis, pedibus, jecore &
 pulmone lanis circumfert per compita venale, plus sapiat
 quam tuum. 15 Jam corrupto pulmone putre & foetens.
 16 Carmina quæ nemo legat. 17 At si ego in te scripse-
 ro carmen. 18 Inustam tibi ex meis epigrammatis infamiam.
 Metaph. a punctis corpori inustis, quæ lepide Petronius epi-
 grammata dixit. 19 Tonfor. 20 Noli latratu tuo ad iram ir-
 ritare me quem comperies ursum vivum & in iras pronum, ubi
 dabitur occasio: quin potius o timide ac imbecillis catulæ pel-
 lem urfi foeno farzam mordicus læcessis, unde tibi nihil impendet
 periculi? me vivum senties: cave canis, & quære aliam carnem
 quam tacitus rodas.

*Fumantem nasum vivi tentaveris arsi,
Sic placidus licet, & lambat digitosque manusque:
Si dolor, & bilis, si iusta coegeris ira,
Ursus erit: vacua dentes in pelle fatiges,
Et tacitus quæras, quam possit rodere carnem.*

Epigrammata longa. XXXIX.

Hexametris epigramma facis, scio dicere Tuccam:
1 *Tucca solet fieri; denique, Tucca, licet.
Sed tamen hoc longum est: solet hoc quoque Tucca, licetque.
Si breviora probas, disticha sola legas.*
2 *Conveniat nobis: ut fas, epigrammata longa
Sic transire tibi; scribere, Tucca, mihi.*

1 Respondet Poeta. 2 Ex pacto inter nos ita disperdiamus munia: ut mihi liceat longa epigramm. scribere, tibi transire.

Sanitas, vita. XXXX.

1 **S**exagesima, Martiane, messis
*Alta est, & puto, jam secunda Cotta;
Nec se tadia lestruli calentis.
Expertum meminit die vel uno.
At nostri bene computentur anni,
2 Et, quantum tetrica tulere febres,
Aut languor gravis, aut mali dolores,
A vita meliore separentur:
Infantes sumus, & senes videmur:
Ætatem Priamique Nestorisque
Longam qui putat esse, Martiane,
Multum decipitarque falliturque.
3 Non est vivere, sed valere, vita.*

H 2

De

1 LXII. annos natus est Cotta, neque unquam lecto eum affixit unius dieculæ febris ardens. 2 Et a mellioris vitæ statu subducatur quantum temporis sit impensum animi vel corporis morbis, facile apparebit nos diu fuisse, parum vixisse. 3 Imo, *Valere est philosophari, inquit Seneca, sine hoc ager est animus, &c. epist. 15.*

De Cilice fure, XXXXI.

Fur nota nimium rapacitatis
 Compilare Cilix volebat hortum
 Ingenti sed erat, Fabulle, in horto
 Præter marmoreum nihil Priapum;
 Dum non vult vacua manu redire;
 Ipsum surripuit Cilix Priapum.

Egregium sane custodem, de quo exclamare libet, *sed quis custodiet ipsum Custodem?* ut Juyenal. Sat. 6. v. 348. Statuis autem aureis & argenteis addebantur custodes; ligneæ & lapideæ incustoditæ erant: lepide itaque, cum Apolliniis statua, quam fure repturus erat, jocatur Entychidas, Anthol. l. 2. c. 25.

Senex edentulus. XXXXII.

Medio recumbit intus ille qui lecto,
 Calvam 2 trifilem semitactus unguento;
 3 Foditque tonsis ora laxa lentiscis;
 4 Mentitur, Esculane: non habet dentes.

1 De more & ordine Rom. discumbendi in lectis ad mensam, vide Ciaccon, de triclinio. 2 Sulcis unguento ductis & pictis in calua tripili seu trifilij, tres scil. vel paucos admodum habenti capillos. *Semitactus* autem, *uixi xpcos, tangere* quippe oleo, est ungeri. 3 Qui videtur dentes purgare lentisco. *Lentiscus* genus arboris purgandis dentibus idoneæ. 4 Simulat, ne appareat edentulus.

Epitaphium Fufci. XXXXIII.

Ille 1 sacri lateris custos, 2 Martisque rogati,
 3 Credita cui summi castra fuere ducis;

Hic

1 Imp. Domitiani præfectus prætorii. 2 Prætorianæ cohortis, quæ in urbe seu ad muros urbis erat, præfectus. *Vel* legatus Domitiani, quiiple in urbe propter auspicia & imperia residens bella gerit per duces. 3 Cui Domitianus commiserat belli Dacici summam. Svet. Dom. c. 6. Tacit. 2. & 3. l. hist.

Hic situs est 4 Fuscus 5 licet hoc, fortuna, fateri :

Non timet hostiles jam lapis iste minas .

6 *Grande jugum domita Dacus cervice recepit ,
Et famulum victrix possidet umbra nemus .*

4 *In Dacia bello oppressus interiit. Eutrop. l.7. Juvenal. sat.4.
v.iii. 5 Etsi ipse victus ceciderit, jam tamen securus est tu-
mulus ejus, Dacis postea victis a Juliano. 6 Victi jam Daci
retulerunt inferias umbræ Fusci, cui quasi victrici sacratur tu-
mulus cum agello & luco in ipsa Dacia redacta in deditioem.*

Bibendo cæcus. XXXXIV.

P *Otor nobilis, Aule, lumine uno
Luscus Phryx erat, alteroque lippus ?
Huic Heras medicus, bibas caveto
Vinum : si biberis, nihil videbis .
Ridens Phryx, 1 oculo, valebis, inquit ?
Misceri sibi protinus 2 deunces,
Sed crebros jubet: exitum requiris ?
Vinum Phryx, 3 oculus bibis venenum !*

1 *Ita Gallus quidam luscus excusso sibi in ludo gladiatorio
punctim batuenti unico oculo exclamavit 2 adieu mon œil, &
bon nuit messieurs. Valebis, Itali adio. 3 Extinctus enim est
bibendo oculus .*

Vestem ingeniose petit : XXXXV.

Q *Udam me modo, Rufe, diligenter
Inspectum, velut emptor, aut lanista,
Cum vultu, digitoque subnotasset ,
Tunc es, tunc ait, ille Martialis ,
Cujus 2 nequitias, jocosque novit*

H 3

Aurem

1 *Tanquam empturus quis servum, aut gladiatorem : man-
cipia autem venalia empturi diligenter inspiciebant, devestie-
bant etiam & contrectabant. 2 Epigrammata procacia & jo-
cosa .*

Aurem qui modo non habet 3 Batavam ?

Subrifi modice : leuique nutu

Me , quem dixerat esse , non negavi .

4 *Cur ergo , inquit , habes malas lacernas ?*

Respondi : quia sum malus Poeta .

5 *Hoc ne sapius accidat Poeta ,*

Mittas , Rufe , mihi bonas lacernas .

3 Lectionem hanc, loco motam, sed opt. MSS. auctoritate vindicatam, recipiunt aut certe agnoscunt tres Batavi clarissima Martialis lumina, Hadr. Junius. J. Gruterus, Petr. Scriverius : & ferunt aliquanto clementius quam magnus ille Erasmus & patrio-
tæ alii : exponunt scilicet gratulari sibi Poetam , quod legatur ab omnibus Romæ, præterquam a Batavis; qui armis & duriori vitæ assueti, corporis Augusti custodes, non ita curabant jocos istos. Prætereunt quippe (juxta Venusinum Poetam). poemata Rhamnes , neque sapit Centurionum genti nequior iste-
sa. Nam quod in vulgg. legitur *severam*, e glossa videtur huc transmigrasse. 4 *Ego Poeta sum, &c. ut spero, non humillimi spiritus, &c. Quare ergo, inquis, tam male vestitus es? Propter hoc ipsum, amor ingenii neminem unquam divitem fecit. Petronius.* 5 *Ne sapius cogar me malum fateri Poetam.*

Solers nummorum aucupium . XXXXVI.

Æ *Ra domi non sunt, superest hoc, Regule, tantum,
Ut tua vendamus munera: numquid emis?*

Inopiz sæ unicum remedium dicit esse venditionem munerum sibi a Regulo missorum, quæ notat dominum non redempturum, donaturum potius pretium ipsorum .

De fragmento navis Argus . XXXXVII.

F *ragmentum, quod vile putas & inutile lignum,
Hæc fait a ignoti prima carina maris .*

Quam

1 *Quod Romæ extabat tempore Martialis, ut videtur .*

2 *Non prius tentati mortalibus, nullaque mortales præter sua litora norant . Argonautas primum tentasse mare volunt poetæ .*

*Quam nec 3 Cyanea quondam potuere ruina
Frangere, nec Scythici tristior ira freti.
5 Secula vicerunt: sed quamvis cesserit annis,
6 Sanctior est salva parva tabella rate.*

3 Dux insulæ in Ponti Euxini ostio, quæ & Symplegades, quas transire Argonautæ non sine periculo. 5 Fluctus, scopulos, syrtis prætervectam & superantem vicit tandem ætas. 6 Fragmentum hoc religione & antiquitatis veneratione vel ipsam integram vel alias qualvis naves superat.

Levia leviter cura. XXXXVIII.

Cogis me salamo, manuque nostra
Emendare meos, Pudens, libellos.
O quam me nimium probas, amasque,
1 Qui, vis archetypas habere nugas?

1 Qui vel in nugis, qualia sunt mea carmina, primogenias probas ab ipso auctore exaratas vel emendatas.

Lente loquens. XXXXIX.

Hoc agere est causas, hoc dicere, Cinna, diserte,
Horis, Cinna, 1 decem dicere verba novem 2
Sed modo clesydrias ingenti voce petisti
Quattuor: 2 o quantum, Cinna, tacere poses!

1 Synecdoche finita. 2 Petiisti, credo, tantum spatii, quo taceres, non diceres.

De natali Lucani. L.

Hæc est illa dies, qua 1 magni conscia 1 paratis,
Lucanum populis, & tibi, 2 Polla, dedit.
Heu Nero crudelis, 3 nullaque inuisor umbra:
Debuit hoc saltem 4 non licuisse tibi.

1 Lucani nobilis poetæ. 2 Polla Argentaria uxor Lucani. 3 Nullius cæde inuisor quam Lucani. 4 Respexit id, quod multis a se occisis dixit Nero, Nescisse hæcenus Casarem, quantum Imperatori liceret.

Liber inæqualis . LI.

- 1 **J**actat inæqualem Matho me fecisse libellum :
Si verum est, laudat carmina nostra Matho :
 2 *Æquales scribit libros 3 Calvinus & 3 Umber :*
 2 *Æqualis liber est, 4 Critice, qui malus est,*

1 Objicit Matho me scripſiſſe lib. inæqualem, cui, vel me ta-
 cente, & bona inſunt & mala : hæbet præterea inæqualis liber
 laudem a rerum varietate. 2 Totos malos, quibus nihil admi-
 ſcetur boni: nullus autem liber totus bonus eſt. 3 *Pœna inæ-*
lus. 4 *Alii leg. Critice.*

De falſo Scævola veri æmulo . LII.

- 1 **Q**ui nunc Caſarea luſus ſpectatur arena,
Temporibus Bruti gloria ſumma fuit :
Adſpicias, ut teneat flammæ, pœnaque 2 fruatur
Fortis, & attonito regnet in igne manus !
 3 *Iſſe ſui ſpectator adeſt, & nobile dextra*
 4 *Funus amat: 5 rotis paſcitur illa ſacris :*
 6 *Quod niſi rapta foret nolenti pœna, parabat*
Sævior in 7. laſſos ire ſiniſtra focos .
 8 *Scire piger poſt tale decus quid feceris ante :*
Quam vidi, ſatis eſt hanc mihi noſſe manus :

1 Quod apud primos Romanos admirandæ erat & celebran-
 dæ fortitudinis opus, nos jam per luſum fieri videmus. 2 In
 laudem ſuam & quaſi voluptatem vertat. 3 *Eleganter, & Em-*
phatice: ipſe per ocium, quaſi illæſus & a manu ſua alienus ſpe-
 ctavit dextram ſuam exuri. 4 *Metaphora elegans:* quaſi vi-
 vam dextram rogo inferret. 5 Tanquam victima exurit: in
 ara enim fecerat hoc Scævola. 6 Namque amovendus erat fi-
 ctitius hic Scævola ab igne juffu Imperatoris; ut ille verus, Re-
 gis. 7 *Victos & fortitudini cedentes.* 8 Non quaerimus qua-
 ram scelera commiſerit ante; illum fortem eſſe virum vel ex hoc
 apparet.

De Apro ſibi a Dextro miſſo. LIII.

- 1 **T**uſca glandis aper populator, & 2 *ilice multa*
 1 *Jam piger, 3 Æſola fama ſecunda fera,*

1 *Quem.*
 1 Glande paſte in agro Tuſcano. 2 Sagina & pinguedine
 a glande. 3 Magnitudine proxime apro illi quem irata Diana
 in Æſolorum agros immiſit *Uliad. 9. v. 525.*

LIB. III. MARTIALIS. 121

Quem meus intravit splendenti 4 cuspidē 5 Dexter ;
Prada jaces nostris 6 invidiosa focis .

Pinguescant madidi tetro hidore 7 Penates ,
Flagret & exciso fessa cultha 8 jugo .

9 Sed coquus ingentem piperis consumet acervum ;
Addet & 10 arcano mista Falerna garo .

Ad dominum redeas : noster se non capit ignis ,
11 Conturbator aper : 12 vilis esurio .

4 Venabulo . 5 A quo occisum & poetæ missum arguit su-
preмум distichon. 6 Opima, cui vel invideri possit, utpote
majori quam mea ferat conditio. 7 Qui juxta focum, vel ædes.
Metonymice. Al. madido tetri hidore Penates. 8 Sylva, Hy-
perbolice: Vel lignis, Synecdochice e montis jugo. 9 Sed im-
pensa condiendi superabit facultates meas.: satius itaque est ut
remistam Dextro, nisi forte & ille mihi hos sumptus suppedi-
tet, 10 Interiori meliorique garo, i.e. siquamine ex maceratis
piscium multorum intestinis, quod olim ex pisce garo fiebat .
11 In quod condiendo conturbabuntur rationes meæ, & deco-
quentur opes. 12 Minoris constat fames mea, viliori cibo con-
senta est, minore sumptu cœnam mihi constare velim.

Cælius fingens podagram . LIV.

Discursus varius, 1 vagumque mane,
Et fastus, & ave. 2 potentiorum,
Cum perferre patique jam negaret ;
Cœpit fingere Cælius podagram .
Quam dum vult nimis approbare veram,
Et sanas linit obligatque plantas,
Inceditque gradu laborioso ;
(3 Quantum cura potest, & ars doloris !)
4 Desit fingere Cælius podagram .

1 Officiosas clientis discursitationes in salutandis patronis
superbis. 2 Divitum. 3 Ironice. 4 Veram enim habet po-
dagram .

Ad Cinnam aut det, aut neget . LV.

Primum est, ut præstes, si quid te, Cinna, rogabo :
Illud deinde sequens, ut cito, Cinna, neget .

Dilis

*Diligo præstantem: non odi, Cinna, negantem.
Sed, tu nec præstas, nec cito, Cinna, negas.*

Amicus verus & fortis . LVI.

- 1 **M**aximus ille tuus, Ovidi, Cæsonius hic est;
Cæjus adhuc vultum virvida cera tenet.
Hunc Nèro damnavit: 2 sed tu damnare Neronem
Ausus es, & profugi, non tua, fata sequi.
Æquora, per Scylla magnus comes exulis isti:
Qui modo nolueras consulis ire comes.
3 Si victura meis mandantur nomina chartis,
Et fas est cineri me superesse meo:
Audiet hoc præsens, venturaque turba; fuisse
Illi te, Seneca quod fuit ille suo.

1. Hæc est effigies in cera ad vivum expressa Max. Cæsonii, quem a Nerone damnatum in conjuratione Pisoniana, Tacit. 15. *Annal.* tu, Ovidi, in exilium comitatus es per mare Siculum in Siciliam vel Africam cui modo præfuerat: proconsuli te comitem negabas, exuli offerebas. 2. Iniquum fuisse Neronis iudicium arguebas, sponte exulem ejus sequutus. 3. Si vitale fuerit hoc carmen meum, scient inde præsentibus & posteris, Ovidium id præstitisse Cæsonio, quod Cæsonius prius Annæo Senecæ a Claudio in Corsicam relegato.

De eodem . LVII.

- 1 **F**acundi Senecæ potens amicus,
2 Caro proximus, aut prior 2 Sereno,
Hic est maximus ille 3 quem frequenti
Felix littera pagina salutat.
Hunc tu per Siculas secutus undas,
O nullis, Ovidi, tacendè linguis,
Sprexisti 4 domini furentis iras.
Mirretur Pyladem suum vetustas 1.

Hæc

1 Eiusdem argumenti cum præcedenti epigram. Ovidii fidem in Cæsonium anteponeit Pyladis officio Orestem comitantis.
2 Carus, Serenus, Cæsonius Maximus, ut epigr. præcedenti, & Senecæ epist. 87. Senecæ amicissimi erant. 3 Ad quem toties scripsit Senecæ. 4 Neronis.

*Hæsit qui comes 5 exuli parentis .
 Quis discrimina comparet duorum ?
 Hæffisti comes exuli 6 Neronis .*

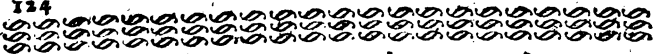
5 Orestis, non quidem a matre in exilium misso, sed ab Electra sorore subducto, & a pædagogo in Phocidem sublato: unde reversus matris cæde patris sui necem ultus, rursus exulavit. Electra Eurip. & Sophoclis. 6 Crudelissimi tyranni, & cujus in manu erat te repetiisse, quod Clytemnestra non potuit.

Gratulatur Licinio morbo liberato. LVIII.

Doctorum Licini celeberrime 1 Sura virorum,
 2 Cujus prisca graves lingua reduxit avos:
 3 Redderis, heu quanto fatorum munere nobis,
 Gustata Lethes pene remissus aqua!
 4 Perdiderant jam vota metum, securaque stebant
 Tristia cum 5 lacrymis, jamque peractus eras.
 6 Non tulit invidiam taciti regnator Averni,
 7 Et raptas fatis reddidit ipse colos.
 Scis igitur, quantas hominum mors 8 falsa querelas
 Moverit: 9 Et frueris posteritate tua.
 10 Vive velut raptor, fugitivaque gaudia carpe:
 Perdiderit nullum vita reversa diem.

1 Al. celeberrime summe virorum. 2, Cujus sincera oratio & antiquitatem sapiens exprimit gravitatem & mores veterum illorum Roman. 3 Quanto nos bearint munere Parcæ, quæ te prope mortuum vitæ restituerunt. 4 Tanquam in certa morte deposueramus spem & cum votis metum curamque pro te, qui jam---5---Pro mortuo deploratus eras & conclamatus. 6 Vidit sensitque Pluto se non fore ferendo invidiam & querelas hominum te lugentium ipsiusque rapacitatem detestantium: itaque---7---Eripuit Parcæ colos suosque, & te vitæ restituit. 8 Te faucibus suis erepto deceptas vel quam nos veram putabamus, teque vere mortuum. 9 Et quasi redivivus sentis quam charus fueris nobis, tanquam posteris tuis futuris. 10 Mortis itaque, quam evasisti, memor, raptæ vitæ restituitæ gaudia tibi superstes.

•EPI.

EPIGRAMMATVM
D E L E C T V S
 Liber Quartus
MARTIALIS

Ad Iovem Capitolinum. I.

Tarpeja venerande reſor ¹ aule,
 Quem ſalvo dute credimus Tonantem ²
 Cum votis ſibi quiſque te fatiget,
 Et noſcat dare, quæ Dei poteſtas ³
 Nil pro me mihi, Jupiter, petenti
 Ne ſuccenſueris velut ſuperbo.
 8 Te pro Caſare debeo rogare:
 Pro me debeo Caſarem rogare.

¹ Capitolii in colle prius Saturnio, mox Tarpejo a Virgine Tarpeja, quæ arcem Sabinis prodidit dicto. ³ Tu mea & publica prece rogatus ſerva Caſarem, ille me ſervabit: tu illi donato, ille mihi donabit.

Maximum ludit pluribus locis habitantem. II.

Esquiliis domus eſt, domus eſt tibi ¹ colle Diana
² Et tua Patricius culmina vicus habet:
³ Hinc vidua Cybeles, illinc ſacraria Veſtæ;
 Inde novum, veterem proſpicias inde Jovem.

¹ In monte Aventino, cujus culmen habet templum Dianæ.
² Suntque tibi ædes in vico ſub Exquiliis ubi Servius Tullius juſſit patricios habitare. ³ Ex domo tua in Exquiliis ab altera parte vides ædem Veſtæ & Capitolium novum. Ex ædibus tuis in Aventino proſpicias templum Cybeles & Capitolium vetus.

Dic, ubi conveniam? dic, qua te parte requiram?

4 *Quisquis ubique habitat, Maxime, nusquam habitat?*

3 *Nusquam est, qui ubique est. Senec. 2. epist.*

Philomusum scurram ostendit. III.

Quod 1 *te diripiunt potentiores*
Per convivium, porticus, theatrum;
Et tecum, quoties ita incidisti,
Gestari juvat, & juvat lavari:
Nolito nimium tibi placere.
 2 *Delectas, Philomuse, non amaris?*

1 *Comitem habere certatim cupiunt.* 2 *Pro scurra & mo-
 rione haberis, non pro amico.*

Tonsor lentus, IV.

EUrapelus tonsor dum circuit ora Luperi,
 1 *Expungitque genas;* 2 *altera barba subit?*

1 *Al. Expungitque.* 2 *Tardus tonsor seu circumspectus tan-
 tam operi impendit moram, ut vel radenti altera succrescat
 barba.*

Poeta pictor sui, V.

Dum mea Cæcilio formatur imago Secundo;
 2 *Spirat & arguta picta tabella manit:*
 1 *liber ad Geticam* 3 *Peucen, Istrumque* 4 *tacentem;*
 5 *Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.*

Par-

1 *Dum Cæcilius Secundus (Plinius, ut credo, Junior: namque
 is Bithyniam & Pontum obtinuit provincias) sibi effingi curat
 meam imaginem. Quod discessuri amici mutuo facitabant ad
 memoriam absentium revocandam.* 2 *Ad vivum efficta.* 3 *In-
 fulam ad Istri ostium.* 4 *Placidis & quasi stagnantibus aquis,
 vel gelu & frigore concretum: alij leg. jacentem.* 5 *i. e. Bithy-
 niam & Pontum, ut num. 1.*

*Parua dabis caro, sed dulcia dona sodali :
6 Certior in nostro carmine vultus erit .
Casibus hic nullis, nullis debilibus annis
Vivet, Apellem cum morietur opus .*

6 Epigrammata Cæcilio grata, & quæ ingenii mei imaginem, certiosem expresserint & diuturniorem retinuerint, quæ uam tabula quævis ab artifice peritissimo emicta .

In emacem, VI.

Omnia, Castor, emis: sic fiet, ut omnia vendas.

Cum ultra facultates omnia vis habere lauta ac nitida, multraque emis, adigeris tandem urgente inopia ad omnia vendenda.

Fingit se a Musa invitatum ad scribenda epigrammata. VII.

Quinq; satis fuerant; sed sex, septemque libelli,
Est nimium: quid adhuc ludere Musa iuvas?
Sit pudor, & finis: jam plus nihil addere nobis.
Fama potest: teritur noster ubique liber.

1 Et cum rupta situ 2 Messalle saxa jacebunt,
Atque cum 3 Licini marmora pulvis erunt:
Me tamen ora legent, & secum plurimus hospes
Ad patrias sedes carmina nostra feret.
Finieram, cum sic respondit 4 nona sororum,
Cui coma, & unguento sordida vestis erat:
Tunc potes dulces, ingrâte, relinquere. * nugæ?
Dic mihi, quid melius desidiosus æges?
An iuvat ad tragicos 5 foccum transferre cothurnos,
Aspera vel 6 paribus bella tonare modis?

7 Per-

1 Atque ubi inuidiosa vetustas in pulverem verterit marmoras ædes vel potius sepulchra. --- 2 --- M. Val. Corvini Messallæ oratoris clariss. & --- 3 --- Licinii ditissimi liberti Cæs. Augusti.
4 Una e novem musis, non tamen infima, Thalia convivis apta: in cæta itaque pro more a balneis & ante convivia. * Epigrammata? 5 Versum humilem & levem instar comicorum, quod tibi proprie est foccus. 6 Versibus heroicis.

- 7 *Perlegat ut tumidus rauca te voce magister ,*
 8 *Oderis & grandis virgo bonusque puer ?*
Scribens ista graves nimium , nimiumque severi ,
 9 *Quos media miseros nocte lucerna videt .*
At tu Romano lepido's 10 sale tinge libellos :
 11 *Agnoscat mores vita legatque suos .*
 12 *Angusta cantare licet videaris 12 avena ,*
Dum tua multorum vincat avena tubas .

7 Melior lectio *prælegatur* uti in scholis prælegunt & exponunt magistri Homerum, Virgilium, & alios auctores epicos. 8 *Tædio*, vel propter poenas irrogatas, ipsos execrentur auctores discipuli. 9 Quos *esucubrationes* reddunt miseros. 10 *Jocoso acumine*. 11 *Vita communis hominum hic legat &c.* 12 *Tenui carmine*, five versum five argumentum respicias .

MORIO . VIII.

MORIO dictus erat : 1 *viginti millibus emi .*
Redde mihi nummos, Gargiliane: 2 sapit .

1 *Fatui isti & moriones in pretio & deliciis erant apud divites ad hilaritatem : vel, ut hodie apud nostros fatuos divites, ut sit in ædibus aliquis domino ipso stultior.* 2 *Plus justo sapit, id est, plus quam fatuum & morionem vellem .*

AMANTIOR ARBORUM QUAM AMICORUM . IX.

PALLIDA ne 2 *Cilicum timeant pomaria brumam ,*
Mordeat & 3 tenerum fortior aura nemus :
Hibernis objecta Notis 4 specularia puros
Admittunt soles, & 5 sine face diem .

At

1 *Ab injuria ventorum & frigoris.* 2 *Referas Cilicum ad arbores potius e Cilicia translatas quam ad brumam.* 3 *Scirpium teneriorum succrescentem sylvam.* 4 *Lapides pellucidi in tenues crustas fissi, quibus Romani in fenestris utebantur ut nos vitro.* Seneca *epist.* 91. & *lib. de Provid. Divina c. 4.* *Plin.* 1. 15. c. 16. *Columell.* 1. 11. c. 3. *Panciroi.* 5 *Purum, absque pulveris, venti aut atomorum turbine, sine pluvia & tempestate.* *Al. & sine sole diem .*

At mihi cella datur, non tota clausa fenestra,

In qua 6 nec Boreas ipse manere velit.

7 *Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?*

Arboris ergo tuae tutior hospes ero.

6 Non ipse horrens Septentrionis incola Boreas: *emphasis hyperbolica.* 7 In hoc versu quodque verbum est *emphaticum.*

De laurea Domitiani Jovi oblata. X.

DUm nova 1 Pannonici * numeratur gloria belli,
Omnis & ad reducem dum litat ara 2 Jovem;

Dat Populus, dat gratus Eques, dat thura Senatus;

3 Et ditant Latias tertia dona tribus;

Hos quoque secretos memorabit Roma triumphos;

4 Nec minor ista tua laurea patris erit.

Quod tibi de sancta credis pietate tuorum.

Principis est virtus maxima, 5 nosse suos.

1 Sarmatici, * Narratur, 2 Domitianum, 3 Et a Domitiano datum plebi pauperique populo congiarium & tributum epulum, propter relatam & bello Sarmatico lauream tertiam: bis enim ante de Cactis & Dacis triumphaverat. 4 Quod cum licuisset iustum agere triumphum, lauream tantum Jovi Capitolino maluit inferre. 5 Benevolos animos & amorem subditorum suorum erga se propter benemerita agnoscere.

Fautor alienae famae. XI.

Sic tua, Cirini, promax epigrammata vulgo;
Ut mecum possis vel a prior ipse legi:

Sed tibi tantus inest veteris respectus amici;

Carior ut mea sit quam tua fama tibi.

Sic Maro nec Galabri tentavit carmina Flacci;

Pindaricos posset cum superare modos.

Et

* Bona ne hæc fide? an Ironice? videtur sane & ex animo; propter exemplum Virgilii, 1 Majori laude quam ego, 2 Hac modestia & amicitia inductus Virgilius cessit Horatio lyrici carminis laudem, & Vario epici carminis vel tragœdiæ gloriam, cum illum Pindaricæ lyræ modis, hunc Sophoclei cothurni sublimitate vicisse potuit. Varium siquidem ut epicum & Mæonifalitis æmulum canit Horatius ode 6. l. i. ita Varii tragœdiam Thyestem cuilibet Græcorum comparat Quintilianus lib. 10. c. 1.

Et Varro cessit Romani laude cothurni ,

Cum posset tragico fortius ore loqui .

3 *Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus :
Qui velit ingenio cedere, rarus erit .*

3 *Censu se aliis habere inferiores ferunt non pauci : sed nemo
fere est qui se altero minus ingeniosum fateri velit .*

Poeta polygraphus . XII.

C*um facias versus nulla non luce ducentos ,
Vare, nihil recitas : 1 non sapias, atque 2 sapias .*

1 *Qui stans pede in uno in hora ducentos præcipitas versus ,
vitiosos scilicet & ineptos, qui tibi lutulento e bucca excidunt .*

2 *Qui non recitas malos illos versus, unde tibi plus esset dede-
coris quam laudis .*

In adventu Cæsaris . XIII.

1 **P***hosphore, redde diem; quid 2 gaudia nostra moraris ?
Cæsare venturo, Phosphore, redde diem .*

*Roma 3 rogati 4 placidi numquid te pigra Bootæ
Plaustra vehunt, lento quod nimis 5 igne venis ?*

6 *Ledeo poteris adducere Cyllaron astro :
Ipse suo cedit nunc tibi Castor equo .*

*Quid 7 cupidum Titana tenes? 8 jam Xanthus, & Æthon
Frana velunt : vigilat 9 Memnonis alma parens .*

I

10 Tar-

1 *Veneris stella, quæ Solis orientis præauntia Lucifer dicitur,
solem occidentem subsequens, Vesperus . 2 Desiderium Cæsaris
expectati, & cum die urbem ingressuri . 3 Ut diem properes .*

4 *Cur tarde oreris ac si vehereris plaustro, quod insequi vide-
tur Arctophylax, signum tardum quia polo vicinum? Bootæ, qui
bubulcus latine & græce Arctophylax dicitur, quod quasi ser-
vet & custodiat arcton : seu pastor sit bovum, quare Bootes .*

5 *Septem enim stellæ triones quasi teriones dicebantur . 6 Stel-
la, luce . 6 Sumas oportet Castoris Ledes filii equum nomine,
Cyllarum illi a Mercurio donatum, & jam astris additum, ut ci-
tius exoriaris . 7 Exoriri cupientem solem . 8 Jam solis equi
cursum gestiunt . 9 Aurora .*

10 *Tarda tamen nitida non cedunt sidera luci ,
Et cupit Ausonium Luna videre ducem .
Jam, Cæsar, uel nocte ueni: 11 stent astra licebit ,
Non deeris populo te veniente dies .*

10 Stant stellæ, nec movetur luna desiderio (credo) videndi Imperatorem Rom. redeuntem. 11 Ipse Cæsar sibi sol erit, gloriæque suæ fulgore lustrabit cœlum, vel magente noctis facie.

Ad Cæsarem Domitianum . XIV.

Siquid forte petam timida, gracilique libello,
1 *Improba non fuerit si mea charta 3 dato .
Et si non dederis, Cæsar, permitte regari :
Offendunt nunquam thura, precesque Iovem .
Qui fingit sacros auro, vel marmore vultus ,
Non facit ille deos; 2 qui rogat, ille facit .*

1 Impudenter petax, 2 Qui supplicat, qui adorat, qui rogat, ille numen inesse rogato fateatur; ita ego te Deum facio dum rogo. *Adulatorie & parasitice .*

In pessimos Conjuges . XV.

Cum sitis similes, paresque vita,
1 *Uxor pessima, pessimus maritus 3
Miror, non bene convenire vobis .*

Cum plurimum ad amorem valeat morum similitudo, vel inter malos .

Adulatoria : XVI.

Hæc, Auguste, sacro quæ vertice sidera pulsat
1 *Par domus est cœlo; sed minor est domino .*

Dona dator commendat . XVII.

Magna licet toties tribuas, majora daturus
1 *Dona 2 ducum victor, 3 victor & ipse tui : Di-*

1 Spectacula, epulas, munera, congiaria, &c. 2 Regum Sarmatarum, Dacorum, &c. 3 Et qui teipsum in dies virtute & benignitate superas ,

*Diligeris populo non propter premia, Caesar,
Propter te populus premia, Caesar, amat.*

Ad Priapum . XVIII.

Non horti , neque i palmitis beati ,
Sed rari nemoris, Priape, custos :
Ex quo natus es , & potes renasci ,
Furaces, moneo, manus repellas ,
Et sylvam domini facis reserves .
2 Si defecerit hac, & ipse lignum es .

1 Vitis, vineæ. 2 Namque e ligno es, & nisi sylvam custodias, deficiente in focum ligno, ipse tu combureris .

In Iuscum furem . XIX.

Adspecies hunc i uno contentum lamine, cujus
2 Lippa sub * attrita fronte 2 lacryna patet ?
Ne contemne 3 caput, nihil est furacius illo :
Non fuit 4 Autolyxi tam 5 piccata manus .
Hunc tu convivam cautus 6 servare memento :
Tunc furis , atque oculo Iuscus utroque videt .
Pocula 7 solliciti perdunt 8 ligulasque ministri ,
Et latet in tepido plurima mappa sinu .
Lapsa nec a cubito subducere pallia nescit .
Et tectus 9 lanis saepe duabus abit .
Nec dormitantem vernam fraudare lucerna
Erubuit fallax, ardeat illa licet .
10 Si nihil invasit, puerum tunc arte dolosa
Circuit, & soleas surripit ipse suas .

1 Cui unus sufficit ad furta oculus. 2 Cavea oculi stil-
lans. * Impudenti, effricta fronte. 3 Hominem, ut Græci *κατα-
λιπ*, vel simpliciter, caput unoculum noli credere inutile aut in-
nocuum. 4 Mercurii filii patri furcis simillimi Iliad. x. vers. 267.
5 Cui adhæreant tacta, viscoata manus. 6 Observare Al. vitare.
7 Qui quam sollicitè custodiunt. 8 gladiolos in linguæ mo-
dum desinentes, vel species quasdam cochlearium. 9 læna est
idem ac clamys. Virgil. *Tyrioque ardebat murice læna*. 10 Si
nihil aliud est quod furetur, puero suo, qui ad pedes custo-
dit, depositas soleas suas surripit, ne desuetæ manus artem dediscant.

*At mihi cella datur, non tota clausa fenestra,
In qua 6. nec Boreas ipse manere velit.
7 Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?
Arboris ergo tua tutior hospes ero.*

6 Non ipse horrens Septentrionis incola Boreas: *emphastis hyperbolica.* 7 In hoc versu quodque verbum est *emphaticum.*

De laurea Domitiani Jovi oblata. X.

DUm nova. 1 Pannonici * numeratur gloria belli,
Omnis & ad reducem dum litat ara 2 Jovem;
Dat Populus, dat gratus Eques, dat thura Senatus;
3 Et ditant Latias tertia dona tribus;
Hos quoque secretos memorabit Roma triumphos,
4 Nec minor ista tua laurea paxis erit.
Quod tibi de sancta credis pietate tuorum.
Principis est virtus maxima, 5 nosse suos.

1 Sarmatici, * Narratur, 2 Domitianum, 3 Et a Domitiano datum plebs pauperique populo congiarium & tributim epulum, propter relatum & bello Sarmatico lauream tertiam: his enim ante de Catti & Daci triumphaverat. 4 Quod cum licuisset iustum agere triumphum, lauream tantum Jovi Capitolino maluit inferre. 5 Benevolos animos & amorem subditorum suorum erga se propter benemerita agnoscere.

Fautor alienæ famæ. XI.

Sic tua, Cirini, promas epigrammata vulgo;
Ut mecum possis vel .i. prior ipse legi:
Sed tibi tantus inest veteris respectus amici,
Carior ut mea sit quam tua fama tibi.
Sic Maro nec Galabri tentavit carmina Flacci;
Pindaricos posset cum superare modos.

Et

* Bona ne hæc fide? an Ironice? videtur sane & ex animo; propter exemplum Virgilii. 1 Majori laude quam ego. 2 Hac modestia & amicitia inductus Virgilius cessit Horatio lyrici carminis laudem, & Vario epici carminis vel tragœdiæ gloriam, cum illum Pindaricæ lyræ modis, hunc Sophoclei cothurni sublimitate vicisse potuit. Varium siquidem ut epicum & Mæonifalitic æmulum canit Horatius ode 6. l. 1. ita Varii tragœdiam Thyesten cuilibet Græcorum comparat Quintilianus lib. 10. c. 1.

*Et Vario cessit Romani laude cothurni,
Cum posset tragico fortius ore loqui.*

3 *Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus:
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.*

3 Censu se aliis habere inferiores ferunt non pauci: sed nemo fere est qui se altero minus ingeniosum fateri velit.

Poeta polygraphus. XII.

C*um facias versus nulla non luce ducentos,
Vare, nihil recitas: 1 non sapis, atque 2 sapis.*

1 Qui stans pede in uno in hora ducentos præcipitas versus, viciosos scilicet & ineptos, qui tibi lutulento e bucca excidunt.
2 Qui non recitas malos illos versus, unde tibi plus esset dedecoris quam laudis.

In adventu Cæsaris. XIII.

P*hosphore, redde diem; quid 2 gaudia nostra moraris?
Cæsare venturo, Phosphore, redde diem.
Roma 3 rogati 4 placidi numquid se pigra Bootæ
Plaustra vehunt, lento quod nimis 5 igne venis?*
6 *Ledeo poteris adducere Cyllaron astro:
Ipse suo cedit nunc tibi Castor equo.
Quid 7 cupidum Titana tenes? 8 jam Xanthus, & Æthon
Frana volunt: vigilat 9 Memnonis alma parens.*

I

10 Tar-

1 Veneris stella, quæ Solis orientis prænuntia Lucifer dicitur, solem occidentem subsequens, Vesperus. 2 Desiderium Cæsaris expectati, & cum die urbem ingressuri. 3 Ut diem properes. 4 Cur tarde oreris ac si veheris plaustro, quod insequi videtur Arctophylax, signum tardum quia polo vicinum? *Bootæ*, qui *bubulcus* Latinis & græce Arctophylax dicitur, quod quasi terret & custodiat arcton: seu pastor sit bovum, quare *Bootes*. Septem enim stellæ *triones* quasi teriones dicebantur. 5 Stella, luce. 6 Sumas oportet Castoris Ledes filii equum nomine Cyllarum illi a Mercurio donatum, & jam astris additum, ut citius exortaris. 7 Exoriri cupientem solem. 8 Jam solis equi cursum gestiunt. 9 Aurora.

130 EPIGRAMM. DELECTVS

10 *Tarda tamen nitida non cedunt sidera luci ,
Et cupit Ausonium Luna videre ducem .
Jam, Cæsar, uel nocte ueni : 11 stent astra licebit ,
Non deeris populo te ueniente dies .*

10 Stant stellæ, nec mouetur luna desiderio (credo) videndi Imperatorem Rom. redeuntem. 11 Ipse Cæsar sibi sol erit, gloriæque suæ fulgore lustrabit cœlum, vel magente noctis facie.

Ad Cæsařem Domitianum, XIV.

Siquid forte petam timida, graciliq̄ue libello,
1 Improba non fuerit si mea charta; dato,
Et si non dederis, Cæsar, permitte rogari:
Offendunt nunquam thura, precesq̄ue Iouem.
Qui fingit sacros auro, uel marmore uultus,
Non facit ille deos; 2 qui rogat, ille facit.

1 Impudenter petax, 2 Qui supplicat, qui adorat, qui rogat, ille numen inesse rogato fateſtur; ita ego te Deum facio dum rogo. *Adulatorie & parastice,*

In pessimos Coniuges, XV.

Cum sitis similes, paresq̄ue uita,
Uxor pessima, pessimus maritus;
Miror, non bene conuenire uobis.

Cum plurimum ad amorem ualeat morum similitudo, uel inter malos.

Adulatoria: XVI.

Hæc, Auguste, sacro quæ uertice sidera pulsat;
Par domus est cœlo; sed minor est domino.

Dona dator commendat, XVII.

Magna licet toties tribuas, maiora daturus
1 Dona 2 ducum uictor, 3 uictor & ipse tui:

1 Spectacula, epulas, munera, congiaria, &c. 2 Regum Sarmatarum, Dacorum, &c. 3 Et qui te ipsum in dies uirtute & benignitate superas.

*Diligeris populo non propter prœmia, Cæsar,
Propter te populus prœmia, Cæsar, amat.*

Ad Priapum . XVIII.

Non horſi , neque 1 palmitis beati ,
Sed rari nemoris, Priape, custos :
Ex quo natus es , & potes renasci ,
Furaces, moneo, manus repellas ,
Et ſylvam domini facis reſerves .
2 Si defecerit hac, & ipſe lignum es .

1 Vitis, vineæ. 2 Namque e ligno es, & niſi ſylvam custo-
dias, deficiente in focum ligno, ipſe tu combureris .

In luſcum furem . XIX.

Adſpicias hunc 1 uno contentum lamine, cujus
2 Lippa ſub * attrita fronte 2 lacyna patet ?
Ne contemne 3 caput, nihil eſt ſuracius illo :
Non fuit 4 Autoſtyci tam 5 piceata manus .
Hunc tu convivam cautus 6 ſervare memento :
Tunc furit , atque oculo luſcus utroque videt .
Pocula 7 ſoliciti perdunt 8 ligulaſque miniſtri ,
Et latet in tepido plurima mappa ſinu .
Lapſa nec a cubito ſubducere pallia neſcit .
Et teſtus 9 lænis ſape duabus abit .
Nec dormitantem vernam fraudare lucernæ
Erubuit fallax, ardeat illa licet .
10 Si nihil invaſit, puerum tunc arte dolosa
Circuit, & ſoleas ſurripit ipſe ſuas .

1 Cui unus ſufficit ad furta oculus. 2 Cavez oculi ſtil-
lans. * Impudenti, effricta fronte. 3 Hominem, ut Græci κερ-
αίν, vel ſimpliciter, caput unoculum noli credere inutile aut in-
nocuum. 4 Mercurii filii patri furcis ſimillimi Iliad. x. verſ. 267.
5 Cui adhæreant tacta, viſoſa manus. 6 Obſervare Al. vitare.
7 Qui quam ſolicite cuſtodiant. 8 gladiolos in linguæ mo-
dum deſinentes, vel ſpecies quaſdam cochlearium. 9 læna eſt
idem ac clamys. Virgil. Tyrioque ardebat murice læna. 10 Si
nihil aliud eſt quod furetur, puero ſuo, qui ad pedes cuſto-
dit, depoſitas ſoleas ſuas ſurripit, ne deſuetæ manus artem dedifcant.

Vindemiam Entelli laudat. XX.

Qui 1 Corcyrei vidit pomaria regis ,
 2 Rus, Entelle, tua præferas ille domus ,
 Invida purpureos 3 uras ne bruma racemos ,
 Et gelidum 4 Bacchi munera frigus edas ;
 5 Condita perspicua vivit vindemia gemma ;
 Et tegitur felix , nec tamen uva lætes .
 Quid non ingenio voluit natura licere ?
 6 Autumnum sterilis ferre iubetur hiems .

1 Alcinoi regis Corcyræ vide Hom. Odiss. x. vers. 112.
 2 Præferat tuum hortum illius horto. 3 Mordeat. Borea penetrabile frigus aduris. Virgil. 4 Vites. 5 Lapide speculari tegitur ab injuria frigoris. 6 Ita muniti specularibus horti ipsa bruma fructus ferunt, perinde ac in autumno.

Laus veterum. XXI.

Meritis veteres, Vacerra, solos,
 Nec laudas nisi mortuos poetas,
 Ignoscas petimus, Vacerra: 1 tanti
 Non est, ut placeam tibi, perire .

1 Ut tua mihi post fara contingat laus, non propero mori.

Aut stent aut crescant munera. XXII.

Quattuor argenti libras mihi 1 tempore brumæ
 Missi ante annos, Postumiane, decem.
 Speranti plures 2 (nam stare, aut crescere debent
 Munera) uenerunt plusve, minusve duæ.

Ter-

1 Saturnalibus in mense Decembri, 2 Beneficia subuentis antiquiora, nisi illa posterioribus cumules. Plinius sec. epist. 4. l. 3. & Seneca lib. 2. de benef. c. 11. Parum est dedisse, fovenda sunt beneficia, &c.

- Tertius & quartus multo inferiora tulerant ,
 Libra fuit quinto 3 Septicianna 4 quid est ?
 5 Bessalem ad scutulam sexto pervenimus anno .
 Post hunc 6 in cotula rafa selibra data est .
 Octavus 7 ligulam misit sextante minorem :
 Nonus 8 hœu levius vix cochleare tulit .
 9 Quod mittat nobis decimus jam non habet annus :
 10 Quattuor ad libras, Postumiane,redi .*

3 *Septitiana* dicta est libra, quæ secundo bello Panico attritis Romanorum opibus ex 12.uncijs ad octo & semiunciam redacta est: ita appellata a *septis* quo loco Romæ negotiatores versabantur, & ad pondus vendebant, ita Martial. alibi: In *septis* Mamurra diu multumque vagatus hic ubi Roma suas aurea vexat opes. 4 *Quid est?* Ita Scriverius: cum prius esset *quidem*, inepte conceptum compositumque a sciolo librario, ex eo quod exaratum invenerat, *quiddem*? 5 Ad vasculum octo unciarum. 6 *Cotyla* seu calix politus vel cælatus sex unciarum datus est. 7 *Vasculum*, mensuram quæ quartam partem cyathi continet: alias significat *spathulam*, gladiolum. 8 *Alacu levulus mi cochleare*. 9 Non invenit quod minus mittat. 10 Incipe rursus a primo anno, & perage, si placet, annua munera in circulum.

Mirifice tollit Domitiani opera . XXIII.

- Q**uam jam superis, Caesar, coeloque dedisti,
 1 Si repetas, & si creditor esse velis;
 2 Grandis in æthereo licet auctio fiat Olympo,
 Coganturque dei vendere quidquid habent:
 3 Conturbabit 4 Atlas, 5 & non erit uncia tota,
 Decidat tecum qua pater ipse deum.

I 3 Pro
 1 Si tibi rependi velles, nec donares. 2 Eriam si hasta posita opes suas dii deaque vendere velint. 3 *Conturbare* absolute vel conturbare rationes frequens est pro decoquere, seu bona profundere: hinc alibi Martial. inquit, *conturbator macellus*, h. e. quo fit, ut gulosi homines decoquant & conturbator oper. 4 Qui cœlum humeris sustinere fingitur: vel, cœlicolæ quotquot sustinet Atlas. 5 Nec ipse Jupiter, si velit tecum decidere, poterit solvere unciam de asse. O miseram decoctorem Jovem!

Pro 6 Capitolinis quid enim tibi solvere, templis,

Quid pro 6 Tarpeja 7 frondis honore potest?

8 Quid pro culminibus geminis matrona tonantis?

9 Pallada prætereo: 10 res agit illa tuas.

Quid loquar 11 Alciden, Phœbumque, pioſque Laconas?

12 Addita quid Latio Flavia templa polo?

Expectes, & ſuſtineas, Auguſte, neceſſe eſt:

Nam tibi quod ſolvat non habet arca Jovis.

6 Capitolium incendio abſumptum reſtituiſti, & novam ædem in Capitolio excitaviſti Jovi cuſtodi. Domit. Sveron. cap. 5. 7 Coronæ quernæ, ut & laureæ Capitolinæ. 8 Quid pro geminis delubris tibi ſolvere potest Juno? 9 Cui Chalciocæ templum erexiſti. Caſſiod. l. 6. c. 11. cui ſtatuum in cubiculo conſecraſti & quin-quatria. 10 Illa a te ſtat; res tuas, rationes & conſilia diſponit; tibi familiare numen eſt, imo mater: ubi enim Domitianus audiviſſet ex lib. Sibyllinis, fore, ut virgo pareret æternum Imperatorem, nihil amplius voluit quam ſe eſſe filium perpetuæ virginis Dianæ. 11 Herculi templum in via Appia poſitum, & ſtatuum: ut & Apollini, & ex pietate Pollucis erga fratrem, alternatim immortalibus Caſtori & Polluci filiis Ledæ Lacenæ. 12 Templum Flavie gentis, quod cœlum vertice tangit.

Rarus amans veri. XXIV.

Dic verum mihi, Marce, dic amabo;
 Nil eſt, quod magis audiam libenter:
 Sic & cum recitas tuos libellos,
 Et cauſam quoties agis clientis,
 Oras, Gallice, me rogaſque ſemper.
 Durum eſt me tibi, quod petis, negare.
 Vero verius ergo quid ſit audi:
 Verum, Gallice, non libenter audis.

In cœnivetam maledicum. XXV.

COenes, Canthare, cum foris libenter:
 Clamas, & maledicis; & minaris.
 Deponas animos truces, monemus:
 Liber non potes, & gulofus eſſe.

Parafitus inſtruat neceſſe eſt arte haud ingenua, hoc eſt, adulatoria: gulofus cœnivetam loquatur placentia, ut qui libertatem dapibus vendiderit.

Ami-

Amicus cœnæ non amicorum. XXVI.

Hunc, quem cœna tibi, quem mensa paravit amicum,
 Esse putas fida pectus amicitiae?
 Aprum amat, & mullos, & sumen, & ostrea, non te.
 Tam bene si cœnem, noster amicus erit.

Errat, inquit Seneca, qui amicum in atrio quarit; in convi-
 vio probat.

De se ipso. XXVII.

Note licet nolis sublimi pectore vates,
 Cui referet serus præmia digna cinis.
 Hoc tibi sub nostra 2 breve carmen imagine vivat,
 Quam 3 non obscuris jungis, Avite, 3 viris.
 Ille ego sum nulli nugarum laude secundus:
 Quem non miraris, sed puto lector amas.
 Majores majora sonent: mihi parva locuto
 Sufficit in vestras sæpe redire manus.

1 Ut cunque sciam quantum carmine valeas, quantoque su-
 blimior em ipse potuisses imagini nostræ adiecisse inscriptionem;
 subscribe tamen, si placet, hoc tetrastichon imagini meæ, quam in
 bibliothecam tuam admittere dignaris. *Al. Nôn te celabis.* 2 Te-
 trastichon quod seq. *Ille ego sum &c.* 3 Clariss. auctorum ima-
 ginibus in bibliotheca tua.

De templo Flavie gentis. XXVIII.

Dum Janus hiemes, 2 Domitianus autumnus,
 3 Augustus annis commodabit æstates:
 4 Dum grande famuli nomen asserit Rheni
 Germanicarum magna lux calendarum:
 5 Tarpeja summi saxa dum patris stabunt:

I 4

6 Dum

1 Quamdiu erunt hyemes, quarum medio mensi Janus dedit
 nomen. 2 Quamdiu erit autumnus, cujus mensem Octobrem
 Domitianus a se appellari voluit Domitianum. 3 Quamdiu
 erunt æstates, in quibus mensis Sextilis ab Augusto denomina-
 tus est. 4 Dum magna & prima dies Septembris redit, qui 2
 Domitiano nomen habet Germanici ob Germanos, Rheni fluv,
 accolæ subactos.

- 6 *Dum voce supplex, dumque thure placabit
Matrona dives dulce Julium numen ;
Manebit 7 altum Flavia decus gentis ,*
8 *Cum sole, & astris, cumque luce Romana .
Invicta quidquid condidit manus, 9 cœlum est .*

5 Dum stabit capitolium Jovis a Tarpeja olim Sabinis proditum. 6 Dum matronæ Rom.thure & precibus colent Juliam Titi filiam, quam Domitianus consecravit relatam in deam. 7 Templum Flaviæ gentis a Domitiano conditum. Svet. Domit. cap. 1.5. & 17. 8 Quandiu fulgebunt Sol, astra & gloria imperii Rom. locutio Ovidiana. Cum sole & luna semper Aratus erit. 9. Æternum, ut cœlum: ex scholæ Peripateticæ sententia.

Epitaphium Latini. XXIX.

- 1 **D**ulce decus scena: ludorum fama, 2 *Latinus
Ille ego sum; plausus, deliciae que tua :
Qui 3 spectatorem potui fecisse 3 Catonem ,
4 Solvere qui Curios, Fabriciosque graves .
Sed 5 nihil a nostro sumpsit mea vita teatro ,
Et 6 sola tantum scenicus arte feror ;
Nec poteram gratus * domino sine moribus esse :
Interius mentes inspicit ille * deus .
Vos me laurigeri 7 parasitum dicite Phæbi ,
Roma sui famulum dum sciat esse * Jovis .*

1 Ego sum dulce decus &c. ex persona Latini sepulti, quod fit in Epitaphiis. 2 Celebris mimus, Domitiano charus. 3 Intransientem ut exeat tantum. 4 In risum solvere gravissimos illos & continentissimos viros Curium & Fabricium. 5 Non contraxit sibi lasciviam & improbitatem in theatris exprimi solita. 6 Non animo, non moribus. * Domitiano. 7 Mimi & histriones, qui poetarum carmina recitabant, appellabantur parasiti Apollinis.

Epitaphium Philænis vetulæ improbæ. XXX.

- 1 **S**ecula Nestora permensa, Phileni, senectæ,
2 *Rapta es ad infernas tam cito Ditis aquas ?*
3 *Eu-*
1 *Tria-secul. 300. annos, ut quidam volunt: ut alii 90. 2 Quasi
immatura, Ironice.*

- 3 *Enboicæ nondum numerabas & longa Sibyllæ
Tempora: 5 major erat mœsibus illa tribus.
Heu 6 quæ lingua filet! non illam mille 7 catastra
Vincebant, nec 8 quæ turba Serapin amat:
Nec matytini 9 cirrata caterua magistri,
Nec quæ 10 Strymonio de grege ripa sonat.
Sit tibi terra levis, mollique tegaris arena,
Ne tua non possint eruere ossa canes.*

3 *Cumanæ:* Eubœa enim insula maris Ægæi, in qua Chalcis civitas: Chalcidici coloniam Cumas deduxerunt, quare & ipsæ Cumæ Euboicæ dictæ sunt; Virg. *Es tandem Euboicis Cumarum allabitur oris.* 4 *Ætatem M.annorum* ex voto suo, ut tot annos viveret, quot manu complecteretur arenæ corpora, &c. Ovid. *Metam. l. 14.* 5 *Fingit hyperbolice poeta* defuisse Philæni di tres tantum menses de ætate Sibyllæ. 6 *Quam vocalis & Stentorea!* 7 *Servi in catastris,* id est pegmatris ligneis venales expositi. 8 *Ifidis sacerdotes* invento Ofiri. 9 *Pueri nobiles cirrati in scholis.* Pers. *sat. 1. v. 29.* 10 *Gruibus,* immminente tempestate vel hyeme, magno cum clangore e Thracia, cujus Strymon est fluv. advolantibus.

Effigies Camoni pueri. XXXI.

- H**Æc sunt illa mei, quæ cernitis ora Camoni:
Hæc pueri facies, primaque forma fuit.
Creverat hic vultus bis denis fortior annis:
Gauderatque suas pingere barba genas:
1 *Et libata semel summos modo purpura cultus
Sparserat: invidit de 2 tribus una soror,
Et festinatis incidit stamina pensis:
Absentemque patri rettulit urna rogum.*
3 *Sed ne sola tamen puerum pictura loquatur,
Hæc erit in chartis major imago meis.*

1 *Et lanugo ejus subtrusa semel resecta sparserat summos cultus,* id est, vestes, vel *vultus:* vel ut alii legunt *cultros:* id est, novacula. *Cultros* (inquit Jos. Scalig. in Catullum) intelligit *scilicet,* id est, cultros tonsorios. 2 *Parcis:* ita alibi poeta noster: *Semper de tribus una necat.* 3 *Pictura infantem ostendit,* ipsa infans & interitura: carmen hoc meum fuisse vicentem testatur, monumentum pictura certius & perennius. La

In Philomufum. XXXII.

Artibus his semper cœnam, Philomuse, mereris;
 Plurima dum fingis, sed quasi vera referas.
 Scis, quid in 1 Arsacia 2 Pacorus deliberat aula.
 3 Rhenavam numeras, Sarmaticamque manum.
 Verba ducis Dati chartis mandata 4 resignas;
 5 Victricem laurum quam venit ante vides.
 6 Scis quoties 7 Phario madeat 8 Jove 9 fusca Syene 8
 10 Scis quota de Libycò littore puppis eat:
 11 Cujus Juleæ capiti nascantur oliua;
 Destinè 12 æthereus cui sua ferta pater.
 13 Tolle tuas artes, hodie cœnabis apud me;
 Hac legè: ut narres nihil, Philomuse, novè.

1 Parthica. Parthorum régès ab Arface, deinde Arfaces, dicti: ut Pòntici, Michridates; Ægypti, Ptolemæi; Armenii, Tigranes; Romani Imp. Cæsares, &c. 2 Parthorum rex. 3 Fingis te referre posse copiarum Germanicarum & Sarmaticarum numerum. 4 Aperis, ac si tu nosse secreta regum: acceptis resignatisque literis ab illis. 5 A Sarmatis relatum. 6 Tu scis quoties pluat in Ægypto: quod perraro. 7 Ægyptia, a Pharo insula. 8 Pluvia, imbre: Jupiter enim media aeris regio, ima Luna, summa Minerva, qui magni hinc Dii. 9 Cujus incolæ a Sole colorantur. Syene enim in confinibus Ægypti sub Tropico Cancrì directe locatur, atque umbras nusquam seßente Syene, Lucan. 10 Lynceo, vel Strabone perspicacior potes numerum referre navium Carthaginis portu solventium. Plin. l. 7. c. 2. 11 Tu nosti quibus Cæsar coronas in quinquatriis sit daturus. Juleæ, Cæsareæ, a Julio, qui a Julo. 12 Æthereus pater, i. e. Jupiter Capitolinus. 13 Ego invito te, sub lege silentii.

In tenuiore tenuis non gloria. XXXIII.

Ingentium mihi, Gaure, probas sic esse pusillum,
 Carmina quod faciam, quæ brevitare placent.
 Confiteor: sed tu bis denis grandia libris
 Qui scribis Priami prælia, magnus homo 1 es.

2 Tibi videris.

2 Nos facimus 3 Brati puepum, nos 4 Lagona uivum :
Tu 5 magnus 6 luteum, Gaure, Giganta facis .

2 Ego quidem parva facio carmina, sed viva & vegeta, tu magna, sed stupida & mortua 3 Epigr. 171. lib. 14. 4 Pueri Lagonis nomine elegantem imaginem in ære aut alia materia expressam, Lucisci opus. Plin. l. 34. c. 8. Al. Lagona. 5 Mole non arte & ingenio certans. 6 Πηλογόρον & γαυρὸν : hoc est, magnum malum, lutulentum opus condidit. At populus tumido gaudeat Antimacho. Catull.

De libellis suis. XXXIV.

Lector & auditor nostros probat, Aucte, libellos :
Sed quidam exactos esse poeta negat .
Non nimiam curò : 1 nam cæna ferula nostra
Malim convivis quam placuisse cocis .

1 Volo carmina mea magis placere benevolis & simplicibus lectoribus, auditoribusque : quam æmulis & curiosæ strictæque censuræ poetis.

In prodigum. XXXV.

Dixerat astrologus periturum te cito, Munna ?
Nec puto mentitus dixerat ille tibi :
Nam tu dum metuis ne quid post fata relinquas ,
Hauisisti patrias luxuriosus opes .
1 Bisque tuam decies non uno tabuit anno :
Dic mihi, non hoc est, Munna, perire cito ?

* Jocus est in ambiguitate *te petire* : quod Astrologus referebat ad vitam, poeta ad bona & fortunas, quæ Munna perdidit derat fretus Astrologi prædicto. 1 Vicies centena millia H. S.

Vetus melius est. XXXVI.

Tu qui longa potes dispendia ferre viarum ,
1 I liber absentis pignus amicitia .
Villis eras, fateor, si te nunc mitteret emptor :
2 Grande tui pretium muneris auctor eris .

3 Mul-
1 La Galliam, ad Antonium. 2 Quod a me auctore venit.

2 *Multum, crede mihi, refert, a fonte bibatur
Qua fuit, an pigro qua stupet unda lacu.*

3 *Quaquam sapor est oblata dulcis in unda, Gratius ex ipso
fonte bibantur aqua.*

Ad Julium contra quendam invidum. XXXVII.

Rumpitur invidta quidam, carissime Jali,
Quod me Roma legit, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod turba semper in omni
1 *Monstramur digito, rumpitur invidia.*
Rumpitur invidia, tribuit quodd. 2 *Cæsar uterque*
3 *Jus mihi natorum, rumpitur invidia.*
Rumpitur invidia, quod vas mihi dulce sub urbe est,
Parvaque in urbe domas, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod sum jucundus amicis,
Quod conviva frequens, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod amamur, quodque probamur.
Rumpatur, quisquis rumpitur invidia.

1 *Vt nobilis poeta monstrari enim digito erat αὐτὸς ὑδοξίας
καταδεικνύων. Et idem est apud Græcos καταδεικνύων ζῆσθαι.*
2 *Cæsar uterque i.e. Titus & Domitianus.* 3 *Iis qui ex ma-
trimonio legitimo tres liberos aut plures suscepisset, multa
erant in spectaculis, honoribus petendis ac publicis divisioni-
bus privilegia: natum hoc jus trium liberorum a trigeminis
Horatiis Liv. l. i. Hoc autem jure donabantur a Cæsare multi,
quibus natura negaverat. Poeta autem proles hujus Imaginarie
jus ab Imp. petiit & obtinuit in laboris sui præmium & sola-
tium: Plinius lib. 10. Epist. *Exprimere verbis, Domine, non pos-
sum, quantum mihi gaudium attulerit, quod me dignum pu-
tasti jure trium liberorum.* Ex quo intelliges pro singulari
munere claros tantum viros id honoris & præmii consecutos
esse.*

Quis vere pauper. XXXVIII.

Nec toga, nec focus est, nec tritus cimitæ lectus 2.
2 *Nec tibi de bibula sarta palude teges:*

Nec

1 *Sic Catullus Furi, quod neque servus est, neque arca, &c.*
2 *Nec teges Juvenal. sat. 6. v. 117. Ausa palatino tegetem præ-
ferre cubili, seu stroma ex miva, cirpo, seu caena palustri.*

*Nec puer, aut senior, nulla est ancilla, nec infans ,
 Nec fera, nec clavis, nec canis, atque calix ,
 Tu tamen affectas Nestor dici atque videri
 Pauper, & 3 in populo quaris habere locum
 Mentiris, vanoque tibi blandiris honore :
 4 Non est paupertas, Nestor , habere nihil ;*

3 Plebejus esse & proletarius, 4 Sed mera mendicitas;

In Paternum avarum . XXXIX.

NUmmi cum tibi sint, opesque tanta ,
 Quantas civis habet, Paterne , rarus ;
 Largiris nihil, incubasque gaze ,
 Us magnus draco, quem canunt poeta
 Custodem 1 Scythici fuisse luci .
 2 Sed causa, ut memoras , & ipse iactas ,
 Dira filius est rapacitatis .
 3 Et quid tu fatuos, rudesque quaris ,
 Illudas quibus, auferasque mentem ?
 4 Huius semper vitio pater fuisti ,

1 Aurei velleris saga suspensi in luco ante templum Martis :
 de quo Apollonius & Val. Flaccus in Argonauticis , Ovid. 7.
 Metamorph. Seneca in Medea. Hyginus 14, fab. Apollod. l. 1. & c.
 Alii leg. *Libyci*. 2 Sed arguis filium tanquam causam tuæ ra-
 pacitatis, 3 Quasi vero tam fatui simus, quibus hoc persua-
 deas, 4 Immo tute ipsius vitii pater es. *Vel*, illi auctor ad hoc
 vitium,

Obscurum scriptorem insectatur. XL.

Scribere te, quæ vix intelligat ipse 1 Modestus ,
 Et vix 2 Claranus, quid rogo, Sexte, iuvat ?
 Non lectore tuis opus est, 3 sed Apolline libris :
 Iudice te major 4 Cinna Marone fuit ,

5 Sic

1 Grammaticus cuius meminit Tranquillus & A. Gell. & Ma-
 crobius, 2 Grammaticus cuius meminerunt Seneca epist. 66.
 & Aufonius epist. 18. ad Ursul. 3 Sed divinator Oedipo ali-
 quo, Sibylla, imo ipso Apolline. 4 Poeta, auctor egregii quidem
 laudatique operis, sed obscuri, & quo nec se scribere satis digna
 per modestiam profiteretur Virgilius. ecloga. 9.

In Philomusum. XXXII.

Artibus his semper cœnam, Philomuse, mereris;
 Plurima dum fingis, sed quasi vera referas.
 Scis, quid in 1 Arfaciâ 2 Pacorus deliberat aula.
 3 Rhenanam numeras, Sarmaticamque manum.
 Verba ducis Daci chartis mandata 4 resignas;
 5 Victricem laurum quam venit ante vides.
 6 Scis quoties 7 Phario madeat 8 Jove 9 fusca Syene 8
 10 Scis quota de Libycò littore puppis eat:
 11 Cujus Juleæ capiti nascantur oliuâ;
 Destinè 12 æthereus cui sua ferta pater.
 13 Tolle tuas artes, hodie cœnabis apud me;
 Hac legè: ut narres nil, Philomuse, noui.

1 Parthica. Parthorum reges ab Arface, deinde Arfaces, dicti: ut Põntici, Mithridates; Ægypti, Ptolemæi; Armenii, Tigranes; Romani Imp. Cæsares, &c. 2 Parthorum rex. 3 Fingis te referre posse copiarum Germanicarum & Sarmaticarum numerum. 4 Aperis, ac si tu nosses secretâ regum: acceptis resignatisque literis ab illis. 5 A Sarmatis relata. 6 Tu scis quoties pluuat in Ægypto: quod perraro. 7 Ægyptiâ Pharo insula. 8 Pluvia, imbre: Jupiter enim media aeris regio, ima Luna, summa Minerva, qui magni hinc Dii. 9 Cujus incolæ a Sole colorantur. Syene enim in confinibus Ægypti sub Tropico Cancrî directe locatur, atque umbras nusquam habente Syene, Lucan. 10 Lynceo, vel Strabone perspicacior potes numerum referre navium Carthaginis portu solventium. Plin. l. 7. c. 21. 11 Tu nosti quibus Cæsar coronas in quinquatriis sit daturus. Juleæ, Cæsareæ, a Julio, qui a Julo. 12 Æthereus pater, i. e. Jupiter Capitolinus. 13 Ego invito te, sub lege silentii.

In tenuiore tenuis non gloria. XXXIII.

Ingentum mihi, Gaure, probas sic esse pusillum,
 Carmina quod faciam, quæ breuitate placent.
 Confiteor: sed tu bis denis grandia libris
 Qui scribis Priami prælia, magnus homo 1 es.

2 Tibi videris.

3 Non

2 Nos facimus 3 Bruti puetum, nos 4 Laguna vivum :
Tu 5 magnus 6 lateum, Gaure, Giganta facis .

2 Ego quidem parva facio carmina, sed viva & vegeta, tu magna, sed stupida & mortua 3 Epigr. 171. lib. 14. 4 Pueri Lagonis nomine elegantem imaginem in ære aut alia materia expressam, Lucisci opus. Plin. l. 34. c. 8. Al. Langona. 5 Mole non arte & ingenio certans. 6 Πηλογορόν & γαύρον : hoc est, magnum malum, lutulentum opus condidit. At populus tumido gaudeas Antimacho. Catull.

De libellis suis. XXXIV.

Lector & auditor nostros probat, Aucte, libellos :
Sed quidam exactos esse poeta negat .
Non nimium curd : 1 Nam cæna ferula nostra
Malim convivis quam placuisse cocis .

1 Volo carmina mea magis placere benevolis & simplicibus lectoribus, auditoribusque : quam æmulis & curiosæ strictæque censuræ poetis.

In prodigum. XXXV.

* **D**ixerat astrologus periturum te cito, Munna :
Nec puto mentitus dixerat ille tibi :
Nam tu dum metuis ne quid post fata relinquant ,
Hauisisti patrias luxuriosus opes .
1 Bisque tuam decies non uno tabuit anno :
Dic mihi, non hoc est, Munna, perire cito ?

* Jocus est in ambiguitate ~~te~~ perire : quod Astrologus referebat ad vitam, poeta ad bona & fortunas, quæ Munna perdidit : erat fretus Astrologi prædicto. 1 Vicies centena millia H.S.

Vetus melius est. XXXVI.

Tu qui longa potes dispendia ferre viarum ,
1 I liber absentis pignus amicitia .
Vilis eras , fateor , si te nunc mitteret emptor :
2 Grande tui pretium muneris auctor eris .

3 Mal-
1 Ia Galliam, ad Antonium. 2 Quod a me auctore venit.

2 *Multum, crede mihi, refert, a fonte bibatur*

Qua fuit, an pigro qua staret unda lacu.

3 *Quaquam sapor est oblata dulcis in unda, Gratius ex ipso fonte bibantur aquae.*

Ad Julium contra quendam invidum . XXXVII.

Rumpitur invidta quidam, carissime Juli,
Quod me Roma legit, rumpitur invidia.

Rumpitur invidia, quod turba semper in omni

1 *Monstramur digito, rumpitur invidia.*

Rumpitur invidia, tribuit quodd. 2 *Cæsar uterque*

3 *Jus mihi natorum, rumpitur invidia.*

Rumpitur invidia, quod rus mihi dulce sub urbe est,

Parvaque in urbe domas, rumpitur invidia.

Rumpitur invidia, quod sum jucundus amicis,

Quod conviva frequent, rumpitur invidia.

Rumpitur invidia, quod amamur, quodque probamur.

Rumpatur, quisque rumpitur invidia.

1 Ut nobilis poeta monstrari enim digito erat *αὐτοδοξίας* *καταδεικνύοντες*. Et idem est apud Græcos *καταδεικνύοντες*.

2 *Cæsar uterque* i.e. Titus & Domitianus. 3 *Iis qui ex matrimonio legitimo tres liberos aut plures suscepisset, multa* erant in spectaculis, honoribus petendis ac publicis divisionibus privilegia: natum hoc *jus trium liberorum* a trigeminis Horatiis Liv. l. i. Hoc autem *jure* donabantur a Cæsare multi, quibus natura negaverat. Poeta *αἰσῶς* prolis hujus Imaginariæ *jus* ab Imp. petiit & obtinuit in laboris sui præmium & solatium: Plinius lib. 10. Epist. *Exprimere verbis, Domine, non possum, quantum mihi gaudium attulerit, quod me dignum putasti jure trium liberorum.* Ex quo intelliges pro singulari munere claros tantum viros id honoris & præmii consecutos esse.

Quis vere pauper . XXXVIII.

Nec toga, nec focus est, nec tritus cinnice lectus 2
2 *Nec tibi de bibula facta palude tegetes:*

Nec

1 Sic Catullus Furi, quod neque servus est, neque arca, &c.

2 Nec tegetes Juvenal. sat. 6. v. 117. *Ausa palatino tegetem præfere cubili, seu stroma ex niva, scirpo, seu caena palustri,*

*Nec puer, aut senior, nulla est ancilla, nec infans ,
 Nec fera, nec clavis, nec canis, atque calix ,
 Tu tamen affectas Nestor dici atque videri
 Pauper, & 3 in populo quaris habere locum
 Mentiris, vanoque tibi blandiris honore :
 4 Non est paupertas, Nestor, habere nihil :*

3 Plebejus esse & proletarius, 4 Sed mera mendicitas:

In Paternum avarum . XXXIX.

NUmmi cum tibi sint, opesque tanta ,
 Quantas civis habes, Paterne, rarus :
 Largiris nihil, incubasque gaze ,
 Ut magnus draco, quem cavunt poeta
 Custodem 1 Scythici fuisse luci .
 2 Sed causa, ut memoras, & ipse iactas ,
 Dire filius est rapacitatis .
 3 Et quid tu fatuos, rudesque quaris ,
 Illudas quibus, auferasque mentem ?
 4 Hinc semper vitio pater fuisti .

1 Aurei velleris sagq suspensi in luco ante templum Martis :
 de quo Apollonius & Val. Flaccus in Argonauticis , Ovid. 7.
 Metamorph. Seneca in Medea. Hyginus 14. fab. Apollod. l. 1. &c.
 Alii leg. *Libyci*. 2 Sed arguis filium tanquam causam tuæ ra-
 pacitatis. 3 Quasi vero tam fatui simus, quibus hoc persuadeas.
 4 Immo tute ipsius vitii pater es. *Vel*, illi auctor ad hoc
 vitium.

Obscurum scriptorem insectatur. XL.

Scribere te, quæ vix intelligat ipse 1 Modestus ,
 Et vix 2 Glaranus, quid rogo, Sexte, juvat ?
 Non lectore tuis opus est, 3 sed Apolline libris :
 Iudice te major 4 Cinna Marone fuit .

1 Grammaticus cujus meminit Tranquillus & A. Gell. & Macrobius. 2 Grammaticus cujus meminerunt Seneca epist. 66.
 & Aufonius epist. 18. ad Ursul. 3 Sed divinator Oedipo aliquo, Sibylla, imo ipso Apolline. 4 Poeta, auctor egregii quidem
 laudatque operis, sed obscuri, & quo nec se scribere satis digna
 per modestiam proficetur Virgilius ecloga. 9.

5 Sic

5 Sic sua laudentur : sane mea carmina, Sexte,
Grammaticis placeant, & 6 sine Grammaticis.

5 Propter obscuritatem & intricatas tenebras. 6 Absque
ope Grammaticorum interpretum, Quotus tamen quisque Gram-
maticorum, immo Criticorum, aut (quos M. Cato dixit, *Mortua-
ria glossaria*) philosophorum hæc intelligit ?

De Antonii felicitate. XLI.

J Am numerat placido felix Antonius ævo
1 Quindecies actas * Primus Olympiadas :
Præteritosque dies, & 2 tutos respicit annos :
3 Nec metuit Lethes jam propioris aquas .
Nulla recordanti lux est ingrata, gravisque :
Nulla fuit cujus non meminisse velit .
Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus : hoc est,
Vivere bis, 4 vita posse 5 priore frui .

1 Annos LX ex computatione Chronologorum, quibus Olym-
pias est quatuor annorum spatium ; an. LXXV. ex ratione poe-
tarum qui Olympiada pro quinquennio seu lustro usurpant .

* Cognomen Antonii. 2 Extra fortunæ aleam positos, in quos
fortuna jus perdidit. 3 Nec metuit mortem. 4 Jucunda be-
ne actæ vitæ recordatione .

In Calliodorum ganeonem. XLII.

* **A** ddixisti servum nummis, 2 here, mille trecentis,
Ut bene cœnares, Calliodore, 3 semel ;
Nec bene cœnasti : nullus tibi quatuor emptus
Libraram 4 cœnæ pompa caputque fuit .
Exclamare libet, non est hic, improbe, non est
piscis : homo est : hominem, Calliodore, veras .

1 Vendidisti. Svet. in Cæs. Nummo addixit, i.e. venum dedit.
Et addisti vocabantur homines obæratī, qui & nexi dicuntur
qui l. i. 2. tabular. ob æs alienum creditoribus in temporariam
servitutem addicebantur, quos Græci ἀγορίμας idest κατάδδι-
νασμίνας dixerunt, quos creditori ducere domum a prætore
permittebatur. 2 Here antique pro heri, quod alibi Martialis
usurpat. 3 Ex pretio servi venundati. 4 Cœnæ tres sunt
partes, antecœna, cœnæ caput, seu pompa, & secundæ mensæ, seu
bellaria .

Ima-

Imago M. Antonii adolescentis . XLIII.

Hæc mihi quæ colitur violis pictura , rosisque ,
 Quos referat vultus, Cæditiane, rogas ?
 Talis eras Marcus medijs Antonius annis
 Primus, in hoc juvenem se videt ore senex :
 1 Ars utinam mores , animumque effingere posset ;
 Pulchrior in terris nulla tabella foret .

1 Quod si oculis facies honesti cerneretur ; mirificos sui amores excitaret. Plato. Spectabile hoc & imitabile picturam laudandi exemplar ,

Epitaphium Scorpi . LXIV.

Ille ego sum Scorpus, clamosi gloria circi ,
 Plausur, Roma, tui, deliciaeque 1 broves ;
 Invida quem Lachesis raptum 2 trieteride nona ;
 3 Dum numerat palmas, credidit esse senem .

1 Præreptus morte immatura. 2 Annos natum 27. 3 Propter victoriarum Circensium numerum posset Scorpus videri senex .

Jocus in Rhetorem ignobilem . XLV.

Jura trium petiit a Cæsare discipulorum ,
 Assuetus semper Munna docere duos ,

In miserum literatorem, qui cum non haberet tres discipulos, petiit a Cæsare jus trium discipulorum . Jocus petitus a jure trium liberorum. Jus trium liberorum explanatum est pag. 140.

In Cajum vanum promissorem . XLVI.

Si donare vocas promittere nec dare, Cai :
 Vincam te donis, muneribusque meis .
 Accipe 1 Callaitis quidquid fodit Astur in arvis ,
 Aurea quidquid habet 2 divitis unda Tagi ;

1 Quicquid auri foditur in Hispania. Gallæcia autem & Asturiz Hispaniæ regiones sunt, aurifodinis, quondam celebres.
 2 Auri ramentis fluens Tagus fl. Hispaniæ.

Quidquid * *Erythraa niger invenit Indus in alga* ;
Quidquid & *in nidis* 3 *unica servat avis* ;
Quidquid 4 *Agenoreo Tyros* 5 *improba cogit aeno* ;
Quidquid *habent omnes, accipe* 6 *quomodo das* .

* Quicquid pretiosi nascitur in mari *Erythraeo*, quod vulgo dicitur *mare rubrum*, sed perperam ut ostendit Farnabius ad Thyesten Senecæ vers. 370. 3 Phœnix. 4 Tyrio, purpureo. Tyros enim & Sidon Agenori regna erant. 5 Inventrix purpuræ qua iterantur lanæ: vestes purpureas appellat Senec. epist. 115. *lacernas coloris improbi*. Improbum laborem appellavit Virgilius assiduum & iteratum: ita & vestes *improbi coloris* dibaphas & iteratas aëno purpureo: & huc facit Plin. l. 9. c. 41. *Non est satis abstulisse gemmæ nomen amethystum, rursus absolutus inebriatur Tyrio, ut sit ex utroque nomen improbum, simulque luxuria duplex*. 6 Promissis scilicet.

Excusat longiora epigrammata. XLVII.

Consumpta est uno si lemmato pagina, transis
 Et breviora tibi, non meliora placent.
Dives, & ex omni posita est instructa * *macello*
Cœna tibi, sed te 2 macæa sola juvant.
 3 *Non opus est nobis nimium lectore guloso*.
Hunc volo, qui stat non sine pane satur.

1 Si unum epigramma tam longum sit, ut paginam totam impleat: lemma est titulus & inscriptio epigrammatis. 2 Cupediæ & dulciaria, & omne genus cibi pretiosi ac delicati, 2 *μαζα*, subigo. * *Macellum* generale primum: sed postea in *macello* & delicatiora quemadmodum pisces vendebantur: & sane *macellum* *ἰχθυοπωλείον* potius quam *κραιπάλιον*, & pisces peculiariter *ὄψα*. 3 Nolo lectorem qui jocorum & acuminum cupediis saturari velit, sed qui solida expectat carmina & gravia, quasi caput convivii.

Laus Nervæ, XLVIII.

Frustra blanditiæ venitis ad me
 1 *Attritis miserabiles labellis* :

1 *Blanditiisne, an adoratione* ?

2 *Di-*

- 2 *Dicitur dominum, deumque non sum.*
Jam non est lotus hac in urbe vobis :
 * *Ad Parthos procul ite 3 pileatos,*
Et turpes humilesque supplicesque
 4 *Pictorum 5, sola bastate regum.*
Non est hic dominus, sed imperator,
Sed justissimus omnium senator :
Per quem de Stygia domo reducta est
 6 *Siccis rustica Veritas capillis.*
Hoc sub principe, si sapi, caveo,
Verbis, Roma, 7 prioribus loquaris.

2 Non blanditurus Trajano ut Domitiano quondam. * Parthi enim serviliter regem adorant, pedes illius osculati. 3 Cum cæteræ gentes pileis raro uterentur, Parthi & Persæ gestabant mitras, tiaras, cydares, seu pileos turbinatos, ut hodie Turcæ. 4 Picta veste seu foccis pictis utentium. 5 Soleas, calceos, foccos. 6 neque unctis neque delibutis. 7 Servilibus, adulatoriis, quibus nuper sibi placebat Domitianus; quæ tamen non feret Trajanus.

In Erotem, qui aperte flebat cum venales thesauros dolentibus oculis spectaret. XLIX.

- 1 **P**lorat Eros, quoties * maculosa pocula myrrha
 Inspicit, aut ** pueros, nabiliusve 2 citrum.
 Et gemitus imo promit de pectore, quod non
 3 Tota miser coemato 3 septa, feratque domum.
 Quam multi faciunt, quod Eros, sed 4 lumine sicco!
 Pars major lacrymas ridet, & intus habet.

1. Quod non habet, unde hæc omnia emat. * De pictis poculis myrrhinis sæpe dictum est. ** i.e. servos. 2 Mensam citream. 3 Omnia quæ venalia exponuntur in septis: qui locus erat in Campo Martio, tabulatis conclusus, ubi mercatores negotiabantur: septa dicit pro iis quæ in septis venduntur. 4 Sed tacite, oculis non lacrymantibus, absque lacrymis. 5 Risu ficto coercent dissimulantque lacrymas, quas intus concepere. Cum Erote comparat poeta alios æque egentes sed ridentes in speciem, & mendicitatem risu tegentes.

Laus Scorpi aurigæ nobilissimi L.

- 1 **F** Rangat 2 Idumæas triffis * Victoria 3 palmas:
 4 Plange * Favor seua pectora nuda manu.
 5 Mutet * Honor cultus, & iniquis 6 munera flammis:
 6 Mitte coronatas * Gloria mœsta comas.
 Heu facinus! 7 prima fraudatus, Scorpe, iuuenta
 Occidis, & 8 nigros tam cito jungis equos.
 9 Curribus illa tuis semper properata, brevisque:
 Cur fuit & vita tam prope meta tua?

* Invitat ad luctus numina quondam Scorpo nobilissimo aurigatori faventia, Victoriã, Favorem, Honorem, Gloriam.
 1 Respicit ad publicum luctum, quo Consul init fractis mœrentem fascibus urbem. Ovid. ad Liviam. 2 Idumæa extrema Judææ pars palmæ ferax, *Arbusto palmarum dives Idumæ.* Lucan. 3 Signum victoriæ in certaminibus donabatur palma, quod depressa ea arbor non cedat, sed adversus pondus renitatur ac resurgat: Aristot. Probl. Plutarch. Sympos. 4 Qui solebas p. audere, plausum in planctum converte. 5 Respicit morem publici luctus, quo Patres Rom. depositis quæ ad ornatum pertinebant, atrati, sordidati pullatique incedebant. 6 Quæ munera rogo imponantur: vide Sveton. Jul. c. 84. Dion. August. 7 Ann. ætatis. 8 alibi poëta canit *raptum trieteride nona.* 9 Pro albis, quibus victor vehebaris, jam veheris Plutoniis equis, infernis, nigris: siquidem affectus & studia in morte & apud inferos manere fingunt poëtæ. 9 Vt semper victoriæ, ita & vitæ metam attingere properabas.

Patriam cogitat, anhelatque. LI.

- S**æpe loquar nimium gentes quod, Avite, 1 remotas
 Miraris, Latia factus in urbe senex;
 2 Auriferumque Tagum sitiam, patriumque Salonein,
 Et repetam saturæ sordida rura tasa.
 Illa placet tellus, in qua res parva beatum
 Me facit, & tenues luxuriantur opes.

* Pa-

1 Hispanas, ad quas anhelare videor, cum eas usque loquar, & tamen Romæ consenescam, 2 Patriæ appetam fluvios & agros.

* *Pascitur hic, ibi pascit ager: tepet 3 igne maligno*

Hic focus, ingenti lumine lucet ibi.

Hic 4 pretiosa fames 5 conturbatorque macellus,

Mensa ibi divitiis ruris operata sui.

Quattuor his estate toga, pluresve teruntur:

Autumnis ibi me quattuor una tegit.

I, cole nunc reges: quicquid non praestat amicus,

Cum praestare tibi possit, Avite, locus.

* *Ager pascitur stercotatione, cultura, repastinatione &c. Dura suburbani dum jugera pascimus agri. 3 Lignis multo emptis, 4 Arida coena: & famelica magno empta pretio. 5 In quo decoctis opibus conturbantur rationes.*

In commiscentem versus operi suo. LII.

Quid, stulte, nostris versibus tuos miscas?

Cum 1 litigante quid tibi, miser, libro?

2 *Quid congregare cum leonibus vulpes,*

Aquilisque similes facere noctuas quaris?

3 *Habeas licebis alterum pedem Ladæ,*

Inepte, frustra crure ligneo cures.

1 *Qui tibi litem intendit, & contra te dicit, Fur es. 2 Quid nobilibus, claris, aliisque carminibus inseris ignobiles, tenebrosos, & claudicantes versus tuos? 3 Non magis convenit carminibus meis cum tuis, quam si quis haberet alterum pedem perniciosissimi cursoris Ladæ, alterum ligneum. Ladæ velocitatem celebrant Pausanias in Corinth, & Arcad, & Juvenal. sat. 13. &c.*

Vita quieta, LIII.

Vitam qua faciunt beatiorum,

Jucundissime Martialis, hæc sunt 2

Res 1 non parva labore, sed 2 relicta;

3 *Non ingratus ager; focus perennis;*

Lis numquam; 4 toga rara; mens quieta;

K 2

Vires

1 *Parce enim, duriter & anxie quaesita, anxie & non sine curis tenentur. 2 A patre seu majoribus: Paterna rura bobus exercet suis: vide & Senec. de beata vita. c. 23. 3 Qui semina reddit cum largo foenore; qui spem non ementitur. 4 Officia togata, urbana, clientum ambitus, &c. nulla.*

- Vires ingenuæ ; salubre corpus ;
 Prudens simplicitas ; 5 pax amici ;
 6 Convictus facilis ; sine arte mensa ;
 Nox non ebria sed 7 soluta curis ;
 8 Somnus qui faciat breves tenebras ;
 Quod sis, esse velis, nihilque malis,
 9 Summum nec metuas diem, nec optes.*

5 Victores faciles & jucundi. 6 Convivæ, vel ipse cibus parabilis, nec mari, terra & aere exquisitus: gula non irritata. 7 O quid solutis est beatius curis! Catull. 8 Somnus facilis, suavis, haud brevis. 9 Mortis non libido, non fuga. Senec. epist. 24. 70. 78, de beata vita cap. 5. &c.

Epitaphium histrionis. LIV.

Quisquis * *Flaminiam teris viator,*
Nolt nobile præterire marmor,
Urbis delicia, salesque 1 Nili,
Ars & gratia, lusus & voluptas,
Romani 2 decus & dolor theatri,
Hoc sunt condita, quo 3 Paris, sepulcro.

* Via Flaminia extra Urbem, in qua tumuli frequentes. 1 Ægypti. 2 Decus dum viveret, dolor ex morte ejus. 3 Histrion nobilis quem interfici jussit Domitianus, Sveton. c. 3. Domit.

Agellum *μετα μεσοιυ* extenuat. LV.

Donasti, Lupe, 1 *rus sub urbe nobis:*
Sed rus est mihi majus 2 in fenestra,
Rus hoc dicere, rus potes vocare ?
 3 *In quo ruta facit nemus Diane,*
Arguta tegit ala quod cicada,
Quod formica diè comedit uno,
Clausa cui solum rosæ corona est:
In quo non magis invenitur herba,

Quam
 1 Prædiolum urbanum, 2 Plebs Romana in fenestris alebat ad speciem hortorum flores & frutices: quod videmus in Hispania & Italia plerosque facere in fenestris ostendentes arbuticula, malos citreos, hortulos pensiles, &c. 3 Quem hortum ruta unica tegit obumbratque, non secus ac si esset nemus Dianæ Aricinæ. Hyperbolice, ut cætera quæ sequuntur.

- Quam 4 costi folium, piperœ crudum,
 In quo nec cucumis jacere rectus,
 Nec serpens habitare rota possit.
- 5 Erucam male pascit hortus unam,
 Consumpto moritur culex salicis,
 Et talpa est mihi fossor, atque arator.
 Non boletus hiare, non marisca
 Ridere, aut viola patere possunt.
 Fines mus populatur, & colono
 Tamquam * sus Calydonius timeretur,
- 6 Et sublata volantis ungue Procnes
 In nido seges est hirundinino,
 Non est dimidio locus Priapo.
 Vix implet cochleam peracta messis,
 Et mustum nuce condimus 7 picata.
 Errasti, Lupe, litera sed, una;
 Nam quo tempore prædium dedisti,
 Mallem tu mihi prædium dedisses.

4 Quod non nascitur in Italia, uti nec piper. 5 Vermiculum qui olera depascitur. * Calydonius aper neglectæ Dianæ vindex a Meleagro cæsus: qui Ænei Ætolorum regis filius immis- sum ab irata Diana ob neglecta sacra ex Æta monte in Æto- liæ sata, & Ænei regis cultissimam vineam aprum cum sociorum manu interfecit. Fabellam graphice describit Homerus Iliad. 9. 525. 6 Cujus segetem seu herbam uno impetu correptam au- fert hirundo ad nidum confidendum. 7 Allusum ad dolia & te- stas quæ picabantur, ne vina expirarent animam.

Precatur deos p. Nerva Trajano. LVI.

- 1 S Acra, Laresq. Phrygum, quos 2 Trojæ maluit 2 heros,
 Quam rapere arsuras 3 Laomedontis opes:
 4 Scriptus & æterno nunc primum Jupiter auro,
 Et 5 soror, & summi 6 filia tota patris:

1 Vittæ, Vestæ ignis æbæ, æterne, &c. Minerva, Jupiter, Juno: quos recenset disticho seq. qui tres aeris regiones refe- rant, unde & pennæ dicti per quos penitus spiramus: vide Macr. Satur. l. 3. c. 4. 2 Æneas: vide Ælian. l. 3. Vat. hist. c. 22. 3 Trojanas, a Laomedonte Priami Patre. 4 Effictus, inscriptus aurea imagine. 5 Juno. 6 Minerva a *μιντω* e Jovis cerebro nata, patrima virgo,

Et 8 qui purpureis jam tertia nomina fastis

Jane refers Nervæ, vos precor ore pio :

Hunc omnes servate ducem, servate senatum :

Moribus 9 hic vivat principis, 10 ille suis .

8 Jane custos Fastorum in quos referuntur nomina consulum ,
adeoque Nervæ , qui Imperii anno gessit tertium consulatum ,
cum Virgin. Ruffo. *Purpureis*: Consulum nomina referebantur
in fastos qui purpura illinebantur : & ipsi Consules purpurati.
9 Senatus. 10 Nervæ Imper.

Laus Nervæ Trajani. LVII.

Tanta tibi est recti reverentia, Caesar, & equi,
Quanta Numa fuerat : 1 sed Numa pauper erat :
Ardua res hac est, 2 opibus non tradere mores ,
Et cum tot 3 Crasos viceris, esse 4 Numam .
5 Si redeant veteres, ingentia nomina, patres ,
Elysiū liceat si vacuare memis :
Te volet invictus 6 pro libertate 7 Camillus ,
Aurum 8 Fabricius te tribuente volet .
Te duce gaudebit 9 Brutus: tibi Sylla 10 cruentus
11 Imperium tradet, cum posturus erit.

Et

1 Non itaque tam miranda atque ardua res in paupertate
erat pietas & sanctitas. 2 Non efferri & corrumpi a divitiis.
3 Divites reges, Decebalum Dacorum, & Armeniæ Parthiæque
reges. Xiphilin. Trajan. 4 Sanctum, æquum, continentem, qualis
fuit Numa secundus Romanor. rex. 5 Si reviviscant ab infe-
ris reversi antiqui illi clarique Romani. Atque hinc novum or-
diuntur aliqui epigramma a præcedenti tetraſticho diviſum .
6 Lips. l. 1. Epist. quæst. 5. legit *pro libertate* quasi dicat, Ca-
millus te principem malit quam suam illam libertatem. 7 Qui
Romam a Gallis occupatam Dictator absens creatus liberavit .
8 Qui continentissime in paupertate vivens munera sibi a Pyr-
rho, & aurum a Samnitibus missum repudiavit. 9 Juniusne
qui reges ejecit? an Marcus Brutus unus e Julii Cæsar. percussori-
bus? 10 C. M. hominum deleverat, senatores 90. consulares
15. equites 260. 11 Ut quondam dictataram deposuit, teceſ-
ſitque Puteolos.

Et te 12 privato cum Cæsare Magnus amabit :

Donabit totas & tibi 13 Crassus opes.

Ipse quoque in infernis revocatus. Ditis, ab umbris ,

Si 14 Cato reddatur, Cæsarianus erit .

12 Non rerum summam affectante, idque civili bello. 13 Liciniusne Crassus, an Marcus qui periit apud Parthos? 14 Qui sibi mortem, conscivit Vitæ, ne videret Cæsarem, tua tamen æquitare adductus a Cæsare stabit .

In sordidum . LVIII.

1 **I**mproba Massilia quidquid 2 fumaria cogant ,

3 Accipit ætatem quisquis ab igne cadus ;

A tē, Munna, venit: miseris tu mittis amicis

Per freta, per longas 4 toxica sœva vias :

Nec facili pretio, sed quo contentu Faletni

Testa fit, aut cellis 5 Setia cœra suis .

Non venias quare tam longo tempore Romam ,

Hæc puto caussa tibi est ; ne tua vina bibas .

1 Adulterantia vinum. 2 Loca colligendo fumo idonea.

3 Vina apothecis condita superponebantur fumariis ut præcōmaturitatem a fumi tenore traherent. Sed insaluberrima esse hæc vina testatur Plinius lib. 23. cap. 1. 4 Vina insaluberrima. 5 Vina setina nobilia e Setia Campaniæ .

Effigies pueri . LIX.

* **H**æc sunt illa mei quæ cernitis ora Camoni :

Hæc 1 pueri facies primaque forma fuit.

Creverat hic vultus bis denis fortior annis ;

Gaudebatque suas pingere barba genas :

2 Et libata semel summis modo purpura cultus

Sparserat; invidit de 3. tribus una soror ,

Et festinatis incidit flamina pensis ;

Absentemque patri rettulit urna rogum .

4 Sed ne sola tamen puerum pictura loquatur ,

Hæc erit in chartis major imago meis .

1 Infantis. 2 Et lanugo ejus subrufa semel resecta sparserat summos cultus, id est, vestes, vel vultus, vel ut alii legunt cultros, id est, novâculas. Cultros (inquit Jos. Scalig. in Carulium) intelligit scilicet, id est, cultros tonsorios. 3 Parcis, & semper de tribus una necat. 4 Pictura infantem ostendit, ipsa infans & interitura, carmen hoc meum fuisse vicennem testatur, monumentum pictora cœtius & perennius .

EPIGRAMMATVM
D E L E C T V S

Liber Quintus.

MARTIALIS

Liber ad Lectorem . I.

S *inimius videor, feraque i coronide longus
Esse liber: legito pauca, libellus ero.
2 Terque quaterque mihi fixis carmine parvo
Pagina: fac tibi me, quam cupis esse brevem.*

1 Signo absoluti operis in calce libri posito, hac figura V. vel 7. alæ scilicet cornicis: translatione ab ædificio, cuius jam absoluti fastigio apponitur cornix. 2 Poteris singulo epigrammate præfinire tibi finem libri.

De mulione furdo . II.

M *ulio viginti uenis modo millibus, Aule.
Miraris pretium tam grave? 1 surdus erat.*

1 Inquit dominis magis placere servos furdos, quos nemo roget de rebus dominorum.

Fœneratorem Thelesinum exagitat . III.

C *um rogo te nummos i sine pignore, non habeo, inquis
Idem, si pro me spondet agellus, habes.*

1 Non vis mihi nummos mutuo dare nisi tibi agrum pignori opponam. Quod

*Quod mihi non credis veteri, Thelesine, sodali,
Credis colliculis, arboribusque meis.
Ecce reum 2 Carus te detulit: 3 adfit agellus.
Exilii comitem quæris? 4 agellus eat.*

2 Causidicus & delator, de quo Plin. epist. 5. l. 1. & Juvenal. satyra 1. v. 36. 3 Tibi in judicio, causam tuam agat agellus meus, cui magis credis quam mihi. *Scoptice.* 4 Non ego, vetus sodalis,

Laus Siliii Italici. IV.

1 **S**ilius hæc magni celebrat monumenta Maronis,
Jugera facundi qui Ciceronis habet:
Heredem dominumque sui 2 tumulique 3 Larisque;
4 Non alium mallet, nec Maro, nec Cicero.

1 Silius Ciceronis atque Virgillii studiosissimus imitator; hujus aram religiosissime coluit, illius villas comparavit. Plinius lib. 3 l. cap. 1. 2 Virgillii. 3 Ciceronis ædium. 4 Erat enim orator & Poeta.

Ad Phœbum. V.

2 **H**oedina tibi pelle contegenti
Nuda tempora verticemque calva,
Festive tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit caput esse 2 calceatum,

1 Galericulo ex hirsuta hœdi pelle ad dissimulandam calvitiem. 2 Cum eadem tegetetur materia, qua pedes.

In habentem varios mores. VI.

Difficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem:
1 Nec tecum possum vivere, nec sine te.

1 Sumptum ab Ovid. *Aversor crimina morum; Sic ego nec sine te, nec tecum vivere possum.*

Ad Julium Martialem. VII.

Triginta mihi, quattuorque messes,
Terum, si memini, fuere Juli:

K 5

Qua

- Quarum dulcia mixta sunt amaris ,
Sed jucunda tamen fuere plura ,
Et 1 si calculus omnis huc & illuc
Diversus bicolorque digeratur :
2 Vincet candida turba nigriorem ,
Si vitare velis acerba quedam ,
Et tristes animi carere morsus ,
3 Nulli te facias nimis sodalem ,
Gaudebis minus , & minus dolebis :*

1 Si computemus felices nostros faustosque dies, quos more suo numerant Thracēs nigris albisque lapillis. 2 Plures apparebunt fuisse boni dies quam mali. 3 *εὐεργατικώτερος* hanc sententiam expressit Homerus *Odyss.* 15. ver. 69. *γυμνοσώμας δὲ καὶ ἄλλω Ἄνδρῃ ξεινοδοκῶ , ὅς κ' ἔξοχα μὲν φιλήσιν , ἔξοχα δ' ἔχθαιρῶσιν . αἰμὴ γὰρ δ' αἰσῖμα πάντα :* succenseo & alii viro hospitali, qui immoderate quidem diligit, immoderate autem oderit: meliora autem æqualia omnia.

Vera Nervæ commendatio, VIII.

- C**ontigit * *Ausonia proceram mitissimus aula
Nervæ : licet 1 toto nunc Helicone frui .
Recta fides, hilaris clementia, cauta potestas
Jam redeunt : longi terga dedere metus .
2 Hoc populi, gentesque tuæ pia Roma precantur :
Dux tibi, sit semper talis, & iste diu .
3 Maeste animi, quem rarus habet, morumque tuorum ,
Quos Nama, 4 quos hilaris posset habere Cato .*

Lar-

* *Ausonia*, i.e. Romanæ: Roma dicta est *Ausonia* quia caput Italiæ quæ *Ausonia* dicitur, ab *Ausone* Ulyssis & Calypsus filio. 1 Libere vacare Musis, sub Imperatore qui Musis Poësi que favet. 2 Quod habet versus insequens, *Dux tibi, &c.* 3 Magis auctus sis animo, qualem pauci habent. Hortandi formula, re bene gesta, sumpta a sacris. Quoties enim victimæ infundebatur thus aut vinum, dicebant, *Maestus est taurus*. h.e. cumulata est hostia & magis aucta. *Isidor.* lib. 10. c. 10. 4 Quos mores posset habere Cato, nisi quod magis tetricus fuit quam Nervæ: supra: *hilaris clementia*.

Largiri, præstare, & breves extendere census,

Et dare quæ faciles vix tribuere dei,

6 *Nunc licet, & fat est. 7 sed tu sub principe duro,*
Temporibusque malis, ausus es esse bonus.

5 *Civium paupertatem opibus sublevare. 6 Sub principe*
tam pio, clementi, æquo: quandoquidem---7---Tu ipse O
Nerva sub Nerone & temporibus illis malis non dubitabas esse
bonus.

Anus tripilis IX.

Toto vertice * quot gerit capillos,
*Annos si tot habet Lygia, ** trima est.*

* Est itaque tripilis seu trifilis. ** Trima, i.e. triennis.

Semper avarus eget. X.

Habet Africanus millies, tamen captas:
Fortuna multis dat nimis, satis nulli.

In habentem amœnas ædes. XI.

1 **D**aphnœnas, platânœnas & aërias cyparissos,
Et 2 non unius balnea solus habes,
Et tua centenis stat porticus alta columnis,
3 *Calcatuſque tuo sub pede lucet onyx,*
Pulvereumque fugax 4 hippodromon ungula plaudit,
Et pereuntis 5 aqua fluctus ubique sonat.
Atria longa patent: sed nec cœnantibus usquam,
Nec somno locus est: 6 quam bene non habitas!

1 Laureta. 2 Magis ampla quam pro privato homine.
3 Pavimenta sternuntur onychite lapide. 4 Spacium per
quod currunt equi: ex ἵππος, & δρομὸς. Hippodromus apud
Latinos pro Circo accipitur, in quo de equi pernitate cer-
tabatur. 5 Fontium, scaturiginum in hortis diffluentium.
6 Cui inter hæc omnia cœnatio nulla, cubiculum nullum. Quid
ergo absurdius quam in ampla domo nullum esse locum cœ-
nandi nullum dormiendi, quorum causa potissimum ædes ædi-
ficantur.

Promissor bibax. XII.

Omnia promittis, cum tota nocte bibisti :
 Mane nihil præstas : Postume, I mane bibe.

I Ut eodem die præstes, neque excidant tibi quæ promissisti.
 sobrio post somnum.

Divitum simulata offensio. XIII.

Genus, Auçte, lacri divites habent iram.
 Odisse quam donare vilius constat.

I Divites iratos se simulant & offensos, ut hominibus de
 se bene meritis pro mercede & muneribus odium rependant.

Turpe est omnia velle, cum in uno excellere
 vix possis. XIV.

Scribebamus i epos : cœpisti scribere : cessi,
 Æmula ne starent carmina nostra tuis.
 Transtulit ad Tragicos se nostra Thalia cœthurnos :
 2 Aptasti longum tu quoque syrma tibi.
 3 Fila lyre movi doctis exculta camænis :
 Pleçtra rapis nobis ambitione nova.
 Audemus satyras : 4 Lucilius esse laboras.
 Ludo leres elegos : tu quoque ludis idem.
 6 Quid minus esse potest, epigrammata fingere cœpi
 Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.
 Elige quid nolis ; quis enim pudor omnia velle ?
 Et si quid non vis, Tucca, relinque mihi.

I Carmen Epicum seu heroicum. 2 Tu quoque contulisti
 te ad tragicœdiam. Syrma autem tragicorum vestis est.
 3 Scripsi lyrica. 4 Satyrographus. 5 Quam scribere epigrammata ?

Qui omnes laudant. XV.

Ne laudet dignos, laudat Callistratus omnes.
 Cui malus est nemo, quis bonus esse potest ?

Cui omnia alba: qui malos æque ac bonos promiscue laudat,
 arguit se iudicii infirmi, & vel livore vel adulatione præpediri:
 vide quæ Chryssippus, referente A. Gellio. l. 6. c. 1. De

De Ligurra inepto verificatore. XVI.

Versus, & breve i. vividumque carmen
 In te ne faciam 2 times, Ligurra.
 Et dignus cupis hoc metu videri:
 Sed frustra metuis, cupisque frustra.
 3 In tauros Lybici ruunt leones;
 Non sunt papilionibus molesti.
 Quaras censeo, si legi laboras.
 4 Nigri fornicis ebrium poetam;
 5 Qui carbone rudi, putrique creta
 Scribit carmina, 6 quæ legunt canentes?
 7 Frons hæc stigmata non meo notanda est.

1 Acumen enim est e virtutibus epigrammatis. 2 Dicit subinde te timere. 3 Al. fremunt. 4 Obscuri loci, & vilis notæ verificatorem. 5 Qui levi carbone cretave versus inscribit parieti a tergo ædium. 6 Quæ mandentur Deæ Cloacinae, qualia *Tanusi Annales* Senecæ: & Catullo, *Annales Volusi*. 7 Servilis tua frons non digna est cui ego inuram mansura carminis mei puncta.

Vera fortitudo. XVII.

Quod nimium laudas, Cheramon Stoice, mortem;
 Vis animum mirer suspiciamque tuam.
 1 O quam magnus homo es, qui face rubentis acetæ
 Et stipula, & nigro pane carere potes!
 Rebus in angustiis facile est contempere vitam;
 Fortiter ille facit, qui miser esse potest.

1 Non hoc facis ex virtute & fortiter, sed ex inopia rerum & pusillanimitate.

Sera dona post mortem. XVIII.

Nil mihi das vivus: dicis post fata daturum?
 Si non es stultus, scis Maro* quid cupiam.

* Mortem tuam.

Magnus

Magna pete : XIX.

PArva rogas magnos : sed non dant hæc quoque magni .
 1 Vt pudeat leuius te, Matho, magna roga;

1 Leuior quippe ignominia ex repulsa in magnis quam
 parvis : & adverte polyptoton in magnos, magni, magna.

Epitaphium canis Lydiæ . XX.

Amphitheatrales inter nutrita magistro
 Venatrix; syluis aspera, blanda domi,
 Lydia 2 dicebar, 3 domino fidissima dextra,
 Qui non Erigones mallet habere 4 canem :
 5 Nec qui, Diçlea Cephalum de gente secutus,
 6 Luciferæ pariter venit ad astra dea .
 7 Non me longa dies, nec inutilis abstulit atas,
 Qualia Dulichio fata fuere cani .
 8 Eufimieo spumantis apri sum dente perempta,
 Quantus erat 9 Calydon, aut, 10 Erymanthe, tuus .
 Nec queror, infernas quamvis cito rapta sub umbras ;
 Non potui fato 11 nobiliore mori .

1 Inter Venatores, qui curant venationes exhibendas in
 Amphitheatro; nutrita: 2 *Prosopopæja canis*. 3 Domino meo
 æque fida ac dextra propria; Alii leg: *Dextra* ut fit *κρηστής* .
 4 Meram, Hymeram, seu Nexram, canem, quæ Erigone monstra-
 vit, ubi pater Icarus a pastoribus Atticis occisus jaceret insep-
 ultus . Hygin. fab. 130. 5 Nec Lælaps canis a Jove custos
 Europæ appositus in Creta insula ubi est *Diçlea* mons :
 quem canem Minoe acceptum Procris conjugii suo Cephalo
 reliquit. Hygin. l. 2. & Ovid. 7. Metamorph. 6 Ad Lu-
 nam, seu *Dianam* gaudentem venatione & canibus . *Vel*, inter
 astra relatus est a Jove. 7 Neque eram annosa ut ille *Vlyssis*
 canis Argus, qui reversum post viginti annos agnovit herum .
Odyss. 17. & *Aristot.* lib. 6. *histor. animal.* *Dulichio*: Dulichium in-
 sula *Vlyssi* subjecta cum Itacho monte. 8 Oblique ferienti in-
 star fulminis: *vel* urenti. 9 Inesse enim aporum dentibus
 igneam vim testatur Xenophon in *κρυνην*. De apro *Calydonio*
 vide epigr. 55. lib. 4. pag. 149. 10 Sus *Erymanthius*, quem inee-
 remit Hercules. *Apostrophe*. 11 Quam venatione & pugna in
 Amphitheatro. Nobile profecto epigramma. In

In Cordubensem poetam carminum furem . XXI.

- V**NEſo, Corduba latior Venafro,
 * Hiſtra 2 nec minus abſoluta toſſa,
 Albi qua ſuperas oves ** Galeſi,
 3 Nulla murice, nec cruore mendax,
 Sed tinctis gregibus colore vivo:
 Dic veſtro, rogo, ſit pudor poeta,
 Ne 4 gratis recitet meos libellos.
 Ferrem, ſi faceret bonus poeta,
 Cui poſſem dare mutuos honores.
 Corruptit 5 ſine talione 6 cœlebs,
 7 Cacus perdere non poteſt, quod aufert,
 Nil eſt dererius latrone 8 nudo:
 Nil ſecurius eſt 8 malo poeta,

1 Olearum gloriæ facile principatum obtinuit Venafrum,
 in Campania, ſecundas * Hiſtria Italiæ peninſula. 2 Nec ce-
 dens teſtis olei, ſeu olivarum Hiſtriæ. ** Galeſius fluvius prope
 Tarentum, ubi candidæ lanæ copia. 3 Non muricis ſanguini-
 ſeu ſucco purpureo tincta lana, ſed nativo rutilo imbuta.
 Nec varios diſcet mentiri lana colores; Ipſe ſed in pratis
 aries jam ſuave rubenti, Murice, &c. Virgil. 4 Impuge: cui
 nulla vel mala ſcribenti carmina non poſſum ego referre gra-
 tiam, illius recitans cum honore, ut ille mea. 5 Vindicta pari-
 li. 6 *Metaph.* nihil ſcribens. 7 Non poſſis lege talionis agere
 cum cæco, qui alteri oculum eruerit. 8 Cui nihil eſt quod
 viciffim auferas. Cordubensem furem cum cæco & latrone com-
 parat ignominioſis ſimilitudinibus, ut acrius mordeat.

Canis vertagus . XXII:

Non ſibi, ſed domino venatur 1 vertagus acer,
 Illaſum leporem qui tibi denſe feret.

- 1 Vertagus Ital. Cane leuriere,

Notarius . XXIII.

Currant verba licet, manus eſt velocior illis;
 Nondum lingua ſuum, dextra peregit opus.

- 1 Ut ut volubilis fluat lingua, manus loquentem prævenit: vide Senec. epiſt. 91. & Aufon. epigr. 137. Per-

Perfica, Nuciperfica, XXIV.

1 **V**ilia maternis fueramus præcoqua ramis :
2. Nunc in adoptivis Perfica cara sumus.

1 *Pesche o pesche noci.* 2 An quia in nativa stirpe vilia, pruno inſita fiunt nobilia? ut habet Pallad., lib.4. de Inf. An quia in ſua Perfide noxia & venenofa, ſed translata, mutæoque cælo & ſolo dulcia fiunt & ſalubria? ex opinione Columellæ: vide Alciat. emblem. 142. & Claud. Minoem ad idem emblemæ.

Glires. XXV.

1 **T**ota mihi dormitur hyems, & pinguior illo
Tempore ſum, quo me nil niſi ſomnus alit :
2 Plin., l.8. c.52. & l.29. c.ult.

Cuniculus. XXVI.

Gaudet in effoſſis habitare cuniculus antris :
Monſtravit 2 tacitas hoſtibus ille vias.

1 Subterraneas, ab hoc animali *cuniculos* dictos, Vegetius l.4. c.24.

Olivæ. XXVII.

Hæc quæ 1. Picenis venit 2 ſubducta tapetis,
3 Inchoat, atque eadem 4 finit olivæ daper.

1 Olivæ optimæ ex agro Piceno in Italia hodie *Marca d' Ancona.* 2 Subtracta, oleo non expreſſo integra. 3 Ad incitandum ſtomachum. 4 Ad tollendum ſaſtidium.

Cycnus. XXVIII.

1 **D**ulcia deſecta modulatur carmina lingua
Cantator cyrnus funeris ipſe ſui.

1 Poetis & quibuſdam philoſophis receptum, cycnum mortis præſcium cum voluptate & cantu mori. Sed negant Plinius, Ælianus, Jul. Scaliger, aliique ſanioris iudicii. *Deſecta lingua* : hoc eſt jam deficiente : nam deficere eſt *λειπῶσαι*, & *deſectus* qui deficit, hinc *deſectus annis* de ſene. Sic *indefectus ἀλιπῶτος* : ita vocabantur athletæ qui vinci non poterant. Pha-

Phasianus . XXIX.

Argiva primum sum transportata i carina ,
Ante mihi notum nil, nisi 2 Phasis, erat .

1 Argo. 2 Fl. Colchorum, unde phasianos ab Argonautis transportatos arguit a nomine avis.

Tali eborci . XXX.

1 **C**um steterit nullus vultu tibi talis eodem ,
2 Munera me dices magna dedisse tibi .

1 Indebatur talis quatuor, quandoque tribus : talorum autem felicissimus iactus dicebatur Venus, ubi singuli tali diversam haberent faciem, comparentibus simul cane, ternario, quaternario & senione. Luciani i pueris. 2 Grati erunt tibi tali isti quos tibi misi, per se quidem munus leve, sed propter ludi deposita magnum.

Turricula . XXXI.

Qua scit compositos, manus improba mittere talos ,
Si per me misit, 1 nil nisi vota facit .

1 Fortunæ non arti locus est .

Persona Germanica . XXXII.

1 **S**um figuli lusus rufi persona Batavi ,
Quæ tu derides, hæc times ora puer ,

1 Sum larva, persona seu vultus fictilis Batavi rufi. Pueris quippe terrori sunt larvati .

Hercules Corinthius . XXXIII.

1 **E**lidit 2 geminos infans, nec respicit angues .
Jam poterat teneras hydra timeere manus .

1 Ex ære Corinthio. Plin. l. 35. c. 9. 2 Angues ab Herc. in cunis elisos, & Hydram devictam, vel infantes in fabulis audiverunt .

LIVS

Livius in membranis. XXXIV.

Pellibus exiguis arctatur Livius 1 ingens,
 Quem mea non totum bibliotheca capit.

1. A styli insurgentis granditate, an ab operis magnitudine, & librorum 140. multitudine? vide Juvenal. sat. 7. v. 98. At Cl. Alex. Symm. Mazochius in Erudiciss. Epist. ad Em. Card. Quirinum. De Diptycho Quirin. & Brixiano interpretationem illorum probat, qui primum versum referunt ad Codices polyptychos, idest in quibus paginæ ex una parte in communi cardine simul junctæ, ex altera solutæ aperiri, ac rursus plicari queant, (qui modus compingendi libros hodie in iis, quos terimus observatur); alterum ad cylindrica volumina, in quibus plagulæ sive schedæ una deinceps, post aliam in superficie oblongam invicem adglutinatæ, postremo in scapum convolutæ essent: qui fuit antiquus alter modus libros digerendi & ordinandi. Nam quia libri in semet convoluti non erant *ὁμοίωγραφοι*: contra vero polyptychi, & in fronte, & in tergo exarabantur: hinc multo crassiores chartarum convolutarum tomos, quam illos alteros libros plicatiles fuisse, oportet: eaque ratione Poeta de Livio in membranis, hoc est polyptychos: Pellibus ait exiguis &c. quem (in voluminum tomos divisum) mea vit. totum &c.

Calices gemmati. XXXV.

Gemmatum 1 Sdythicis ut luceat 1 ignibus 2 aurum
 3 Adspice quot digitos exiit iste calix.

1 Smaragdus. 2 Poculum aureum. 3 Eo processit luxu, ut multæ gemmas digitis detractas poculis inferant.

Calicis vitrei. XXXVI.

Adspicis 1 ingenium Nili: quibus addere plura
 Dum cupis ab, quoties 2 perdidit auctor opus.

1 Artificium Ægyptiorum in formandis vitreis calicibus diversi coloribus; quos Adrianus Imp. *allaßontes* dixit ab *ἀλάσσω*, *mutō*, quia varie picti & pro varia lucis naturæ colore mutant, vide Scalig. ad Propert. l. 4. 2 Fregit in ipso opere.

In

In amphitheatrum Cæsaris. XXXVII.

Barbara 2 Pyramidum 3 fileat 4 miracula * Memphis,
 5 Assiduis jactet nec Babylona labor 3
 Nec 6 Trivia templo 7 molles laudentur 8 honores ;
 9 Dissimuletque deum cornibus 10 ara frequens ;

Aere

i Ad Græcorum distinctionem, quibus alii omnes Barbari. * Nobilissima Ægypti civitas hodie *Cairo*. 2 Moles hæc altissimas in sepulchrorum usum non sine profusa opum ostentatione reges Ægyptii extruxere, 2 quadrata basi decrescendo ascendentes in formam *πυρῶς*, unde & nomen: post Herodotum, Melam, Plinium, Solinum, Marcellinum, Diod. Siculum, &c. qui de his: lege Bellonium, qui Pyramides quæ hodie videntur, ipse dimensus est, lib. 2. observ. c. 42. 43. & 44. 3 Signate ad *Barbaros* & *ἀσπίδας*: vel, fileat miracula, id est, non amplius miretur, habeatve pro miraculis. 4 *Θαύματα*, conspicua seu spectanda propter artificium opera, quæ septem numerantur: quibus & alii septena altera adnumerant; quorum duo, Jovis Olympici templum & Colossus Rhodius, quæ jam ad plenam enumerationem a Poeta sunt omissa; I. Scoppa tenet voluisse Martialem hoc epigramm. amphitheatrum quinque his structuris antepone, propter, 1 altitudinem, 2 celeritatem, 3 statuas, 4 varietatem, & 5 nobilitatem, quem vide Collect. l. 1. c. 29. 5 Eorum qui laudant, imo regum qui Babylona condiderunt, sive urbis, hortorum pensilium, murorumq. amplitudinem respicias, sive assiduitatem operum: namque & ipse murus, cujus ambitus 350. circiter stadiorum erat, intra annum absolutus est, cum diebus singulis singula perficerentur stadia: alii legunt *Assyrius*, minus recte. 6 Dianæ Ephesæ, quæ *Trivia* dicitur ob triplicem ejus potestatem in cælo, in terris, & inferis. *Molles honores* propter signa affabre & ad vitium efficta. Virgil. *Spirantia mollius ara*: & Flaccus, *molles imitabitur ære capillos*. Verum locum hunc proculdubio corruptum luxatumque variæ Criticorum tentarunt manus, necdum saluti restituerunt. 8 Columnæ, statuæ, signa, &c. *aliis*, sacrificia. 9 Non usque adeo efferat, non tanquam divinum opus jactet, cum ab Amphitheatro mortali manu factio illam longe superatam videamus. 10 Non Jovis Hammonis apud Nasamonas, quæ nec opibus nec structura erat insignis: sed *Βουὸς κεραιρός* Apollinis Delij ab ipso quadrimo ex cornibus Cynthi dum caprea-

Aere nec vacuo 11 pendentia 12 Mausolea

Laudibus immodicis Carus 13 in astra ferant :

Omnis 14 Caesareo cedat 15 labor 16 amphitheatro:

Vnum 17 praecunctis fama loquatur 18 opus .

caprearum a Diana sorore interfectarum compactus, de quo diserte Ovid. *Mirror. et innumeris structam de cornibus aram*: vid. Plutarch. lib. de animalium solertia, & in vita Thesei. & Politian: 52. Miscellan. hujus meminit & Callimachus in hymno Apollinis. 11 Ad altitudinem 140. pedum sublata columnisque innixa, summoque cacumini impositam quadrigam cuius equi suspensis alis volare videbantur: suspensa autem dicebantur quae suffulta erant. 12 Mausoli regis Cariae tumulus, monumentum illi ab uxore Artemisia extructum. 13 Eleganter respicit ad *in aere pendentia*. 14 A Vespasiano auspiciato inceptoque, 2 Tito F. perfecto & dedicato. 15 Opus speciosum. 16 In quo ederentur spectacula & venationes, absque scena, sedibus per gradus undequaque clauso, in quibus loca 87000 ovali forma, ad cuius summitatem ægre visio humana pertingeret, vide Vitruvium. Marlianum. Lips. de Amph. Mazochium. Maffejum &c. 17 Sic & MS. Bodl. *Alit pro*. 18 Amphitheatrum Caesaris.

In opera publica Caesaris. XXXVIII.

1 **H** *It ubi 2 siderens 3 propius vider astra 4 colossus,*
Et 5 crescunt media 6 pegmata 7 celsa 8 via ;
 9 *Invidiosa feri 10 radiabant 11 atria 12 regis ,*
 13 *Umque jam tota stabat in urbe domus .*

14 *Hic*

1 In quarta. urbis regione. 2 Cui (dejecto Neronis capite) Vespasianus solis vultum 12. radiis insignem reposuit, dicitque Soli Sidereo Deo. 3. Legitur & *propior*: estque *Pachos Metohymicon*. 4 Statua quam sibi Nero construxerat altam pedes circiter cxx. 5 Extruuntur vel ex se surgunt, erant enim --- 6 --- machinae *αὐροζίνται* quae ex se in sublime crescebant aut rursus decresebant. 7 In tertium aut quartum tabulatum elata. 8 Sacra. 9 Odiosa, invisa iis quorum aedes interceperat incendiarius Nero, ut in usum suum converteret. 10 Auro gemmisque. 11 Domus prius *Transitoria*, mox incendio absumpta restitutaque, *Anrea* nominata. Svet. Nero cap. 31. 12 Crudelis Tyranni Neronis, nomen autem regis semper Romanis invisum. 13 Notum hoc e *carynne* illo, *Roma domus fiet*, &c. referente Svetonio Ner. cap. 39. Neronis enim domus a Palatio ad *Aquillas* usque pertinebat.

- 14 *Hic ubi conspicui venerabilis amphitheatri*
Erigitur moles; 15 stagna Neronis erant.
 16 *Hic, ubi miramur 17 velocia munera iberias,*
 18 *Abstulerat miseris tecta superbus ager.*
 19 *Gaudia diffusas ubi porticus explicat 20 umbras,*
 21 *Ultima pars aula deficientis erat.*
Reddita Roma sibi est; & sunt 22 te præsides, Caesar,
 23 *Deliciae populi quæ fuerunt domini.*

14 Inter Cœlium montem & Esquilias. 15 Stagnum maris instar, circumseptum ædificiis ad urbis speciem. 16 In tertia urbis regione. 17 Celeriter extracta. 18 Incendio enim & ruinis patriæ domum sibi extruxit, in eaque arva, stagna, sylvæ, prospectus, &c. Tacit. 15. Annal. 19. Quæ & Livia, alii tamen a Livia diversa. 20 Cum suâs, tum aliis quæ subdiales inambulationes umbrosis pergulis opacabat. Plinius lib. 14. cap. 1. 21 Extrema pars domus Aureæ, id est, juxta Esquilias in quinta urbis regione. 22 Te imperatore. 23 Postquam opera & munera publica facta sunt, quæ nuper in privatas delicias occuparat Nero.

Ad Titum, quod expulerit delatores. XXXIX.

- 1 **T**urba gravis paci, placidaque inimica quieti,
 Quæ semper miseris sollicitabat opes,
 2 Tradita Getulis; 3 nec cepit arena nocentes;
 Et delator 4 habet, quod dabat, exsilium.

Exsu-

1 Delatores, calumniatores fiscales, qui, sub Nerone divitum opibus insidiat, eos quo jure qua injuria accusationibus vexarant. 2 Relegata est in arenosa & deserta Africa loca: legunt alii. Traducta est Gyaris, alii Cybiris. MS. Bodl. Geticis. Lipsius. cap. 11. lib. 2. de Cruce legit Traducta est Titulis: pro more noxiorum traducendi per forum seu Amphith. appensis collo titulis & inscriptionibus criminum, & Sveton. cap. 8. Titi. delatores assidue in foro fustibus & flagellis casos, novissime traductos per Amphitheatri arenam, partim subjici in servos aut vanire, partim in asperrimas insularum avehi imperavit. Traditi sunt delatores Getulis, magistris scilicet leonum, ut eos ipsi suis leonibus laniandos objicerent; quos tamen quum arena non caperet, pulsi sunt quidam in exilium. Scalig. 3 Tantus est delatorum numerus; ut vix capiat eos Amphith. imo vix insulæ. Plinius in Panegyrico Trajani. 4 E talionis pœna, quæ veteribus placuit.

5 Roma urbe quæ caput est Italiæ ab Ausone Vlyssis & Calyp-
 plus filio dicta Ausonia, 6 Curis, beneficiis, muneribus. 7 Vi-
 tam, scil. tuam acceptam referas beneficiis & muneribus Cæ-
 saris, qui præter alia munera tibi data editaque dedit & vitam,
 cum perdidit delatores .

Pœna Laureoli . XL.

Qualiter in 1 Scythica religatus 1 rupe Prometheus
 2 Assiduam 3 nimio pectore pavit 4 avem :
 Nuda 5 Caledonia sic * pectora præbuit urso ,
 6 Non falsè pendens in cruce 7 Laureolus .
 Vivebant laceri membris stillantibus artus ,
 8 . Inque omni nusquam corpore corpus erat .
 ** Denique supplidum dederat necis ille paterna ,
 Vel domini jugulum foderat ense nocens ;
 Tempia vel 9 arcano demens spoliaverat 9 auro ;
 Subdiderat sevas vel tibi Roma faces .
 10 Vicerat antiquæ scelératus crimina fama .
 In quo, quæ fuerat fábula, pœna fuit .

1 Caucaſo. 2 Interdium vescentem---3---noctu in pœnas
 renascenti iecore---4---Aquilam, 5 E Scotia, *Synecdoch.* in
 Septentrionalibus enim plagis urſi maximi & lævissimi. * *Vi-*
scera. Bodl. MS. 6 Non ficto dramate, in quo quis urſi pelle
 rectus (uti Nero apud Svetonium cap. 29.) fictitium Laureo-
 lum dilaniare videretur; non in ficta cruce, uti agebat Laureo-
 lum Lentulus (Juvenal. satyra 8. iudice) dignus vera cruce: sed
 vere totum corpus laceratus. 7 Damnatus iste Laureoli latro-
 nis urſo expoſiti mimum vere agens. 8 Totus eviſceratus, car-
 ne nudatus, nil niſi vultus. *ἄνε δὲ ὀφθαλμῶν*. ** Versus infe-
 quentes quatuor tanquam ſpurii relegantur ad peſcio quem Pa-
 nomitanum. 9 Ornatu, ſtatuis, vaſis templorum aureis, *ἀραδι-*
μασι; vel etiam privato auro templis cuſtodix cauſa depoſito .
 10 Admiſerat ſane aliquod crimen Laureoli illius latrocini-
 o gravius .

De sue quæ ex vulnere peperit. XLI.

ICta gravi telo, confossaque vulnere mater
 Sus, 1 pariter vitam perdidit, atque dedit.
 O quam certa fuit librato dextera ferro!
 Hanc ego 2 Lucina credo fuisse manum,
 Experta est numen moriens 3° utriusque Dianæ,
 Quaque soluta parens, quaque perempta fera est.

1 Suam amisit, fuculo dedit. 2 Quæ certo jaculatur, erra-
 re nescit, *ἴσθηται*. 3 Venatricis & obstetricis.

De eadem. XLII.

Sus fera 1 jam gravior, maturi 2 a ventris
 Emisit fœtum, vulnere facta parens.
 Nec jacuit partus, sed matre cadente cucurrit.
 3 O quantum est subitis casibus ingenium!

1 Partui proxima. 2 Rectius legas pignore: namque uni-
 cum peperit fuculum, cæteri matris funere tumulati. 3 Casus
 ubique valet.

De rhinocerote. XLIII.

Solicitant 2 pavidi dum rhinoceros magistri,
 Seque diu magnæ colligit ira feræ;
 Desperabantur promissi prælia Martis:
 Sed tamen is rediit cognitus ante furor.
 Namque 3 gravem gemino cornu sic extulit ursum,
 Jactat ut impostas taurus in astra pilas.

1 Feras ad pugnam irritare solebant stimulis, igne, flagellis,
 pilis, mappis. 2 Verentes ne in se bestiam moverent, Vel ne,
 si non moveretur in pugnam, populo displicerent qui lentas
 oderat pugnæ. 3 Gemino cornu infestum urum. Ita legen-
 dum divinabat I. Doula, assensit Jos. Scalig. exponit Pet. Scriv.
 non ut vulgo *ursum*. *Urus* autem est bos agrestis in Pyrenæis
 montibus nascens, excepto elephanto, ceteris animalibus
 major.

De

Siquis ades longis 1 serus spectator ab oris ,
 Cui lux prima 2 sacri muneris ista fuit :
 Ne te decipiat ratisbus 3 navalis Enyo ,
 Et parunda fretis; hic modo terra fuit .
 Non credis? 4 spectes, dum laxent æquora Martem ;
 Parva mora est ; dices, hic mōdo pontus erat .

1 Per itineris longinquitatem. 2 Qui jam primum spectas Naumachiam, Neptuno sacram, vel a Divo Cæsare exhibitam. 3 Prælium navale. Est autem Enyo Bellona, bellorum dea, Martis soror. 4 Expectes modo dum certamini finem faciant æquora emissa.

De P. & Vero gladiatoribus . XLV.

Cum traheretur; traheret certamina Verus .
 Effet Mars utriusque diu ;
 1 Missio saepe gladiatoris magno clamore petita est :
 Sed Cæsar legi paruit ipse sua .
 Lex erat 3 ad digitum posita concurrere palma .
 * Quod licuit, 4 lances, donaque saepe dedit ;
 Inventus tamen est finis discriminis æqui ,
 Pugnavere pares , succubuerunt pares .
 Misit utrique 5 rudes, & 6 palmas Cæsar utrique :
 7 Hoc pretium virtus ingeniosa tulit .
 Contigit hoc, nullo nisi te sub principe, Cæsar ,
 Cum duo pugnant, victor uterque fuit .

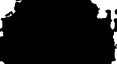
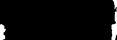
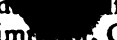
1 Missio erat quoties læsus aut victus victori eripiebatur a principe vel munerario ex faventia populi, quam significabat pressio pollice. 2 Gladiatoribus. 3 Cum videret Cæsar neutrum ab altero vinci posse certando, iussit ut micatione digitorum inter se palmam sortirentur: displicuit lex magnanimis gladiatoribus, quare redintegrato certamine ambo procubuerunt, ita uterque victor, uterque victus fuit; micare porro digitis est digitos certo quodam modo agitare, attollere, vel deprimeret, quod sæpe ludo, interdum sortitioni servit. * Quod ipse Cæsar salva sua lege facere poterat, non vero gladiatoribus missionem dare. 4 Obsonia in lancibus & dona, ut reficeret animumque adderet gladiatoribus, vel populo quo patientius ferret longæ pugnae moram. 5 Scipiones, quibus veterani gladiatores donati in signum magisterii, liberi ab arena in reliquam vitam pronunciabantur. 6 Præsentis certaminis præmia. 7 Missionem, palmam, & rudem.

C. VALERII

CATULLI

VERONENSIS

- I. *Ætas*. 2. *Carmina* 3. *reperta a Francisco quodam Veronensi*. 4. *Quæ male eidem referuntur*.
5. *Carmina deperdita*.

I. **C** Valerius Catullus natus litæ anno 668. claro genere in peninsulæ lacus Benaci in agro Veronensi, Poeta lepidi sca suavitate venustus, Sapphonis non infelix imitator. Obiit Romæ, cum jam Julii Cæsaris magna esset in Rep. auctoritas circa an. v. c. 705. quo bellum civile Pompejo ac reip. funestum cœpit anno ante natum Christum 49. Catullus carmine 53. meminit consulatus Vatini, quem gessit ille suffectus an. v. c. 707. Itaque ad illud saltem tempus Catullus supervixit,

Catullus Romam perductus fuit a Manlio, ad quem plura Catulli epigrammata directa exstant. Gellio est *elegantissimus Poetarum* VII. 10. ubi verborum collocationem in eo commendat. Laudant Nepos in vita Attici, Veljeus lib. II. c. 36. Martialis x. 78. &c. Appellationem vero *docti* unde tulerit in Ovidio III. Amor. eleg. 9. Tibullo III. 6. Martiale I. 62. VII. 98. VIII. 73. &c. non debuerat fateri se nescire Jul. Cæsar Scaliger, cum *docti* poetæ proprie a Latinis dicti sint, qui non tantum ingenio valebant, & intacti carminis auctores erant, sed qui se ad imitationem Græcorum componebant: ut crudite demonstrat V. C. Petrus Burmannus.

II. Exstat liber *Epigrammatum, variorumque poematum* non uno carminis genere scriptorum dicatus Cornelio Nepoti, in quo etiam occurrent epithalamia perquam amena,

L

& sæ-

& seculare carmen, nonnullaque a Sapphone versa, ac Callimacho; tum elegia quæ fratris mortem tenerrimo affectu luget: denique Galliambi in Atyn.

III. Catulli quæ habemus in Gallia primum reperta fuisse notat Scaliger ex noto epigrammate:

Ad patriam venio longe de finibus exsul,

Causa mei reditus compatriota fuit:

Scilicet a calamis, tribuit cui Francia nomen,

Quique notat turbæ prætereuntis iter,

Quo licet ingenio vestrum celebrato Catullam,

Quovis sub modio clausa papyrus erat.

Sed hoc epigramma non aliam interpretationem recipit, quam a Franco quodam repertum, & forte in horreo codicem Catullianum Pignorius ep. 16. Hi detestabiles versus Joan. Guarinum filium non patrent, habere videntur auctorem secundum Burmannum.

IV. Immerito *Ciris* Catullo tribuitur ab Eglino, nequè verius a quibusdam carmen de *Vere*, seu *pervigilium Veneris*.

V. Dubitandum minime est opus Catulli ad nos lacrum pervenisse, longe enim plura scripsisse testes sunt veteres Grammatici, quæ de ejus poematis ea producant, quæ hodie non existant: quæ enumerat Josephus Scaliger. Carmen Catulli de *incantamentis* citat Plinius lib. 32. c. 2, *Ithyphallica* memorat Terentianus Maurus.

I C. V A L E R I I CATULLI VERONENSIS

Ad Cornelium Nepotem

L I B E R.

Cui dono lepidum novum libellum,
 2 Arida modo pumice expolitur?
 3 Corneli, tibi; namque tu solebas
 Meas esse aliquid putare nugas
 Jam tum, cum ausus es unus Italorum
 Omne avum 4 tribus explicare chartis.
 Doctis, Juppiter, & laboriosis.
 Quare habe tibi quicquid hoc libelli est
 Qualecumque; quod, o 5 patrima Virgo
 Plus uno maneat perenne sacro.

1 Valeria gens antiquissima; existant tres poetæ ejus nominis Catullus, Valerius Flaccus, Valerius Martialis, & unus historicus Valerius Maximus. Valerius Antias scriptor historicus a Liv. laudatur sæpissime. 2 arida, al. arido: de pumicum usu in levigandis corporibus atq. etiam libris; Plin. Martialis item: *Aspero morsu pumicis aridi.* 3 Hic est Cornelius Nepos in Hostilia natus vico Veronensi, scriptor Latini sermonis pari ac succincta elegantia laudatissimus, obiit urb. cond. 724. ante Christum natum 30. 4 tribus chartis, ob brevitatem commendat Nepotem. 5 patrimi dicuntur, quibus mater solum decesserit, quibus solum pater *patrini*: Minerva eleganter *patrima*, quæ tantum patrem habebat Jovem.

P H A S E L V M

Ingeniose laudat, quo ex Bithynia in lacum Benacum reiectus est.

Phaselus ille, quem videtis hospites,
 Ait fuisse navium celerrimus,
 1 Neque ullius natantis impetum trabis
 Nequisse præterire, siue palmulis
 Opus foret volare, siue linteo.
 Et hoc 2 negat minacis Adriatici

L 2

Ne-

1 Neque nequisse, i. e. ait phaselus se valuisse præterire cuiuscunque navis velocitatem, 2 negat negare, i. e., non inficiantur lictus Adriaticum, insulæ Cyclades, Rhodus, Thracia, Propontis & sinus Ponticus hanc phaseli velocitatem.

- Negare littus, insulasve Cycladas,
Rhodumque nobilem, horridamve Thraciam,
3 Propontida, trucemve & Ponticum finem.
Ubi iste post phaselus, antea fuit
Comata sylvæ: nam Cytorio in iugo
Loquente sæpe sibilum edidit coma.
5 Amastris Pontica, & Cytore buxifer,
Tibi hæc fuisse & esse cognitissima,
Ait phaselus: 6 ultima ex origine
Tuo stetisse dicit in cacumine,
Tuo imbuisse palmulas in æquore:
Et inde tot per impotentia freta
Herum tulisse, læva siue dextera
Vocaret aura, siue utrumque 7 Jupiter
Simul secundus incidisset in 8 pedem:
Neque ulla vota littoralibus Diis
Sibi esse facta, quum veniret a mari
Novissimo hunc ad usque limpidum lacum,
Sed hæc prius fuere: nunc recondita
Senet quiete, seque dedicat tibi,
9 Gemelle Castor, & gemelle Castoris.
3 Propontida, ultima producta ob duas consonas: Propontis
appellatur, quasi ante pontum, mare illud, quod ab Helleponto ad
Bosphorum Thracium extenditur. 4 Ponticus sinus idem est
ac Pontus Euxinus. 5 Amastris & Citorium jugum sunt
urbs & mons in Paphlagonia, quibus etiam erant cognitæ phaseli
laudes. 6 ultima ex origine i.e. a summo principio. 7 Jupi-
ter idest ventus secundus. 8 pes in navi est ima pars veli: duo
pedes sunt dexter & sinister: facere pedem, est vela facere: Virg.
una omnes fecere pedem. 9 Castor & Pollux fratres gemini.*

V E R R A N I O

Gratulatur reditum ex Hispania.

- 1 **V**errani omnibus e meis amicis
Antistes mihi millibus trecentis:
Venistine domum ad tuos penates,
Fratresque unanimos, tuamque matrem?
Venisti? o mihi nuncii beati!
Visam te incolumem, audiamque 2 Iberum
1 Verannius fuit antistes, seu princeps inter omnes amicos
Catulli ex Hispania redux, ubi quaestor fuerat. 2 Iberi dicti
Hispani ab Ibero fluvio, vulgo Ebro.

*Narrantem loca, facta, nationes,
 Ut mos est tuus: applicansque collum,
 Jucundum os oculosque suaviabor.
 O quantum est hominum beatorum,
 Quid me letius est beatusve?*

A D A S I N I V M

Linteorum furem.

- 1 **M** *Arrucine Asini, manu sinistra
 Non bella uteris in joco atque vino:
 Tollis lintea negligentiorum:
 Hoc falsum esse putas? fugit te inepte,
 Quamvis sordida res, & invenusta est.
 Non credis mihi? crede Pollioni
 Fratri, qui tua furta vel talento*
- 2 *Mutari velit: est enim leporum
 Disertus puer, ac facetiarum.
 Quare aut hendecasyllabos trecentos
 Exspecta, aut mihi linteum remitte,
 Quod me non movet aestimatione,
 Verum est 3 mnemosynam mei sodalis,
 Non sudaria 4 Setaba ex Hiberis
 Miserunt mihi muneri Fabullus,
 Et Verannius; hoc amem necesse est,
 Et Veranniolum meum & Fabullum.*

1 Asinius dictus Marrucinus per contentum frater Asinii Pollionis, cui primas eloquentiæ partes post Cic. tribuit Quintil. 2 redimi velit. 3 Græcum vocabulum, i.e. pignus. 4 *Setaba*: Setabis est urbs citerioris Hispaniæ, ubi nascitur linum exquisitum.

F A B V L L V M

Ad coenam invitat.

C *Oenabis bene, mi Fabulle apud me
 Paucis, si tibi dii favent, diebus:
 Si tecum attuleris bonam atque magnam (Cœnam);
 Hanc si inquam attuleris, venuste noster,
 Cœnabis bene: nam tui Catulli
 Plenus 1 sacculus est aranearum:
 Sed contra accipies meros amores.*

M 3

Sen.

1. Fere idem inquit Afranius apud Festum; *tatne arcula tua plena est aranearum?*

Seu quid suavius elegantiusve est .

Atque 2 unguentum dabo ,

Quod cum olfacies , deos rogabis ,

Totum ut te faciant , Fabulle , nasum .

2 veteres uncti discumbebant, quod nos docent sæpius Hor. & Martial.

A D C A L V V M L I C I N I V M

Insignem oratorem & poetam , qui Catullo per jocum miserat carmina obscuriorum poetarum .

NI te plus oculis meis amarem ,
*Jucundissime Calve, munere isto
 Odissem te odio 1 Vatiniæno :
 Nam quid feci ego, quidve sum locusus ,
 Cur me tot malis perderes poetis ?
 Isti dii mala multa dent clienti ,
 Qui tantum tibi misit impiorum .
 Quod si, ut suspicor, hoc novum, ac 2 repertum
 Munus dat tibi 3 Sulla litterator ;
 Non est 4 mi male, sed bene ac beate .
 Quod non dispereunt tui labores .
 Dii magni, horribilem & sacrum libellum ,
 Quem tu scilicet ad tuum Catullum
 Misisti, continuo ut die periret
 Saturnalibus 5 optimo dierum .
 Non non hoc tibi, 6 false , sic abibit .
 Nam 7 si luxerit , ad librariorum
 Curram scrinia, 8 Cæsos, Aquinos ,
 Suffenum, omnia colligam 9 venena ,
 Ac te his suppliciis remunerabor .*

Vos

1 Odio quo pop. Rom. persecutus est Vatinius vid. Cic. oration. in Vatin. 2 i. e. recens repertum. 3 Sulla Grammaticus, ita vocabantur interpretes poetarum. 4 non male tibi est, mi amice &c. 5 ut Catullus perderet diem auspiciatissimum Saturnalium, quibus Romani joci ac lusibus dediti quinque vel septem diebus mens. Decemb. genio indulgebant: vid. Macrob. 6 o facere. 7 simul ac diluxerit. 8 videntur fuisse maledici ac mordaces carminum scriptores. 9 omnes poetarum pestes .

*Vos hinc interea valete , abite
Illuc , unde malum pedem tulistis ,
Sacri incommoda pessimi poeta .*

A D C O L O N I A M :

Quam rogat ut de suo ponte jam labante Veronensem
quendam civem in præceps dejiciat .

- 1 **O** Colonia, quæ cupis ponte ludere longo ,
Et 2 salire paratum habes: sed vereris inepta
3 Crura ponticuli adlustrantis , inredivivus
Ne supinus eat , cavaque in palude recumbat :
Sic tibi 4 bonus ex tua libidine fiat ,
In quo vel 5 Salisubfuli sacra suscipiunt :
6 Munus hoc mihi maximi da , colonia , risus .
Quendam 7 municipem meum de tuo volo ponte
Ire præcipitem in lutum per caputque pedesque :
Verum 8. totius ut lacus. putidæque paludis
Lividissima, maximeque est profunda vorago .
Insulsiſſimus est homo , nec sapit pueri instar
Bimuli tremula patris dormientis in ulna .
Talis iste meus 9 stapor nil videt, nihil audit ,
Ipse qui sit, utrum sit, an non sit, id quoque nescit .
Nunc eam volo de tua ponte mittere prònum ,
10 Si pote stolidum repente excitare veternum ,
Et supinum animum in gravi derelinquere cœno ,
Ferream ut soleam tenaci in voragine mula .

1 Quæ sit hæc colonia non satis liquet, Scaligero est novum
Comum ad lacum Larium situm. 2 quæ optas lustrare, & sal-
tare in ponte tuo præsto es. 3 times sublicas ligneas tremuli
pontis minus firmas, ne idem pons irreparabilis præceps ruat.
4 ita tibi pons validus fiat ex tua sententia. 5 ita validus ut
sacra Martis fieri possint. Mars *Salisubfulus* dictus est, cujus sa-
cra celebrabantur, ancilia Saliis ejusdem Dei sacerdotibus ma-
gnis tripudiis & saltationibus circumportantibus: vid. Liv. &
Dionys. Halicarnass. 6 da mihi hoc spectaculum, o Colonia,
maximi joci. 7 Veronensem civem. 8 sed ea parte, quæ vo-
rago &c. 9 vitium pro vicioso, ita Terentius, *ubi illic est sca-
lus, qui me perdidit.* 10 si forte potest.

* A D H O R T O R V M D E V M .

Hunc locum tibi dedico consecroque ꝑ Priape,
 2 Quae domus tua Lamfasi est, quaque silva Priape ꝑ
 Nam te praecipue in suis urbibus colit ora
 Hellepontia, caeteris ostreosior oris.

* Hoc & duo sequentia epigrammata Catullo tribuuntur ab
 eruditis propter stili affinitatem. 1 Priapus Bacchi filius, hor-
 torum Deus & custos, Lamfasi ad Hellepontum Troadis in ur-
 be non ignobili natus; Deus antiquissimus, idem ac Sol & Bae-
 chus, ut scribit Orpheus: vide Huetium Dem. Evang. 2 Quae
 domus &c. sive teneat te domus quae Lamfasi est, sive silva, i. e.
 vineta uberrima apud Hellepontum.

H O R T O R V M D E V S

Custos praedioli, quae sibi litantur, viatori exponit ꝑ

Ego haec, ego arte fabricata rustica,
 1 Ego arida, o viator, ecce populus
 Agellulum hunc 2 sinistra, tute quem vides,
 Herique villulam, hortulumque pauperis
 3 Tuor, malaesque furis arceo manus.
 Mihi corolla picta vere ponitur:
 Mihi rubens arista Sole fervido
 Mihi virente dulcis uva pampino
 Mihique glauca duro oliua frigore.
 Meis capella delicata pascuis
 In urbem adulta lacte portat ubera:
 Meisque pinguis agnus ex ovilibus
 Gravem domum remittit are dexteram;
 Tenerque, matre mugiente, vaccula
 Deum profundit ante templa sanguinem.
 Proin viator hunc Deum vereberis,
 Manumque 4 sorsum habebis: hoc tibi expedit.

1 Ego eram populus arida, 2 sinistra i. e. quem cernis ab
 hac parte. 3 tuor pro tuor, 4 sorsum pro seorsum, per
 αὐτὸς ἑαυτοῦ.

IDEM

IDEM HORTORVM DEVS

Facundum reddit agellum, si a domino colatur assidue:
arctetque in hortum vicinum fures pueros.

Hunc ego juvenes locum villulamque palustrem,
Teſſam vimine junceo, caricisque maniplis
1 Quercus arida, rustica conformata securi.
Nutrivi, magis & magis ut 2. beata quotannis:
Hujus nam domini colunt me, deumque saluant,
Pauperis tugurii pater filiusque:
Alter assidua colens diligentia, ut herba
Dumosa, asperaque a meo sit remota sacello:
Alter parva ferens manu semper munera larga;
3 Florido mihi ponitur picta vere corolla
4 Primitu, & tenera virens spica mollis arista:
Lutea viola mihi, luteumque papaver,
Pallentesque cucurbita, & suave olentia mala:
Uva pampinea rubens educata sub umbra.
Sanguine hanc etiam mihi (sed 5 tacebitis) aram
Barbatus linir hirculus, cornipesque capella.
Pro queis omnia honoribus hac necesse Priapo
Præstare, & domini hortulum vineamque tueri:
Quare hinc, o pueri malas abstinete rapinas,
6 Vicinus prope dives est negligensque Priapus:
Inde sumite: semita hæc deinde vos fere ipsa.

1 Ego qui eram quercus arida. 2 ut sit fertilis. 3 mihi corolla ex spicis & ex uvis gaudenti. 4 primo. 5 tacendum hunc honorem mactati hirci, ne ceteri Dii majores invidiant, quibus victimis litabant, non lacte, uti Diis minorum gentium: Virgil. Ecl. 7. 6 vicinus hortus est dives: & custos est negligens & incuriosus, ex hoc sumite &c.

A D V A R R V M,

De Suffeno ineleganti versuum scriptore,
alias venusto & festivo.

Suffenus iste, Varre, quem probe nosti,
Homo est venustus & dicax & urbanus,
Idemque longe plurimos facit versus:

Pute

Puto esse ego illi millia aut decem, aut pluræ
 Per scripta: nec sic, ut fit, in 1 palimpsesto
 Relata, 2 charta regia, novi libri,
 Novi 3 umbilici, lora rubra, 4 membrana
 Directa plumbo, & pumice omnia equata.
 Hac quum legas, tum bellus ille & urbanus
 Suffenus unus 5 caprimulgus, aut fossor
 Rursus videtur: tantum 6 abhorret, ac mutat.
 Hoc quid putemus esse? qui modo scurra,
 Aut si quid hac re tritius videbatur,
 Idem inficeto est inficetior 7 rure:
 Simul poemata attigit, neque idem unquam
 Æque est beatus, ac poema quum scribit.
 Tam gaudet in se, tamque se ipse miratur.
 Nimirum idem omnes fallimur, neque est quisquam,
 Quem non in aliqua re videre Suffenus
 Possis, Suus cuique attributus est error:
 Sed non videmus, 8 mantica quod in tergo est.

1 In charta deleticia, quæ sæpe spongia abradi possit, Cic.
 ep. ad fam. 2 opponuntur plebeiis: charta regalis dicitur etiam
 hieratica & augusta, 3 umbilicus, claviculi quidam, & orna-
 menta volumini absoluto addita, 4 pelles quibus tegebantur
 libri, & a lamina tenax plumbo in rotundam formatam, quæ bar-
 bare dicitur etiam *praductale*, in directum conformabantur.
 5 tum contra videtur esse caprarius & fossor, 6 dissimilis a
 seipso: mutat, alii nutat, 7 rure pro rustico, uti scelus pro
 scelesto. 8 alludit ad Æsopi fabellam de duabus manticis.

F V R I V M

Infocatur, ejusque pauperiem multis commodis
 instructam esse facere contendit.

FUri, cui neque forvus est, neque arca,
 Nec 1 cimex, neque aranens, neque ignis,
 Verum est & pater, & noverca, quorum
 Dentes vel filicem comesse possunt:

2 Neque lectus, neque domus, neque focus: Tibullus;
 Me meæ paupertas vita traducat inerti,
 Dum meus assiduo luceat igne focus.

*Est pulchre tibi cum tuo parente,
 Et cum conjuge & lignea parentis.
 Nec mirum, bene nam valetis omnes,
 Pulchre conloquitis, nihil timetis,
 Non incendia, non graves ruinas,
 Non facta impia, non dolor veneni,
 Non casus alios periculorum.
 Atqui corpora sicciora cornu,
 Aut si quid magis aridum est, habetis;
 Sole & frigore & esuritione:
 Quare nan tibi sit bene ac beate?
 A te sudor abest, abest saliva,
 Mucusque & mala pituita nasi.
 Nec tu commoda tam beata, Furi,
 Noli spernere, nec putare parvi.
 Et 3 sestertia, qua soles precari,
 Centum, desine, nam sat es beatus.*

2 *Lignea*, i. e. tenuis, Græcos imitatus: ita Lucretius de puella arido corpore, *Nervosa & lignea Dorcas*. 3 *Sestertium* in neutro genere significat mille sestertios: sestertius, quasi semiter-tius, valebat duobus assibus æris & semisse, idemque erat quod nummus. Centum sestertia sunt centena millia sestertiorum, quorum singuli fere æquant quartam partem denarii Neapolitani.

T A L L V M

Monet ut sibi remittat, quæ surripuit, aliter forde vapulabit.

A *Mice Thalle* 1 mollior cuniculi capillo,
 Vel anseris medullula, vel 2 imula oricilla:
 Idemque Thalle turbida rapacior procella,
 3 Quam de via malier aves ostendis 4 oscitantes.
 Remitte 5 pallium mihi meum, quod involasti,

Su-

1 *Tenerior*. 2 quasi *ima auricula*: Cicad Q. Fratrem: In nostris inimicitiiis me esse & fore auricula infima scito molliorem. 3 nullus fere locus Catulli magis corruptus, vide aliorum commentarios. 4 *Oscitantes*, i. e. fulicas marinant spumam, hiante ore pascentes: impendente vero tempestate, ex in littus eji-cuntur, quibus in sicco visis, tempestatem esse in mari conjicitur. 5 *pallium* erat vestis Græcorum, unde Comœdiæ palliatæ, quæ argumento sunt Græco, togatæ quæ Latino,

Sudariumque * *Setabum* 6 *catagraphosque thynos*
Inepte: quæ palam soles habere tanquam avita.
Quæ nunc tuis ab unguibus reglutina, & remitte
Ne lancum latusculum, manusque mollicellas
Inusta turpiter tibi flagella conscribissent.
Et insolenter astues, velut minuta magno
Deprensa navis in mari vesaniante vento:

6 hoc est annulos signatorios; quare hi versus apud *Midorum*:

Nec quos Thynia lima perpoliuit
Annellos, vel jaspios lapillos.

Vel *Thynos* Bithyniæ populos in lino inscriptos: quemadmodum, *intextos auleis Britannos* dixit *Virg. 3. Georg. v. 25.* Alii legunt, *catagraphonque linum*, i.e. linteum variis figuris depictum, quod valde placet ab *γρᾶφο pingo.* * *vid. pag. 165.*

A D F V R I V M:

Poeta videtur innuere villam suam oppigneratam esse.

Furi, villula nostra non ad 1 *Austri*
Flatus 2 *opposita est, nec ad Favoni*,
Nec sevi Borea, aut 3 *Apeliota*;
Verum ad 4 *millia quindecim, & ducentos*;
O ventum horribilem, atque pestilentem.

1 Commemorat quatuor ventos Cardinales. 2 Iustus est in verbo *opposita est, opponere* significat etiam oppignerare. *Furius* forte quaesierat, cui vento villa esset opposita. 3 est ventus a Latinis *Subfolans* dictus spirans ab ortu contra occasum. 4 quidam de *sestertiis*, quidam de variis ventis intelligunt.

A D P V E R V M S V V M,

Ut optimum vinum ingerat:

Minister vetuli puer. 1 *Falorni*,
 2 *Inger mi calices amariores,*
 Us lex 3 *Posthumia jubet magistræ*

4 *Ebrio*

1 *Falernum*, a Campaniæ agro dictum: *veteris vini amaritudo* placet, inquit *Cic.* 2 pro *ingere*, alii, *infer*. 3 *Posthumia* fuit mulier vinosissima *Catulli* oëvo: a veteribus talis lortiebatur qui *Rex & magister vini* esset; *Hor. Regna vini forsiter talis* lib. 1. od. 4. eratque rex ille qui *Venerem* talis depictam jecisset, idem alibi lib. 2. od. 7. *quem Venus arbitrium dicit bibendi.*

Æ Ebriosa acina ebriosioris.

*At vos quo lubet hinc abite lymphæ,
Vini pernities, & ad severos
Migrate; hic merus est Thyonianus.*

4 i.e. quæ Posthumia erat ebriosior acinis vino refertis: *acina* dixit in foemin. alias acinum neutro genere profertur. 5 i. e. Bacchicus, Bacchus dictus Thyoneus a matre ipsius Thyone.

AD VERANNIVM ET FABVLLVM.

Qui Pisonem in Hispaniam secuti, cum
eo nihil lucri fecerant.

1 **P**isonis comites, 2 cohors inanis,
3 Aptis sarcinulis, & expeditis,
Veranni optime, tuque mi Fabulle:
Quid rerum geritis? satisne cum isto
4 Vappa frigoraque, & famem tulistis?
Ecquidnam in tabulis patet 5 lucelli
Expensum? ut mihi, qui meum secutus
6 Prætozem, refero datum lucello.
At vobis mala multa Dii Deaque
Dent, opprobria 7 Romuli Remique.

1 De Pisone vid. Sallust. 2 commilitones inutiles. 3 jocosè perstringit pauperiem comitum Pisonis, quod non multos utensilium fasciculos habebant. 4 i.e. homine vili ac sordido: *vappa* est vinum acidum. 5 i.e. quid lucri patet in vestris rationibus? 6 C. Memmium, cui Lucretius opus suum scripsit, quem in Bithynia secutus Catullus nihil lucri fecit. 7 Romanorum proceres appellantur *Romuli Remique* a poetis; alii dicunt esse in genit. casu. Corripit mores nobilium Romanorum.

AD ALPHENVM,

Quod illius promissa in vanum & frustra sint:

1 **A**lphene immemor, atque unanimis false sodalibus;
Jam te nil miseret, dure, tui dulcis amiculi.
Jam me prodere, jam non dubitas fallere perfide;

Nec

2 Ex arte sutoria factus Jureconsultus & Consul. Hor. Sat. 3. 1. 2.

*Nec facta impla fallacum hominum caliculis placere,
 Qua tu negligis, ac me miserum deseris in malis.
 Heu heu quid faciant, dic, homines, cuique habeant fidem?
 Certe 1 tute jubebas animam tradere, inique me
 Inducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent.
 Idem nunc retrahis te ac tua dicta omnia factaque
 Ventos irrita ferre & nebulas aereas finis.
 Si tu oblitus es, at dii meminerunt, meministi 3 Fides.
 Qua te ut poeniteat postmodo facti, faciet, tui;*

- 1 tu cogebas me tibi committere animam, inique i.e. fallaciter.
 3 Fides est Dea, cujus templum prope Capitolium.

PENINSVLÆ SIRMIONIS LAVDES.

Peninsularum 1 Sirmio insularumque
 Ocelle, quascunque in liquentibus stagnis
 Marique vasto 2 fers 3 uterque Neptunus;
 Quam te libenter, quamque letus inuiso,
 Vix mi ipse credens 4 Thyniam atque Bithynos
 Lixisse campos & videré te 5 in tuto.
 O quid 6 solutus est beatius curis?
 Cum mens onus reponit, ac peregrino
 Labore fessi venimus larem ad nostrum,
 Desideratoque acquiescimus lecto.
 Hoc est, quod unum est pro laboribus tantis.
 Salve o venusta Sirmio atque hero gaude,
 Gaudete vosque 7 Lydia lacus unda,
 Ridete quicquid est domi cachinnorum.

1 Sita est ad lacum Fenacum vulgo Lago di Garda. 2 i.e. habet. 3 mare superum & mare inferum. 4 insula juxta fauces Ponti. 5 in tranquillo. 6 expeditis curis, 7 o vos aquæ lacus Lydiæ: Hermus & Pactolus auriferi Lydiæ amnes, idcirco Sirmionem illis aquis comparat.

I C A R M E N S Æ C V L A R E

Ad Dianam.

Diana sumus in fide,
 2 Puella, & pueri integri:

Dia-

1 Ita dictum quod transacto centum annorum spatio caneretur Dianæ & Apollinisi pro salute imperii Rom. ad Sibyllæ præscriptum. 2 ter novem pueri totidemque virgines carmina concinebant ludis secularibus. Hor. lib. 1. od. 21.

*Dianam pueri integri ,
Puellæque canamus .*

3 *O Latonia maximè
Magna progenies Jovis ,
Quam mater prope 4 Deliana
5 Deposuit oliuam ,
Montium domina ut fores ,
Silvarumque virentium ,
Saltuumque reconditorum ,
Amniumque sonantum .*

*Tu Lucina dolentibus
Juno dicta puerperis :
Tu potens 6 triviam , 7 notho es
Dicta lumine , luna .*

*Tu cursu , dea , menstruo
Metiens iter annum .
Rustica agricole bonis
Tecta frugibus explet .
Sis quocumque tibi placet
Sancta nomine , Romulique
8 Antiquæ , ut solita es , bona
Sospites ope Gentem ,*

3 a matre Latona dicta *Latonia* , 4 appellavit *oliuam Deliam* ,
nam mater in Delo Ægei maris insula Dianam peperit sub olea ,
5 pro deposuit : ita etiam Plautus . 6 dicitur *triviam* , nam Luna
polo , Diana solo , Proserpina Averno . 7 cum Luna aliene lumi-
ne luceat . 8 *Romulus & Ancus Romæ Reges* , ille primus , hic
quartus .

CÆCILIVM

Amicum suum Veronam arcessit .

1 *Poeta tenero meo sodali
Velim Cæcilio , papyre , dicas :
Veronam veniat , Novæ relinquens
Comi mœnia , 2 Lariumque littus ,*

Nam

1 Varii fuere Cæcilii , quos inter duos celebres alter Rhetor ,
alter Comicus , sed superiores tempore hoc Cæcilio Veronensi
poeta Catulli amico . 2 *Littus Larium* , i.e. *Lacus Larius* vul-
go *Lago di Como* , ita dictus a sudicarum multitudine , id enim
Græcè significat *λαῖρος* :

*Nam quasdam volo cogitationes
Amici accipiat sui, meique.
Quare si sapiet, viam vorabit.*

C O R N I F I C I O

Succenset, quod male acceperit puerum suum;

Male est, 1 Cornifici, tuo Catullo,
Male est mehercule, & laboriose:
Magisque, & magis in dies & horas
Irascor tibi, sic meos 2 amores,
3 Quem tu, quod minimum, facillimumque est;
Qua solatus es adlocutione?
Paullum quidlibet adlocutionis 4,
Mæstius lacrimis 5 Simonideis.

1 Cornificius poeta eloquens & eruditissimus, ejus egregia opera usus est Augustus in bello Siculo. 2 i.e. puerum meum valetudine laborantem sic accepisti? 3 vox quem refert ad puerum. 4 adhibuisti. 5 Simonides ex Cæa insula poeta insignis: testatur Fabius in tristium rerum tractatione excelluisse: Hor. l. 2. od. 1. Cæa retrahat munerâ naniæ.

E G N A T I I

Hispani ineptiam exagitat usquequaque ridentis, ut
dentium candorem, quem spurcis lavacris
parabat, ostentaret.

EGnatius, quod candidos habet dentes;
1 Renidet usquequaque: seu ad rei ventum est
2 Subsellium, cum orator excitat stetum,
Renidet ille: seu pii ad rogam filii
Lugetur, orba cum stet unicum mater,
Renidet ille: quicquid est, ubicunque est,
Quodcunque agit, renidet. hunc habet morbum
Neque elegantem, ut arbitror, neque urbanam.

1 Arridet omni loco & tempore. 2 ad sub[ellium] reorum
i. e. sive Egnatius venit ad iudicium, ut munere advocati fungatur.

*Quare monendus es mihi , bone Egnati ,
 Si 3 urbanus esses , aut Sabinus , aut 4 Tiburs ,
 Aut 5 porcus UMBER , aut obesus Hetruscus ,
 Aut 6 Lanuvinus ater , atque dentatus .
 Aut 7 Transpadanus , ut meos quoque attingam ,
 Aut quilibet , qui pariter lavit dentes :
 Tamen renidere usquequaque te nollem :
 Nam risu inepto res ineptior nulla est .
 Nunc 8 Celtiber in Celtiberia terra
 Quod quisque minxit , hoc solet sibi mane
 Dentem , atque 9 russam defricare gingivam .
 Ut quo iste vester expolitior deus est ,
 Hoc te amplius bibisse pradicet lotii .*

3 quicumque es , etiam si Romanus es &c. 4 Tiburs & Tibur dicitur. 5 Umbri Italiae populi , quorum luxus a multis incessitur Scriptoribus. 6 Lanuvinus de formis magnis dentibus iisque nigris: Lanuvium oppidum Latii. 7 Verona poetæ nostri patria est trans Padum 8 populus Hispanus dicitur Celtiber ob Iberum fl. & Cætas populos. 9 rubentem abstergere gingivam uti mos Celtiberorum ; qui etiam lotio totum corpus lavabant, vide Diodor. Sic. lib. 5. & Strabonem lib. 3. quod in cisternis servabant .

A G R O S V O

Gratulatur , quod in eo tussi liberatus sit , quam apud suum Sextium contraxerat , cum orationem quandam inter cœnam audivisset.

O Funde noster , seu Sabine , seu Tiburs ,
 (Nam te esse 1 Tiburtem autumant , quibus non est
 Cordi Catullum ledere , at quibus cordi est ,
 Quovis Sabinum pignare esse contendunt .)
 Sed seu Sabine , sive verius Tiburs ,
 Fui libenter in tua suburbana
 Villa , malamque pectore expui tussim :
 Non immerenti quam mihi meus venter ,

M

Dum

1 Mavult poeta fundum suum esse Tiburtem, cujus loci amoenitas celebrior esset: Horat. eam sedem optat Od. 6. l. 3. Tibur.....
 Sit mea sedes utinam senectæ: non Sabinum, nam Sabini Latii populi fines habent angustos .

Dum sumtuosas appeto, 2 dedit, canas.
 Nam Sextianus dum volo esse conviva,
 Orationem in Attium 3 petitorum
 Plenam veneni, & pestilentia legit,
 Hic me 4 gravedo frigida, & frequens tussis
 Quassavit, usquedum in tuum sanum fugi 2
 Et me procuravi ocimoque, & urtica.
 Quidro refectus maximas tibi grates
 Ago, meum quod non es ultra peccatum.
 Nec 5 deprecor jam, si nefaria scripta
 Sexti 6 receper: quin gravedinem, tussim
 Non mi, sed ipsi Sextio ferat frigus,
 Qui tunc vocat me, cum malum legit librum.

2 dedit, i.e. attulie, 3 petitores dicebantur, qui eundem magistratum appetebant. 4 morbus capitis est cum humor crassior e cerebro defluens movet tussim siccam & frequentem, 5 nec recuso, 6 pro recepero.

CATVLLVS E BITHYNIA

Decedens ubi hyems erat, substitit in Troade ob fratris obitum.

Jam ver 1 egelidas refert tepores,
 Jam cali furor aquinoctialis
 Juuendis Zephyri fiescit auris.
 Linqnantur 2 Phrygii, Catulle, campi,
 3 Niceaque ager uber aestuosa,
 Ad elaras Asia volumus 4 urbes.
 Jam mens praerepidans aues vagari.
 Jam lati studio pedes vigescant.
 O dulces comitum valete cœtus,
 Longe quos simul a domo profectos,
 Diversos varia via reportant.

1 Egelida dicitur aqua cum jam tepida est: aliquando egelidus est valde gelidus: utraque significatio inest Ovidii versiculus: Egelidum Boream, egelidumque notum. 2 Phrygia est pars Asiae minoris, 3 urbs Bithyiae primaria, dicitur aestuosa, quod aer aestatis tempore non sit saluber. 4 de Asiae minoris urbibus loquitur, quæ sunt Ephesus, Smyrna, Colophon, Miletus.

CICERONI

Modeste agit gratias ob patrocinium in aliqua causa :

Disertissime Romuli nepotum ,
 Quos sunt, quotque fueri, Marte Tulli ,
 Quotque post aliis erunt in annis :
 Gratias tibi maximas Catullus
 Agis pessimus omnium poeta ?
 Tanto pessimus omnium poeta ,
 Quanto tu optimus i omnium patronus ;

1 Cicero omnium patronus vulgo dicebatur, ita etiam illum Aulus Cæcinna vocat ep. ad fam. 7. lib. 8.

LICINI CALVI

Poëtz & oratoris eximii consuetudinem & collocutionem sibi esse carissimam venustissime scribit .

Hesternis, Licini, die otiosi
 Multum i lusimus in meis tabellis ,
 Ut convenerat esse 2 delicatos
 Scribens versiculos uterque nostrum ,
 3 Ludebat numero modo hoc, modo illo ,
 4 Reddens mutua per jocum, atque vinum .
 Atque illinc abii, tua lepore
 Incensus, Licini, facetiisque ,
 Ut nec me miserum cibus juvaret ,
 Nec somnus tegetet quiete ocellos ?
 Sed toto indomitus furore lecto
 Versarer, cupiens videre lucem ,
 Ut tecum loquerer, simulque us essem .
 At defossa labore membra postquam
 Semimortua lectulo jacebant ,
 Hoc, jucunde, tibi 5 poema feci ,
 Ex quo perspiceres meum dolorem .

M 2

Nunc

1 i.e. per lusum conscripsimus. 2 i.e. exquisitos, ita Cic. in Pisonem Delicatisissimis versibus exprimere omnia contentio- rum genera. 3 ludebamus versibus nunc isto nunc illo modo. 4 rependentes ultro citroque carmina. 5 poema, i.e. epigramma.

Nunc audax, cave, sis; precesque nostras
 Oramus, cave, despuas 6 ocella,
 Ne pœnas 7 Nemesis reposcat a te.
 Est vehemens dea, ladere hanc caveto.

6 tuo supercilio despicias preces, 7 Dea malefactorum ultrix!

IN NONIVM ET VATINIVM.

Quid est, Catulle, quid moraris emori?
 1 Sella in curuli 2 Struma Nonius sedes;
 3 per consulatum 4 peperat 4 Vatinius.
 Quid est, Catulle, quid moraris emori?

1 Propria erat majorem magistratum, Consulum, Prætorum,
 Et Ædilium, qui vehabantur curru sella eburnea ornato. 2 fuit
 prætor, hunc Antonius proscripsit, ut haberet opalum ejus se-
 stertiis 20000. æstimatum, qui erat gemma pretiosissima. 3 fal-
 so jurat consulatum suum. 4 in hunc iniquissimæ vitæ homi-
 nem exstat Cic. oratio acerbissima.

IN CAMERIVM

Quæritando, quo loco lateat, jocosè exponit
 quantum, sudarit.

Oramus, si forte non molestum est,
 Demonstres ubi sînt tua tenebra.
 Te 1 campo quæstivimus minore
 Te in 2 circo, de in omnibus 3 libellis;
 Te in 4 templo superi Jovis sacrato.
 In 5 Magni simul ambulatione:
 Sed te jam quarere Herculis labos est.

Tan-

1 Campus minor est Cælius campus, ibi Circenses fiebant,
 Ovid. 3. Faut, Cælius occipit pulverulentus equos. 2 in cir-
 co maximo, tres Romæ fuisse Circi feruntur. 3 tabernis libra-
 riis. 4 in templo Capitolino. 5 in Pompeii porticu, Ovid.
 ac alii. am. Tu mox Pompeja lentus spatiare sub umbra.

Tanto te in fastu 6 negas, amice :
 Dic nobis ubi sis futurus, ede hoc
 Audacter : committe, crede luci .
 Si linguam clauso tenes in ore,
 Fractus projicies 7 amoris omnes .
 Non 8 custos si fingar ille Cretum ,
 Non si Pegaseo ferar volatu ,
 Non 9 Ladas si ego, pennipesve 10 Perseus ,
 Non 11 Rhesi nivea citaque biga :
 Adde huc 12 plumipedes, volatilesque,
 Ventorumque simul require cursum,
 Quos junctos, Cameri, mihi dicares :
 Desesset tamen omnibus medullis,
 Et multis languoribus peresus
 Essem, te, mi amice, queritando,

6 i.e. totus. 7 benevolentiae in me. 8 custos Cretensium i.e. Dædalus Micionis filius, vide mythologos. 9 Ladas fuit cursor Alex. Magni tanta velocitate pedum, ut nec vestigia in arena relinqueret. 10 Filius Jovis & Danaes, hic talaria & perasum a Mercurio accept. 11 Rhesus Thraciae rex equos habuit velocissimos. Iliad. x. ver. 435. 12 i.e. vel aves, vel Zetum & Calin Boreae famulos mihi donares.

JULI ET MANLI TORQUATI

Epithalamium.

CULTOR 1 Heliconel
 Cultor, Urania genus,
 Qui tæpæ teneram ad viram
 Virginem, o Hymenæe Hymen,
 O 2 Hymen Hymenæe.
 Cinge tempora floribus
 Suaveolentis amarasi.

M 3

Flam-

1 Helicon Bæotiae mons Apollini & musis sacer. 2 Hymen nuptiarum præses, filius Uranie musæ, cultor Heliconis collis.

3 *Flammæum cape t' latus huc*
Huc veni niveo gerens
Luteum pede foccam .
Excitusque hilari die ,
Nuptialia concinens
Voce carminum tinnula ,
Pelle hœmum pedibus : manu
 4 *Pineam quate tœdam .*

Nanque Julia Manlio ,
Qualis Idalium colens
Venit ad 5 Phrygium Venus .
Judicem , bona cum bona
Nubit alite virgo :

Floridis velut enitens
 6 *Myrtus Asia ramulis ,*
Quos Hamadryades dea
 7 *Ludicrum sibi roscido*
 8 *Nutrient humore .*

Quare age huc aditum ferens
Perge linquere 8 Thespie
Rupis Aonios specus ,
Lympha quos super irrigat
 9 *Frigerans Aganippe .*

Ac deponam dominam vestem
Conjugis cupidam novi ,
Mentem amore revinciens ,
Ut tenax hedera huc 6 huc
Arborem implicat errans .

Vos item simul integræ
Virgines , quibus advenit
Par dies , agite , 10 in modum

Dici-

3 erat flammœum velum lutei coloris , quo nuptiæ faciem tegebant. 4 pineam vel spineam utramque tœdam fuisse adhibitam nuptiis constat. vid. Ovid. fast. lib. 6. 5 Phrygius judex est Paris pastor in Ida , qui pomum pulchriori Deæ adjudicavit. 6 Myrtus Asia , Asia hic est adjectivum Paludis in Myfia myrti feracissimæ. 7 ad oblectationem. 8 Thespias oppidum Bœotiz prope Heliconem. 9 Bœotiz fons factus Pegasi equi alaci unguis. 10 in numerum canite.

Dicite : o Hymenae Hymen ,
Hymen o Hymenae :

Quis Deus magis ab magis
Est petendus amantibus ?
Quem colent homines magis
Calitum ? o Hymenae Hymen ,
Hymen o Hymenae .

Nulla quis sine te domus
Liberos dare , nec parens
Stirpe jungier ; at potest ,
Te volente : quis huic Deo
Compararier aufit ?

Quae tuis careat sacris ,
Non queat dare 11 praesides
Terra finibus , at queat ,
Te volente : quis huic deo
Compararier aufit ?

Claustra pandite januae .
Virgo adest : viden , ut 12 faceret
Splendidas quatiunt comas ?
Sed moraris , abit dies ,

13 Prodeas nova nupta .

Tardat ingenuus pudor ,
Quae tamen magis audiens
Flet , quod ire necesse sit .
Sed moraris , abit dies ,
Prodeas nova nupta .

Flere desine : non tibi
14 Auruncleja periculum est ,
15 Ne qua femina pulchrior
Clarum ab Oceano diem
Viderit venientem .

Talis in vario solet
Divitis domini hortulo
Stare flos hiacynthinus .
Sed moraris , abit dies ,
Prodeas nova nupta .

M 4

Pro-

11 i.e. rectores finium alicujus loci. 12 faustum conjugii augurium. 13 procede. 14 cognomen novae sponsae. 15 ita acclamabant veteres novae nuptae: nulla te hodie femina pulchrior.

- Prodeas , nova nupta sis .
 16 (Jam videtur) ut audias
 Nostra verba : (viden ? faces
 Aureas quatiunt comas .)
 Prodeas nova nupta .
 Tollite , o pueri , faces ,
 17 Flammeum videor venire .
 Ite concinite in modum ,
 Io Hymen Hymenæ io ,
 Io Hymen Hymenæ .
 En tibi domus at potens ,
 Et beata viri tui ,
 Quæ tibi seni seruiet :
 Io Hymen Hymenæ io ,
 Io Hymen Hymenæ .
 Usque dum tremulum mouens
 Cana 18 tempus anilitas
 Omnia omnibus 19 annuit .
 Io Hymen Hymenæ - io ,
 Io Hymen Hymenæ .
 20 Transfer omine cum bono
 Limen aureolos pedes ,
 21 Raflemque subi forem .
 Io Hymen Hymenæ io ,
 Io Hymen Hymenæ .
 22 Torquatus volo parvulus
 Matris e gremio suæ
 Porrigens teneras manus ,
 Dulce rideat ad patrem
 Semihiante labello :
 Sit suo similis patri
 Maulio , & facile insciis
 Noscitetur ab omnibus ,
 Et pudicitiam suæ
 Matris indicet ore .
 • Talis illius a bona

Ma-

16 jam incipit apparere sponsa. 17 flammeum i.e. velum nuptiale. 18 i.e. tempora cana. 19 annuit pro annuat, sicuti edim, is, is: senibus tremulum est caput, ita ut videantur omnibus omnia annuere. 20 infaustum omen si nuptæ in limen offenderent. 21 politam. 22 ita Virg. lib. 4. parvulus Luderet Aeneas.

Matre laus genus approbet,

Qualis unica ab optima

23 *Matre Telemacho manet*

Fama Penelopeo.

Claudite ostia virgines:

Lufimus satis: at boni

Conjuges bene vivite.

23 Telemacho Penelopes filio ingens fuit gloria ob matris castitatem, quae absente Ulyffe per 20.ann. pudicitiam servavit.

* CARMEN NVPTIALE

Fortasse in ejusdem Juliae & Manlii nuptiis.

1 **V**esper adest, juvenes 2 consurgite: vesper Olympo
Expectata diu vix tandem lamina tollit.

Surgere jam tempus, jam pingues linquere mensas.

Jam veniet virgo, jam dicetur Hymeneus.

3 *Hymen, o Hymenae Hymen ades, o Hymenae.*

Gernitis, innupta, juvenes? consurgite contra.

Nimirum aethereos ostendit Noctifer ignes.

Sic certe: vident ut 4 perniciouser existere?

*Non temere exfluere: ** cauent, quos vincere par est.*

Hymen, o Hymenae Hymen ades, o Hymenae.

Non facilis nobis, 5 aequales, palma parata est.

Aspicite, innupta setum ut meditata requirant.

Non frustra meditantur: habent 6 memorabile quod sit.

7 *Nos alio mentes, alio divisimus aures.*

Jure igitur vincemur: amat victoria curam.

Quare nunc animos saltem 8 committite vestros:

Dice:

* Hinc incipit altera pars operis Catulliani, absolutis lyricis in prima parte, in secunda aetiori stylo carmen heroicum aggre- ditur: in eo puellae & adolescentes juvenes de commodis & incommodis nuptiarum contendunt. 1 Vesper i.e. fidus Veneris. 2 a mensa. 3 hic versus est intercalaris: in hoc poeta imitatus est Theocritum idyll. 18. 4 ut juvenes contra nos exfluere, hos decet a nobis vinci. ** ipsi mox cantabunt, quos decet nos superare: pueri enim, & puellae alternis canunt. 5 o sodales. 6 quod sit dignum memoratu. 7 nos ad alia advertimus mentes & aures. 8 componite: ita Terent. ubi intendentis ingenium, valet.

Dicere jam incipient, jam respondere decebit :

Hymen, o Hymenæe Hymen ades, o Hymenæe .

Hespero, qui celo fertur crudelior 9 ignis ?

Qui natam possis complexu avellere matris,

Complexu matris retinentem avellere natam,

Et juveni ardenti castam donare puellam?

Quid faciant hostes capta crudelius urbe ?

Hymen, o Hymenæe Hymen ades, o Hymenæe .

Hespero, qui celo lucet jucundior ignis ?

Qui desponsa 10 tua firmes connubia flamma ?

Quod pepigere viri, pepigerunt ante parentes,

Nec junxere prius, quam se tuus exulit ardor .

Hymen, o Hymenæe Hymen ades, o Hymenæe .

Hesperus e nobis, aequales, abstulit unam .

Nanque 11 tuo adventu vigilat custodia semper :

Nocte latent fures, quos idem saepe revertens

Hespero 12 mutato comprehendis nomine eosdem .

At lubet inuptis 13 ficto te capere questu .

Hymen, o Hymenæe Hymen, ades, o Hymenæe :

Ut flos in septis secretus nascitur hortis,

Ignotus pecori, nullo contusus aratro,

Quem mulcent aura, firmat sol, educat imber &

Multi illum pueri, multa optavere puella :

Idem cum tenui surptus destoruit ungui,

Nulli illum pueri, nulla optavere puella :

Sic virgo dum intacta manet, sum cara suis: sed

Cam castum amisit polluto corpore florem,

Nec pueris jucunda manet, nec cara puellis .

Hymen, o Hymenæe Hymen ades, o Hymenæe .

Ut vidua in nudo vitis qua nascitur arvo,

Nunquam se extollit, nunquam mitem educat uvam :

Sed tenerum prono despectens pondere corpus,

Jam jam contingit summam radice 14 flagellum,

Hanc nulli agricola, nulli accollere juveni :

At si forte eadem est ulmo conjuncta marito,

Mul-

9 ignis pro stella. Crudelior, quia ejus stellæ adventu nupta a parentibus abducebatur. 10 confirmabatur connubium Hespero exoriente. 11 te exoriente. 12 post occasum solis Hesperus, ante ortum Lucifer vocaris, & deprehendis fures. 13 placet puellis te increpare fictis querelis. 14 flagellum, est summicas ramorum cujusumque arboris.

*Multi illum agricola, multi accollere iuveni:
Sic virgo, dum intacta manet, dum inculta senescit,
Cum par connubium maturo tempore adepta est,
Cara viro magis, & minus est inuisa parenti.*

*At tu, 15 ne pugna cum tali conjugè virgo
Non æquum est pugnare, pater cui tradidit ipse,
Ipse pater cum matre, quibus parere necesse est.
Virginitas non tota tua est: ex parte parentum est:
Tertia pars matri data, pars data tertia patri,
Tertia sola tua est: noli pugnare duobus,
Qui genero sua jura simul cum dote dederunt.
Hymen, o Hymenæe Hymen ades, o Hymenæe.*

15 ne resiste.

ATYS ADOLESCENS

*Deæ Cybeles numine impellente furore corripitur in eju-
demque Deæ sacro nemore & famulatu
totum vitæ tempus consecrat.*

S*uper alta vestis, 1 Aty's celeri rate maria
Phrygium nemus citato cupide pede tetigit,
Adiitque opaca fluis redimita loca deæ:
Stimulatus ubi furenti rabie, 2 vagus animi
Niveis 3 citata cœpit manibus leve tympanum:
Tympanum, tabam, Cybelle, tua, mater, 4 initia:
Quætiensque 5 terga tauri teneris cava digitis,
Canere hoc suis adorta est tremebunda comitibus:
Agite ite ad alta, 6 Galle, Cybeles nemora simul,*

Simul

1 *Aty's* fuit puer Phrygius, quem Cybele suis sacris præfecit, ea lege ut perpetuo castitatem servaret. 2 *mentis inops*. Cybele quippe dicta Cybebe, quod homines in furorem ageret a ver. Græc. *κυσθηβειν*; inde & cybelejus furor. 3 *citata* gen.foem. *Aty's* sibi videbatur esse foemina. 4 *initia* sunt ipsa mysteria & sacras, sic Varro, *initia Cereris* dixit pro sacrificiis. 5 *terga* pro *tergora cava* i.e. tympana concava. 6 *Galle* ita appellat suos sodales qui illi insanienti videbantur foeminae esse: Galli vocabantur Sacerdotes Cybeles, a fluvio *Galle* prope Phrygiam vid. Ovid. 4. Fast.

- Simul ite* 10 *Dindymena domina vaga pectora,*
Aliena qua presentes, velut exsules, loca
 11 *Secum meam exsecuta duce me, mihi comites.*
Rapidam salum tulistis, truculentaque petagi,
Hilarate excitatis erroribus animum.
Mora tarda mente cedat: simul ite: sequimini.
Phrygiam ad domum: Cybelles Phrygia ad nemora deæ,
Ubi 12 cymbalum sonat vox, ubi tympana reboant,
Tibitem ubi canit Phryx curvo 13 grave calamo.
Ubi capita 14 Menades vi jaciunt hederigera,
Ubi sacra sancta acutis ululatus agitant,
Ubi sœvit illa Diva volitare vaga cohors.
Quo 15 nos detet citatis celerare tripudiis.
 16 *Simul hac comitibus Atys cecinit nova mulier,*
 17 *Thiasus repente linguis trepidantibus ululat,*
Leve tympanum remugit, cava cymbala recrepant
Viridem citus adit. Idam properante pede chorus.
Furibunda simul anhelans vaga vadit 18 animo egens.
Comitata tympano Atys per opaca nemora dux,
Veluti juvenca vitans onus indomita jugi.
Rapida duces sequuntur Galla pede propero.
Itaque, ut domum Cybelles tetigere, lassula,
Nimio e labore somnum capiunt 19 sine Cerere.
Figer his labante languore oculos sapor aperit.
Abis in quiete molli ravidus furor animi.
Sed ubi oris aurei sotradiantibus oculis
Lustravit aethera album, sola dura, mare ferum.
Pepulitque noctis umbras 20 vegetis somipedibus,
Ibi somnus excitum Atyn fugiens citus abiit.
Trepidantem cum recepit dea 21 Pasithea sua.
Ita de quiete molli rapida sine rabie

10 a Dindymo monte dicta Cybele Dindymene, qui est in
 Phrygia 11 doctrinam meam secuta. 12 cymbalorum.
 13 gravem sonitum edens. 14 Menades, Berecynthiae sacrificu-
 lae impetu capita quatiebant, uti in sacris Bacchi. 15 quo etiam
 nos decet &c. 16 cum hac Atys nova famina &c. 17 Thia-
 sus est cohors quæ Atym sequebatur. 18 mentis inops. 19 Te-
 rent, sine Cerere & Baccho. 20 vividis equis. 21 est Dea
 quam in uxorem Somno dedit Juno, cum Jovem sopiisset, ut ipsa
 Graecis opem ferret: vid. Homer. Iliad. xiv. v. 279.

Simul ipsa pectore Atys sua facta recoluit,
 Lliquidaque mente vidit 22 sine queis, ubique foret,
 Animo astuante rursum 23 reditum ad vada tetulit.
 Ibi maria vasta visens lacrimantibus oculis,
 Patriam adlocuta voce est ita mœsta miseriter:
 Patria o mea creatrix, patria, o mea genitrix,
 Ego quam miser relinquens, dominos ut herifuga
 Famuli solent, ad Ida tetuli nemora pedem:
 Ut apud (miser) forarum gelida stabula forem,
 Et ut omnia earum adtrem saribunda latibula:
 Ubinam, aut quibus locis te postam, patria, rear?
 Cupit ipsa pupula ad te sibi dirigere aciem,
 Rabie fera * carens dum breve tempus animus est:
 Egone a mea remota hæc forar in nemora domo?
 Patria, bonis, amicis, genitoribus abero?
 Abero foro, palestra, stadio & gymnasia?
 Miser ah miser! querendum est etiam atque etiam animo.
 Quod enim genus figura est, ego non quod habuerim?
 Ego puber, ego adolescens, ego ephebus, ego puer,
 Ego gymnasi sui spes, ego eram 24 decus olei.
 Mihi 25 janua frequentes, mihi limina 26 tepida,
 Mihi floridis 27 corollis redimita domus erat,
 Linquendum ubi esset orto mihi sole cubiculum.
 Egone deum ministra, & Cybeles famula ferar?
 Ego Manas, ego mei pars, ego vir sterilis ero?
 Ego viridis algida Ida nive amicta loca colam?
 Ego vitam agam sub alcis Phrygia 28 columinibus:
 Ubi cervæ silviculariæ, ubi aper nemori vagus?
 Jam jam dolet, quod ogi, jam jamque pœnitet.
 Roseis ut huic labellis 29 palans sonitus abiit,
 Ibi 30 juncta juga resoluens Cybele leonibus,

Ge-

22 sine quibus rebus, & ubi foret. 23 redit ad mare, ut in patriam remearet. * dum mens mea brevi furore nunc caret.
 24 palestra solebant oleo ungi in lucta: Horat. *Luctamur Achivis fortius unctis.* 25 janua mea frequentata amicorum coetu. 26 calent loca quæ frequentantur; Cic. *calebant nundinae*: Persius contra, *limina frigescant*: quamplurimos habebam amantissimos. 27 mos erat amicorum tores ornare floribus. 28 culminibus. 29 ubi Athy ipsi vagus clamor e labris exiit. 30 Dea Cybeles sinistram sui currus leonem resolvit immittitque ad Atym ut in patriam cogitatem sortemque suam lamentantem terret, & in sylvam reuocet.

*Geminas 31 eorum ad aures nova nuncia ferens ;
 Lavumque 32 pecoris hostem stimulans ita loquitur :
 Age dum inquit, age ferox, i, face 33 ut hinc furoribus,
 Face ut hinc furoris istu reditum in nemora ferat .
 Mea liber ab nimis qui fugere imperia cupit .
 Age, cade terga cauda, tua verbera 34 patere .
 Face cuncta mugienti fremitu loca retinent .
 Rutilam ferox 35 torosa cervica quate jubam .
 Ait hac minax Cybelle, religatque juga manu .
 Ferox ipse sese adhortans rapidum incitat animum :
 Vadit, fremit, refringit virgulta pede vago .
 At ubi ultima albicantis loca littoris adiis ,
 Tenerumque vidis Atyn prope marmora pelagi :
 Facit impetum : illa demens fugit in nemora fera .
 Ibi semper omne vita spatium saevula fuit .
 Dea, magna dea, Cybele, Didymi, dea, domina ,
 Procul a mea tuus sit furor omnis , hera, domo :
 Alios ago incitatos , alios ago rabidos .*

31 eorum leonum. 32 lavum pecoris hostem, i.e. sinistrum leonem. 33 hinc, i.e. a litore maris. 34 fac patiaris verbera tuae caudæ. 35 tori dicuntur masculi: unde torosus pro robusto,

PELEI ET THETIDOS

Nuptias celebraturus Poeta ab Argonautica expeditione orditur, describensque regium nuptiarum apparatus ad

Theseum & Ariadnen digreditur: deinde ad scopum reversus Parcas carmen nuptiale canentes, & Achillis fata prædicentes inducit. *

1 **P**eliaco quondam prognata vertice pinus
 Dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas
 2 Phasidos ad fluvius, & fines Ætæos 1

Cum

* Male inscribitur hoc poema *Argonautica*, nam solum initium versatur circa Cholchicam expeditionem: ceterum poeta nuptias canere aggreditur. 1 *Pelion* Thessaliæ mons; Jason juxta Pelion navim ædificavit. 2 *Phasis* est fluvius Cholchidis ab Armenia in Euxinum illabens. *Ætæi fines*: in Cholchide Asiæ regione regnavit rex Ætæus: huc Jason cum *læta pube* navigavit, & Medæ regis filiæ artibus vellus ex auro inde exportavit: de hac fabula vid. Diod. Sic. Ovid, &c.

Cum leti juvenes Argiva robora pubis
 Auratam optantes Colchis aversere pellem
 Ausi sunt vada salsa cita decurrere puppi,
 Carula verrantes abiegnis aquora palmis.
 3 Diva quibus retinens in summis urbibus arces
 Ipsa levi sociæ 4 volitantem flamine currum,
 Pineæ conjungens inflexæ tertia carina.
 Illæ rudem cursu prima imbuit 5 Amphitriten.
 Quæ simul ac rostro ventosum proscidit aquor,
 Tot aque remigio spumis incanuit unda.
 Emergere feri candenti e gurgite vultus
 Equotææ monstrum Nereides admirantes.
 Tum Thetidis Pelous incensus fertur amore,
 Tum Thetis humanos non despexit hymenæos,
 Tum 6 Thetidi 7 pater ipse jugandum Peleæ sensit.
 O nimis optato sæclorum tempore nati.
 Heroes salvete, deum genus, o bona mater 8.
 Vos ego sæpe meo vos carmine compellabo,
 Teque adeo eximie radis felicibus auctæ
 Theffalia columen Peleæ, cui Jupiter ipse,
 Ipse suos divum genitor concessit amores.
 Tene Thetis tenuit pulcherrima 8 Neptunina?
 Tene suam 9 Tethys concessit ducere nepotem?
 Oceanusque mari totum qui amplectitur orbem?

3 i. e. Minerva, cui arces consecrabantur Virg. ecl. 2. ^{Quæ} Pallas
 quas condidit arces Ipsa colat. 4 volucur, i. e. navim, meta-
 phorice. 5 Amphitrite fuit neptuni uxor, unde sæpius pro
 mari sumitur navim Argo primam omnium mare *imbuit* i. e. do-
 cuit navigationem. 6 alia est Tethys, alia est Thetis de hac lo-
 quitur Catul. ambæ marinæ Deæ, hæc nupsit Peleo & Achillem
 peperit, unde Pelides Achilles dicitur. Peleus Æaci & Æginæ
 filius, Jovis nepos, Achillis pater. 7 i. e. Jupiter Thetidem
 hæc Peleo nepoti suo ducendam concessit, licet ipse eam depe-
 rirer, nam a Nereo audierat ab illa oriturum filium qui patrem
 e cælo ejiceret, sicuti ipse Saturnum exturbavit: unde Statius,
Magnanimum Æacidem formidatamque sonanti progeniem,
& patrio vesitam succedere calo, vid. Ovid. metam. lib. 11.
 8 Neptunine i. e. Thetis filia Neptuni, hunc Catul. confundit
 cum Nereo; ita Virg. *Nerine Galathea.* 11 hæc Tethys prima
 syllaba producta est uxor & mater oceani, quæ ex Nereo genuit
 Thetidem Tethys & Oceani nepotem.

Qua simul optata finito tempore luces

Advenere, domum conventu tota frequentat

Theſſalia, oppletur letanti regia cœtu.

Dona ferunt: præ ſe declarant gaudia vultu.

Deſeritur 10 Scyros: Unquunt 11 Phthiotica Tempe;

Grajugenasque domos, ac mœnia 12 Lariffæa.

13 *Pharſalon cocunt, Pharſalia teſta frequentant.*

Rura colit nemo, molleſcunt colla juvencis.

Non humilis curvis purgatur vinea raſtris.

Non glebam pronò convellit vomere taurus.

Non falx attenuat frondatorum arboris umbram;

Squallida deſertis rubigo inferitur aratris.

14 *Ippius at ſedens, quacunq; opulenta reſeſſit*

Regia, fulgenti ſplendent auro, atque argento.

Candet ebor ſolior, collucent poſula menſa.

Tota domus gaudet regali ſplendida gaza.

15 *Pulvinar vero diva geniale locatur*

Sedibus in mediis, Indo quod dente politum

Tincta tegit roſeo 16 conchylj purpura ſuco.

Hæc veſtis priſcis hominum variata figuris

Heroum mira virtutes indicat arte.

17 *Nanque ſtuenti ſono proſpectans littore Dia,*

Theſea cœdentem celeri cum claſſe tuetur

Indomitos in corde gerens Ariadna furorẽ,

Nec dum etiam, ſeſe qua viſit, viſere credit.

Utpote fallaci qua tum primò excita ſomno

Deſertam in ſola miſeram ſe cernit arena.

Im-

10 *Ægæi maris inſula Phœnicæ olim dicta, Homeri ſepulcro*

veneranda, & Neoptolæmi Achilliſis filii ortu clara. 11 ſic di-

cta ab urbe vicina Phœniæ. 12 plures fuere Lariffæ, hæc eſt

urbis Theſſaliæ, unde Lariffæus Achilles. 13 Pharſalus op-

pidum Theſſaliæ: hic duorum bellorum civilium procellæ de-

toniere inter Cæſ. & Pomp. & inter Auguſtum & percuſſores

Cæſaris Brutum & Caſſ. 14 i.e. Regia Pelei quacunq; patet

&c. 15 lectulus genialis Thetidis. 16 non conchylis ut vul-

go, i.e. muricis. 17 longior eſt hæc digreſſio quam ferri poſ-

ſit, ſed poetarum lyricorum ut Catulli & Pindari alia eſt agen-

di ratio: narrat hic Ariadnes fabulam in eo tapete depictam.

Littore Dia i.e. Naxos inſulæ Ægæi: huc appulit Theleus occi-

ſo minocauro e Creta rediens, & inamemor beneficii hic Ariad-

nen dereliquit.

*Immemor at juvenis fugiens pellit vada remis ,
 Irrita ventosæ linquens promissa procella .
 Quem procul , ex alga mœstis 20 Minois ocellis .
 Saxeæ ut effigies bacchantis prospicit 21 Euse ,
 Prospicit , & magnis curarum fluctuat undis ,
 Non flavo retines subsilem vertice mitram ,
 Sed neque tum mitra , neque tum fluitantis amictus
 Illa vicem curans , toto te pectore , Theseu ,
 Toto animo , tota prodebat perdita mente .
 Ab miseram assiduis quam luctibus 22 externavit
 Spinosas 23 Erycina serens in pectore curas ,
 Illa tempestate ferox , & tempore Theseus
 Egressus curvis e littaribus 24 Piræi
 Attingit injusti regis 25 Gortynia tecta .
 Nam perhibent olim crudeli peste coactam ,
 26 Androgeonea pœnas exsolvere cadis ,
 Electos juvenes simul & decus innuptarum
 27 Cecropiam solitam esse dapem dare 28 Minotauro .
 Quis augustæ malis cum mœnia vexarentur ,
 Ipse suam Theseus pro caris corpus Athenis
 Projicere optavit potius , quam talia Cretam
 29 Funera Cecropiæ nec funera portarentur .
 Atque ita nave levi nitens , ac lenibus auris ,*

N

Ma-

20 i.e. Ariadne, dicitur *Minois*, erat enim Cretæ regis filia.
 21 Euse i.e. uti Bacchantis Mænadis effigies. 22 i.e. extra se
 posuit, mente alienavit. 23 Venus *Erycina* in Æryce Siciliae
 monte colebatur. 24 non ex Piræo Athenarum portu, sed ex
 Phalero solvisse Thesea scribit Diodor. & Pausan. 25 i.e. Cre-
 tentes domos, *Gortyna* urbs Cretæ insulæ; hic labyrinthus inju-
 sti Regis Minois jussu exstructus fuisse dicitur. 26 Androgeos
 filius fuit Regis Minois ab Atheniensibus invidia occisus, Minos
 pater Atheniensis devicit & septem adolescentes & totidem puel-
 las a Minotauro devorandas mittere in Cretam coegit. 27 urbs
 Athenarum dicta *Cecropia* a Cecrope primo rege. 28 hoc
 monstrum labyrintho inclusum Theseus filio quod dederat A-
 riadna interfecit. 29 *Funera nec funera*: sic Cic. dixit Phil. 1.
insépulta sepultura, & Græci *ἀτάφος ἀτάφος*. Funera porro
 dicuntur corpora electorum adolescentum mox peritura & fu-
 neribus caritura, quo fere sensu Manil. l. 5. de Andromeda: *Vir-
 ginis & viva rapitur sine funere suus*,

Magnanimum ad Minoa venit, sedesque superbas
 Hunc simulac cupido conspexit lumine 30 virgo
 Regia, quam suaves exspirans castus odores,
 Lectulus in molli complexu matris alebat:
 Quales 31 Eurota progignunt flumina myrtos,
 Aurave distinctos educit verna colores:
 Non prius ex illa flagrantia declinavit
 Lumina, quam cunctis concepit pectore flammam
 Funditus, atque imis exarsit tota medullis,
 Heu misere exagitans immitti corde furor.
 Sancte 32 puer, curis hominum qui gaudia misces,
 33 Quaeque regis Golgor, quaeque Idalium frondosum,
 Fluctibus incensam iactastis mente puellam!
 Quantos illa tulit languenti corde timores!
 Quantum saepe magis fulgore expalluit auri!
 Cum saevum cupiens contra contondere monstrum,
 Aut mortem oppeteret Theseus, aut premia laudis.
 Non ingrata, tamen frustra, munuscula divi
 Promittens, taq̄to suspendit vota labello.
 Nam velut in summo quatiens brachia 34 Tauri
 Quercum, aut conigeram sudanti cortice pinum,
 Indomitus turbo conterquens flamine robur
 Ernit: illa procul radicibus exturbata
 Prona cadit, lateque & cominus obviam frangit:
 Sic domito saevum prostrernit corpore Theseus
 Nequicquam vanis jactantem cornua ventis.
 Inde pedem sospes multa cum laude reflexit,
 Errabunda regens tenui vestigia filo,
 Ne labyrinthis e flexibus egredientem
 Testi frustraretur inobservabilis error.
 Sed quid ego a primo digressus carmine, plura
 Commemorem? us̄ linquens genitoris 35 filia vultum,
 Ut consanguinea complexum, ut denuque matris,
 Qua misera ingrata vixit deperdita tada,

Omni-

- 30 Ariadne Minois regis filia, 31 Eurotes est Fluv. Laconiae
 Spartam alluens myrtis confitus, 32 Cupidinem alloquitur.
 33 Venus quae apud Golgor & Idalium in Cypro colebatur.
 34 in summo Tauri monte totius Asiae maximo. 35 quo-
 modo Ariadne genitorem, sororem Phaedram, & matrem Pasi-
 phaen deseruit.

Omnibus his Thesei dulcem præoptarit amorem .
 Aut ut vesta raris spumosa ad littora Dia ;
 Aut ut 36 eam tristi devictam lumina somno
 Liqueris immemori discedens pectore conjunx .
 Sæpe illam perhibens ardenti corde furentem
 Clarisonas imo sudisse e pectore voces .
 Aut tam præruptos tristem consuendere montes ,
 Unde aciem in polagi vastos protenderet æstus ;
 Tum tremuli salis adversas procurrere in undas .
 Atque hac extremis moestam dixisse querelis ,
 Frigidulor udo singultus ore eientem :
 Siccine me patriis abvectam, perfide, ab oris ,
 Perfide, deserto liquisti in littore , Theseu ?
 Siccine discedens neglecto numine divum
 Immemor ah ! devota domum perjuria portas ?
 Nulla ne res potuit crudelis flectere mentis
 Consilium ? tibi nulla fuit clementia præsto ,
 Immite ut nostri velles miserescere pectus ?
 At non hac quondam nobis promissa dedisti
 Voce : mihi nan hoc misera sperare jubebas :
 Sed connubia lata , sed optatos hymeneos .
 Quæ cuncta aerii discernunt irrita venti .
 Certe ego te in medio versantem turbine lethi
 Eripui , & potius 37 germanum amittere crevi ,
 Quam tibi fallaci supremo in tempore deessem .
 Pro quo dilaceranda feris daber, alitibusque
 Prada, neque injecta tumulabor mortua terra .
 Quenam te genuit sola sub rupe leena ?
 Quod mare conceptum spumantibus expuit undis ?
 Quæ Syrtis, quæ Scylla vorax, quæ vasta Charybdix ,
 Talia qui reddis præ dulci præmia visa ?
 Si tibi non cordi fuerant connubia nostra ,
 Sæva quod horrebas 38 prisca præcepta parentis :
 Astamen in vestras 39 potuisti ducere sedes ,
 Quæ tibi jucunda famularan serva labore .

N 2

Can.

36 quomodo Ariadnem tristem somnium dormientem relique-
 rit Theseus. 37 Minotaurum fratrem meum. 38 prisca pa-
 rentis, i. e. Cecropis qui leges & præcepta connubiorum pri-
 mus Atheniensibus dederat. 39 saltem poterat in tuam pa-
 triam me perducere.

Candida permulcens liquidis vestigia lymphis,
 Purpureave tuum consternens veste cubile.
 Sed quid ego ignavis nequicquam conqueror auris,
 Externata malo, qua nullis sensibus aucta
 Nec missas audire queunt, nec reddere voces?
 Illo autem prope jam mediis versatur in undis,
 Nec quisquam apparet vacua mortalis in 40 alga.
 Sic nimis insultans extremo tempore seava
 Fors etiam nostris 41 invidit questibus aures,
 Juppiter omnipotens atinam ne tempore primo
 42 Gnoſſia Cecropia tetigissent littora puppes:
 Indomito nec dira ferens 43 stipendia tauro
 Perfidus in Cretam 44 raltgasset navita funem;
 Nec malus 45 hic celans dulci crudelia forma
 Consilia, in nostris requiesces sedibus hospes.
 Nam quo me referam? quali spe perditam nitam?
 46 Idaosne petam montos? ab 47 gurgite lato
 Discernens pontum truculentam dividit aquar!
 An patris auxilium sperem, quemve ipse reliqui
 Respersum 48 juvenem fraterna cade secuta?
 Conjugis an fido consoler memet amore,
 Qui refugit lentos incurvans gurgite remos?
 Pratercam littus? nullo * sola insula tecto,
 Nec patet egressus pelagi cingentibus undis.
 Nulla fuga ratio, nulla spes, omnia muta,
 Omnia sunt deserta, ostentant omnia lethum.
 Non tamen ante mihi languescent lumina morte,
 Nec prius a fesso secedent corpore sensus:
 Quam justam a divis exposcam prodita multam,
 Caelestumque fidem postrema compreger hora.
 Quare facta virum mutantem vindice poena
 49 Eumenides, quibus anguineo redimta capillo

Errens

40 vacuo in hoc littore, 41 negavit. 42 Cretensia ab urbe
 Gnoſſo dicta Gnoſſia. 43 dira vestigalia juvenum & puella-
 rum. 44 soluisse funem versus Cretam. 45 Theseus crude-
 lem animum celans sub blanda specie. 46 Ida omnium mon-
 tium Cretensium altissimus. 47 mare saevum vasto freto sepa-
 rat me a patria. 48 Theieum cruentatum caede Minotauri tra-
 ctis mei. * haec insula deserta est sine ulla domo. 49 Eume-
 nides turiae Tiliphone, Megera, Alecto.

Frons expirantis præportat 50 pectoris iras ,
 Huc huc adventate , meas audite querelas ,
 Quæ ego, vix misera, extremis proferre medullis ,
 Cogor inops, ardens, amenti cæca furare .
 Quæ quoniam vere nascuntur pectore ab Imo ,
 Vos nolite pati nostrum vanescere luctum :
 Sed quali solam Theseus me mente reliquit ,
 Tali mente, dea, funestet seque suosque .
 Has postquam mæsto profudit pectore voces ,
 Supplicium sevis exposcens anxia factis :
 Annuit invictæ caelestium numine rector ,
 Quo tunc & tellus, atque horrida contremuerunt
 Æquora , concussitque micantia sidera mundus .
 Ipse autem cæca mentem caliginè 51 Theseus
 52 Constitus obliuio demisit pectore cuncta ,
 Quæ mandata prius constanti mente tenebat :
 Dulcia nec mæsto sustollens signa parenti ,
 Sospitem , & ereptum se ostendit visere portum ;
 Nanque ferant, olim classi cum mœnia divæ
 Linquentem gnatum ventis conrederet Ægeus ,
 Talia complexum juveni mandata dedisse :
 Gnate mihi longa jucundior unica vita ,
 Gnate, ego quem in dubios cogor dimittere casus ,
 Reddite in 53 extrema nuper mihi sine senectæ :
 Quandoquidem fortuna mea , ac tua fervida virtus
 Eripit invito mihi te , cui languida nondum
 Lumina sunt gnati cara saturata figura :
 Non ego te gaudens læsanti pectore mittam ,
 Nec te ferre suam fortune 54 signa secunda :

N 3

Sed

50 hominis expirantis dolores præfert. 51 Theseus oblitus
 est mandata patris, ut si victor occiso Minotauro evaderet, do-
 mum rediens candida vela extolleret, nigris, quibus in Cretam
 navigabat, omnino depositis, quæ quidem non extulit Theseus :
 quare Ægeus pater arbitratus filium interfectum in mare se
 præcipitem dedit, inde dictum mare Ægeum. 52 constitus i. e.
 correptus. * dulcia signa, i. e. candida vela non sustulit The-
 seus anxio patri, ut significaret se incolumem portum invisere.
 53 Theseus apud avum educatus fuit, quare vidit patrem, cum
 jam adolevisset. 54 velum candidum quod meliori fortunæ
 congruit, Catul. sup. fulsere quondam candidi tibi soles.

Sed primam multas expromam mente querelas,
 Canitiem terra, atque infuso pulvere fœdans,
 Inde 55 infesta vago suspendam lintea malo;
 Nostros ut luctus, noſtraque incendia mentis
 56 Carbasus obſcura dicat ferrugine iberâ.
 Quod tibi ſi ſancti conceſſerit 57 incola Itoni,
 Quæ noſtrum genus, ac ſedes defendere ſueta
 Annuit, ut Tauri reſpergas ſanguine dextram.
 Tum vero facito, ut memori tibi condita corde
 Hæc uigeant mandata, nec ulla obliteret ætas.
 Ut ſimul ac noſtros inuiſent lumina volles,
 Funestam antennæ deponans undique veſtem,
 Candidaque intorti ſuſtollant vela rudentes:
 Quamprimum cernens ut læta gaudia mente
 Agnoſcam, cum te reducem ætas proſpera ſiſbet.
 Hæc mandata prius conſtanti mente tenentem
 Theſea, ceu pulſæ ventorum flamine nubes
 Aerium nivei montis liquere cacumen.
 At pater, ut ſumma proſpectum ex arce petebat,
 Anxia in uſſiduos abſumens lumina ſtetus:
 Cum primum inflati conſpexiſt lintea veti,
 Præcipitem ſeſe ſcopulorùm e vertice jecit,
 Amiſſum tredens immiſi Theſea fato.
 Sic funeſta domus ingreſſus reſta paterna
 Morte ferox Theſeus, qualem 58 Minvidi luctum
 Obtulerat 59 mente immemori, talem ipſe recepit.
 60 Quæ tamen adſpectans cedentem mœſta carinam
 Multiplices animo voluſbat faucia caras.
 61 At parte ex alia florens volitabat Iacchus,
 Cum 62 thiaſo Satyrorum, & 63 Nyſigenis Silenis,

Te

55 infesta i.e. nigra, unde Infectores. 56 Carbasus Ibera ex
 Hispania optima vela hæc demostrent mærorem meum. 57 Dea
 Sacri Itoni, est Pallas: hæc est urbs Beotiz, ubi templum Miner-
 væ antiquissimum. 58 Ariadnæ. 59 ingrato animo. 60 Ariad-
 na. 61 i.e. ex alia parte veſtis, quæ lectum Thetidis contegebat,
 depingebatur Bacchus superveniens Ariadnæ Theſei perſidia-
 conquerenti. Poeta nimium in huiusmodi ſtragulæ nuptialis de-
 ſcriptione immoratur, veluti de nuptiis Pelei & Thetidis oblitus.
 62 thiaſus est turba ſaltantium. 63 Silenus comes Bacchi de
 fab. Sileni cum afello vide dictionar. P. Calæet in verbo Sil. Si-
 lenus natus cum Baccho in urbe Nyſe in India.

Te quarens, Ariadna, vices miseratus iniquas
 Qui tum alacres passim lymphata mente furebant,
 64 Evocæ bacchantes, evocæ capita inflectentes.
 Horum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos.
 Pars e divulso raptabant 65 membra juvenco.
 Pars sese tortis serpentibus incingebant.
 Pars 66 obscura cavis celebrabant orgia cistis,
 Orgia quæ frustra cupiunt audire profani.
 Plangebant alia proceris tympana palmis,
 Aut tereti tenues tinnitus ære ciebant.
 * Multique rancifonos efflabant cornua bombos,
 Barbaraque horribili stridebat tibia cantu.
 Talibus amplifica vestis decorata figuris
 Pulvinar complexa suo velabat amictu.
 Quæ postquam cupide spectando Thessala pubes
 Expleta est, sanctis cepit 67 descedere divis.
 68 Hic qualis statu placidam mare matuzino
 Horrificans Zephyrus proclives incitat undas,
 Aurora exoriente, vagi sub lumina solis,
 Quæ tarde primum clementi flamine pulse
 Procedunt, leni resonant plangore 69 cachiinni:
 Post vento crescente, magis magis increbrescunt,
 Purpureaque procul 70 nantes a luce resurgens:
 Sic tum vestibuli linquentes regia tecta
 A se quisque vago passim pede discedebant,
 Quorum post abitum, princeps e vertice Pelii
 Advenit 71 Chiron portans silvestria dona:
 Nam quocumque ferunt campi, quos Thessala magnis,
 Montibus ora creat, quos propter fluminis undas
 Aura parit flores tepidi sæcunda Favoni,

N 4

Hoc

64 Evocæ quare inclament vide P. Calmet in eodem Dictionar.
 in verbo *Eva*, & verbo *Serpens*. 65 carnes crudas vorabant,
 66 orgia obscura, festa Bacchi erant obscura & mystica ini-
 tiatis tantum nota, & in cistis vimineis reponebantur. * i. e.
 pars non minima Satyrorum. 67 i. e. coepit cedere Diis vene-
 randis advenientibus. 68 poeta hic canit modum disceden-
 sium eorum, qui ad visendas & honestandas nuptias accesserant.
 69 metaphorice sonitum undarum appellat *cachiinnos*. 70 nan-
 tes undæ i. e. labentes resurgunt &c. 71 Chiron cen: aurus Achil-
 lis præceptor venit a Pelio altissimo Thessaliæ monte.

Hos indistinctis plexos tulit ipse corollis ,
 Quis 72 permulsa domus jucundo risit odore .
 Confestim 73 Peneos adest , viridantia Tempe
 Tempe , quæ silvæ cingunt super impendentes ,
 74 Nessonidam linquens claris celebranda choreis ,
 Non vacuus, namque tulit radicitus altas
 Fagos , ac recto proceras stipite laurus ,
 Non sine nutanti platano 75 lentaque sorore
 Flammati Phaethontis , & aëria cupressu .
 Hac circum sedes late contexta locavit ,
 Vestibulum ut molli velatum fronde vireret .
 Post hunc consequitur sollerti corde 76 Prometheus
 Extenuata gerens veteris vestigia pœna :
 Quam quondam filici restrictus membra catena
 Persolvit , pendens e verticibus præruptis .
 Inde 77 pater divum sancta cum conjuge , natisque
 Advenit calo , te solum , Phœbe relinquens ,
 Unigenamque simul 78 cultricem montibus Ida
 Pelea nam tecum pariter soror aspernata est ,
 Nec Thetidis tædas voluit celebrare jugales .
 Qui postquam niveos flexerunt sedibus artus ,
 Large multiplici constructa sunt dapæ mensa .
 Cum interea 79 infirmo quatientes corpora motu
 Veridicos Parca cœperunt edere cantus :
 His corpus tremulum complectens undique vestis
 Candida purpurea tatos intexerat ora .
 80 At roseo niveæ residebant vertice vitæ ,
 Hæc namque manus sarpebant rite laborem .

Lava

72 quibus imbuta regia domus suaviter fragravit. 73 Peneus fl. Thessaliæ super omnes clarus. 74 Nessonides nymphæ, dictæ a paludē Nessonidē prope Tempe, quæ harum nympharum celebrabantur choreis. 75 lenta sorore Phaëtonis, i.e. populo: sororum Phaëtonis nota est fabella. 76 Prometheus prudentissimus nuptiis Pelei interfuit ferens indicia diminuta pœnæ, nam solutus erat a monte Caucaſo. 77 Jupiter & Juno. 78 non interfuere Phœbus & Diana, cum Diana semper cœlebs conjugio infesta sit, & futurum esset ut Apollo Achillem filium Pelei & Thetidis interficeret. 79 infirmo i.e. debili motu. 80 hic pœna habitum Parcarum canentium & opus tam graphice expressit, ut nullus unquam pictor mulieres nentes expingeret.

*Læva colum molli lana retinebat amictum ,
 Dexteræ tum leviter deducens fila supinis
 Formabat digitis : tum præno in pollice torquens
 Libratum tereti versabat 81 turbine fufum :
 Atque ita decerpens æquabat femper opus dens :
 82 Lænaque aridulis hærebant morfa labellis ,
 Quæ prius in leni fuerant exstantia filo .
 Ante pedes autem candentis mollia læna
 Vellera virgati custodibant calathifci .
 Hæc tum clavisona pellenes vellera voce .
 Talia divino fuderunt carmine fata ,
 Carmine , * perfidix quod post nulla arguat atas :
 O decus eximium , magnis virtutibus augens ,
 ** Emathia columen Pelæu , clariffime natu :
 Accipe , quod læta tibi pandunt luce *** sorores ,
 Veridicam oraculum : fed vos , 83 quæ fata fequuntur ,
 Currite ducentes fubæmina , currite fufi .
 Nafcetur vobis expertis terræbris Achilles ,
 Hoftibus hæud tergo , fed forti pectore notus :
 Qui per fæpe vago victor certamine curfus
 Flammea prævertet celeris veftigia ceruæ .
 Currite ducentes fubæmina , currite fufi .
 Non illi quisquam bello fe conforet heros ,
 Cum Phrygii Teucro manabunt fanguine rivi :
 Troicæque obfidens longinquo mœnia bello
 84 Perjuri Pelopis vaftebis tertius hæres .
 Currite ducentes fubæmina , currite fufi .
 Illius egregias virtutes , clataque facta
 Sæpe fatebuntur gnatorum in funere matres :
 Cum cinere incandens folvent a vertice crines ,*

Patri-

81 in gyrum versabat, appofito pollice versat opus Tibul. lib. 2. cl. 1. 82 lænae fila. * perfidia i. e. mendacii ** Emathia pro Theffalia quamquam apud omnes, præter Catullum & Lucanum, fit Macedonia. Natu i. e. genere. *** Sorores sunt Parca: ita Hor. lib. 2. od. 3. Dum res & atas & Sororum Fila triumphantiuntur atra. 83 vos o fufi, a quibus pendent fata currite, &c. 84 Agamemnon intelligitur filius Pelopis: dicitur Pelops perjurus, Myrtillo enim Oenomai aurigæ fidem non fervavit, fed in mare inde dictum Myrtoum præcipitavit; nota est fabula.

Putridaque infirmis variabunt pectora palmis.
Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Nanque velat densas præsternens messor aristas
Sole suo ardenti flauentia demetit arua:
Trojagenum infesto præsternet corpora ferro,
Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Testis erit magnis virtutibus 85 unda Scamandri.
Quæ passim rapido diffunditur * Hellesponto:

Cujus iter caesis angustans corporum acervis
Alta 86 tepefaciet permixta flumina tædæ

Currite ducentes subtemina, currite fusi.

87 Denique testis erit morti quaque reddita præda:
Cum teres excelso coacervatum aggere bustum
Excipiet tremulos percussa virginis artus.
Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Nam simul a fessis dederit fors copiam Achivis.
88 Urbis Dardania Neptunia solvere vincula:

Alta Polyxenia madefient caedæ sepulchra.

Quæ velut anticipiti succumbens uictima ferro
Projiciet truncum submisso poplise corpus.

Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Quare agite optatos animi conjungite amores,
Accipiat conjux felici fœdère diuam:

Currite ducentes subtemina, currite fusi

Non illam nutritrix orienti luce revisens

89 Hesternò collum poterit circumdare filo:

Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Anxia nec mater 90 discordis mœsta puella

Secu-

85 Scamander fl. qui Xanthus etiam dicitur, quo Troja irrigatur.
* Hellespontus est mare angustum inter Asiam & Thraciam,
ita dictum ab Helle Athamontis filia, quæ uno cum Phrixo fra-
tre in Cholchicam regionem iret in illud incidit. 86 in tepe-
faciet produxit secundam syllabam. 87 Achilli mortuo data
Polyxena quasi pars prædæ, quæ vivo promissa fuerat: captæ
Troja cum virgo illa Pyrrho Achillis filio obtigisset, eam ad
patris bustum mactavit. 88 Troja vincula i.e. compages mu-
rorum: appellantur Neptunia, à Neptuno ædificata. 89 cre-
debant veteres post nuptias collum fieri latius. 90 discordis
puella, i.e. mater anxia & mœsta discessu Thetidis filiz a se
proficientis spe nuptiarum consolabitur. Fluvius discors dicitur
Hor. qui se diffundit in duas partes.

Secubitur, caros mittet sperare nepotes .

Currite ducentes subtemina , curr ite fusi .

Talia praesentes quondam felicia Pelei

Carmina divino cecinerunt omine Parca .

Praesentes nanque ante domos invisere castas

Sapienter , & sese mortali ostendere coetu

Calicula nondum 91 spreta pietate solebant .

Saepe pater divum templo in fulgente revisens ,

Annua dum festis venissent sacra diebus ,

Conspexit terra 92 centum praecurrere tarras .

Saepe vagus 93 Liber Parnassi vertice summo

Thyadas effusis evanescentes crinibus egit :

Cum 94 Delphi tota certatim ex urbe ruentes

Acciperent laeti 95 divum fumantibus aris .

Saepe in lethifero belli certamine Mavors .

Aut rapidi 96 Tritonis Hera , aut Rhamnusia virgo

Armatae hominum est praesens hortata catervas .

Sed postquam tellus scelere est imbuta nefando ,

Justitiamque omnes cupidum de mente fugaverunt :

Perfudere manus fraterno sanguine fratres :

Destitit extimatos natus lugere parentes :

Optavit genitor primaevis funera nati ,

Omnia fanda , nefanda malo permixta furore

Justificam nobis mentem avertere deorum .

Quare nec sales dignantur visere caetus ,

Nec se contingi patiuntur lumine claro .

91 non dum spreta virtute ab hominibus. 92 fortasse hi sunt ludi Olympici. 93 unum Parnassi culmen Baccho sacrum, alterum Phoebus. 94 Delphi est oppidum sub Parnasso. 95 Divum i. e. Bacchum. 96 Triton Flavius Bœotiae in quo nata est Pallas, Rhamnusia virgo est Nemesis dicta ab Rhamno Aetiae pago, scelerum ultrix .

O R T A L O

Seſe excuſat Catullus, quod fratris morte impeditus,
Græcam Elegiam de Coma Berenices, quam in
latinum verterat, non antea miſerit.

ET ſi me affiduo conſectum cura dolore
 1. ſeruat a doctis, 2. Ortale, 3. virginibus:
 Nec potis eſt dulces Muſarum exprimere ſæcus
 Mens animi, tantis fluctuat ipſa, malis.
 Nanque mei nuper 4. Lethæo gurgite fratris
 Pallidulum manans alluit unda pedem,
 5. Troia Rhæteo quem ſubter littore tellus
 Ereptum noſtris obterit ex oculis.
 Alloquar? audierone unquam tua verba loquentem?
 Nunquam ego te vita frater amabilior
 Aſpiciam poſthac? at certe ſemper amabo,
 Semper mœſta tua carmina morte legam.
 Qualia ſub denſis ramorum concinit umbris
 6. Daulias abſumti fata gemens Ityli.
 Sed tamen in tantis mœroribus, Ortale, mitto
 Hæc excerpta tibi carmina 7. Battiade:
 Ne tua dicta vagis nequicquam credita ventis
 Effluxiſſe meo forte patet animo.
 Ut miſſum ſponſi ſurtivo manere malum
 Procurrit caſto virginis e gremio,

Quod

1. Qui Catulliani laboris in varias partes diſpeſcunt, hinc tertiam partem exordiri volunt. Elegiis, & Epigrammatis conſtantem. 2. nescitur quiſnam ſit hiç Ortalus. 3. a muſis. 4. Lethæ eſt fluvius inferorum. 5. Troja in littore Rhæteo regit. Rhæteum eſt promontorium Troadis regionis Ajacis ſepulchro celebre, ſicut Sigæum Achillis. 6. Daulias, i.e. Philomela, ita dicta a regione Daulia prope Atticam: more ſuo Catullus Ityn appellat Itylum: nota eſt fabella. 7. Battiada i.e. Callimachi vide Gell. noc. Att. l.7. c.ult. Callimachus a Batto Cyrenarum rege & conditore originem ſe ducere teſtatur apud Scaborum libris unde Battiades dicitur,

*Quod misera oblita molli sub veste locatum ,
Dum adventu matris profilit , excutitur ,
Atque illud prono præceps agitur decursu ,
Hæc manas tristi conscius ore rubor .*

* DE COMA BERENICES.

O Mnia qui magni 1 dispexit lumina mundi ,
Qui stellarum ortus comperit , atque obitus ;
Flammeus ut rapidi solis nitor obscuretur ,
Ut cedant cæcis sidera temporibus ,
Idem me ille Conon cælesti lumine vidit
E Bereniceo vertice casarium
Fulgentem clare : quam multis illa decorum
Levia 2 protendens brachia pollicita est .
Qua rex tempestate novo auctus Hymenæo
Vastatum fines iuverat Assyrios .
Et tu non orbem 3 luxisti deserta cabile ,
Sed 4 fratris cari stehilo dissidium :
Cum penitus mæstas exedit cura medullas ,
Ut tibi tunc toto pectore sollicita
Sensibus ereptis mens excidit ? atqui ego certa
Cognoravi a parva virgine 5 magnanimam .
Anne bonum oblita es facinus , quod regium adeptæ es
Conjugium ? quod non fortior ausit 6 alis ?
Sed tum mæsta ** virum mittens , qua verba locata es ?
Juppiter , ut 7 tersti lumine sæpe manu .

At

* Ptolemæus Evergetes Berenicem duxit & paullo post contra Assyrios profectus est, uxor crinem Veneri vovit, si vir sospes victorque rediret: voti compos facta in Veneris templo crinem appendit: qui cum postridie non appareret, Regina id molle ferente, Conon mathematicus in sydus conversum fuisse edixit. De hoc sydere loquitur Callimachus, sed Elegia non exstat, principium legitur in Theone Arati interprete, 1 Conon ille qui disquisivit. 2 manus ad cælum tollens. 3 luxisti. 4 Ptolemæus erat frater & sponsus Berenices; *dissidium* i.e. discessum. 5 *magnanimam* quia bellatrix sæpe fuerat, hostesque fugaverat. vid. Hygin. 6 *alis* pro aliis, sic *alid* pro aliud dixere veteres, ** Conjugem tuum regem dimittens, 7 pro terstisti .

At que ibi, proh, cunctis pro dulci conjugè divis

Non sine taurino sanguine pollicita es!

Sì reditum tetulisset is, aut in tempore longo

Captam Asiam Ægypti finibus adjiceret?

Quis 8 ego pro factis caelesti reddita cæta

Præstina vota novo manere dissolvo.

Invita, o regina, tuo de vertice cessi,

Invita adjuro tequo, tuumque capus.

9 *Digna ferat, quod si quis inanitor adjuravit.*

Sed qui se ferro postulet esse 10 parem?

Ille quoque eversus 11 mons est, quem maximum in oris

12 Progenies Phœtia clara superuehitur:

Cum 13 Medi properare novum mare: 14 cumque juventus

Per medium classi barbara navis Athon.

Quid faciens orines, cum ferro talia cedano?

Juppiter, ut 15 Chalybum omne genus percat.

Et qui principio sub terra querere venas

Institit, ac ferri frangere duritiem.

Abrupta paulle anto coma mea fata 16 sorores

Lugebant, cum se 17 Memnonis Æthiopis

Unigena impellens nutantibus æra pennis

Obtulit Arfinoes Chloridos alas equus.

Isque per athereas 18 me tollens advolat umbras,

Et Veneris casto collocat in gremio.

Ipsa

8 coma loquitur, ego addita stellarum choro. 9 pœnas dignas perjurio dabit. 10 quam ratione ego coma tua quæ mollis sum & tenera ferro resistere potuissem, cum montes etiam ferro excindantur. 11 mons Athos a Xerxis exercitu excisus, est, & in Thracia altissimus surgit. 12 hæc progenies Phœtia i.e. Thessalix: quidam interpretantur Xerxis exercitum. 13 Medi Asiæ populi Persis vicini transire festinarunt. 14 Hæc historia clara est ex Herod. Plin. Justin. &c. 15 Chalybes Scythix populi: sensus est Chalybum omne genus percat, qui ferum invenerunt. 16 coma sorores, nempe quæ in reginæ capite remanserant sortem meam lugebant. 17 Equus alatus Chloridos, frater unigena Memnonis Æthiopis obtulit se mihi in urbe Arfinoes &c. i.e. Zephyrus, quo vehitur Cloris hujus venti uxor, frater est Memnonis, nam Aurora utrumque genuisse fertur. Venus dicta est Arfinoes, templum enim habebat in hac urbe in Cyrenæica Africa regione, ubi appensa est Coma Berenices. 18 me Comam.

- Ipsa suum 19 Zephyritis eo famulum legarat ,
 Grata 20 Canopais incola littoribus .
 Scilicet in vario ne solum in lumine cæli
 Aut 21 Ariadneis quæc temporibus
 Fixa corona feret: sed nos quoque fulgeremus
 Devota flavi verticis exuvia.
 Uvidulo afflatu cedentem 22 ad templa deum me
 Sidas in antiquis Diva novum posuit .*
- 23 *Virginis & savi contingens nanque Leonis
 Lumina, * Callisto juncta Lycaonia ,
 Vertor in occasum ** tardum 24 dux ante Bootem,
 Qui vix sero atq; mergitur Oceano .
 Sed quæquam me nocte premunt vestigia divum ,
 Luce autem 25 cane Tethyi restitutor :
 (Pace tua fari hæc liceat 26 Rhamnusia virgo :
 Nanque ego non ulle vera timore segam ,
 Non si me infestis disarpeant sidera dictis ,
 *** Condina quin veni pæteris evaham)
 Men his tam letor rebus, quam me absore semper,
 Absore me a domina vertise disruciæ ,*
- 27 *Quicum ego, cum virgo quondam suis, omnibus expers
 Unguentis, una millia multa bibi :*

28 Tu

19 *Zephyritis* famulum suum misit, i. e. Venus ita dicta a Zephyro quem legarat, & a quo colebatur. 20 *Canopais* urbs Ægypti in qua templum Veneris. 21 Ut non tantum corona ex Ariadne capite decerpta fixa cælo fulgeret: nota est fabella coronæ Ariadneæ ex Ovid. 22 *templa Deorum* est cælum. *Uvidula afflatu cedentem*, i. e. stentem me dum discederem a Regine capite, alii leg. *Uvidula*. 23 commemorat *Coma* locum & *Sidera* sibi vicina, nempe prope *Virginem* & *Leonem*, & prope *Collisto*, quæ est *Ursa*, & *Booten tardum*, quia sero videtur occidere, nam est in minimo circulo circa polum. * *Callisto* fuit filia Regis Arcadiæ *Lycaonis*, quæ *Ursam* conversa inter astra collocata est. ** *Bootes* dicitur *tardus* quod cum sit in minimo circulo juxta polum, sero videatur occidere, cum alix stellarum remotiores citius occidant. 24 *dux*, i. e. prior *Boote* pigro. 25 *Cane Tethyi*, i. e. matri Oceani, in quem astra mergi dicuntur. 26 *Rhamnusia* est Dea Nemesis scelerum ultrix a *Rhamnunte* pago ubi colebatur. *** aperiam arcana mentis meæ. 27 *lola* exhausti millia unguentorum, dum vero *Virgo* fuit, carui unguentis.

- 28 *Tu vero, regina, tuens cum sidera divam
Placabis festis luminibus Venerem*
29 *Sanguinis expertem non voces esse tuam me ;
Sed potius largis effice muneribus .*
30 *Sidera cur resistent ? utinam coma regia fiam !*
31 *Proximus Hydrochoi fulgeret Oarion .*

28 Convertit se ad Reginam, ut non votis sed donis Venerem inducat, ut iterum in caput, unde abscissa fuerat, redire patiatur. 29 Veneri Paphiæ non victimis, sed floribus & thure sacrificabatur. 30 quid me retinent astra ? 31 non curabo ordinem siderum, & utrum Acquarius, græce *Hydrochous*, & Orion, græce *Oarion*, quamvis invicem distent, inter se conjungantur.

A D M A N L I V M,

In cujus gratiam epithalamium superius scripserat ; hic, cum amisisset morte uxorem, rogat Catallum ut carmina consolatoria sibi scriberet, & libellos quosdam mitteret legendos. hac elegia jucunda & politicissima se excusat poeta oppressus dolore ex fratris morte, non posse alios consolari, & libellos Romæ reliquisse. Deinde mire extollit Manlij in se collata officia, qui dedit ei fundum & sponsam, quam Laodamiz comparat, cujus fabellam eleganter narrat, inque Trojam invehitur ; demum fausta Manlio apprecatur.

Quod mihi fortuna vasque oppressus acerbo,
Conscriptum hoc lacrimis mittis * epistoliam :
Naufragum ut ejectum spumantibus æquoris undis
Sublevem, & a mortis limine restituum :
Quem veteram dulci scriptorum haud carmine Muse
Oblectant, cum mens anxia pervigilet :
Id gratum est mihi, me quoniam tibi ducis amicum :
Muneraque, & Musarum hinc petis, & Charitum ;
Sed, tibi ne mea sint ignota incommoda, Manli,
Neu me odisse putes hospitis officium :
Accipe queis merse fortuna fluctibus ipse,
Ne amplius a misero dona beata petas.

Tem-

* Parva epistola dicitur *episteliom*, uti Pacuvius dixit *prologium*.

Tempore quo primum ¹ vestis mihi tradita pura est ,
 Jucundum cum etas florida ver ageret :
 Multa satis lusi : non est dea nescia nostri ,
 Quae dulcem curis miscetamaritiem .
 Sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors
 Abscidit : o misero frater adempte mihi ,
 Tu mea , tu moriens fregisti commoda frater :
 Tecum una tota est nostra sepulta domus .
 Omnia tecum una perierunt gaudia nostra ,
 Quae tuus in vita dulcis alebat amor .
 Cujus ego interitu tota da mente fugavi .
 Hac studia , atque omnes delicias animi .
 Ignosces igitur , si , quae mihi luctus ademit ,
 Hec tibi non tribuo munera , cum nequeo .
 Nam quod scriptorum non magna est copia apud me ,
 Hoc sit , quod Roma vivimus : illa domus ,
 Illa mihi sedes , illic mea carpitur etas :
 2 Huc una ex multis capsula me sequitur .
 Quod cum ita sit , nolim statuas me mente maligna
 Id facere , aut animo non satis ingenuo :
 Quod tibi non utriusque petiti copia facta est :
 Ultero ego deferrem , copia si qua foret .
 Non possum vesicere , Dea , qua me Manlius in re
 Juverit , aut quantis juverit officiis :
 Ne fugiens saeculis obliuiscens etas
 Illius hoc cata nocte tegat studium .
 Sed dicam vobis : vos porro dicite multis
 Milibus : & facite haec chara loquatur 3 anus .
 Omnibus inque locis celeberrimam fama sepulti ,
 Nolescatque magis mortuus , atque magis :
 Ne tenuem texens 4 sublimis aranea telam
 Deserto in Manlii nomine opus faciat :
 Nam mihi quam dederis 5 duplex Amathusis curam ,
 Scisis , & in quo me torraeris genere :

Cum

1 *Vesta pura*, seu toga viri induebantur, quae negotiis publicis erant idonei. 2 *ex multis scriptorum capsulis unam & exiguam Roma Veronam convexerat.* 3 *dixit Virgil. saeculis senibus, cana saecula* Catullus, uti etiam *fama anus.* 4 *sublimis*, i.e. aerea. 5 *Amathusis* dicitur Venus ab Amathunte urbe Cypri ubi colebatur. Dicitur *duplex*, quia veteres putabant existare unam caelestem, alteram Venere vulgarem, illam honestam, hanc turpem.

Cum tantum arderem, quantum Trinacria rupes,
 Lymphaque in 7 Oetæis Malia Thermopylis.
 Mœsta neque assiduo tabescere lumina fetu
 Cessarent, tristiquæ imbre madere gena:
 Qualis in aaril pellucens vertice montis
 Rivus, muscoso profilit a lapide,
 Qui cum de-prona præceps est valle volutus,
 Per medium densi transit iter populi,
 Dulce viatori lasso in sudore levamen,
 Cum gravis exustos æstus hincat agros.
 Ac velut in nigro jactatis turbine nautis
 Lenius aspirans aura secunda venit,
 Jam prece 8 Pollucis, jam Castoris implorata:
 Tale fuit nobis Manlius auxilium,
 Is clausum lato patefecit limite 9 campum.
 Isque domum nobis, isque dedit dominam:
 10 Se fert illa domum & fulgentem in limine plantam
 Innixa, arguta constituit solea:
 Conjugis ut quondam fragrans advenit amore,
 Protefilæam Laodamia domum
 11 Acceptam frustra, nondum cum sanguine sacro
 Hostia caelestes pacificasset heros,
 Nil mihi tam valde placeat. 12 Rhamnusa virgo,
 Quod temere invisis suscipiatur haris.

6 i. e. Æthna perpetuo ardens. Trinacria dicta a græco
 acra i. e. a tribus promontoriis Pachyno, Peloro & Lilybaeo.
 7 Lympha Malia prope montem Oetam, sunt aquæ calidæ in
 Thessalia, ibi portæ extructæ sunt cum muro a Phocensibus
 contra Thessalorum incursiones; Thermopyla græce sunt portæ
 calidæ, ab aquis calidis prope fium Maliacum sic dictæ: Liv.
 de bell. Macedon. 8 duo hæc sidera sunt nautis fausta signa
 in periculis. 9 Manlius dedit Catullo domum, & agri par-
 teni agro ejusdem Catulli vicinam: quare illum majoribus fini-
 bus dilatavit, & dominam i. e. sponfam. 10 sponfa adiit do-
 mum meam, in cujus limine insistens collocavit pedes fulgen-
 tes resonanti calceo, ut quondam Laodamia venit in domum
 conjugis sui Protefilæi, antequam, uti mos erat, Diis sacra essent
 facta, unde ob multam brevi Protefilæus ad Trojam adiens pe-
 riiit omniū primus ab Hectore interfectus. Catullus compa-
 rat Laodamiæ filiæ Arcastræ & Laodotheæ Sponfam suam.
 11 temere adiit Laodamia domum sponfi. 12 Nemesis Dea
 malefactorum utitur.

- Quam 13 jejuna pium desideret ara cruorem,
 Docta est amisso Laodamia viro.
 14 Quod scibant Parca non longo tempore abesse,
 Si miles muros isset ad Iliacos.
 Nam tum 15 Helena raptu primores Argivorum
 Ceperat ad sese Troja cedere viros:
 Troja nefas, commune sepulchrum 16 Europa, Absque
 Troja virum & virtutum omnium acerba cinis.
 Quae nempe & nostro lethum miserabile fratri
 Attulit; hei misero frater adempte mihi.
 Hui misero fratri jucundum lumen ademptum,
 Tecum una tota est nostra sepulta domus.
 Omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
 Quae tuus in vita dulcis aiebat amor.
 Quem nunc tam longe non inser 17 nota sepulchra,
 Nec prope cognatos compositum cineres,
 Sed * Troja obscurata: Troja in felice sepultum
 Detinet extremo terra aliena solo.
 Ad quam tum properans fertur ** unde undique pubes
 Graeca 18 penetrates deseruisse focos:
 Ne Paris abducta gavisus libera sponsa
 Otia pavaso degeret in thalamo.
 19 Quo tibi tum casu, pulcherrima Laodamia,
 Ereptum est vita dulcius, atque anima
 Conjugium: tanto te absorbens vorax amoris
 Aestus in abruptum detulerat 20 barathrum:
 21 Quale ferunt Graii 22 Pheneum prope Cylleneum
 Siccari emulsa pingue palude soluna:

O 2

Quod

13 jejuna ara, in qua non est mactata victima, 14 in fatis
 erat, ut qui primus Graecorum in Trojanos descendisset occide-
 retur: Ovid, *Heclorea primus fataliter hasta Protafilae cades*.
 15 historia tritissima est. 16 Europa propter Graecos, Asia
 propter Trojam. 17 non sepultum juxta cineres confluineo-
 rum & sepulchra propinquorum, * i.e. in Troja. ** unde undi-
 que, i.e. undecumque. 18 i.e. patrios lares, 19 qua belli Trojani
 occasione &c. 20 *barathrum* est locus Athenis, in quem sce-
 lesti deficiebantur; hic pro voragine ponitur. 21 comparat
 barathrum paludi quam Hercules exsiccaverat, & fabellam po-
 litissime exponit. 22 *Symphalias* aves in Thessalia interfe-
 cturus Hercules paludem ex Peneo flumine collectam, siccavit
 separatis montibus Ossa & Olympo, ut aquae in mare se exone-
 rarent. Dicitur *Peneus Cylleneus* quia Cylleneq urbem radic.

Quod quondam caesis montis fodisse medullis

Audet 23 falsiparens Amphitryoniades :

Tempore quo certa 24 Stymphalia monstra sagitta

Perculit, imperio 25 deterioris heri :

Pluribus ut cæli 26 tereretur janua divis ,

Hebe nec longa virginitate foret .

Sed 27 tuus altus amar barathro fuit altior illo ,

Quod 28 divum domitum ferre jugum docuit .

29 Nam neque tam carum confecto atate parenti

** Una caput feri nata nepotis alit :*

Qui cum divitiis vix tandem 30 inventus avitis

Nomen testatas intulit in tabulas ;

Impia derisi gentilis gaudia tollens

Suscitat ab cano vulturium capite .

32 Hoc tibi quod potui confectam carmine munus

Pro multis, Manli , redditur officiis :

Ne vestrum scabra tangat rubigine nomen

Hæc atque illa dies , atque alia atque alia .

Hæc addent divi quam plurima , qua Themis olim

Antiquis solita est munera ferre piis .

23 falso Hercules habebat patrem Amphitryonem a Jove & Alcmena progenitus. 24 Stymphalus est urbs Arcadiæ, in qua aves hominibus & brutis infensissimæ. 25 jussu Erysthei, qui Herculi labores & monstra domanda proponebat Junone urgente, licet Herculis fortitudine longe inferior esset. 26 ut janua cæli majori divorum numero calcaretur, & Hebe Dea juventutis Herculi inter divos relato nuberet. 27 redit rursum ad Laodamiam. 28 divum Herculem qui jugum Erysthei tulit. 29 poeta addit Laodamiam cariorem fuisse Protefilao, quam parvus nepos natus avo in extremo senio post signatas testamenti tabulas pro aliquo ex gente & ex familia sua, qui nepos frangit testamentum & frustratur gaudium gentilis, qui quasi vultur capiti boni senis imminet; vulturios & corvos appellabant hæreditatum captatores. * una nata, i. e. unica filia, educat patri decrepito caput nepotis tarde nati. 30 succedens divitiis avi. 31 redit Poeta ad Manlium cui scribit epistolam, & cui precatur fausta omnia, quæ Dii & Justitia olim in aureo sæculo dabant piis hominibus.

S E I P S V M

- Integritatis suæ conscientia consolatur , seque adhortatur ad curas ex animo projiciendas : Deos rogat ut eorum ope liberetur .

Siqua recordanti bene facta priora voluptas
 Est homini , cum se cogitat esse piura :
 Nec sanctam violasse fidem , nec fœdere in ullo
 Divum ad fallendos numinè abusum homines :
 Nam quæcumque homines bene cuiquam aut dicere possunt ,
 Aut facere : hæc à te dictæque factæque sunt .
 1 Omnia quæ ingrata perierunt credita menti .
 Quare jam te cur amplius excrucies ?
 2 Quin te animo obfirmas , teque istinc usque reducis ?
 Et , diis inuitis , desinis esse miser ?
 Difficile est , longas subito deponere curas :
 Difficile est : verum hoc qua lubet , efficias .
 Una salus hæc est , hoc est tibi pervincendum .
 Hoc facies , siue id non 3 pote , siue pote .
 O dii , si vestram est misereri , aut si quibus antiquam
 Extrema jam ipsa in morte tulistis opem :
 Me miserum aspiciate : & , si vitam puriter egi ,
 Eripite hanc pestem , perniciemque mihi :
 Quæ mihi subrepens imos , at torpor , in artus ,
 Expulit ex omni pectore letitias .
 Ipse valere opto , & tetrum hunc deponere morbum
 O dii reddite mi hoc pro pietate mea :

1 Quæ quidem omnia perierunt &c. 2 quidni potius mentem obdurus & revoques te , cum Diis inuitis nihil fidendum , instar proverbii est. 3 potis & pote in quovis genere dicitur.

I N R V F V M

Invehitur , qui se in Catulli amicitiam clam insinuarat , ut quod ei erat carissimum eriperet .

Ruse mihi frustra , ac I nequicquam cognite amice :
 Frustra ? imo magno cum pretio atque malo :

1 Nequicquam cognite i. e. non solum frustra tibi credidi , sed cum impensa & damno. Sic

Siccine subrepsti mi, atque intestina perurens

Mi misero eripuisti omnia nostra bona?

Eripuisti, heu heu nostra crudele venenum

Vita, heu heu nostra pestis amicitiae?

Verum id non impune feres: nam te omnia sacra
Noscent, & qui sis, fama loquetur 2 anus.

2 supra dixit, *Charta loquatur anus.*

* A R R I V M

Quendam dictionibus aspirationem addentem carpit:

Commoda dicebat, siquando, commoda vellet

Dicere, & hinsidias 1 Arrius insidias.

• *Et tum mirifico sperabat se esse locutum,*

Cum quantum poterat, dixerat hinsidias.

Credo sic mater, sic 2 Liber avunculus ejus,

Sic maternus avus dixerit, atque avia.

Hoc misso in Syriam, requierant omnibus aures,

Audiabant eadem haec leniter & leviter.

Nec sibi 3 postilla metuebant talia verba,

• *Cum subito affertur nuntius horribilis:*

Ionios stultus, postquam illuc Arrius isset,

Jam non 4 Ionios esse, sed Hionios.

* De hoc epigram. vide Politianum & Scaligerum. 1 plus
res fuere Arrii apud Romanos. 2 cognomine *Liberi* dicti
sunt apud Rom. secundum Tertullianum, qui exlecto matris
utero in lucem editi essent. 3 deinde. 4 *mare Jonium* di-
viditur 2 Servio in Adriaticum, Achaicum, Epiroticum & Si-
culum.

C I N N Æ P O E M A

Laudat, longeque anteponit annalibus

Hortensii & Volusi.

1 **S**myrna mei Cinna nonam post denique messem,
Quam caepsa est, nonamque edita post hiemem,

2 *Mil.*

1 Cinnae poema inscribatur *Smyrna* laboratum spatio de-
cem annorum.

- 2 *Millia cum interea quingenta Hortensius uno
In pede stans fixo carmina ructat hians ;*
3 *Smyrna cavas Atracis penitus mittetur ad undas ,
Smyrnam incana diu secula pervolvent .*
At 4 Volusi annales Paduam morientur ad ipsam ,
● *Et 5 laxas scombris sepe dabunt tunicas .*
*Parva 6 mei mihi sunt cordi monumenta laboris :
At populus tumido gaudeat Antimacho .*

2 Hortensius vero contra stans pede in uno ructat quingenta millia carminum. 3 *Atrax* fluvius & oppidum Theſſaliæ . 4 *anuales Volusi* poetæ Paduani alibi canit Catullus *plenos raris & infœciarum, & infœlicibus ustulandos lignis.* 5 ita Martial. *Scombris tunicas dabis molestas ;* & Persius, *nec scombros metuentia carmina nec thus.* 6 pauca scripta mei Cinnæ placent ; vulgus delectetur *tumido Antimacho*, hic ut notat Horat. in ar. poet. bellum Thebanum exorsus viginti & quatuor volumina confecit, antequam duces Thebas duceret. *Tumidus* vel ob stilum, vel ob operis molem.

I N F E R I Æ .

Ad fratris tumulum in Trojano littore extincti, ad quem
pervenit post longam navigationem .

MUltas per gentes, & multa per æquora vestus
Advenio has miseræ, frater, ad i inferias :
Ut te postremo donarem 2 munere mortis ,
Et 3 mutum nequicquam alloquerer cinerem ,
Quandoquidem fortuna mihi tece abstulit ipsum ,
Heu miser indigne frater adente mihi .
Nunc tamen interea prisco quæ more parentum
Tradita sunt tristes munera ad inferias ,
Accipe fraterno multum manantia fletu :
Atque in perpetuam, frater, 4 ave atque vale :

1 *Inferiæ* sunt sacra mortuorum celebrata vel liquoribus, vel victimis: Virg. *Æn. 3. inferimus tepido spumantia cymbia laſe.*
2 Virgil. vocat *Æn. 11. Suprema munera.* 3 Tibul. *Et mea cum muto fata querar cinere.* 4 ita vetus inscriptio: *Vale & salve anima Oppiæ feliciss. Nos eo ordine, quo natura permisit te sequantur: vale mater dulcissima.*

C O R N E L I O

Fidam taciturnitatem spondet , & arcana
nunquam revelaturum .

SI quicquam tacito commissum est fido ab amico ,
• Cujus sit penitus nota fides animi :
Meque esse invenies 1 illorum jure sacratum ,
Corneli , & factum me esse puta 2 Harpocratem :

1 Illorum jure sacratum i.e. quasi virorum initiandorum ju-
ramento adactum. 2 Apud Ægyptios Harpocrates Deus si-
lencii habebatur, cujus simulachrum digito ori admoto silentium
indicebat .

A D S I L O N E M

Ut reddat sestertia mutuo data , aut saltem desinat
ferocire & interminari .

A Ut 1 Sodes mihi redde decem sestertia, 2 Silo ,
Deinde esto quamvis servus & indomitus
Aut , si te nummi delectant , desine quæso
Leno esse , atque idem servus & indomitus .

1 Sodes vox est adhortantis: pro si audes. 2 Silones a lu-
perciliis prominentibus sic dicti, hujusce cognominis plures fa-
miliæ apud Romanos .

I N C O M I N I V M ,

Hominem propter maledicentiam omnibus invisum , qui
si intéreat a volucris & feris dilaniabitur .

SI, 1 Comini , populi arbitrio tua cana senectus
Spurcata impuris moribus intéreat :
Non equidem dubito , quin primum inimica bonorum
Lingua 2 extracta avido sit data vulturio :
Effossos oculos voret atro gutture corvus ,
Intestina canes , cætera membra lupi .

1 Cominius fuit rabula quidem de foro omnibus invisus ac-
cusator, cujus meminerunt Cic. & Alconius Orat. pro Cornel.
& Cluent. 2 lingua extracta detur vulturio, quæ est avis ra-
pacissima .

IN

IN MAMVRRAM,

Cujus prædium Formianum licet dives, non erat satis
suis infanis profusionibus.

Formianus saltus dives non falso, Mamurra,
Fertur: qui tot res in se habet egregias:
1 *Aucupia omne genus, pisces, prata, arva, feraeque.*
2 *Nequicquam: fructus sumtibus exsuperas.*
Quare concedo sit dives dum omnia desint,
Santum laudemus, dum tamen ipse egeas.

* Tuum prædium, o Mamurra, vere est opulentum. 1 *Aucupia* i. e. venationes cujuscunque speciei. 2 sed frustra hæc habet prædium, dum tu proventus illius sumtibus exsuperas.

G E L L I O

Mittit carmina, ut illius iram leniat, sed demum
& tela ipsius irridet.

Sæpe tibi studioso animo 1 *venanda requirens*
Carmina uti possem mittere 2 Battiada,
Quis te lenirem nobis, neu conarere
Telis infesto mihi icere 3 musca caput:
Hunc video mihi nunc frustra sumtum esse laborem;
Gelli, 4 nec nostras hinc valuisse preces.
Contra nos tela ista tua evitamus 5 amictu:
At fixus noferis tu dabi, supplicium.

1 *Carmina Callimachi venanda studioso animo*, i. e. inquirenda a me non sine cura. 2 *Battiada*, i. e. Callimachi, sic dicti a patre ejus *Batto*. 3 *tanquam musca*. 4 *non valuisse preces nostras*, ut me non læderes tuis versibus. 5 *veste vitæ*, quia levioris momenti tela.

P O E T A

De se ipso:

Odi & amo: quare id faciam, fortasse requiris:
Nescio, sed fieri sentio & excrucior.

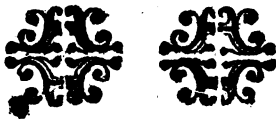
AL

A L B I I T I B V L L I

1. *Vita* . 2. *Carmina quæ exstant* .

1. **A**lb^{us} Tibullus Eques Romanus miræ suavitatis tor-
sæque elegantiaë poeta, qui 30. minimum annis
Ovidio ætate antecessit, non multo post Virgilium tem-
pore ereptus e vivis. Tibullus si Johannem Massonum
virum clar. in Ovidii vita audimus excessit e vita anno
V.C. 735. cum Ovidius vix an. 24. natus esset. Huic scripsit
Horatius libri I. Odam 33. & lib. I. epist. 4. ipse autem Ho-
ratii nunquam facit mentionem in iis quæ exstant *tempo-
rum opinor injuria; non tempore amoris Tibulliani*, ut inquit
Tibulli cultissimus interpes Brouckusius; qui non dubitat
in lib. 3. eleg. 5. v. 17. *Natale nostrum primum videre parentes*,
pentametri loco, qui in veteribus libris excidit, librarios
laciniosum codicem vendere desperantes, male ingessisse
ac supplevisse alienum hunc ex Ovidio: *Quum cecidit fato
consul uterque pari*.

2. Exstant ejus elegiarum libri IV. in quibus panegyricus
ad Messalam, qui est in limine libri ultimi: Barthius lib.
59. cap. 16. suspicatur esse non Tibulli sed Sulpiciae ejusque
mariti Caleni; Sulpiciae etiam tribuit doctissimus Broucku-
sius. Verum nulla ex parte tribui debere Sulpiciae probat
egregius Vir Joh. Antonius Vulpus, qui Cat. Tib. & Prop.
insigniter illustratos edidit Venet. 1710.

A L B I I
T I B V L L I

Equitis Romani

EX LIBRO PRIMO.

E L E G I A I.

Prima hæc elegia temporè postrema fuit; ceteris præfigitur, ut constet, quod vitæ genus Tibullus expetierit: exhausto enim opimo patrimonio secessit in prædiolum suum Pedanum; illamque scripsit ad Messalam Corvinum in Ciliciam proficiscentem, profiteurque malle se pauperem in otio, quam divitias bellicis laboribus comparare.

Divitias alius salvo sibi congerat auro,
 Et teneat culti 1 jugera multa soli.
 Quem labor assiduus vicino terreat hoste,
 Martia cui somnos classica pulsa fugent:
 Me mea paupertas vita traducat inertis,
 Dum meus exiguo luceat igne focus.
 Nec 2 spes destituat, sed frugum semper aceruos
 Præbeat, & pleno pinguis musta 3 lacu:
 Ipse seram teneras maturo tempore vites
 Rusticus, & facili grandia poma manu.
 Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidensem,
 Aut stimulo tardos increpuisse boves.
 Non agnamve sinu pigeat, satumve capella
 Desertum oblita matre referre domum.
 Hic ego 4 pastoremque meum lustrare quotannis,
 Et placidam soleo spargere lacte Palæm.

5 Nam

1 Jugera, juger aut iugerum spatium terræ, quod par boum uno die arare potest. 2 spes accipitur apud poetas pro frugum reditu: spes alit agricolas Tibul. lib. 2. 3 lacus, vas ad vinæ excipiendâ de torculari defluentia, vid. Columell. 4 Tibullus tangit morem lustrandi pecus & pastores, seu aqua aspergendi quotannis ante festa Palis Deæ pastorum, quæ appellabantur Palælia, quem morem fusc Ovid. describit Fast. 4.

5 Nam veneror, seu stipes habet desertus in agris,
 Seu vetus 6 in trivio, florea ferta lapis.
 Et quodcunque mihi pomam 7 novus educat annus,
 Libatum agricolâ ponitur ante 8 Deo:
 Flava 9 Ceres, tibi sit nostro de rure corona
 Spicea, qua templi pendeat ante fores.
 Pomosisque 10 ruber custos ponatur in hortis,
 Terreat ut sava falce Priapus aves.
 Vos quoque 11 felicitis quondam, nunc pauperis horti
 Custodes, fertis munera vestra, 12 Lares.
 Tunc vitula innumeros lustrabat casa juvencos,
 Nunt agna exigui est hostia magna soli,
 Agna cadet vobis, quam circum rustica pubes
 Clamet: io messes & bona vina date.
 Adstitis 13 Divi, nec vos e paupere mensa
 Dona, nec e puris spernite fœtibus.
 Fœtibus antiquus primum sibi fecit agrestis
 Pocula, de facili composuitque luto.
 At vos exiguo pecori furesque lupique
 Parcite, de magno est præda petenda grege.
 Non ego divitias patrum fructusque requiro,
 14 Quos tulit antiquo condita messis avo.
 Parva seges satis est, satis est requiescere lecto,
 Si licet, & solo membris levare toro:
 Tunc gelidas hibernus aquas cum fuderit Auster,
 Securum somnos imbre juvante sequi.
 Hoc mihi contingat, sit dives jure, furorem
 Qui maris, & tristes ferre potest pluvias.

Quip-

5 inter Deos apud Romanos erat Terminus, in cuius tutela
 erant agrorum fines, is erat vel Lapis, vel Stipes: Termine sive
 lapis, sive es desertus in agro Stipes Ovid. 2. Fast. 6 Trivia
 & quadrvia erant rusticorum Sacris dicata: hic quidem ferta
 appendebantur. 7 novus annus, vel est initium anni, uti no-
 vum ver: vel pars anni, quæ novas fruges parit. 8 Deus agri-
 cola vel est Liber pater, vel Priapus. 9 Ceres est Dea quæ
 homines docuit serere, terram colere. 10 Custos Priapus
 falcem manu habuisse fingitur, qua aves & furunculos terreface-
 ret. 11 Tibullus quondam dives, nunc pauper. 12 Lares dii
 qui & penates appellati, erant custodes viarum & agrorum; fer-
 tis munera, i.e. a me accipitis. 13 i.e. Dii Lares ad quos ser-
 mo. 14 i.e. quos seges reposita attulit priscis avis,

Quippe ego jam possum contentus vivere parvo,
 Nec semper longa deditus esse via:
 Sed Canis æstivos ortus vitare sub umbra
 Arboris, ad rivos prætereuntis aquæ.
 Te bellare decet terra, Messala, marique,
 Ut domus hostiles præferat exuvias.
 Hic ego dux milesque bonus, vos signa, inæque
 Ite procul, cupidis vulnera ferite uiris:
 Ferte & opes; ego composito securus atervo
 Despiciam ditesc, despiciamque famem.

ELEGIA II.

Eo tempore M. Aurelius Messala ex consulatu, quem cum Augusto gesserat, in Macedoniam proficiscebatur, ad quam Ægæo mari perveniendum erat, quo cum sequeretur Messalam Tibullus, adversa valetudine Corcyræ correptus est.

Ibitis Ægeas sine me, Messala, per undas,
 O utinam memores * ipse, cohorsque mei.
 Me tenet ignotis egrum 1 Phœacia terris;
 Abstineas avidas, mors modo nigra, manus,
 Abstineas, mors atra, precor: non hic mihi mater,
 Quæ legat in mæstos ossa perusta sinus;
 Non soror, 2 Assyrios cineri quæ dedat odores;
 Et steat effusis ante sepulchra comis:
 Delia non usquam, quæ me cum mitteret arbe,
 Dicitur ante omnes consuluisse Deos.
 Illa sacras 3 pueri sortes rer sustulit: illi
 Rettulit e triviis omina certa puer.
 4 Cuncta dabant redditus, tamen est deterita nunquam
 Quin steter, nostras respiceretque vias.
 Ipse ego solator, cum jam mandata dedissem,
 Querebam tardas anxius usque moras.

Aut

* Tu & comites tui mei reminiscamini. 1 i. e. Corcyra insula maris Jonici, ita dicta a Phœace filio Neptuni & Corcyræ Nymphæ. 2 Assyrios odores rogo veteres effundebant Cic. 2. de Leg. Assyria regio Asiæ Majoris. 3 puerum e triviis vocatum mos erat collere sortes. 4 omnia spondebant redditum, tamen Delia nunquam advocata est quin steter.

Aut ego sum causatus aves, aut omina dira,
 5 Saturni aut sacram me tenuisse diem.
 Quoties ingressus iter mihi tristia dixi
 Offensum in porta signa dedisse pedem!
 Quid tua nunc 6 Isis tibi, Delia: quid mihi profunt
 Illa tua toties 7 ara repulsa manu?
 Nunc, Dea, nunc succurre mihi, nam posse mederi
 Pista docet templis multa tabella tuis.
 Et mea votivas persolvens Delia 8 noctes
 Ante sacras lino testa fores sedent:
 Bisque die resoluta comas tibi dicere laudes
 Insignis turba debeat in 9 Pharia.
 At mihi contingat patrios celebrare penates,
 Reddereque antiquo menstrua thura Lari.
 Quam bene Saturno vivebant rege, prius quam
 Tellus in longas est patefacta vias.
 Nondum caruleas pinus contemserat undas,
 Effusum ventis prabueraatque sinum:
 Nec vagus ignotis repetens 10 compendia terris
 Presserat externa navita merce ratem.
 Illo non validus subiit juga tempore taurus:
 Non domito frenos ore momordit equus:
 Non domus ulla feres habuit, non fixus in agris,
 Qui regeres certis finibus arva, lapis.
 Ipsa mella dabant quercus, ultroque ferebant
 Obvia securis ubera lactis oves.
 Non acies, non ira fuit, non bella, nec enses
 Immiti servus duxerat arte faber.
 Nunc Jove sub domino cades & vulpera semper:
 Nunc mare, nunc lethi mille repente via.
 ¶ 11 Parce pater, timidum non me perjuria torrent,
 Non dicta in sanctos impia verba Deos.

Quod

5 Saturni stella malefica, quare eo die iter prohibitum. 6 Isis
 Inachi filia a Jove in vaccam mutata, Dea apud Aegyptios.
 Damnat Isis poeta, quæ cultrici Delia negat auxilium.
 7 sistrum intelligit poeta tinnitum edens: unde Sacerdotes Isi-
 dis sistrati dicti sunt a Juven. Martial. &c. 8 Delia noverat pro
 Tibullo noctes vigiliaturam, & votum solvebat. Isis Sacerdo-
 tes lino testi & ante fores sedere consueverant. 9 in Pharia
 turba i. e. inter Aegyptios; Pharos est insula parva prope Ale-
 xandriam, 10 i. e. lucra. 11 verba Tibulli qui spem vitæ
 omnino amiserat.

- Quod si fatales jam nunc explevimus annos,
 Fac lapis inscriptis stet super ossa notis:
 Hic jacet immitti consumptus morte Tibullus,
 Messalam terra dum sequiturque mari.
 Sed mē Messalam terraque marique secutum
 Ipsa fides campos ducet in Elysios
 Hic choreæ canensque vigent, passimque vagantes
 Dulce sonant tenui gutture carmen aves.
 Fert castam non culta seges, totosque per agros
 Floret oderatis terra benigna rosis
 At scelerata jacet 12 sedes in nocte profunda
 Abdita, quam circum flumina nigra sonant:
 Tisiphoneque impexa feros pro crinibus angues
 Sevit, & hac illuc impia turba fugit.
 13 Tum niger in porta Serpens: tum Cerberus ore
 Stridet, & aratas excubat ante fores.
 Illic Junonem tentare 14 Ixionis auri
 Versantur celeri noxia membra rota.
 Porrectusque novem 15 Tityus per jugera terra
 Assiduas atro viscere pascit aves.
 16 Tantalus est illic & circum stagna; sed acrem
 Jam jam poturi deserit unda sitim.
 Et 17 Danaï proles, Veneris quod numina lasti,
 In cava lethæas dolia portat aquas.
 Illic sit, quicumque meos violavit amores,
 Optavit * lentas & mihi militias.
 18 At tu casta, precor, maneat, sanctique pudoris
 Affideat custos sedula semper anus.

Hæc

12 inferorum regio; vid. Virg. lib. 6. 13 i.e. Hydra, quam etiam
 Virg. in porta collocat. 14 Ixion filius Phlegyæ aulus est ac-
 cufare Junonem nefando crimine, quare fulmine detrusus ad in-
 feros rota circumagitur. 15 Tityus gigas Jovis & Elaræ filius
 Latonæ insidias medicatus in inferos relegatus est; jecur ejus
 renascens vultures depascunt. 16 Tantalus filium Pelopem
 Diis a se hospitio acceptis membratum concisum apposuit: qua-
 re hac poena apud inferos affectus est. 17 Danaus Ægypti
 frater 50. filias habuit, quæ una nocte maritos suos interfece-
 runt præter Hypermnestram, quæ conjugem suum servavit.
 * i.e. longam militiam. 18 At tu casta Delia sis semper cum
 vetula tutrice, quæ adhibita lucerna &c.

Hac tibi fabellas referat, postaque lucerna

Deducat plena stamina longa colo .

Ac circa gravibus pensis affixa 19 puella

Paulatim somno fessa remittat opus .

19 famula jam lassâ remittat opus &c.

E . L E G I A III.

M E S S A L Æ

Diem natalem & victorias celebrat poeta, quas & in
Aquitania & in Asia minore retulit .

Hunc 1 cecinere diem Parca fatalia nentes
Stamina, non ulli dissoluenda Deo .

Hunc fore, 2 Aquitanas posset qui fundere gentes ,

Quem tremere fortis misere victus 3 Atur .

Evenere : novos pubes Romana triumphos

Vidit, & evinctos brachia capta duces .

At te victrices lauros Messala gerentem

Portabat nitidis currus eburnus equis .

Non sine me est tibi partus honos, 4 Tarbella Pyrene .

Testis, & Oceani littora 5 Santonici .

Testis 6 Arar, Rhodanusque celer, magusque Garumna ;

7 Carnuti & flavol carula lymphæ Eiger .

At te 8 Cydne canam, tacitis qui leniter undis

Caruleus placidis per vada serpis aquis .

Quantus & aethereo contingens vertice nubes

Frigidus intonsos 9 Taurus arat Cilicas .

Quid

1 Parca prædixere huc diem. 2 Aquitanum hoc bellum
nullis veterum monumentis proditum est. 3 alii Atax fluv.
Aquitania vulgo dictus Audo. 4 Tarbelli ab occid. Pyrenæis
montib. finiuntur : primaria Urbs est Aquæ Tarbellæ, Gallicæ
Adour. 5 Santonici populi inter Aquitanos, spectant ad ocea-
num Aquitanicum, qui & Santonicus appellatur. 6 Arar,
Rhodanus & Garumna fluvii Galliarum. 7, Eiger qui est aqua
carulea fines Carnutum potius præterfluit in Gallia quam se-
cat: dicitur autem Carnutus fluvius, ut Tyberis Tuscorum amnis
dictus est. 8 fluvius Cilicæ in Asia minore, ubi tunc tempo-
ris degebat Messala, quare poeta sperat etiam hos triumphos
canere. 9 Mons Taurus frigidus ob densitatem silvarum: arat
hypallagè pro Cilicæ arant Taurum: alii legunt, sed male: in-
tonsi dicuntur Cilices, quia agrestes & montani .

Quid referam, ut volitet crebras intacta per urbes
 Alba 10 *Palestino sancta columba Syro?*
 Utque maris vastum prospicet turribus equor,
 Prima ratem ventis credere docta 11 *Tyros?*
 Qualis &, arentes cum findit 12 *Sirius agros,*
 Fertilis aestiva 13 *Nilus abundet aqua?*
 Nilo pater, qua nam possum te dicere caussa,
 Aut quibus in terris oculuisse 14 *caput?*
 Te propter nullos tellus tua postulat imbres,
 Arida nec 15 *pluvio supplicat herba Jovi:*
 Te canit, atque suum pubes miratur 16 *Osrims*
 Barbara, *Memphiten plangere docta 17 bovem.*
 Primus aratra manu solerti fecit *Ofris,*
 Et teneram ferro sollicitavit humum.
 Primus inexperta commisit semina terrae,
 Pomaque non notis legit ab arboribus.
 Hic docuit teneram palis adjungere vitem,
 Hic viridem dura cadere falce comam.
 Illi jucundos primam matura saporis
 Expressa incultis uva dedit pedibus.

P

Ille

10 *Syri columbas*, quod in tutela Veneris essent, in magno honore habebant, eo quod teste Nigidio, ovum mirae magnitudinis a piscibus ex Euphrate evolutum *columba* foverit, unde Dea edita est. Samaritani etiam in suo Chronico Josuæ duci *columbam* administram attribuunt sed divinitus, ut ipsi ajunt, non humanis mysteriis edoctam: plura vide apud Salden. & Gyrald. Ne legas: *Sancta columba suo*, uti Scaliger; *Syria* enim triplex apud veteres geogr. *Συρία κόιλν, Φοινίκη, και Παλαισιν.* Et Ovid. canit: *Culta Palestino septima sacra Syro.* 11 In Tyro Phoeniciæ urbe naves primum inventas asserit Pompon. Mela. 12 *Cunicula* fidus æstivum, ad eam sol accedit mense Jun. 13 fluv. Ægypti septem ostiis in mare Mediterraneum exoneratur, æstate exundat in agros. 14 olim *Nili* origo ignota. 15 *Jovis Pluvii*, sive *Ombrii* sive *Hymettii* ara & simulachrum celebre apud Athenienses, ab eo pluviam precabantur. 16 *Ofris* i. e. Nilus, quem uti deum hoc nomine adorabant Æthiopes: *Ofris* docuit Ægyptios arare, inferere &c. 17 *Osrims* existimabant esse bovem: sepulto enim *Ofride* oppresso a fratre Stiphone apparuit bos, quem Apim vocaverunt lingua Ægyptiaca & *Ofridem* reputarunt: hunc bovem in lacum demersum, deflebant Ægyptii, vide de his fabellis Seldenum de Diis Syris.

Ille liquor docuit voces in? Bere cantu ,
 Movit & ad certos nescia membra modòs .
 18 Bacchus & agricole magno confecta labore
 Pectora 19 tristitia dissolvenda dedit .
 Bacchus & afflictis requiem mortalibus affert ,
 Crura licet dura compede pulsa sonent .
 Non tibi sunt tristes cura, nec luctus Osiri :
 Sed chorus & cantus & levis aptus amor ,
 Sed varii flores, & frons redimita corymbis ,
 Fusa sed ad teneros lutea 20 palla pedes ,
 Et 21 Tyria vestes, & dulci tibia cantu ,
 Et levis occultis conscia 22 cista sacris .
 Huc ades , & 23 centum ludos , Geniumque choreis
 Concelebra, & multo tempora funde mero .
 Illius & nitido stillent unguenta capillo ,
 Et capite & collo mollia fersa gerat .
 Sic venias hodiernæ : tibi dem thuris honores ,
 24 Liba & Mopsopio dulcia melle feram .
 At 25 tibi succrescat proles, quæ facta parentis
 Augeat , & circa stet veneranda senem ,
 Nec taceant monumenta 26 via, quæ Tuscula tellus,
 Candidaque 27 antiquo detinet Alba lare .
 Namque opibus 28 congesta tuis hic glareæ dura
 Sternitur : hic apoa jungitur arte flex .

Te

18 Appellat Osiridem Bacchum: Ausonius inquit: Bacchum Osirim Ægyptus putat. 19 ita Seneca in Hippol. Curas Bacchus exoneret graves. 20 Croceæ vestis ad talos usque: palla erat vestis muliebris. 21 Tyrius i.e. purpureus. 22 occultabantur sacra Bacchi sive Osiridis in cistis: unde horum Sacerdotes Cistigèri appellati. Martial. per contemptum: Nupsisti Gallia Cistigero. 23 i.e. varios ludos. Genio Deo cujuscumque loci sacrificabant choreis indulgendo &c. & perfundendo illius caput unguento &c. 24 Libum e melle Mopsopio offert poeta Osiridi sive Baccho, ipse enim mel invenit: Mopsopium i.e. Atticum sive Hy-mettium, sic dictum a Rege Mopsopo. 25 Tibi, o Messala. 26 Messala viam de suo stravit ab Alba Tusculum usque. de Alba vide Virg. Tusculum hodie Frascati, vide Martial. l. 3. Epigr. 3. 27 antiquo lare detinet, i. e. ornata antiquis domiciliis. 28 glareæ congesta i.e. fabulum acervatum atque asperum insternitur &c.

*Te canit agricola e magna cum venerit 29 Urbe
Seras, inoffensum rettuleritque pedem.
At tu, 30 natalis, multos celebrande per annos;
31 Candidior semper, candidiarque veni.*

29 Roma. 30 o tu Natalis dies; Natales dies maxime culti ab antiquis, etiam in sacris litteris. 31 ita Catull. *Fulsere quondam candidi tibi soles.*

ELEGIA III.

EST EJVSDEM ARGVMENTI

Cum sine primæ Elegiæ hujus lib. Nam detestatur bella invitatus a Messala ad expeditionem in Orientem.

Quis fuit horrendos primus qui protulit enses?
Quam ferus, & vere ferreus ille fuit!
Tunc cades hominum generi, tunc praelia nata.
Tum brevior dira mortis aperta via est.
At nihil ille miser 1 meruit: nos ad mala nostra
Vertimus, in savas quod dedit ille feras.
Divitis hoc vitium est auri, nec bella fuerunt,
Faginus astabat cum scyphus ante dapes.
Non arces, non vallus erat, somnumque petebat
Securus varias dux gregis inter oves.
Tunc mihi vita foret, vulgi nec tristia nossem
Arma, nec audissem corde micante tubam.
Nunc ad bella traher, & jam quis forsitan hostis
Hesura in nostro tela gerit latere.
Dii patrii servate 2 Lares; aluistis & iidem,
Cursarem vestros cum tener ante pedes.
Neu pudeat prisco vos esse e stipite factos,
Sic veteres ades incoluistis 3 avi.
Tunc melius tenuere fidem, cum paupere cultu
Stabat in exigua ligneus ade Deus.
Hic placatus erat, seu quis libaverat uvam,
Seu dederat sanctæ spicæ fersa comæ.

P 2

Atque

1 Ille nullam meruit pœnam: nam arma instituit contra truces belluas. 2 a Diis patriis incolumitatem Larium sive domorum petebant; qui Dii aluerunt Tibullum puerum custodientem ante eos. 3 veterum meorum avorum.

Atque aliquis voti compos liba ipsa ferebat ,
 4 Postque comes purum filia parva favum .
 At nobis arata, Lares, depellite tela ,
 Hostia erit e plena 5 mystica porcus hara .
 Hunc pura cum veste sequar, myrtoque canistra
 Vincha geram, myrto vinctus & ipse caput .
 Sic placeam vobis: alius sit fortis in armis,
 Sternat & adversos Marte fremente duces .
 Ut mihi potanti possit sua dicere facta
 Miles, & in mensa pingere castra mero .
 Quis furor est atram bellis arcessere mortem ?
 Imminet, & tacito clam venit illa pede .
 Non seges est infra, non vinea culta, sed audax
 Cerberus, & Stygia 6 navita puppis aqua .
 Illic perscissisque genis, ustoque capillo
 Errat ad obscuros pallida turba lacus .
 Quam potius laudandus hic est, quem prole parata
 Occupat in parva pigra senecta casa .
 Ipse suas sectatur oves, at filius agnos ,
 Et 7 calidam fesso comparat uxor aquam ,
 Sic ego sim, liceatque caput candescere canis 3
 Temporis & prisca facta referre senem .
 Interea Pax arva colat : Pax candida primum
 Duxit araturos sub juga curva boves .
 Pax aluit vites, & succos condidit uva ,
 Funderet ut nato 8 testa paterna merum .
 Pace bidens vomerque vigent : at tristia dura
 Militis in tenebris occupat arva situs .
 At nobis Pax alma veni, 9 spicamque tenete .
 Praesumat & pomis candidus 10 ante sinus .

4 dum comitans filia &c. 5 Vobis cadat porcus mystica vi-
 ctima : appellabatur ita porcus cum erat integer & pinguis-
 mus, primusque caedebatur, & multis ceremoniis immolabatur.
 Ovid. metam. ult. Et prima putatur Hostia sus venisse mori.
 6 Charon. 7 fessi ex itinere veteres lavabantur. 8 vas vina-
 rium, sive dolium testaceum; dicitur paterna in quam pater no-
 vum infuderat ut a filiis vetus hauriretur. 9 pacis simula-
 chrum gerebat spicas, florent enim pacis tempore agri &c.
 10 sinus qui est ante .

A L T I B V L L I ²²⁹

E X L I B R O I I

E L E G I A I.

AMBARVALE SACRIFICIUM

Poeta describit, in quo hostia circum arva maturis frugibus
ducebatur, omnesque post clamantes sequebantur,
ex quibus unus querna corona ornatus cum
saltatione sollempni composito carmine
Cereris laudes decantabat.

Quisquis adest, faveat: fruges & Instramus & agros:
Ritus ut a prisco traditus exstat avo.
Bacche veni, dulcisque tuis e 2 cornibus uva
Pendeat, & spicis tempora cinge Ceres.
Luce sacra requiescat humus, requiescat arator,
Et graue suspensio vomere cesset opus.
Solvite vincla jugis: nunc ad praesepia debent
Plena coronato stare boves capite.
Omnia sint operata Deo; non audeat ulla
Lanificam pensis imposuisse manum.
Casta placent superis: pura cum veste venite,
Et manibus puris sumite fontis aquam.
Cernite, fulgentes ut eat sacer agnus ad aras:
Vinctaque post olea candida turba comas.
Dii patrii, 3 purgamus agros, purgamus 4 agrestes.
Vos mala de nostris pellite limitibus:
Nen seges eludat messem fallacibus herbis,
Nen timeat celeres tardior agna lapos,
Tunc nitidus plenis confusus rusticus areis
Ingerat ardenti grandia ligna foco.

P 3

Tur-

1 Hoc sacrificium appellabatur *ambarvale* ab ambiendis
arvis: & immolabatur sus, ovis & tauris unde nomen, *sacra suo-*
vetaurilia. 2 *Bacchus cornutus*, quia primus junxit boves,
vel quia sic filius Jovis Ammonis cornuti. 3 sacrificio nempe
ambarvali. 4 i.e. colonos.

Turbaque 5 vernarum saturi bona signa coloni
 Ludet, & ex virgis exstruet arte casas.
 Eventura precor, vident' ut 6 felicibus extis
 Significet placidos nuncia fibra Deos?
 Nunc mihi 7 fumosum veteris proferte Falernum
 8 Consulis, & 9 Chio solvite vincla cado.
 Vina diem celebrent; non festa luce madere
 Est rubor, errantes & male ferre pedes.
 Sed bene Messalam sua quisque ad pocula dicat,
 Nomen & absentis singula verba sonent.
 Gentis 10 Aquitanae celebrer Messala triumphis,
 Et magna 11 insonsis gloria victor avis.
 Huc ades, aspiraue mihi, dum carmine nostro
 Redditur 12 agricolis gratia calitibus,
 Rura cano, rurisque Deos: his vita magistris
 Destituit querna pallere glande famem.
 Illi compositis primum docuere tigillis
 Exiguam viridi fronde operire domum.
 Illi etiam tauros primum docuisse feruntur
 Servitium, & plastro supposuisse rotam.
 Tunc victus abiere feri, tunc consua pomus,
 Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas.
 Aurea tunc pressos pedibus dedit uva liquores,
 Mistaque securo est sobria lymphamero.
 Rura ferunt messes, calidi cum sideris aestu
 Deponit flavas annua terra comas.
 Rure lewis verno flores apis ingerit alveo,
 Compleat ut dulci sedula melle favos.
 Agricola assiduo primum satiatus aratro
 Cantavit certo rustica verba pede:

Et

5 Multitudo vernarum, servorum vel liberorum, opulenti agricolæ ludere solebat ante propitia signa Deorum, & tanquam pueri exstruebant casas. 6 in sacrificiis aruspices & extispices viscera sive extra diligentissime observabant, maxime vero hepar. 7 fumosum i.e. generosum & spumosum. 8 veteris Consulis: vini vetustatis ex inscripti cado Consulis nomine noscebatur. 9 Vinum Chium optimum: Chios insula Maris Ægæi, nunc dicta Scio. 10 vide eleg. 3. lib. 1. vers. 3. 11 insonsis avis, i.e. feris & gravibus; ita Hor. insonsi auspiciis Catonis &c. 12 i.e. Faunis, Satyris, Pomonæ, Vertumno, &c.

Et satur arenti primum est modulatus avena
 Carmen, ut 13 ornatos duceret ante Deos .
 Agricola & 14 minio suffusus, Bacche, rubenti
 Primus inexperta duxit ab arte choros :
 15 Huic datus a pleno memorabile munus ovili
 Dux pecoris hircus, 16 duxerat hircus oves .
 Rure puer verno primum de flore coronam
 Fecit, & antiquis imposuit 17 Laribus .
 Rure etiam teneris curam exhibitura puellis
 Molle gerit tergo lucida vellus ovis .
 Hinc & fœmineus labor est, hinc pensa, colusque ,
 Fusus & appposito pollise versat opus .
 Atque aliqua assidue textrix 18 operata Minervam
 Cantat, & appulso tela sonant latere .
 Ipse quoque inter agros, interque armenta Cupido
 Natus, & indomitas dicitur inter equas .
 Illic indocto primum se exercuit arcu :
 Hei mihi quam doctas nunc habet ille manus .
 Sancte veni dapibus festis, sed pone sagittas ,
 Et procul ardentes hinc procul abde faces .
 Vos celebrem cantate Deum, pecorique vocate
 Voce palam pecori, clam sibi quisque vocet :
 Aut etiam sibi quisque palam; nam turba jocosa
 Obstrepit, & 19 Phrygio tibia curva sono .
 Ludite, jam nox jungit equos, currumque sequuntur
 Matris lascivo sidera 20 fulva choro .
 Postque venit tacitus fulvis circumdatus alis
 21 Somnus, & incerto somnia nigra pede .

13 ante Deos coronatōs floribus &c. 14 ante personarum
 usum quem Æschylus invenit, poetæ & rustici minio, & fœcibus
 se illinebant, Hor. in art. poet. *Per uncti fœcibus ora.* 15 Hic Ti-
 bullus initium Tragoediæ tangit, cujus præmium fuit *hircus*,
 græce *τράγος*. 16 deduxerat hædus ille oves. 17 diis dome-
 sticis. 18 jugiter laborans canit *Minervam* fusi & radii præsi-
 dem: *tela sonant* i. e. instrumenta texendi *appulso* pectine vi
 brachiorum constrepunt. 19 A Myda rege *Phrygia tibiam*
 inventam refert Plin. 20 *sidera* rutila sequuntur currum no-
 ctis, *lascivo* choro, i. e. festivo, uti pisces *lascivi*. 21 *somnus*
 existimabatur filius noctis, mortis frater, eique alæ fulcæ tribuun-
 tur, immittitque vel falsa vel vera somnia .

T I B U L L I
E L E G I A II.
C E R I N T H I

Amici sui natalem diem , ut videtur , celebrat
hoc carmine Tibullus .

D *Icamus bona verba, venit natalis ad aras.
Quisquis ades, lingua vir mulierque i fave
Urantur pia thura focis, urantur odores,
Quos tener e terra divise mittit Arabs .
Ipse suos 2 Genius adsit visurus honores ,
Cui decorent sanctas mollia festa comas :
Illius puro distillent tempora 3 nardo,
Atque satur libo sit, madaatque mero :
4 Annuat &, Cerinthe, tibi quodcumque rogabis ;
En age, quid cessas ? annuit ille, roga .
Auguror, uxoris fidos optabis amores ,
Jam reor hoc ipsos edidicisse Deos .
Nec tibi malueris totum quacumque per orbem
Fortis arat valido rusticus arva bove :
Nec tibi gemmarum quidquid felicibus undis
Nascitur, 5 Eoi qua maris unda rubet :
6 Vota cadunt : utinam strepitantibus advolet alis ,
7 Flavaque conjugio vincula portet amor !:
Vincula que maneant semper, dum tarda senectus
Inducat rugas, inficiatque comas .
Huc veniat 8 natalis avis , prolemque ministret .
Laudat & ante tuos turba novella pedes .*

1 Quid sit favere lingua non omnino convenit , cum vel silentium indici, vel bona verba & fausta imperari existiment .
2 Deum Genium præsertim die natali colebant atque invocabant. 3 Nardus, unguentum pretiosissimum. 4 putabant veteres Genios concessuros die natali quidquid rogabant. 5 oceanus orientalis dicitur Eous. 6 irrita sunt. 7 sacrum conjugii vinculum intelligit , quod græce *κρῶς*, quo putabant conjuges devinctos in perpetua permanere concordia : de hoc vinculo vide Høner. Iliad. ξ. 8 avis natalis seu cornix symbolum concordia, & in nuptiis invocabant .

ELE-

ELEGIA III.

MESSALINUM

Filium Messalæ laudaturus , qui fuerat cooptatus in
collegium Quindecim virorum, ad quos cura
librorum, Sibyllinorum pertinebat,
numen Apollinis invocat:

PHæbe fave, novus ingreditur tua templa & sacerdos 1
Huc age cum cithara carminibusque veni .
Nunc te vocales impellere pollice chordas ,
Nunc precor ad laudes 2 flectere verba mea .
Ipse triumphali devinctus tempora lauro ,
Dum cumulabit aras, ad tua sacra veni .
Sed nitidus pulcherque veni: nunc indue vestem
3 Sepositam: longas nunc bene posse comas ,
4 Qualem te memorant Saturno rege fugato
Victori laudes concinuisse Jovi .
Tu procul eventura vides 5 tibi debitus augur
Scit bene quid 6 fati provida cantet avis .
Tuque regis sortes: per te præsentit aruspex ,
7 Lubrica signavit cum Deus exta notis .
Te duce Romanos nunquam frustrata 8 Sibylla est ,
Abdita que 9 fœnis fata canit pedibus .

Phœ-

1 Messalinus augur sive poeta: Apollinis sacerdotes & mu-
sarum dicuntur poætæ. 2 orat Phœbum ut ad laudes Messali-
ni citharam & cantum flectat. 3 *sepositam*, i.e. quam induebat
Phœbus diebus sollempnioribus. 4 Dicitur Apollo Jovi patri
suo laudes celebrasse de triumpho, quem assecutus est de Satur-
ni fuga, qui latitavit diu apud regem Janum: deinde Phœbum,
tantæ elegantiæ apparuisse referunt, ut deos omnes in se con-
verterit. 5 *auspex* per te vaticinatur. 6 *fati præcia*.
7 credebant veteres extis inesse vim, quæ Apollinis beneficio
declararent futura. 8 Cumanam intelligit, quæ Tarquinio
Prisco libros vendidit, in quibus heroico carmine fata Roma-
norum descripta continebantur. 9 i.e. versibus heroicis: ita-
que quæ nunc circumferuntur Sibyllæ Cumanæ carmina,

Phœbe sacras Messalinum sine tangere 10 *chartas*

Vatis: & ipse, precor, quod sanat illa, doce.

Hæc dedit Ænea 11 *sortes, postquam ille* 12 *parentem*

Dicitur, & raptos sustinuisse Lares.

13 *Hæc fore credebat Romam, cum * mæstus ab alto*
Ilion, ardentes respiceretque Deos.

Romulus æterna nondum formaverat urbis

Mœnia consorti non habitanda Remo.

Sed tunc pascebant herbosa 14 *Palatia vacca,*

Et stabant humiles in 15 *Jovis Arca-casa.*

Lacte 16 *madens illic suberat Pan ilicis umbra,*

Et facta agresti lignea fœlce Pales:

Pendebatque 17 *vagi pastoris in arbore votum*

Garrula silvestri fistula sacra Deo:

Fistula, cui semper decrescit arundinis 18 *ordo:*

Nam calamus cera jungitur usque minor.

At qua 19 *Velabri regio patet, ire solebat*

Exiguus pulsa per vada linter aqua.

Impiger 20 *Ænea, volitantis frater Amoris,*

Troica qui profugis sacra vehis ratibus.

Jam tibi 21 *Laurentes assignat Jupiter agros,*

Jam vocat errantes hospita terra Lares.

Tro-

10 i.e. libros Sibyllinos, quorum cura penes quindecimviros erat, inter quos cooptatus fuerat Messalinus. 11 vide Virgil. 6. Æneid. 12 Æneas patrem humeris & manu Deos penates seu Lares in Italiam asportavit. 13 Hæc i.e. Sibylla credebat post Trojam incensam fore Romam. * Cum Æneas tristis mari spectaret Ilion &c. 14 i.e. montem Palatinum. 15 arx Jovis est capitolum. 16 Pan & Pales dii pastorales, quos lacte spargebant. Tibul. *Et placidam soleo spargere lacte Palem.* 17 vagi, i.e. militiam, vel artem aliam desinentis: instrumenta Diis artis præsidibus appendebant veteres. 18 Virgil. Ecl. 2. v. 36. *Est mihi disparibus septem compacta cicutis Fistula.* 19 Velabrum locus inter forum Romanum, Palatium & Aventinum, disclusum olim paludibus & reliqua urbe, unde lintibus per Velabrum vehebantur quadrantem solventes: ibi plurima vendebantur, præsertim caseus & unguenta. 20 Æneas strenuus dicitur frater Cupidinis, cum uterque matrem Venerem habuerint: dicitur volitans amor ab inconstantiam, quare ei pennas attribuere. 21 Laurentes agri i.e. Laurentum oppidum a Pico rege conditum: *Laurentis regia Pici* Virg.

- Troja quidem tum se mirabitur, & sibi dicet
 Vos bene tam longa consuluisse via .
 Illic sanctus eris, cum te veneranda 22 Numici
 Unda Deum calo miserit 23 indigetem .
 Ecce super fessas volisat victoria puppes ;
 Tandem ad Trojanos 24 diva superba venit .
 Ecce mihi lucent 25 Rutulis incendia castris ;
 Jam tibi prædico, barbare Turne, necem .
 Ante oculos 26 Laurens castrum, murusq. 27 Lavinii est,
 28 Albaque ab Ascanio condita longa duce .
 Carpite nunc tauri de septem montibus herbas ;
 Dum licet: hic magna jam locus urbis erit .
 Roma tantum nomen terris fatale regendis ;
 Qua sua de celo prospicit 29 arva Ceres :
 Quaque patent ortus, & qua fluitantibus undis
 Solis anhelantes ablujt amnis equos .
 30 Vera cano: sic usque sacras innoxia lauros
 Vescar, & æternum sit mihi virginitas .
 Hæc cecidit vates, & te sibi, Phæbe, vocavit ,
 31 Jactavit fusa sed caput ante coma .
 Quidquid 32 Amalthea, quidquid Marpeffia dixit ,
 Herophile Phæbe grata quod admonuit :

Quas-

22 Numicius, fluvius Latii, in quo Æneæ cadaver Ascanius re-
 perit. 23 Indigetes Dii, sunt Dii patrii ex hominibus facti :
 de Ænea fabula est : Turno occiso, & accepta Lavinia in con-
 jugem fugiens Mezentium in Numicum succidit, ei submerso
 templum erexit Ascanius, deumque indigetem appellari voluit.
 Liv. I. Histor. 24 Victoria dicitur Dea superba ob fastum &
 magnificentiam quam secum defert. 25 Rutuli duce Turno ad-
 versus Trojanos bellum gessere, uti Virgil. in sex postremis libb.
 Æneid. canit. 26 Laurentam, urbs Latii: Ut belli signum Lau-
 renti Turnus ab arce, Virg. lib. 8. 27 Lavinium urbs ab Ænea
 condita a conjugis suæ nomine. 28 Ascanius relicto Lavinia
 novercæ Lavinio urbe, multitudine civium florente, Albam lon-
 gam regni sedem condidit, quam Albam a sue alba ibidem olim
 reperta appellavit. 29 arva Cereris debent sumi per totum
 terrarum orbem, non pro Sicilia. 30 ego Sibylla vera cano: va-
 tes innoxii vaticinantes comedebant lauri folia. 31 Vates &
 divini jactabant caput effusis comis. 32 Ex Varrone decem
 fuere Sibyllæ: Amalthea quæ & Cumana libros attulit vatici-
 nio-

*Quasque Albana sacras Tiberis per flumina sortes
 Portarit, sicco perlueritque sinu :*
Hæ fore dixerunt belli mala signa 33 cometen .
Multus ut in terras deplueretque lapis :
*Atque tubas, atque arma ferunt strepitantia celo
 Audita, & lucos præcinuisse fugam .*
*Ipsam etiam 34 Solem defectum lumine vidit
 Jungere pallentes nubilus annus equos .*
*Et simulachra Deum lacrimas sudisse tepentes ,
 Fataque vocales præmonuisse boves .*
*Hæc fuerunt olim: sed tu jam, mitis Apollo ,
 Prodigia indomitis merge sub æquoribus .*
*Ut succensa sacris 35 crepitet bene laurea flammis,
 Omine quo felix, & sacer annus eat .*
*At laurus bona signa dedit: gaudete coloni.
 Dissendet spicis horrea plena Ceres .*
*Oblitus & musto feriet pede rusticus uvas ,
 Dolia dum, magni deficiuntque lacus .*
*At madidus Baccho sua festa 36 Palilia pastor
 Continet: a stabulis tunc procul este lupi .*
*Ille levis stipulae sollempneis potus acervos
 Accendet, flammam transilietque sacras .*
*Et factus matrona dabit, natusque parenti
 Oscula comprehensis auribus eripiet .*
*Nec tædebit avum pæcruo advigilare nepoti ,
 Balbaque cum pæro dicere verba senem .*
*Tunc operata Deo pubes discumbet in herba ,
 Arboris antiquæ qua levis umbra cadet .*
*Aut e veste sua tendent umbracula 37 fertis .
 Vincula, coronatus stabit & ipse 38 calix .*

At

niorum Tarquinio : Tibullus dicit fuisse Sibyllam *Albanam* ,
 quæ sortes seu hos libros Tarquinio obtulit, quos *siccus*, & *sic-*
co pectore, etsi aqua perluebatur gestavit. 33 hæ vaticinatæ
 sunt cometen futurum infaustum omen belli, & cetera prodigia.
 34 id accidit cum *Cæsar* dictator occisus est, & per totum an-
 num *sol* impalluisse fertur. 35 *laurus* combusta si resonaret,
 felix iustumque portendebat. 36 in festis *palis* Deæ pasto-
 rum congestum fœnum & stipulas accendebant, transiliebant-
 que flammam, quibus se expiari credebant. 37 *fertis* i. e. redi-
 miculis, *ferta* & *fertula*, herba est in Campania frequens ad or-
 nanda & obliganda tentoria. 38 *Et vina coronant* Virg.

*At sibi quisque dapes, & festas exstruet alte
 Cespitibus mensas, cespitibusque torum :
 Pace tua pereant arcus, pereantque sagitta,
 Phoebe & modo in terris erret inermis amor.
 Acer amor, fractas utinam tua tela sagittas
 Si hinc, extinctas aspiciamque faces.
 Ut Messalinum celebrem cum pramia belli
 Ante suos currus 39 oppida victa feret ;
 Ipse gerens laurus, lauro devinctus agresti
 Miles io magna voce triumphæ canam.
 Tunc Messala meus pia det spectacula turba,
 Et plaudat curru prætereunte pater.
 Annue, sic tibi sint 40 intonsi, Phœbo, capilli :
 Sis tua perpetuo sit tibi casta soror.*

39 in triumphis simulacra urbium victarum ex argento, ex citro, ex acantho, ex testudine, & aliquando ex auro compacta præferri solemne erat. 40 post preces poeta Phœbo ad-
 blanditur per ostentationem earum rerum, quas illi gratas esse novit.

238
ALB. TIBULLI

Equitis Romani

EX LIBRO III

ELEGIA I.

KALENDIS MARTIIS

Ad invicem, maxime ad matronas Romani dona seu strenas mittebant; unde poeta mulas obtestatur, ut aperiant quo dono Neeram suam carissimam debeat munerari: inde rogat ut libellum suum perpositum ad eam perferant.

MArtis Romani festa venero calenda:
 Exoriens nostris hinc fuit 1 annus avis
 Et vaga nunc cerva discurrunt undique pompa,
 Perque vias urbis munera, perque domos.
 Dicite Pierides, quonam donetur honore
 Seu mea, seu fallor, cara Neera tamen.
 Carminibus sponsæ, precio capiuntur avara;
 Gaudeat, ut digna est, versibus illa meis.
 2 Lutea sed niveum involvat membrana libellum,
 Pumex & canas tondeat ante comas:
 Summaque prætexat tenuis fastigia charta,
 Indicet ut nomen littera picta meum.
 Atque inter geminas pingantur 3 cornua frontes.
 Sic etenim contum mittere oportet opus.

Per

1 Mensis Martius initium anni fuit apud præcos Romanos a Marte gentis patre: Numa deinceps Januarium & Februarium adjecit. 2 præclarum testimonium hoc Tibulli de veterum cura in ornandis libris: *luteus* color, i.e. croceus. 3 *Cornua* in libris erant capitula quædam ossea vel eburnea ad modum lunulæ, Ausonius appellat illa *menidem* i.e. lunulam. *Frontes* vero erant extremitates membranarum in spiram complicatarum, quæ pumice poliebantur.

*Per vos 4 auctores hujus mihi carminis oro ,
 Castaliamque umbram, 5 Pieriosque lacus :
 Ite domum, cultumque illi donate libellum ,
 Sicut erit : nullus desinat inde color .
 Illa mihi referet, si nostri mutua cura est ,
 An minor, an toto pectore deciderim .
 Sed primum Nympham larga donate salute ,
 Atque hæc submisso dicite verba sono :
 Hæc tibi, vir 6 quondam, nunc frater, casta Neera .
 Mittis, & accipias munera parva, rogat .*

4 auctores : in foemin. gen. musæ sunt carminum præfides .
 5 i.e. per fontem prope Pierium montem Thessaliæ musis sacrum. 6 quondam hic notat tempus futurum: Tibullus Neeram suam mox uxorem amabat veluti sororem .

E L E G I A II.

A N E Æ R Æ

Diffidio uxoris sibi sponsæ Tibullus sub nomine
 Lygdami canit tantum capere doloris, ut
 mors sibi brevi immineat .

Ferreus ille fuit, qui tantum ferre dolorem ,
 Vivere & erepta conjuge qui potuit .
 Non ego firmus in hoc, non hæc patientiâ nostro
 Ingenio : frangit fortia corda dolor .
 Hæc mihi verba loqui pudor est, vitæque fateri
 Tot mala perpeffa tædia nota mea .
 Ergo ego cum tenuem fuero mutatus in umbram ,
 Candidaque ossa super nigra favilla teget ,
 Ante meum veniat longos 1 incomta capillos ,
 Et fleat ante meum mæsta Neera rogam .
 Sed veniat cara matris comitata dolore .
 Mæreat hæc genero, mæreat illa viro .
 Præfata ante meos manes, animamque precata ,
 Perfuseque piæ ante liquore manus .

Pars

1 Elegantissime poeta funerum & ossilegii cæremonias & ritus depingit .

*Pars que sola mei superabit corporis, ossa
Incincta nigra candida veste legant.*

*Et primum annoso spargant collecta Lyæo,
Mox etiam niveo fundere lacte parent.*

*Post hæc 2 carbaseis humorem tollere velis:
Atque in marmorea ponere sicca domo.*

*Illic quas mittit dives 3 Panchaia merces,
Etique Arabes, dives & Assyria:*

*Et nostri memores lacrimæ fundantur eodem,
Sic ego componi versus in ossa velim.*

*Sed tristem mortis demonstrat littera causam,
Atque hæc in celebri carmina fronte notet:*

*Lygdamus hic situs est: dolor huic, & cura Neera
Conjugis ærepta, causa perire fuit.*

2 ossa vino, lacte & odoribus respersa lintheis exsiccabant, ut humor quo fuerant irrigata exfugeretur. 3 Panchaja, Arabia & Assyria regiones Asiæ, in quibus arbores thuriferæ sponte nascuntur.

E L E G I A III.

V O T A M V L T A S E D I I S

Perfolvisse ait poeta, ut Neera sibi sponsa restitueretur: negatque sibi aliud quidpiam jucundum contingere apud mortales: si nulla sit spes ut in gratiam cum ipsa redeat, e vivis ad inferos abire optat.

Quid prodest calam votis impleisse, Neera?

1 Blandaque cum multa thura dedisse prece?

2 Non ut marmorei prodirem e limine tecti

Insignis clara, conspicuusque domo:

Aut ut multa mei renovarent jugera tauri,

Et magnas messes terra benigna daret:

Nam grave quid prodest pondus mihi divitis auri?

Arvaque si findant pinguis mille boves?

Quid-
1 Blandi thuris honores Proper. thura blandos & propitios reddunt deos. 2 sensus est: vota feci, non ut marmoreis fruar domibus &c.

Quidve domus prodest 3 Phrygiis innixa columnis ,
 Tenare siue tuis , siue Caryste tuis ?
 Et 4 nemora in domibus sacros imitantia lucus ?
 Aurataque trabes , marmoreumque solum ?
 Quidve in 5 Erythraeo legitur qua litore concha ,
 Tinctaque Sidonio 6 murice lana iuvat ?
 Et qua praterea populus miratur ? in illis
 Invidia est : falso plurima vulgus amat :
 Non optibus mentes hominum curaque levantur .
 Nam fortuna sua tempora lege regit .
 Sit mihi paupertas tecum iacunda , Neera .
 At sine te , regum munera nulla volo .
 O niveam , qua te poterit mihi reddere , lucem !
 O mihi felicem terque quaterque diem !
 At si pro dulci reditu quacunque uoventur ,
 Audiat auersa non meus aure Deus :
 Nec me regna iuvent , nec 7 Lydius aurifer amnis ;
 Nec quas terrarum sustinet orbis opes .
 Hæc alii cupiant , liceat mihi paupere culin
 Securo cara conjuge posse frui .
 Adsis , & timidis faveas , 8 Satharnia , votis ,
 Et faveas concha Cypria uella tua :
 Aut si fata negant reditum , 9 tristesque sorores ;
 Stamina qua ducunt , quæque futura neunt :
 Me voces in vastos amnes , 10 nigramque paludem
 Dives in ignava luridus Orcus aqua .

Q

ELE.

3 notus omnibus lapis Phrygius. Tenaræ promontorium Laconicæ regionis in Peloponneso : hic prope specum valde umbrosus , per quem Hercules Cerberum ad superos traxit , est marmor viridis coloris. Carystus insula Eubœæ oppidum : hinc columnæ marmoreæ multiplicis coloris varietate commedatæ eruuntur. 4 viridaria voluptatis gratia olim in nobilium virorum domibus. 5 pro toto mari orientali accipitur Erythraeum. 6 murex marinus piscis , cuius succo purpura tingitur : Sidon Phœnicicæ urbs nobilissima claritate & antiquitate cum Tyro contendens. 7 Lydia amnis est Pactolus qui arenas & strigmenta auri cum undis devolvere creditur. 8 Juno Saturni filia , & Venus in Cypro genita concha vehi credebatur. 9 tres Parcæ: Clothæ colum bajulat , Lachesis net , Athropos occat: sunt autem lanificæ & fatidicæ. 10 nigra palus est Styx tanta veneratione habita a superis , ut si per illam quidquam jurarent nullo pacto violari posse credebant .

T I B U L L I
E L E G I A IV.
S O M N I V M

Refert Tibullus & ut vanit̄ abominatur. Visus est sibi Apollo qui cum monuit Neæram sibi sponsam alii viro nuptias jurasse: eam tandem dei jussu monet, ne quid ejusmodi consilii capiat: Deosque precatur ut ea insomnia averruncent.

D *Li meliora ferant, nec sint insomnia vera;
Qua tulit externa proxima nocte quies.
Ite procul, vanum falsumque averte visum,
Desinite in vobis quærere velle fidem.
Divi vera monent: ventura nuncia sortis
Vera monent 1 Thuscis exta probata viris.
Somnia fallaci ludunt temeraria nocte,
Et pavidas mentes falsa timere jubent;
Et vanum ventura hominum genus omina nobis
Færæ pio placant, & 2 saliente sale.
Et tamen, utonque est, sive illi vera moneri,
Mendaci somno credere sive volent;
Efficiat vanos noctis 3 Lucina timores,
Et frustra immeritum pertimuisse velit.
Si mea nec turpi mens est obnoxia factis,
Nec læsit magnos impia lingua Deos.
Jam nox æthereum nigris emensa quadrigis
Mundum caruleo laverat 4 amne rotas:
Nec me sopierat menti Deus utilis agra
Somnus: sollicitas deficit ante domos.
Tandem cum summo Phœbus prospexit ab ortu,
Pressit languentis lumina sera quies.
3 Hic juvenis casta redimitus tempora laura
Est visus nostra ponere sede pedem;*

Non

1 Thuscorum gens arte-exispicina, seu aruspicina quantum valuerit, norunt qui veterum monumenta tantisper attingunt. 2 sal in igne conjectus crepitans exsilit. 3 i.e. luna. 4 annis id est oceanus. 5 describit Apollinem.

Non illo quidquam formosius ulla priorum.

Ætas, humanum nec videt illud opus:

Intonsi crines longa cervice fluebant,

Stillabat 6 Tyrio myrrhaea roris coma.

Imò videbatur talis illudere 7 palta:

Namque hæc in nitido corpore vestis erat.

Artis opus rara fulgens testudine & auro

Pendebat. leua garrula parte lyra.

Hanc primum veniens pleetro modulatus eburno

Felices cantus ore sonante dedit.

Sed postquam fuerant digiti eam voce locuti,

Edidit hæc tristi dulcia verba modo:

Salve 8 cura Deum, casto nam rite poetæ

Phœbusque & 9 Bacchus Fieridesque favent:

Sed proles Semeles Bacchus, doctæque sorores

Dicere non norunt, quid ferat hora sequens.

At mihi 10 fatorum leges, ævique futuri

Eventura pater posse videre dedit.

Quare ego quæ dico non fallax, accipe, vates:

Quodque Deus vero Cynthius ore ferat.

Tantum cara tibi, quantum nec filia matri,

Quantum nec timido casta puella viro:

Pro qua sollicitas caelestia numina votis,

Quæ tibi securos non sinit ire dies:

Et cum te ut fusco somnus velavit amictu,

Vanum nocturnis fallit imaginibus:

Carminibus celebrata tuis formosa Næra

Alterius mavult esse puella viri;

Diversasque suas agit mens impla curas.

Nec gaudet casta nupta Næra domo.

Ab crudele genus, nec fidum sæmina nomen.

Ab pereat, didicis fallere si qua virum.

Q 2 3

Sed

6 Myrrhaea coma dicitur a colore & odore, color est subflavus, odor exquisitissimus, quare stillabat Tyrio nardo: nardus optima in Tyro. 7 vestis propria mulierum ad talos usque defluens. 8 At sacri vates, & divum cura vocatur, Ovid. de Tibul. obitu. 9 Vinum est virtutis & ingenii incitamentum: Fœcundi calices quem non fecere disertum? ait Horat. 10 Idem Apollo passim templa & oracula habuit. 11 somnus Deus cornu manu tenet & veste fusca induitur.

*Sed nesci poterit: mens est mutabilis illis ;
 Tu modo cum multa brachia tende fide .*
 12 *Improba spes docuit valides tentare labores ;
 Improba spes docuit verbera seua pati .
 Ergo ne dubita blandas adhibere querelas :
 Vincantur molli pectora dura prece ,
 Quod si vera canunt sacris oracula templis ,
 Hæc illi nostro nomine dicta refer :*
*Hoc tibi conjugium promittit . 13 Delius ipse ,
 Felix hoc : alium desine velle virum .
 Dixit, & ignavus defluxit pectore somnus .
 Ab ego ne possim tanta videre mala !
 Nec tibi crediderint votis contraria vota ,
 Nec tantum crimen pectore inesse sub ,
 Nam te nec vasti genuerunt aquora Ponti ,
 Nec flammam volvens ore 14 Chimæra fero :
 Nec 15 canis anguinea redimitus terga caterua ,
 Cui tres sunt lingua, tergeminumque caput :*
 16 *Scyllaque virgineam canibus succincta figuram :
 Nec te conceptam seua leana tulit :
 Barbara nec 17 Scythia tellus, horrendave 18 Syrtis :
 Sed culta & duris non habitanda domus ;
 Et longe ante alias omnes mitissima mater ,
 Isque pater, quo non alter amabilior .
 Hæc Deus in melius crudelia somnia vertat ,
 Et jubeat tepidos irrita ferre Notos .*

12 labor improbus omnia vincit. 13 Apollo *Delius* nomine natus est in *Delo* insula, ubi ejus oracula frequentissima. 14 monstrum triforme in ore flammæ, caput pectusque leonis, ventrem capræ & caudam draconis habuisse fingitur. 15 Cerberus anguis jubis deformis &c. 16 de *Scylla* vid. Virg. & Ovid. 14. metamor. 17 *Scythia* regio latissima quoad maximam partem ad Asiam, quoad minimam ad Europam: gentes efferas habet. 18 *Syrtis*, sinus ad Africæ lictus fabulosus & periculi plenus.

E L E G I A V.

DVM AQVARVM TVSCARVM BALNEAS

Quidam Tibulli familiares adissent, adverſa quindecim die-
rum valetudine correptus eſt Romæ: cumque de morbi gra-
vitate timeret, Proſerpinam mortis & vitæ dominam
rogat ut diutius ſibi vivere liceat, quip-
pe qui & juvenis & pius.

Vos tenet, 1 Etruſcis manat qua fontibus unda,
Unda ſub aſtium non adeunda Canem:
Nunc autem ſacris 2 Bajarum maxima lymphis,
Cum ſe 3 purpureo vere remittit hiems.
Et mihi 4 Perſephone nigram denunciat horam;
Immerito Joveni parte notare, Dea.
Non ego tentavi nulli temeranda virorum
Audax laudanda 5 ſacra docere Deæ.
Nec meâ mortiferis infecit pocula ſuccis
Dextera, nec cuiquam tetra venena dedit.
Nec nos ſacrilegos templis admovimus ignos,
Nec cor ſollicitant facta nefanda meum:
Nec nos infana meditantès jurgia lingua:
Impia in adverſos ſolvimus ora Deos.
Et nondum cani nigros læſere capillos,
Nec venit tardo curva fenestra pede.
Natalem primo noſtrum videre parentes;
6 Cum cecidit fato conſul uterque pari.

Q 3

Quid

1 Calidarum aquarum apud Tuſcos meminit Varro lib. 8.
de L.L. quæ quidem per æſtatem inſalubres. 2 maxima Ba-
jarum lymphis: i. e. unda Etruſca eſt longe melior iſtis Baja-
rum aquis ineunte vere: Baje urbs Campaniæ a Bajo Ulyſſis
ſocio dictæ, amœniſſima. Hor. Nullus in orbe locus Bæjis præ-
luceſt amœnis. dicuntur ſacra, quia ad omnes fere morbos de-
pellendos aptæ: Hinc Sidonius omnes aquas calidas Bajas ap-
pellat. 3 color purpureus pro pulcro accipitur, unde Horat.
l. 4. Od. Paulli purpureis ales oloribus; ac olores albi ſunt.
4 alio nomine Proſerpinæ, in cujus poteſtate hominum, fata
credebant. 5 ſacra Cereris & Proſerpinæ intelligit: ea enim
vulgare grande piaculum: Ceres dicitur dea laudanda ob ma-
gna ejus merita in mortales, quos docuit arare, ſerere, &c. 6 de
hoc pentametro vide pag. 18. hujus libelli.

- Quid fraudare juvat vitem crescentibus uvis ?
Et modo nata mala vellere poma manu ?
Pavente, pallentes umbras quicumque tenentis ,
Duraque sortiti 7 tertia regna Dei .*
- 8 *Elysios olim liceat cognoscere campos .
Lethæamque 9 ratem, 10 Cimmeriosque lacus ,
Cum mea rugosa pallebunt ora senecta ,
Et referam pueris tempora prisca senex.
Atque utinam vano nequidquam terrear * æstu .
Languent ter quinas sed mea membra dies .
At vobis Thusca celebrantur numina lymphæ ,
11 Et facilis lenta pellitur unda manu.
Vivite felices, memores & vivite nostri ;
Sive erimus, seu nos fata fuisse velint .
Interea 12 nigras pecudes promittite Diti ,
Et nivei lactis pocula mista mero .*

7 Plutonem intelligit, cujus regnum infra terram vocatur: *tertium*: sorte enim contigit Jovi Cælum, Neptuno aqua, Plutoni infernum, 8 in *Elysiis campis* habitare animas virorum virtute præstantium fabulati sunt poetæ: quidam eos insulis fortunatis, quidam Lunæ addixere. 9 i.e. *ratem* Charontis. 10 *Cimmerii lacus* sunt famosi specus, per quos patebat aditus ad inferos siti ad Aquilonem: * ut inani frustra concutiar formidine. 11 natandi peritiam & balnearum usum apud veteres docebantur vel pueri ante elementorum scientiam. 12 Plutoni sive Diti nigræ victimæ mactabantur .

E L E G I A VI.

L I B E R U M P A T R E M

Seu Bacchum precatur Tibullus, ut se dolore lever; deinde pincernam jubet generosissimum vinum subministrare, sociosque precatur ut genio indulgeant .

- 1 *C*andide Liber ades; sic sit tibi mystica vitis
Semper, sic hedera tempora vincita feras.
Ausfer & ipse meum pariter medicando dolorem ;
Nonne tuo cessit munere sæpe dolor ?

Care

1 *Candidus* idest pulcher, minime fucatus, sincerus. *Liber*, quia a cuius soluit: *mystica vitis*, i.e. tibi sacra.

- Caro 2 puer, *madeant generoso pocula Baccho,*
Et nobis prona funde Falerna manu.
 Ite procul durum cura genus, ite labores 3
Fulserit hic niveis 3 Delius alitibus.
 Vos modo proposito dulces faveatis amici,
Neve neget quisquam me duce se comitem.
Armenias tigres, & fulvas ille leanas
Vicit, & indomitis mollia corda dedit.
 4 Hæc ipse, & majora volet, sed poscite Bacchi
Munera; quem vestrum pocula sicca juvant?
 5 Convenit ex equo, nec torvus Liber in illos,
Qui se, qui que una vina jocosa colunt.
Jam venit iratus nimium nimique severus;
Qui times irati numina magna, bibat.
Quales his pœnas qualis quantusque minetur,
6 Cadmea matris præda cruenta docet.
Sed procul a nobis hic sit timor: 7 illaque, si qua est,
Quid valeat læsi, sentiat, ira Dei.
Quid presor ab demens? venti temeraria vota,
Aeria & nubes 8 diripienda ferant:
Quamvis nulla mei superest tibi cura, Neera:
Sis felix, & sint candida fata tua.
At nos secunda reddamus tempora mensæ:
Venit post multas una serena dies.

2 puer, i.e. famulus & minister. 3 *Delius*, i.e. Apollo a Delo insula ubi natus: optat ut transeat felix dies, quo cupit genio & vino indulgere. 4 hæc & majora potest Bacchus. 5 i.e. æqualiter ipsi convenit cum iis qui ipsum venerantur, & læta vina bibunt. 6 Agave Cadmi filia ipretis Bacchi sacris Pentheum filium suum in furorem acta Dei hujus potenti numine pro fera dilaniavit. 7 mater Cadmæ, nisi ficta res est & commentitia. 8 venti & nubes ferunt vota mea dispergenda quæ sine consilio emifi.

E L E G I A VII.

LÆTITIAM SIMULARE

Difficillimum est Tibullo gravibus curis presso, & de amicorum perfidia conquerenti.

Hei mihi, difficile est imitari gaudia falsa:
 Difficile est tristi fingere mente jocum.

Nec bene mendaci risus componitur ore,

Nec bene sollicitis 1 ebria verba sonant,

Quid queror infelix? turpes discedite dura;

Odit 2 Lencus tristia verba pacer.

3 *Gnossia, Theseæ quondam perjuriam linguæ*

Elevisi ignoto sola relicta mari,

Sic cecinit pro te doctus, Minoi, Catullus

Ingrati referens impia facta viri.

Vos ego nunc moneo: felix, quicumque dolore

Alterius discas posse carere tuo.

1 Dicta vinosa non conveniunt anxiiis. 2 Unum ex nominibus Bacchi, a græca voce *ληνός* ductum quod torcular denotat. 3 de *Gnossia*, de *Theseo*, de *Minoide* & *Catullo* vide pag. 190. & seq. hujus libelli.

A L T I B V L L I

Equitis Romani

E X L I B R O I V.

PANEGYRICUS AD MESSALAM.

TE, *Messala, canam: quanquam me cognita virtus.*

Terret, ut infirmæ nequeant subsistere vires,

Incipiam tamen, at meritas si carmina laudes

Deficiant: humilis tantis sim 1 conditor actis;

Nec tua te præter chartis intexere quisquam

Facta queat, dictis ut non majora supersint;

Est nobis voluisse satis. Nec carmina parva

Respueris: etiam Phœbo gratissima dona

2 *Cres tulit, & cunctis Baccho jucundior 3 hospes*

Ica-

1 *Utinam sim scriptor actorum tuorum. Virg. tristia con-*

dere bella. 2 Quis fuerit hic Cretenensis; ignota prorsus est

fabula. 3 Icarus Bacchum hospitem excepit, & ab eo usum

vipi & colendi vites rationem accepit, quam artem cum pasto-

res.

Icarus, ut puro testantur sidera celo,
Erigoneque, Canisque, neget ne longior atas.
Quin etiam 4 Alcides Deus ascensurus Olympum
Lata Molorcheis posuit vestigia tellis.
Parvaque caelestes pacavit 5 mica, nec illis
Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.
Hic quoque sit gratus parvus labor, ut tibi possim
Inde alios aliosque memor componere versus.
Alter dicet opus magni mirabile mundi,
Qualis in immensum 6 defecerit aera tellus;
Qualis & in curvum pontus 7 confluxerit orbem,
Et vagus e'terris 8 qua surgere nititur aer,
Huic & contextus passim fluat igneus aether,
Pendentique super claudantur ut omnia celo.
At quodcumque mea poterunt audere Camenae,
Seu tibi par poterunt, seu, quod spes abnuvit, ultra,
Sive minus, certeque canent minus, omne vovemus
Hoc tibi, nec tanto careat mihi nomine charta.
Nam, quanquam antiquae geptis superant tibi laudes,
Non tua majorum contenta est gloria fama,
Nec quaris quid quaque 9 index sub imagine dicat,
Sed generis priscos contendis vincere honores.
Quam tibi majores, majus decus ipse futurus.
At tua non titulus capiet sub nomine facta,
Aeterno sed erunt tibi magna volumina versu,
Convenientique tuas cupidi componere laudes
Undique quique canent victo pede, quique soluto,

Quis

res docuisset, illique obruti vino opinantes venenum ab Icaro
 sibi propinatum interemerunt: Erigone ejus filia indicio canis,
 cum necem patris agnovisset, suspendio se enecuit: unde inter
 astra relati sunt *Icarus* seu *Bootes*, *Erigone* & *Canis*. 4 *Her-*
cules ascensurus in caelum ab *Molorcho* pastore hospitio exce-
 ptus fuit, mox interfectorus *Leonem* in *Silva Nemaea*.
 5 *Thuris* vel *salis* granum saepe pacavit *Deos*. 6 *Cic. de*
Nat. Deor. lib.2. Terra crassissima mundi regio medium mun-
 di locum tenet. 7 mare terram complectitur undiq. 8 qua-
 tuor elementa tetigit, quibus secundum veterum opinionem,
 mundus consistit, aer a terra volitans surgit in sublime: aeri con-
 nexus ignis undique miscetur: denique omnia caelo imminente
 continentur. 9 *index* denotat virorum elogium quos refere-
 bant imagines, & in eorum basi *index* *ivae* *titulus* scribatur.

*Queis potius certamen erit, sim victor in illis ,
 Ut nostrum tantis inscribam nomen in actis .
 Nam quis te majora gerit 10 castrisve, forove ?
 Nec tamen hinc aut hinc tibi 11 laus majorve, minorve .
 Justa pari premitur veluti cum pondere libra
 Prona, nec hac plus parte sedet , nec surgit ab illa .
 12 Qualis, inaequatum si quando onus urget utrinque ;
 Instabilis natat alterno depressior orbe .
 Nam seu diversis fremat inconstantia vulgi ,
 Non alius sedare queat , seu iudicis ira
 Sit placanda, tuis poterit mitescere verbis ;
 Non 13 Pylos aut Ithace tantos genuisse feruntur
 Nestora, vel parva magnum decus urbis Ulysses :
 Vixerit ille senex quamvis, dum terna per orbem .
 Secula fertilibus Titan decurreret horis ;
 Ille per ignotas audax erraverit urbes ,
 Qua maris extremis tellus includitur undis .
 Nam 14 Ciconumque manus adversis reppulit armis :
 Non valuit 15 Lotos captos avertere cursus :
 Cessit & Aetnae 16 Neptunius incola rupis
 Vicina Maronae foedatus lumina Baccho .
 Vexit & 17 Aelios placidum per Nereae ventos .*

Incul-

10 militum vel domi. 11 aequa tibi laus in pace & in bello .
 12 contra vero si pondera sint inaequalia in orbe alterno i.e. in
 lance. 13 Pylos, & Ithace urbes Graeciae una Nestoris patria,
 altera Ulyssis: primus vixit ann. 300. summa prudentia parilique
 eloquentia. De Ulysses vide Homeri omnem Odysseam, cujus er-
 rores famulos enumerat Tibullus. 14 sunt Thraciae populi, ad
 quos post Trojam excisam primum appulit Ulysses & devicit .
 15 delatus Ulysses ad *Lothophagos* homines minime malos in A-
 frica cum duo ejus socii *Lotos* herbam suavissimam, & patriae
 oblivionem inducentem gustassent, vix eos tandem reduxit, vid.
 Odyss. 9. 16 Polyphemum intelligit filium Neptuni, inebria-
 tum vino *Maronae* i.e. a Ciconibus accepto, *Maronae* eadem
 ac *Ismarus* urbs Ciconum prima. *Foedatus lumina*; a Poly-
 phemo ebrio Ulysses oculum praegrandem extraxit. Odyss. 9.
 17 Ulysses ab *Aelo* ventorum rege in utre accepit ventos
 praeter Zephyrum, quocum in patriam sine tempestate naviga-
 ret: at socii Ulysses-obdormiente congestas in utre gazas opi-
 nantes solverunt utres, unde iterum tempestatibus agitur Ulysses.
 Hom. Odyss. 10.

Incultos adiit 18 Læstrygonas, Antiphatenque,
Mobilis Artacio gelidos quos irrigat unda .
Solum nec docta verterunt pocula 19 Circes :
Quamvis illa foret Solis genus, apta vel herbis ,
Aptaque vel cantu veteres mutare figuras .
 20 *Cimmerium etiam obscuras accessit ad arces :*
Quæis nunquam candente dies apparuit ortu ,
Sive supra terras Phæbus, seu curreret infra .
Vidit ut 21 inferno Plutoni subdita regna
Magna Deam proles levibus discurreret umbris .
Præteritque cita 22 Sirenum littora puppi .
Illum inter gemina nantem confinia mortis .
Nec Scylla 23 sævo conterruit impetus ore ,
Cum canibus rapidas inter freta serperet undas :
Nec violenta suo consumpsit more Charybdis ,
Vel si sublimis fluctu consurgeret imo ,
Vel si interrupto nudaret gurgite pontum .
Non violata vagi fileantur 24 pascua Solis .
Finis & erroris miseri 25 Phæacia tellus .
Atque hæc sen nostras inter sunt cognita terras ,
Fabula sive novum dedit his erroribus orbem ,
Sis labor illius, tua dum 26 facundia major .

Nam

18 ad *Læstrygonas* & eorum regem *Antiphaten* Formiarum conditorem etiam appulit Ulysses, hi autem humanis victabant carnibus, & ex Ulyssis sociis unum dilaniarunt. Hos irrigat fluvius *Artacia*. Odyss. 10. 19 *Circes* fabella omnibus nota vid. Virg. & Odyss. 10. 20 *Cimmerii* populi Asiæ vicini sedibus Amazonum, ad quos appulit Ulysses & ab Hom. ad Inferos ponuntur: habitant climata cooperta caliginibus utpote a sole remotissimi. Alii interpretantur *Cimmerios* qui sunt prope Puteolos & Cumas, quod magis arridet. 21 Ulysses per *Cimmerios* descendit ad regna Plutonis. 22 *Sirenum* fabula notissima. 23 *Scylla* & *Charybdis* mostra seu scopuli prope Messanam navigantibus plena periculi. Vide Virg. Æn. 3. & Hom. Odyss. l. 12. 24 Ulyssis socii *Solis* boves mactarunt in Sicilia, qui in frustra dissecti & tostii etiã mugiebant: Sol indignatus conquestus est cum Jove, qui navem Ulyssis fulmine incendit. 25 *Phæacia* est intula Corcyra vulgo *Corfu*, dicitur finis errorum Ulyssis, quia inde recta navigavit in Ithacam patriam. 26 Quintilianus asserit, *Messalam*, etiam Cicerone florente, in dicendo præsetulisse nobilitatem, & in eloquentia non parum dignitatis cum Pollione obtinuisse,

Nam te non alius belli tenet aptius artes ,
 Qua deceat tutam castris præducere fossam ,
 Qualiter adversos hosti desigere 27 cervos :
 Quemve locum ducto melius sit claudere vallos :
 Fontibus ut dulces erumpat terra 28 liquores :
 Ut facilisque tuis aditus sit , & arduus hosti .
 Laudis & assiduo vigeat 29 certamine miles .
 Quis tardamve sudem melius, celeremve sagittam
 Jecerit, aut lento perfregerit obviam pilo ?
 Aut quis equum celeremve arcto comperescere freno
 Possit, & effusas tardo permitttere habenas :
 Inque vicem modo directo contendere passu ,
 Seu libeat curvo melius contendere gyro ?
 Quis parma seu dextra velit, seu laeva tueri ,
 Sive hac, sive illac veniat gravis impetus hasta ,
 30 Amplior, aut signata cita loca tangere funda ?
 Jam simul audacis veniant certamina Martis ,
 Adversisque parent acies concurrere signis ,
 Tunc tibi non desit faciem componere pugna ,
 Seu sit opus quadratum acies consistat in agmen ,
 Rectus ut aequatis decurrat frontibus ordo ,
 Seu libeat duplicem, seu junctum cernere Martem ,
 Dexter uti laevum teneat, dextrumque sinister
 Miles, sitque 31 duplex gemini victoria casus .
 At non per dubias errant mea carmina laudes ;
 Nam 32 bellis experta cano : testis mihi victa
 Fortis 33 Japidia miles : testis quoque fallax
 34 Pannonius, gelidas passim disjectus in Alpes :
 Testis 35 Arupinis & pauper natus in armis ,

Quem
 27 Cervi sunt in militia trunci ramosi ad iter hostibus ob-
 struendum. 28 ducis est providere ne castra in loco sicco po-
 nantur. 29 assiduo ludo & exercitio miles laudem quaerat.
 30 amplior, i.e. quisnam aptius quam tu &c. 31 Et sit du-
 plicis casus duplex victoria. 32 bellis comprobata cano, non
 incertas virtutes. 33 Japidia regio Myrici latronibus famo-
 sa ab Augusto, duce Messala debellatis. 34 Pannonii infidi &
 rebelles, eorum regio superior & interior, vulgo *Ungaria*.
 35 Arupinum urbs Japydum, quam expugnavit Messala; ubi na-
 tus est homo quidam infimo loco, qui omnia durissima perfe-
 rebat & in equum infliebat, licet esset annosior Nestore in
 Pyllo nato, qui ad tria saecula vitam traduxisse dicitur.

- Quem si quis videat, vetus ut non fregerit atas,
 Terna minus Pyliæ miretur sacula fama.
 Namque senex longa peragit dum sacula vita,
 Centum sæcundos Titan renovaverit annos,
 Ipse tamen velox celerem super edere corpus
 Audet equum, validisque sedet moderator habenis.
 Te duce non alias conversus terga 36 domator
 Libera Romana subjecit colla catena.
 Nec tamen his contentus eris, majora peractis
 Instant, compertum est veracibus ut mihi signis,
 Quis Amythaonius nequeat certare 37 Melampus.
 38 Nam modo fulgentem Tyrio subtemine vestem
 Indueras, oriente die duce fertilis anni,
 Splendidior liquidis cum Sol caput extulit undis,
 Et fera discordes tenuerunt flamina venti,
 Curva nec assuetos egerunt flumina cursus,
 Quin rapidum placidis etiam mare constitit undis,
 Ulla nec acrias volucris perlabitur auras,
 Nec quadrupes densas depascitur aspera silvas:
 Quin largita tuis sunt * multa silentia votis.
 Iuppiter ipse levi veſtus per inania curru
 Adſiue, & caelo vicinum liquit Olympum,
 Intentaque tuis precibus se præbuit aure,
 Cunctaque veract capite annuit abditus aris.
 Latior eluxit fructos super ignis acervos.
 Quin hortante Deo magnis infissere rebus
 Incipe: non iidem tibi sint, aliisque triumphis,
 Non te vicino remorabitur obvia Marte
 39 Gallia, nec latis audax Hispania terris:
 Nec fera te 40 Tyrio tellus obsessa colono:

Nec

- 36 populus equorum domitor liberam cervicem submitit.
 37 Melampus filius Amithaonis augur præstantissimus non
 posset iis signis repugnare. 38 Poeta narrat signa, scilicet Jo-
 vem ab Olympo descendisse, & sincere annuisse votis Messalæ
 induto vestem trama Tyria seu purpurea contextam: quæ vota
 a Romanis sollempnibus cæremoniis peragebantur in Capitolio
 Kal. Januariis: tunc venti cohibuere flatus &c. * i.e. imo tuis
 optatis omnia dederunt magnum silentium. 39 Messala gessit
 bellum in Gallia vide Eleg. in ejus laudem pag. 224. 40 intel-
 ligit Africam quam coloni Tyro profecti secuti Didonem in-
 coluerunt & Carthaginem condiderunt.

Nec qua vel Nilus, vel regia lympha 41 *Choaſpes*
Profluit, aut rapidus Cyri dementia 42 *Gyndes*,
Ardet 43 *Arctæis aut unda perhospita campis*.
Nec qua regna vago 44 *Tomyris finivit Araxe*.
Impia nec ſevis celebrans conviviva menſis.
Ultima vicinus Phæbo tenet arva 45 *Padaus* :
Quaque 46 *Hebrus, Tanaiſque Getas rigat, atq. Magynos*.
Quid moror? Oceanus ponto qua continet orbem,
Nulla tibi adverſis regio ſeſe offeret armis.
Te manet inviſus Romano Marte 47 *Britannus*,
Teque interjecto mundi pars altera ſole;
Nam circumſaſo conſiſtis in ære tellus,
Et 48 *quinque in partes toto diſponitur orbe*.
Atque duæ gelido vaſtantur frigore ſemper.
Illic & denſa tellus abſconditur umbra,
Et nulla 49 *inceptæ perlabitur unda liquore,*

Sed

41 *Choaſpes* eſt fluvius Medorum & Perſarum, hujus aquæ dulciſſimæ, ita ut Reges quocunq; peregrinantur ſecum ferant, unde dicitur *regia lympha*. 42 *Gyndes* fluv. Aſiæ ex Mantienis montibus in Tigriſi delabitur: dicitur *Cyri dementia*, nam *Cyrus* Babylonem obſeſſurus Gyndem animum effuſum exhauriendo & in 160. rivulos diſpergendo tempus contrivit, eo quod unus ex equis Regium curram trahentibus ab eo flumine abreptus eſt, quapropter juravit ſe ſœnimis iſtis calcandum præbiturum. Vide Sen. *de ira* c. 21. 43 Regio eſt in Babilonia Artacene ſeu *Arctæa*, quæ ardet bitumine, & ſcatet fontibus & lacubus calidiſſimis: Plin. lib. 2. 44 *Tomyris* regina Scytharum concluſit imperium ſuum. *Araxe*, ipſa *Cyrum* vicit: cujus caput in utrem humani ſanguinis coniecit, dixitque, *ſatia* te ſanguine humano, quem tantoperè ſitiſti, *Reginæ* enim filium *Cyrus* enecaverat. 45 *Padaei* Indiæ populi, anthropophagi, ægrotantibus, antequam moriantur, veſcuntur. 46 *Hebrus* fl. Thraciæ volvit aureas arenas. *Tanais* Aſiam ab Europâ dividit. *Getæ* hodie ſunt *Valathia* & *Moldavia* &c. apud *Getas* exulavit Ovidius in urbe *Tomi* & fortaſſe nunc *Themisvar*. *Magyni*, hodie *Pictola Tartaria*: *Hebræi* hos vocarunt *Magog*, & *Getas* *Og*. 47 *Britanni* Auguſti ætate non dum domiti. 48 Elegantiſſimè deſcribit poeta quinque orbis zonas, quas Latini *fascias*, *plagas* &c. vocant. 49 *incepto liquore*, i. e. fluvii & aqua, ſimulac manare & fluere incipiunt, ut verſus ſequens declarat, nam ſol nunquam ibi exoritur.

Sed durata riget densam in glaciemque ntuemque ,
 Quippe ubi non unquam Titan superegerit ortus .
 At media est Phœbi semper subjecta calori ,
 Seu propior terris æstivum fertur in orbem ,
 Seu celer hibernas properat decurrere laces .
 Non ergo presso tellus consurgit aratro ;
 Nec fragem segetes præbent , nec pabula terræ .
 Non illic colit arva Deus , Bacchusve , Ceresve ,
 Nulla nec exustas habitant animalia partes .
 Fertilis hanc inter posita est , interque rigentes ,
 Nostraque & huic adversa solo pars altera nostræ .
 Quas similis utrinque tenens vicinia cæli
 Temperat , alter & alterius vires necat aer .
 Hinc placidus nobis per tempora vertitur annus .
 His & colla iugo didicit summittere taurus ,
 Et lenta excelsos vitis conscendere ramos :
 Tondeturque seges 50 maturos annua partus ,
 Et ferro tellus ; pontus confunditur are .
 Quin etiam struētis exsurgunt oppida muris .
 Ergo ubi per claros ierint tua facta triumphos ,
 Solus utroque idem diceris magnus in orbe .
 Non ego sum satis ad tantæ præconia laudis ,
 Ipse mihi non si præscribat carmina Phœbus .
 Est tibi qui possit magnis se attingere rebus
 51 Valgius æterno propior non alter Homero .
 Languida non noster perægit labor otia , quamvis
 52 Fortuna , ut mos est illi , me adversa fatiget .
 Nam mihi cum magnis opibus domus alta niteret ,
 Cui fuerant flavi ditantes ordine sulci
 Horrea , sæcundas indeficientia messes :
 Cuique pecus denso pascebant agmine colles ,
 Et domino satis , & nimium furique lupoque :
 Nunc desiderium superest ; nam cura novatur ,
 Cum memor antea cæcos semper doler admonet annos .
 Sed licet asperiora cadant , spoliisque relictis :
 Non te deficient nostra memorare Camæna .
 Nec solum tibi 53 Pierii tribuentur honores .

50 fruges quotannis demetuntur scetibus maturis. 51 Cum
 Tibullo nostro Valgium celebrat Horat. lib.1. sat.10. , & in
 lib.2. od.9. 52 fortuna viris invida fortibus. 53 Honores
 carminum : Pierides sunt musæ a Pierio monte Thessaliæ .

Pro

Pro te vel rapidas ausim maris ire per undas ;
 Adversis hiberna licet tumeant freta ventis .
 Pro te vel solus densis subsistere turmis ,
 Vel parvum *Ætnææ* corpus committere flammæ ,
 Sum quodcumque tuum est : nostri si parvula cura
 Sit tibi 54 quanta libet ; si sis modo, nam mihi regna
Lydia, non magni potior sit fama 55 *Gylippi* .
 Posse 56 *Meleteas* nec mallem vincere chartas ,
 Quod tibi si 57 versus noster totusve minusve ,
 Vel bene si totus summo vel ineret in ore ,
 Nulla mihi statuent finem te fata canendi .
 Quin etiam mea tunc tamulus cum texerit ossa ,
 Seu matura dies celerem properat mihi mortem ,
 Longa manet seu vita tamen mutata 58 figuram ,
 Seu me finget equum rigidos percurrere campos
 Doctum, seu tardi pecoris sum gloria taurus :
 Sive ego per liquidum volucris vehar aera pennis ;
 In quemcumque hominem me longa receperit etas ,
 Inceptis de te subtexam carmina chartis .

54 Quicquid sum tuum est : Si mei quantulacunque cura
 tibi sit , dummodo tibi sit , parvi facerem regna *Lydia* , quæ
 olim fuerunt ditissima, ut omnes auctores de *Croëlo* scribunt .
 55 *Gylippus* fuit vir *Lacedæmonius* qui auxiliaturus *Syracusanis*
 contra *Athenienses* 130. naves *Atheniensium* cepit & in-
 cendit ; Vide *Justin. lib. 4. Hist.* 56 i.e. *Chartas Homericas.*
Meles est fluvius *Smyrnæ*, quæ est inter urbes quæ de *Homeri*
 patria contendunt. 57 hoc meum poema vel totum seu pars
 illius tuis labris vagetur. 58 *Pythagoræ metempsychosin*, seu
 de animarum de corpore in corpus transitu commentum attingit.

E L E G I A

V O T V M

Ad artis medicæ principem *Phoebum* pro
 Supplicia ægrotahte .

H Ut ades, ac ægra morbos expelle puella ;
 Huc ades insonsa *Phœbe* superbe coma .

Creo

Crede mihi propera, nec te jam, Phœbe, pigebit
 Supplicia medicas applicuisse manus.
 Effice, ne macies pallentes occupet artus,
 Neu notet informis pallida membra color.
 Et quodcumque mali est, & quicquid triste timeamus,
 In pelagus rapidis evehat amnis aquis.
 Sancte veni, tecumque feras quicumque saporis,
 Quicumque & cantus corpora fessa levant.
 Neu Sponsam torques, metuit qui fata puella,
 Votaque pro domina vix numeranda facit.
 Interdum vovet; interdum, quod langueat illa,
 Dicit in aeternos aspera verba Deos.
 Phœbe, save laus magna tibi tribuetur, in uno
 Corpore servato, restituisse duos.
 Jam celebrer, jam letus eris, cum debita reddes
 Certatim sanctis letus uterque focus.
 Tunc te felicem dicet pia turba Deorum.
 Optabunt artes & sibi quisque tuas.

EPIGRAMMA.

QUIDAM NOMINE

Perspectus, ararii domini sui custos, postea tantum colonus
 a Tibullo inducitur hoc epigramma fecisse
 Priapo Deo qui præest agricolis.

Villicus ararii quondam, nunc cultor agelli,
 Hæc tibi Perspectus templa, Priape, dico.
 Pro quibus officiis, 1 si fas est, sancte, paciscor,
 Assiduus custos ruris ut esse velis:
 Improbus ut si quis nostrum violarit agellum,
 Hunc tu; sed taceo: 2 scis, puto, quod sequitur.

1 Si fas est, i.e. si fas cum Diis pacisci. 2 Hunc tu percellas & falce perimas, armabatur enim falce Priapis, secundum illud: Terreat ut servas falce Priapus aves:

O V I D I I N A S O N I S

ELEGIA DEFLENTIS

T I B U L L I

Immaturam mortem.

MEmnona si mater, mater ploravit Achillem,
 Et tangunt magnas tristia fata Deas,
 Flebilis indignis elegeta solve capillos,
 Ah nimis ex vero nunc tibi nomen erit!
 Ille tui Vates operis, tua fama Tibullus
 Ardet in exstructo corpus inane rogo.
 Ecce puer Veneris fert eversamque pharetram,
 Et fractos arcus, & sine luce facem.
 Aspice, demissis ut eat miserabilis alis,
 Pectoraque infesta tundat aperta manu.
 Excipiunt lacrymas sparsi per colla capilli,
 Oraque singultu concutiente sonant.
 Fratris in Aeneae sic illum funere dicunt
 Egressum castris, pulcher Iule, tuis.
 Nec minus est confusa Venus moriente Tibullo,
 Quam juveni rupit cum ferus inguen aper.
 At sacri vates, & divum cura vocatur,
 Sunt etiam qui nos numen habere putent.
 Scilicet omne sacrum mors importuna profanat,
 Omnibus obscuras injicit illa manus.
 Quid pater Ismario, quid mater profuit Orphea?
 Carmine quid vixtas obstupuisse feras?
 Et Linum in sylvis idem pater edidit altis,
 Dicitur invicta concinuisse lyra.
 Aspice Meoniden, a quo ceu fonte perenni
 Vatam Pieriis ora rigantur aquis:
 Hanc quoque summa dies nigro submersit Averna,
 Effugiunt avidos carmina sola rogas.

Durat

Durat opus vatam Trojani fama laboris ,
 Tardaque nocturno tela retexta dolo .
 Sic Nemesis longum, sic Delia nomen habebit ,
 Altera cura recens, altera primus amor .
 Quid nos sacra juvant ? quid nos Ægyptia profunt
 Sistra ? quid in vacuo secubuisse thoro ?
 Cum rapiant malefacta bonos ; ignoscite fasso ,
 Sollicitor nullos esse putare deos .
 Vive tamen moriture pius, cole sacra colentem ,
 Mors gravis a templis in cava busta trahet .
 Carminibus confide bonis , jacet ecce Tibullus ,
 Vix manet e toto parva quod urna capit .
 Te ne sacer vates flamma rapuere rogales ?
 Pectoribus pasci nec timere tuis ?
 Aurea sanctorum potuissent templa deorum
 Urere, quæ tantum sustinere nefas .
 Avertit vultus Erycis quæ possidet arces :
 Sunt quoque qui lacrymas continuisse negent .
 Sed tamen hoc melius , quam si Phaacia tellus
 Ignotum vili supposuisset humo .
 Hic certe manibus fugientes pressit ocellos
 Mater , & in cineres ultima dona tulit .
 Hic soror in partem misera cum matre doloris
 Venit inornatas dilaniata comas .
 Cumque tuis sua junxerunt Nemesisque priorque
 Oscula, nec solos destituere rogos .
 Delia discedens feliciter, inquit , amata
 Sum tibi , vixisti, dum tuus ignis eram .
 Cui Nemesis, quid ais ? tibi sunt meæ damna dolori ?
 Me tenuit moriens deficiente manu .
 Si tamen e nobis aliquid nisi nomen & umbra
 Restat : in Elysi valle Tibullus erit .
 Obvius huic vepies hedera juvenilia cinctus
 Tempora, cum Calvo, doctæ Catulle, tuo .
 Tu quoque, si falsum est temerati crimen amici ,
 Sanguinis, atque animæ, prodige Galle, tuæ,
 His comes umbra tua est, si qua est modo corporis umbra,
 Hausisti numeros, culte Tibulle, pios .
 Ossa quietâ precor tuta requiescere in urna,
 Et sis humus cineri non onerosa tuo .

SEXTI AURELII PROPERTII

Equitis Romani

1. *Vita, & patria* : 2. *Carmina* : 3. *etas quando reperta.*

1. **S**extus Aurelius Propertius floruit post Tibullum eodem quo Ovidius tempore, ante Ovidium tamen sodalem suum defunctus, ut hic testatur lib. 4. Trist. el. 9. Propertius non minorem laudem scriptis elegis apud Latinos consecutus est, quam apud Græcos Callimachus, Consiue Philetas, quos æmulatum esse ipse se prædicat, Cum autem se Umbrum prodat lib. 1. eleg. ult. sunt tamen qui ex Umbriæ civitatibus præferant *Fulginiam*, *Trebiam*: alii *Montesalchium*, *Vectonium*, *Affisium*, *Amelium*, *Cannarium*. Pro *Hispello* pugnat Thaddæus Donnola, qui divinationem edidit Fulginæ 1629. in 4. Et vide Rufinum Binium Affinatam; & Scaligerum ad IV. 1. Quis autem in animum inducet, quod nobilissimo Vulpio persuasum est, Propertium ab Horatio perstringi sub importuni & garruli persona lib. 1. satyra 9. Conjicit Joannes Massonius in Nasonis vita Propertium obiisse anno ætatis Ovidii XXXI. ab U. C. DCCXLII.

2. Exstant Propertii lib. IV. Elegiarum, Tibullianis non concedentes lepore & elegancia: eruditione vero etiam antevertentes. Elegantissimus Muretus erudite eas confert inter se in præfatione in Propertium. Ita de Propertio sentit doctissimus ac summus vir Salmasius de ling. Hellenistica pag. 142. *Propertius totus scatet hellenismis: præter infinita dicendi genera ex Græco expressa, non dubitavit dicere Dryasin pro Dryadibus, Thyniasin pro Thyniacis, Hamadryasin pro Hamadriadibus: nec Ovidius timuit Troasin dicere pro Troadibus, in epistola quadam: Troasin invideo. Hoc exstat iudicium Vinc. Gravinae lib. 1. de Rat. Poetica: Properzio ha*

novità d'espressioni, fantasia veramente Lirica, ed è atto non meno alle cose grandi, che all'amene: ma in Tibullo per avventura è naturalezza maggiore.

3. Jovianus Pontanus apud Alexand. ab Alexand. lib. 2. Genial. dier. cap. 2. refert Propertii elegias se adolescentulo primum in lucem prodiisse, cum antea incitiam temporum, incompetæ forent & incognitæ, opusque obliteratum & longissimo aëvo absumtum, corrosis & labentibus litteris in cella vinaria sub doliis inventum apparuisse: & cum libelli vetustate verbis & nominibus absumtis longo situ & senio, quod in diuturna obscuritate latuerat, veram lectionem assequi nequirent homines, effectum ut mendosi codices prodirent, paullatimque discuti errores & corrigi cœpti. Nec tamen effici potuit, ut posteris omnino integri inoffensaque darentur. Eximiam hujus poetæ editionem e Mss. emendatam diligenter & animadversionibus eruditæ atque ingeniosæ illustratam publice luci dedit Janus Broukhusius Amstel. 1702. in 4. ex officina Henr. Vestenii, apposito indice omnium vocabulorum. Lucem viderunt Lips. 1588. in 8. Georgii Treptæ Chemniciensis phrasæ e Tibullo ac Propertio collectæ tribus libris.

SEXTI AURELII PROPERTII

EX LIBRO I.

ELEGIA I.

NOVAM SPONSAM

Suam admonet poeta, ne peregrino ornatu & emitio sese
excolat, cum sola pudicitia morumque probitas
sint vera Sponsæ ornamenta.

Quid juvat ornato procedere, 1 *vita*, capillo,
Et tennes 2 *Coa* veste movere sinus?
Naturæque decus mercato perdere cultu?
Teque 3 peregrinis vendere muneribus?
Aspice quos summittit humus formosa colores.
Et veniant hederæ sponte sua melius:
Surgat & in solis formosus atbutus antris,
Et sciat 4 indociles currere lymphæ vias:
Littora nativis pellucent picta lapillis,
Et volucres nulla dulcius arte canunt.
Non sic 5 *Leucippis* succendit *Castora* *Phæbe*,
Pollucem cultu non *Elaira* soror.
Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,
Qualis 6 *Apelleis* est color in tabulis:

Non

1 *Vita*, i.e. Sponsa. 2 *Cos* insula maris Ægæi, ubi bombycinæ vestes primum inventæ. in hac Insula nati sunt Hippocrates medicus, & Apelles pictor. 3 *munera peregrina* Horatius vocat *munera navium*, quia navibus adducuntur, ut sunt vestes *Coæ* &c. 4 *indociles* i. e. per desertas vias. 5 *Phæbe Leucippis*, i.e. *Phæbe* filia *Leucippi*: *Leucippus* Sicyoniorum rex duas habuit filias *Pheben* scilicet & *Elairam*, quas ob nativam pulcritudinem sibi desponderunt *Castor* & *Pollux*. 6 *Apelles*, commendatur picturæ simplicitate.

Non illis studium vulgo conquirere amantes .

Illis ampla satis forma , pudicitia .

Non ego nunc vereor , ne sis mihi vilior istis .

Uni si qua placet , 7 culta puella sat est .

Cum tibi præsertim Phæbus sua carmina donet ,

8 Aoniamque libens Calliopea lyram ;

His tu semper eris nostra gratissima visa ,

Tadia dum misera sint tibi 9 luxuria .

7 Puella honesto cultu ornata . 8 Aonia dicta est Boeotia , quæ tota consecrata est musis : Calliope est illa ex musis quæ heroico carmini præest . 9 odium infelicis luxur .

E L E G I A I I .

C Y N T H I Æ P E R F I D I A M

Exprobat, quæ quamvis Propertius in magnum vitæ periculum fuisset adductus, ipsa ornatus non deposuerit, nec de eo laboraret: Quodnam vero periculum subierit poeta haud possumus divinare .

S*æpe ego multa tua levitatis dura timebam ,*
Hac tamen excepta , Cynthia , perfidia .
Adspice me quanto rapiat Fortuna periclo ;
Tu tamen in nostro lenta timore venis :
Et potes externos manibus componere crines ;
Et longa 1 faciem quærere desidia :
Nec minus Eois pectus variare lapillis ,
Ut formosa novo quæ parat ire viro .
At non sic Ithaci digressu mota 2 Calypso
Desertis olim severat æquoribus :
Multos illa dies in comitis mæsta capillis
Sederat , injusto multa locuta salo ,

R 4

AL

1 Terentius in Heautont. Dum moliuntur, dum comuntur, annus est. 2 Calypso Atlantis filia quæ in insula Ogygia re-gnavit, ubi Ithacum seu Ulysses Ithacæ regem diu retinuit, & inde diis jubentibus invita dimisit .

- 3 *Alphesibœa suos ultra est pro conjuge fratres ,
Sanguinis & cari vincula rupit amor :
Nec sic* 4 *Æsoniden rapientibus anxia ventis*
5 *Hypsiphyle vacuo constitit in thalamo .
Hypsiphyle nullos post illos sensit amores ,
Ut semel Æmonio* 6 *tabuit hospitio .
Conjugis* 7 *Evadne miseros elata per ignes
Occidit Argivæ fama pudicitia .*
- 8 *Quarum nulla tuos potuit convertere mores ,
Tu quoque uti fieres nobilis historia .
Desine jam revocare tuis perjuria verbis
Cynthia , &* 9 *oblitos parce movere Deos ;
Audax ah nimium , nostro dolitura periclo ,
Si quid forte tibi durius inciderit .
Multa prius vasto labentur flumina ponto ,
Annus & inversas duxerit ante vices :
Quam tua sub nostro mutetur pectore cura ,
Sis quodcumque voles , non aliena tamen :
Quamve mihi viles isti videantur ocelli ,
Per quos sæpe mihi* 10 *credita perfidia est ;
Hos tu jurabas , si quid mentita fuisses ,
Ut tibi suppositis exciderent manibus .*

Et

3 *Alphesibœam* Alcæon duxit uxorem donato monili , mox Alcæon ipsam relinquens duxit Callirhoen : cum autem hic ad Alphesibœam rediisset recepturus monile ab Alphesibœæ fratribus occisus est : quod facinus ægerrime ferentem Alphesibœam fratres suos obruncasse inquit Propertius. 4 *Æsonidem* i.e. Jasonem a patre *Æsone*. 5 *Hypsiphyle* sola foeminarum Lemniarum patrem servavit , cum reliquæ omnes viros & parentes occidissent : cumque esset regina insulæ Lemni *Jasonem* ad vellus aureum asportandum properantem hospitio excepit, ex quo duos filios suscepit. Vid. Ovid. Epist. *Hypsiphyles* ad Jasonem. 6 *tabuit*, i.e. ingemuit postquam Jason *Æmonius* i.e. *Thessalus* ab suo hospitio discessit. 7 *Evadne* Capanei in bello Thebano Ducis egregii uxor tanto amore conjugem Capaneum prosequabatur, ut cum ipse bello occubuisset , in ejus rogam ardente seipsa conjecerit, reliqueritque famam immortalem Græcæ pudicitia. 8 harum heroidum exempla ingenium tuum mutare non valuerunt &c. 9 abstinere ad iram incitare Deos oblitos tui perjurii. 10 per quos persuasus sum de tua perfidia .

Et contra magnum potes hos attollere solem?

Nec tremis admissa conscia nequitiae?

Quis te cogebat multos pallere colores,

Et stetum invitis ducere luminibus?

Quois ego nunc pereo, similes moniturus amantes

O nullis tutum credere blanditiis!

ELEGIA III.
GALLUS

In bello Perusino interfectus admonet socios ex acie fugientes, ut sorori suae mortem ipsius denuntient, ossaque sua fuisse per Etruriam disjecta.

T*U, qui consortem properas evadere casum,*
Miles ab 1 Etruscis saucius aggeribus:
Quid 2 nostro gemitu turgentia lumina torques?
Pars ego sum vestrae 3 proxima militia.
Sic te servato possint gaudere parentes,
Hac 4 soror acta tuis sentiat e lacrimis,
 5 *Gallum per medios ereptum Caesaris enses*
Effugere ignotas non potuisse manus.
Et quaecunque super dispersa invenerit ossa
Montibus Etruscois, haec sciat esse mea.

1 Per Etruscos aggeres poeta denotat bellum Perusinum, cum Augustus L. Antonium Perusiae obsedit & fame ad deditionem coegit: Perusia numeratur inter principes Tusciae civitates, quae tota hujus belli incendio conflagravit. 2 nostro gemitu, i.e. nostro desiderio. 3 ego nuper fui pars vestrae militiae. 4 Soror mea. 5 fortassis hic est Cornel. Gallus Propertii propinquus, quem & Virgilius dilexit & cui inscripsit Eclogam.

ELEGIA IV.

TULLUM

Cui primum hunc librum dedicavit, docet quis & qualis ipse sit, quo genere & familia & qua ex patria natus.

Q*ualis, & unde genus, qui sint mihi, Tulle, parentes,*
Quaris pro nostra semper amicitia.

Si 1 Perusina tibi patriæ sunt nota sepulta

Italia duris funera temporibus ,

Cum Romana suos egit discordia 2 cives :

(Sit mihi præcipue pulvis Etrusca dolor .

3 Tu projecta mei perpeffa es membra propinqui ,

Tu nullo miseri contegis ossa solo ;)

Proxima supposito contingens 4 Umbria campo

Me genuit , terris fertilis uberibus .

1 De bello *Perusino* vide Sveton. in Augusto cap. 14. & 15. *Perusia* ab Augusto excisa & incensa est. 2 bellum triumvirale intelligit inter Augustum , Lentulum & Antonium. 3 se convertit poeta ad Etruriam , & conqueritur de ipsa ob miseram necem sui Galli, vide præced. elegiam. 4 *Umbria supposito campo proxima* , i.e. contigua ruinis *Perusiæ* .

SEXTI AURELII

P R O P E R T I I

E X L I B R O I I

E L E G I A I .

ALTERUM HUNC LIBRUM

Suo nuncupat *Mecœnati Propertius* , significatque se libentissime heroica scripturum , si ingenium non defuisset , & a Diis hoc concessum esset .

Quod mihi si tantum 1 , *Mecœnas* , fata dedissent ,
Ut possem heroas ducere in arma manus :

Non

1 O *Mecœnas* , deducere heroicas copias meis versibus in prælia .

*Non ego 2 Titanas canerem, non Ossan Olympo
 Impositum, ut cæli Pelion esset iter:*
Non veteres 3 Thebas, nec Pergama nomen Homeri:
4 Xerxis & imperio bina coisse vada:
Regnave prima 5 Remi, aut 6 animos Carthaginis alta,
7 Cimbrorumque minas, & benefacta Mari.
Bellaque, resque tui memorarem Caesaris; & tu
Cæsare sub magno cura secunda fores.
Nam quoties 8 Mutinam, aut 9 civilia busta Philippos,
Aut canerem 10 Sicula classica bella fuga:
Eversosque 11 focos antiquæ gentis Etruscæ,
Et 12 Phœlææ littora capta Phari:

Aut

2 *Titanas* Tellus incitavit in Saturnum, quos Jovis ope devictos detrussit in Tartarum. Nec canerem *Ossa Pelion* impositum & *Ossa Olympo*: qui montes sunt in Thessalia Gigantum bello contra Jovem famosi. 3 Non bellum *Thebanum*, quod Ponticus & Statius apud Romanos scripsere: *Pergama* fuerunt Urbis Trojæ arces, cujus bellum *Homerus* 24. libris complectens famam æternam consecutus est. 4 *Xerxes* rex Persarum duo littora Hellepontis ponte junxit: de quo Herodotus & Plutarchus. 5 originem Romæ. 6 *Bella Punica*, 7 *Cimbri* Germaniæ populi vicini oceano a patrio solo egressi imperium Rom. evertissent, nisi *Marius Arpinas* illos in Italiam properantes variis certaminibus oppressisset: quare dicit Cic. Orat. pro Sextio, *ad salutem Imperii Romani natus*; & poeta noster: *Et benefacta Mari.* 8 *O Mæcenas* mea musa te semper jungeret armis Augusti, quoties canerem *Mutinam*, aut *Philippos* &c. *Mutina* obsessum D. Brutum ab Antonio Hirtius & Panfa Coss. Romani liberarunt. 9 *Philippi* urbs Thessaliæ, hic ab Augusto Brutus & Cassius devicti sunt, & ubi Cæsar Pompejum deleverat; dicuntur *busta civilia*, quod ibi innumeri cives civili bello occubuerunt. 10 Augustus Sext. Pompejum Pompeii magni filium devicit, qui fugit tæx tantum navibus, reliquis omnibus amissis, & captis plusquam 350. vide Svet. in Aug. c. 16. 11 Bellum *Perusinum* intelligit: vide supra pag. 265. 12 *Pharos* insula Ægypti Alexandriae ponte juncta; in ea erat turris immentæ altitudinis, quæ nomen ab insula accepit. Bellum Alexandrinum hic intelligit Propertius: vide Sveton. in Aug. c. 17. Dicitur *Ptolomæa* hæc *Pharos* a primo Rege, antea vocabantur Pharaones, uti habetur ex sacris codd.

Aut canerem 13 *Ægyptum, & Nilum, cum tractus in urbem*
Septem captivis debilis ibat aquis :
Aut regum auratis circumdata colla catenis ;
Æthiæque in Sacra currere 14 *rostra via :*
 15 *Te mea Musa illis semper contexeret armis ,*
Et sumta , & posita pace fidele caput :
 16 *Theseus infernis , superis testatur Achilles ,*
Hic Ixionidem , ille Menœtiaden .
Sed neque 17 *Phlegraos Jovis , Enceladique tumultus*
Intonet angusto pectore 18 *Callimachus .*
Nec mea conveniunt duro præcordia versu
 19 *Cæsaris in Phrygios condere nomen avos .*
Navita de ventis , de tauris narrat avator ,
Enumerat miles vulnera , pastor oves .

13 *Ægyptum* devictam & in provinciam redactam , & *Nilum* Romam in triumphum tractum : simulacra etiam fluviorum in triumphum circumferébant Romani: magno moerentem corpore *Nilum* *Virg.* l. 8. *Septem aquis* i.e. septem ostiis. 14 *Rostra* nempe navium captarum bello *Æthiaco*, seu ad *Æthium* promontorium Epiri gesto, ubi M. Antonium Augustus vicit fugavitque , ludosque ibidem instituit Apollini, & *Æthia* nuncupavit. *Sacra via* qua vecta sunt rostra, est vicus Romæ, per quem triumphales vehebantur in Capitolium. 15 laus Mecœnatis Augusto fidelissimi domi militiæque. 16 Amicitiam Mecœnatis in Augustum comparat amicitiam *Thesei* in *Ixionidem* i.e. *Pirithoum* fil. *Ixionis*, & amicitiam *Achillis* in *Menoetiadem* i.e. *Patroclum* fil. *Menoetii*: *Theseus* cû suo *Pirithoo* descendere non metuit ad inferos ad *Proserpinam* rapiendam. Quantum *Achilles* dilexerit *Patroclum* testatur *Homerus*, qui de *Patrocli* morte ab *Hectore* occisi moerores describit. 17 *Phlegraos* campos supra diximus juxta *Puteolos* vulgo *Solfataja* ; *Enceladus* fuit unus ex gigantibus , qui bellum *Jovi* excitavit, & fulmine ictus *Ætnæ* monti suppositus est. 18 Qui grandi stilo & cothurno non assurgit, bella scribere non præsumat, uti *Callimachus* , cujus est blandus scribendi modus, & cui tacite se comparat *Propertius* : ita *Ovid.* *Callimachi numeris non est dicendus Achilles*. 19 i.e. non est meorum laterum superbo versu nomen *Cæsaris* ad ejus majores *Heroes* *Phrygios* deducere .

ELEGIA II.

POETA ELEGIS

Concinendis se modum imponere significat, & jam tempus esse dicit res a Cæsare Aug. præclare gestas carmine heroico celebrandi.

Sed tempus ¹ lustrare aliis Heliconæ choreis,
 Et campum ² Hæmonio jam dare tempus equo.
 Jam libet & fortes memorare ad prælia turmas,
 Et Romana ³ mei dicere castra duis.
 Quod si deficiant vires, audacia certe
 Laus erit: In magnis & voluisse sat est.
 Nunc volo ⁴ subducto gravior procedere vultu:
 Nunc aliam citharam me mea Musa docet.
 Surge anima ex humili jam carmine: sumite vires
 Pierides: ⁵ magni nunc erit oris opus.
 Jam negat ⁶ Euphrates equites post terga tueri
 Parthorum, & Crassos se tenuisse dolet.
⁷ India quin, Auguste, tuo dat colla triumpho.
 Et domus intacta te tremet ⁸ Arabia,
 Et si qua extremis tellus se subtrahit oris,
 Sentiet illa tuas postmodo capta manus,

Hæc

¹ *Lustrare Heliconæ choreis*: i.e. obire montem musis sacrum aliis choreis in Bœotia situm. ² *Equo Hæmonio*, i.e. Thessalo, in Thessalia equi laudatissimi. ³ *Augusti Cæsaris* cujus partes secutus fuit poeta. ⁴ *subducto vultu* i.e. contracta & ceperata fronte & severa. ⁵ ita Horat. *Cui mens diviniior atque os magna sonaturum*. Sat. 4. l. 1. ⁶ *Fluvius maximus Asiæ ab Armenia in Persicum sinum se exonerans*. Augustus post confecta bella civilia ad componendas res Orientis venit in Syriam: metu belli cum Romanis percussus Rex Parthorum Phraates reddidit Augusto omnes captivos Romanos siquaque omnia militaria, quæ Antonio & Crasso adempta fuerant: ita etiam Horat. l. 1. Epist. *Et formidatam Parthis te principe Romam*. ⁷ *Regio Asiæ vastissima sub Augusto primum cum Romanis societatem inivit*. ⁸ *Arabiam* regionem inter sinum Arabicum & mare Rubrum, Augustus duce Ælio Gallo subegit.

*Hæc ego castra sequar, vates tua castra canendo
Magnus ero: 9 servent hunc mihi fata diem.
Ut 10 caput in magnis, ubi non est tangere, signis,
Ponitur hic imos ante corona pedes.
Sic nos, nunc inopes laudis conscendere carmen,
Pauperibus sacris vilia thura damus.
Nondum etiam 11 Ascræos norunt mea carmina fontes,
Sed modo Permessi flumine lavit amor.*

9 *Servent* i.e. concedant. 10 Elegans similitudo: Sicuti corona ponitur ad pedes statuarum, quarum capita attingere non licet; ita ego, cum non possim attingere sublime carmen humilis & egenus, vilia thura offero. 11 Hippocrenem & Aganippen intelligit: significat, se non dum carmine heroico bene subactum, quo usus est Hesiodus dictus *Ascræus* ab urbe *Ascra* ad *Heliconis* radices sita, ex quo montis oritur *Permessus*, quo fluvio se solum lotum dicit.

E L E G I A III.

A D C R I S P U M

Serius se venisse dicit detentus inspectione porticus Apollinis, quæ ab Augusto Cæsare absoluta est. Hæc porticus templo Apollinis Palatini cum Bibliotheca Græca & Latina adjuncta erat.

Quæris cur veniam tibi tardior? aurea Phæbi
Porticus a magno Cæsare aperta fuit.
1 *Ida* erat in speciem 1 *Pœnis digesta columnis:*
Inter quas 2 *Danai foemina turba senis.*

Hic

1 *Columna* ex marmore *Punico*. In speciem idest in ornamentum. 2 *Danai foemina turba* pro foeminea turba: *Danaus* rex *Ægypti* 50. filias genuit, quas cum peteret *Ægyptus* frater filiis suis, qui totidem erant numero, in uxores: *Danaus* oraculo docente se a genero interfectum iri, iussit filias suas, ut ipsum interficerent, quæ cultris armatae, viros suos somno lætitiæque sopitos nocte jugularunt, præter *Hypermnestra* quæ *Linum* virum suum servavit, qui postea secundum oraculum *Danaum* interfecit.

Hic æquidem 3 Phœbo visus mihi pulchrior ipso
Marmoreus tacita carmen hiare lyra .
Atque aram circumsteterant 4 armenta Myronis
Quattuor artificis vivida signa boves .
Tum medium Clario surgebat marmore templum ,
Et patria Phœbo carius 5 Ortygia .
Auro Solis erat 6 supra fastigia currus ,
Et 7 valva Libyci nobile dentis opus .
Altera dejectos 8 Parnassæ vertice Gallos ,
Altera mœrebat funera Tantalidos .
Deinde 9 inter matrem Deus ipse , interque sororem
10 Pythius in longa carmina veste sonat .

3 In illa porticu *Rhoebus* erat marmoreus ipso Phœbo pulchrior, & hincendo, carmina canere videbatur. 4 circa aram Phœbi erant quattuor boves ænei *Myronis* peritissimi sculptoris: Apollo pavisse armenta dicitur. 5 *Ortygia* dicta est Delos insula Cycladum in Ægeo, Apollinis templo clarissima. 6 supra templorum *fastigia* simulacra Deorum curru vecta imponi solebant. 7 *Valva* hujus templi Palatini ex ebore *Libyco* miræ artis artificium ostentabant: in Libya proveniunt elephantes, unde *dentes Libyci*. 8 In foribus eburneis hujus templi Palatini insculpta erant varia Apollinis egregia facinora, in una valva erant *Galli de Parnasso* fulminibus e coelo missis præcipitati, qui in Phocidem irruerunt ut Apollinis templi in Delphis donaria diriperent: inde in Asiam penetrarunt, & Galatiæ provinciæ nomen indiderunt. In altera valva templi erat historia *filia Tantalæ* Niobes ac ejus filiorum, qui omnes ad unum perierunt Apollinis ac Dianæ sagittis confossi. 9 i.e. *Latona* insculptam & *Dianam*: *Latona* ab Jove habuit duos gemellos *Apollinem* & *Dianam* in Delo insula. 10 Apollo dicitur *Pythius* a serpente interfecto. Ovid. lib. I. metamor.

SEXTI AURELII PROPERTII

EX LIBRO III.

ELEGIA I.

CALLIMACHI ET PHILETÆ COI

Græcorum poetarum Elegiarum scriptorum umbras invocat Propertius, ut annumeretur inter Poetas elegiacos: inde seipsum commendat, quippe qui primus Latinus Elegias excoluerit, unde sibi nomen immortale auguratur.

Callimachi manes, & Coi sacra Phileta,
 In 1 vestrum, queso, me finite ire nemus,
 Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos
 Itala per Grajos 2 orgia ferre choros.
 Dicite quo pariter carmen 3 tenuastis in antro,
 Quoque pede ingressi, 4 quamve bibistis aquam.
 Ah valeat Phœbum quicumque moratur in armis,
 5 Exactus tenui pumice versus eat.
 Quo me fama levat terra sublimis, & 6 a me
 Nata coronatis Musa triumphat equis,

Et

1 Horat. *Scriptorum chorus omnis amat nemus & fugit arbem.* 2 *Orgia* apud Græcos sunt omnium Deorum sacra, sicut *cæremonia* & *ritus* apud Latinos: Musæ enim habent sua sacra & cæremonias, unde Poetæ appellantur *Sacerdotes*, qui ferunt elegiarum sacramenta inter Græcorum poetarum choros. 3 *Antra* non pauca erant sacra musis secessum quærentibus: *Tenuastis* i.e. concinnastis ad mollem & tenuem stilum Callimachi. *Quo pede* i.e. bono an lævo intrastis? 4 Plurimi fontes musis sacri: Persius: *nec fonte labra prolui caballino.* 5 alludit ad morem quo solebant vetetes expolire pumice libros. 6 *nata a me musa* i.e. primus ego Elegiarum scriptor: & jam Musa Latina vehitur curru triumphali una cum turba cupidinum, turba poetarum rotas subsequente.

Et mecum in curru parvi vestiantur amores,
 Scriptorumque meas turba secuta rotas.
 Quid frustra missis 7 in me certatis habentis?
 Non datur ad Musas currere lata via.
 Multi, Roma, tuas laudes annalibus addent,
 Qui finem imperii 8 Bactra futura canent.
 Sed quod pace legas, opus hoc 9 de monte Sororum
 Detulit intacta pagina nostra via.
 Mollia, 10 Pegasides, vestro date fersa poeta:
 Non facies capiti dura corona meo.
 At mihi quod vivo detraxeris 11 invida turba,
 Post obitum duplici scenore reddes honos.
 Omnia post obitum fugit majora vetustas,
 Majus ab exequiis nomen in ora venit.
 Nam quis 12 equo pulsas abiegnio nosceret arces?
 13 Fluminaque Hæmonio cominæ esse viro?
 Idem 14 Simoenta Jovis cunabula parvi?
 15 Hæstora per campos ter maculasse rotas?
 Deiphobumque Helenumque & Polydamanta sub armis,
 16 Qualemcunque Paris vix sua nosset humus.
 Exiguo sermone fores nunc, Ilium, & tu
 Troja bis 17 Oetai numine capta Dei.

Nec-

7 Quid a me contenditis? difficilis aditus ad Musas. 8 seu
 Bactrum primarium Scythiæ oppidum. 9 ex Helicône vel Para-
 nasso libellus noster semita nulli hæctenus trita hoc opus attu-
 lit, quod in pace legas. 10 Pegasides appellantur Musæ a fon-
 te, quem Pegasus equus ictu ungulæ aperuit. Mollia fersa, ob
 blandos Elegiarum versus: non querit poeta coronas partas in
 canendis Ducum gestis. 11 Vellejus Patere. Præsentia invidi-
 a, præterita veneratione prosequimur. 12 intelligit Tro-
 jam abiegnio equo captam. 13 Xanthum & Simoenta significat,
 qui uti canit Homerus *Il.* xi. simul concurrisse ad obruendum
 Achillem, ab Æmonia, quæ & Thessalia, oriundum. 14 Simois
 fluvius prope Idam non procul a Troja, ubi Jupiter nutritus
 fuit. 15 Hæstora ab Achille victus ter raptatus est alligatus
 curru circum Trojæ moenia. 16 Tres Heroes carminibus
 Homeri & Virgilii notissimi. Paris vero formosum, licet & sci-
 tum hominem, at imbellem vix novissent sui cives. 17 Oetaus
 Deus dicitur Hercules ab Oeta monte Thessaliæ, in quo con-
 flagravit. Troja dicitur bis capta nutu Herculis, Hercules enim
 eam

S

eam

*Necnon ille cui casus memorator Homerus
 Posteritate suum crescere sensit opus.
 Meque inter feros laudabit Roma nepotes;
 Illum post cineres auguror esse diem.
 Ne mea contemto lapis indicet ossa sepulchra,
 Provisum est, 18 Lycio vota probante Deo.*

eam cepit, quando equos ei promissos Laomedon Rex donegavit. Iterum capta fuit, cum Philoctetes Herculis ipsius sagittis, in quibus Trojæ fatum erat, Paridem occidit. 18 *Lycius Deus* est Apollo, a *Lycia* Asiæ provincia, ubi templum clarissimum habuit: & *Lycia sortes* a Virg. dicta sunt oracula Apollinis. Dicitur etiam *Patareus*, nam *Patare* fuit hoc templum Apollinis *Lycii*.

E L E G I A II.

C A R M I N I B U S

Significat Poeta nihil esse perenne, nullasque esse moles pyramidum, & monumentorum superbas structuras, cum sint habituræ finem, sed solum gloriam & famam partam viribus ingenii semper victuram.

Carminis interea nostri redeamus in orbem,
 Gaudeat ut salito casta puella sono,
 Orpheus 1 detinuisse feras, & concita dicunt
 Flumina Threicia sustinuisse lyra,
 Saxa 2 Citharonis Thebas agitata per artem
 Sponte sua in muri membra coisse ferunt.
 Quin etiam, 3 Polypheme, fera Galatea sub Æna
 Ad tua rorantes carmina flexit equos,

Mi-

1 Quomodo Orpheus ad se feras lyrae cantu traxerit narrat Ovid. lib. 10. Metam. 2 Citharon Mons est Boeotiae, cuius saxa e sedibus suis convulsa & attracta lyrae Amphionis cantu sponte sua coaluere, ut Thebarum moenia componerentur. 3 Polyphemus Cyclops Neptuni filius sub Æna degens effecit carminibus, ut hesteret iter Galatea vefta equis rotantibus, erat enim Dea marina.

Miremur , nobis & 4 Baccho & Apolline dextro ,
 Turba puellarum si mea verba coëit ?
 Quod non 5 Tanariis domus est mihi sulca columnis ,
 Nec camera auratas inter eburna trabes ,
 Nec mea 6 Phaeacas equant pomaria silvas ,
 Non operosa rigat 7 Martius antra liquor :
 At 8 Musa comites , & carmina cara legenti ,
 Et desessa choris Calliopea meis .
 Fortunata meis quisquis celebrabere chartis ,
 Carmina virtutis sunt monumenta tua .
 Nam neque Pyramidum sumtus ad sidera ducti ,
 9 Nec Jovis Elai cœlum imitata domus :
 Nec 10 Mausolei dives fortuna sepulchri
 Mortis ab extrema conditione vacat .
 Aut illis flamma , aut imber subducet honores ,
 Annorum aut ista pondera victa ruens ,
 At non ingenio quastrum nomen ab ævo .
 Excidet : ingenio stat sine morte decus .

4 Bacchus & Apollo dii potarum tutelares, unde cum faveant sunt versus jucundissimi, dicit infra Prop. Hac curent pueri, curent hac scripta puella, meque deam clament & mihi sacra ferant. 5 Marmor Tanarium, idest tractum ex promontorio Laconiae in Peloponneso. 6 Corcyra insula dicta est Phaeacia a Phaeaco Alcinoi filio, qui ibidem habuit hortos quibus nil fuit mirabilius. 7 Martius liquor fuit aqua laudatissima, Romanam a gente Martia ducta, quam restituit M. Agrippa. 8 Sunt tamen mihi Muse comites, versusque mei sunt jucundi lectoribus, & meis canibus lassata est Calliope una ex musis. 9 Jovis Olympii templum intelligitur, quod in Elide fuit celeberrimum ludis & oraculo; ubi Jovis statua eburnea incredibili magnitudine a Phidia fabrefacta. 10 Mausolus fuit Rex Cariae: huic mortuo Artemisia uxor sepulchrum construxit ea magnificentia, ut inter septem orbis miracula recenseretur,

Narrat poeta; visus enim erat sibi in Helicone Musarum monte dormire, cumque Heroico carmine bella scribere meditaretur a Phocho admonitum se dicit, ut ad elegos se converteret.

Visus eram molli recubans Heliconis in umbra,
 1 Bellerophontei qua fuit humor equis
 Reges, 2 Alba, tuos, & regum facta tuorum
 Tantum operis nervis hincere posse meis:
 Parvaque tam magnis admoram fontibus ora,
 Unde pater 3 sciens Ennius ante hibet,
 Et cecinit 4 Curios fratres, & Horatia pila,
 Regiaque 5 Emilia vecta trophaea rate,
 Victorisque moram 6 Fabii, pugnamque sinistram
 7 Cannensem, & versus ad pia vota Deos:

Non-

1 Ad Heliconem montem fons est Caballinus, quem dicitur Pegasus equus ungula sua produxisse, quem Bellerophonseum dicit, quia a Bellerophonte Neptuni beneficio fuerit deprehensus, ut contra Chimæram pugnaturus uteretur. 2 Albanos Reges, a quibus Romani duxerunt originem, enumerat Livius lib. 1. horum gesta canere meis fidibus, erat tantæ molis. 3 Ennius poeta Tarentinus primus Latinorum heroico carmine annales scripsit: articulari morbo periit, quem contraxit vino immodice potando & siccandis calicibus. 4 Pugnam intelligit tergemina Curiatorum adversus tergeminos Horatios: Hi Horatii fuerunt Romani, Curiatii Albani: victi autem sunt Albani a Romanis; unde obsecuti sunt semper. historiam refert Liv. lib. 1. Horatia pila, ita dicta est columna cui imposita sunt Curiatorum spolia ad pugnae hujus monumentum. 5 Perseus Rex Macedoniam ductus est Romam captivus a Paulo Emilio nave sexdecim remorum ordinibus ornata, vid. Liv. lib. 44. 6 Fabius Maximus necendo moras Annibalem hactenus invictum fregit; quare cunctando restituit rem. 7 Cannensem pugnam funestissimam Romanis norunt omnes: deinde Dii propitii facti sunt Romanis.

Hannibalemque 8 *Lares Romana sede fugantes* ,
 9 *Anseris* & *rutum voce fuisse Jovem* :
Cum me 10 *Castalia specularans ex arbore Phœbus*
Sic ait aurata nixus ad antra lyra :
Quid tibi cum 11 *tali , demens , est flumine ? quis te*
Carminis heroi tangere iussit opus ?
Non hic ulla tibi speranda est fama , Properti ;
Mollia sunt parvis prata terenda rotis :
Cur tua prescriptos everta est pagina gyros ?
Non est ingenii cymba gravanda tui .
Alter remus aquas , alter tibi radat arenas ,
Tutus eris : medio maxima turba mari est .
Dixerat , & *plectro sedem mihi monstrat eburno* ,
Qua nova muscoso semita : facta solo est :
 12 *Hic erat affixis viridis spelunca lapillis* ,
Fendebantque cavis 13 *tympana pumicibus* :
Ergo Musarum , & 14 *Sileni patris imago*
Fictilis , & *extami* , 15 *Pan Tegeæ , tui* ,
Et Veneris domina volucres mea turba columbæ
Tingunt , 16 *Gorgoneo punica rostra lacu* :

S 3

Di-

8 Scripsit etiam Ennius *Lares* seu Deos Romæ tutelares *Hannibalem* Romam obsidentem variis terriculamentis fugasse post *Cannensem* victoriam: 9 *Jovem* i.e. Capitolium, ad quam arceam cum noctu Galli clanculum obrepissent *anseris* fallere non potuerunt, quorum strepitu excitatus Manlius Gallos deturbavit: 10 *Castalia arbor* est laurus quæ plurima fuit in Parnasso monte, ubi & *Castalius* fons, quo se precipitavit *Castalia* virgo Apollinem fugiens. 11 *tum tali flumine*, ex quo nimirum Ennius heroici Carminis Scriptor bibit? 12 describit locum ab Apolline sibi demonstratum: 13 *Tympana* præcipue dabantur *Cybelæ* matri Deorum, quæ utpote rotunda orbem terræ referebant: 14 *Silenus* appellatur pater honoris ergo: Fuit cum musarum imaginibus etiam illa *Sileni*, qui utpote nutritus *Bacchi*, nunquam a *Baccho* sejungitur, qui *Bacchus* semper in medio musarum choro choreas ducit: 15 *Pan* dicitur *Tegeus* ab *Tegeæ* urbe quadam Arcadiæ: 16 *Gorgoniacus lacus* est fons Caballinus a *Pegæi* unguis productus: *Pegæi* autem a sanguine *Medusæ* *Gorgonis* natus est, unde etiam dicitur *Equus Medusæus*: *Punica rostra*, i.e. coloris *punica* & subrubentis.

Diversaque 17 novem sortita jura puella

Exercent teneras in sua dona manus .

Hæc ederas legit in thyrsos , hæc carmina nervis

Aptat , & illa manu texit utraque rosam .

E quarum numero me contigit una dearum ,

Ut reor a facie , Calliopa fuit .

-Contentus niveis semper veſtabere cygnis ,

Nec te fortis equi ducet ad arma sonns .

Nil tibi fit rauce 18 pratoria classica cornu

Flare , nec 19 Aonium cingere Marte nemus :

Aut quibus in campis 20 Mariano prælia signo

Stent , & Teutonicas Roma refringat spes :

Barbarus aut sævo perfusus sanguine 21 Rhenus

Saucia mœrenti corpora veſtet aqua .

Talia Calliope , lymphisque a fonte petitis ,

Ora 22 Philetæa noſtra rigavit aqua .

17 Varia musarum officia designat, circa quæ manus exercent.

18 *Pratoria classica*, i.e. imperatorum ac ducum res gestas :

Prætor pro quovis duce & imperatore sumitur. 19 musarum

nemus dicitur *Aonium* ab *Aone* fonte in Bœotia. 20 *Hyp-*

pallage pro *Mariana* signa stent *prælio* seu ad prælium parata.

Cajus Marius Cimbros, Teutonas &c. cum ingenti manu con-

tra Romam contendentes fregit. 21 *Rhenus barbarus* flu.

Germaniæ ad discrimen *Rbeni Bononiensis* in Italia. 22 *Cal-*

liope postquam hæc dixisset, ex fonte ex quo bibere solebat

Philetæa, hausit aquam & rigavit *Propertii* labra & factus est

Elegiaci carminis poeta imitatorque *Philetæa* .

E L E G I A . I V .

E X P E D I T I O N E M ,

Quam Cæsar Augustus adversus Orientis populos apparabat ,
prosequitur poeta, Romanisq. armis felicitatem apprecatur.

A *rima* 1 *Deus Cæsar dices meditatur ad 2 Indos ,*
Et freta gemmiferi findere classe maris .

Ma-

1 *Deus* appellabatur Augustus licet vivus : ita Horat. lib.
3. od. 5. *Præfens Divus habebitur*. 2 *Indi* populi *Asiæ* sunt
dites, quippe qui auro, gemmis &c. quæ in mari reperiuntur,
ad delicias abundant .

Magna viri merces, parat ultima terra triumphos,
 3 Tigris & Euphrates sub tua jura fluent.
 4 Sera sub Ausoniis veniet provincia vitgis.
 Assuescent Latii, & Partha trophæa Jovi.
 Ite agite experta bello date linthea prora,
 Et solitum armigeri ducite manus 6 equi.
 Omina fausta tano, 7 Crassor, cladesque piave:
 Ite, & Romanæ consutite historia.
 Mars pater, & sacra fatalis lamina 8 Vesta,
 Ante meos obitas sit, precor, illa dies,
 Qua videam spoliis onerato Casaris axe
 Ad vulgi planctus 9 saepe resistere equos:
 Tela 10 fugacis equi, & 11 braccati militis arcus,
 Et sabter captor arma sedere duces.
 Ipsa 12 tuam prolem serua Venus: hoc fit in avam,
 Cernis ab Aenea quod superesse, caput.
 Præda sit hæc illis, quorum meruere labores:
 Mi sat erit Sacra plaudere posse vin.

3 Maximi sunt Asiæ fluvii. 4 Regio orientalis serius attamen erit sub Augusto provincia, & experietur Romanos fauces. 5 De Parthis populis spolia relata, & apposita Jovi Capitolino. 6 O equi bellatores consuetum officium facite. 7 Crassi duo pater & filius contra Parthos pugnantes occubuerunt, quare pizæ maculam Reip. illatam, & Romano nomini consulite. 8 Fatalis lamina Vesta, i. e. sempiternus ignis a Virginibus Vestalibus tanquam Romæ fatum & tutela servabatur. 9 resistere ob spoliiorum pondus. 10 Videam tela fugacis equi, i. e. Parthorum equitum, qui fugiendo pugnabant. 11 Quis fuerint braccatas hic miles an Galus an Dacus an Ponticus an Medus an Sarmata, ignotum, omnes enim hæc gentes braccis utebantur. 12 Julia gens, a qua Augustus a Venere ducebat originem, Julius unicus fuit hæc filius, hæc autem Venere,

P R O P E R T I I
E L E G I A V.
D E U M P A C I S.

Non Martis castra vult sequi Propertius : se divitiis non in-
videre dicit , cum omnia apud Inferos confundantur .
Quare Avaros insectatur : ethnicorum caeca & stul-
ta confidentia : dicit etiam ludo in juventute
indulgendum , atque in senectute se philo-
sophiæ studio daturum .

Pacis Amor Deus est , pacem veneramus & omnes
Stant mihi cum sponsa praelia dura mea 1 .
Nec tamen in viso pectus mihi carpitur auro ,
Nec bibit e 2 gemma divite nostra fitis .
Nec mihi mille jugis 3 Campania pinguis aratur ;
Nec miser ara peto classe , 4 Corinthæ , tua .
O prima infelix fingenti terra 5 Prometheus !
Ille parvam cauti pectoris egit opus :
Corpora disponens mentem non vidit in arte :
Recta animi primum debuit esse via .
Nunc maris in taneum ventis jactamur , & hostem
Quærimus , atque armis nescimus arma nova .
Haud ulla portabis opes Acherontis ad undas .
Nudus ab inferna , stulte , vehere rate .
Victor cum victis pariter miscabitur ambra .
Consule cum 6 Mario , capte Jugurtha , sedes :

Ly-

1 Falsus igitur erat expectans pacem , ab amore , ex quo
animus excrucietur sævis illam affectibus diserpentibus . 2 Non
bibo in poculis gemmatis . 3 Campania provincia Italiæ fe-
licissima , cujus caput olim Capua , nunc Neapolis longe præstans
Capuæ . 4 Æs Corinthiacum fuit celebratissimum commixtum
ex auro , argento æreque . Corinthus erat urbs Achajæ duorum
portuum commoditate ditata : Æs Corinthiacum nobile &
pretiosissimum , ejus mercis causa eo ex Asia & Europa mercato-
res confluebant . 5 Hominis miseriam deflet , & formationem
humani corporis , quam fabulabantur Poetæ , a Prometheus fa-
ctam , qui parvam curam animi habuit , cum animus longe nobi-
lior sit corpore . Ovid . lib . 1 . Metamorph . 6 Inferi Marium vi-
ctorem cum victo Jugurtha confundunt , omnesque ibi æquales .

Lydas Dulichio non distat 7 Cræsus ab Iro.

Optima mors, 8 parca quæ venit apta die.

Me juvat in prima coluisse Heliconâ juvenatâ,

Musarumque choris implicuisse manus :

Me juvat & multo mentem vincire 9 Lyao,

Et caput in verna semper habere rosa :

Atque jocos ubi jam gravis interceperit atas,

Spars'erit integras alba senectâ comas.

Tum mihi 10 Natura libeat perdiscere mores :

Quis Deus hanc mundi temperet arte domum :

Qua venit exoritur, qua deficit, unde coactis

Cornibus in plenum mensura Luna redit.

Unde 11 salo superant venti : quid flamine captet

Eurus, & in nubes unde perennis aqua :

Sis ventura dies mundi que subruat arces,

Purpureus pluvias cur bibit 12 arcus aquas &

Aut cur 13 Perrhebi tremuere carmina Pindi :

Solis & atratis luxerit orbis equis :

Cur segnis versare boves, & plaustra 14 Bootes &

15 Pleiadum spisso cur coit igne chorus :

Carve suos fines altum non exeat aquor,

Plenus & in partes quattuor annus eat :

Sub terris sint 16 jura Deum & tormenta Gigantum,

Tisiphones astro si furit angue caput &

Aut

7 *Cræsus Lydorum rex opulentissimus: Iros homo pauperri-*

mus e Dulichio insula maris Jonii, vide Homer. Odyf. 18. 8

Quæ apto loco & tempore venit alludit ad proverbium: Opti-

imum non nasci aut quam citissime aboleri. 9 Ad ebrietatem

usq. bibere & genio indulgere. 10 Quæ Philosophia docet, dum

senex est, vult inquirere Propertius. 11 i.e. cur in mari ventis

abundant: quid Eurus insidietur: unde imber in nubes pro-

veniat. 12 Iris aquas bibere dicitur, udo enim tempore ap-

paret semper, unde Imbrifer arcus apud poetas. 13 Pindum

poeta vocat Perrhebum, ad ejus quippe montis radices Perrhe-

bi populi siti sunt: mons hic est in Thessalia altissimus musis

lacer: cur tremant montes perdiscam, & cur sol eclipsim pa-

tiatur. 14 de Boote jam sæpius dictum est. 15 Plejades

sunt septem stellæ, earum fulgor dicitur spissus, quia est tenuis

& densus & vix cernitur, imo una fere later. 16 sintne inferi, &

inibi judices? sine Tisiphone una ex furiis anguibus armata &

Quid mirum si genio in juventute indulgere illi certum fuerit &

quum ad atheisum se defecisse hic non obscure subindice.

Aut 17 *Alcmaonia furia*, aut *sejania* 18 *Phineus* &

Num. 19 *rota*, nam *scopuli*, num *fitis inter aquas* :

Num *tribus infernam custodit faucibus antrum*

Cerberus, & *Tityo jugera pauca novem* :

An fissa tu miseris descendit fabala gentes,

Et timor haud ultra, quam rogos, esse potest.

Exitus hic vix supereſt mihi : vos, quibus arma

Grata magis 20 *Crassi signa ceſſante domam.*

17 Quæ vexent *Alcmaoneus*, qui matrem suam interfecit ut
pius esset in *Amphiarum* patrem, qui ei matris nequitias aper-
ruit. 18 *Phineus* rex *Arcadiae* mortua *Cleopatra* prioris con-
juge secundam duxit *Ideam*; hujus suavis *Cleopatrae* filios ex-
cæcavit, quare & ipse a Diis dicitur excæcatus, & continuo
jejunare cogebatur, nam *Harpia* cibos foedabant & rapie-
bant. 19 Inferorum supplicia poeta persequitur, vide pag. 223.
20 de *Crassi* signis vide elegiam superiorem pag. 279. num. 7.

E L E G I A VI.

A V A R I T I A M

Mortalium pecuniæque cupiditatem insectatur, cujus causa
* *Pætus* quidam naufragio perierat.

Ergo sollicita tu causa, pecunia, vita es :
Per te immatarum mortis adimus iter.

Tu vitiiis hominum crudelia pabula præbes :

Semina curarum de capite orta tuo.

Tu *Pætum* ad *1 Pharios* tendentem lintea portas

2 *Oberis* infans, terque quaterque mari.

Nam dum te sequitur, primo miser excidit ævo,

Et nova languinis piscibus esca natat.

Et mater non justa pia dare debita terra,

Nec posse cognatos inter humare rogos.

Sed

* Quis fuerit ille *Pætus* ignoratur, nisi forte sit ille *Arrius*
Pætus, de quo existat *Catulli* epigramma pag. 214. quod incipit,
Obmorda dicebat &c. nam in *Orientem* eum navigasse & in
Jonio mari periisse scribit ibidem *Catullus*. 1 *Pharon* insu-
lam *Aegypti* *Alexandriae* vicinam significat. 2 *Submergis* septies
velania fluctibus.

*Sed 3 tua nunc volucres assant super ossa marine ,
 Nunc tibi pro tumulo Carpathium omne mare .
 Infelix Aquilo , rapta timor & Orithyia ,
 Quae spolia ex illo tanta frangere tibi ?
 Aut quidnam fracta gaudes , Neptuna , carina ?
 Portabat sanctos & alvens ille viros .
 6 Pæte , quid atatem numeras ? quid cara natans
 Mater in ore tibi est ? non habes unda Deos .
 Nam tibi nocturnis ad saxa ligata procellis
 Omnia detrito vincula fune cadunt .
 Sunt 7 Agamemnonius testantia littera curas ,
 Quae notat Arginni pæna natantis aqua :
 Hoc juvene amisso classem non salvit Atrides :
 Pro qua mactata est Iphigenia mora .
 Reddite corpus humo , postquamque in gurgite vita ,
 Patum spante tua vilis arena tegas .
 Ut , quoties Pæti transibit nauta sepulchrum ,
 Dicat : Et audaci tu timor esse potes .
 Ite & rates curvae , & leti quoque texite causas ;
 Ista per humanas mors venit ætha manus .
 Terra parum fuerat , fatis adjectimus undas :
 Fortuna miserat auximus arte vias .
 Anchora te teneat , quem non tenuere penates ?
 Quid meritum dicas cui sua terra parum est ?
 Ventorum est quodcumque paras : haud ulla carina
 Consenuit : nullis portus & ipse fidem .*

Na-

3 Pætum alloquitur poeta . Carpathium mare est pelagus ad
 Egyptum vergens ab insula Carpatho dictum sita inter Rho-
 dum & Cretam . 4 Aquilo dicitur timor Orithyia , quæ dicitur
 Pandionia ab avo suo Pandione , nam ipse Aquilo seu Boreas
 Orithyiam filiam regis Erictei regis Athenarum rapuit . 5 Al-
 vens i. e. navis ; ita Virgili . Simul accipit alveo ingentem
 Æneam . 6 Ita surdi sunt venti & tempestas ut minime pio-
 rum preces audiant . 7 Annem Cephalium intelligit , in quo Ar-
 ginus Agamemnoni regi Mycenarum carus perit : hujus amnis
 aquas reddidit infames mors , quam unda irata Arginno inculca
 quare Agamemnon dictus Atrides ab Atreo patruo , ut placaret
 ventos Deosque maris Iphigeniam filiam immolavit , antequam
 sulveret ex portu Aulidis ad Trojam expugnandam , & Naven
 execratur poeta , & hominum audaciam .

*Natura insidians pontum substravit uvaris ;
 Ut tibi 9 succedat , vix semel esse potest .
 Saxa triumphales fregere 10 Capharea puppes ,
 Naufraga cum vasto Grecia tracta salo est .
 Paullatim 11 socium iacturam fleuit Ulysses ,
 In mare cui soli non valere doli ;
 Quod se contentus patrio bove verteret agros ,
 Verbaque duxisset pondas habere mea :
 Viveret ante suos dulcis convivâ penates ,
 Pauper at in terra , nil ubi flere potest .
 Non 12 tulit hic Pater fridorum audire procellâ ,
 Et Auro teneras ledere sane manus ;
 Sed 13 Thyia thalamo , aut Onicia terobintho
 Effulsam pluma versicolore caput ;
 Huic sanctas viro radicibus abstulit ungues ,
 Et miser invitam traxit hiantis aquam .
 Hunc parvo ferri vidit nox improba ligno .
 Patus ut occideret , tot coiere mala .
 Flens tamen extremis dedit hac mandata querele ,
 Cum moribunda niger clauderet vira liquor ;
 Dii maris 14 Egæi quos sunt penes aquora venti ,
 Et quæcumque meam degravat unda caput :
 Quo rapitis miseror prima lanuginis annos ?
 Attulimus longas in freta vestra manus .*

Ab

9 Vix autem semel potest accidere ut tibi prospere succedat .
 10 Caphareus mons in Euboea , ubi mare nautis formidabile
 ob vortices : ibidem Nauplius Euboeæ rex mortem filii Pala-
 medis Ulyssis dolo interempti ultus est : Græci enim cum vi-
 ctore ab Troja redirent , Nauplius facem in Capharei mon-
 tis vertice apposuit , ut Græcis locus fidem portus habere vi-
 deretur , quo cum venissent , inter cautes Caphareas naufraga-
 tum fecerunt : 11 Ulysses quamvis mortalium vaferimus ,
 pericula maris effugere non valuit ; sociorumque omnem co-
 mitatum vel naufragiis , vel aliis calamitatibus amissos fleuit .
 12 non potuit tunc Pater fragorem tempestatis audire . 13
 Dum vult Pater thalamo cedrino caput reclinare , ipsum sibi
 ungues rodentem gurgis inimicis fluctibus obruit : Thyia est
 arbor odorifera , quæ Cedrus dicitur . Onicia urbs Epiri , ubi
 nascitur Therebinthus , arbor ad verustatem fidelis . 14 ma-
 re Egæum , nunc dicitur Arcipelago . * Longas , Scaliger in-
 terpretatur non perjuriò debilitatas , puratum est olim , perjuros
 fieri

*Ab miser ! 15 Alcyonum scopulis affigat acutis ;
 In me caruleo 16 fuscina sumta Deo est .
 At saltem Italia regionibus aduehas assus !
 Hoc de me fact erit , 17 si modo matris erit ;
 Subtrahit hac fantem zorca uirgine fluctus :
 Ultima que Pato noxque diesque fuit .
 18 cantum Equorea Nerea genitore puella ,
 Et tu materno tacta dolore Thetis ,
 Vos dicit lasso supponere brachia mento :
 Non poterat uestras ille gravare manus .
 At tu sate Aquilo , nunquam mea uela uidebis :
 Coniugis ante fores condar oportet iners .*

fieri mancos membro aliquo:quare idem dicit Poeta; *Portabit
 sanctos aluens ille viros:* hoc est non perjuros. Dusa longe aliter: inquit enim, *Pato* collisione fluctuum & scopulorum manus & digitos breviores factos & mutilos, quos integros attulerat in mare: quod sepe accidit hominibus naufragio in litus expulsis.
 15 *Alcyones*, aves sunt marinae quae nidum aptant in scopulis.
 16 *Neptunus* contra me suum impingit tridentem. 17 si corpus meum *mater* habeat. 18 *Nereidas* maris Nymphas, quae *centum* credebantur, & *Thetidem* Achillis matrem alloquitur *portata*, quae filii sui necem matris lacrimis profecuta est.

E L E G I A VII

M A E C E N A S

Hortatus fuerat Propertium ad heroicum carmen scribendum, & grandiora argumenta tractanda; qui quidem se excusat non omnibus omnia convenire. Denique cum *Mæcenatem* impense laudavit, maximam ejus moderationem se velle imitari profiteretur,

Mæcenas i eques Hetrusco de sanguine regum;
 Intra fortunam qui cupis esse tuam:
 Quid me scribendi tam vastum mittis in aequor?
 Non sunt apta mee grandia uela rati.

Turpe

I. *Eques*, contentus enim semper fuit ordine equestri quo natus est, altioresque dignitates etiam oblatas accipere noluit. Unde & Hor. lib. 3. od. 16. *Mæcenas equitum deus: Oriundus* fuit e gente *Cilnia* ex qua reges Etruriae.

Turpe est, quod nequeas, capiti committere pondus :
Et pressum inflexo max dare terga genu.
Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta.
Pama nec ex 2 equo ducitur ulla iugo.
Gloria 3 Lysippo est animosa effingere signa.
Exactis Calamis se mihi iactat equis.
In Veneris tabula summam sibi ponit 4 Apelles.
Parrhasius parta vindicat arte locum.
Argumenta magis sunt 5 Mentoris addita forma.
At 6 Myos exiguum stelsit acanthus iter.
 7 *Phidiatus signo se Jupiter ornat eburno.*
Praxitelem Parius vindicat arte lapis.
Sunt, quibus 8 Elea concurrit palma quadriga :
Sunt, quibus in celeres gloria nota pedes.
Hic sacus ad pacem, hic castrensibus utilis armis :
Natura sequitur semina quisque sua.
At tua, Marnas, vita precepta recepi,
Cogon 9 exemplis te superare tuis.
Cum tibi Romano 9 dominas in honore secures,
Et liceat medio ponere iura foro :

Vel

2 non ex eodem fonte laus omnis provenit. 3 statuarius celeberrimus qui sexcenta & decem opera fecisse traditur. *Calamis* etiam insignis sculpsor, qui currus equosq. sine æmulo expressit. 4 *Apellis Venerem* omnis mirum in modum prædicavit antiquitas. De *Parrhasio* Atheniensi vel Ephesino pictore omnium primo in picturæ symmetria vide Plin. l. 35. c. 10, qui & ejus certamen cum *Zeuxi* narrat. 5 *Argumenta Mentoris*, qui fuit vasis cælantis artifex mirabilis, qui addebat formæ idest vasis jam perfectis sua opera, quæ nimirum ita applicarentur vasis ut etiam detrahi possent. 6 *Myos* etiam fuit artifex peritissimus cælando argento: *Acanthus* herba est, quæ alio nomine branca ursina dicitur, hic accipitur pro flexuoso & sinuoso ornatu. 7 *Phidiæ* statuarius nobilissimus, Diis efformandis nihil in eo genere perfectius ait Cic. in Orator. De *Praxitele* scribit Plin. l. 36. c. 5. *Marmoris nobilitate superavit etiam semet. Napiæ Parius*, qui solo *Praxitele* dignus est, educitur ex insula *Paro* una ex *Cycladibus*. 8 *Alii*, inquit poeta, ludis Olympicis celebrantur: *Eleæ* populi, unde *Elea quadriga*, sunt in Peloponneso Jovis Olympici templo. & ludis Olympicis clarissimi. 9 dominationis indices.

Vel tibi 10 Medorum pugnaces ire per hostes ,
 Atque onerare tuam fixa per arma domum .
 Et tibi ad effectum vires det Casar , & omni
 Tempore tam faciles insinuentur opes :
 Parcis , & in tenues humilem te colligit umbras
 Velorum plenos subtrahis ipse sinus .
 Crede mihi , magnos equabunt ista 11 Camillos
 Indicia , & venies tu quoque in ora virum :
 Casaris et fama vestigia juncta tenebis :
 Mecenatis erunt vera tropaa fides .
 Non ego velifera tumidum mare fundo carina :
 Tata sub exiguo flumine nostra mora est .
 Non flebo in cineres arcem sedisse paternos
 12 Cadmi , nec semper praelia clade pari :
 Nec referam 13 Scæas , et Pergama Apollinis arces ,
 Et Danaum dacimo vere redisse rates ,
 Mœnia cum Graje Neptunia pressit aratro
 Victor Palladia ligneus artis equus .
 Inter 14 Callimachi sat erit placuisse libellos ,
 Et cecinisse modis , Coe poeta , tuis .
 Te duce vel Javis arma canam , caloque minantem
 15 Cœum , et Phlegraïs Oromedonta jugis :
 Gelsaque Romanis decerpta 16 palatia tauris
 Ordiant , et casq mœnia firma Rema :

Edu-

10 Medi sunt Asiæ populi Parthis Persisque finitimi . 11
 Camillus dictus est alter Romulus ob Gallos Roma dejectos .
 12 non canam arcem Cadmi , i. e. urbem Thebas a Cadmo
 conditas, ab Alchmazone dirutas, & ubi fratres germani Ethe-
 cles & Polinices mutuis vulneribus conciderunt . 13 Scæas
 portas & Pergama , i. e. bellum Trojanum cum Græcis qui
 Trojam decem annis obsedere , quam Neptunus & Apollo
 ædificavere , & quam deinde pressit equus ligneus opus Palla-
 dis . 14 de Callimacha & Choo poeta vide pag. 272. 15
 Cœus fuit unus ex Gigantibus qui Jovem e cælo dejicere co-
 nati sunt : sicuti etiam Oromedon in Phlegraïs jugis : duplex
 est Phlegraüs campus alter in Thessalia , alter Puteolis . 16
 Cantabo Romæ originem : Romuli tempestate boves in mon-
 te Palatino herbas depascebant . Post mortem Remi nemo au-
 sus violare mœnia Urbis ,

*Eductosque pares 17 sivestri ex ubere reges ,
 Crescet et ingenium sub tua iussa meum .
 Prosequar et currus 18 utroque ab littore avaros
 Parthorum , astuta sola remissa fuga :
 Castraque 19 Pelusi Romano subruca ferro ;
 Antonique graves in sua fata manus .
 20 Mollis tu cœpta fautor cape lora iuventa ,
 Dexteræque immixtis da mihi signa rotis .
 Hoc mihi , Mæcenas , laudis concedis : et a te est
 Quod ferar in partes ipse fuisse tuas .*

17 Remum & Romulum lacte lupæ nutritos intelligit. 18 i. e. ab orientali & occidentali mari triumphos a Romanis ductibus relatos prosequar. Parthi fingebant fugam pugnando. 19 Bellum Alexandrinum notat, cum Antonium devicit Augustus, & ut sibi manus inferret compulit, & Pelusum urbem Ægypti subvertit, nunc dicitur *Damiata*. 20 *Mollis fautor*, i. e. facilis & benignus. A te accepi, ut exempla tua sequerer,

E L E G I A V I I I.

NOVÆ SPONSÆ

Natalis dies, ut lætius celebretur, cæli serenitatem optat poeta, maris tranquillitatem & omnia fausta precatur :
 & Sponsam ipsam ad sacrum illum diem natalitium celebrandum exhortatur .

Mirabar quidnam misissent mane i *Camena*
Ante meum stantes sole rubente thorum .
Natalis nostra signum misere puella ,
 * *Et manibus faustos ter crepuere sonos ;*
Transseat hic sine nube dies , stent aere venti ;
Ponunt & in sicco molliter undæ minas ,
Aspiciam nullos hodierna luce dolentes ,
Et 2 Niobes lacrimas supprimat ipse lapis .

Atcyo-

1 Musæ celebraturæ diem natalem, Propertio summo mane ante thorum assistere. * Allusum ad illam ter crepandi plaudendiq. consuetudinem: ita Horat. Carm. 2. Od. 12. *Lætum theatris ter crepavit sonum.* 2 Niobe filia Tantali & uxor Amphionis Thebanorum regis, sex mares filios & sex fœminas habuit: ob educationem filiorum prætulit Latonæ: Apollo & Diana

ma-

3 *Alcyonum positis requiescant ora querelis :*
Increpet absumentum nec sua mater & Ilyn .
Tuque , o cara mihi felicibus edita pennis
Surge , & poscentes iusta precare Deos .
Ac primum pura somnum sibi discute lymphæ ,
Et nitidas presso pollice finge comas .
Inde coronatas ubi thure piaveris aras ,
Luxerit & tota flamma secunda domo :
Sit mensa ratio , noxque inter pocula currat ,
Et crocino nares & myrrheus ungat anyx .
Tibia nocturnis succumbat rauca choreis ,
Addantur festis & bona verba sonis .
Dulciaque ingratos adimant convivia somnos .
Publica vicina perstrepat & aura via .
Annua solvamus Mufis solemnia nostris ,
Natalisque tui sic peragamus iter .

maternam ulciscens injuriam duodecim ejus filios sagittis interemerunt: *Niobem* autem conquerentem convitiantemque in saxum transformavit *Latona*, & *Amphion* conjux præ dolore mortem sibi conceivit. 3 *Alcyones* aves marinæ mortem lamentantur *Ceycis* conjugis *Alcyones*, quæ fuit in avem ejusdem speciei mutata. 4 Hoc est, nec *Progne* quæ facta est hirundo filium suum *Ilyn* interentum & mensis appositum lamentetur. 5 *Myrrheus anyx* est vasculum *myrrhæ* plenum, i. e. unguento pretiosissimo: unde *Myrrheus* crinis, & *Myrrhæa* coma, i. e. *Myrrhæa* delibuta. 6 *aura viæ publicæ* perstrepet cantu plausuque.

E L E G I A IX.

MULIERUM IN VIROS

Potestas quanta sit, pluribus fornicarum exemplis demonstrat. Deinde in laudes *Augusti* excurrens *Antonium* & *Cleopatram* Romanis arcibus formidabiles infectatur.

Quid mirare, meam si veofas femina vitam,
 Et orabis addictum sub sua jura virum?
 Criminaque ignavi capitis mihi turpia fingis,
 Quod nequeam frastro rampere vincula jure?

T

Ven-

Venturam melius præfagit navita marsem ;

Vulneribus didicit miles habere metum .

Ista ego præterita jactavi verba juvena :

Tu nunc exempla disce timere meo .

1 *Colchis flagrantis adamantina sub juga tauros*

Egit , & armigera prælia sevit humo :

Custodisque feros clausit 2 serpentis hiatus ,

Iret ut Æsonias aurea lana domos .

Ausa ferox ab equa quondam oppugnare sagittis

3 *Meotis Danaum Penthesilea rates :*

Aurea cui postquam nudavit cassida frontem ,

Vicit victorem candida forma virum .

4 *Omphale in tantum forma precessit honorem*

Lydia Gygeò tincta puella lacu :

Ut qui pacato statuisset in orbe columnas ,

Tam dura traheret mollia pensa manu ,

Persarum statuit Babylona 5 Semiramis urbem ,

Ut solidum coëto tolleret aggere opus .

Et

1 *Colchis* i. e. *Medea a Chalcide oriunda incantationibus effecit* , ut *Jason Tauros* ignem spirantes , qui vellus aureum servabant , domaret *jugo adamantina* i. e. quod non frangi posset . *Lit Medea* docuit *Jasonem* draconis dentes feminare , unde nati homines armati , qui sese mutuis vulneribus trucidarent . 2 *Draconis pervigilis* , quem incantamenti *Medeæ* *Jason* sopitum interfecit , ut in *Thessaliam* vellus aureum in domum *Æsonis* patris *Jasonis* asportaretur . 3 *Penthesilea Meotis* , idest ex *Scythia* auxilium *Priamo* *Trojanisque* contra *Græcos* tulit , demum cum eorundem classem impeteret , ab *Achille* est interfecta : *Achilles* forma *Penthesilea* captus sepeliendam curavit , at *Diomedes* suadebat in *Scamandrum* fluv. projiciendam . 4 *Omphalem* reginam in *Lydia* quæ se lavit in lacu *Gygeò* , qui 40. stadiis distat a *Sardibus* , ea floruit pulcritudine , ut *Herculem* ad lanificium & ad pensa trahenda sibi servientem compulerit , qui postquam mundum monstris tyrannisque purgasset , laborum suorum metas duas crexit columnas in extrema *Hispaniâ* *Calpen* & *Abelam* dictas . 5 *Assyriorum* regina , *Nini* regis uxor , quæ hujus persona assumpta annos 50. regnavit , & triumphis , divitiis imperioque omnes reges superavit . *Babylonem* ex coëto latere maximam fecit,

Et dua in adversum misit per mœnia currus ,
 Ne possent tacto stringere ab axe latas .
 Duxit & Euphratem medium , qua condidit arces ,
 Jussit & imperio surgere Bactra caput .
 Nam quid ego Heroas , quid 6 raptem in crimina Divos ?
 Jupiter infamat seque , suamque domum .
 7 Conjungis obscœni pretium Romana poposcit
 Mœnia , & additos in sua regna Patres .
 Noxia 8 Alexandrina dolis aptissima tellus ,
 Et toties nostro, Memphi, cruenta malo :
 Tres ubi Pompeio detraxit arena triumphos ,
 Tollet nulla dies hanc tibi Roma notam .
 Issent 9 Phlegrao melius tibi funera campo ,
 Vel tua si socero colla daturus eras .
 Scilicet 10 incesti meretrix regina Canopi ,
 Una Philippeo sanguine iniusta nota ,
 Ausa Jovi nostro latrantem opponere 11 Anubin ,
 Et Tiberim Nili cogere ferre minas :

Re-

fecit, portisque centum æneis, hortis pensilibus murisque alti-
 tud. 200. cubitorum, latitud. 50. ad septimum terrarum orbis
 miraculum ornavit, ita ut duæ quadrigæ sibi occurrentes sine
 periculo attingendi commeare possent: et fluv. Euphratem per
 mediam Babylonem induxit. Et Bactra caput Bactrianæ re-
 gionis Assyriorum imperio adjecit. 6 Quid vocem in crimen
 Divos & Heroas? Jupiter ipse tot pellicibus cœlum infama-
 vit. 7 Hæc femina est Cleopatra, quæ magnum dedecus
 intulit Romano nomini bellum intentando: & ab Antonio pro
 spurci conjugii mercede imperium Rom. poposcit & Senato-
 res. 8 Poeta convertit sermonem ad Ægyptum, cujus me-
 tropolis Memphis, in qua fuerunt Pyramides inter orbis mi-
 racula; in Ægyptio littore occisus fuit Pompeius tot trium-
 phis clarus quot sunt terra partes, ait Cic. pro Cornel. Bal-
 do. Tres triumphos asserit ei Velleius & Plinius. Et Albinus
 apud Priscian. Illo cui ternis Capitolia celsa triumphis Spon-
 te Deum patuere. 9 Phlegraum campum vocat Pharfalicum
 in Thessalia, ubi cum socero suo Julio Cæsare Pompeius in-
 faustis avibus decertavit. 10 Cleopatra regina Canopi urbis
 Ægypti, quorum cives moribus perditissimis: quæ meretrix
 Cleopatra dicitur infamiam inussisse genti Macedonum, a qui-
 bus ortam narrat historiei omnes. 11 Pugnam Actiacam

T 3

delu-

- Romanamque tubam crepitanti pollere 12 *Sistrum* ,
 13 *Baridos* & *contis rostra Liburna* sequi :
 Exaque *Tarpeio* 14 *Conopsea* tendere saxo ,
 Jura dare *statuas* inter & *arma Marj* .
 Quid nunc 15 *Tarquinii fractas* iuvat esse *secures* ,
 Nomine quem simili *vita* *superba* notat ,
 Si *mulier* *pacienda* fuit ? *cape* , *Roma* , *triumphum* ,
 Et *longam* *Augusto* *salua* *precare* *diem* .
 16 *Fugisti* *tamen* *in* *timidi* *vaga* *flumina* *Nili* :
 17 *Accepere* *tua* *Romula* *vincla* *manus* .
Brachia *spectavi* *sacris* *admorsa* *colubris* :
 Et *trahere* *occultum* *membra* *soporis* *iter* .
 Non *hec* , *Roma* , *fuit* *tanto* *tibi* 18 *civie* *verenda* ,
 Nec *ducis* *assiduo* *lingua* *sepulta* *mero* .
Septem *vrbes* *alta* *jugis* , *toto* *qua* *presides* *orbi* ,
Femineas *timidis* *territa* *Marte* *minas* .

Anni-

designat, qua commissos esse Romanos ac Ægyptios deos afferat; *Anubis* Deus maximus Ægypti capite canino effigebatur, unde *Lazarus Anubis*. 12 *Sistrum* musicum instrumentum Ægyptiorum, quo in tripudijs utebantur, sicuti *tuba* Romani. 13 *Baris* navigii genus, quo vehabant Ægyptii mortuorum cadavera ad sepulcrum: *Rostra Liburna* sunt Romanorum *rostrata* naves, dictæ *Liburna* a *Liburnis* Myrici populis. 14 *Cleopatra* ausa est tendere foeda tentoria in *Tarpeia* rupe i. e. *Capitolio*: ubi erant *Statua* & tropæa *Caii Marj* relata de *Jugurtha*, de *Cymbriis* ac *Teutonis*. 15 *Tarquinium* *Superbum* intelligit poeta, cujus *secures* i. e. *impetium fractum* est a Romanis, cum ejectus fuit: dicit autem *Propertius* si *tyranno* parendum sit, ferendum potius *Tarquinium*, quam *foeminam* *superbam* & *impudicam*. 16 Ex *Actiaco* prælio 50. navibus fugientem *Cleopatram* secutus *Antonius* *victoriam* reliquit *Augusto*. 17 de imagine *Cleopatræ* intelligendum ductæ in *triumphum* *Romæ* cum *aspide* *mordicus* ejus *brachio* *inhærente*: interim *corpus* *abdixam* *viam* *mortis* *attrahebat*. 18 *Augusto* *ospite* *foemina* *hæc* non *tibi*, o *Roma*, *metuenda* est, neque *lingua* *Antonij* *imperatoris* *perpetuo* *mero* *calentis*: tu quæ *vicisti* *Annibalem*, *Syphacem* *regem* *Numidiæ* a *Scipione* *captum* & *carcere* *inclusum*, & *Pyrrhum* *Epirotarum* *regem*, de quo *Manius* *Curius* *Dentatus* *triumphavit*.

*Annibalis spolia , & viſi monumenta Siphacis ,
Et Pyrrhi ad noſtros gloria fracta pedes .*

19 *Curtius expletis ſtatuit monumenta lacunis :
At Dectus miſſo praelia rupit equo .*

20 *Coclitis abſciſſos teſtatur ſemita pontes ,
Es cui cognomen 21 corvus habere dedit .*

*Hæc Dii condiderunt , hæc Dii quoque mœnia ſervant * .
Vix ſimant , ſalvo Caſare , Roma Jovem .*

*Nunc ubi 22 Scipiada claſſes ? ubi ſigna Camilli ?
Aut modo Pompeja Boſphora capta manu ?*

** *Leucadius verſas acies memorabit Apollo .
Tantum operis belli ſuſtulit una dies .*

*At *** tu ſive petes portus , ſeu , navita , linques :
Caſaris in toto ſis memor Jonio .*

19 Cum Rom. forum vaſto hiatu deſediſſet , aruſpices dixe-
re , expleri non poſſe , niſi ea re qua plurimum poſſet Popu-
lus Rom. quod de virtute populi Rom. *M. Curtius* interpre-
tatus equitans in eam voraginem ſe immiſit , & hætuſ , ut fe-
runt , expletus eſt . Et *Decius* concitato equo in medios ho-
ſtes irruit , Liv. lib. 8. 20 De *Horatii Coclitis* virtute nota
eſt hiftoria . 21 *Valerium Corvinum* intelligit , ita dictus a
Corvo qui ei in auxilium venit , cum contra *Gallum* provo-
cantem , quem vicit interfecitque , dimicaret . * Dum foede Au-
guſto adulatur oſtendit , quam demifſe de diis ſentiat poeta . 22
Scipio Africanus ſumma celeritate in Africam claſſem tranſmi-
ſit : de quo *Lucret. Scipiades belli fulmen , Carthaginis hor-
ror* : Et *Camillus* Gallos Roma expulit , ſigna que Ro-
manis ademerant recepit . *Boſphora* neutro genere , ut *Ma-
nala* , *Iſmara* &c. duplex eſt *Boſphorus Traciæ* & *Cimme-
rius* , utrumque vicit *Pompeius* . ** *Apollo* celebrabit victoriam
Auguſti , & verſam in fugam *Antonii claſſem* . *Apollo* dicitur
Leucadius a *Leucade* in Epiro , ubi templum habuit quod or-
navit Auguſtus poſt *Actiacam* victoriam . Tantum opus belli
conſecit una dies . *** *Elegiam* clauſurus poeta navigantes
per mare *Jonium* monet , ut Auguſto acceptum referant , quod
tuci navigent eo mari , quod *Antonius* & *Cleopatra* armis ſuis
infeſtabant , antequam deleerentur .

P O S T H U M U M Q U E M D A M

Incusat, qui ductus avaritia conjugem suam Gallam reliquerat, ut Augustum contra Parthos sequeretur, carpitque hominem, quod pluris faceret pecunias quam uxorem, quæ castitate & pudicitia Penelopem vinceret.

Posthume plorantem potuisti linquere Gallam ?
 Miles & Augusti fortia signa sequi ?
 1 Tantine ulla fuit spoliati gloria Parthi ;
 Ne faceres Galla multa rogante tua ?
 Si fas est, omnes pariter pereasis avari,
 Et quisquis fido prætulit arma thoro.
 Tu tamen injecta tectus, vesane, 2 lacerna
 Potabis galea fessus 3 Araxis aquam.
 Illa quidem interea 4 fama tabescet inani ;
 Hac tua ne virtus fiat amara tibi :
 Neve tua 5 Meda latentur cade sagitta,
 Ferreus aurato non cataphractus equo :
 Neve aliquid de te stendum referatur in urna ?
 Sic redeunt, illis qui cecidere locis.
 Ter quater in casta felix, o Posthume, Galla !
 Moribus his alia conjuge dignus eras.
 Quid faciet nullo munita puella timore,
 Cum sit luxuria Roma magistra sua ?
 Sed securus eas : Gallam non munera vincunt,
 Duritieque tua non eris illa memor.
 Posthumus alter eris miranda conjuge 6 Ulysses.
 Non illi longa tot nocere mora :

Ga-

1 Tantine facis laudem de Parthis victis, ut Gallam tuam enixe te precantem, ne desereres, non exaudieris. 2 vestis militaris genus, unde populus urbanus togatus, castrensis vero seu militares Lacernati vocabantur. 3 fluvius Armeniæ majoris qui in Caspium exoneratur : sollemne militibus aquam galea potare. 4 Galla interes ob vanam gloriam tuam contabescet, ne hæc expeditio tibi sit luctuosa. 5 Meda sagitta i.e. Parthæ, qui populi insignes sagittarii. Ne ferreus cataphractus gaudeat equo tuo aurato. 6 Enumerat poeta Ulysses

sis

*Castra decem annorum, & Ciconum mons, 7 Ismara, * Calpe,*

Exustaque tuae mox, Polypheme, gena:

Et Circa frandes, lotosque, herbaque tenaces,

Scyllaque, & alternas scissa Charybdis aquas:

8 *Lampetias Ithacis verubus mugisse juvencos:*

(Paverat hos Phælo filia Mampetia,)

Et thalamum 9 Ææ stentis fugisse puella,

Totque hiemis noctes, totque natasse dies,

Nigrantasque domos animarum intrasse silentium,

Sirenum surdo remige adisse lacus:

Et 10 veteres arcus letho renovasse procorum,

Errorisque sui sic statuisse modum.

Nec frustra: quia casta domi perfederat uxor.

Vincit Penelopes Lælia Galla fidem.

*si labores errorelque, qui non nocuerunt eidem apud Penelopen constantem, ita apud Gallam pudicam expeditio Posthumi &c. Hos Ulyssis errores jam supra descripsit Tibullus vide pag. 250. 7 Ismara, orum, mons Thraciæ prope Cicones ipsos. * Calpe, nunc Gibilterra, una ex columnis Herculis, mons & urbs Hispaniæ Bæticæ: in Hispaniam ultimam navigavit Ulysses, quare urbs Ulyssippo Lisbona. 8 Lampetias filia Jovis, hæc dicitur pavisse boves patris sui in Sicilia, quos Ulyssis socii furati sunt: vide pag. 251, num. 24. 9 Ææ puella est Circes ab Ææa insula quam habitabat: hic autem Propertius intelligit de Calypsone Nympha, nam jam dixit de Circe. Licet Homerus domum Calypsus asserit fuisse Ogygiam, sed circa fretum Siculum plures fuere insulæ nomine Æææ. 10 Arcus, qui toto errorum Ulyssis tempore jacuerunt inutiles, contra procos Penelopes, quos omnes occidit, exercuit. vide Odyss. lib. 21. & 22.*

ELEGIA XX.

MULIERUM AVARITIAM

*Infectatur & luxum, quem nimium libere grassari
mores sinunt,*

C*erta quidem tantis causa, & manifesta ruinit:
luxuria nimium libera facta via est.*

T 4

Juda

Inda 1. *cavis aurum mittit formica-metallicis,*
 Et venit e rubro 2. *concha Erycina solo:*
 Et 3. *Tyrus ostrinos præbet Cadmea colores,*
 Cinnamon & multi 4. *pastor odoris Arabs.*
 Hæc etiam clausas expugnans arma pudicas,
 Quæque terunt fastus, 5. *Icarioti, tuos.*
 Matrona incedit census induca 6. *nepotum,*
 Et spolia opprobrii nostra per ora trahit.
 Nulla est poscendi, nulla est reverentia dandi:
 Aut si qua est, precio tollitur ipsa mora.
 Felix Eois 7. *lex funeris una maritis,*
 Quos Aurora suis rubra colorat equis:
 Nanque ubi mortifero jactu est facta alidima lecta,
 Uxorum fufis fitas pia turba comit.
 Et certamen habent Iothi, qua viva sequatur
 Conjugium: pudor est non licuisse mori.
 8. *Ardent victrices, & flamma pectora præbent,*
 Imponuntque suis ora perusta viris.
 Sic genus infidam nuptiarum, his nulla puella,
 Nec fida 9. *Evadne, nec pia Penelope.*

Felix

1. *Indicas formicas* narrant ex terra cavernis aurum egere. *Metalla* posuit pro fodinis. 2. *Erycina* dicitur *concha* a Venere, quæ *concha* vecta in Cytheram statim ac e spumabando mari orta est: *Erycina* dicitur Venus ab *Eryce* Siciliæ monte in quo religiosissime colebatur. 3. *Tyrus Cadmea* quia nimirum *Cadmus* filius fuit *Agænoris* regis *Tyriorum*. *Tyrus* conchiliis & purpura nobilissima. 4. *Pastores* dicit *Arabes* quod armenta summas divitias æstimarent, uti de *Jobo* in sacris *Codd.* *Arabes* metunt & colligunt omne genus aromatum & unguentorum. 5. *Icarioti* i.e.o. *Penelope*: quæ fuit filia *Icarie* hæc dicuntur *terere fastus*, i.e. minuunt famam ejus pudicitie in repellendis fortiter precis. 6. *Nepotes* sunt luxuriosæ vitæ homines: *matronæ* prodire in publicum audent amictæ fortunæ hominum luxu perditorum, & exuvias probroforum hominum gerunt ante oculos nostros. 7. *Lex* est apud Indos ut uxores (plures enim uni viro nubunt) iudicio concedant, quæ magis maritum dilexerit: quæ vicerit exquisito cultu ornata una cum viro in rogam imponitur & crematur, quæ victa est mœsta discedit. 8. Quæ uxor vicerit gaudet & præbet corpus flammæ & facies suas ut peruratur. 9. *Romæ* non est

Evad-

Felix agrestum quondam pavosa juvenas,
 Divitia quorum meste, & arbor erant.
 Illis pompa suis decussa 10 Cydonia ramo,
 Et dare puitreis plena canistra rubis:
 Nunc violas tondere manu, nunc mista referre
 Lilia virgineos lucida per calathos:
 Et portare suis vestitas frondibus avas,
 Aut variam plumam versicoloris avem.
 Minuti pellis totos operibat amantes,
 Altaque nativo creverat herba toro.
 Pinus & incumbens latus circumdabat umbras,
 Nec fuerat castas 11 pœna videre Deas.
 Corniger 12 Idæi vacuum pastoris in aulam
 Dux aries saturas ipse reduxit oves.
 Diique Deaque omnes, quibus est tutela per agros
 Præbebant vestris verba secunda focis.
 Et leporem quicumque venis venaberis, hospes,
 Et si forte meo tramite quæris avem.
 Et me Pana sibi vomitem de rupe vocato:
 Sive petas calamo premia, sive cane.
 At nunc desertis cessant sacra iura lucis.
 Aurum omnes victa jam pietate colunt,
 Aurea nunc vere sunt secula, plurimus auro
 Venit honor, auro conciliatur amor.
 Auro pulsa fides, auro vanalia jura,
 Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor:
 Torrida sacrilegum testantur limina 13 Brennum,
 Dum petit intonsi Pythia regna Dei;

Ad
 Fœdæ, quæ in viri sui Capanei rogum se injecit. De Penelope nota fabula, quæ procos viginti annos deluxit. 10 Cydonia sunt poma, de quibus loquitur Virg. Ecl. 3. Aurea mala decem misit, cras altera mittam. Rubum posuit pro moris. 11 Alludit ad fabulam Actæonis cui poenâ inflicta quod Dianam conspexisset. 12 Idæus pastor est Paris, nam a pastoribus in Ida monte nutritus est & pavit ipse greges: in Paradisi aulam cornutus aries reducebat oves saturas. 13 Tangit historiam Gallorum qui duce Brenno ducti prædæ cupiditate templum Apollinis Delphici invasere, (qui dicitur Pythius a Pythone serpente interfecto, & Intonsus quia semper juvenis); quare eos Deus hic iratus fulminibus & concussio Parnassæ vertice & effusis nivibus a proposito disjecit.

At mons lautigero concussus vertice duras

Gallica Parnass. sparsit in arma nives.

Te scelus accepto 14 Thracis Polymnestoris auro

Nutrit in hospitio non, Polydore, pio.

Tu quoque, ut auratos gereres, 15 Eriphyla, lacertos;

Dilapsis nusquam est Amphiaraus equis.

Proloquar, atque utinam patria sim vanus aruspex:

Frangitur ipsa suis Roma superba bonis.

Certa loquor, sed nulla fides; neq; enim 16 Ilia quondam

Verax Pergameis Mœnas habenda malis.

Sola Paris Rhrygia fatum componere, sola

Fallacem patriæ serpere dixit equum.

Ille 17 furar patriæ fuit utilis, ille parenti:

Experta est veros 18 irrita lingua Deos.

14 *Polymnestor* fuit Rex Thracum, huic genero suo Priamus *Polydorum* filium cū magno auri pondere tradidit educandum, sed rex auri potiundi cupiditate *Polydorum* obtruncavit, unde merito appellatur *scelester*. vid. Virg. lib. 3. *Æn.* 15 *Eriphyla* *Amphiarai* uxor virum in bellum Thebanum ire detrectantem prodidit, accepto monili aureo ab Argia Polynicis uxore, & *Amphiaraus* hiatu terræ in Thebis cū curru absumtus est. 16 *Liont* certa dicam non mihi fides habetur, sicuti olim *Cassandra* vera nuntiansi non creditum est: existimata est *Ilia Mœnas*, i. e. Trojana quædam furiis acta contra Trojam: Vaticinata est Paridem fore Trojæ fatum & ruinam, & *Equum* illi patriæ funestum. 17 Ille furor *Cassandra* fuisset utilis patriæ & patri *Cassandra*, si fides ipsi habita fuisset. 18 *Irrita lingua*: Cum *Apollo* *Cassandra* precibus vaticinandi peritiâ concessisset, nescio qua mercede, voti compos cum promissis non steterit, Deus indignatus prædixit ei neminem ipsius vaticiniis fidem habiturum.

ELEGIA III.

* A B A C C H O,

Cujus se laudes decantaturum pollicetur, supplicia
implorat ad sollicitudines amovendas.

Nunc, o Bacche, tuis humiles advolvimur aris?
Da mihi pacato vela secunda, pater:
Tu potes insanos mentis compestere fluctus;
Curanturque tuo fit medicina mero.
Se quoque enim non esse rudem testatur in astris
1 Lyncibus in calum vecta Ariadna tuis.
Hoc mihi, quod veteres custodit in ossibus ignes;
Funera sanabunt, vel tua vina, malum.
Quod si, Bacche, tuis per fervida tempora donis
Arcessitus erit somnus in ossa mea:
Ipse seram vitas, pangamque ex ordine colles;
Quos carpant nulla me vigilante fera:
Dummodo purpureo spumant mihi dolia musto,
Et nova pressantes inquinet uva pedes.
Quod superest visa, per te, & tua cornua vivam:
Virtutisque tua, Bacche, poeta ferar.
Dicam ego maternos 2 Ætnæo fulmine partus,
Indica 3 Nysæis arma fugata choris:

Ver.

* Bacchus qui & Liber pater, Bromius, Lenæus, Lyæus
& Dionysius dictus est: fuit Jovis ex Semele filius, vini in-
ventor, unde & pro vino ipso sæpius sumi consuevit. 1 Lyn-
ces sunt tigres, & pantheræ feræ Baccho dicatæ: Hoc loco poe-
ta ipsam etiam Ariadnen in cælum fuisse devectam, quamquam
tantum ejus coronam scribat Catullus, vide pag. 207. n. 21. 2 Bi-
eductus fuit in lucem Bacchus, primum cum mater ejus Semele
percutta fulmine, quod in Æthna Cyclopes fabricantur, abortum
ejecit; secundo cum Jupiter jam efformatum & maturo tempore
partus edidit in lucem: quare dicitur bis genitus, & Bi-
mater. 3 Nysæos choros vocat Satyros, Silenos, ac Mænadas
Bacchi perpetuos socios: dicitur autem Nysæus Bacchus, quia
Nysæo cuidam educandus traditus est a Jove.

Vesantumque nota nequicquam in vite 4 Lycurgum :

5 Pentheos in triplices funera grata greges :

Curvaque 6 Tyrrenos delphinum corpora nautas

In vada pampinea defluisse rate .

Et tibi per mediam 7 benevolentia flumina Naxon

Unde tuam potant Naxia turba merum .

Gandida 8 laxatis onerato colla corymbis ,

Cinget Bassaricas Lydia mitra comas .

Lavis odorato cervix manabit olivo ,

Et series undos veste fluente pedes .

Mollia 9 Dircae pulsabant tympana Theba ,

Capripedes calamo 10 Panes hiansc canunt .

Veni

4 Dicam *Lycurgum* insanientem in vites: qui fuit rex Thraciae, qui cum videret Thracas nimio vino deditos, omnes vites excindi in suo regno iussit, inde fabula Lycurgum intensissimo odio Bacchum persecutum fuisse. 5 *Pentheos* genit. græcus. *Pentheis* membra discerpta tergemino grege: *Pentheus* quod sacra Bacchi aspernaretur misere discerptus est a tribus Baccharum gregibus, primum gregem ducebat *Agave* mater *Pentheis*, duos alios *Ino* & *Antonoe* sorores *Agaves*, quarum *Propertius* dicit mortem *Pentheis* fuisse gratam tribus gregibus. 6 Bacchus olim conducebat navem pampinis ornatam plenam prædatoribus *Tyrrenis* ex *Icaria* insula ad *Naxon*: *Tyrreni* cum vellent in *Africam* Bacchum asportare ut eam venderent, hæc ob rem iratum Bacchi numen serpentes & alia monstra oculis illorum objecit, qui vel timore vel furore perciti in mare præcipites exsilire, & in *Dolphinos* sunt transformati. 7 Et dicam fluvios & fontes qui in *Naxo* insula *Ægei* una ex *Cycladibus* vino fluunt & bene olent, quos *Naxii* incolæ potant. 8 Tuum candidum colam oneratum i. e. ornatum pendentibus corymbis: & *Lydia* insula cinget tuos erines: *Lydi* seu *Mæonii* populi *Lydia* in primis usi sunt mitra: Bacchus autem dictus est *Bassaricus* a quodam vestis genere quæ dicta est *Bassara* a Thracibus, quæ pellibus vulpini constabat, id enim lingua Thracia *Bassara* significat. 9 *Dircae* dicuntur *Theba* in *Bœotia* a fonte *Dirce*, in quem mutata dicitur fuisse *Dirce*, *Lyci* regis *Thebarum* mater. 10 *Panes* i. e. Fauni, *Satyri*, *Sileni*, *Lares*, *Silvani*, quæ omnes erant comites & ministri *Panis* silvarum Dei, qui omnes erant pedibus caprinis.

*Vertice 11 turrigero juxta Dsa magna Cybelle
Tundes ad Idæos cymbala ransa choros :
Ante fores templi crater antistitis auro
Libatum fundens in tua sacra merum .
Hec ego non humili referam memoranda cetharne ,
Qualis 12 Pindarico spiritus ore sonat .
Tu modo seruitio vitæcum me fiste superbo ,
Atque hos sollicitum vince sapere caput **

11 *Cybelles* uxor Saturni, fingitur caput turrigerum habere, *Cybelles* enim eadem est ac Terra, quæ ab urbibus & oppidis coronatur. *Idæi* chori sunt *Idæi* ministri sacerdosque *Cybelles*, quæ *Idea* vocata est, quod in *Idæ* monte Phrygiæ potissimum coleretur. 12 *Pindarus* Græcorum Lyricorum princeps spiritus magnificentia & carminis inimitabilis excellentia celebratur. vid. Horat. lib. 4. od. 2.

E L E G I A XIII.

MARCELLI MORTEM

Deflet Propertius, qui filius Octaviæ sororis Augusti fuit, & cum Ædilis esset periit in Bajano secessu ætatis anno 29. Cui Augustus filiam suam Juliam desponderat, & Romani ejusdem obitum vehementer doluerunt; Octavia mater nullum flendi finem fecit, atque bibliothecam ad filii memoriam prorogandam construxit. Marcelli quoque homine Augustus theatrum ædificavit. Iste est Marcellus de quo dixit Virgilius Lib. 6. Æn. Tu Marcellus eris

Clausus ab umbrosa qua ludit Pontus 1 *Averno*
Humida Bajarum stagna tepentis aqua,
Qua jacet & Troja tubicen 2 *Misenus* arena,
Et sonat Harculo structa labore via:

Hic

1 *Avernus* lacus est Campaniæ Plutoni dicatus, ab antiquis inferorum limen credebatur. *Humida Bajarum*: *Baja* urbs Campaniæ ad mare sita, in cujus agro sunt aquæ calidæ ad voluptatem & contra morbos: olim aeris temperiæ & Rom. civium frequentia & ædificiorum ornamentis celeberrima. 2 *Misenus* est promontorium, cui nomen dedit *Misenus tubicen*

- Hic 3 ubi mortales dextra cum quæreretur urbes ,
 Cymbala Thebano concrepuere Deo :
 At nunc invisa magno cum crimine Baja ,
 Quis Deus in vestra constitit hostis aqua ?*
- 4 His pressus Stygias vultum demisit in undas ,
 Errat & in vestro spiritus ille lacu .
 Quid genus , aut virtus , aut optima profuit illi
 Mater , & amplexum Caesaris esse s. focor ?
 Aut modo tam pleno fluitantia 6 veba theatro ,
 Et per 7 maternas omnia gesta munus ?
 Occidit , & misero steterat vigesimus annus .
 Tot bona tam parvo clausit in orbe dies .
 In nunc , tolle animos , & tecum finge triumphos ,
 8 Stantiaque in plausum tota theatra juvent .*
- 9 Attalicas supera vestes , atque omnia 10 magnis
 Gemmea sint ludis : ignibus ista dabis .
 Sed tamen huc omnes : huc primus , & ultimus ordo ,
 Est mala , sed cunctis ista totenda via est .
 Exoranda canis tria sunt latrantia colla :
 Scandenda est torvi publica cymba senis .*

Ille

*Hic in Aenea ibid. sepultus . vid. Virg. 6. Æn. v. 234. Hercules
 viam construxit in Campania quo suos boves traduceret: hanc
 ornavit Augusti tempore Agrippa . 3 Hic obiit Marcellus
 ubi , dum Hercules sub potestatem dextera & armis civitates
 orbis redigeret , crotala eidem Herculi Deo Thebano concre-
 puere: Hercules enim Thebis Bœotiz natus est. Dicuntur cym-
 bala juxta Bajas huic Deo concrepuisse, nam in campis Phle-
 græis gigantes devicit . 4 His pressus aquis Marcellus &c.
 5 Focor , i. e. non profuit Marcello arcto affinitatis vinculo
 conjunctum esse cum Augusto, qui ei Juliam desponderat .
 6 Marcellus Adilis theatrum & forum velis inumbrasse, ut
 salubrius litigantes consisterent, narratur . 7 Extollitur pietas
 Marcelli , quod omnem ædilitatis suæ curam Octaviæ matri
 commendavit . 8 In Theatro spectatores assurgere solebant
 honoris causa plausum daturis. Cic. ad Att. lib. 2. ep. 19. Stantes
 Curioni plausurunt . 9 Attalica vestes sunt aulicæ præciosa
 auro argentoq. intertextæ ab Attalo dicta rege Pergami , qui
 omnes mortales præciosæ hujus suppellectilis magnificentia su-
 peravit . 10 Magni ludi sunt qui in honorem Jovis fiebant
 Deorum omnium principis. Ignibus ista dabis, nam cum mor-
 tuis omnia vel gemmea in rogum injiciendi mos erat.*

EX LIBRO III.

Ille licet ferro cautus se condas , & are :

Mors tamen inclusum protrahit inde caput .

I *Nirea non facies , non vis exemit Achillem ,*

Cræsum aut 12 Pæboli , quas parit humor , æq̄s ,

Hic olim ignaros luctus 13 populævis Achivos ,

Atrida magno cum fletit alter amor ;

At tibi , 14 nauum , pias hominum quæ trajicit umbras ;

Huc anima portent corpus inane tua :

Q*ua Sicula victor telluris Claudius , & quæ*

Cæsar ab humana cessit in æstra via .

II Neq. Nireus quamvis formosissimus qui fuit Rex Naxi, neq. Achilles quamvis fortissimus, neque Croesus licet dicissimas, qui fuit rex Lydiæ mortem effugerunt. 12 Pæbolum fluvium Lydiæ aureas arenas traxisse fabulantur. 13 Similis fletus pæne exhausit funeribus Achivos nescientes quando novus amor tam magno pretio consistit Agamemnoni: poeta designare videtur cladem Græcorum, cum *Atrides* i. e. Agamemnon eripuit Achilli Briseidem quæ dicitur *alter amor*: unde Achilles indignatus amplius contra Trojanos decertare noluit, tandem ei Briseis restituta fuit. 14 *Naua* i. e. o Charon, *anima sua* i. e. umbræ tuæ portent in eum locum Marcelli inane corpus, per quem proavus ejus Claudius Marcellus, qui Siciliam omnem expugnavit, & Jul. Cæsar in Deorum numerum relatus, in cælum discesserunt.

E L E G I A XIV.

MULIERUM PERVERSITATEM

Longe præstare virorum malitiæ elegia ostendit ,

Objicitur toties a te mihi 1 *nostra libido ;*
 Crede mihi , 2 *vobis imperat ista magis .*

Vos , ubi contemsi rupistis frena pudoris ,

Nescitis captæ mentis habere modum .

Flamma per incensas citius sedetur aristas ,

Fluminaque ad fontis sinus reditura caput :

Et placidum 3 Syres portum , & bona littora nautis

Præbeat hospitio sava 4 Mælea suo :

Quam

I *Nostra* i. e. virorum , 2 *Vobis* i. e. foeminis . 3 *Syres* sunt duo sinus in Lybico mari navigantibus periculosissimi .
4 *Mælea* promontorium est Laconiz, adversus ventorum flatibus

bus

*Quam possis vestros quisquam reprehendere cursus ,
Et rapida stimulos frangere nequitia .*

*Nam quid 5 Medea referam , quo tempore matris
Iræ natorum cade piævit amor ?*

*Quidve 6 Clytemnestra , propter quam tota Myconis
Infamis supro stat Pelopea domus ?*

*Tuque , o Minoæ venundata , 7 Scylla , figura
Ton dens purpurea regna paterna coma .*

Hanc igitur dotem virgo desponderat ho sti ?

Nise , tuas portas fraude ræclusit amor .

At vos , in nupta , felicius urite 8 tædas .

Penderæ Græcæ trahæ 9 puella ræce .

Non tamen immerito 10 Minos sedet arbiter Oræi .

Victor erat quamvis , æquus in haste fuit .

bus navigationem efficit periculi plenam : unde proverbium :
*cum ad Maleam deflexeris , domesticos obliviscere . 5. Quid
Medea referam supple scelus . Medea regis Colchorum filia,
Jalonis uxor , quam cum Jalon repudiasset , Creusamque super-
duxisset , furore correpta geminos filios , quos ex Jalone pepe-
rit , in ulcionem ante patris oculos jugulavit ; & ita matris do-
lorem placavit Amor filiorum neco . 6. Quidve Clytemnestra
scelus referam ? Hæc fuit Mycenarum regis uxor & Agamem-
nonem virum suum e Troja reversum Ægisto adultero adjuncta
interfecit . Dicitur tota Pelopæa familia in Mycenarum urbe
adulteriis infamis , omnes fere ejus domus & viri , & mulieres
turpibus flagitiis famosi , unde in proverbium abierunt Pelopi-
dæ : Nexus Pelopidarum . 7. Tuque o Scylla vendidisti
te ipsam ob formam Minois hostis patris tui Nisi : cum spoliasti
regnum paternum coma purpurea : quam comam spopondisti
dotem &c. Et , o Nise , amor reclusit portas urbis tuæ . Fatum
totius regni Nisi situm erat in purpureis ejus capillis . 8. Felicius
urite tædas , i. e. lætioribus auspiciis nubite : nubentibus tæ-
das præferabant : vide Catullum pag. 181 . 9. Scylla puella Cre-
scænsis ob nuptæ dictum crimen projecta fuit in mare e puppi
pedibus viacta , unde traheretur non vehebatur . 10. Jure Mi-
nos est iudex inferorum æquus & justus , cum hanc Scyllam
proditricem a se submovit , & quamvis esset Nisi hostis ac
victor de capillorum purpureorum tonsura vultus est .*

E L E G I A XV.

CURARUM ŒSTU

Vexatus Poeta dicit se cælum mutare cogi, Athenasque proficisci, ut loci mutatione curæ minuantur, quæ quæquandiu Romæ moratur in dies crescere consueverunt.

Magnum iter ad doctas proficisci cogor Athenas,
 Ut me longa gravi solvat amore via.
 Omnia sunt tentata mihi, quacunque fugari
 Possit, at ex omni me premit ipse Deus,
 Nunc agite, o socii, propellite in æquora navem,
 Remorumque pares ducite sorte vices,
 Jungiteque extremo felicia lintea malo:
 Jam liquidum nautis aura secundat iter.
 Romana turrets, & vos valeatis amici,
 Pontice tuque mihi tam bene culte vale.
 Ergo ego nunc rudis ¹ Adriaci vehar æquoris hospes,
 Cogar & undisonos nunc prece adire Deos.
 Deinde per ² Ionium vectus cum fessa Lechæo
 Sedarit placida vela phaselus aqua:
 Quod superest sufferite pedes, properate laborem,
³ Isthmos qua terris arcet utrinque mare.
 Inde ubi ⁴ Piræi capient me littora portus,
 Scandam ego ⁵ Thesea brachia longa via.

Illic

¹ Indignatur Propertius quippe qui contra quod statuerat, navigare cogatur, dixerat enim alibi: *At tu seve Aquilo numquam mea vela videbis. Adriacum* mare vulgo *Golfo di Venezia*. ² *Jonium* ab Adriatico incipit & inter Siciliam, Græciam, Macedoniam, Epirum, *Achaiam* &c. interfusum extenditur. *Lechæum* est portus urbis Corinthi, constat enim geminos portus fuisse Corinthi *Lechæum* & *Centhream*: ita ut qui ex Italia in Græciam navigant utantur *Lechæo*, qui ex Asia *Centhreo*: ideo apud Horat. Corinthus appellatur *bimaris* lib. 1. od. 7. ³ *Isthmus* significatur Corinthiacus, i. e. angustum illud terræ intervallum inter duo maria *Ægæum* & *Jonium*, in ejus intervalli faucibus sita fuit Corinthus. ⁴ *Piræus* portus fuit Athenarum 400. navium capax. ⁵ *Thesea via* est quæ *Piræum* portum

Illic vel studiis animum emendare 6 Platonis

Incipiam, aut hortis doctæ 7 Epicure tuis :

Persequar aut studium lingua, Demosthenis arma,

Librorumque tuos doctæ 8 Menandre sales :

Aut certe tabula capient mea lamina picta,

Sive ebore exacta, seu magis ære 9 manus :

Aut spatia annorum, aut longa intervalla profundi

Lenibunt tacito vulnera nostra sinu.

Sen moriar fato, non turpi fractus amore,

Atque erit illa mihi mortis honesta dies.

portum Athenis stadiorum 40. spatio iungebat. Hanc viam *Theſeus* latronibus purgavit, unde dicta est *Theſea*. 6 *Plato* Academicæ sectæ princeps. 7 *Epicurus* primus hortos Athenis instituit, ubi docuit: antea enim moris non erat in oppidis haberi rura. 8 *Menander* Atheniensis, Comicus poeta comedias 80. scripsit: tanto fuit in pretio, ut magnis honoribus & divitiis invitatus fuerit ab Ægypti regibus. Elogium ejus profert *Quintil.* lib. 10. cap. 1. *Instit. Orat.* 9 *manus* i.e. artificum ex ebore vel ære.

E L E G I A XVI.

* TULLUM AMICUM

Diutissime peregrinantem Propertius revocat in urbem Romanam, qua nihil pulchrius & mirabilius toto orbe terrarum esse demonstrat. Hæc elegia ceteris difficilior ob bene multas fabellas, quibus unusquisque verius adornatur.

Frigida tam multos placuit tibi 1 *Cyzicus* annos,
Tulle, 2 *Propontiacæ* qua fuit *Isthmus* aqua,

Din-

* Quis fuerit ille *Tullus* incertum est, nisi forsan fuerit frater *L. Volcatii Tulli*, qui collega fuit *Augusti* in secundo consulatu. 1 *Cyzicus* urbs frigida i.e. inamœna, urbs Asiæ minoris, moenibus, arce, turribus marmoreis & armis incluta. 2 *Isthmus* alluitur *Propontiacis* aquis, *Cyzicus* enim intra *Propontidem* sita angusto terræ spatio in mare porrecto adhaerebat continenti. *Propontis* autem est totum illud mare quod ab *Hellesponti* angustiis ad *Thracium* usque *Bosphorum* protenditur.

- 3 *Dindyma ubi Argiva sunt templa sacrata Cybella* ,
 4 *Raptorisque tulit qua via Ditis equos* .
Si se forte iuvant 9 Helles Athamantidos urbes ,
Et desiderio , Tulle , 6 movere meo :
Tu licet aspicias cælum omne 7 Atlanta gerentem ,
Seclaque Persea 8 Phorcidos ora manu ,
 9 *Geryone stabula* , & *luctantum in pulvere signa*
 10 *Herculis* , *Antæique* 11 *Hesperidumque choros* :
Tuque tuo 12 *Colchon propellas remige Phasin* ,
 13 *Peliacæque trabis totum iter ipse legas* ,

V 2

Qua

3 *Dyndima, orum*, mons est urbi Cyzico imminens : in hoc monte templum fuit *Deæ Cybeles* ab *Argivis* ædificatum, unde *Cybele* appellata *Argiva*: hic versus *Propertii* vario modo legitur a variis. 4 *Propertius* asserit *Ditem* seu *Plutonem* per hanc *viam*, idest circa *Propontida* rapuisse curru *Proserpinam* : licet alii fere omnes eam in *Sicilia* raptam fuisse referant. 5 *Helles Athamantidos urbes*, i.e. urbes *Hellesponti*. *Hellespontus* autem hodie est *lo stretto di Gallipoli*: ita dicitur ab *Helle Athamantis* Regis *Thebarum* filia, quæ novercam fugiens *Pontumque* trajiciens in mare decidit. 6 *meique desiderio teneris*. 7 *Atlas Japeti & Clymenes filius*, Rex *Mauritanæ* magnus *Astronomus* spheramque primus adinvenisse dicitur, unde cælum humeris sustinere fingitur. 8 *Phorcis* est *Medusa* seu *Gorgonis*, cujus caput amputatum est a *Perseo*. *Gorgones* fuerunt tres filie *Phorci*, a quo *Phorcides* dictæ sunt. 9 *Geryon* rex fuit *Hispaniæ*, quem tricorporem seu tripitem fuisse fabulati sunt: hunc *Hercules* interfecit, & ejus boves innumeros abegit in *Græciam*. 10 Si statuas aspicias *Herculis* & *Antæi* pugnantium, & vestigia in pulvere impressa, &c. *Antæus* *Terræ* filius hospites ut secum decertarent cogebat, quos in lucta deinde enecabat : *Plinius* lib. 3. cap. 8. a *Polycleto* factum refert *Herculem Antæum* a terra sublimem opprimentem. 11 *Hesperides* fuerunt tres sorores, hortosque habebant nemore aurifero pretiosos, quos pervigil servabat draco, hunc *Hercules* interfecit pomæque abstulit. *Pœta* dicit quod in his hortis *Hesperides choreas* agerent. 12 *Atque Tu Colchicum Phasin* impellas tuo remige : *Phasis* est fluvius maximus *Colchiæ* regionis ex *Armenia* in *Euxinum* illabens. 13 *Peliaca trabs* est navis *Argo*, quæ *Argonautas* a *Thessalia* ad *Colchidem* duxit ad vellus aureum.

Qua rudis 14 Argoa natat inter saxa columba

In faciem proræ pinus adacta novæ :

Et qua Gygæi visenda est ora 15 Caystri ,

Et qua 16 septenas temperat unda vias :

Omnia Romanæ cedent miracula terræ .

Natura hic posuit quidquid ubique fuit .

Armis apta magis tellus , quam 17 commoda noxa ;

Famam , Roma , tuæ non pudet historia .

Nam quantum ferro , tantum pietate potentes

Stamus : victrices temperat illa manus .

Hic 18 Anio Tiburne fluis , Clitumnus ab Umbro

Tramite , & æternum Martius humor opus .

19 Albanusque lacus socii Nemoensis ab unda ,

Potaque 20 Pollucis nympha salubris equo .

At

14 Argoa columba. Argonautas monuerat Phineus ut columbam quam eis viæ ducem dederat ad Symplegadas insulas emitterent: quam ab Argo vocat Argoam: sententia poetæ est: Eas, qua parte rudis pinus adacta (i. e. extracta) in faciem i. e. in formam navis recentis fertur per cautes duce Argoa columba: Hæc saxa sunt Symplegades insulæ quæ procul videntibus apparent cautes & scopuli. *15 Cayster* flu. Lydiæ, qui dicitur Gygeus a Gyge Lydorum quondam rege, & in Jonium illabitur. Commendatur amoenitas regionis & urbium, quare dicitur visenda. *16* i. e. fluvius unus qui in septem vias seu alveos divisus cursum moderatur: fortasse Nilum intelligit, vel Gangem qui septem ostiis in mare orientale influit. *17* Roma idonea bello, quam inferendæ injuriæ: tuam historiam fama non erubescit. *18* De Aniene Tiburtino sive Tiburno, quia Tibur alluat & in Tiberim illabatur, dictum est sæpe, vulgo Tevcrone. Clitumnus est Umbræ fluvius, cujus aqua pota boves facit candidos. Trames hic est pro silva. De aqua Martia dictum est elegiis superioribus. *19* Juxta Albanam est nemus, & lacus Albanus Liv. lib. 5. cujus aqua quondam intumescens Vejorum expugnationem prælagit. Nemoensis lacus dicitur socius Albani, quia ab iisdem fontibus oritur. *20* Hæc aqua est fons Juturna, quem bibit Cyllarus Pollucis equus; erat autem ægris salubris: duplex erat Juturnæ fons, alter in agro Latino in Numicum influens, alter in Velabro.

At non squamoso labuntur ventre 21 *cerasta* ,
 22 *Itala* portentis nec furit una novis .
 Non hic 23 *Andromeda* resonant pro matre *catena* ,
 Nec tremis *Ausonias* , *Phœbe* fugate , 24 *dapes* .
 Nec cuiquam absentes arserunt 25 in caput ignes ,
 Exitium nato matre parante suo .
*Penthe*a non *sæva* venantur in arbore 26 *Baccha* ,
 Nec solvit *Danaas* subdita 27 *cerva* rates .
Cornua nec valuit curvare 28 in pellice *Iuno* ,
 Aut faciem turpi dedecorare bove :

V 3

Arbo.

21 Huc usque laudavit Romanam regionem a propriis commodis ; nunc eandem laudat ab incommodis quæ non habet .
 22 In mari *Italo* non visuntur immanes belluæ, quibus expositæ olim fuerant *Hæstione* & *Andromede* . 23 *Andromede* *Cæphei* regis *Æthiopum* filia , ob matris superbiam, quæ *Nereidas* omnes pulcritudine superare gloriabatur , ab *Nymphis* saxo alligata & monstris marinis exposita, a *Perseo* liberata est eique nupta . 24 Sol fingitur ad *Auroram* rediisse, ne cerneret cœnam *Thyesteam*, in qua filium suum ipsi *Thyesti* comedendum apposuit. Uti etiam *Prognés* conjux proprium filium *Ictyn Tereo*. Non times *Ausonias dapes* i.e. in *Ausonia* seu *Italia*.
 25 De fato *Meleagri* fabellam attingit: Nato *Meleagro*, *Pæcæ* stipitem flammis imposuerunt dicentes, tandiu *Meleagrum* victurum quandiu stipis in igne duraret. *Althea* mater arreptum stipitem asservavit diligentissime . *Althæa* vero cum accepisset fratres suos a *Meleagro* interfectos doloris impatiens stipitem illum in ignem iniecit, quo exusto *Meleager* etiam absens exustis intestinis consumtus est, itaq. mater nato suo paravit exitium . 26 De *Bacchis* & *Pentheo* vide pag. 299. & 300. 27 Attingit fabulam *Iphigeniæ* filia *Agamemnonis*: quæ cum immolanda esset ad placandos ventos, qui *Græcam* classem in *Aulidis* portu decinebant, cervam loco *Iphigeniæ* sacrificio supposuerat: quo facto ventus afflavit secundus . 28 *Io* filia *Inachi* regis *Argivorum* *Jovi* nupta: quare in vaccam conversa est *Junonis* odio, quæ adeo fuit agitata ut nunquam posset consistere, donec formam priorem reciperet, qua recepta in *Ægypto*, *Isis* dicta consecuta est divinos honores : *Romæ* templum habuit in *Campo Martio* .

*Arboreasque cruces 29 Scinis, & 30 non hospita Grajis
Saxa, & 31 curvatas in sua fata trabes .
Hæc tibi , Tulle , parens : hæc est pulcherrima sedes ,
Hic tibi pro digna gente petendus 32 honos .
Hic tibi 33 ad eloquium cives , hic ampla nepotum
Spes & venturæ conjugis aptus amor .*

29 *Scinis* latro fuit famosissimus , qui Corinthiacum Isthmum infestabat, duasque arbores flectebat, quibus simul flexis homines alligabat, utraque arbore deinde in sublime obnitente, eorum membra discerpebantur. *Cruces* hic posuit poeta pro quo-vis instrumento quod *cruciet*. 30 *Saxa* Scyronia a latrone Scyrone Megarensi sic dicta , qui viatores ab his saxis in mare præcipitabat. 31 His ultimis verbis denotat poeta Theseum eadem omnino poena affecisse *Scinin* latronem, quæ & ipse alios affecerat. Hæc omnia flagitia quæ fuerunt apud Græcos , scilicet Meleager interfectus a matre : ab Agave filius Pentheus discerptus in frusta : Iphigenia virgo mactata &c. feminæ in vaccas mutata, Latrones grassantes &c. arbores flexæ in suspensum perniciem , Romæ non existant nec in Italia audiuntur . 32 Hic tibi capeffendi sunt magistratus, prout dignitas gentis tuæ postulat. 33 præsto sunt cives ad audiendam eloquentiam tuam, vel quos facundia tuâ adjuvare possis .

E L E G I A X V I I .

A M I S S O S P U G I L L A R E S ,

In quibus res non exigui momenti scribere consueverat ,
conqueritur , eique qui repertos sibi retulerit
præmia pollicetur .

Ergo tam docta nobis periere tabella ,
Scripta quibus pariter tot periere bona .
Has quondam nostris manibus desriverat usus ,
1 Qui non signatas jussit habere fidem .
Non illas fixum caras effecerat aurum .
Vulgari buxo sordida cera fuit .

Qua-

1 Etsi illæ tabella non essent sigillo munitæ, usus fecit, ut fides eis haberetur, detritæ enim erant & manibus meis veluti consumptæ .

Qualescunque mihi semper mansere fideles ,

Semper & effectus promerere bonos .

Me miserum his aliquis 2 rationem scribit avari ,

Et ponit duras inter ephemeridas .

Quas si quis mihi rettulerit , donabitur auro .

Quis pro divitiis 3 ligna retenta valit ?

I puer , & citus hac aliqua propone 4 columna :

Et dominum 5 Exquiliis scribe habitare tuum .

2 In his tabulis quispiam expensa avari nunc describit ,
Ephemerides hæc sunt diaria rationum seu expensarum diurnarum. 3 Ligna i. e. tabellas , quæ ex arboris corticibus componebantur. 4 Illa proponi columnis dicebantur , quæ omnium oculis ut conspicerentur exponebantur. Romæ erant plures hujusmodi columna , Columna Aurea in foro Romano , Lætaria in foro Olitorio , Mævia in Circo &c. 5 Exquilia mons est Urbis Romæ qui & Exquilinus; est nunc in ejus vertice Basilica S. Mariæ Majoris. Propertius in eo colle habitabat utpote aeris salubrioris: Horat. sat. 8. lib. 1. Nunc licet Exquiliis habitare salubribus .

SEXTI AURELII

PROPERTII

EX LIBRO IV.

ELEGIA I.

OMISSIS LUDICRIS

Rebus ad res graves ac serias stilum convertit poeta: blandeque quasi peregrinum quendam compellans, altiusq. repetens Urbis Romæ primordia, vitam prisorum Romanorum rudem moreisque ac ritus rusticanos describit. Deinde Vatem quendam seu Astrologum inducit, a quo se fingit res futuras edoctum fuisse & a scribendo carmine heroico deterritum, quippe qui non sit ad hoc idoneus.

Hoc quodcunque vides , hospes , quam maxima Roma est ,
Ante Phrygem Aeneam collis & herba fuit .

Atque ubi navali stant sacra 1 Palatia Phœbo,
 2 Evandri profuga procubere boves .
 Fictilibus crevere 3 Deis hæc aurea templa .
 Non fuit opprobrio facta sine arte casa .
 Tarpeiusque pater 4 nuda de rupe tonabat ,
 Et Tiberis nostris advena bubus erat .
 Quo 5 gradibus domus ista Romi se sustulit , olim
 Unus erat fratrum maxima regna focus .
 Curia , prætexto qua nunc nitet alta senatu ,
 Pellitos habuit rustica corda patres .
 Buccina cogebat pristos ad verba Quirites .
 6 Centum illi in prato sæpe senatus erat .
 Nec sinuosa cavo pendeabant 7 vela theatro .
 8 Pulpita solennes non oluere crocos .
 Nulli cura fuit externos querere divos ,
 Cum tremere patrio 9 pendula turba sacro .
 Annuaque accenso celebrare 10 Palilia sæno ,
 Qualia nunc curto lastra novantur equo .

Vesta

1 Templum Apollinis in *Palatino* monte erectum ab Angu-
 sto post victoriam Actiacam , seu post devictum Antonium si-
 gnificat: ideo dicitur *navali Phœbo*, *navalis* enim fuit victo-
 ria. 2 *Evander* fuit ex *Arcadia*; cum casu patrem occidisset
 avito regno pulsus in *Italiam* venit, pulsisque *Aboriginibus* po-
 pulis ea loca tenuit, ubi postea *Roma* condita est. 3 *Ex ficti-*
libus simulacris templa aurea in hanc majestatem excrevere .
 4 *Jupiter* a *Tarpeio* monte *nudo* i. e. sine templo & ædificiis
tonabat , & *Tiberis* fluvius peregrinus erat *nostris* *bobus*. 5
gradibus i. e. paullatim *domus* *Romi*, idest *Roma* se sustulit .
 6 *Centum* Senatores creavit *Romulus* , quos *Patres* vocavit ,
 quorum posterii *Patricii* dicti sunt. 7 De velis in theatro vi-
 de pag. 302. 8 *Pulpitum* locus est ubi lector positus ab omni-
 bus conspici & audiri possit : *Pulpita* tunc temporis *non ole-*
bant crocos, qui deinde spargi solebant in ludis *sollemnibus* .
 9 *Pendula turba* : i. e. plebs attenta in propriis sacris contrem-
 misceret. 10 *Annua Palilia*, celebrabantur congerendo *sæno*:
 & stipulas ignemque magnum accensum transiliebant, creden-
 tes ita sese expiari: dicta sunt a *Pate* dea *Pastorum*, dies festo-
 rum hujusmodi erat xi. Kal. Maii, natalis *Urbis Romæ* . Adde
 quod *Palilia* sacrificia lastrabantur sanguine *equino* : uti in
 sacri-

Vesta coronatis pauper gaudebat 11 asellis &
Ducebant macræ vilia sacra boves .
Parva saginati lustrabant 12 Compita porci .
Pastor & ad calamos exta litabat ovis .
Verbera 13 pellitus setosa movebat arator ,
Unde Licens Fabius sacra 14 Lupercus habes ,
Nec rûdis infestis miles radiabat in armis ,
Miscebant ustra prælia nuda fude .
Prima galeritus posuit prætoria 15 Lucmo .
Magnaque pars 16 Tatio rerum erat inter ovas ,
Hinc Taties , Ramnesque viri , Luceresque coloni ,
17 Quattuor hinc albos Romulus egit equos .

Quippe

sacrificiis *lustris* quinquennialibus suffimen erat cum sanguine
caudæ equinæ quæ *decurtabatur*, unde *Lustra* curto equo no-
 vari ait Propert. *Lustrum* opus erat censorum, qui completo
 quovis quinquennio populum lustrabant. 11 *Vesta* tunc inops
 gaudebat *asellis* panibus *coronatis*; & curru ad templum *duce-*
bant sacra. 12 *Festa Compitalia* erant Laribus eorumque
 matri *Maniæ* sacra, quibus *porci*, sicuti & *Cereri* & *Telluri*
 immolabantur. 13 Olim agricolæ in suis festis sollemnibus in-
 duti *pellibus* scuticas & lora e *pellibus* caprinis compacta agi-
 tabant, & obvios quosque *verberabant*. 14 *Lupercalia* festa
 quotannis celebrabantur diis agrestibus, ut *lupos* arcerent: sa-
 cerdotes sacrorum dicebantur *Luperci*, qui per maximam licen-
 tiam obviis infligentes flagella discurrebant; unde *Licens Lu-*
percus: qui quidem dicitur etiam *Fabius*, nam *Romulus Fa-*
bium quendam sacris præposuit. 15 *Lucmo* sive *Lucumo* fuit
 unus e *Tuscorum* regibus, qui contra Romanos pugnavit; &
 quo *Luceres* dicti sunt: ubi primum constitutus est populus
 Romanus, statim divisus est in *Rhamnenses* a *Remulo*, in *Ta-*
tientes a *Tatio*, & *Luceres* a *Lucumone*. Dicitur *Lucmo gale-*
ritus a quodam pilei genere quo utebantur veteres Romani.
 Fixit *prima prætoria*: nam ipse *Lucmo* tabernaculum quod-
 dam constituit, in quo esset dux seu imperator in castris: appel-
 lavit *prætorium*, quia dux, cui parebat exercitus, *Prætor* ap-
 pellabatur. 16 *Tatius* rex fuit Sabinorum, cum quo *Romu-*
lus imperium sociavit. 17 A parvis initiis ita rem suam au-
 xit *Romulus*, ut *quadrigis albis* invehctus sit in urbem trium-
 phum agens de *Caninensibus*, de *Fidenatibus*, de *Camerinis*, &
 non semel de *Vejentibus*.

Quippe *suburbana parva minus urbe* 18 *Bovilla* ,
 Et qui nunc nulli , maxima turba *Gabii* :
 Et stetit 19 *Alba potens alba suis omine nata* ,
 Hac , ubi *Fidenas* longe erat ire , via .
 Nil patrium nisi nomen habet *Romanus alumnus* ,
 Sanguinis atricem nunc pudet esse lupam ,
 Huc melius profugos missi *Troja penates* ;
 O quali vecta est 20 *Dardana puppis ave* !
 Jam bene spondabant tunc omnia , quod nihil illam
 Laeserat abjegni venter apertus equi ,
 Cum pater in nati tremulus cervice pependit ,
 Et verita est humeros urere flamma pids .
 Tunc 21 animi venero *Decii* , Brutique *secures* ,
 Vexit & ipsa sui 22 *Casaris arma Venus* ,
 Arma resurgentis 23 portans *victricia Troja* ,
 Felix terra tuos cepit , Inis , Deos :
 Si modo 24 *Avernalis tremula cortina Sibylla*
 Dixit *Aventino rura pianda Remo* :
 Aut si 25 *Pergamoe sero rata carmina vatis*
 Longarum ad *Priami vera fure caput* .

Ver-

18 Roma erat minor urbe *Bovilla* oppido Latii non procul
 ab urbe Romæ, unde dicitur *suburbana*. Et *Gabii* tum temporis
 habebantur in pretio, quibus minus erat Roma oppidulum:
 medii erant inter Romam & Prænestem. 19 *Albam* condidit
 Ascanius, ita vocatam ab omine *suis alba*, quæ triginta porcellos
 edidit: conditam eo itinere quo itur ad *Fidenas*, urbem ab
 Roma distantem stadiis 30. 20 Quam fausto auspicio *Trojana*
 navis in Italiam *Æneam* duxit. 21 Tunc in Italiam ve-
 here animosi *Decii*. De *Decio* vide pag. 293. n. 19. *Brutus* he-
 ros ille Romanus qui Reges Roma eiecerat, & liberos suos re-
 vocandis in urbem Regibus studentes *securi* percussit iussit.
 22 Vel quia *Venus* tutela fuit illius navis quæ *Æneam* detulit
 in Italiam: vel quia duce *Venere* *Æneas* Juliusque, (unde Ju-
 lia gens) in Italiam delati sunt. 23 *Julius* *Æneas* filius por-
 tans penates Deos, *Albam*, quam ipse condidit, transtulit. 24
 Si *Sibylla* Cumana annosa prope *Avernum* lacum degens ve-
 sta dixit *in cortina* i.e. ex tripode: scilicet *rura* & agros ex-
 piansos esse sanguine *Remi* *Aventini*. *Remus* dicitur *Aven-*
tinus vel quia in monte *Aventino* captavit auguria, vel quia
 ibi sepultus, in loco qui etiam dicitur *Remuria*. 25 *Vates*
 Per-

- 26 *Vertite equum Danai, male vincitis: Nix tollas
Vincet, & huic cineri Iuppiter arma dabit.*
*Opsima nutricum nostris Lupa 27 Martia rebus;
Qualia creverunt mania lacte tuo!*
*Mœnia namque pio conor disponere versu,
Hei mihi quod nostro est parvus in ore sonus;
Sed tamen exiguo quodcumque e pectore rivi
Fluxerit, hoc patria serviat omne mea.*
*Eunius 28 Hirsuta cingat sua dila corona:
Mi folia ex hedera porrigo, Bacche, tua.*
*Ut nostris tumefacta superbiat 29 Umbria libris,
Umbria Romani patria Callimachi.*
*Scandentes si quis cernet de vallibus arces,
Ingenio muros astimet ille meo.*
*Roma fave, tibi surgit opus: date candida civos
Omina, & incertis dextera cœtet avos.*
*Sacra diesque canam, & cognomina prisca locorum;
Has meus ad metas sudet oportet equus.*
*Quo ruis imprudens vage dicere facta, Propertij?
30 Non sunt a dextra condita flia colo.*
*31 An cessis lacrimis cantus: aversus Apollo:
Pocis ab invita verba pigenda lyra.*
*32 Certa feram certis auctoribus, haud ego vates
Nescius arata signa movere pila.*

Ma

Pergamea est *Cassandra* quæ fuit a *Pergamo*, i.e. *Troja*; verum quidem ejus vaticinia sed sero, unde *Virgil. Nunquam credita Teucris.* 26 Verba sunt *Cassandreae* ad *Græcos*: *Retrahitæ equum ligneum: Trojani cineres in Italia majus imperium excitabunt, cui etiam Græcia olim subjiçetur.* 27 Poeta *Lupam* alloquitur *Romuli* & *Remi* nutricem, quæ dicitur *Martia*, quia *Marti lupi* dicebantur sacri. 28 *Hirsuta corona* est ex lauro epico poeta conveniens; elegiaco poetæ ex hedera. 29 De *Umbria* patria *Propertii*, quæ nunc dicitur *Ducatus Spoletanus* vide pag. 260. 30 Opus quod a te texitur non est a colu felici & fausta deductum, superat enim tuas vires. 31 Tu qui fles amores tuos, ad lacrimas vis adungere cantus & res lætas, sacra scilicet & dies festos. 32 Inducitur *Astrologus*, a quo poeta fingit de rebus futuris se edoctum: qui inquit se scire movere sphaeram *æneam* instar *pila* rotundam, quam *Archimedes* invenit.

Me creat 33 Archyta soboles Babylonius Horos ,
 Horos, 34 & a proavo ducta Conone domus .
 Dii mihi sunt testes , non degenerasse propinquis ,
 Inque meis libris 35 nil prius esse fide .
 Nunc 36 pretium fecere Deos , & fallitur auro
 Juppiter . Obliquæ, 37 signa iterata rota ,
 Felicitque Jovis stella , Martisque rapacis ,
 Et grave Saturni sidus in omne caput :
 Quid moveant Pisces , animosaque signa Leonis ,
 Lotus & Hesperia quid Capricornus aqua ,
 Dicam , 38 Troja cades , & Troica Roma resurges ?
 Et 39 maris & terra longa sepulcra canam ,
 Dixi ego 40 cum geminos produceret Arria natos ,
 (Illa dabat natis arma vetante Deo)
 Non posse ad patrios sua pila referre penates :
 Nempe meam firmant nunc duo busta fidem ;
 Quippe 41 Lupercus , equi dum saucia protegit ora ,
 Hæu sibi prolapsæ non bene cavet equo !

Gal-

33 Me procreavit Horos Babylonius Archyta filius: Archytas
 fuit philosophus eximius Pythagoricus patria Tarentinus. Ho-
 ros vel Horus dicitur Babylonius non a patria, sed a professio-
 ne; Babylonii enim & Chaldæi peritissimi astrologi semper ha-
 biti. 34 Et mea gens a Conone proavo orta est: Conon infi-
 gnis fuit mathematicus ex insula Samo oriundus. 35 In meis
 libris nil potius & antiquius est fide & veritate. 36 Deorum
 religionem (inquit Astrologus) quidam verterunt in lucrum
 & questum: & Jupiter ipse propter aurum lucrandum dicitur
 falli ab Astrologis dum assignant stellam Jovis faustam in ge-
 nitura. 37 Profitetur Astrologus se dicturum siderum cæle-
 stium naturam quam habet perfectissimam: scilicet cur Zodia-
 ci tramitem sol oblique percurrat, cur stella Jovis sit benigna,
 Martis malefica, Saturni perniciofa; quid Pisces, quid Leo, quid
 Capricornus in genitura portendant. 38 Orationem prose-
 quitur genethliacus probatque ab exemplis se peritissimum esse
 vatom. 39 Sepulcra posuit pro funeribus, non liquet quæ
 funera prædicat, nisi de terra & maris & totius mundi interi-
 tu loquatur. 40 Arria cuidam mulieri, cum misisset duos fi-
 lios ad bellum, prædixit Astronomus non relaturos sua arma ad
 patriam domum. 41 Lupercus & Gallus sunt duo liberi Ar-
 ria mulieris, primus equi lapsu extinctus, alter dum aquilam
 suam tuetur interemptus,

Gallus at in castris dum credita signa tæetur ,
 Concidit ante aquile rostra cruenta sua.
 Fatales pueri duo funera matris avara :
 Vera sed 42 invito contigit ista fides .
 Idem ego cum 43 Cynara traheret Lucina dolores ;
 Et faccerent utesi pondera lenta moram :
 Junoni votum facite impetrabile , dixi :
 Illa parit , libris est data palma meis ,
 Hoc neque arenosum 44 Libyci Jovis explicat antrum ;
 Aut sibi commissos 45 fibra locuta Deos :
 Aut si quis motas 46 cornicis senserit alas ,
 47 Umbra naque hæc magicis mortua prodit aquis ,
 Aspicienda via est cæli , 48 versusque per astra
 Trames : & a zonis quinque petenda fides .
 Exemplum grave erit 49 Calchas, namque Aulide solute
 Ille bene hærentes ad pia saxa rates .
 Idem 50 Agamemnonia ferrum cervice puella
 Tinxit , & Atrides vela cruenta dedit .

Nec

42 Certa mei vaticinii veritas evenit mihi sed reuerti & invito. 43 Astrologus Cynara puellæ parturienti sine mortis periculo parituram prædixit, si Junoni seu Lucina parientium præfidi votum exorabile faceret; quod cum evenisset, libris astrologis habita est maxima fides. 44 Jovis Hammonis celeberrimum oraculum intelligit in extrema Libya situm. 45 Per aruspicinam ex fibris jecinoris ab aruspice exploratis futura cognoscebantur, & voluntas deorum aperiebatur. Tibul. Significat placitos conscia fibra Deos. 46 Ostendit cornicem non cantu tantum, sed etiam volatu facere auspiciam, ideoque non modo, oscinem sed & alitem esse. 47 Nec umbra mortui hominis conspersa magicis aquis id indicat. 48 Zodiacum intelligit. De zonis dictum est sæpius. 49 Aruspicinam esse mendacem exemplo Calchantis arioli ostendit: cum Græci ex Aulide portu solvissent, Calchas eos sospites ex Troja eversa in patriam redituros prædixit, quod secus accidit, nam omnes Græci ad Euboicos sinus i.e. ad Caphareum promontorium, ad quod Nauplii dolo Græca classis delata est, perierunt: vide pag. 284. n. 10. melius igitur classis Græcorum hæisset in Aulide ad pia saxa, ideo pia, quia prohibebant cædes cladesque Græcorum; scribit Strabo lib. 9. regionem illam, ubi Aulis portus est, saxosam esse. 50 Calchas Iphigeniam Agamemnonis filiam

Nec rediere tamen Danaï, tu dirata fletum

Supprime, & 51 Euboicos respice, Troja, finus:

52 *Nauplius ultores sub noctem porrigit ignes,*

Et natat exuvias Græcia pressa tuis.

Victor 53 Oïlide rape nunc, & dilige vatem,

Quam vetas avelli veste Minerva sua.

Hæcenus historia: nunc 54 ad tua devehor astra.

Incipe tu lacrimis aquas adesse novis.

55 *Umbria te notis antiqua penatibus edit.*

Mentior? an patria tangitur ora tua?

Qua nebulosa cavo rotat 56 Mevania campo,

Et 57 lacus æstivis intepet Umber aquis,

58 *Scandentisque arcis consurgit vertice murus,*

Murus ab ingenio notior ille suo.

Ossaque legisti non illa etate legenda

Patris, & in 59 senues cogeris ipse Lares.

Nam

filiam ad placandos ventos ac Dianam, dum in Aulide hæreret classis Græcorum, jussit immolari; inde *Atrides* i. e. Agamemnon dux Græcorum sanguine filix cruentatus in Trojam navigavit. 51 vide pag. 284. n. 10. 52 vide eandem pag. 284. 53 Astrologus insultat Ajaci *Oilei* filio, qui, cum deperiret *Cassandram* vatem, & propterea in templo *Minervæ*, quæ eam violari *vetabat*, vim intulisset, causa fuit potissima Græcorum naufragii. 54 Num ad tuum, Propertii, inquit Astrologus, sidus natalitium devenio, *ad sis* meis novis carminibus. 55 *Umbria* te genuit nobilis *antiquis penatibus*, an *mentior*? An *patriæ suæ* fines non attinguntur? 56 Civitas *Umbriæ* ad *viam Flaminiam* sita; dicitur *nebulosa* ob circumjacentes vales & agros pingues, qui rore multo madentes exhalant *nebulas*: hanc Patriam Propertii fuisse contendunt multi: vide p. 260. 57 Quisnam sit hic *lacus* non convenit inter interpretes: Scaliger ait esse *Lacum Vadimonis*, nunc *Lago di Bassanello*; alii *Lacum Velinum*, il *lago di Piedelusco*. Taddæus *Domnola* de patr. Propert. *lacum Umbrum* contendit esse *Cissumni fontes Hispello* vicinos. 58 *Mœnia in jugo collis scandentis*, i. e. eminentis *consurgunt*, carminibus tuis clariora. 59 Postquam patris cineres in urnam rite collegisset Propertius adhuc junior, in angustam domum sub matris custodia, ubi arcte habitus est, compulsus fuit.

*Nam tua cum multi versarent rura iuveni ,
 Abstulit excultas 60 pertica tristis opes .
 Mox ubi 61 bulla rudi demissa est aurea collo ,
 62 Matris & ante Deos libera sumta toga :
 Tum tibi pauca suo de carmine distat Apollo ,
 Et vetat insano verba sonare foro .
 At tu finge elegos fallax opus (hac tua castra)
 Scribat ut exemplo cetera turba tuo .*

60 Romani agros *perticis* seu decempedis menfos veteranis attribuebant; id Propertio accidit: quare ad paupertatem redactus, & paternis possessionibus pulsus vidit agros *pertica tristi* descriptos aliis assignari. 61 *Bulla aurea* in cordis figuram ante pectus pueris ingenuis ornamentum erat. 62 *Ante Deos matris*, idest coram *maternis Laribus*: sub *matris* tutela post patris mortem educatus est Propertius, & virilem togam sumsit.

E L E G I A II.

* V E R T U M N U S

Inducitur hac elegia vires suas multiplices ac varias referens, causasque cur *Vertumnus* nuncupetur, locumque ubi colatur.

Quid mirare meas tot in uno corpore formas ?
*Accipe Vertumni. 1 signa paterna Dei .
 2 Tuscius ego , & 2 Thuscis orior , nec panites inter
 Prælia 3 Volturnos deservisse focos .*

Hæc

* *Alli Vertumnus*, vel ab anno in se ipsum verso ita dictus, vel a *vertendis* rebus, hoc est permutandis, vendendis & emendis: fuit rex antiquissimus Tuscorum, qui serendi &c. rationem tradidit: unde Romæ templum ædificatum in vico Tusco, ubi simulacrum, & festa *Vertumnalia* Octobri mense quotannis celebrabantur. 1 *Audi signa & notas patrias Dei Vertumni*. 2 *Ex Etruria* originem traheret, cujus Rex fuit veterrimus; quare Romæ in vico Tusco templum habebat, ut ait Varro. 3 *Non male secum actum* ait Vertumnus quod *Volturnos* deseruerit, ut Romam migraret, dum *Volturnos* Romani debellarent: vide Liv. lib. 5. & 9. *Volturnum* urbs est Etruriæ olim opulentissima.

Hæc me 4 turba juvat , nec templo later eburno .

Romanum satis est posse videre forum .

Hæc quondam 5 Tiberinus iter faciebat : & ajunt

Remorum auditos per vada pulsa sonos .

At postquam ille suis tantum concessit alumnis ,

Vertumnus verso dicor ab amne Deus .

Sex quia vertentis fructum percepimus anni ,

Vertumni rursus credidit esse sacrum .

6 Prima mihi variat liventibus uva racemis ,

Et coma lætenti spicea fruge tumet .

Hic dulces cerasos , hic autumnalia pruna

Cernis , & æstivo mora rubere die ,

Instor hic solvit pomosa vota corona ,

Cum pirus invito stipite mala tulit .

Mendax fama nocet , alius mihi nominis index :

De se narranti tu modo crede Deo .

Opportuna mea est cunctis natura figuris .

In quamcunque volēs , verte , decorus ero .

Indue me 7 Cois , fiam haud inculta puella :

Atque viram sumta quis neget esse toga ?

Da 8 falcem , & torto frontem mihi comprime scæno :

Jurabis nostra gramina selta manu .

Arma tuli quondam , & (memini) laudabar in illis :

Corbis at imposito pondere messor eram .

Sobrius ad lites ; at cum est imposita corona ,

Clamabis capiti vina subisse meo .

Cinge 9 caput mitra , speciem furabor Iacchi :

Furabor Phœbi , si modo plestra dabis .

Cass-

4 Ingenti pop. Rom. frequentia delector. 5 Tiberinus est numen Tiberis fluvii. Notat poeta per forum, qua parte fuit Velabrum, Tiberim fluxisse: & remorum sonitus auditos fuisse. Cum deinde ab Agrippa Menenio Tiberis alveus averfus fuisset a Velabro, ab averso hoc amne dictus fuit Vertumnus, & suis alumnis i. e. Romanis via concessa est. 6 Fuit etiam Vertumnus Deus hortorum, unde cum Priapo confunditur. 7 i. e. Vestibus; iis enim utebantur mulieres Romanæ. 8 Falcem intelligit quam vocant foenariam, solebant enim foenificæ sibi frontem herbis cingere ad arcendum solis ardorem. 9 Bacchus qui & Iacchus mitram capite gestabat, & Phœbus plestram.

*Cassibus impostis venor : sed arundine sumta
 Faunus plumoso sum Deus aucupio .
 Est etiam auriga species Vertumnus , & ejus
 Trajicit 10 alterno qui leve pondus equo .
 11 Suppetat hoc , pisces calamo pradabor , & ibo
 12 Mundus demissis institor in tunicis .
 Pastorem ad baculum 13 possum curare , vel idem
 Sirpiculis medio pulvere ferre rosam .
 Nam quid ego adjiciam , de quo mihi maxima famo est &
 14 Hortorum in manibus dona probata meis ?
 Ceruleus cucumis , tumidoque cucurbita ventre
 Me notat , & junco brassica vincita levi .
 Nec stas ullus hias pratis , quin ille decenter
 Impostus fronti langueat ante moa .
 At mihi , quod formas unus vertebar in omnes ,
 Nomen ab eventu patria lingua dedit .
 At tu , Roma , 15 meis tribuisti premia Thuscis :
 Unde hodie vicus nomina Thuscus habet :
 Tempore quo sociis venit Lucomedius armis ,
 Atque Sabina feri contudit arma Tati ,
 Vidi ege labentes acies & tela caduca ,
 Atque hostes turpi terga dedisse fuga .
 Sed facias diuim fator , ut Romana per aruum
 Transeat ante meos . 16 turba rogata pedes ,
 Sem superant versus : te , qui 17 ad vadimonium curris ,
 Non moror : hac spatiis ultima meta meis .*

X

Sci-

10 Fuerunt olim militum species qui ab uno equo in alium
 velox corpus transferrent . 11 *Suppetat hoc* , i. e. si opus
 sit . 12 *Institores* Plautus appellat nugivendos quorum ca-
 talogum bene longum contexit in *Aulular.* alias sunt qui
 tractandæ negotiationi præponuntur , *Mundus* i. e. ele-
 gans & comtus . 13 *Possum agere pastorem* , si detur pe-
 dum , & media ætate in canistris *ferre rosas* . 14 Ab agrico-
 lis , & hortulanis cultus fuit *Vertumnus* , ipsique libatâ fuere
 hortorum munera . 15 Cum olim *Lucumon* seu *Lycomedius*
Tuscorum rex venisset in auxilium Romuli contra *Tatium Sa-*
binorum regem , Romulus locum in urbe sua *Thuscis* attribuit ,
 qui vicus *Tuscus* dictus est . 16 Ita etiam *Virgil. Romanos*
rerum dominos gentemque rogatam . 17 *Vadimonium* est
 sponso ad certum diem sistendi in iudicio ; reus enim parum
 idoneus vadem pro se dabat , cui pro reo deserere *vadimo-*
nium turpè erat , unde dicitur *carrere ad vadimonium* .

Stipes æternus eram propeperanti falce dolatus

18 *Ante Numam, grata pauper in urbe Deus.*

At tibi, 19 Mamuri, forma calator ahena,

Tellus artifices ne terat 20 Osca manus:

Qui me tam dociles potuisti fundere in usus:

Unum opus est, aperi non datur unus horos.

18 *Numa primus Rom. rex post Romulum; dicit autem Vertumnus Numam temporibus ex ligno se factum fuisse æneum.*
 19 *Mamurius fuit faber ærarius celeberrimus, qui Vertumni simulacrum opere singulari ex ære finxit, Ovid. corripit ter secundam in Mamurius.* 20 *Tellus Osca tua patria, o Mamuri, colat manus tuas: unicum opus est, at tibi multiplex honor tribuetur. Osca populi Campaniæ, ore foeditate famosi, unde nomen obscenus.*

E L E G I A III.

* ARETHUSA EPISTOLAM

Ad Lycotam virum suum scribit de ipsius absentia conquerens, hortaturque, ut tandem confecto bello Parthico domum prope redire velit, scripta est ad imitationem Heroidum Ovidianorum.

HÆc Arethusa suo mittit mandata Lycota,
Cum toties absis, si potes esse meus.
Si qua tamen tibi lecturo pars oblita deoris,
Hac erit e lacrimis facta litura meis.
Aut si qua incerto fallat te littera tractu,
Signa mea dextra jam morientis erunt.
Te modo viderunt iteratos 1 Bactra per ortus,
Te modo munita 2 Sericus hostis equo,
Hibernique 3 Getæ, pisloque Britannia curru,
Ufius 4 Eoa decolor Indus aqua.

* Quænam fuerit hæc Arethusa, & Lycotas quinam fuerit penitus incertum est. 1 *Bactra*, urbs prima *Bactriana* regionis, vid. pag. 273. *Iteratos per ortus*, i.e. per orientis populos iterum perlustratos ac peragratos. 2 *Seres* Indiæ populi, quorum regio *Serica*, nunc *Cathay* dici prohibetur. 3 *Getæ* sunt Scythiæ populi ad Boream vergentes, qui æterno gelu rigent. De *Britannorum* curribus *pislis* inquit. alibi Propertius, *Esseda calatis sisse Britannia jugis.* 4 *Aqua Eoa* afficit crispos, & nigros *Indos*; alii legunt *Eois equis*, i.e. *Solis equis.*

Qua mihi deducta 5 fax omen prætulit, illa
 Traxit ab everso lumina nigra rogo.
 Et 6 Stygio sum sparsa lacu, nec recta capillis
 Vitta data est, nupsi non comitante Deo.
 Omnibus bene portis pendent 7 mea noxia vota.
 Textitur hæc castris 8 quarta lacerna tuis.
 Occidat, immerita qui carpfit ab arbore vallum,
 Et struxit quæralas rauca 9 per ossa tubas:
 Dignior obliquo funem qui torqueat 10 Oeno:
 Æternusque tuam pascat, aselle, famem.
 Dic mihi, num teneros urit lorica lacertos?
 Num gravis imbelles asterit hasta manus?
 At mihi cum nosces induxit vesper amaras,
 Si qua relicta jacens, oscular arma tua.
 Tum queror, in toto non fidere pallia lecto,
 Lucis 6 auctores non dare carmen aves.
 Noctibus hibernis 11 castrensia pensa laboro,
 Et Tyria in gladius velleræ ducta suos.

X 2

Et

5 Ominis causa puellæ deductæ in domum mariti, id est novæ
 nuptiæ duo pueri facem præferabant; & illa fax nigra accen-
 sa fuit ab rogo everso, quod erat nuptiis infausum. 6 Tria
 infelicitium nuptiarum omina ponit: *Stygio sum sparsa lacu*:
 hoc est aqua Inferorum paludis: deinde dicit, *nec recta ca-
 pillis* &c. novæ enim nuptiæ sicut & matronæ rectas vittas
 gestare solebant, virginum vero vittæ erant non rectæ sed re-
 sidentes: tertio cum dicit, *non comitante Deo*: id est Hymenæo
 minime deducente. 7 Tantum abest, ut mea vota pro tuo
 reditu profint, ut potius noceant. Prope portas urbium
 erant signa lavium vialium. 8 Tres lacernas militares con-
 jugi jam misisse dicit, & jam quartam se texere. Ita Ovid. fast.
 2. *Mittenda est domino, nunc nunc properate puella, quam
 primum nostra facta lacerna manu.* 9 Olim ossa fuere tu-
 bæ, quæ postea ex ære constructæ sunt. 10 *Oenus* fuit vir,
 quem effinxerunt funem perpetuo torquentem, astante asella,
 quæ quantum ille torquisset, statim illa perroderet: unde pro-
 verbium, *Oenus funiculum torquet*, in eos, qui nulli labori
 parcunt, ut rem familiarem augeant, attamen domi habent
 asellam, id est uxorem, quæ omnia profundit. Dicitur *obliquus*
 a positu corporis, qui enim funem torquens obliquo gradu in-
 cedunt. 11 *Ad castrorum usum opus texo, & velleræ Tyriæ*,
 i. e. purpurea per radios textorios distincta laboro.

- Et disco, qua parte suat vincendus 12 Araxes,
 Quot sine aqua Parthus 13 millia currat eques.
 Cogor & e tabula pictos ediscere mundos,
 Qualis & hac 14 docti sit positura Dei:
 Quae tellus sit lenta gelu, qua putris ab aestu,
 Ventus in Italiam qui bene vpla ferat.
 Affidet una soror curis, & calida nutrix
 Dejerat hiberni temporis esse moras.
 Pelix 15 Hippolyte! nuda tulit arma papilla,
 Et texit galea barbaram molle caput.
 Romanis utinam patuissent castra puellis:
 Essem militia sarcina fida tuae.
 16 Nec me tardarent Scythiae juga, cum pater altas
 Africanus in glaciem frigare nectis aquas.
 Nam 17 mihi quo, Pœnis si purpura fulgeat astris,
 Crystallusque suas ornet aquosa manus?
 Omnia surda tacent: raris assueta calendis
 Vix aperit clausos una puella lares.
 18 Graucidos & catule vox est mihi grata querentis:
 Illa tui partem vindicat una terti.
 Flore facella sego, verbentis compita velo,
 Et crepat ad veteres 19 herba Sabina focos.

Sive

12 Armeniae fluvius qui in Caspium mare illabitur. 13 Intelligit de tolerantia Parthorum in expeditionibus, quorum caelum siccissimum est, & tempore anni sicco ipsorum equites multa millia percurrunt. vid. Dionem. de Parth. lib. 40. 14 Et quomodo sapientissimus Deus mundum disposuit a tabulis ediscere. 15 Poeta dicit felices Amazonas, quarum regina fuit Hippolyte, quod ipsis arma tractare licebat. Barbaras Romani omnes gentes exterarum barbaras appellabant. 16 Pater Africanus, venti dii credebantur: ille non est frigidus, unde fortasse pro Aquilone positus. 17 Quid mea refert si tu fulgeas astro Punico, & bibas in crystallo instar aquae lucida. Omnia in domo Arethuse in quiete erant ob viri absentiam; foresque aperiebantur ab una serua solis mensium calendis, ut irent ad iacra. Ita Martialis Idibus, & raris togula est excussa calendis. 18 Graucis est nomen catellae: fuerunt etiam olim catulae foeminae in deliciis, 19 His herbis utebantur ad iussum.

*Sive in finitimo genuit stans noctua tigno ,
 Seu voluit tangi 20 parca lucerna mero ;
 Illa dies 21 hornis cadem denunciat agnis ,
 Succinctique calent ad nova lucra popa .
 Ne , precor , 22 ascensis tanti sit gloria Bætris ,
 Raptave odorato carbasa lina duci ,
 Plumbea cum torta sparguntur pondera funda ,
 Subdolis & versis indrepat arcus equis .
 Sed (tua sic domitis Partha telluris alumnis
 Pura triumphantes hasta sequatur equos)
 Incorrupta mei conserva fœdera lecti :
 Hac ego te sola lege redisse velim .
 Armaque cum tulero porta votiva * Capena
 Subscribam : salvo grata puella viro .*

20 *Lucerna* erat in usu iis qui parsimonie studebant; a *lucerna* omnia captabant, ideoque *mero* tingebantur, quo excitaretur flamma languens. 21 Tunc sacrificantur *agni* hujus anni. *Popa* erant sacrificiorum ministri. 22 *Precor* ne tanti sit gloria *Bætrorum*, & *linea* vitta erepta eorum *duci* odoribus perfusorum *arcus* astu *conversis* in fugam *equis* insonat, & *funda* torquentur. * Voverat *Arethusa* Diis appensuram arma viri a bello reducis in *porta Capena*, inibi enim Martis dei bellorum præsidis ædes fuisse legitur.

ELEGIA IV.

FABULA TARPEIÆ:

Idest postquam Romani auctore Romulo Sabinas mulieres rapuissent, ipsis duce Tatio Sabini bellum intulerunt. Fingit autem Propertius Tarpeiam Virginem Vestalem desiderio nuptiarum regis Tatii correptam arcem prodidisse, cujus custodia patri ejus commissa fuerat: inde Tarpeiam ipsam Sabinos, ut fraudem ulciscerentur, elypeis obruisse.

Tarpeium nemus, & Tarpeia turpe sepulchrum
 Faber, & antiqui limina capta Jovis.

X

Lucena

In eo monte sepulca est Tarpeia Vestalis, qui semper Jovi dicatus fuit, unde Tarpeius Pater.

Lucus erat felix hederoso confitus antro ;
 Multaque nativis obstrepit arbor aquis :
 Silvani ramosa domus , quo dulcis ab aestu
 Fistula poturas ire jubebat oves .
 Hunc Tatinus fontem vallo præcingit acerno ,
 Fidaque suggesta castra coronat humo .
 Quid tum Roma fuit , tubicen vicina 2 Curetis
 Cum quateret lento murmure saxa Jovis ?
 Atque ubi nunc terris dicuntur jura subactis ,
 Stabana 3 Romano pila Sabina foro ?
 Murus erant 4 montes , ubi nunc est Curia septa ,
 Bellicus 5 ex illo fonte bibebat equus .
 Hinc 6 Tarpeia Dea fontem libavit , at illi
 Urgebat medium stibitis urna caput .
 Et satis 7 una mala potuit mors esse puella ,
 Quæ voluit flammam fallere , Vesta , tuas ?
 Vidit arenosis Tatium 8 procludere campis ,
 Pictaque per flavas 9 arma levare jubax .
 * Obsupuit regis facie , & regalibus armis ,
 Interque oblitus excidit urna manus .
 Sape illa immerita causata est 10 omina Luna ,
 Et sibi tingendas dixit in amno comas .

Sape

2 Tubicen Curetis pro Tubicen Sabinorum; dicti sunt Sabini
 Curetes ab urbe Curibus , unde Quirites. Tuba pulsabat sa-
 xa Jovis, i.e. Tarpeiam rupem. 3 Sabinorum copiarum forum
 Rom. occupabant, ubi nunc devicto orbe leges dantur. 4 Pro-
 moenibus montes , ubi nunc est constructa Curia . Variè
 torquetur hic versus : vide Broukurfium. 5 Ex fonte ,
 de quo versu 7. 6 Tarpeia Vestalis Deæ Vestæ ad sacra-
 faciendâ ex hoc fonte hauriebat aquam , ipsique inde redeun-
 ti medium verticem urna plena premebat. 7 Non satis erat
 una mors huic Vestali, quæ sacra Deæ Vestæ violavit. 8 Pro-
 cludere, i.e. pugnarum simulacra representare , ut ad certamen as-
 suescerent milites. 9 Et vidit Tatium ventilare arma equo
 flavo assidentem. * Cave ne faciem hic capias pro vultu : fa-
 cies est totius corporis filum & habitus. 10 Quod amphora
 ceciderit accusavit Lunam : Lunam enim credebant veteres
 immittere somnia, & ablutione comarum expiabat mala somnia,
 Val. Flacc. l. 5, v. 330.

- Sape* 11 tulit blandis argentea lilia Nymphis,
Romula ne faciem laderet hasta Tatj.
Dumque subit 12 primo Capitolia nubila fama,
Rettulit hirsutis brachia seclia rubis.
Ignes 13 castrorum, & *Tatia* pratoria turmas,
Et formosa oculis arma Sabina meis.
O utinam ad vestros sedeam captiva penates,
Dum captiva mei conspicer esse Tatj!
Romani 14 montes, & montibus addita Roma,
Et valeat probro Vesta pudenda meo.
Ille 15 equus ille meos in castra reponet amores,
Cui Tatius, dextras collocat ipse iugas.
Prodit a quid mirum 16 fraterni cornua monstri,
Cum patuit lecto flamine torta via?
Quantum ego sum 17 Ausoniis crimen sacrum puellia
Improba virgineo lecta ministra focis!
 18 *Pallados extinctos si quis mirabitur ignes,*
Ignoscat lacrimis spargitur ara meis.
Cras, ut rumor ait, tota pugnabitur urbe:
Tu 19 *cave spinosi rorida terga jugi.*
Lubrica tota via est, & perfida; quippe tatentes
Fallaci celat limite semper aquas.
O utinam magica nossem cantamina muse,
Hanc quoque formoso lingua tulisset opem.

X 4.

Te

11 Obtulit lilia Nymphis, ne Tatius vulneraretur. 12 Ut conspiceret Tatum Tarpeia ingressa est Capitolium nubilum; hoc est obscurum fumo quasi nubibus obtectum, & ejus brachia sentibus discerpta sunt. 13 Verba sunt Tarpeia Vestalis nuptias Tatii exoptantis. 14 Valere Romani montes, & Roma ipsa, & Vesta, quæ meo crimine certe erubescet. 15 Equus refert ad castra Tatum quem amo, cujus iugas in armum dexterum recubentes componit. 16 Monstrum cornutum est Minotaurus, qui ab Ariadne sorore proditus fuit, quæ Theseo revolutum flamen tradidit, ut se a labyrintho extricaret. 17 Ego virgo Vestalis electa Sacerdos servandi sacrum ignem ablatura sum Romanis virginibus maximum dedecus. 18 Pallada & Vestam eandem esse Deam nonnulli contendunt; quia Palladium ab Vestalibus servabatur: alii legunt pallidus. 19 Tu, Tati, ne ascendas dorsum rore madens celsis vespibus asperi.

*Te toga picta decet : non 20 quem sine matris honore
 Nutrit inhumana dura papilla lupa :*
*Sic , hospes , patiare 21 tua regina sub aula ,
 Dos tibi non humilis prodita Roma venit .*
*Sin minus , at rapta 22 ne sint impune Sabina ;
 Me rape , & alterna lege repende vices .*
*Committas acies ego possum solvere : 23 nuptæ ,
 Vos medium palla fœdus inite mea .*
*Adde 24 Hymenæe modos : tubicen fera murmura conde .
 Credite , vestra meus molliet arma torus .*
*Et jam 25 quarta canit venturam buccina lucem ,
 Ipsaque in oceanum sidera lapsa cadunt .*
*Experiat somnum : de te mihi somnia quamam :
 Fac venias oculis umbra benigna meis .*
*Dixit , & incerto permisit 26 brachia somno ,
 Nescia se furiis accubuisse novis .*
*Nam Vesta 27 Iliacæ felix tutela favilla
 Culpam alit , & plures condit in ossa faces .*
*Urbi festus erat , dixere 28 Palilia patres .
 Hic primus cepit mœnibus esse dies .*

20 Intelligit Romulum , quem non mater , sed lupa chucrivit .
 21 O advena Tati , ferre velis ut sim regina in aula tua : & non
 humilis dos tibi dabitur , Roma scilicet . 22 Ne remaneat
 innotum scelus Romuli , qui vestras Virgines Sabinas rapuit .
 23 O Sabinæ jam nuptiæ pacem Romanos inter & Sabinos
 mea palla nuptiali componite . 24 O Hymenæe Deus nu-
 ptiarum præses adhibe modos , i.e. carmen nuptiale ; & tubicen ,
 remove tuum trucem cantum : meum conjugium vestra bella
 sedabit . 25 Tarpeia significat lucem , seu diem instare , &
 quartam buccinam signum dedisse quartæ vigiliz , quæ est no-
 ctis pars ultima : nox apud veteres in quatuor vigilias trium
 horarum dividebatur , & vigiles in stationem succedebant , da-
 to signo a tubicine : vide Vegetium lib. 3. c. 8. de re milit.
 26 Tarpeia se dubio somno membra tradidit , & nesciebat se
 cubitum discessisse cum novo furentis amoris ardore , & cuba-
 re cum insanis flammis . 27 Vesta quæ reliquias cineresque
 Trojæ & Ilii tuetur Tarpeiz insanam flammam fovet & nu-
 erit , unde ruit in scelus infandum . 28 Palis Deæ pastorum
 festa , quæ a. d. x. Kal. Maji Romæ celebrabantur , præsertim in
 agris a colonis ritu sollempni : Paliliorum dies fuit natalis ur-
 bis Romæ ; eo enim die mœnia a Romulo condita sunt .

Annua pastorum convivio, lusus in urbe;

Cum pagana madens fercula deliciis.

Cumque super raros fœni flammantis acervos

Trajicit immundos ebria turba pedes.

Romulus 29 excubias decrevit in otia solvi,

Atque intermissa castra silere tuba:

Moc 30 Tarpeia suum tempus rata, convenit hostem?

Pacta ligat, pactis ipsa futura comes.

Mons erat ascensu dubius, 31 festoque remissus;

Nec mora, vocales occupat ense canes.

Omnia præbebant somnos: sed 32 Jupiter unus

Decrevit pœnis invigilare suis.

Prodiderat portæque fidens, patriamque 33 jacentem?

Nubendique petit, quem velit ipsa, diem.

At Tatius (neque enim sceleri dedit hostis 34 honorem,)

Nube ait, & regni scande cubile mei.

Dixit, & ingestis comitum superobruit armis.

Hæc, virgo, officiis dos erat apta tuis.

A duce 35 Tarpeio mons est cognomen adeptus?

36 O vigil, injusta præmia sortis habes.

29 Ob celebritatem Paliliorum decrevit Romulus, ut omnes etiam excubiæ genio & otio indulgerent, & arma tubæque filerent.

30 Tarpeia hunc diem festum ad parandam arcis prodicionem idoneum rata Tatum regem adiit &c. 31 Custodia erat remissior ac negligentior ob festa Palilia, quare montem Tatius occupat, & canes enecat. 32 Tarpeius scilicet, cui sunt odio proditores, vigilavit ad pœnas de proditrice Tarpeia sumendas. 33 jacentem, i. e. cives vino somnoque sepultus. 34 Prodicionem Tatius hostis nefandam honore seu præmio afficere noluit; Tarpeiamque, quæ se fore reginam sperabat, congestis armis obrutam interemit, tali quidem supplicio dignam. 35 A duce Tarpeio patre Tarpeia Vestalis dictus est mons Tarpeius, qui antea Saturnius mons vocabatur. 36 O Jupiter, qui vigilasti ad custodiam montis & Templi habuisti præmia iniquæ prodicionis.

P R O P E R T I
E L E G I A V.
A U G U S T I L A U D E S

Canit poeta, victoriamque navalem ab ipso relatam
Antonio & Cleopatra Ægypti regina ad Actium
promontorium celebrat.

S Acra facit vates fuit ora faventia sacris,
Et cadat ante moos ista juvenca focos.
Cera 1 Phileteis certe Romana corymbis,
Et 2 Syreneas urna ministrat aquas.
Costum molle date, & blandi mihi thuris honores,
Torque focum circa 3 lanens orbis eat.
Spargite me lymphis, carmenque recentibus uris
4 Tibia Mygdonis tibet eburna cadis.
Ite procal frondes, alio fuit aere noxa:
5 Pura novum vati laurea mollis iter.
Musa, Palatini referamus Apollinis adem;
Res est, Calliope, digna favore tuo.
Cesaris in nomen ducuntur canmina: Caesar
Dum canitur, queso, Jupiter, ipse vates:
Est Phœbi fugiens 6 Athamana ad littora, portus,
Qua fuit Ionis murmurata condit aqua.
Actia 7 Julia pelagus monumenta carina,
Nautarum votis non operosa via.

Hic

1 Cera Romana, i. e. versus Romani in cœta scripti vel tabulis veratiri: alii legunt Serta, alii Edra pro edera: qui versus certent cum iis quos Philetas Cous canebat, & quocum saepe se comparat Propertius. 2 Fontes nimirum, ex quibus Callimachus Syreneas bibit. De Phileta & Callimacho vid. pag. 272. 3 Hic mihi aqua hæret: poeta noster, fortasse temporum injuria sæpe parum clarus. 4 Tibia Mygdonis cadis, i. e. Phrygia: Mygdonia est regio Phrygiæ, ubi est etiam urbs dicta Cadi, orum: hujusmodi tibia cantet versus in novis sacrificiis: alii legunt Mygdonis modis, quod est planius. 5 Pura laurea facilem poetæ reddit viam antea non tritam. 6 Athamanes sunt populi Epiri Ætolizæ contermini. Strabo lib. 7. & 9. 7 Ad Actium promontorium ab Augusto conditum est templum Apollinis, ac oppidum Nicopolis, a victoria navali de Antonio ita dictum, quæ sunt monumenta Julia carina, i. e. Augusti.

*Huc mundi coiere manus : stetit equore * mada*

Pinea , nec ramis aqua favebas avis .

Alter a classis erat 8 Tenero damnata Quirino ,

Pilaque 9 fœminea turpiter apta manu .

Hinc Augusta ratis plenis Jovis omine velis ,

*Signaque jam ** patria vincere docta sua .*

Tandem acies geminos Nereus lunarat in arcus ,

Armorum & radiis pissa tremebat aqua :

Cam Phœbus linquens stantem se vindice 10 Delos :

(Nam tuis iratos mobilis una Neos)

Astuta Augusti pappem super & nova flamma

Luxit in obliquam ter sinuata facem .

Non ille attulerat crinos in colla solutos ,

Aut testudinea carmen 11 inermis lyre .

Sed quali aspexit 12 Pelopœum Agamemnona vultu ,

Egessitque avidis Dorica castra vagis :

Aut qualis flexos solvit 13 Pythona per arbes

*Serpentem , *** imbelles quem timuere lyra .*

Mox ait , o longa mundi servator ab 14 Alba

Auguste , Hecoreis cognite major avis ,

Vince mari : jam terra tua est : tibi militat arcus :

Et favet ex humoris hoc onus amne meo .

Solve motu patriam , qua te nunc vindice frata

Imposuit prœva publica vota tua :

Quam

* Intellige de classe Antonii & Cleopatræ. 8 Tener Quirina
nus i.e. Antonius mollis & effeminatus. Damnata i.e. addicta.
9 Cleopatræ Egypti reginæ quæ vires suas omnes orientis imperii
pro Antonio contulerat. ** Cesar adolescens in ipsius
matrem Antonianorum initis solus stetit rempublicam. 10 In-
sula Delos olim per mare vagabatur, sed Apollo ibidem genitus
immobilem reddidit ab iratis notis. 11 Non attulit Phœbus
carmina bello inepta. 12 Cum Agamemnon, cuius avus fuit
Pelops, Astynomen filiam Chryse sacerdotis Apollinis bello ce-
pisset, cumque idem Chryses filiam ab Agamemnone ingentibus
donis non impetrasset, precatus est Apollinem, qui statim pestem
inmisit Doricis castris, i.e. Græcis, & exhaustis rapidis funeribus.
13 Nota est fabula de Pythona serpente, quem per sinuosa vo-
lumina telis confixit Apollo, unde dictus est Pythius. Ovid. me-
tam. lib. 1. *** imbelles, i.e. bello contrariæ, paci aptæ. 14
Apollo alloquitur Augustum, qui ab Albanis regibus originem
ducebat, & Julia gens orta est, & superabat virtutem avorum
suorum de gente Hecorea.

Quam nisi defendes, murorum Romulus augur

Ire 15 Palatinas non bene vidit aves.

Et 16 nimium remis audent, pro turpe, Latinis,
Principe se, fluctus regia vela pati.

Necte, quod classis centenis remiget alis,
Terreat; invito labitur illa mari.

Quodque vehant prora 17 Centauros saxa minantur,
Tigna cava, pictos experiere metus.

Frangit, & attollit vires in milite caussa:

Qua nisi iusta subest, excutis arma pudor.

Tempus adest: committe rates: ego temporis auctor.
Ducam laurigeram Julia vestra manu.

Dixerat, & pharosae pondus consumit in arcus &
Proxima post arcus Caesaris hasta furit.

Vincit Roma fide Phœbi: dat scœmina pœnas:

Sceptera per Ionias fracta vehuntur aquas.

At pater 18 Idalio miratus Cœsar ab astro,

19 Sum deus, en nostri sanguinis ista fides:

Prosequitur cantu Triton, omnesque marinæ

20 Plauserunt circa libera signa Deæ.

Ille petit Nilam cymba male nixa fugaci,

21 Hoc unam jussu non moritura die.

** Dii metus! quævis mulier foret una triumphus,*
Ductus erat per quas ante 22 Jugurtha vias.

Arctias

25 Romulus montem Palatinam conscendens vidit duodecim
aves volare, sex vero Remus, unde ab hoc augurio nomen de-
dit Romæ. Ovid. Fast. 4. 16 Fluctus Jonii sustinent ferre na-
ves Regiæ Cleopatrz, te principe, quod heu nimis probro-
sum est Latinis navibus. 17 Nota est vis Centaurorum qui
pugnantes in Lapithas ingentia saxa, & arbores jaculabantur.
Ostendit hic non esse timendam Antonii classem, veluti si es-
sent trabes cavae, & inanes terrores. 18 Cæsar dicitur pater
Augusti non natura sed adoptione: eum appellat poeta Idalium
astrum quod Hor. dicit Jutum sydas: Cæsar post mortem Deus
factus est & inter astra relatus. Idalium idem est ac ad Venerem
pertinens ab Idalio civitate Cypri Veneri cara, & Cæsar a Ve-
nere originem ducebat. 19 Inquit Cæsar: Ego sum Divus, meiq.
generis hæc est certa probatio. 20 Dederunt Deæ undiq. cer-
ta signa victoriæ. 21 Hoc unum defuit triumpho, quod Cleo-
*patra non eoacta sit sic sibi constituto perire. * Formula aver-*
vuncandi res malas nostro in votis usurpat; neque memini alibi
lectum, 22 Jugurtha Numidiz rex captus a C. Mario catenis Ro-

Albius hinc traxit 23 Phœbus monumenta, quod ejus
Una decem vincit missa sagitta rator.
Bella satis cecini, citharam jam poscit Apollo
Victor; & ad placidos exiit arma choros,
Candida nunc molli subeant conviviva luco,
Blanditaque suant per mea colla rose:
Vinaque fundantur prellis elisa 24 Falernis,
Terque lavet nostras spica 25 Cilissa comas:
Ingenium potis irritat; Musa poetis:
26 Bacche, soles Phœbo fertilis esse tuo.
Ille paludosos memores servare 27 Sicambros.
Cepheam hic Meroen, suscaque regna canat:
Hic referat sero confessum fœdere 28 Parthum,
** Reddat signa Remi, mox dabis ipse sua.*
Sive aliquid phœtris Augustus parcat Rois,
Differat in pueros ista tropæa suos.
Gaudet Crasse, 29 nigras si quid sapis inter arenas,
Ire per Euphraten ad tua busta licet.
Sic 30 noctem patera, sic ducam carmine, donec
Injicias radios in mea vina dies,

mæ ductus est in triumphum. 23 Ut *Æthiaca* victoriæ memoriæ
 superstes esset urbem Nicopolim apud Actium condidit Au-
 gustus, Templumque Apollini ædificavit celeberrimum: quod
 etiam Romę fecit. 24 *Falernus* ager est in Campania. 25 *Spica*
Cilissa quænam sit, lis est inter scriptores: eandem esse ac
 spicam nardi probabilis est. 26 Vino vegetantur ingenia ad
 carmina faciendâ: *Baccho* etiam & *Phœbo* erant sacra commu-
 nia in Parnasso. 27 Et unus canat Augustum vicisse *Sicam-*
brof Germaniæ populos ad utramque Rheni ripam positos, ut
 de regiones palustres incolunt: alius canat *Meroen* quæ est in-
 sula maxima quam efficit Nilus, dicitur *Cephea* a Cepheo An-
 dromedes patre qui in ea regnavit. *Fusca* regna sunt *Ægyptus*,
Æthiopia, *India* &c. quarum incolæ vultus nigredine decolo-
 rantur. 28 Hic canat *Parthum* tardiore pace supplicem, & red-
 dentem signa Romana quæ a Crasso eripuit. vid. pag. 279. n. 3.
 * *Parthi* signa reddiderunt an. urbis 733. hic conjectari licet
 de tempore quo scripta fuit hæc elegia. 29 *Crassus Pater* &
Filius occisi inter arenas *Assyriæ* utpote pingues & uberes,
 ideo *nigras*. vid. pag. 128. 30 Ob Augusti victoriæ vult usque
 in diem producere convivium.

E L E G I A VI.

S O M N I U M

Narrat, quo sibi vidisse Cynthiæ uxoris umbram visus est, & quæ ab ipsa audierat narrat. Carpit autem eos qui manes nihil esse contendunt, nihilque post mortem superesse. Noster hic multa mutuatus est ex Homero lib. 23. Iliad.

Sunt aliquid manes : letum non omnia fuit :
 Luridaque evictos effugit umbra rogos .
 Cynthia namque meo visa est incumbere i fulcro ,
 2 Marmor ad extrema nuper humata via :
 Eosdem habuit secum , quibus est elata , capillos ,
 Eosdem oculos : lateri vestis adusta fuit .
 Et 3 solitum digito beryllon adederat ignis ,
 Summaque Lethæus triverat ora liquor :
 Spirantesque animos , & vocem misit : at 4 Uli
 Pollicibus fragiles increpuit manus :
 Perfide , nec cuiquam melior sperande puella ,
 In te etiam vires fomus habere potest ?
 Non 5 crepuit fixa me propter arundine custos ,
 Hæsit & obiectum regula curta capus .
 6 Fæderis benè taciti : cuius fallacia verba
 Non audituri diripere Nati .
 At mihi non 7 oculos quisquam inclinavit euntes .
 Unum impetrassem te revocante diem .

Deni-

1 Fulcro i. e. lecto. 2 Humata ad extremum militare. 3 Et ignis, seu rogi corruperat beryllon digito assuetum. Et aqua Lethæi fluvii inferorum, quam mortui bibunt, ejus labra detri- verat. 4 Cynthia præ ira fragiles palmas percussit: solent irati manus complodere & articulos confringere: Sen. l. 1. de Ira. 5 Locus hic difficilis admodum: videtur poeta inauere Cynthiam conquerentem, quod nullus custos firma fistula ad ejus cadaver insonuit sicuti mos erat: & quod ejus capiti pro pulvinis mol- libus apposita sit regula fracta, vide bene longam adnotatio- nem Broukurfii, si majorem lucem quæres. 6 Pudet me se- ptis tui. 7 Nemo mihi pereanti clausit oculos: & te inela- mante obtinuissem à Plutone ut unum saltem adhuc diem apud superos me esse pateretur.

- Denique quis nostro furvum te funere vidit ?
 Atram quis lacrimis incaluisse togam ?
 Si piguit 8 portas ultra procedere , at illud
 Jussifses lectum lentius ire meum .
 Cur * ventos non ipse rogis , ingratis , petisti ?
 Cur nardo flamma non oluere mea ?
 Hoc etiam grave erat nulla merce de hiacynthos
 Injicere , & fracto busta piare cado ?
- 9 Lygdamus uratur : candescat lamina verna ;
 (Sensus ego , cum insidiis pallida vina bibi .)
 Aut 10 Nomas arcanas soltas versuta salivus ,
 Dicit damnatas ignea testa manus .
 Et graviora rependis 11 iniquis pensa quasi his ,
 Garrula de facie si qua lacuta mea est .
 Nostraque quod 12 Petale tulit ad monumenta coronas ;
 Codicis immundi vincula sentis anus .
 Ceditur & 13 Lalage tortis suspensa capillis ,
 Per nomen quoniam est ausa rogare meum .
 Te patiente 14 non conflatur imaginis aurum ;
 Ardenti e nostra dotem habitura rogo .

Non

8 Si piguit te extra portas urbis egredi necumque funus comitari ad sepulcrum: extra enim urbem sepeliebantur. * v. Momerum Iliad. 23. v. 193. 9 Lygdamus igni devoveatur: videtur innuere Cynthia Lygdamum veneno vitæ suæ insidiatum fuisse: & lamina candescat ad cruciandum vernam sive servum: laminae ardentes tormentorum genus apud veteres, quibus servi inurebantur notis suorū scelerum. 10 Nomas est nomen veneficæ: hæc auferat spūta magica; & lamina ignita seu testa facteri cogit vernam, cujus manibus scelestis mihi mixtum fuerit venenum. 11 Et si qua loquax laudaverit meam pulchritudinem, dum in vivis agerem: imponunt ei pensa graviora injustis calathis. 12 Petale nomen est vetulæ, quæ eo quod meo flores attulit tumulo, tetri codicis catenas patitur: codex hoc loco est tormenti genus, id est ligneus stipes, quem ægre trahebant, & vincti insidebant. 13 Lalage nomen cujusdam ancillæ, quæ a nova domina Propertii capillis in modum funis complexis suspensa torquetur. 14 Imaginem meam auream liquesfecit, ut in aliam mutaret formam, Dolet umbra Cynthiae, quod Propertius passus sit suam effigiem auream ab nova sponsa ipsius comparari: quia Cynthiae rogo debebatur ejus imago aurea, cum pretiosissima quæque cum mortuis cremari solerent.

Non tamen infector, quamvis mereare, Properti.
Longa mea in libris regna fuere tuis.
Juro ego factorum nulli revolubile flamen,
Tergeminumque tantum: sic mihi 15 molle sonet,
Me servasse fidem: si fallo, vipera nostris
Sibilet in tumulis, & super ossa cubet.
Nam 16 gemina est sedes turpem sortita per annum
Turbaque diversa remigat omnis aqua,
Sic, mortis haerimur vita solamur amores.
Celo ego perfidia crimina multa tua.
Sed tibi nunc mandata damus, si forte moveris:
Si te non totum 17 Chloridos herba tenet,
Natrix in tremulis ne quid desideret annis
18 Parthenie: patuit, nec tibi avara fuit.
Deliciaeque mea 19 Latris, cui nomen ab usu,
Ne speculum daminae porrigat illa nova.
Et quoscumque meo fecisti nomine versus,
Ure mihi: laudes desine habere meas.
Pelle hederam tumulo, mihi qua 20 pugnantem carymbis
Mollia contortis alligat ossa comis:
Domois 21. Anio qua pomifer incubat arvis,
Et nunquam 22 Herculeo numine pallet ebur.
Hac carmen media dignum me scribe columna,
Sed breve, quod currens vektor ab urbe legat:

Hic

15 Immanem illum orci janitorem supra modum horrebant veteres, qui tamen remittere furorem & gratiam facere manibus piorum credebatur. 16 Duplex sedes apud inferos, piorum nempe & impiorum. 17 Veneficia & philtera amatoria ex herbis confecta. Alii legunt *Gholchidos*, & ad Medeam veneficam referunt. 18 *Parthenie* nutrix Cynthiae, quae in Propertium animo fuit aperto & benefico. 19 *Latris* latine est serva a verbo graeco *λατρευω* *servio*. 20 Quae mihi inimicis bacis teneros cineres implicitis ramis alligat. 21 *Anio* nobilis Italiae fluvius, irrigans agrum Tiburtinum & se in Tiberim defert, vulgo *Teverone*. 22 *Tibur* Sabinorum oppidum Herculi fuit sacrum summa aeris clementia commendatum, ita ut ebur inibi non pallefcatur, Martial. lib. 4. epigr. 62. *Tibur in Herculeum migravit nigra Lycoris, omnia dum fieri candida credit ibi.*

Hic Tiburtina jacet aurea Cynthia terra :

Accessit ripæ laus , Anjene , tuæ .

Hæc tu sperne piis venientia somnia 23 portas :

Cum pia venerunt somnia , pondus habent .

Nocte vaga ferimur , nox clausas liberat umbras ,

Errat & abjecta Cerberus ipse sera .

Luce jubent leges Lethæa ad stagna reverti ;

Nos vehimur , 24 veltum nauta recenset onus .

Hæc postquam querula mecum sub voce peregit ,

Inter complexus excidit umbra meos .

23 *Duas esse somniorum portas veteres dixerunt corneam & eburneam , quorum cornea vetis , bonis & piis , eburnea vero falsis somniis est assignata: Virg.lib.6. 24 Charon instrat numerum umbrarum si aliqua desit .*

E L E G I A VII.

C A C U S P A S T O R

Aventini montis viribus ferox octo boves Herculis noctu prædatus abegit , eosque cauda averfos in antrum pertraxit , ne furtum vestigiis deprehenderetur . Hercules autem cum partem gregis ab numero abesse sensisset , ad speluncam perrexit , sed cum vestigia foras versa vidisset , jam ab spelunca Caci discessurus raptas boves mugire audiit ; quare Hercules ad speluncam iter convertit , & Cacus clava percussit bovesque recepit : inde in lucum quendam perrexit ad sitim sedandam , &c.

A *Amphytrioniades qua tempestate juvencois
Eperat a stabulis o 2 Erythea tuis .
Venit ad invictos nemorosa 3 Palatia montes ,
Et statuit fessos fessus & ipse boves ,*

Y

Qua

1 Hercules fuit filius *Amphytrionis* & *Alcmone* , alii ad Jovem originem Herculis referunt: sed plures revera fuere Hercules . 2 *Erythea* est insula ad extremam Hispaniæ oram prope Gades , in qua *Geryon* regnavit , cujus armenta abegit Hercules . 3 *Pecorosa palatia* i.e. montem *Palatinum* .

Qua 4 Velabra suo stagnabant flumine, quaque
 Nauta per urbanas velificabat aquas.
 Sed non infido manserunt hospite Caca
 Incolumes; furta polluit ille Jovem,
 Incola Cacus erat, metuendo raptor ab anstro,
 Per tria partitos qui dabat ora sacos.
 Hic, ne certa forent manifesta signa rapina,
 Quersos cauda traxit in antra boves.
 Nec sine teste Deo furem sonuere iuveni.
 Furis & implacidas diruit ira fores.
 Menatio jacuit pulsus tria tempora 7 rama
 Cacus, & Alcides sic ait: Ite boves,
 Herculis ite boves, nostræ labor ultime clavae,
 Bis mihi quaesita, bis mea præda boves:
 Arvaque mugitu sancite 8 boaria longo:
 Nobile erit Roma pascua vestra forum.
 Dixerat, & sicco torret sitis ora palato,
 Terraque non ullas sceta ministrat aquas.
 Sed procul inlufas audit ridere puellas;
 9 Lucus ab ambroso fecerat orbe nemus.
 Fœmineæ loca clausa 10 Dea, fontesque piandas,
 Impune & nullis sacra resecta viris.
 Devia punicea velabant limina vitæ.
 Putris odorato luxerat igne vasa.
 Populus & longis ornabat frondibus adem,
 Mulaque cantantes umbra regebat aves.
 Hæc ruit 11 in siccam congesto pulvere batham,
 Et jacit ante fores verba minora Deo:
 Vos precor o luci sacro qua luditis anstro,
 Pandite desessis hospita sana viris.

Fon-

4 vide pag. 234. n. 19. 5 Cacus Vulcani fuit filius; Servius scribit fuisse Evandri servum; hic Jovem Hospitalem violavit, qui hospitibus fidem servari jubet. 6 Clava excisa est a Menalo monte Arcadiæ. 7 i.e. percussus Cacus triceps Herculeæ clava. 8 Hæc ait Propertius, quasi forum Boarium, quod Romæ fuit ab Herculis bobus, qui quondam in eodem loco pasti fuerunt, nuncupatum fuisse. 9 Lucus ibi arboribus in gyrum constitis nemus efformarat: Lucus est locus religionis causa, nemus voluptatis. 10 Dea fœminea est Bona Dea, in cujus templum viris nefas adire: ejusque fontes piandi forent, si vir inde bibisset. 11 Cujus barba multo pulvere congesta erat.

Fontis egens erro , circaque sonantia lymphis ,
 Et cava suscepto flumine palma sat est .
 Audistisne aliquam , tergo qui sustulit orbem ?
 Ille ego sum : Alciden terra recepta vocas .
 Quis falsa Herculeæ non audit fortia clava ?
 Et nunquam ad notas irrita tela feras ?
 Atque uni 12 Stygias hominum luisse tenebras ?
 Accipite ; hæc sesso vix mihi terra patet .
 Quod si 13 Junoni sacrum faceretis amara ,
 Non classisset aquas ipsa noverca suas .
 Sin aliquam vultusque meus , setaque 14 leonis
 Terrens , & Libyco sole perusta coma :
 Idem ego 15 Sidonia feci servilia palla
 Officia & 16 Lyda pensa diurna colu .
 Talibus Alcides : at talibus alma sacerdos
 Puniceo canas flamine vineta comas :
 Parce oculis , hospes , lucoque age cede verendo .
 Cede agedum , & tuta limina linque fuga .
 Interdicta viris metuenda lege piatur ,
 Quæ se summosa 17 vindicat ara casa .
 Qui tibi dent alios fontes : hæc lymptha puellis
 Avia secreta liminis una fluit .
 Sic anus . Ille humeris postes concussit opacos ,
 Nec tulit iratam janna clausa sitim .
 At postquam exhausta jam flumine vicerat æstum ,
 18 Penis vix fecit tristia jura labris :
 Angulus hic mundi nunc me mea fata trahentem
 Accipit , hæc sesso vix mihi terra patet .

Y 2

Ma-

12 Hercules infernas sedes dum in vivis ageret penetravit , & Cerberum domuit , 13 Notum omnibus Junonis odium in Herculem , quam ipse vocat novercam , quia filius Jovis , cujus uxor de Juno , credebatur Hercules . 14 Leonis Nemæi , quem occiderat , pellem pro veste gestabat Hercules , & clavam pro telis . 15 Non sine veste muliebri purpurea , quæ dicitur Sidonia , Sidone enim urbe Phœnicis prætiosa purpura tingebantur . 16 Lyda colo : Hercules quondam servilia ministeria exhibuit inter ancillas Cypheales Lydorum reginæ , cui serviens lanificium , colu alioque cultus foemineos & officia exercuit . 17 Hæc ara i. e. ædicula in secessu posita seipsa tueretur viris interdicta , & gravis poenæ sanctione expiatur . 18 Vix exsiccatis labiis Jeges tulit puellis amaras .

*Maxima quæ gregibus devota est 19 ara repertis ,
 Ara per has , inquit , Maxima facta manus ,
 20 Hec nullis unquam pateat veneranda puellis ,
 Herculis eximii ne sit inulta sitis .
 Sancte 21 pater salve , cui jam favet aspera Juno .
 Sancte , velis libra dexter inesse meo .
 Nunc quoniam manibus purgatum 22 sanxerat orbem ,
 Sis Sancum Tatii composuere Cures ,*

19 Hercules interfecto Caco aram erexit, quæ semper dicta est maxima: ita Ovid. lib. 1. Fast. Constituitq. sibi, quæ maxima dicitur, aram, hic ubi pars urbis de bove nomen habet. 20 Ab hac ara maxima voluit Hercules arceri mulieres, quod sibi olim sitienti negassent aquam. 21 Poeta invocat Herculem, qui post mortem in cælum elatus Junoni reconciliatus est, cujus filiam Heben in cælo uxorem duxit, & librum suum commendat. Vox Sanctus erat propria Herculis: vide marmora, Guteri, Roissandi; Mazochii, imo etiam Sancus dicebatur. 22 Quoniam Hercules orbem terrarum sua virtute a monstris sanctum & purum reddiderit, Cures Tatii, i.e. Sabini, quorum urbs præcipua sunt Cures, ipsum Sanctum constituerunt, Hercules ideo dicitur lingua Sabina Sancus, quod Latini dixerent Sanctus. In Curibus regnavit Tatius, unde Cures Tatii.

E L E G I A V I I I .

V N D E J V P I T E R F E R E T R I U S

Cognominatus sit hac elegia docet Propertius: alii sic dictum a feriendo putant, alii a ferendo, utrumque admittit poeta.

Nunc Jovis incipiam causas aperire i Feretrj ,
 Armaque de ducibus 2 trina recepta tribus .

Ma-

1 Acrontem Cæninensium ducem in prælio cum Romulus obruncasset, spolia ex eo relata ferculo ad id factum in Capitolium detulit, ibique templum quod primum fuit Romæ Jovi consecravit, quem Feretrium nuncupavit, auctorque fuit posteris ut ab hostibus optima spolia capta eo deferrent: optima spolia erant, quæ regibus vel ducibus hostium in prælio cæsis sua manu detrahereat duces, & in templo Jovis Feretrii suspenderent. 2 Prima optima spolia obtulit & suspendit Ro-
mu-

*Magnum iter ascendo , sed dat mihi gloria vires ,
Non juvat ex facili lecta corona jugo .*

3 *Imbuis exemplum prima tu , Romule , palma
Hujus , & exuvilis plenus ab hoste redis ,
Tempore quo portas Caninum Acronta petentem
Victor in eversum cuspide fundis equum .*

*Acron Hercules Canina ductor ab arte ,
Roma , tuis quondam finibus horror erat .*

*Hic spolia ex humeris ausus sperare Quirinis,
Ipse dedit , sed non sanguine secca suo .*

*Hunc videt ante cavas vibrantem spicala turres
Romulus , & votis occupat ante ratis .*

*Jupiter , hac hodie tibi victima corraet Acron ,
Voverat , & spoliū corruit ille Jovi .*

*Urbis , virtutisque parens sic vincere sœvit ,
Qui tulit & aprico frigida castra lare .*

*Idem eques & frenis , idem fuit aptus aratris ,
Et galea hirsuta comta lupina juba .*

*Picta nec indulto fulgebat parma pyropo,
Præbebant casti baltea lenta boves .*

5 *Cossus at insequitur Vejentis cade Tolamni ;
Vincere cum Vejos posse laboris erat .*

Y

3

Nec

mulus Acronte interemto : *secunda* Cornelius Cossus Tolamnio Etrusco occiso : *tertia* Claudius Marcellus obruncato Virdomaro Gallorum rege: nec alii dum Romanum stetic imperium opima spolia retulisse leguntur. 3 Tu offers primus exemplum opimorum spoliū, qui Acronta Caninensium ducem, ut Sabinas mulieres raptas repeteret, in Romanas portas irruentem obruncasti, urbem Caninam cepisti, & Acrontis spolia Jovi consecrasti. 4 Qui quamvis haberet apricam & tepidam domum, algida tamen castra toleravit. 5 Aulus Cornelius Cossus Tribunus militum Lartern Tolumnium Vejentium regem bello propria manu occidit, ejusque spolia sollempni pompa Jovi Feretrio post Romulū obtulit, Livius lib. 4. Causa belli fuit, quod Fidenates colonia populi Rom. ad hunc Tolumnium occisis Romanis legatis defecerant; quare Romani ulturi injuriam bellum & Fidenatibus & Vejentibus Tuscorum populis intulerunt: quamvis magni laboris erat posse Vejos debellare: nam non ultra Tiberim Romani bellum unquam protraxerant; nec ultra Nomentum & Coram parva opida prope Romam,

Nec dum ultra Tiberim belli sonas, ultima præda

Nomentum, & capta jugera pauca Cora.

Et 6 Veji veteres & vos tum regna fuistis,

Et vestro posita est aurea sella foro:

Nunc intra muros pastoris buccina lenti

Canat, & in vestris ossibus arva metant.

Forte super porta 7 dux Veius assitit arcem,

Colloquiumque sua fretus ab urbe dedit.

Dumque aries murum cornu pulsabat aheno,

8 Vineaque inductum longa tegebat opus,

Cossus ait: Forti melius concurrere campo,

Nec mora fit, plana sistit uterque gradus.

Dii Latias juvare manus: desecta Tolumnij

Cervix Romanos sanguine 9 lavit equos.

Claudius a 10 Rheno trajectos arcuit hostes,

Belgica cum vasti parma relata ducis

11 Viridomari; genus hic Rheno jactabat ab ipso

Nobilis erectis fundere gesa rotis.

12 Illi virgatis jaculantis ab agmine brachis

Torquis ab incisa decidit unca gula.

Nant

6 Vos *Veji* licet gens antiqua, & vos tū fuistis regna, & quamvis in *aurea sella* duces vestri jus dicerent, *nunc* i.e. post bellum cum Romanis, inibi *pastor* fistula canit, & *arva metit* agricola. 7 *Lartes Tolumnij* allocutus est ducem Romanum *Cossus*. 8 *Vinea* machina bellica, & *aries* satis nota sunt, quæ affert Vegetius lib. 4. cap. 15. 9 *Tinxit Romanos equos*. 10 *Claudius* Marcellus Cos. *Viridomarum* Gallorum Insu-
brium ducem in prælio occidit, ac *tertia* opima spolia *Jovis Feretrio* obtulit: non hic sermo est, de *Rheno* Germaniæ fluvio, sed vel legendum est *Eridano* cum Passeratio, vel de *Rheno* Italiæ fluvio qui agrum Bononiensem irrigat, non enim tempestate Marcelli ad Germaniæ *Rhenum* fines suos protulerant Romani. 11 *Viridomarus* dux Gallorum vel potius *Gesatarum*, qui fuerunt populi Galliæ togatæ, quæ *Æmilia* dicta est, ubi nunc Bononia, Forum Cornelii & Ravenna; qui dux insignis erat *vibrandis gesis*: i.e. hastis longis e sublimi curru: *gesa* vocabulum Gallicum. 12 *Ipsi Viridomaro*, cui *virgate* erant *brachia*, ex agmine vibranti spicula *torquis* inflexa ex amputato collo *decidit*. A longis *brachis* dicta est Gallia *brachata*.

*Nunc spolia in templo tria condita: causa Feretrj,
 Omne quod certo dux ferit ense ducem.
 Seu quia visâ suis humeris hæc armâ ferebant,
 Hinc Feretrj dicta est nrâ superba Jovis.*

ELEGIA IX.

SVB NOMINE * CORNELIÆ

*È vivis erepræ scripta est hæc epistola ad L.Æmilium Paulum
 Censorem maritum, quem monet, ut a lacrimis & querelis
 tempéret utpote nihil profuturis, ipsique filios, quos
 omnes reliquit superstites, commendat.*

D*efine, Pæulle, meam lacrimis argere sepulcrant,
 Panditur ad nullas janua nigra preces.
 Cum semel infernas intrarunt funera leges,
 Non exorato stant adamante via.
 Te licet orantem fuscâ Deus audiât aula,
 Nempe tuas lacrimas 1 listorâ surda bibent.
 Vota movent saperot: ubi 2 portiter ara recepit,
 Obserat herbosos larida portâ rugos.
 Sic mæste cecidere 3 tûba, cum sabdita nostram
 Detraheret lecto fax inimicâ caput.
 Quid mihi conjugium Pæulli, quid carrat 4 avorum
 Profuit, aut samâ pignora tanta meâ?
 Nam minus immites habui Cornelîâ Parcâs?
 5 En sum quod digittis quinque levatur onus.*

Y 4

Dant-

* Hæc *Cornelia* fuit filia *Scriboniæ*, quæ nupsit *Augusto* eique fillam *Juliam* genuit: unde constat *Juliam* *Augusti* fillam & hanc *Corneliâ* ex eadem matre *Scriboniâ* fuisse sorores, ut mox in commentariolis: 1 *Ripæ* fluminum *Inferorum*, quæ non modo surdescunt, sed omnium rerum oblivionem faciunt ut *Læthe*. 2 *Charon* postquam accepit nautum quod in ore mortuorum ponebatur, *Januâ* nigra occludit *laridâ* manes. 3 *Divitum* funeribus adhibebantur *tûba*, pauperum *tûbæ*. *Detraheret lecto fax*: intelligit rogum, quem ultima *fax* subjectis ignibus incendebat: 4 *Onunda* erat de gente *Cornelia*; ex qua duo *Scipiones* *Africani* cognominati: 5 Significat se esse redactam in cinerem, ita ut una manu possit gestari & sustineri eadem *Propertius* libi: *Maxima in parvis sustulit ossa manu*.

Damnata 6 noctes, & vos vada lenta paludes,

Et quaecunque meos implicat unda pedes.

Immatura licet, tamen huc non noxia veni:

Det 7 pater hic umbrae mollia jura mea.

Aut si quis posita iudex sedet 8 Æacus urna,

In mea sortita vindicet ossa pila.

Affideant 9 fratres, 10 juxta Minoida sellam

Eumenidum intento turba severa foro.

11 *Sisyphæ mole vaces: taceant Ixionis orbes,*

Fallax Tantaleo corripere liquor:

Cerberus & nullas hodie petat improbus umbras,

Et jaceat tacita lapsa catena sera.

Ipsa loquor pro me, si fallo, pœna 12 sororum

Infelix humeros urgeat urna meos.

Si cui fama fuit per avida tropæa decori,

13 Afræ Numantinos regna loquuntur avos.

Altera maternos exaquat turba 14 Libones,

Et domus est titulis utraque sulca suis.

Mox

6 Sermonem convertit ad infernas tenebras & paludes Stygias, protestaturque se innociam infontemque periisse. 7 *Pater* umbræ est Pluto. 8 *Æacus* Jovis filius, iudex inferorum. *Urna* notat sortitionem qua Judicum nomina, atque etiam suffragia in urna versabantur. *Sortita pila* & alludit ad consuetudinem Romanorum, qui sorte cassas ordinabant, ac sortitione nomina Judicum in pilis seu calculis & tabellis inscripta ducebant. 9 *Æaci* fratres & consiliarii, Minos scilicet & Rhodamantus. 10 Et circa Minois thronum tres *Eumenides* furis, quæ ante fores Orci sedent, appareant *foro attento*. 11 *Sisyphus* filius fuit Æoli, qui cum Atticam latrociniiis infestaret, a Theseo occisus est: eo ad inferos supplicio plectitur, ut cum immane saxum in montis verticem volutet, cum ad summum extulerit, subito deorsum relabatur. De *Ixione*, de *Tantalo* & de *Cerbero* dictum est sæpius: vide pag. 223, dicitur *Tantalus* & *Tantaleus*. 12 *Sorum pœna*, i. e. Belidum seu Danaidum, quæ in inferis finguntur in pertusum dolium aquam immittere. 13 *Regna Africana*, Carthago nimirum & Numidia devictæ testantur Scipiones duos dictos fuisse Africanos, & Numantinos: Hi Scipiones fuerunt Cornelis majores patrum. 14 *Libones*: Cornelia nimirum mater Scribonia dicebatur, quæ ex *Libonum* familia & gente oriunda erat: Ex Scriboniorum gente erant *Largi*, *Curiones*, *Drusi*, *Libones*.

15 *Mox ubi jam facibus cessit protecta maritū;*
Vinxit & aspersas altera vitta comas :
Jungor , Paule , suo sic discessura cubili 2
In lapide hoc uni nupta fuisse legar .
Testor majorum cineres tibi , Roma , colendas,
*Sub quorum titulis Africa * tonsa jaces :*
Et 16 Person proavi simulantem pectus Achillis;
Quique tuas proavus fregit , Achille, domos .
Me neque 17 censura legem mollisse , nec ulla
Labe mea nostros erubuisse foci .
Non erat exuviis tantis 18 Cornelia damnum 2
Quin erat & magna pars imitanda domus .
Nec mea mutata est atas : sine crimine tota est :
Viximus insignes inter utramque 19 facem.
Mi natura dedit leges a sanguine ductas ,
Nec possum melior judicis esse metu.
Qualibet 20 austeras de me ferat una tabellas ;
Turpior assessu non erit ulla meo .
Vel tu , qua rardam movisti fune Cybellem ,
21 Claudia turrita rara ministra Dea :
Vel 22 cui commissos cum Vesta reposceret ignes ;
Exhibuit viros carbassus alba foci .

Nec

15 Postquam nupsit, & sumit vittam matronalem, vitta deposita virginali. *Aspersas*, ritu nuptiali aqua aspergebantur crines, * *Tonsa*, i.e. prostrata. 16 Et testor *Person* seu *Perseum* regem Macedonum, quem devicit *Paullus Æmilius*, proavus meus, qui patriam tuam, o *Achille*, devicit, *Perseus* jactabat avum suum *Achillem*. 17 Ego non maculavi honorem tuæ *censuræ*, o *Paule*, nec ob ullum crimen domum pudore affecti. 18 Ego *Cornelia* non fui detrimento tantis triumphis. 19 Inter *facem* nuptialem & sepulcralem, hoc est toto connubii tempore. 20 *Qualibet* una feret de me *severum* suffragium: nec fuit ulla foemina quæ mea consuetudine ac familiaritate deterior facta sit. 21 *Claudia Vestalis* cum in nefandi criminis suspicionem venisset, ut innocentiam comprobare, navem cum sacris omnibus & simulacro *Cybellis* matris Deum, quam multa hominum milia vado *Tiberis* adhærentem trahere non poterant, cingulo suo sola traxisse dicitur. *Cur Cybeles* sit *Dea currisa* dictum est sæpe. 22 *Æmilia Vestalis* virgo accusata, quod ejus incuria *Vestæ* ignis de fecisset, *Deam* deprecata est.

us

- Nec te dulce caput, mater* 23 *Scribonia, lass*
Id me mirantem quid, nisi fata, velis?
Maternis laudor lacrimis, urbisque querelis,
Defensa & gemitu Caesaris ossa mea.
Ille 24 *suavata dignam vixisse sororem*
Increpat: & lacrimas vidimas ire Deo:
Et tamen emerui generosus 25 *vestis honores,*
 26 *Nec mea de sterili facta rapina domo.*
Tu, 27 *Lepide, & tu, Paulle, meum post fata levamen,*
Condita sunt vestro lamina nostra sinu.
Vidimus & fratrem 28 *sellam geminasse curulem:*
Consule quo sati crimine rapta soror.
 29 *Filia tu specimen censura nata paternae,*
Fac teneas unum, nos imitata, virum
Et 30 *serie fulcite genus, mihi cymba volenti*
Solvitur, hæc tuis tot mea fata malis.

Hæc

ut opem sibi ferre vellet: vestisque carbasinæ partem in aram frigidam iniecit, quam repente emicante flamma ardere cœpisse ferunt. 23 Fuit mater Cornelie Scribonia, quam uxorem duxit Augustus, ex eaque Juliam filiam suscepit. Scribonia nupta fuerat duobus viris consularibus & ex altero fuerat mater. * Defensa, non defleta, uti observavit Broukhusius in octo libris calamo exaratis. 24 Augustus Cornelie morti illacrimavit, eamque dignam prædicavit, quæ filia sua esset. Soror autem Julie fuit Cornelia, cum ambæ ex matre Scribonia nate, licet ex diverso patre. *Lacrimas ire Deo*, i.e. ab Augusti oculis lacrimas emanasse, qui Deus licet vivus per adulationem dictus est. 25 *Vestem* matronalem intelligit, quæ fecundis matronis concedebatur apud Romanos: vel loquitur de funere censorio, quo elata fuit ipsa Cornelia Pauli censoris uxor. 26 Neque præda mea fuit de familia infœcunda. 27 Filios suos *Paulum & Lepidum*, (qui conspirarunt in Augustum: Svet. in August. cap. 19.) in quorum amplexu Cornelia clausit oculos. 28 Significat Cornelia fratrem suum consulem iterum fuisse renunciatum eo tempore, quo præmatura morte functa est. *Sella Curulis* tribus magistratibus solummodo concedebatur, Ædili, Prætori, Consuli. 29 Tu o filia, quæ ita sancte nata es, ut censuram patris tui exprimas moribus, imitare matrem, & in uno matrimonio ætatem exigit. 30 Vos longa filiorum serie gentem nostram fulcite. *Mihi non invita Charybdis cymba solvitur, malis tot mea fata adancturis.*

Hæc est feminei merces extrema 31 triumpho

Laudat ubi emeritum libera fama rogam.

Es bene habet : nunquam mater lugubria sumfs,

Venit in exequias tota caterva meas.

Nunc tibi commendo communia pignora natæ.

Hæc cura & cineri spirat iniusta meo.

Fungere maternis vitibus, pater, illa meorum

Omnis erit collo turba ferenda tuo.

Oscula cum dederis tua sentibus, adjice matris,

Tota domus cæpit nunc onus esse tuum.

Et si quid doliturus eris, sine testibus illis,

Cum venient, fietis oscula fallo genis.

Sat tibi sint 32 noctes, quas de me, Paulle, satigas &

Somniaque in faciem treditæ sæpe meam.

Atque ubi secreto nostra ad simulacra loqueris,

Ut responsuræ singula verba jace :

Seu tamen 33 adversum mutarit janua lectum,

Sederit & nostro tanta noverca soror ;

Conjugium, pueri, laudate & ferte paternum &

Capta dabit vestris moribus illa manus.

Nec matrem laudate nimis : collata priori

Vertet in offensas libera verba suas.

Sen memor ille mea contentus manserit umbra,

Et tanti cineres duxerit esse meos :

Discite 34 venturam jam nunc sentire senectutem,

Cælibis ad curas nec vacet ulla via.

Quod mihi detractum est, vestros accedat ad annos,

Prole mea Paulllum sic juvat esse senem.

Causa perorata est : stantes me surgite testes,

35 Dum pretium visa grata rependis humas.

Mo-

31 Post mortem celebritas famæ ac laudatio in fudere mulieribus est triumpho loco. 32 Sufficiant tibi noctes, Paulle, quas mea causa male habeas, & nocturna simulacra in somniis meam figuram imitantia, quibus fidem sæpe præstas. 33 Lectum novercalem vocat adversum, quia ferè semper noverca inimica est privignis. 34 Ex hoc etiam tempore assuescite patris obsequio, quem querulum, morosum & difficilem reddet senectus: nullus modus officii prætereatur curandi patrem vestrum senem, & calibem. 35 Humus hic ponitur pro inferis, & alibi terras vocat: pretium vita est merces morum & pudicitie repensa apud inferos.

Moribus & 36 calum patuit: sum digna merendo;

Cujus 37 honoratis ossa vehantur avis.

36 Bonis moribus ad cælum via aperitur: & meis meritis sum digna. 37 Cujus ossa inferantur tumulis illustrium avorum. Tota hæc scena agitur apud Judices inferorum, quibus se purgat Cornelia, de nescio cuius culpæ suspitione: fuisse enim aliquo rumore perstrictam non obscure colligas ex superioribus: vindicata morum suorum sanctitate, & hoc crimine diluto, concludit, cum sibi vel cæli regio patere deberet, propter merita virtutis, jus & fas esse ut manes sui vehantur ad Elysium aq̄d suos avos Scipiones & Libones claros illos atque honoratos viros.

F I N I S:

DE

349

DE RATIONE CARMINUM CATULLIANORUM.

Cum non uno eodemq; metro universa Catulli carmina alk-
gentur, e puerorum re futurum duximus, si in suum quæq;
ordinem digesta, propriisque notis per pedes distincta, ipsorum
oculis hic subjiceremus. E phalæuciorum igitur genere, seu
spondæo, dactylo, ac tribus trochæis constantium, sunt illa:

<i>Cui do-no lepi-dum no-vum li-bellum, &c.</i>	Pag. 163.
<i>Verrani, &c.</i>	pag. 164.
<i>Marrucina, &c.</i>	pag. 165.
<i>Canabis, &c.</i>	pag. ead.
<i>Ni te, &c.</i>	pag. 166.
<i>Furi, cui, &c.</i>	pag. 170.
<i>Furi, villula, &c.</i>	pag. 172.
<i>Minister, &c.</i>	pag. ead.
<i>Pisenis, &c.</i>	pag. 173.
<i>Poeta, &c.</i>	pag. 175.
<i>Male est, &c.</i>	pag. 176.
<i>Jam ver, &c.</i>	pag. 178.
<i>Disertissime, &c.</i>	pag. 179.
<i>Hesternò, &c.</i>	pag. ead.

In Phalæuciis id Catullo peculiare est, ut prima sede non
solum spondæum, sed trochæum etiam, aut jambum nullo
discrimine admittat. Trochæum, ut:

Ari-da modo - pumi-ce expo-litam? pag. 163.

Jambum, ut:

Meas - esse ali-quid pu-tare - nugas. pag. ead.

Illud etiam in uno ad Camerium epigrammate frequens est,
ut secunda sede spondæus dactyli vices gerat. Ut:

Ora-mus si - forte - non mo-lestum est, &c. pag. 180.

Hinc fit, ut cum cæteri hujus generis versus hendecasyllabi
sint, hi decasyllabi evadant.

Senarii apud Catullum fere omnes puri sunt, cum solis con-
texantur jambis. Hujusmodi sunt duo illa epigrammata:

Phase-lus il-le, quem - vide-tis ho-spites, &c. pag. 163.

Ego hæc - ego ar-tè fa-brica-ta ru-stica, &c. pag. 168.

Unum est epigramma e Senariis non puris:

Quid est - Catul-le quid - mora-ris e-mori?

Sella in - curu-li struma Ne-nius - sedet, &c. pag. 180.

Unum etiam e jambicis, qui dicuntur Hipponactii; id est
Octonariis, sed Catalecticis, in quibus nempe una desidera-
tur syllaba:

Ami-

Ami-te Thal-le mal-lior-cuni-culi-capil-lo, &c. pag. 171.
 Si enim dixisset *capillulo*, jam tum Octonarius, Acatalecticus, seu integer fuisset.

Inter senarios recensendi sunt quoque Jambici illi, qui vulgo Scazontes appellantur, quod claudicare videantur; cum enim paribus in locis, secunda nimirum, & quarta sede, semper sit jambus, aut tribrachus; in imparibus, seu prima & tertia sede, modo jambus, modo etiam spondæus; versa deinde vice quintam sedem occupat jambus, postremam spondæus.

Hujus generis sunt;

Suffe-nus i-ste, Var-re, quem - probe-nasti, &c. pag. 169.

Peninsularum, &c. pag. 174.

Egnatius, &c. pag. 176.

O Funde, &c. pag. 177.

Hactenus relatis Jambicis Galliambos adrexi-mus, quibus Galli Cybeles Sacerdotes ejus in sacris utebantur Jambicorum igitur leges omnino sequuntur, ita tamen confecti, ut prior ipsorum pars ex jambico dimetro catalectico, cui desit syllaba, constet; posterior ex jambico dimetro brachycatalectico, cui desit pes integer. Hujus generis illud habemus carmen de Aty:

Super al-ta ve-ſtus A-ty-s celeri-mare-ra-tia, p. 187.

Choriambicos versus unum apud Catullum Epigramma præferet. Eo igitur pacto illi excurrunt, ut spondæo tres choriambi subeant, tum pyrrhichio claudantur:

Alphe-ne immemor, at-que unan-imis-false so-da-libus. p. 173.
 Quod vel sic metiri poteris:

Alphe-ne immemor-at-que unani-mis-false so-dalibus,
 Occurrunt & apud Catullum carmina ex eo hexametrorum genere constata, quod a Diomedæ Angelicum appellatur, quia, inquit, *celeritate nunciis aptum est*. Hujuscemodi versus duo habent commata, quorum alterum trochæo constat, dactylo, & cretico; alterum trochæo, dactylo, & spondæo.

O Co-lonia-que cupis-ponte-ludere-longo, &c. pag. 167.

Hunc e-go ju-ve-nes locum-villu-lamque palustrem etc. p. 169.

Hunc locum, &c. pag. 168.

Quamvis non raro prima & quarta sede spondæus collocatur. Ut:

Quercus-arida-rustica-confer-mata se-curi, &c. pag. 169.

Quemdam-munici-pem meum-de ru-o volo ponte, &c. p. 167.

Et Glyconiis & Pherecratiis contextum est Carmen Sæculare, & Epithalamium; eo tamen pacto, ut in illo quidem tres quoque Glyconios sequatur Pherecratus; in hoc vero qua-
 tuor

tuor primi versus Glyconii sint, quintus quisque Pherecratius. Ad hæc cum Glyconii sint e spondeo, choriambos, & pyrrichio; Pherecratii vero e spondeo, dactylo, & spondeo; Catullus ita utrisque utitur, ut primo loco raro spondæum, fere semper trochæum, quandoque jambum reponat.

Dia-na sumus in-fido,

Puel-la & pueri in-tegri;

Dia-nam pueri in-tegri,

Puel-laque ca-namus, &c.

Gollis-o Helico-nei

Cultor-, Vrania-genus,

Qui-ra-pis teneram ad-viram

Virgi-nem o Hymenæ-e Hymen,

O Hy-men Hyme-næe. &c.

pag. 174.

pag. 181.

De reliquis carminum generibus nihil adjicimus, cum notissima sint.

At vero abs re nec erit hic raptim pauca expendere, quæ a communi lege aliena non raro in Catullianis carminibus occurrunt. Nonnulli sunt versus, quos hypercatalecticos credas, quod syllaba aliqua redundat: Verum hæc in sequentem versum rejecta, per vocalem ipso in vestibulo adpositam elidatur (quod & aliis poetis vulgare fuisse nemo nescit). Hujusmodi sane est e Glyconiis illud:

Flamme-um vidoor-veni-re,

Ite-concinite in-modum, &c.

pag. 184.

Præterea familiaris est huic poetæ diæresis, qua una syllaba in duas dissolvitur. Sic in pentametris de Coma Berenices:

Pristina vota mea munere dissolvo,

pag. 201.

Condita quin verè pectoris evolvam.

pag. 207.

Syneresi etiam sæpissime Catullus utitur, per quam duæ syllabæ in unam contrahuntur. Ut Phaleucio ad Licinium:

Est vehe-mens Dea-lade-re hanc ca-upto,

pag. 180.

Ad hæc postremam alicujus dictionis vocalem brevem, ob consequentes duas in altera dictione consonantes, non raro producit. Ut in jambicis.

Propon-tida-trucem-ve Pon-ticum-finum.

pag. 164.

Frequenter vocalem ultimam, altera subeunte, non elidit. Sic Phaleucio ad Camerium:

Essem-te mi a-mice-quæri-tande.

pag. 181.

Vbi etiam eadem vocalis, quamvis longa, corripitur.

Litera S, cum brevis est syllaba, etiam sequente-consona, sæpe antiquo more eliditur. Ut epigrammate ultimo:

At fixus nostris tu dabi supplicium.

pag. 217.

I N D E X

*Lemmatum, in quo recensentur Epigrammatum ac Elegiarum
argumenta, & ad certos locos revocantur.*

	<i>Pag.</i>
<i>Poeta Adloquitur.</i>	
C æsarem Domitianum .	130
Lectorem .	51. 152
Leporem	38
Phæbum .	153
Prisipum .	137
Sextum .	67
Tulæum de novo amico :	39
<i>Admonet.</i>	
Levia leviter curanda .	219
Librum suum .	27
Nequam Dei jussu ne alteri nubat .	242
Sponsam ne peregrino ornatu se excolat .	262
Vacare ab extrema conditione mortis .	275
Versus emendandos .	107
Ut det, aut neget .	127
Ut leniat iram .	216
Ut magna petat .	158
Ut festertia mutuo data reddat .	216
Ut stent munera, aut crescant .	132
<i>Consolatur.</i>	
Ob acceptam cladem &c.	157
Aegrotum .	123
Amicum de morte Patris .	108
Sipsum conscientia suæ integritatis .	213
<i>Dedicat.</i>	
Librum Cornelio Nepoti . 163. * Motecenati .	166
Lacum Priapo .	168
<i>Describit.</i>	
Adversam valetudinem, qua Corcyræ correptus est .	227
Ambarvale sacrificium .	229
Apem . 86, Viperam electro inclusas ;	87
Bajas .	245. 301
Belli artes ;	352
	Ca-

Catellam.	50
Coquum.	289
Cucurbitam.	322
Coniculatm. 152. Cynosum. ibid.	
Deorum in terras adventam & inde fugam.	203
Domum magnam.	130
Elegiaca carmina.	269. 270. 272. 277. 315
Errores Ulyffis.	250
Expeditionem, quam Augustus adversus Orientis populos apparabat.	278
Faustum diem.	288
Glires.	152
Gravia incommoda in visendo amico.	53
Heroicum carnem.	276
Immaturam mortem.	246
Inferorum supplicia. 281. eorum æternitatem.	343
Linteorum furem.	165
Lucum.	338
Lunæ mensuras vices, ventos, pluvias.	281
Mare ventis incitatum.	199
Matronæ mores.	345. 246
Mulierum perversitatem.	302
Mundi creationem.	249
Mundi zonas.	254
Munitiones, Congressus hostiam.	
Nativam pulcritudinem agri.	262
Naturæ leges, & ordinem.	282
Navigationem.	305
Nemus.	325
Nives inter spectacula demissas.	81
Nuptias infaustas.	323
Opera insignia Pictorum, & Scalptorum.	286
Parcas mentes.	200
Pauperem censum.	275
Personam germanicam.	193
Plagiarium libri.	38
Poenam Laureoli.	158
Poetarum egestatem.	42
Poetæ Naufragium.	194
Pugillares.	310
Quercus aut alias arbores vento agitatae, & radicibus ex- siccatae. 194.	

R atificationem.	92
R oisum.	217
S omnium.	242
S omnum continens Phœbi admonitum, quo ab heroico carmine postea deterritus ad elegos se convertat.	276
S pectaculum. 48. Spectacula ferarum.	49
S tatuam Phœbi.	171
S uem ex vulnere parientem.	159. & seq.
S upplicium invidi.	36
T alos eboreos.	153
T riumphum.	268
T urriculam.	153
V aria hominum studia.	286. 300
V es. 178. <i>Discessum ex Bithynia. ibid.</i>	
V estrumnum.	319
V illam.	88
V inum optimam vili admixtum.	31
V iperam in ore ursæ.	68
V itam tranquillam. 39. 66. 96. & 147. frugalem.	39
V rbis Romæ primordia rudia.	312
<i>Deterret</i>	
A navigando.	283
<i>Docet</i>	
A diffidio Neæræ sibi mortem imminere.	239
A dolentes ad Novercæ morem gerentium.	347
A lienis malis homines cautiores fieri.	290
A liud amicum esse, aliud servum.	73
A mbitionem facere servum.	62
A varum semper egere.	155
B eneficia esse continuanda & agenda.	132
R egis moribus viam ad Cælum aperiri.	348
C anis presso, difficile esse lætitiâ simulari.	247
E st & prolixam brevitem.	52
H omines cautiores alienis malis fieri.	290
I n bono libro non omnia bona.	31
I n tenui re tenuem non esse gloriam.	138
J uvare laborem, si est operæ pretium.	49
L eonem semper esse leonem.	63
L ibrum edere periculosum.	27
M alle se pauperem in otio vivere, quam divitias bellis laboribus comparare.	219

Malum librum malum esse dorum.	106
Maximum, qua ratione possit fieri liber.	62
Mentem praeitare opibus.	42
Mulierum in viros quanta potestas sit, ut timere debeant.	287
Neminem contentum esse debere gloria maiorum.	249
Neminem evadere posse mortem.	375. 384
Pauperem semper esse pauperem.	109
Probitatem laudari, sed algere.	79
Pugnam pugna dirimi.	93
Quae oratio longa dicenda sit.	64
Qualis debeat esse amicus.	39
Quid a magnis postulandum.	158
Quid faciat vitam felicem.	39. 66. 69. 84
Quis, & qualis, quo genere, & ex qua patria natus sit.	265
Quod datur non perire.	207
Quod vitae genus expetierit, &	
Quod exhausto patrimonio secesserit in praediorum suum.	139
Quomodo amici eligendi.	39
Rara juvate.	82
Sanctatem esse vitam.	114
Sortem libellorum.	112
Varia genera vitae.	108
Veram libertatem sequi.	60
Veritatem odiosam esse.	134
Versus emendandos.	109
Vetus melius esse.	139
Virum viduatum curam filiorum suscipere debere.	347
<i>Dolet</i>	
Fratris mortem.	209
<i>Epitaphium</i>	
Anus veneficae.	150
Apis electro infusae.	86. 87
Aurigae.	143. 148
Fulci.	116
Glauciae pueri.	110
Histrionis.	136. 147
Latini.	136
Pompejorum.	106
Pueri.	34. 45. 68. 84. 110
Viperarum.	87

Excusatur	
Epigrammata nimis multa.	84
Liber se apud lectorem.	152
Librum negligentius scriptum.	57. 120
Longiora epigrammata.	144
Parimoniam in mittendis muneribus.	80
Quod amicum saepius non invitat.	53
Quod elegiam de coma Berenices non miserit.	204
Se non posse alios consolari.	108
Se apud Mæcenatem non esse satis scribendo heroico car- mini.	268
Extenuat	
Agellum.	148
Officiis agit	
Mausio ob illius in se officia.	316
Ob patrociniū in quadam causa.	179
Gratularatur	
Agro suo, quod in eo sit liberatus tuffi.	177
Amico redeunti ex Hispania.	169
Bicino e morbo liberato.	123
Patri in filio superstiti.	108
Restitutam amico valetudinem.	173
Hortatur	
Ad non audendam ultra vires.	277. 286
Ad bibendum quia cras moriemur.	105
Ad vitam genialem.	37. 246
Ad vivendum hodie.	37. 164
Divitem ne se extollat.	70
Faustinum ut Libellos in lucem edat.	33
Filios ad officia Patri præstanda.	347
Juliam, ut a nimia familiaritate caveant.	153
Ne sitiget.	53
Se ad aliquid ardui aggrediendum.	269
Se ad curas ex animo projiciendas.	123
Socios ad se vino proluendum.	146
Vivere ut morituros decet.	86
Imprecatur	
Mortem præcipientem cuidam civi Veronensi.	180
Inscriptio	
Statue.	135

- Adulatores. 146
- Aemulationem stultam. 36
- Amicum avarum. 46. 59. 141. 152. 155. amicum amicum 235
- Otiosum. 62. Sordidum. 158
- Amicos irascentes. 71
- Antonium Saturninum. 74
- Arborum amantio rem quam amicum. 77
- Ardelionem. 83
- Arma sectantes. 86
- Arrium addentem adspirationem dictionibus. 84
- Arrogantem in secundis, in subiectis modestum. 91
- Ayasiam. 97
- Auri famem. 101
- Belle. 102
- Bibacem. 109
- Boletorum voracem. 119
- Cenam dapibus jejunam sed ornata divitiis. 120. Avari 36
- Calvum. 122
- Carpinetam. 54. 102. maledicum. 134
- Candidam. 137
- Cauponem. 145
- Causidicum lenta loquentem. 139. Clarissimum. 146. 111
- Clavem nequam. 149
- Coelum fingentem podagram. 151
- Conjuges pessimos. 150
- Convivam unctam & jejunam. 67. Non convictorem. 177
- Cosconium longa dyslichia facientem. 164
- Creditorum male liberalem. 169. 151
- Criticum. 139
- Cujusdam pauperiem. 170
- Cunctatorem nihil exsequentem. 162
- Debitorum qui solvendo non est. 53. malum. 164
- Divitem sordidam. 151
- Dona post mortem. 157
- Data semper commemorantem. 163
- Delatores. 157
- Divitum simulatam offensionem. 166
- Emacem. 166

- Equitem fictum. 180
- Erotem qui flens venales thesauros spectabat. 145
- Exigentem libellos suos. 7
- Fictas lacrymas. 84
- Franciscum. 132
- Fratrem fratris censuram amittentem. 100
- Curam librorum. 101
- Hereditetam. 113
- Helluonem. 70
- Adominem iugiter amantem. 61
- Hominem omnibus invisum ob maledicentiam. 59
- Canem de tribus capellis litem. 109
- Ineleganter valium Scripsit. 169
- Insanas Manutrix profidens. 119
- Insectorem Pompei. 79. Ciceronis. 105
- Invidium. 85. 113. & seq. 96. 99. 140.
- Laudatorem Veterum. 132. nimium. 156. insidiosum. 63.
- Optimum. 156.
- Lectorem fastidiosum. 144
- Ligatorem podagra laborantem. 16
- Luxum morbos parientem. 55. Luxum. 96
- Malam famam. 64
- Maledicum. 104. 116
- Male officiosum. 76
- Malevolentem Herodum. 55. Postquam. 57. 118.
- Maximum pluribus locis habitantem. 124
- Medicum. 93
- Memoriam infelicem. 103
- Morionem. 117
- Mulionem surdum. 152
- Murum insidiosa. 87. 94
- Neviam de cerna cruda. 68
- Nevolum. 59
- Naanejum. 94
- Nimis Poetarum. 73. 74.
- Nonnum & Vatini. 180. Nugas difficiles. 65
- Obscuriorum Poetarum carmina. 166
- Obrectatorem. 113. 85.
- Orientantem stragula pretiosa. 55
- Opensatorem dentium. 126
- Oriolus. 62

Papulum ob suspectam vinum.	90
Parasitum.	142
Patronum servum.	86
Perfidiam Cynthia.	142
Petita extenuantem.	42. 78
Philomusum garrulum.	125. 138.
Pictorem malum.	48
Proctam plagiarium. 34. 41. & seq. 38. 56. male recitantem aliens. 35. Obtrectatorem. 45. commiscens verbis alienos operi suo. 147. carminum suorum. 159. cantum 67. polygraphum. 129.	
Prodigum.	67. 199. 253
Promissorem falsum. 58. 173. vanum. 149. bibacem.	136
Querentem de prolixis suis epigrammatis.	92
Rabulam.	46
Ravensam ob aquae potioriam.	74
Raptorem. 177. luscum. 131. quendam Ciliem.	116
Rhetorem ignobilem.	143
Scriptorem obscurum.	142
Surram.	125
Senem mentitum juvenem. 72. edentulam. 116. adalstorem.	91
Sextum.	59. 67
Strute superbum.	92
Tonforem lentum.	125
Varios mores habentem.	153
Vere pauperem.	140
Veri rarum amantem.	134
Versificatorem ineptum.	177
Vetulam. 47. 155. edentulam.	32
Vicinum alienum.	44
Villam Faustini.	75
Vinum dissimile.	92
Vitiorum imitatore.	65
Unguentis delibutum. 54. 74. male olentem.	112
Voluntariam necem.	64
Zoilum.	62

Invitas

Ad cenam.	185
Amicum ad Veronam.	175
Puerum ad infundendum vinum.	172. 246
Seipsum ad cenam avari.	112

Adolescentem famulatam Cybeles mancipatam.	183
Amoenas aedes.	155
Amicitiam Vestini.	90
Amicum verum & fortem. 122. <i>et seq.</i> fautorem alienae famae.	128
Amphitheatrum Caesaris.	155
Antiquorum frugalitatem.	297
Antonii felicitatem.	142
Arriam & Patum.	30
Augustum ob victoriam de Antonio relatam.	292. 293
Bellum fabulatore.	79
Bonas leges.	107
Brevitatem Epigrammatum.	51. 52
Caelatam Lacertam.	71
Caesarem advenientem. 129. Augustum.	28. 130
Calices vitreos. 134. gemmatos.	154
Canem vertagum.	159
Canium hominem perfacetum.	68
Carmen gemmeum.	93
Catellam Publii.	50
Cinnae poema.	214
Comam Berenices.	205
Consuetudinem cujusdam oratoris.	179
Deciani factum.	29
Dona a datore.	130
Effigiem Camoni pueri. 137. 151. M. Antonii adolescentis.	143
Epigrammata longa.	115
Fragmentum navis Argus.	118
Gladiatorem Hermetem.	98
Herculem Corinthium.	153
Lauream Domitiani Jovi oblatam.	128
Leonem Caesaris lepori parcentem.	28
Libellos suos.	86. 126.
Libertatem honestam.	51. 60
Librum inaequalem.	120
Livium.	154
Locum ab improbis remotum.	59
Messalam.	248
Messalinum qui fuerat cooptatus in collegium XV virorum.	233
Mortem Romanam.	43

Mucium Scævolam.	32. falsum Scævolam veri æmulam.	120
Natalem diem Messalæ.	224. Domitiani.	80. filii Domitiani.
Lucani.	119. amici sui.	232.
Naumachiam.		160
Nervam.		154. 155. 154.
Notarium.		159
Olivas.		152
Opera publica Cæsaris.	156. Domitiani.	152
Othonem.		110
Otiæ cum dignitate.		27
Patriam.	146. Scripsorum aliquot.	40
Paulum.		27
Pennisulam Sirmionem.		176
Phaselum.		162
Phasianum.		153
Pietatem fratrum.		34
Pisces affabre sculptos.		70
Poetam pictorem sui.		125
Poeticæ studium, & exercitationes.		272
Pompejum & Ciceronem.		70
Pœciæ fortitudinem.		36
Porticum Apollinis ab Aug. Cæs. absolutum.		170
Priscum & Verum gladiatores.		160
Providentiam divinam ob servatum Regulam.		129. 11
Quintilianum.		66
Se apud Lectorem.	27. 82. 137. nihil antea.	80. quod primus elegias excoluerit.
Silium Italicum.		152
Simplicitatem.		72
Sollers æmmorum æscipium.		118
Templum Flaviæ gentis.		135
Veram fortitudinem.		157
Victorias Messalæ quas in Aquitaniâ retulit.		224
Vindemiam Entelli.		132
Virum bonum.		35
Vitam tranquillam.		39. 96. 147
Rhinocerotem.	159. pugnacem cum usq.	
Maximam Mœcenatis moderationem.		

Loquitur

De se. 82. 135. 217

98: INDEX L E M M A T U M.

<i>Ludit</i>	
In Averam.	52
In verbo agere.	44-75
<i>Mittit</i>	
Carmine Gellio.	217
Silio Italico suos libros.	83
<i>Narrat</i>	
Astrologiz commenta.	316
<i>Petit</i>	
A Dæco ut curas sedet.	299.
Auxilium ad propellendas sollicitudines.	299.
Requiam ingeniose.	108
Domitiano jus trium Liberorum.	66
Musis quo dono Nezzram remuneratur.	233
Phœbo ut agræ medeatur.	298
Vestem.	117
<i>Parentas</i>	
Demortuo Fratri.	215
<i>Promittit</i>	
A carminibus gloriam.	273-275
<i>Queritur</i>	
Cleopatram Romanam Imperium affectasse.	292
De immatura morte Tibulli.	258
De Patris morte.	204
De Misera hominum conditione.	280
De Musis egentibus.	42
De Probitate uigentiæ.	177
De Puero stillicidio jugalato.	84
De obitu Marcelli.	302
<i>Vota</i>	
Diis pro felicitate armorum Romanorum, pro Cæli serenitate marisque tranquillitate, ut insomnia averruncentur.	242
Jovi Capitolino.	114
Libero Patri ut se dolore levet.	246
Phœbo pro Supplicia aegrotante.	296
Priapo, ut ruris custos esse velit.	257
Prosperis ut diutius vivere liceat.	245
Pro victoria de hostibus reportanda.	279

I N D E X

Vocum difficiliorum, Modorum loquendi Poeticorum,
Item Mythologicis & Geographicis.

A

A <i>Bdicare.</i>	Pag. 104	<i>Acolia nautica.</i>	272
<i>Abhorrere.</i>	170	<i>Aequalis pro fedale.</i>	185
<i>Abiegnus.</i>	273	<i>Acrarium.</i>	237. 267
<i>Abire hoc sic.</i>	166	<i>Acrata fores.</i>	225
<i>Absolutus.</i>	192	<i>Aetnides.</i>	284
<i>Abstinerere rapinas.</i>	149	<i>Aestimans quid?</i>	88
<i>Abvolutus.</i>	195	<i>Astusufus quid?</i>	173
<i>Abusi numine ad fallendum</i>		<i>Aetas Nestoris.</i>	196
<i>quid?</i>	213	<i>Aetatem accipere.</i>	151
<i>Accola.</i>	97	<i>Aethon.</i>	119
<i>Accolere.</i>	286	<i>Aetna.</i>	274
<i>Acernus.</i>	322	<i>Aetnae rupes.</i>	250. 251.
<i>Acheron.</i>	280	<i>pag.</i>	256
<i>Achilles.</i>	201. 268. 303	<i>Aetolis.</i>	120
<i>Achivus.</i>	202. 303	<i>Afer.</i>	314
<i>Aciem protendere in.</i>	195	<i>Africa.</i>	341
<i>Acina pro Acinum.</i>	173	<i>Africanus.</i>	135
<i>Aaron.</i>	341	<i>Africanus vana.</i>	316
<i>Actum vincere aqua.</i>	340	<i>Agamemnonis cura.</i>	283
<i>Addicere aliquid nummis.</i>		<i>Puella.</i>	317
<i>pag.</i>	142	<i>Ager ingratus quid?</i>	147
<i>Adjurare.</i>	206	<i>Agere caussam.</i>	134
<i>Adulfitans.</i>	167	<i>Agerees alcaeus quid?</i>	134
<i>Admittere solem & diem.</i>	227	<i>Agger.</i>	202
<i>Adiacum aequor.</i>	305	<i>Aggeres.</i>	245
<i>Adriaticum litus.</i>	163	<i>Agricola coelites.</i>	230
<i>Aeacus.</i>	344	<i>Alba.</i>	226. 235. 276. 314. 321
<i>Aeata puella.</i>	295	<i>Albanus lacus.</i>	308
<i>Aetaei fines.</i>	199	<i>Albicans litus.</i>	190
<i>Aegeus.</i>	197. 279. 281	<i>Albula.</i>	229
<i>mare.</i>	264	<i>Albuna.</i>	236
<i>Aegyptus.</i>	268	<i>Alcides.</i>	334. 249
<i>Aemilia ratis.</i>	276	<i>Alcinous.</i>	89
<i>Aeneas.</i>	234. 279. 311	<i>Alcyones.</i>	283
			Alca

<i>Alea blanda.</i>	83	<i>Anio.</i>	308.336
<i>Alemconia fusca.</i>	282	<i>Anni tui quid?</i>	143
<i>Alete gaudia. 209. culpam.</i>		<i>Annis medicis quid?</i>	143
328.		<i>Annos prima lanugine.</i>	284
<i>Alga erythra quid?</i>	144.196	<i>Anteus.</i>	307
<i>Alia atque alia.</i>	212	<i>Ante annos decem quid?</i>	132
<i>Alius aer.</i>	330	<i>Antenna.</i>	198
<i>Aliquid esse nugas quid?</i>	163	<i>Antimachus.</i>	215
<i>Alludero.</i>	88	<i>Antiphates.</i>	251
<i>Alpes.</i>	252	<i>Antistes ex amicis, quid?</i>	164
<i>Alphesiboea.</i>	264	<i>Antrum hederosum.</i>	326
<i>Alsernis.</i>	201	<i>Anubis.</i>	291
<i>Alveus.</i>	283	<i>Arus charta. 209. fama.</i>	214
<i>Ambo.</i>	134	<i>Armsus. 182. Aonium no-</i>	
<i>Amatthea.</i>	235	<i>mus: 278.</i>	
<i>Amaracus.</i>	182	<i>Apeliota.</i>	172
<i>Amarior calix.</i>	172	<i>Apelles.</i>	286
<i>Amarities.</i>	208	<i>Apes populantur ver.</i>	59
<i>Amastibus.</i>	209	<i>Apina.</i>	51
<i>Ambulatio pro porticu.</i>	180	<i>Apollo. 141. 236. 275.</i>	319
<i>Amictu evitare tela quid.</i>	219	<i>Abolline opus est.</i>	141
<i>Amicta nive loca.</i>	189	<i>Apona.</i>	40
<i>Amictus fluitans.</i>	193	<i>Apricus lar.</i>	341
<i>Amiculus.</i>	178	<i>Apia die.</i>	281
<i>Annis turpis quid?</i>	331	<i>Aptus franis ☉ aratris</i>	
<i>Anomum.</i>	105	<i>quid?</i>	341
<i>Amor.</i>	254	<i>Aqua periena. lib. 5. Ep. XI. 155</i>	
<i>Amphiarus.</i>	298	<i>agua Jonia. 332. urbana. 338</i>	
<i>Amphitheatrum.</i>	156	<i>Aquitana gentes.</i>	224. 230
<i>Amphitryontades.</i>	212. 337	<i>Ara jejuna quid?</i>	211
<i>Amphitrites.</i>	191	<i>Ara devota est.</i>	340
<i>Ampliare spatium aratris fi-</i>		<i>Arabes.</i>	240. 296
<i>bi.</i>	142	<i>Arabia.</i>	260
<i>Anceps ferritus.</i>	202	<i>Aranea sublimis.</i>	209
<i>Androgeos.</i>	903	<i>Araneus.</i>	170
<i>Andromede.</i>	309	<i>Aranearum sacculus plenus.</i>	
<i>Angustare iter.</i>	202	<i>pag.</i>	165
<i>Anienus.</i>	337	<i>Arar.</i>	224
<i>Animum tradere quid?</i>	178	<i>Araxes.</i>	254. 294
<i>Animi vagus.</i>	187	<i>Arbutus.</i>	75. 230
<i>Animo egens.</i>	16. 188	<i>Arca flagellat opes lanas.</i>	58

<i>Archetypa nigra.</i>	119	<i>Aucupium.</i>	217. 328
<i>Archyta.</i>	319	<i>Audere satyras quid?</i>	156
<i>Arctoe aqua.</i>	83	<i>Ave atque vale quid?</i>	215
<i>Arcus increpat.</i>	321	<i>Avena quid?</i>	127
<i>Arctans.</i>	254	<i>Aventinus.</i>	314
<i>Ardelio.</i>	54. 91	<i>Avernus.</i>	123. 301
<i>Arginnus.</i>	283	<i>Adversus.</i>	338
<i>Argivi.</i>	211	<i>Auferre mentem.</i>	141
<i>Argutus.</i>	148	<i>Avi intonsi.</i>	230
<i>Arguta manus.</i>	125	<i>Avis unica. 144 aqua.</i>	331
<i>Arena nigra.</i>	332	<i>Avius. 339. Avium nativa</i>	
<i>Ariadna.</i>	299	<i>epitheta.</i>	75. 76
<i>Armenius.</i>	104	<i>Aulis.</i>	317
<i>Arrius.</i>	214	<i>Aura secunda paris flores.</i>	199
<i>Arx doloris quid?</i>	121	<i>Auris Batava.</i>	118
<i>Asfacia.</i>	138	<i>Auro scriptus Jupiter.</i>	140
<i>Arundo.</i>	321	<i>Aurum arcantum.</i>	158
<i>Arva Callaisa.</i>	143	<i>Aurum constat.</i>	335
<i>Aruum boarum.</i>	338	<i>Ausonia. 158. lib. 5. Epig. 39</i>	
<i>Atupinum.</i>	252	<i>Ausonius. 112. 130. Ausonia</i>	
<i>Ascanius.</i>	235	<i>virga. 279. Ausonium im-</i>	
<i>Ascensu dubius mons quid?</i>		<i>perium. 212. aula.</i>	154
pag.	329	<i>Auster.</i>	220
<i>Ascendere iter magnum.</i>	341	<i>Austera tabella.</i>	345
<i>Ascat foveas.</i>	270	<i>Autolycus.</i>	131
<i>Asia. 211. Asia myrtus quid</i>		<i>Autumni senes pro vino ve-</i>	
pag.	182	<i>teri.</i>	75
<i>Affyria. 240. Affyrii odores</i>	221	<i>Azis.</i>	279. 291
<i>Astrum idalium.</i>	332		
<i>Astur.</i>	143		
<i>Athamaneus.</i>	330		
<i>Athens.</i>	104. 305		
<i>Atlas.</i>	133. 307		
<i>Atax.</i>	215		
<i>Atria arctare imaginibus.</i>	66		
<i>atria radiare.</i>	156		
<i>Atrides.</i>	283. 303		
<i>Atalica vestes.</i>	302		
<i>Atur.</i>	214		
<i>Atys.</i>	187		
<i>Auctio.</i>	133		

B

<i>Babylon. lib. 5. Epigr. 37</i>	
pag.	155. 290
<i>Baccha.</i>	309
<i>Bacchus. 132. 226. & passim.</i>	
<i>Bactra.</i>	273. 291. 322
<i>Baje.</i>	301. 302
<i>Balnea non unius quid?</i>	155
<i>Balneum lentum.</i>	341
<i>Barabram.</i>	211. 212
<i>Barba pingit genas. 137. bar-</i>	
<i>ba sicca concessa pulvere.</i>	338
<i>Barbam alteram subire.</i>	125
<i>Barba-</i>	

I N D E X		
Barbatum rus quid?	73	Bugetum consila. 73
Batis.	292	Buxifer. 264
Buxard.	145	
Bassaris come.	390	C
Bateiades.	204.217	Acus. 338
Beata villa quid?	169	Cachinnus pro undarum feritu. 199
Beate esse.	166.171	Cadmea mater. 247
Beatus.	146.147	Cadmus. 287
Belgicus.	342	Caeonius. 342
Bella classica.	267	Caesarianus. 151
Bellorophomaeus equus.	276	Caeonius. 122
Berenice.	205	Cataber. 128
Bessalis, lo.	133	Calamis. 286.297
Bibore lacrymans.	342	Calamus curvus. 188.321
Biga cita.	181	Calathiscus. 202.272
Bibulis.	40	Calceus cute facta. 48
Bilis ardorem inuere aliquid alicui quid?	114	Calchas. 317
Bimulus.	267	Calculus bicolor. 154
Bifons.	49	Calculus digress. ibid.
Bithynus.	274	Galedonius ursus l. 3. Mar. E. 40. 158
Blandita rosa.	383	Calenda Germanica. 139
Blatta.	112	Gallaicus. 143
Bonarium aruum.	338	Gallimachus. 268.287
Baletus.	78.148	Galliope. 263.273.278
Boni fotes.	97	Galliste. 207
Boates.	81.281	Galpe. 295
Bosphora.	293	Galydon. 158
Bovilla.	314	Galydonius fvs. 149
Braccatus miles.	342	Gelypso. 265
Braccha virgata.	342	Camera. 275.294
Brachia quatere quercum.	194	Gamillus. 190
Brachia permittere incerto sanno.	328	Camena. 249.255.288
Brennus.	297	Campania. 280
Britanni.	254	Campanus. 32
Britannia.	326	Campus fortis. 341
Brutus.	220.314	Campus minor quid? 180
Buccina.	342	Caninam rodere pellem quid? pag. 105
Busta civilis.	267	Canis. 222.245.249
Bustum teres.	202	Canis vertagus. 152
		Canis

<i>Canis localis.</i>	329	<i>Cassa.</i>	119
<i>Canis sargentinus.</i>	330	<i>Cassae.</i>	76, 290, 328
<i>Canna.</i>	109	<i>Cassis.</i>	294
<i>Canensis pugna.</i>	276	<i>Castalia arbor.</i>	277. umbra.
<i>Canopus.</i>	291, 207	pag.	230
<i>Cananien.</i>	327	<i>Castalides.</i>	89
<i>Cantat buccina.</i>	342	<i>Castor.</i>	101, 126, 210, 262
<i>Canus.</i>	337	<i>Castra frigida.</i>	344
<i>Capena porta.</i>	325	<i>Catagraphus.</i>	172
<i>Caphareus.</i>	284	<i>Cataphractus.</i>	294
<i>Capillis ficcis.</i>	345	<i>Catasta.</i>	137
<i>Capistrum.</i>	49	<i>Cato.</i>	111, 151, 154
<i>Capricornus.</i>	316	<i>Cauea.</i>	78
<i>Caprimulgus.</i>	170	<i>Causari aliquid.</i>	84
<i>Capsula quid?</i>	209	<i>Causor.</i>	222
<i>Caput calceatum.</i>	155	<i>Caxiter.</i>	308
<i>Carbasus.</i>	192, 345	<i>Cecropius.</i>	83, 33
<i>Carere officio quid?</i>	91	<i>Cecrops.</i>	193
<i>Cares pop.</i>	156	<i>Cedere per discedere.</i>	192
<i>Carico.</i>	169	<i>Cedere annis.</i>	119
<i>Carmen supinum.</i>	65	<i>Cedere ingenio.</i>	129
<i>Carmina amula.</i>	136. <i>liui-</i>	<i>Celausina.</i>	89
<i>da.</i>	157.	<i>Cella.</i>	128
<i>Carmina scribere carbone ru-</i>		<i>Celtiber.</i>	177
<i>di, et putri creta quid?</i>	157	<i>Celtiberi pop.</i>	37
<i>Carmina duci.</i>	330	<i>Censor.</i>	107
<i>Carmina ructare.</i>	215	<i>Census.</i>	200
<i>Carmina venanda studio a-</i>		<i>Census brevis.</i>	155
<i>nimo quod?</i>	217.	<i>Census breues extendere.</i>	ib.
<i>Carnutus.</i>	224	<i>Census equestris.</i>	99
<i>Carpathium mare.</i>	283	<i>Centari.</i>	332
<i>Carpere quid?</i>	68.	<i>Centies millies quid?</i>	47, 48
<i>Carpere gaudia.</i>	123	<i>bis trecenties.</i>	70. <i>mille</i>
<i>Carpere carmina.</i>	113	<i>nummi.</i>	74. <i>bis deties.</i>
<i>Carpere mullum.</i>	68.	<i>Cephalus.</i>	158
<i>Carpere spatia.</i>	69	<i>Cera quid?</i>	330
<i>Carruca.</i>	79.	<i>Cera vivida tenet vitulum.</i>	122.
<i>Carthago.</i>	267	<i>Cerberus.</i>	223, 228, 282, 337
<i>Carysus.</i>	247	<i>Ceres.</i>	226, 229, 235, 236
<i>Casa satyra.</i>	146	<i>Ceres pro frumento.</i>	75
<i>Casa putris.</i>	238	<i>Census quid?</i>	78

I N D E X.		
<i>Cerinthus.</i>	232	<i>Classicum.</i> 270. 278
<i>Cercamen radere.</i>	160	<i>Classis remigat alis.</i> 332
<i>Certo ense ferire.</i>	343	<i>Clava.</i> 338
<i>Cervi.</i> 252. 291		<i>Claudere aquas.</i> 339
<i>Caspes levis.</i>	45	<i>Claudius.</i> 342
<i>Casso.</i>	113	<i>Clepsydra.</i> 22. 1. 9
<i>Chalybes.</i>	206	<i>Clitumnus.</i> 303
<i>Charites.</i>	208	<i>Glyzemenestra.</i> 304
<i>Charta anus.</i>	209	<i>Coccinatus.</i> 99
<i>Charta regia.</i>	170	<i>Cochlea.</i> 148
<i>Chartis tribus quid?</i>	163	<i>Cochleare.</i> 133
<i>Charyldis.</i> 251. 295		<i>Cocles.</i> 293
<i>Chimara.</i>	244	<i>Coccyreus.</i> 132
<i>Chiron.</i>	199	<i>Codex.</i> 335
<i>Chius cadus.</i>	230	<i>Colebs quid?</i> 159
<i>Chloris.</i>	208	<i>Celestum pro caelestium.</i> 197
<i>Chonaspes.</i>	254	<i>Calum patere moribus.</i> 348
<i>Choraules.</i>	104	<i>Canne caput.</i> 142
<i>Chous Paeta.</i>	287	<i>Canne pompa.</i> 16
<i>Chysendetum.</i>	60	<i>Canne unctior.</i> 102
<i>Cicex tepidum.</i>	48	<i>Canus.</i> 287
<i>Cicones.</i> 250. 295		<i>Cocum vada.</i> 367
<i>Cilices.</i>	224	<i>Cegere quid?</i> 144
<i>Cilicus.</i>	127	<i>Colchis.</i> 191. 296
<i>Cimbri.</i>	267	<i>Collatus alicui.</i> 83
<i>Ciræx.</i>	170	<i>Colonia.</i> 167
<i>Cimmerii lacus.</i> 246. arcus. 251		<i>Colossus.</i> 156. <i>fidereus.</i> ib.
<i>Cima.</i>	314	<i>Columina pro culmina.</i> 189
<i>Cinnamum.</i>	74	<i>Colus amictus lana.</i> 201
<i>Circe.</i>	251	<i>Colus.</i> 222
<i>Circuire aliquem dolo.</i>	131	<i>Coma sororas quid?</i> 205
<i>Circulis scribere carmina.</i>	65	<i>Comas splendidas quatere.</i>
<i>Circus.</i>	180	pag. 183
<i>Circus clamorus.</i>	143	<i>Comesses quid?</i> 102
<i>Cirratatus.</i>	137	<i>Cominius.</i> 216
<i>Cirrho.</i>	43	<i>Committo.</i> 332
<i>Cista.</i>	199	<i>Committtere animos.</i> 185
<i>Citharon.</i>	274	<i>Commodare.</i>
<i>Citrum quid?</i>	145	<i>Commodare annis Janum hye-</i>
<i>Clavifona von.</i> 293. 201		<i>mes, Domitianum autumnos,</i>
<i>Clavus.</i>	271	<i>Augustum astatas quid?</i> 225

Compellare.	191	Corruere victimam Jovi.	342
Compele.	116	Cors.	75
Compositum.	324	Corymbus.	300. 330. 336
Componere sancum.	340	Coffus.	341
Comum.	175	Coffum.	148. 330
Conchis..	102	Cothurnus quid?	126. 129
Conchylium.	192	Cotyla seu cotula.	133
Conclare.	102	Crassi.	279
Concurrere in mortem.	96	Crassus.	151
Condere factis in ossa.	318	Crastina egestas.	67
Condere nomen in arbor.	268	Cræpo.	324. 324
pag.	268	Cræpare sonum.	286
Conditur.	208	Crætum pro Cretensium.	182
Condita pectoris evolere		Crevis pro detrevis.	195
quid?	207	Cresus.	281. 302
Conferre se alieni.	201	Cricidus.	88
Conigeræ pinus cortice sudans.	194	Crura pontis.	269
Conivor.	112	Cris lignorum.	147
Conon.	207. 316	Crotomis.	191. 148. 152. 321.
Conopes.	292	Cucurbita.	169
Conscribillo.	172	Culina major.	103
Consitus quid?	197	Culmina quid?	124. 134
Constat vilis. lib. 5. ep. 13.	156	Culcus in arvo quid?	80
Conturbare quid?	121. 133	Cuniculus. lib. 5. epigr. 26.	152
Conturbator macellus.	147	Cupido.	231
Convenire aliquis.	115. 130	Cura candida medullas.	205
Conventus.	192	Cura inusta ceteri spirat.	347
Convictus factis quid?	148	Cura spinosa.	193
Convivium.	73	Curarum amara fluctuant.	193
Cota.	342	Civii fratres.	276
Corduba. ad. lib. 5. ep. 21.	159	Curio.	113
Corinthiacum as. lib. 5. Epigr.		Curus Avorum.	343
33.	153. 280	Currus solitans pro Navi.	
Corinthus.	280	pag.	191
Cornelia.	343	Curvus.	293
Cornibus ars frequens quid?		Custodibans pro custodibant.	
lib. 5. Epigr. 37.	155	pag.	201
Cornipes.	169	Cyaneæ.	19. 119
Coronis sera. lib. 5. Ep. 1.	152	Cybele.	124
Corrodere angues quid?	85	Cyctades.	164
		Cyclus.	335

<i>Digito monstrari</i> , 140. ad di-	<i>Elysi campi</i> .	222, 246
<i>igitam conuolare quid?</i> 160	<i>Emathia</i> .	204
<i>Dignor</i> .	<i>Emerita</i> .	40
<i>Di melius</i> .	<i>Enceladus</i> .	268
<i>Dindyma</i> .	<i>Empius</i> .	276, 319
<i>Dindymenis</i> .	<i>Eoyo</i> .	110
<i>Dipfus</i> .	<i>Equum mare</i> .	232
<i>Diripere aliquem quid?</i> 125	<i>Epecurus</i> .	306
<i>Diri</i> 136, 158, 246, 307	<i>Epōs. lib. 5. Epigr. 14.</i>	156
<i>Discerpunt venti aeris cuncta</i>	<i>Erigone. 240. Q. lib. 5. ep. 20.</i>	158
<i>errita quid?</i>	<i>Eryphyla</i> .	298
<i>Dilcors quid?</i>	<i>Eryca</i> .	178
<i>Desertus facietiarum</i> .	<i>Erycina concha</i> .	296
<i>Dispēdit vitium</i> .	<i>Erymanthus. lib. 5. Ep. 20.</i>	158
<i>Dispeream quid?</i>	<i>Erythraei equor</i> .	247
<i>Dispexit a dispaſca</i> .	<i>Esse laboris aliquid</i> .	241
<i>Dissidium quid?</i>	<i>Essedum</i> .	40
<i>Disſipata portione pallone</i> .	<i>Essedum tacens</i> .	80
<i>pag.</i>	<i>Esuriō</i> .	47
<i>Docilis usus</i> .	<i>Etrusca unda</i> .	245
<i>Dolatus</i> .	<i>Evander</i> .	302
<i>Dolor Theatri</i> .	<i>Euadnē</i> .	264
<i>Domare uva ſinum</i> .	<i>Evantes</i> .	203
<i>Domina arca</i> .	<i>Eubocii ſinus</i> .	318
<i>Dominæ ſecures</i> .	<i>Eumenides</i> .	196
<i>Domini montes</i> .	<i>Euoe</i> .	192
<i>Domus perniſſa odore</i> .	<i>Euphrates</i> .	269, 279, 291
<i>Domus ridea</i> .	<i>Europa</i> .	211
<i>Dacere extremas horas</i> .	<i>Eurota</i> .	198
<i>Ductant apus quid?</i>	<i>Exactus</i> .	139, 282
<i>Ductus ad ſedena</i> .	<i>Excitatus quid?</i> 94. vide	
<i>Dulchius canis lib. 5. Epigr.</i>	<i>ſuscitatus</i> .	99
<i>120.</i>	<i>Exigere quid?</i>	107
<i>Dum pro diuina</i>	<i>Exiguū pecus</i> .	229
<i>meda</i> .	<i>Exoro</i> .	87, 343
<i>Dumofa herba</i> .	<i>Explere lacunas</i> .	293
<i>Duplici ſenore</i> .	<i>Explicare aerum omne</i> .	163
E	<i>Explicare ruinas</i> 44. uir-	
<i>E Briſtor</i> .	<i>bras. lib. 5. Epigr. 38.</i>	157
<i>Ebur candere ſolius</i> .	<i>Explicare monetas</i> .	47
<i>Egelidus</i> .	<i>Expungere genas</i> .	125
<i>Ebens Jupit. 275. Quadriga</i> .		
<i>pag. 286</i>		

Frons dis, Tarpeia. 134
Frons vis prima quid? 86
Fractus amoris projicere quid? 181
Fucus. 192
Fugae nulla ratio. 196
Fulca titulis domus. 344
Fumaria. 151
Fumosus Falernus. 230
Funda. 16
Funda pondera. 325
Fundo. 320. 322
Funera nec funera quid? 193
Furto polluere Jovem. 338
Furto abesse aliquid. 109
Fuscina. 252
Fusos currere. 202

G

G *Abii.* 314
Gades. 40
Galatea. 274
Galea comta. 351
Galesus. lib. 5. epigr. 21. 159
Galla quid? 187
Gallia. 253
Gannitus. 104
Garum. 126
Garum arcantur quid? ib.
Garumma. 224
Gaudere quid? 65
Gaudere in se quid? 170
Gaza. 141. 192
Gellius. 212
Geminare. 346
Gonjus. 226. 232
Genium habere. 112
Germanicus. 135
Geryon. 307
Gesa. 343
Gestatio quid? 96
Gestator. 89

Geta pop. 328
Getica. 125
Geruli. l. 5. Epigr. 39. 157
Gigantis. 139. 282
Gingivam defricare. 177
Gladius quid? 323
Glarea. 226
Glaucia. 110
Gleba magna servit alicui quid? 94
Glebam convellere aurum. 192
Glis. 16
Gnoffa. 248
Gnossius. 196
Gelgos. 194
Gorgon. 108
Gorgonius latus. 277
Gortyna. 193
Gradus primus in theatro quid? 60
Gradus laboriosus. 121
Gracia. 284. 318
Grati. 212
Gracis. 324
Gravedo frigida. 178
Gravis ara dextora. 168
Gurgos. 191
Gurgite incurvare remos quid? 196. latus. ibid.
Gusta Phaetonis. 86
Guttata. 96
Gygeus latus. 290
Gyndes. 254

H

H *Æmonius equus.* 269
Hamadryades. 182
Hamus indulget piscibus. 87
Hannibal. 277. 293
Hara. 228
Harpocrates. 216
Hébe. 212

I N D E X.	
374	Hyperboreus. 81
Hebrus.	254
Helciarum.	89
Helena.	211. 269
Helenus.	273
Helice.	81
Helicon. lib. 5. Epig. 8. 154.	276
Helicone toto frui. lib. 5.	
Epigr. 8.	154
Hello.	307
Hellasponus.	168. 202
Herba clonidos.	336
Herba sabina crepat. ad fo-	
cos.	324
Hercules.	307
Herculeus labor.	301. 339
Here pro hevi.	67. 142
Herophile.	235
Hesperides.	88. 307
Hesperus.	86
Hare carmen.	271
Hiberna terra.	108
Hippodromon. lib. 5. Epig. 11.	
155. pulvereum. ib.	
Hiscere necote.	276
Histrā togā. lib. 5. Ep. 2. 159	
Homerus. 274. vit. pro Ho-	
mero.	273
Honoratus vit.	347
Horatia pila.	276
Hornus.	322. 325
Horos.	316
Hortensius.	215
Humilis dos.	328
Hyblaem thynnum.	101
Hydra. lib. 5. Epigr. 33.	153
Hyemem ferre.	60
Hyems pro frigore.	60
Hyems dormitur. lib. 5. Epigr.	
125.	152
Hyems nova.	214
Hymen. §	181
Hymenaus.	328
Hypsiyle.	244
I	
Acchus.	320
Jacere verba alicui.	347
Jactare cornua.	198
Jactura.	120
Janitor.	97
Janus.	135. 150
Japidia.	252
Jaspis.	93
Iber.	108. 164
Icariorum.	296
Icarus.	249
Ida.	80
Idaeus. 196. 273. Pastor.	297
Idalium.	182. 194
Idumaus.	246
Ignibus luere aurum quid?	
lib. 5. Epigr. 35.	154
Ignis odoratus.	338
Ilia.	298
Ilion.	224. 273
Illudo.	243
Imbuere amphitritem rudem	
curfu. h. e. mare.	191
Imbuere exemplum rei.	341
Imbui scelere.	263
Imitandus.	345
Imo de pectore.	145
Impensis principis annumera-	
re aliquid. lib. 5. Ep. 39.	158
Implacidus.	338
Improba charta.	130
Improbus color quid?	138
Imputare.	107
Insulus.	171
Insanus.	201
Insana secula.	215
Insanescere undam spuma.	
	191
pag.	

<i>Lerior quid?</i> lib. 5. Ep. 21.	159	<i>Lethe.</i>	173. 204
<i>Leva sive dextera.</i>	164	<i>Leucadius Apollo.</i>	193
<i>Levus pectoris hostis quid?</i>	190	<i>Leucippis.</i>	262
<i>Ligana.</i>	90	<i>Libelli quicquid est.</i>	163
<i>Lilage.</i>	335	<i>Libelli pro tabernis libra-</i>	
<i>Lampetia.</i>	295	<i>riis.</i>	180
<i>Lampsacus.</i>	168	<i>Libellus rafa fronte quid?</i>	
<i>Lanea (sita) morsa.</i>	201	<i>pag.</i>	162
<i>Lanifica puella.</i>	162	<i>Libellus sacer.</i>	166
<i>Lanista.</i>	117	<i>Libellus matridus sociis.</i>	84
<i>Lanuinus.</i>	177	<i>Liber.</i>	246. 247
<i>Laodamia.</i>	210. 211	<i>Liber inequalis & equalis</i>	
<i>Laomedon.</i>	149	<i>quid?</i>	120
<i>Lar.</i>	133	<i>Liber arctatus pellib. exiguis,</i>	
<i>Larissa.</i>	192	<i>quid?</i> lib. 5. Epigr. 34.	154
<i>Lateris sacri custos.</i>	116	<i>Liber litigans.</i>	147
<i>Latium litus.</i>	175	<i>Liber excolitus arida pami-</i>	
<i>Latius.</i> 128. 134.	146	<i>ce.</i>	163
<i>Latonis.</i>	175	<i>Libo.</i>	344
<i>Laudis premia appetere.</i>	194	<i>Libratus.</i>	201
<i>Lavinium.</i>	235	<i>Libycus.</i> 138. 157. lib. 3. Ep.	16.
<i>Laurentes agri.</i> 234. <i>inurens</i>		<i>Libycus Jup.</i>	317
<i>Castrum.</i>	235	<i>Linytus dens.</i>	271
<i>Laurcolus.</i> lib. 5. Epigr. 40.	158	<i>Libycus sol.</i>	359
<i>Lauare aquosa matrem.</i>	160	<i>Libye.</i>	106
<i>Lechaum.</i>	305	<i>Licens Fabius.</i>	312
<i>Lectio medio recumbere quid?</i>		<i>Liger.</i>	224
<i>pag.</i>	116	<i>Ligula.</i> 95. 131.	133
<i>Lektor gulosus.</i>	144	<i>Lilium argenteum.</i>	327
<i>Lectulus radia experiri quid?</i>		<i>Lima censoria.</i>	107
<i>pag.</i>	115	<i>Lima mordet.</i>	16
<i>Lectus viticus cinisce.</i>	140	<i>Lina carbasa.</i>	325
<i>Leda.</i>	101	<i>Linea.</i>	76
<i>Lemma quid?</i>	144	<i>Lingua reducens avos.</i>	123
<i>Lenaus Pater.</i>	248	<i>Limca.</i> 279.	282
<i>Leniter & leviter.</i>	214	<i>Linter.</i>	234
<i>Lentiscus confusus.</i>	116	<i>Lippa lacuna.</i>	191
<i>Lentus.</i> 342.	344	<i>Lippus.</i>	117
<i>Lentus gelu.</i>	324	<i>Ethora yunda.</i>	342
<i>Lethaa aqua.</i> 223. <i>ratis.</i>	246	<i>Litterator.</i>	166
<i>Letheus liquor.</i>	334	<i>Livius.</i> lib. 5. Epigr. 34.	154

Longa manus. 284
Lotos. 250.295
Lubricus. 76.84
Lucanus. 119
Luce. 80.92.129.142.192.
Luce pro adventione die. 337
Lucellum. 173
*Lucelli aliquid expensum in
 tabulis patore.* ib.
Lucollo datum referre. ib.
Lucros coloni. 313
Lucerna parva nero. 325
Lucifera Dna. lib. 5. Ep. 20. 158
Lucilius. lib. 5. Epigr. 14. 156
Lucina. 212. & lib. 5. Epig. 41.
 159.175.242.327.
Lycno. 312
Lucubrata non. 92
Lucus & nemus. 326.338
Ludere. 179. *alicui.* 339
Ludierum sibi. 182
Lumine claro quid? 203
Luna omina. 326
Lunare arcum. 331
Luscus lumine uno. 117. utro-
 que oculo. 131
Lusus arena. 120
Luteus. 139.169
Luxti pro luxisti. 205
Lychnus quid? 92
Lycius Deus. 274
Lycurgus. 300
Lydia. lib. 5. Ep. 20. 158.174.
Lygdanus. 240
Lymphæ vini perniciet. 173
Lysippus. 285

Macileum sive mactura quid?
 pag. 144
Mæstus animi. lib. 2. Ep. 8.
 pag. 154
Manas. 298
Magis atque magis. 209
Magyni. 254
*Majorum esse aliquo annis tot
 etc.* 137
Malæa. 303
Malia lymphæ. 210
Malignus ignis quid? 147
Mamma. 47
Mamurra. 212
Mandæ. 97
Manlius. 209.210.212
Manus picens. 131
Manus pro exercitu. 138
Marisca. 148
Marita facer. 345
Marius. 109.280.292
Marmor. 334
Marpesia. 235
Mars. 110.126. lib. 5. Epigr.
 43.44.45. pag. 159. & 160.
 238.252.279. & alibi.
Mars junctus. 252
Mars togatus. 116. *aqualis.*
 pag. 160
Martia lupa. 315
Martius liquor. 275
Maturus venter lib. 5. Ep. 42.
 pag. 159
Mausoleum sepulcræ. 105. 275
Mausolæa pendentia. lib. 5.
 Epigr. 37. 156
Medea. 304
Medi. 283
Medullas monium cadere. 210
Melampus. 253
*Membra siccantia quid? lib.
 5. Epigr.*

M
*Acello instructa tæno
 quid?* 144
Mashooner. 56

*Membra siccantia quid? lib.
 5. Epigr.*

5. Epigr. 40.	158	Mixtum.	75
Membrana directa plūba.	170	Mnemosynum.	165
Memnon.	126. 129. 206	Mocenas.	286
Memorable quid?	185	Moles pinea.	331
Memphis. 155. lib. 5. Epigr.		Molle cor.	246
37. & 291.		Molle jus.	344
Memphites bax.	225	Molles honores lib. 5. ep. 37.	155
Menatiades.	268	Mollire iter.	330
Menander.	306	Mollire legem. cantura.	245
Mendax murice. lib. 5. Epigr.		Molorchaa tecta.	249
pag.	159	Mons impietus.	337.
Mensa secunda.	74	Mons remissus quid?	319
Mensa pinguis.	185	Mons sororum.	273
Mente de tota fugare.	208	Monstra.	200
Mente maligna.	209	Mopsopium mel.	226
Mentiri juvenem.	72	Morari aliquid.	129
Mentor.	206	Mordet nemus aurea.	127
Mercatus cultus.	262	Morjo.	129
Meroe Cephea.	333	Morsus animi. lib. 5. Ep. 7.	154
Merura.	75	Movere querculas.	122
Messalla. 126. 221. 223. 230		Muccus.	171
237. & alibi.		Mugitus longus.	338
Messalinus.	234. 237	Mulcta.	196
Messis sexagesima condita ali-		Mulio. lib. 5. Epigr. 2.	152
cui quid? 91. 115. 153. lib. 5.		Mullus.	68
Epigr. 7.		Mullus bilibriq.	73. 135
Messis nona.	214	Mundus quid?	321
Meta lachis.	70	Mundi manus.	331
Mevania.	318	Municeps.	167
Millies. lib. 5. Epigr. 10.	155	Murex.	241
Minerva.	114. 231. 318	Murra.	92
Minerva limante quid?	144	Murra maculosa.	145
Minois.	248. 244	Musa. 126. 273. 275. 277.	
Minos.	304	281. 289.	
Mirari quid?	170	Musam lacerare. cū Ph-	
Mirifice loqui.	214	bum quid?	92
Misenus.	39	Muscopus.	210
Missio quid?	160	Mutare cultus. & munera	
Missis habentis.	273	flammis quid?	146
Misti pro misisti.	166	Mutari rem pro redimi.	163
Mistere. comas coronatas		Mutina.	267
quid?	146	Mu-	

Mutius.	109
Mycena.	304
Mygdonius.	330
Myron.	271
Myrrha coma.	233
Mys.	286
Mytilus.	78

N

N Aedus.	232
Nasus fumans quid?	115
Natu.	201
Navalis Enyo.	160
Naviculari.	70
Naumachia.	28.160
Nauplius.	318
Naxus.	300
Nectar apis.	166
Nectere aquas in glaciem.	324
Negare pro celare.	181
Negat negare quid?	164
Nemensis.	180
Nemorensis lacus.	308
Nemus famulum.	117
Nemus tenerum.	127
Nemus rarum.	131
Nepos serus.	212
Neptunine.	191
Neptunius.	250.283
Nequicquam.	194.204.215
Nequicquam frustra.	213
Nereides.	191
Nereus.	250.285
Nero.	119.122.123
Nestor.	104.115.141.
Ne valeam quid?	63.114
Nicaea.	178
Niceros.	111
Nicerotiana plumbea.	111
Nidus.	52
Nil obere quid?	112
Nilus h. e. Ægyptus.	148

Nilus.	225.254.291.292
Nimis sodalis. lib. 5. ep. 7.	154
Niobe.	288
Nireus.	303
Nisus.	304
Nix aestiva.	105
Noctua gemit.	325
Nomina tertia fassis reserre quid?	150
Nota.	291
Notarius. lib. 5. epig. 23.	159
Notare frontem stigmatate. lib. 5. Epigr. 16.	157
Nothum lumen luna.	175
Notus non auditurus.	334
Nox caeca.	209
Nubila frons.	54
Nuciperfica. lib. 5. Ep. 24.	152
Nuga difficiles.	65
Numa. 150. O lib. 5. Ep. 8.	154
Numitus.	235
Numdica.	76
Nympha.	236
Nysaei chori.	299

O

O Bfirmare se animo.	213
Oblita mater.	219
Ocimum.	178
Occupare vobis aliquem. Ense aliquem.	347
Oetaus Deus.	273
Oilides.	318
Olympias.	142
Olympus.	185.249.253
Omphale.	290
Onus levate.	343
Onyx.	289
Onyx caleatus quid? lib. 5. Epigr. 11.	155
Opera togata quid?	73

Orbis

I N D E X.

<i>Orbis umbrosus.</i>	338	<i>Pallet ebur.</i>	326
<i>Orbis laneus.</i>	330	<i>Pallidum vinum quid?</i>	325
<i>Orbis Ionionis tacet.</i>	344	<i>Pallium quid?</i>	323
<i>Orcus.</i>	241. 304	<i>Palma.</i>	146. 191.
<i>Ordo.</i>	252	<i>Palma cava.</i>	339
<i>Orgia.</i>	272	<i>Palmas beatus.</i>	131
<i>Oricilla.</i>	171	<i>Palmula.</i>	163. 164
<i>Origina verobinthius.</i>	284	<i>Paludem emulgere.</i>	211
<i>Origine ex ultima quid?</i>	174	<i>Palumbus.</i>	76
<i>Oris magni opus.</i>	269	<i>Palus bibula quid?</i>	168
<i>Orithia.</i>	283	<i>Pampinus.</i>	168
<i>Oromedon.</i>	287	<i>Pan.</i>	234. 277. 297
<i>Orpheus.</i>	274	<i>Panchaia.</i>	240
<i>Ortus iterati?</i>	322	<i>Pandion.</i>	33
<i>Ortygia.</i>	271	<i>Panes.</i>	300
<i>Oscitantes aures quid?</i>	171	<i>Pangere.</i>	71
<i>Oseus.</i>	322	<i>Panis niger. lib. 5. Ep. 17.</i>	157
<i>Os uicium.</i>	195	<i>Pannonii.</i>	253
<i>Ostris.</i>	225. 276.	<i>Pannonicus.</i>	128. 136
<i>Ossa.</i>	267	<i>Pantices.</i>	114
<i>Ostreum.</i>	73. 78. 135	<i>Papilio. lib. 5. Epigr. 16.</i>	157
<i>Oxygarum.</i>	74. 121	<i>Parasitus Phœbi quid?</i>	136
		<i>Paratum habere quid?</i>	177

P

<i>Pace sumpta, posita.</i>	268	<i>Parca lucerna.</i>	325
<i>Pactolus.</i>	303	<i>Parca.</i>	113. 211. 224
<i>Pactum ligare.</i>	329	<i>Paribus modis quid?</i>	126
<i>Padaus.</i>	254	<i>Paris.</i>	211. 273. 298
<i>Padua.</i>	215	<i>Parma.</i>	252. 342
<i>Pagana ferula.</i>	329	<i>Parnassus.</i>	271. 298
<i>Palastrita.</i>	76	<i>Parthasius adject.</i>	83
<i>Palans sonitus.</i>	189	<i>Parthasius.</i>	286
<i>Palatina aves.</i>	331	<i>Parthenie.</i>	336
<i>Palatinum nemorosum.</i>	337	<i>Parthi.</i>	145. 164. 269. 288
<i>Palatum siccum.</i>	338	<i>Pascere oculos.</i>	91
<i>Pales.</i>	219. 234	<i>Pasci agrum quid.</i>	147
<i>Palidia.</i>	236. 311. 312. 328	<i>Patricius vicus.</i>	127
<i>Palimpsestum.</i>	170	<i>Patrima virgo.</i>	165
<i>Palla.</i>	243. 339	<i>Pax.</i>	228
<i>Pallas.</i>	268. 334	<i>Pecorosus.</i>	338
		<i>Pectus certum.</i>	110
		<i>Pectus.</i>	

I	N	D	E	X.	381
<i>Persona variare.</i>	292		<i>Perniciter.</i>		185
<i>Pedem referre.</i>	190		<i>Persephona.</i>		245
<i>Pedem reflectere.</i>	194		<i>Perseus.</i>		184
<i>Pedem Lada habere quid?</i>	147		<i>Persica. lib. 5. Epigr. 24.</i>		158
<i>Pede citato.</i>	187		<i>Persona. lib. 5. Epigr. 32.</i>		158
<i>Pede in uno stans suo.</i>	215		<i>Personam demerere.</i>		73
<i>Pagaeus volatus.</i>	181		<i>Perspicuus.</i>		138
<i>Pagastus.</i>	173		<i>Pes uterque quid?</i>		164
<i>Pagma. lib. 5. Epigr. 32.</i>	156		<i>Petale.</i>		335
<i>Pelagi marmora.</i>	190		<i>Petitor.</i>		179
<i>Peleus.</i>	199		<i>Peuce.</i>		135
<i>Peliaca trabs.</i>	307		<i>Peza toga.</i>		59
<i>Peliacus vortus.</i>	190		<i>Penatus.</i>		63
<i>Peligni pop.</i>	40		<i>Phaeacia.</i>		293
<i>Pelion.</i>	267		<i>Phaeaces sylvae.</i>		175
<i>Pellere pedib. humis.</i>	182		<i>Pharia turba.</i>		223
<i>Pellisi patres.</i>	312		<i>Pharius.</i>		138
<i>Pelops.</i>	201		<i>Phaselus.</i>		162
<i>Pelusium.</i>	288		<i>Phasiana.</i>		74
<i>Pendula urbs quid?</i>	89		<i>Phasianus. lib. 5. Epigr. 29.</i>		152
<i>Penelope.</i>	295.296		<i>Phasis. ibid. 190. 307.</i>		307
<i>Penetrales focj.</i>	211		<i>Phanus Cylleus.</i>		211
<i>Pennipes.</i>	181		<i>Phidiaca ars.</i>		76
<i>Pensa festinata.</i>	137		<i>Phidiacus Jug.</i>		286
<i>Pensio tota.</i>	71		<i>Phileta.</i>		272
<i>Pensum.</i>	80.229.290.339		<i>Philetea aqua.</i>		278
<i>Penthesilea.</i>	290		<i>Phileteus.</i>		339
<i>Pentheus.</i>	309		<i>Philippi.</i>		267
<i>Penula.</i>	48		<i>Philo.</i>		103
<i>Peractus.</i>	123		<i>Phineus.</i>		282
<i>Peragere fata.</i>	85		<i>Phlegraei campi.</i>		268
<i>Perdix.</i>	76		<i>Phoebe.</i>		262
<i>Peregrina munera.</i>	262		<i>Phoebus. lib. 5. Epigr. 5.</i>		153
<i>Perenna.</i>	89				320
<i>Persidia pro eventu fallaci.</i>			<i>Phoebus actius.</i>		337
<i>Pag.</i>	201		<i>Phorcys.</i>		307
<i>Pergama.</i>	267.287		<i>Phosphorus.</i>		139
<i>Pergamea vates.</i>	314		<i>Phrygium nemus.</i>		187
<i>Perjuria devota.</i>	105		<i>Phrygius.</i>		178.268
<i>Permensus sacula.</i>	136		<i>Phrygius sonus.</i>		231
<i>Permissis, idis.</i>	43		<i>Phrys.</i>		117.146

I N D E X.

<i>Phyxus.</i>	169	<i>Pluto.</i>	251
<i>Pythia progenies quid?</i>	206	<i>Phœvius Jupiter.</i>	225
<i>Phthioticus.</i>	192	<i>Pocula.</i>	247
<i>Piate.</i>	270.189.304.335.	<i>Pœma pro Epigrammate.</i>	179
338.339.		<i>Pœna rapitur nolent.</i>	120
<i>Piare busta cado.</i>	335	<i>Pœna columna.</i>	270
<i>Pœna rapitur lib.5. Epigr.27.</i>		<i>Rolla.</i>	119
pag.	157	<i>Pollux teres quid?</i>	100
<i>Picenus.</i>	ibid.	<i>Pollux.</i>	101.210.262.308
<i>Pissa aqua.</i>	331	<i>Polydorus.</i>	373
<i>Pisci metus.</i>	332	<i>Polydorus.</i>	293
<i>Pierides.</i>	238.243.269	<i>Polymnestor.</i>	ibid.
<i>Piarius lacus, 239. bonos.</i>	255	<i>Polyphemus.</i>	86.274.295
<i>Pignora.</i>	347	<i>Polyxena.</i>	202
<i>Pignus fama.</i>	347	<i>Pomaria.</i>	127
<i>Pila.</i>	159	<i>Pomposus hortus.</i>	220
<i>Pileatus.</i>	145	<i>Pompejus.</i>	201
<i>Pileum quid?</i>	62	<i>Pondera nutantia.</i>	45
<i>Pilum.</i>	252.266.276.344	<i>Pondera victa ictu armorum.</i>	
<i>Pindaricum os.</i>	301	pag.	272
<i>Pindus per ribibus.</i>	282	<i>Pondus pronum.</i>	185
<i>Pingue solum.</i>	50	<i>Ponere imperium.</i>	155
<i>Pinguetate amotis crinem.</i>		<i>Ponticus sinus.</i>	162
pag.	105	<i>Popa.</i>	225
<i>Pinguetate aliquem madidum</i>		<i>Popa succincti?</i>	325
<i>terro nidore.</i>	121	<i>Poplite submisso.</i>	202
<i>Pinus pro navi.</i>	190	<i>Porta capena.</i>	125
<i>Piræus.</i>	192	<i>Porta pie.</i>	337
<i>Placenta madida thymus</i>		<i>Porticus explicat umbras.</i>	
<i>byblais.</i>	101	lib.5. Epigr. 38. pag.	157
<i>Plangere.</i>	146	<i>Portitor.</i>	343
<i>Planus gradus.</i>	342	<i>Postura mundi.</i>	374
<i>Platanon, 68. O lib.5. Epigr.</i>		<i>Postilla.</i>	214
II. pag.	155	<i>Postremo munere mortis do-</i>	
<i>Platanus vidua.</i>	75	<i>nare quid?</i>	215
<i>Plato.</i>	306	<i>Pote sua non pote.</i>	213
<i>Plaustrum.</i>	129.281.	<i>Pothinus.</i>	105.107
<i>Pléades.</i>	281	<i>Prala falerna.</i>	333
<i>Pluma versicolor.</i>	284	<i>Pralum.</i>	60
<i>Plumpipes.</i>	181	<i>Præportare frontem quid?</i>	
<i>Plusve minusve.</i>	132	pag.	197

Pro

<i>Regna fusca.</i>	333	143.145.154. lib. 5. Ep. 8. &
<i>Regna longa.</i>	336	40. & pag. 273. 274. 278. 291
<i>Regulus.</i>	214	<i>addita monibus.</i> 327
<i>Relicta res quid?</i>	147	<i>Romulus.</i> 234. 313
<i>Religare funem.</i>	196	<i>Roscidus.</i> 182
<i>Relinquere aliquem sua fama.</i>	103	<i>Ros pinguis quid?</i> 87
<i>Remissa tela.</i>	288	<i>Rosa fusiles.</i> 105
<i>Remittere se.</i>	245	<i>Rubellum quid?</i> 42
<i>Remus. 267. 287. 311. & alib.</i>		<i>Riber.</i> 202
<i>Remidare.</i>	176	<i>Rubigo.</i> 192. 212
<i>Renouare huiusmodi rastrois.</i>	63	<i>Rubiginosus densibus rodere.</i>
<i>Renouare arcus.</i>	295	<i>quid?</i> 96
<i>Reperire pro reueris.</i>	166	<i>Rubus hirsutus.</i> 327
<i>Reperere longum stemma &c.</i>		<i>Rudes.</i> 160
<i>pag.</i>	99	<i>Rufus.</i> 213
<i>Reponere omnia quid?</i>	174	<i>Rumpi inuidia.</i> 140
<i>Resignare.</i>	138	<i>Rumpere aliquem.</i> 68
<i>Resolvere iuga iuncta leonibus.</i>		<i>Rus pro rustice.</i> 174
<i>quid?</i>	129	<i>Rus in fenestra quid?</i> 148
<i>Restringo.</i>	178	<i>Russus.</i> 177
<i>Retenere lora.</i>	190	<i>Rusticum cor.</i> 312
<i>Reuerentia rotti.</i>	150	<i>Ruta.</i> 148
<i>Rex.</i>	51. 62	<i>Rutuli.</i> 235
<i>Rhamnusia.</i>	208. 210	
<i>Rhenatus.</i>	38	
<i>Rhenus barbarus. 278. 342</i>		
<i>Rhesus.</i>	164	
<i>Rhinoceros. 28. 159. lib. 5.</i>		
<i>Epigr. 43</i>		
<i>Rhodanus.</i>	224	
<i>Rhodus.</i>	164	
<i>Rhoetium.</i>	204	
<i>Rhombus.</i>	73. 74	
<i>Rictus.</i>	49	
<i>Rigeo.</i>	87	
<i>Robora argiva pubis quid?</i>		
<i>pag.</i>	191	
<i>Rogus emortuus. 347. herbo-</i>		
<i>sus.</i>	343	
<i>Roma. 108. 110. 113. 129. 136</i>		
		S
		<i>Sabinus.</i> 178
		<i>Sacra via.</i> 268
		<i>Sacratus iure aliquo quid?</i>
		<i>pag.</i> 216
		<i>Sacrum facere Junoni.</i> 339
		<i>Sal tremulum.</i> 195
		<i>Sal Saliens.</i> 249
		<i>Salictum.</i> 198
		<i>Salisubulus.</i> 167
		<i>Salua quid?</i> 335
		<i>Saloninus.</i> 108
		<i>Salsa res.</i> 67
		<i>Salsus.</i> 166
		<i>Salum.</i> 263. 284
		<i>Sancire arua longo mugitu.</i>
		<i>pag.</i> 338
		<i>Sancus orbem purgatum. 340</i>
		<i>Sancus</i>

<i>Sancus quid?</i>	340	<i>Selibra plumbea .</i>	47
<i>Santonicus Oceanus .</i>	224	<i>Selibra rasa .</i>	133
<i>Sanus quid?</i>	90	<i>Sella curulis .</i>	180.346
<i>Sarcinula apta & expedita.</i>		<i>Sellam curulem geminare. ib.</i>	
pag.	173	<i>Semele .</i>	243
<i>Sardonyx .</i>	93	<i>Semifultus extremo subsellio</i>	
<i>Sarmaticus .</i>	138	quid?	95
<i>Satiare vocem .</i>	111	<i>Semiramis .</i>	290
<i>Saturnales dies .</i>	166	<i>Semisopitum aliquem potare</i>	
<i>Saturnia .</i>	241	quid?	111
<i>Saturnus .</i>	222.316	<i>Semitam vincere quid?</i>	97
<i>Saxa jacere .</i>	126	<i>Senere quiete recondita quid?</i>	
<i>Scaean portae .</i>	287	pag.	164
<i>Scale quid?</i>	52	<i>Sensibus ereptis mentem ex-</i>	
<i>Scamander .</i>	202	cidere quid?	203
<i>Scarus .</i>	95	<i>Septa quid?</i>	148
<i>Scena decus .</i>	148	<i>Septiciana uncia .</i>	131
<i>Scinis .</i>	310	<i>Sepulcra non nota .</i>	211
<i>Scipiade .</i>	293	<i>Sera .</i>	141.337
<i>Stombrus .</i>	74	<i>Serapis .</i>	137
<i>Stombris dare tunicas .</i>	215	<i>Serie fulcire genus .</i>	346
<i>Seribonia .</i>	346	<i>Servare pro observare .</i>	138
<i>Serinium .</i>	166	<i>Servilia facere .</i>	339
<i>Scurra .</i>	170	<i>Serus cinis .</i>	135
<i>Scutula .</i>	133	<i>Sestertium .</i>	58.171
<i>Scylla .</i>	122.244.251.295.304	<i>Setabis , sesabum .</i>	168
<i>Scylla aquora .</i>	122	<i>Setia vira , setina .</i>	90.151
<i>Seyrus .</i>	192	<i>Sextans .</i>	105.133
<i>Seythia .</i>	244	<i>Sibylla .</i>	233.314.137
<i>Seythica rupes quid? lib. 5.</i>		<i>Sicambri paludosi .</i>	333
Epigr. 40.	158	<i>Sicca sanguine spolia .</i>	341
<i>Seythicus .</i>	119.141. & lib. 5.	<i>Sicca ossa .</i>	240
Epigr. 35. & 40.		<i>Sicca aqua quid?</i>	82
<i>Seythicum fretum .</i>	119. au-	<i>Sicula tellus .</i>	303
rum . lib. 5. Epigr. 35.	154	<i>Siculus .</i>	122
<i>Secare quadringenta quid?</i>		<i>Sidon .</i>	56
pag.	101	<i>Sidonius murex .</i>	241
<i>Secubitus .</i>	203	<i>Sidonius .</i>	339
<i>Seculare carmen ;</i>	174	<i>Signum .</i>	220.271.286
<i>Securus .</i>	91	<i>Silentia pretiosa lingua .</i>	
<i>Sedeo .</i>	287	pag.	106

<i>Silenus</i> .	277	<i>Solutus curis</i> .	148
<i>Silere miracula quid?</i> <i>lib.5.</i>		<i>Somnia pia</i> .	337
<i>Epigr.37.</i>	155	<i>Somnia credita in faciem ali-</i>	
<i>Si luxeris quid?</i>	166	<i>cujus</i> .	347
<i>Silius</i> . <i>lib.5.Epigr.4.</i>	153	<i>Somnus</i> .	231
<i>Silex</i> ,	226	<i>Somnus regit oculos quiete</i> .	
<i>Silva larga quid?</i>	76	<i>pag.</i>	179
<i>Sylvicultrix</i> .	139	<i>Somnum discutere</i> .	289
<i>Simulare pectus Achillis.</i>	345	<i>Sonare magna voce manumque</i>	
<i>Singultus frigiduli</i> .	295	<i>tota</i> .	109
<i>Sinistra quid?</i>	168	<i>Sonus belli</i> .	342
<i>Sinuare</i> .	335	<i>Soporiter</i> .	292
<i>Sinuatus</i> ,	331	<i>Sorsum pro seorsum</i> .	168
<i>Sinus</i> ,	287	<i>Sparulus</i> .	78
<i>Siphax</i> .	293	<i>Specto pro exspecto</i> .	61
<i>Sirenes</i> .	251.295	<i>Speculare</i> .	127
<i>Sirius</i> .	225	<i>Spongia comitans</i> <i>librum</i>	
<i>Sirmio</i> .	174	<i>quid?</i>	82
<i>Sirpicula</i> .	321	<i>Sportula</i> .	78
<i>Sistrum</i> .	293	<i>Spumare musto</i> .	298
<i>Sisyphus</i> .	107.344	<i>Stagnare</i> .	338
<i>Sitis irata</i> .	339	<i>Stagnum. lib.5.Epigr.38.</i>	157
<i>Sitis torretora</i> .	338	<i>lethæum</i> . 337.	
<i>Sisis bibit</i> .	280	<i>Stamen</i> .	339
<i>Situs , us</i> .	126	<i>Stamen nulli revolutibile.</i>	336
<i>Sive pote sive non pote.</i>	282	<i>Stamina pulla</i> .	90
<i>Smyrna</i> .	214.215	<i>Stamina ducere</i> .	241
<i>Sobria Lympha</i> .	230	<i>Stans in pede fixo</i> .	215
<i>Socus quid?</i>	126	<i>Stare multo sanguine</i> .	110
<i>Sodes</i> .	216	<i>Stigma. 114. & lib.5.Epigr.16.</i>	
<i>Sol</i> .	236	157.	
<i>Solis equi</i> .	235	<i>Stirpe jungier</i> .	183
<i>Solea</i> . 74. 131. <i>arguta.</i>	209	<i>Stragula</i> .	55
<i>Sollicitare cor</i> . 245. <i>feras</i>		<i>Strimonius grex</i>)	137
<i>quid? lib.5.Epigr.41. & 42.</i>		<i>Stringere corpus palaestra</i>	
<i>pag.</i>	159	<i>quid?</i>	95
<i>Sollicitus</i> ,	91	<i>Struma</i> .	180
<i>Solvere aliquem metu.</i>	331	<i>Stupere undam</i> .	140
<i>Solvere curias quid?</i>	136	<i>Stupor pro stupido</i> .	167
<i>Solvere commissas acies</i> .		<i>Stygius</i> .	108.338
<i>pag.</i>	328	<i>Stymphalia monstra</i> .	212

<i>Suavifari quid?</i>	165		
<i>Subdolus</i> ?	325	T	Abella . 345
<i>Subducto vultu .</i>	269		<i>Tabellam pictam spi-</i>
<i>Subnotare digito .</i>	117		<i>rare .</i> 127
<i>Subrepsti .</i>	214		<i>Tabula quid ?</i> 105
<i>Subsellium rei .</i>	176		<i>Tacere lugubre quiddam .</i> 54
<i>Subsellia certiora fieri editto</i>			<i>Tacita aqua .</i> 81
<i>quid?</i>	92		<i>Taeda .</i> 191
<i>Subtemen .</i>	201.253		<i>Taenaria columna .</i> 275
<i>Suburbanus .</i>	177		<i>Taenarus .</i> 241
<i>Succedo .</i>	284		<i>Tagus .</i> 143.146
<i>Succina gemma .</i>	87		<i>Tali vultus quid? lib.5.Ep.30.</i>
<i>Succinctus libellus .</i>	52		<i>pag.</i> 155
<i>Succumbit tibia choreis .</i>	289		<i>Tali compositi . lib.5.Epigr.31.</i>
<i>Sudes .</i>	252		<i>153.177.</i>
<i>Suilli fungi .</i>	78		<i>Talio . lib.5.Epigr.21 .</i> 159
<i>Sumere lugubria .</i>	347		<i>Talus . lib.5.Epigr.30 .</i> 152
<i>Summam sibi ponere .</i>	286		<i>Talus nequior quid?</i> 84
<i>Summus dies .</i>	148		<i>Tanais .</i> 254
<i>Sumptibus exsuperare fructus</i>			<i>Tantalus .</i> 271
<i>quid?</i>	217		<i>Tantalus .</i> 223
<i>Superesse cineri .</i>	122		<i>Tantaleus .</i> 344
<i>Supini digiti .</i>	201		<i>Tantum impiaram quid?</i> 165
<i>Suppetere aliquid .</i>	321		<i>Tapes . lib.5.Epigr.27 .</i> 152
<i>Supplicia .</i>	257		<i>Tarbella .</i> 224
<i>Supposititius .</i>	98		<i>Tarpejum saxum .</i> 135
<i>Suppositus .</i>	266		<i>Tarpejum nemus .</i> 325
<i>Supremas tabulas signare .</i>			<i>Tarpejus Pater .</i> 311
<i>pag.</i>	101		<i>Tarquinius .</i> 292
<i>Sura .</i>	114		<i>Tata .</i> 47
<i>Sustinere flumina .</i>	275		<i>Tatius .</i> 312.327
<i>Syene .</i>	44.138		<i>Taurus mons .</i> 224
<i>Sylla .</i>	109.150		<i>Tegaeus Pan .</i> 277
<i>Sylva comata .</i>	164		<i>Teges .</i> 40
<i>Synthesis .</i>	60		<i>Telemachus .</i> 185
<i>Syria .</i>	214		<i>Tellus putris ab aestu .</i> 324
<i>Syrma . 86. & lib.5.Epigr.14.</i>			<i>Telum numquam irritum .</i> 339
<i>pag.</i>	156		<i>Tempe .</i> 192
<i>Syrtris .</i>	244.303		<i>Tempore in supremo quid?</i> 195
<i>Syrus Palaestinus .</i>	225		<i>Tempus tremulum .</i> 180
			<i>Tentare nasum urfi .</i> 115

<i>Tentare carmina .</i>	120	<i>Thyonianus quid ?</i>	173
<i>Tenuare carmen .</i>	272	<i>Tiberis .</i>	291.311
<i>Tenuis quid ?</i>	113	<i>Tiberinus .</i>	319
<i>Teperè calicem .</i>	53	<i>Tibur .</i>	29
<i>Terebinthus .</i>	284	<i>Tiburs .</i>	177
<i>Terentus .</i>	81	<i>Tiburtinus .</i>	337
<i>Terere fastum .</i>	296	<i>Tigillum .</i>	230
<i>Terere viam .</i>	148	<i>Tigris fluu .</i>	279
<i>Tereus .</i>	86	<i>Tinea .</i>	112
<i>Terga càra tauri quid ?</i>	181	<i>Tinnula vox .</i>	182
<i>Terga rorida jugi .</i>	327	<i>Tisiphone .</i>	281
<i>Tergeminus .</i>	78.244.336	<i>Titan .</i>	126.250
<i>Terra sœta .</i>	338	<i>Titanes .</i>	267
<i>Terra injecta .</i>	195	<i>Titulus, quid ? in not. lib.5.</i>	
<i>Tersti pro serfisti .</i>	205	<i>Epigr.39.</i>	157
<i>Testa histra quid ? lib.5. Epi-</i>		<i>Tityus .</i>	223.282
<i>gr.21.</i>	159	<i>Toga pilla .</i>	327
<i>Testari cineres majorum.</i>	345	<i>Togata turba .</i>	328
<i>Testudo .</i>	243	<i>Tolumnus .</i>	341
<i>Tethys .</i>	191	<i>Tomyris .</i>	254
<i>Tetricus .</i>	115.118	<i>Tonsa Africa .</i>	341
<i>Teutonica opes .</i>	278	<i>Tonsus .</i>	345
<i>Texta quid ?</i>	191	<i>Torcuma .</i>	70
<i>Textum vimincum .</i>	76	<i>Torosa cervix .</i>	190
<i>Thalia . lib.5. Epigr.14.</i>	156	<i>Torta vertigo .</i>	285
<i>Thebe .</i>	267.274.300	<i>Torus mollit arma .</i>	328
<i>Themis .</i>	212	<i>Trabs natans quid ?</i>	163
<i>Therma velocia munera quid ?</i>		<i>Tractus litteræ incertus quid ?</i>	
<i>lib.5. Epigr.38.</i>	157	<i>pag.</i>	322
<i>Thermopyla .</i>	210	<i>Tradere mores opibus quid ?</i>	
<i>Thesea lingua . 248. Kia.</i>	305	<i>pag.</i>	150
<i>Theseus .</i>	192.268	<i>Trahere cauda auersos bo-</i>	
<i>Thespia .</i>	182	<i>ves.</i>	338
<i>Thetis .</i>	191	<i>Transire epigrammata longa.</i>	
<i>Thiades .</i>	203	<i>pag.</i>	115
<i>Thisia .</i>	284	<i>Transpadanus .</i>	177
<i>Thracia .</i>	164	<i>Trieteris .</i>	143
<i>Thusci .</i>	242.319	<i>Trifilis .</i>	116
<i>Thyestes .</i>	86	<i>Trinaccia .</i>	210
<i>Thynus .</i>	172	<i>Tritius a trito quid ?</i>	170
<i>Thynia .</i>	274	<i>Triton .</i>	80.203.332

Tri-

<i>Trivola . lib.5. Epigr.37.</i>	155	<i>Vaticani cadi :</i>	31
& pag. 175.		<i>Vatinianum odium :</i>	166
<i>Trivium .</i>	220.221	<i>Veiens .</i>	341
<i>Triumphus famineus .</i>	347	<i>Veientanus .</i>	48
<i>Troas .</i>	178	<i>Vejus .</i>	341
<i>Troja . 149. 221. 273. 301.</i>		<i>Vel .</i>	130.170
314. & alib.		<i>Velabra .</i>	337
<i>Trojani .</i>	235	<i>Velabrum .</i>	234
<i>Taba quid ?</i>	127	<i>Velare compita verbenis.</i>	224
<i>Tubicen .</i>	318	<i>Velifico .</i>	338
<i>Tullus .</i>	265.310	<i>Vellera quid ?</i>	60
<i>Tumidus de Poeta .</i>	215	<i>Vellus sacitarum aquarum</i>	
<i>Tundere cymbala .</i>	301	<i>quid ?</i>	81
<i>Tunicas dare scombris .</i>	215	<i>Venafrum . lib.5. Epigr. 21.</i>	
<i>Tuor pro tueor .</i>	165	pag.	159
<i>Turbo teres .</i>	201	<i>Ventosa procella .</i>	193
<i>Turma .</i>	269	<i>Ventosum equor .</i>	191
<i>Turnus .</i>	235	<i>Ventrem dare ruffim quid ?</i>	
<i>Tarricula quid ? lib.5. Epigr.</i>		pag.	177
31.	153	<i>Venus . 223.277.279.286. &</i>	
<i>Turrita dea .</i>	345	<i>alib.</i>	
<i>Tuscula tellus .</i>	226	<i>Veritas rustica .</i>	145
<i>Tusca glans .</i>	120	<i>Verna . 66. 76. 131.281.230.</i>	
<i>Tuscus .</i>	120	335.	
<i>Tyria vestes :</i>	226	<i>Verna aura quid ?</i>	194
<i>Tyros .</i>	144. 225	<i>Vero verius .</i>	134
<i>Tyrreni nausea .</i>	300	<i>Verona .</i>	175
<i>Tyrus Cadmea .</i>	296	<i>Versa acies .</i>	293

V

V <i>Acere alicui .</i>	107	<i>Versari indomitum lecto.</i>	179
<i>Vaccula .</i>	168	<i>Versus durus .</i>	268
<i>Vada salsa . 191. lenta.</i>	342	<i>Versus pumice exaltus .</i>	272
<i>Vada pellere remis .</i>	293	<i>Vertere verba in offensas.</i>	347
<i>Vadimonium .</i>	321	<i>Vertumnus .</i>	319.320
<i>Vagum mane .</i>	121	<i>Vesaniens .</i>	172
<i>Valgius .</i>	255	<i>Vesanus .</i>	300
<i>Valtus .</i>	252	<i>Vesica quid ?</i>	86
<i>Vappa .</i>	173	<i>Vesta .</i>	134.279.311
<i>Varius .</i>	129	<i>Vestis pura .</i>	209.214

Ve-

<i>Vestis sordida unguento.</i>	126	Epigr. 11.	155
<i>Vestis variata figuris, quid?</i>		<i>Unguento semitactus Calviam</i>	
pag.	192	quid?	116
<i>Vestis fluens?</i>	16	<i>Ungues tenere a scabio.</i>	105
<i>Veternum.</i>	167	<i>Unica mensa explicare duas</i>	
<i>Via tortā, lubrica, perfida.</i>		canas.	48
pag.	327	<i>Vocalis canis.</i>	229
<i>Via tacita. lib. 5. Ep. 26.</i>	152	<i>Volfinii foci.</i>	319
<i>Via indociles.</i>	262	<i>Volusius.</i>	215
<i>Vibrare spicula.</i>	341	<i>Vomer pronus.</i>	192
<i>Vicarius.</i>	56	<i>Vorare viam.</i>	176
<i>Vicem non curare, quid?</i>	193	<i>Vota publica.</i>	331
<i>Vices rependere.</i>	327	<i>Vota noxia.</i>	323
<i>Vicies plenum.</i>	46	<i>Vota suspendere tacito label-</i>	
<i>Vicus.</i>	127	lo.	194
<i>Vilius esurire?</i>	121	<i>Vota perdidit metum.</i>	123
<i>Vina pallida.</i>	335	<i>Vota dissolvere.</i>	206
<i>Vincere cæsum.</i>	339	<i>Votum ratum.</i>	341
<i>Vincire mentem lyæo.</i>	281	<i>Urania.</i>	181
<i>Vinci pondere suo.</i>	44	<i>Urbanum far quid?</i>	77
<i>Vindemia vivere.</i>	132	<i>Urgere caput.</i>	326
<i>Vinea humilis.</i>	192, 341, 342	<i>Urgere sepulcrum lacrymis.</i>	
<i>Vipera sibilat.</i>	336	pag.	343
<i>Virdomarus.</i>	342	<i>Urna fœtilis.</i>	326, 345
<i>Virgatus.</i>	201, 342	<i>Urna urget humeros.</i>	344
<i>Vitro excusso quid?</i>	78	<i>Ursus lybicus quid?</i>	49
<i>Vitta.</i>	338	<i>Urus in not. lib. 5. Epigr.</i>	43-
<i>Vivere cras, quid?</i>	104	pag.	159
<i>Vivere rapto.</i>	123	<i>Usipii.</i>	112
<i>Vivus color. lib. 5. Ep. 21.</i>	159	<i>Usquequaque.</i>	176
<i>Ulysses.</i>	250, 284, 294	<i>Usquedum.</i>	177
<i>Umbra.</i>	177, 318	<i>Vultus certior in carmine.</i>	
<i>Umbilicus.</i>	170	pag.	126
<i>Umbra lurida?</i>	334	<i>Vultum referre.</i>	143
<i>Umbram arboris falcem at-</i>			
<i>tennare, quid?</i>	192	X	
<i>Umbria.</i>	318, 319	<i>Xanthus.</i>	126, 129
<i>Unanimus.</i>	173	<i>Xerxes.</i>	267
<i>Unca torquis.</i>	342	Z	
<i>Ungula fugax, quid? lib. 5.</i>		<i>Zephyritis?</i>	107.

1121
1552608

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
0
1

